

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ ΓΙΑ

**π.μ.σ.**

ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

**Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων - Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου**

**Τμήμα Οικονομικών Επιστημών - Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης**

**Τμήμα Οικονομικών Επιστημών - Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης**

**Τμήμα Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων - Πανεπιστήμιο Πειραιά**

**Διαπανεπιστημιακό Διατμηματικό**

**Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών**

**«Τοπική και Περιφερειακή Ανάπτυξη και Αυτοδιοίκηση»**

**Συγκριτική αξιολόγηση των οικονομικών στοιχείων των  
δήμων της χώρας – Οικονομική αυτονομία και βιωσιμότητα**

**Καλλιαντάσης Γεώργιος**

**Επιβλέπων καθηγητής: Γεώργιος Γαλανός**

Κόρινθος, Απρίλιος 2019



ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ ΓΙΑ

**π.μ.σ.**

ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

**Department of Political Studies and International Relations - University of Peloponnese**

**Department of Economics - Democritus University of Thrace**

**Department of Economics - Aristotle University of Thessaloniki**

**Department of Business Administration - University of Piraeus**

**Interuniversity Interdepartmental  
Master Program in  
«Local and Regional Government and Development»**

**Comparative assessment of financial data of the  
municipalities of the country – economic autonomy and  
sustainability**

**Georgios Kalliantasis**

**Professor: Georgios Galanos**

Corinth, April 2019



## ***Αφιέρωση***

*Στην μνήμη της μητέρας μου (15/8/2010) και*

*στον αγαπημένο μου πατέρα, τον κυρ Μήτσο*

## ***Ευχαριστίες***

*Ευχαριστώ ιδιαίτερα τον καθηγητή μου, επιβλέποντα της εργασίας κ.  
Γιώργο Γαλανό για την πολύτιμη βοήθειά του και την καθοδήγηση στην  
συγγραφή αυτής της διπλωματικής εργασίας*

*Ευχαριστώ θερμά όλους τους καθηγητές μου και τους μοναδικούς  
συναδέλφους για αυτό το υπέροχο ταξίδι που κάναμε μαζί*

*Γιώργος Καλλιαντάσης*

# Συγκριτική αξιολόγηση των οικονομικών στοιχείων των δήμων της χώρας – Οικονομική αυτονομία και βιωσιμότητα

## Περίληψη

Οι 325 νέοι «Καλλικρατικοί» δήμοι συστάθηκαν ταυτόχρονα με την εκδήλωση της οικονομικής κρίσης στην χώρα. Τα προγράμματα οικονομικής προσαρμογής με έμφαση στη δημοσιονομική πειθαρχία που εφαρμόστηκαν, επηρέασαν ιδιαίτερα τους δήμους, που η οικονομική τους εξάρτηση από το Κεντρικό Κράτος είναι ιδιαίτερα σημαντική.

Στο περιβάλλον αυτό, με την παρούσα εργασία επιχειρείται η συγκριτική αξιολόγηση των οικονομικών στοιχείων των δήμων της χώρας, με την χρήση αριθμοδεικτών, προκειμένου να αποτυπωθεί η οικονομική τους κατάσταση, να διαπιστωθεί ο βαθμός της οικονομικής τους αυτονομίας και εξάρτησης, η επισήμανση των αδυναμιών και των δυνατοτήτων που έχουν στην οικονομική τους λειτουργία.

Στόχος η εξαγωγή συμπερασμάτων από την εκτέλεση των προϋπολογισμών των δήμων για την περίοδο 2012 έως 2017 και η διατύπωση προτάσεων για τις προσαρμογές που πρέπει να γίνουν στην οικονομική τους διοίκηση και λειτουργία, στα πλαίσια της άσκησης του ρόλου τους για την τοπική ανάπτυξη

Η ανάλυση και συσχέτιση των αριθμοδεικτών για τα οικονομικά αποτελέσματα των δήμων, δείχνει ότι οι δήμοι είναι εξαρτημένοι οικονομικά από το Κεντρικό Κράτος (περισσότερο οι μικροί ηπειρωτικοί, ορεινοί και νησιωτικοί δήμοι), έχουν μεγάλο λειτουργικό κόστος, οι επενδύσεις αποτελούν μικρό μέρος του συνολικού προϋπολογισμού τους και λόγω των αδυναμιών προγραμματισμού και σχεδιασμού δεν εξαντλούν όλες τις δυνατότητες που έχουν για μεγαλύτερη οικονομική αυτοτέλεια.

Η απόφαση των δήμων για οργανωτική ανάπτυξη, η υιοθέτηση διαδικασιών επιχειρησιακού σχεδιασμού και η συμμετοχή όλων, αιρετών και υπαλλήλων, στην διαδικασία κατάρτισης και εκτέλεσης του προϋπολογισμού είναι μονόδρομος

**Λέξεις Κλειδιά:** Προϋπολογισμός δήμων, αριθμοδείκτες, οικονομική αυτονομία

# **Comparative assessment of financial data of the municipalities of the country – economic autonomy and sustainability**

## **Abstract**

The 325 new kalicratian municipalities were introduced simultaneously with the establishment of the economic crisis in the country. The programs of financial adaptation emphasising on the financial discipline have influenced particularly the municipalities whose economic dependence on the Central State is particularly important.

In this environment, with this presentation, the comparative assessment of financial data of the country's municipalities is attempted, through the use of figure indicators in order to imprint their economic condition, to ascertain the level of their economic autonomy and dependence, the indication of the weaknesses and capabilities they have in their economic function.

The target is to draw conclusions from the performance of the estimate of the municipalities during the period 2012-2017 and the formulation of propositions for the adjustments that should be made concerning their economic administration and function in terms of exercising their part for the local development.

The analysis and correlation of the figure indicators for the economic results of the municipalities indicates that the municipalities are financially dependent on the Central State (especially the small, the mainland, the mountainous, the island municipalities), they have high functional cost, the investments constitute a small part of the total budget and due to the failing of planning and projection they don't use up all the potential they have for greater economic independence.

The decision of the municipalities for organisational development, the adoption of operational planning proceedings and the participation of everyone, elected and officials in the procedure of setting up and accomplishment of the budget is one way.

**Keywords:** Budget of Municipalities, Numeric Indicators, Financial Autonomy



## Συντομογραφίες

<b>άρθ.</b>	Άρθρο
<b>αριθμ.</b>	Αριθμός
<b>ΒΔ</b>	Βασιλικό Διάταγμα
<b>Δ.Ε.Υ.Α.</b>	Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης και Αποχέτευσης
<b>ΕΕΤΑΑ</b>	Ελληνική Εταιρία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης
<b>εκατ.</b>	Εκατομύρια
<b>ΕΛΣΤΑΤ</b>	Ελληνική Στατιστική Αρχή
<b>ΕΣΠΑ</b>	Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης
<b>ΕΣΤΑ</b>	Εθνική Σχολή Τοπικής Αυτοδιοίκησης
<b>ΕΧΤΑ</b>	Ευρωπαϊκός Χάρτης Τοπικής Αυτονομίας
<b>ΚΑΕ</b>	Κωδικός Αριθμός Εσόδου ή Εξόδου
<b>ΚΑΠ</b>	Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι
<b>ΚΕΔΕ</b>	Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας
<b>ΚΥΑ</b>	Κοινή Υπουργική Απόφαση
<b>Μ.Ο.</b>	Μέσος Ορος
<b>Μ.Π.Δ.Σ.</b>	Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής
<b>Ν. ή ν.</b>	Νόμος

<b>ΝΠΔΔ</b>	Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου
<b>ΝΠΙΔ</b>	Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου
<b>ΟΠΔ</b>	Ολοκληρωμένο Πλαίσιο Δράσης
<b>ΟΤΑ ή Ο.Τ.Α.</b>	Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης
<b>παρ.</b>	Παράγραφος
<b>ΠΔ</b>	Προεδρικό Διάταγμα
<b>ΠΟΕ</b>	Παρελθόντων Οικονομικών Ετών
<b>ΥΠ.ΕΣ</b>	Υπουργείο Εσωτερικών
<b>ΥΠΕΣΔΑ</b>	Υπουργείο Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης
<b>ΦΕΚ</b>	Φύλο Εφημερίδας της Κυβέρνησης
<b>ΧΥΤΑ</b>	Χώρος Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων

## Περιεχόμενα

Περίληψη.....	i
Abstract.....	ii
Συνοτομογραφίες.....	iii
Κατάλογος Πινάκων.....	ix
Κατάλογος Διαγραμμάτων.....	xi
Κατάλογος χαρτών.....	xiv
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	1
<b>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ.....</b>	<b>2</b>
1.1 Προυπολογισμός δήμων – γενικές αρχές και κατάρτιση.....	2
1.1.1 Η Εννοια Προυπολογισμού.....	2
1.1.2 Ο τύπος του προυπολογισμού.....	5
1.1.3 Κατάρτιση προυπολογισμού.....	8
1.2 Αριθμοδείκτες ανάλυσης οικονομικών στοιχείων των δήμων	14
1.2.1 Αριθμοδείκτες – Εισαγωγή.....	14
1.2.2 Αριθμοδείκτες δήμων.....	16
1.2.2.1 Αριθμοδείκτες Εσόδων.....	20
1.2.2.2 Αριθμοδείκτες εξόδων.....	23
1.2.2.3 Αριθμοδείκτες συσχέτισης εσόδων – εξόδων.....	25
1.2.2.4 Αριθμοδείκτες προυπολογισμού – απολογισμού.....	27

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ –  
ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ..... 30**

2.1	Εισαγωγή.....	30
2.2	Διατύπωση του κεντρικού ερωτήματος της μελέτης .....	30
2.3	Μεθοδολογική προσέγγιση της μελέτης .....	32
2.3.1	Οικονομικά δεδομένα.....	32
2.3.2	Κατηγορίες δήμων.....	32
2.3.3	Περιορισμοί της μελέτης.....	35

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΤΩΝ  
ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΩΝ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ..... 37**

3.1	Απολογισμοί Εσόδων – Εξόδων των Δήμων .....	37
3.1.1	Οι απολογισμοί εσόδων των δήμων.....	37
3.1.2	Απολογισμοί εσόδων κατά κατηγορία δήμων .....	41
3.1.3	Απολογισμοί εξόδων των δήμων .....	42
3.1.4	Απολογισμοί εξόδων κατά κατηγορία δήμων.....	46
3.2	Στοιχεία Ισολογισμού των δήμων για τα έτη 2012 έως 2017 ..	49
3.2.1	Διαθέσιμα – Υποχρεώσεις πλην δανείων (2012 – 2017).....	50
3.2.2	Εκκρεμείς και Ληξιπρόθεσμες Υποχρεώσεις 2012-2017 .....	55
3.2.3	Συνολικές υποχρεώσεις των δήμων .....	57

## **ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ - ΑΝΑΛΥΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ ..... 60**

4.1.1	Αριθμοδείκτες Εσόδων .....	60
4.1.1.1	Δείκτης Αυτονομίας .....	60
4.1.1.2	Δείκτης Ανεξαρτησίας.....	62
4.1.1.3	Δείκτες εξάρτησης από επιχορηγήσεις.....	67
4.1.1.4	Δείκτης εξάρτησης από τακτικές επιχορηγήσεις.....	71
4.1.1.5	Δείκτης Λειτουργικής Αυτονομίας.....	72
4.1.1.6	Δείκτες συμμετοχής τελών καθαριότητας στα τακτικά έσοδα.....	75
4.1.1.7	Δείκτες συμμετοχής τελών καθαριότητας στο σύνολο των ιδίων εσόδων.....	76
4.1.1.8	Δείκτες εσόδων ανά κάτοικο (κατά κεφαλή) .....	77
4.1.2	Αριθμοδείκτες εξόδων.....	84
4.1.2.1	Δείκτης συμμετοχής των λειτουργικών δαπανών στα συνολικά έξοδα ...	84
4.1.2.2	Δείκτης συμμετοχής επενδύσεων στα συνολικά έξοδα.....	86
4.1.2.3	Δείκτης συμμετοχής κόστους απασχόλησης προσωπικού στο σύνολο των λειτουργικών δαπανών.....	89
4.1.3	Αριθμοδείκτες συσχέτισης εσόδων – εξόδων .....	93
4.1.3.1	Δείκτης κάλυψης λειτουργικών δαπανών από τακτικά έσοδα.....	93
4.1.3.2	Δείκτης κάλυψης κόστους προσωπικού από τακτικά έσοδα.....	94
4.1.3.3	Δείκτης κάλυψης λειτουργικών δαπανών από τακτικές επιχορηγήσεις... ..	96
4.1.3.4	Δείκτης κάλυψης τοκοχρεωλυσίων από τακτικά έσοδα.....	97
4.1.3.5	Δείκτης συμμετοχής επενδύσεων στα συνολικά έσοδα .....	98
4.1.3.6	Δείκτης επιχορηγήσεις για επενδύσεις προς πληρωμές για επενδύσεις .	101
4.1.4	Αριθμοδείκτες προϋπολογισμού – απολογισμού.....	103

4.1.4.1	Δείκτες υλοποίησης προϋπολογισμού εσόδων και εξόδων.....	103
4.1.4.2	Δείκτες υλοποίησης προϋπολογισμού λειτουργικών δαπανών και επενδύσεων .....	109
4.1.4.3	Δείκτης εισπράξεων απαιτήσεων ΠΟΕ .....	112
<b>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ.....</b>		<b>115</b>
5.1	Τελικά συμπεράσματα .....	115
5.2	Προτάσεις.....	128
<b>ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α.....</b>		<b>132</b>
<b>ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β.....</b>		<b>153</b>
<b>ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....</b>		<b>231</b>

## Κατάλογος Πινάκων

Πίνακας 1.1	Ομάδες προϋπολογισμού εσόδων – εξόδων (ΚΥΑ 7028/2004).....	6
Πίνακας 1.2	Υπηρεσίες του προϋπολογισμού των δήμων .....	7
Πίνακας 1.3	Αριθμοδείκτες Εσόδων .....	21
Πίνακας 1.4	Αριθμοδείκτες Εξόδων .....	24
Πίνακας 1.5	Αριθμοδείκτες συσχέτισης εσόδων - εξόδων .....	25
Πίνακας 1.6	Αριθμοδείκτες προϋπολογισμού - απολογισμού .....	28
Πίνακας 2.1	Κατηγορίες δήμων, μόνιμος πληθυσμός και έκταση (km2).....	33
Πίνακας 3.1	Κατανομή εσόδων των δήμων κατά κατηγορία Π/Υ 2012-2017 (χωρίς τα προνοιακά επιδόματα) .....	40
Πίνακας 3.2	Κατανομή των εξόδων των δήμων κατά κατηγορία του Π/Υ (χωρίς τα προνοιακά επιδόματα) .....	45
Πίνακας 3.3	Διαθέσιμα – Υποχρεώσεις κατά κατηγορία δήμων (2012-2017) .....	51
Πίνακας 3.4	Εκκρεμείς και ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις κατά κατηγορία δήμων .....	56
Πίνακας 3.5	Συνολικές υποχρεώσεις των δήμων από 2012 έως 2017 .....	58
Πίνακας 4.1	Δείκτης αυτονομίας των δήμων της χώρας.....	60
Πίνακας 4.2	Δείκτες ανεξαρτησίας των δήμων της χώρας (2012-2017) .....	63
Πίνακας 4.3	Δείκτες εξάρτησης από επιχορηγήσεις των δήμων της χώρας .....	67
Πίνακας 4.4	Δείκτης εξάρτησης από τακτικές επιχορηγήσεις (2012-2017) .....	71
Πίνακας 4.5	Δείκτης Ιδια Τακτικά Εσοδα προς Σύνολο Τακτικών Εσόδων .....	72
Πίνακας 4.6	Δείκτες Συμμετοχής τελών καθαριότητας στο Σύνολο Τακτικών Εσόδων .....	75
Πίνακας 4.7	Δείκτες συμμετοχής τελών καθαριότητας στο σύνολο των ιδίων εσόδων	76
Πίνακας 4.8	Δείκτης Συνολικά Εσοδα ανά κάτοικο .....	78

Πίνακας 4.9 Δείκτης Ιδια Έσοδα ανά κάτοικο .....	79
Πίνακας 4.10 Δείκτης Τέλη καθαριότητας ανά κάτοικο .....	81
Πίνακας 4.11 Δείκτης συμμετοχής λειτουργικών δαπανών στα συνολικά έξοδα .....	84
Πίνακας 4.12 Δείκτης συμμετοχής επενδύσεων στα συνολικά έξοδα .....	86
Πίνακας 4.13 Δείκτης συμμετοχής κόστους απασχόλησης στις λειτουργικές δαπάνες	89
Πίνακας 4.14 Δείκτης κάλυψης λειτουργικών δαπανών από τακτικά έσοδα .....	93
Πίνακας 4.15 Δείκτης κάλυψης κόστους προσωπικού από τακτικά έσοδα .....	94
Πίνακας 4.16 Δείκτης κάλυψης λειτουργικών δαπανών από τακτικές επιχορηγήσεις .	96
Πίνακας 4.17 Δείκτης ετήσιας αποπληρωμής δανειακών υποχρεώσεων.....	97
Πίνακας 4.18 Δείκτης συμμετοχής επενδύσεων στα συνολικά έσοδα.....	98
Πίνακας 4.19 Δείκτης επιχορηγήσεις για επενδύσεις προς πληρωμές για επενδύσεις	101
Πίνακας 4.20 Δείκτης εισπραχθέντα έσοδα προς προϋπολογισθέντα έσοδα.....	104
Πίνακας 4.21 Πίνακας πληρωθέντα έξοδα προς προϋπολογισθέντα έξοδα.....	107
Πίνακας 4.22 Δείκτης υλοποίησης προϋπολογισμού λειτουργικών δαπανών .....	109
Πίνακας 4.23 Δείκτης υλοποίησης προϋπολογισμού επενδύσεων.....	110
Πίνακας 4.24 Δείκτης εισπράξεων απαιτήσεων Π.Ο.Ε.....	113



## Κατάλογος Διαγραμμάτων

Διάγραμμα 1.1 Διάγραμμα ροής διαδικασίας κατάρτισης προϋπολογισμού (πρότυπο BPMN) .....	13
Διάγραμμα 2.1 Αριθμός δήμων κατά κατηγορία .....	34
Διάγραμμα 2.2 Πληθυσμός κατά κατηγορία δήμων .....	35
Διάγραμμα 3.1 Εξέλιξη εσόδων 2012-2017 .....	37
Διάγραμμα 3.2 Ετήσια και σωρευμένη μεταβολή (%) εσόδων.....	38
Διάγραμμα 3.3 Κατανομή εσόδων σε επιλεγμένες κατηγορίες .....	39
Διάγραμμα 3.4 Εξέλιξη εσόδων Δήμων Μητροπ. Κέντρων .....	41
Διάγραμμα 3.5 Εξέλιξη εσόδων Μεγ. Ηπειρ. Δήμων .....	41
Διάγραμμα 3.6 Εξέλιξη εσόδων Μεσ. Ηπειρ. Δήμων.....	41
Διάγραμμα 3.7 Εξέλιξη εσόδων Μικρ. & Ορειν. Δήμων.....	41
Διάγραμμα 3.8 Εξέλιξη εσόδων Μεγ-Μεσ. Νησ. Δήμων .....	41
Διάγραμμα 3.9 Εξέλιξη εσόδων Μικρ. Νησ. Δήμων .....	41
Διάγραμμα 3.10 Εξέλιξη εξόδων 2012-2017 .....	43
Διάγραμμα 3.11 Κατανομή εξόδων σε επιλεγμένες κατηγορίες.....	44
Διάγραμμα 3.12 Εξέλιξη εξόδων Δήμων Μητρ. Κέντρων.....	46
Διάγραμμα 3.13 Εξέλιξη εξόδων Μεγ. Ηπειρ. Δήμων.....	46
Διάγραμμα 3.14 Εξέλιξη εξόδων Μεσ. Ηπειρ. Δήμων .....	46
Διάγραμμα 3.15 Εξέλιξη εξόδων Μικρ & Ορ. Δήμων.....	46
Διάγραμμα 3.16 Εξέλιξη εξόδων Μεγ-Μεσ. Νησ. Δήμων .....	46
Διάγραμμα 3.17 Εξέλιξη εξόδων Μικρών Νησ. Δήμων .....	46
Διάγραμμα 3.18 Ύψος ιδίων εσόδων ανα κατηγορία δήμων και συμμετοχή στο συνολικό ποσό .....	48

Διάγραμμα 3.19 Ύψος συνολικών επιχορηγήσεων ανά κατηγορία δήμων και συμμετοχή στο συνολικό ποσό.....	48
Διάγραμμα 3.20 Προυπολογισμός-Εισπράξεις-Πληρωμές του συνόλου των δήμων (2012-2017) .....	49
Διάγραμμα 3.21 Εξέλιξη διαθεσίμων των δήμων (2012-2017) .....	52
Διάγραμμα 3.22 Εξέλιξη υποχρεώσεων πλην δανείων των δήμων (2012-2017).....	53
Διάγραμμα 3.23 Ρευστότητα Δήμων Μητροπ. Κέντρων .....	53
Διάγραμμα 3.24 Ρευστότητα Μεγ. Ηπειρωτ, Δήμων .....	53
Διάγραμμα 3.25 Ρευστότητα Μεσαίων Ηπειρ, Δήμων .....	54
Διάγραμμα 3.26 Ρευστότητα Μικρ Ηπειρ. & Ορ. Δήμων.....	54
Διάγραμμα 3.27 Ρευστότητα Μεγ. & Μεσ. Νησ. Δήμων .....	54
Διάγραμμα 3.28 Ρευστότητα Μικρών Νησιώτ. Δήμων .....	54
Διάγραμμα 4.1 Κατανομή δείκτη αυτονομίας κατά κατηγορία δήμων.....	61
Διάγραμμα 4.2 Κατανομή δήμων ανα τιμή του δείκτη ανεξαρτησίας.....	64
Διάγραμμα 4.3 Κατανομή δείκτη ανεξαρτησίας κατά κατηγορία δήμων .....	65
Διάγραμμα 4.4 Κατανομή δήμων ανα τιμή του δείκτη εξάρτησης από επιχορηγήσεις (Μ.Ο. 2012-2017).....	68
Διάγραμμα 4.5 Κατανομή δείκτη εξάρτησης από επιχορηγήσεις κατά κατηγορία δήμων .....	68
Διάγραμμα 4.6 Δείκτες ανεξαρτησίας και εξάρτησης από επιχορηγήσεις κατά κατηγορία δήμων (Μ.Ο. 2012-2017) .....	70
Διάγραμμα 4.7 Κατανομή δείκτη λειτουργικής αυτονομίας κατά κατηγορία δήμων...	73
Διάγραμμα 4.8 Κατανομή δείκτη τέλη καθαριότητας προς σύνολο ιδίων εσόδων κατά κατηγορία δήμων.....	77
Διάγραμμα 4.9 Εξέλιξη ιδίων εσόδων ανά κάτοικο (2012-2017).....	80
Διάγραμμα 4.10 Εξέλιξη τελών καθαριότητας ανά κάτοικο (2012-2017).....	82

Διάγραμμα 4.11	Εξέλιξη συνολικών, ιδίων και τελών καθαριότητας ανά κάτοικο.....	83
Διάγραμμα 4.12	Κατανομή δείκτη λειτουργικές δαπάνες προς σύνολο εξόδων κατά κατηγορία δήμων.....	85
Διάγραμμα 4.13	Πορεία συμμετοχής λειτουργικών δαπανών στο σύνολο εξόδων (%) κατά κατηγορία δήμων.....	85
Διάγραμμα 4.14	Κατανομή δείκτη επενδύσεις προς σύνολο εξόδων κατά κατηγορία δήμων.....	87
Διάγραμμα 4.15	Πορεία συμμετοχής επενδύσεων στο σύνολο εξόδων κατά κατηγορία δήμων.....	88
Διάγραμμα 4.16	Κατανομή δείκτη συμμετοχής κόστους απασχόλησης στο σύνολο των λειτουργικών δαπανών κατά κατηγορία δήμων.....	90
Διάγραμμα 4.17	Πορεία συμμετοχής κόστους προσωπικού στις λειτουργικές δαπάνες κατά κατηγορία δήμων.....	91
Διάγραμμα 4.18	Κατανομή δείκτη κάλυψης κόστους απασχόλησης από τακτικά έσοδα κατά κατηγορία δήμων.....	95
Διάγραμμα 4.19	Κατανομή δείκτη πληρωμές για επενδύσεις προς συνολικά έσοδα κατά κατηγορία δήμων.....	99
Διάγραμμα 4.20	Κατανομή δείκτη επιχορηγήσεις για επενδύσεις προς πληρωμές για επενδύσεις κατά κατηγορία δήμων.....	102
Διάγραμμα 4.21	Κατανομή δήμων ανά τιμή του δείκτη επιχορηγήσεις για επενδύσεις προς πληρωμές για επενδύσεις.....	102
Διάγραμμα 4.22	Πορεία υλοποίησης προϋπολογισμών εσόδων κατά κατηγορία δήμων.....	105
Διάγραμμα 4.23	Κατανομή του δείκτη εισπράξεις εσόδων προς προϋπολογισθέντα έσοδα κατά κατηγορία δήμων.....	105
Διάγραμμα 4.24	Εξέλιξη δείκτη εκτέλεσης προϋπολογισμού επενδύσεων.....	111
Διάγραμμα 4.25	Δείκτες εκτέλεσης προϋπολογισμών λειτουργικών δαπανών και επενδύσεων (Μ.Ο. 2012-2017).....	112

Διάγραμμα 4.26 Κατανομή του δείκτη εισπράξεων απαιτήσεων ΠΟΕ κατά κατηγορία δήμων.....	114
--	-----

### **Κατάλογος χαρτών**

Χάρτης 4.1 Δείκτης ανεξαρτησίας 325 δήμων (Μ.Ο. 2012-2017) .....	66
Χάρτης 4.2 Δείκτης εξάρτησης από επιχορηγήσεις των 325 δήμων .....	69
Χάρτης 4.3 Δείκτης Λειτουργικής Αυτονομίας των 325 Δήμων .....	74
Χάρτης 4.4 Δείκτης κόστους απασχόλησης προς λειτουργικές δαπάνες (%) των 325 δήμων.....	92
Χάρτης 4.5 Δείκτης συμμετοχής επενδύσεων στα συνολικά έσοδα (%) των 325 δήμων .....	100
Χάρτης 4.6 Δείκτης υλοποίησης των προϋπολογισμών εσόδων (%) των 325 δήμων	106
Χάρτης 4.7 Δείκτης υλοποίησης των προϋπολογισμών εξόδων (%) των 325 δήμων	108

## ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στην παρούσα εργασία παρουσιάζονται, συγκρίνονται και αξιολογούνται τα οικονομικά στοιχεία των 325 δήμων της χώρας, για την περίοδο 2012-2017, κατά κατηγορία αυτών σύμφωνα με την ταξινόμηση του Ν. 4555/2018 «Κλεισθένης Ι»

Κύριος σκοπός, μέσω της αξιολόγησης της οικονομικής κατάστασης, ο εντοπισμός του βαθμού ανεξαρτησίας και λειτουργικής αυτονομίας των δήμων, των δυνατοτήτων και αδυναμιών και η εξαγωγή συμπερασμάτων, για την οικονομική βιωσιμότητα και αυτοτέλειά τους, στην κατεύθυνση της τοπικής ανάπτυξης

Ειδικότερα, το Κεφάλαιο 1 περιλαμβάνει το θεωρητικό πλαίσιο για την έννοια, τις γενικές αρχές, τον τύπο και την διαδικασία κατάρτισης του προϋπολογισμού των δήμων, καθώς και για την έννοια των αριθμοδεικτών

Στο Κεφάλαιο 2 διατυπώνεται ο σκοπός της εργασίας, το κεντρικό ερώτημα αυτής, καθώς και η μεθοδολογική προσέγγιση και οι περιορισμοί που τίθενται προκειμένου η μελέτη να είναι κατά το δυνατόν αξιόπιστη

Στο Κεφάλαιο 3 παρατίθενται τα αποτελέσματα εκτέλεσης των προϋπολογισμών, η εξέλιξη των διαθεσίμων και υποχρεώσεων για την περίοδο 2012 έως 2017, αξιολογούνται και συγκρίνονται κατά κατηγορία των δήμων

Στο Κεφάλαιο 4 επιχειρείται η συσχέτιση των οικονομικών αποτελεσμάτων των δήμων, με την χρήση επιλεγμένων αριθμοδεικτών και στατιστικών εργαλείων. Οι αριθμοδείκτες αφορούν τα απολογιστικά στοιχεία των δήμων για την περίοδο 2012-2017 με βάση τα στοιχεία του Υπουργείου Εσωτερικών

Στο Κεφάλαιο 5 εκτίθενται τα τελικά συμπεράσματα από την ανάλυση των προηγούμενων Κεφαλαίων, για την οικονομική θέση των δήμων, την αυτονομία και ανεξαρτησία τους και οι προτάσεις για την βελτίωση της θέσης τους

# ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1.

## ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

### 1.1 Προυπολογισμός δήμων – γενικές αρχές και κατάρτιση

#### 1.1.1 Η Έννοια Προυπολογισμού

Προυπολογισμός είναι ο νόμος με τον οποίο προσδιορίζονται τα δημόσια έσοδα και καθορίζονται τα όρια των εξόδων του κράτους για κάθε οικονομικό έτος. Σε αναλυτική κατάσταση, που ορίζεται ως Κρατικός Προυπολογισμός, απεικονίζονται ποσοτικά όλα τα δημόσια έσοδα και έξοδα, κατά κατηγορία και συνολικά.

Ο προϋπολογισμός αποτελεί σχέδιο δράσης, με το οποίο το κράτος επιδιώκει την υλοποίηση των στόχων του, όπως η άριστη κατανομή των πόρων, η δίκαιη διανομή του εισοδήματος, η σταθεροποίηση της οικονομίας, η οικονομική μεγέθυνση και ανάπτυξη.

« Η σημασία του Κρατικού Προυπολογισμού ξεφεύγει από τα στενά λογιστικά πλαίσια, καθώς η κοινωνικοπολιτική του εμβέλεια αποκτά μεγάλες διαστάσεις, αν σκεφθούμε ότι ο προϋπολογισμός κρίνει στην ουσία την αξιοπιστία του ίδιου του πολιτικού συστήματος διακυβέρνησης. Το αν σχεδιάζονται σωστά και υλοποιούνται αποτελεσματικά τα διάφορα κυβερνητικά προγράμματα, το αν γίνεται συνετή διαχείριση των πόρων, το αν οι φορολογούμενοι επιβαρύνονται με δίκαιο τρόπο, το ποιοι οικονομικοί στόχοι προωθούνται και σε ποιο βαθμό επιτυγχάνονται κ.ο.κ., είναι πληροφορίες που αντλούνται από την προσεκτική ανάγνωση του προϋπολογισμού (Δαλαμάγκας, 2010)»

«Όπως αναφέρει ο Hyde (1992) «Οι προϋπολογισμοί καταγράφουν ταυτόχρονα τα πολιτικά αποτελέσματα, αναφέρουν τις προτεραιότητες πολιτικής και τους στόχους του προγράμματος, περιγράφουν την συνολική προσπάθεια της κυβέρνησης. Ο προϋπολογισμός, είναι εν μέρει πολιτικός, εν μέρει οικονομικός, εν μέρει λογιστικός και εν μέρει διοικητικός. Ως πολιτικό έγγραφο, κατανέμει τους σπάνιους πόρους μιας κοινωνίας ανάμεσα σε πολλαπλά, αντιφατικά και ανταγωνιστικά συμφέροντα. Ως οικονομικό και δημοσιονομικό έγγραφο, χρησιμεύει ως το κύριο μέσο για την αξιολόγηση της δικαιοδοσίας αναδιανομής του εισοδήματος, για την τόνωση της

οικονομικής ανάπτυξης, την προώθηση της πλήρους απασχόλησης, την καταπολέμηση του πληθωρισμού και τη διατήρηση της οικονομικής σταθερότητας. Ως λογιστικό έγγραφο, παρέχει ένα ανώτατο όριο στις δαπάνες και το καθιστά δεσμευτικό από νομικής απόψεως ώστε να διαμένει εντός των διατιθέμενων κονδυλίων. Τέλος, ως διοικητικό έγγραφο, καθορίζει τους τρόπους και τα μέσα με τα οποία παρέχονται οι δημόσιες υπηρεσίες και καθορίζει τα κριτήρια με τα οποία παρακολουθούνται, μετρούνται και αξιολογούνται».

Κατά το Δημοσιονομικό Δίκαιο, ο προϋπολογισμός είναι **πράξη περιοδική, πράξη πρόβλεψης και πράξη προκαταβολικής εξουσιοδότησης**, εφόσον η κυβέρνηση πρέπει να έχει την εξουσιοδότηση της νομοθετικής εξουσίας (Βουλή) για την είσπραξη των εσόδων και την διενέργεια των εξόδων

« Η έννοια της εξουσιοδότησης συνυπάρχει με το στοιχείο της πρόβλεψης, διαφορετικά μόνο η πρόβλεψη θα σήμαινε ότι ο προϋπολογισμός δεν θα είχε υποχρεωτικό αλλά εκτιμητικό χαρακτήρα (Μπάρμπας, 2002)»

Η έννοια του προϋπολογισμού είναι **θεμελιώδης για την οικονομική διοίκηση και διαχείριση των δήμων**. Κάθε έσοδο και κάθε δαπάνη, για κάθε οικονομικό έτος, πρέπει να εμφανίζεται στον προϋπολογισμό. Η αρχή αυτή, είναι συνταγματικά κατοχυρωμένη, προβλέπεται ρητά στο Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (άρθ. 155 Ν. 3463/2006) και στο ισχύον Βασιλικό Διάταγμα για το λογιστικό των δήμων και κοινοτήτων (άρθρο 1 παρ. 2 του ΒΔ 17/5-15/6/1959), επιβεβαιώνεται δε και με την πάγια νομολογία του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Το οικονομικό έτος αρχίζει την 1η Ιανουαρίου και λήγει την 31η Δεκεμβρίου του ίδιου έτους.

Ο προϋπολογισμός από την μια είναι εργαλείο νομιμοποίησης της διαχείρισης και από την άλλη είναι εργαλείο προγραμματισμού της δημοτικής αρχής και διοίκησης.

- Η θεμελιώδης λειτουργία του προϋπολογισμού σημαίνει ότι η εγγραφή όλων των εσόδων (που προβλέπονται σε διάταξη νόμου) και των δαπανών (που προβλέπονται σε διάταξη νόμου ή εξυπηρετούν τους σκοπούς και τη λειτουργία του δήμου) στον

προϋπολογισμό συνιστά αναγκαίο όρο για τη διενέργειά τους. Οι δυο αυτές προϋποθέσεις (πρόβλεψη στο νόμο και πρόβλεψη στον προϋπολογισμό) πρέπει να συντρέχουν σωρευτικά. Αν λείπει έστω και μία, η οικονομική διαχείριση δεν είναι νόμιμη.

- Ο προϋπολογισμός είναι η έκφραση σε νομισματικές μονάδες της πολιτικής της δημοτικής αρχής για ένα έτος και με την έννοια αυτή είναι εργαλείο προγραμματισμού και σχεδιασμού. Περιλαμβάνει τι προγραμματίζει να κάνει μέσα στο έτος η δημοτική διοίκηση, τι προτεραιότητες βάζει, ποιες παρεμβάσεις θα κάνει, ποιες αποφάσεις πρέπει να ληφθούν για την αντιμετώπιση των προβλημάτων.

«Όπως αναφέρει ο Γαλανός (2018) « Ο προϋπολογισμός δεν είναι οικονομικό εργαλείο αλλά **διοικητικό εργαλείο** μέσω του οποίου η διοίκηση επιδιώκει την επίτευξη των στόχων της»

Ο δημοτικός προϋπολογισμός αποτελεί πράξη προκαταβολικής εξουσιοδότησης, από το δημοτικό συμβούλιο στη διοίκηση του δήμου, για την είσπραξη των προβλεπόμενων εσόδων και την πραγματοποίηση των δαπανών και **η φύση** του είναι:

- **Δημοσιολογιστική** με την έννοια ότι το πλαίσιο, για τον προσδιορισμό των αναμενόμενων εσόδων και τον καθορισμό των ορίων των εξόδων, καθορίζεται από το δημόσιο λογιστικό σχέδιο
- **Οικονομικοπολιτική** με την έννοια ότι η λειτουργία του προϋπολογισμού αποτελεί το μέσο για την επίτευξη των σκοπών του δήμου και εξαρτάται από τις συνθήκες που επικρατούν στο περιβάλλον του (περιοχή)
- **Δημοσιονομική** με την έννοια ότι ο προϋπολογισμός δεν αποτελεί μια απλή λογιστική κατάσταση, αλλά βαρυσήμαντη πράξη, που αποβλέπει στην εξασφάλιση της δημοσιονομικής βιωσιμότητας και στηρίζεται στις αρχές της οικονομικότητας, αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας»

Η λειτουργία του προϋπολογισμού για τα έσοδα είναι απλώς προσδιοριστική και



εξουσιοδοτική για την είσπραξη τους, ενώ για τα έξοδα είναι επιπλέον δεσμευτική, γιατί περιορίζει τα αρμόδια όργανα τόσο ως προς το είδος όσο και ως προς το ύψος των δαπανών που μπορούν να πραγματοποιήσουν.

Σύμφωνα με τις **αρχές της ενότητας και της καθολικότητας** (παρ. 2 του άρθρου 49 του Ν. 4270/2014) όλα τα έσοδα και οι δαπάνες εγγράφονται σε έναν ενιαίο προϋπολογισμό και αντιστοιχούν σε συγκεκριμένους κωδικούς αριθμούς εσόδων και εξόδων (ΚΑΕ). Καμία δαπάνη δεν δύναται να αναληφθεί ή και να πραγματοποιηθεί, αν υπερβαίνει τον προϋπολογισμό. Άλλες αρχές που πρέπει να εφαρμόζονται κατά την κατάρτιση του προϋπολογισμού είναι αυτές του ενιαυσίου (ισχύει για ένα έτος), της ειδικότητας, της ακρίβειας, της προβλεψιμότητας, της σαφήνειας και αλήθειας και της δημοσιότητας.

Για τους δήμους, ως φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, η δημοσιονομική θέση πρέπει να είναι ισοσκελισμένη ή πλεονασματική, κατά τα άρθρα 14 παρ. 1 περ. β και 35 παρ. 1 και 2 ν. 4270/2014. και οφείλουν να καταρτίζουν τουλάχιστον ισοσκελισμένους προϋπολογισμούς σύμφωνα με το άρθρο 64 του ν. 4270/2014. Κατά την σύνταξη του προϋπολογισμού τους, ισχύουν οι αρχές της δημοσιονομικής διαχείρισης και σχεδιασμού στο πλαίσιο του δημοσιονομικού στόχου που αναφέρεται στο Μ.Π.Δ.Σ. (άρθ. 33 και 34 του Ν. 4270/2014)

### **1.1.2 Ο τύπος του προϋπολογισμού**

**Ο τύπος του προϋπολογισμού** των Δήμων καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών (ΚΥΑ) (άρθρο 155 παρ. 2 του Ν.3463/2006).

Κατ' εξουσιοδότηση της ανωτέρω διάταξης εκδόθηκε η **υπ' αριθμ. 7028/3-2-2004 ΚΥΑ** (ΦΕΚ 253/τ.Β'9-2-2004), με την οποία καθορίστηκε ο νέος τύπος προϋπολογισμού των ΟΤΑ Α' βαθμού, που ισχύει από το 2005 και αντικατέστησε αυτόν που είχε καθορισθεί με το ΒΔ 821/1970, όπως τροποποιηθεί με το ΒΔ 216/1971.

Η ΚΥΑ 7028/2014 τροποποιήθηκε στην συνέχεια με τις υπ' αριθμ. 64871/2007 (ΦΕΚ 253Β), 67146/2008 (ΦΕΚ 2246Β), 3966/2011 (ΦΕΚ 141Β), 50698/2011 (ΦΕΚ 2832Β), 47490/2012 (ΦΕΚ 3390Β), 30842/2013 (ΦΕΚ 1896Β), 29530/2014 (ΦΕΚ 2059Β), 26945/2015 (1621Β), 23976/2016 (ΦΕΚ 2311Β), 25595/2017 (ΦΕΚ 2658Β) και

38347/2018 (ΦΕΚ 3086Β) όμοιες, που εκδόθηκαν κατ' εξουσιοδότηση της παρ. 4 του άρθρου 175 του Ν. 3463/2006, όπως αντικαταστάθηκε από την παρ. 1 του άρθρου 77 του Ν. 4172/2013 (ΦΕΚ 167Α)

«Ο νέος τύπος προϋπολογισμού ενσωμάτωσε τις θεσμικές αλλαγές που σημειώθηκαν στα έσοδα και στα έξοδα των ΟΤΑ και ταυτόχρονα προσάρμοσε το περιεχόμενό του στις απαιτήσεις του νέου Κλαδικού Λογιστικού Σχεδίου των ΟΤΑ (ΠΔ 315/99, όπως τροποποιήθηκε με την υπ' αριθμ. ΚΥΑ 4604/05 και ισχύει) Σαββαΐδου κ.συν., (2008)».

Ο Προϋπολογισμός των δήμων και κοινοτήτων διακρίνεται σε **προϋπολογισμό εσόδων και προϋπολογισμό δαπανών**

Τα έσοδα και οι δαπάνες **διακρίνονται σε ομάδες** με χαρακτηριστικά στοιχεία (αριθμούς) για κάθε ομάδα ως απεικονίζονται στον παρακάτω Πίνακα 1.1.

**Πίνακας 1.1 Ομάδες προϋπολογισμού εσόδων – εξόδων (ΚΥΑ 7028/2004)**

<b>ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΟΤΑ Α΄ ΒΑΘΜΟΥ</b>	
<b>ΜΕΡΟΣ Ι : ΕΣΟΔΩΝ</b>	
<b>Κ.Α.</b>	<b>ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ</b>
0	ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ
1	ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ
2	ΕΣΟΔΑ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΩΝ ΟΙΚ. ΕΤΩΝ (Π.Ο.Ε.) ΠΟΥ ΒΕΒΑΙΩΝΟΝΤΑΙ ΓΙΑ ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ
3	ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΠΟ Π.Ο.Ε.
4	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΥΠΕΡ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΡΙΤΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ
5	ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΙΟ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗΣ ΧΡΗΣΗΣ
<b>ΜΕΡΟΣ ΙΙ : ΕΞΟΔΩΝ</b>	
<b>Κ.Α.</b>	<b>ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ</b>
6	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ
7	ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ
8	ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΑΠΟ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΩΝ ΟΙΚ. ΕΤΩΝ (Π.Ο.Ε.), ΛΟΙΠΕΣ ΑΠΟΔΟΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ
9	ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ

Κάθε ομάδα εσόδων (1<sup>ος</sup> βαθμός), διαιρείται σε **κατηγορίες** (2<sup>ος</sup> βαθμός). Κάθε

κατηγορία αναλύεται σε **υποκατηγορίες** (3<sup>ος</sup> βαθμός) και κάθε υποκατηγορία εσόδου περιλαμβάνει το **είδος** κάθε εσόδου (4<sup>ος</sup> βαθμός). Έτσι, η ομάδα των εσόδων χαρακτηρίζεται από ένα μονοψήφιο αριθμό, η κατηγορία εσόδων με διψήφιο αριθμό, η υποκατηγορία με τριψήφιο αριθμό και το είδος του εσόδου με τετραψήφιο αριθμό.

Και για τα έξοδα ισχύει η ίδια ως άνω μεθοδολογία υποδιαίρεσης των προαναφερθέντων ομάδων εξόδων και πληρωμών σε κατηγορίες, υποκατηγορίες και είδος εξόδου.

Οι παραπάνω ομάδες στο κείμενο του προϋπολογισμού αναφέρονται ως «Κεφάλαια». Έτσι στο ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄ περιλαμβάνονται οι λειτουργικές δαπάνες, στο ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄ οι επενδύσεις, στο ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄ οι πληρωμές παρελθόντων οικονομικών ετών, λοιπές αποδόσεις και προβλέψεις και στο ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄ το αποθεματικό.

Οι δαπάνες παρακολουθούνται τόσο κατά είδος όσο και κατά υπηρεσία. Για το λόγο αυτό, οι κωδικοί αριθμοί των Κεφαλαίων Α΄ (Λειτουργικές δαπάνες), Β΄ (Επενδύσεις) και Γ΄ (Πληρωμές ΠΟΕ) επαναλαμβάνονται σε κάθε μία από τις Υπηρεσίες, οι οποίες κατονομάζονται στον προϋπολογισμό, ως στον παρακάτω Πίνακα 1.2.

**Πίνακας 1.2 Υπηρεσίες του προϋπολογισμού των δήμων**

<b>Κ.Α.</b>	<b>ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ</b>
<b>00</b>	ΓΕΝΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ
<b>10</b>	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ-ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ
<b>15</b>	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ - ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
<b>20</b>	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΦΩΤΙΣΜΟΥ
<b>25</b>	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΥΔΡΕΥΣΗΣ - ΑΡΔΕΥΣΗΣ - ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ
<b>30</b>	ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ
<b>35</b>	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΟΥ
<b>40</b>	ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ
<b>45</b>	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΩΝ
<b>50</b>	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ

**Πίνακας 1.2 Υπηρεσίες του προϋπολογισμού των δήμων  
(συνέχεια)**

<b>Κ.Α.</b>	<b>ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ</b>
<b>60</b>	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ (Εργα και δράσεις χρηματοδοτούμενες από Π.Δ.Ε)
<b>61</b>	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ (Εργα και δράσεις χρηματοδοτούμενες από Π.Δ.Ε)
<b>62</b>	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΦΩΤΙΣΜΟΥ (Εργα και δράσεις χρηματοδοτούμενες από Π.Δ.Ε)
<b>63</b>	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΥΔΡΕΥΣΗΣ, ΑΡΔΕΥΣΗΣ, ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ (Εργα και δράσεις χρηματοδοτούμενες από Π.Δ.Ε)
<b>64</b>	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ , ΠΡΑΣΙΝΟΥ ΚΑΙ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ (Εργα και δράσεις χρηματοδοτούμενες από Π.Δ.Ε)
<b>69</b>	ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ (Εργα και δράσεις χρηματοδοτούμενες από Π.Δ.Ε)
<b>70</b>	ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Όλες οι εγγραφές του Προϋπολογισμού γίνονται στο αναλυτικότερο επίπεδο δηλαδή στον τετραψήφιο κωδικό ή περαιτέρω όπου απαιτείται όπως π.χ. στα έργα

Διαφοροποίηση των κωδικών αριθμών των υπηρεσιών οι οποίες προβλέπονται στον τύπο του προϋπολογισμού ή δημιουργία τετραψήφιων κωδικών αριθμών επιπλέον αυτών που προβλέπει ο τύπος του προϋπολογισμού, δεν επιτρέπονται (Εγκ. Υπ. Εσωτ. 1715/Εγκ. 8/29-4-2013).

### **1.1.3 Κατάρτιση προϋπολογισμού δήμων**

Το άρθρο 77 του Ν. 4172/2013 (ΦΕΚ 167Α), όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 189 του Ν. 4555/2018 (ΦΕΚ 133/Α) και έχει ισχύ για τους προϋπολογισμούς της νέας δημοτικής περιόδου, στην παρ. 1 αναφέρει ότι « Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εσωτερικών που εκδίδεται τον Ιούλιο κάθε έτους, ύστερα από γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας (ΚΕΔΕ), παρέχονται οδηγίες για την κατάρτιση, εκτέλεση και αναμόρφωση του προϋπολογισμού των δήμων. Με όμοια απόφαση, μπορεί επίσης να καθορίζονται ανώτατα όρια για την εκτίμηση των ιδίων εσόδων ή επιμέρους

ομάδων τους που εγγράφονται στον προϋπολογισμό και ορίζονται τα ίδια έσοδα ή ομάδες αυτών» και στην παρ. 2 ότι « ο προϋπολογισμός καταρτίζεται και ύστερα από αιτιολογημένη εισήγηση της Οικονομικής Υπηρεσίας του δήμου, για το εκτιμώμενο ύψος εσόδων και ιδίως των ιδίων εσόδων, σύμφωνα με τις οδηγίες».

Η διάταξη αυτή αποτελεί την νομιμοποιητική βάση των οδηγιών που περιλαμβάνει η ΚΥΑ που εκδίδεται κάθε Ιούλιο και ιδίως των κριτηρίων για τα ίδια έσοδα, που αυτή θέτει για την κατάρτιση του προϋπολογισμού, ενώ δίνεται ιδιαίτερη βαρύτητα στον ρόλο των υπηρεσιακών παραγόντων.

Η διαδικασία που ακολουθείται έχει ως κατωτέρω:

1) Το Δημοτικό Συμβούλιο αποφασίζει μέχρι τέλος Ιουνίου για το ανώτατο ύψος του **προϋπολογισμού εξόδων κάθε κοινότητας** του δήμου

2) Το **συμβούλιο της κοινότητας ή ο πρόεδρος της κοινότητας** έως τριακοσίων (300) κατοίκων καταρτίζει **σχέδιο του προϋπολογισμού εξόδων της κοινότητας**, που δεν πρέπει να υπερβαίνει το ανώτατο ποσό που καθορίστηκε από το δημοτικό συμβούλιο. Το σχέδιο συνοδευόμενο από αιτιολογική έκθεση αποστέλλεται μέχρι 20 Ιουλίου στην Οικονομική Επιτροπή.

3) Η **Εκτελεστική Επιτροπή** μέχρι 20 Ιουλίου, αφού συγκεντρώσει και αξιολογήσει τις προτάσεις των υπηρεσιών καθώς και τη γνώμη της επιτροπής διαβούλευσης του άρθρου 76 του ν. 3852/2010, καταθέτει το προσχέδιο του προϋπολογισμού στην Οικονομική Επιτροπή. Εάν δεν τηρηθεί εμπρόθεσμα η ανωτέρω διαδικασία το προσχέδιο καταρτίζεται από την Οικονομική Επιτροπή

4) Η **Οικονομική Επιτροπή**, σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 189 του Ν. 4555/2018 , έως την 20η Σεπτεμβρίου, εξετάζει το προσχέδιο που της παραδίδει η εκτελεστική επιτροπή, καθώς και το σχέδιο του προϋπολογισμού εξόδων κάθε κοινότητας. Ιδιαίτερα για τις κοινότητες εξετάζει αν οι συνολικές δαπάνες υπερβαίνουν το συνολικό ποσό που έχει καθοριστεί από το δημοτικό συμβούλιο και αν οι δαπάνες αφορούν τις αρμοδιότητες που έχουν μεταβιβαστεί από το δημοτικό συμβούλιο. Οι δράσεις που αφορούν τις κοινότητες, συμπεριλαμβανομένων των έργων, αναφέρονται σε ειδικό παράρτημα του

προϋπολογισμού.

Η Οικονομική Επιτροπή εξετάζει επίσης αν: α) τα έσοδα και οι δαπάνες είναι νόμιμες β) έχουν εγγραφεί οι υποχρεωτικές δαπάνες και τα έσοδα που επιβάλλονται υποχρεωτικά από νόμο και γ) τηρούνται οι οδηγίες της ΚΥΑ και ιδίως για το εκτιμώμενο ύψος των εσόδων και, εφόσον απαιτείται, το αναμορφώνει ανάλογα και καταρτίζει το σχέδιο του προϋπολογισμού.

«Η οικονομική επιτροπή, έως την ίδια ημερομηνία (20/9), μεριμνά για την ενσωμάτωση του σχεδίου του προϋπολογισμού στην ηλεκτρονική βάση δεδομένων που τηρείται στο Υπουργείο Εσωτερικών, προκειμένου το Παρατηρητήριο Οικονομικής Αυτοτέλειας των ΟΤΑ (εφεξής Παρατηρητήριο) του άρθρου 4 του ν. 4111/2013 (Α' 18), να παράσχει τη γνώμη του επ' αυτού, με βάση κριτήρια που καθορίζονται με απόφασή του, με σκοπό την επίτευξη ρεαλιστικών και ισοσκελισμένων προϋπολογισμών»

**5) Γνώμη του Παρατηρητηρίου:** «Το Παρατηρητήριο παράσχει τη γνώμη του επί των σχεδίων των προϋπολογισμών των ΟΤΑ. Με τη γνώμη του, η οποία κοινοποιείται στους δήμους, στις αρμόδιες για την εποπτεία τους Αρχές και στους Υπουργούς Εσωτερικών και Οικονομικών προσδιορίζονται οι δήμοι που α) έχουν καταρτίσει μη ρεαλιστικά σχέδια προϋπολογισμών β) έχουν παραβεί τις οδηγίες κατάρτισης των προϋπολογισμών που παρασχέθηκαν με την κοινή υπουργική απόφαση και γ) δεν έχουν ενσωματώσει το σχέδιο του προϋπολογισμού τους στην ηλεκτρονική βάση δεδομένων του ΥΠ.ΕΣ εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας. (παρ. 6 άρθ. 189 Ν. 4555/2018)»

«Στη γνώμη του Παρατηρητηρίου περιλαμβάνονται και τα ποσά που η οικονομική επιτροπή πρέπει να εγγράψει σε επί μέρους κωδικούς αριθμούς, έτσι ώστε αυτός να καταστεί ρεαλιστικός. Το Υπουργείο Εσωτερικών παρέχει οδηγίες στους δήμους για την ανάλογη διαμόρφωση του σχεδίου του προϋπολογισμού (παρ. 6 άρθ. 189 Ν. 4555/2018)»

**6) «Η Οικονομική Επιτροπή υποβάλλει το σχέδιο του προϋπολογισμού προς ψήφιση στο δημοτικό συμβούλιο το αργότερο μέχρι το τέλος Οκτωβρίου, συνοδευόμενο υποχρεωτικά από τη γνώμη του Παρατηρητηρίου, τις οδηγίες του Υπουργείου Εσωτερικών και από την αιτιολογική έκθεσή , στην οποία παρουσιάζονται και οι τυχόν προσαρμογές που επήλθαν στο σχέδιο του προϋπολογισμού (άρθρο 189 παρ. 6 Ν**

4555/18).

7) «**Το δημοτικό συμβούλιο**, έως τη 15η Νοεμβρίου, ψηφίζει τον προϋπολογισμό και το Ολοκληρωμένο Πλαίσιο Δράσης (ΟΠΔ) που προβλέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 4 του ν. 4111/2013, σε μία ειδική γι' αυτόν τον σκοπό συνεδρίαση (άρθρο 189 παρ. 7 Ν. 4555/2018)»

Η παρ. 8 του άρθρου 189 του Ν. 4555/2018 **τροποποιεί την διαδικασία ψήφισης του προϋπολογισμού στο δημοτικό συμβούλιο**, που ισχύει για την νέα δημοτική περίοδο ως εξής: «Η συζήτηση και η ψήφιση του προϋπολογισμού διεξάγεται αναλυτικά μέχρι τεταρτοψήφιου κωδικού αριθμού εσόδων και δαπανών και αναπτύξεων αυτού, επί της εισήγησης της οικονομικής επιτροπής και επί εναλλακτικών προτάσεων»

«Κατά τη συζήτηση του προϋπολογισμού **τίθενται υπόψη του συμβουλίου χρηματοοικονομικοί και άλλοι δείκτες** που παρέχονται από την οικονομική υπηρεσία, σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο άρθρο 165 του ν. 3463/2006 (Α' 114)».

8) «Το δημοτικό συμβούλιο **υποβάλλει** τη σχετική απόφαση σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή για έλεγχο στην αρμόδια για την εποπτεία του δήμου Αρχή, που σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να ολοκληρωθεί μέχρι την 31η Δεκεμβρίου (άρθ. 189 παρ. 7 Ν. 4555/2018)».

Συνοδευτικά στοιχεία του προϋπολογισμού, που αποστέλλεται σε έντυπη μορφή, αποτελούν η αιτιολογική έκθεση της οικονομικής επιτροπής και οι αποφάσεις του δημοτικού συμβουλίου που αφορούν την επιβολή των φόρων, τελών, δικαιωμάτων και εισφορών. Κατά τον έλεγχο αυτόν, εξετάζεται και η συμμόρφωση του δήμου με τις οδηγίες της κοινής υπουργικής απόφασης» (άρθρο 189 παρ. 7 Ν. 4555/2018)»

9) «Αμέσως μόλις **επικυρωθεί** ο προϋπολογισμός, ο δήμος μεριμνά για την ενσωμάτωση αυτού, στην ηλεκτρονική βάση δεδομένων που τηρείται στο Υπουργείο Εσωτερικών (άρθρο 189 παρ. 7 Ν. 4555/2018)».

10) «Συνοπτική κατάσταση του προϋπολογισμού, όπως τελικώς ψηφίστηκε από το συμβούλιο, αναρτάται στην ιστοσελίδα του οικείου δήμου και δημοσιεύεται σε μία (1) τουλάχιστον ημερήσια ή εβδομαδιαία τοπική εφημερίδα. Η παράλειψη δημοσίευσης

αυτής δεν επηρεάζει το κύρος της απόφασης του δημοτικού συμβουλίου, με την οποία ψηφίστηκε ο προϋπολογισμός (άρθρο 189 παρ. 10 Ν. 4555/2018).

Περαιτέρω, από τις διατάξεις της περ. 6 της παρ. 2 και της παρ. 4 του άρθρου 2, της παρ. 4 του άρθρου 3, καθώς και του άρθρου 4 του ν.3861/2010, προβλέπεται ρητά ότι οι προϋπολογισμοί των δήμων δημοσιεύονται στο πρόγραμμα «Δι@ύγεια»

11) «Αν το σχέδιο του προϋπολογισμού και το Ολοκληρωμένο Πλαίσιο Δράσης (ΟΠΔ) δεν καταρτιστούν και δεν υποβληθούν, όπως προβλέπεται, το συμβούλιο συνέρχεται αυτοδίκαια την πρώτη Κυριακή μετά την ημερομηνία αυτή και προχωρεί στη σύνταξη και ψήφισή τους. Αν το δημοτικό συμβούλιο και πάλι δεν συντάξει και ψηφίσει τον προϋπολογισμό, συνέρχεται αυτοδίκαια εκ νέου, την αμέσως επόμενη Κυριακή (άρθρο 189 παρ. 11 Ν. 4555/2018)»

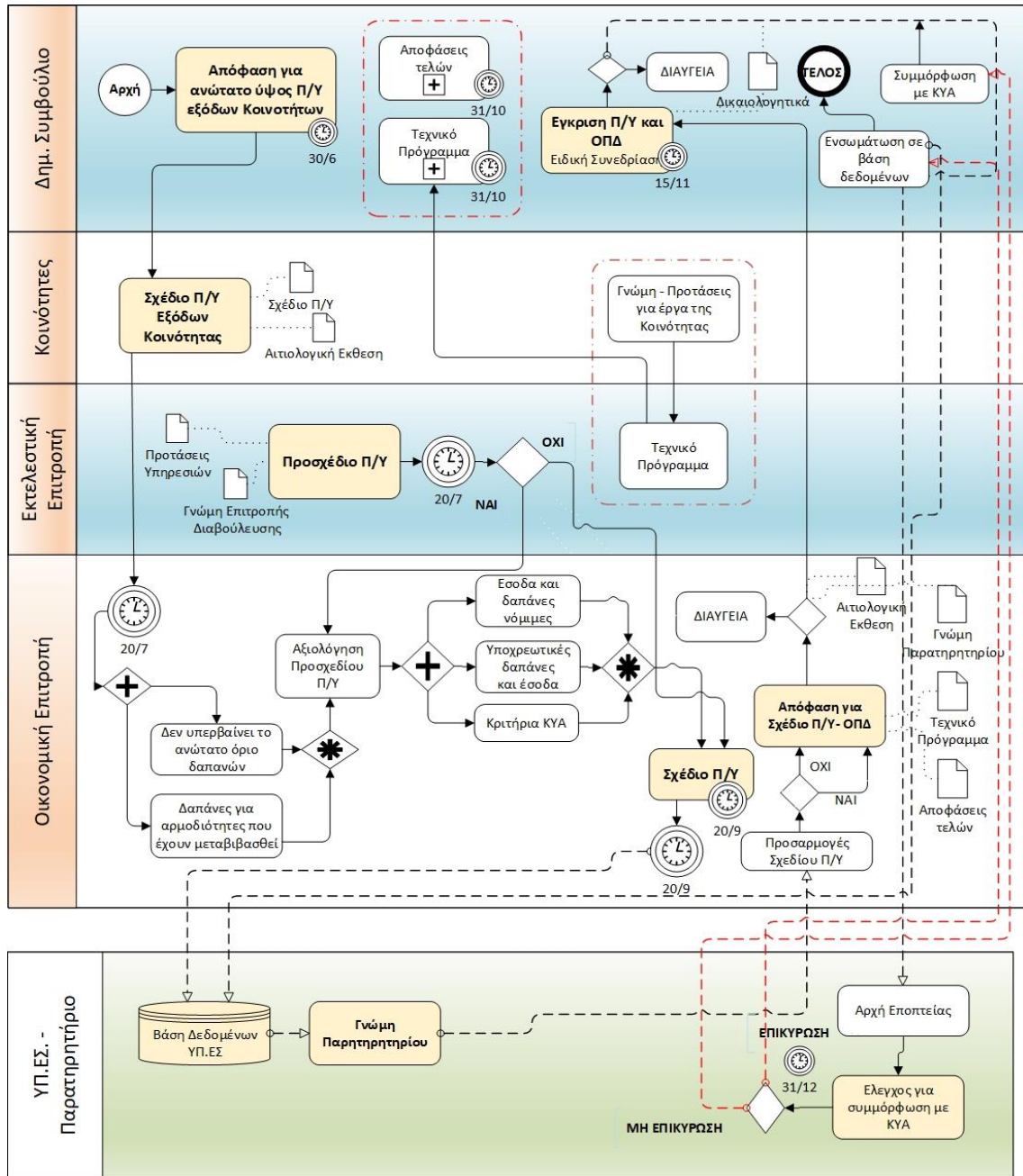
12) Σύμφωνα με την παρ. 12 του άρθ. 189 του Ν. 4555/2018 «Για όσο χρόνο καθυστερεί η ενσωμάτωση του σχεδίου του επικυρωμένου προϋπολογισμού στην ηλεκτρονική βάση δεδομένων και σε περίπτωση κατάρτισης αυτού κατά παρέκκλιση των οδηγιών της ΚΥΑ, είναι δυνατόν με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών να επιβάλλεται παρακράτηση και μη απόδοση μέρους ή του συνόλου της μηνιαίας τακτικής επιχορήγησης του δήμου από τους Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους (ΚΑΠ)»

**13) Υποχρεωτικές Αναμορφώσεις Προϋπολογισμού:** Μετά τη λήξη της τρέχουσας χρήσης την 31/12 και έως το τέλος Φεβρουαρίου του έτους που αφορά ο προϋπολογισμός, οι δήμοι υποχρεούνται να επανελέγξουν τις παραδοχές με βάση τις οποίες κατήρτισαν τον προϋπολογισμό και να προχωρήσουν σε αναμόρφωση του, λαμβάνοντας υπόψη τα πραγματικά οικονομικά αποτελέσματα και μεγέθη τους, όπως αυτά θα έχουν διαμορφωθεί την 31/12 του προηγούμενου έτους.

Στο παρακάτω Διάγραμμα 1.1 αποτυπώνεται η ροή της διαδικασίας της κατάρτισης και ψήφισης του προϋπολογισμού των δήμων, που έγινε με το πρότυπο BPMN με χρήση της εφαρμογής Visio 2016.



**Διάγραμμα 1.1 Διάγραμμα ροής διαδικασίας κατάρτισης προϋπολογισμού (πρότυπο BPMN)**



Ίδια επεξεργασία

Με την λήξη του οικονομικού έτους, που προηγείται του έτους που αφορά ο προϋπολογισμός, συγκεντρώνονται τα τελικά οικονομικά στοιχεία (χρηματικό υπόλοιπο, απαιτήσεις, υποχρεώσεις κλπ) και ο εγκεκριμένος προϋπολογισμός αναμορφώνεται υποχρεωτικά μέχρι 28 Φεβρουαρίου.

## 1.2 Αριθμοδείκτες ανάλυσης οικονομικών στοιχείων των δήμων

### 1.2.1 Αριθμοδείκτες – Εισαγωγή

«Σκοπός της ανάλυσης των οικονομικών καταστάσεων είναι οι συγκρίσεις δεδομένων μεταξύ τους, που μπορούν να αποκτήσουν σημαντικό ενδιαφέρον αν ερευνηθούν όχι μεμονωμένα αλλά με την μορφή κάποιας σχέσης (Καφούσης, 1991)»

Η χρήση των αριθμοδεικτών αποτελεί μια από τις πιο διαδεδομένες μεθόδους χρηματοοικονομικής ανάλυσης των οργανισμών τόσο του ιδιωτικού όσο και του δημόσιου τομέα. Οι αριθμοδείκτες χρησιμοποιούνται κυρίως για την εκτίμηση της χρηματοοικονομικής κατάστασης καθώς και της αποτελεσματικότητας των διοικήσεων των οργανισμών, την παρακολούθηση και αξιολόγηση των λειτουργιών τους, του ελέγχου από τους αρμόδιους φορείς.

«Η έννοια του **οικονομικού αριθμοδείκτη** προσδιορίζεται από τον συσχετισμό δύο ή περισσότερων μεγεθών. Είναι προφανές πως μπορούν να δημιουργηθούν πολλοί συσχετισμοί, αρκεί ανάμεσα στα συγκρινόμενα μεγέθη να υπάρχει **εννοιολογικός δεσμός (θεωρητική συνάφεια)**, ώστε να εξάγεται κατανοητό και επαληθεύσιμο συμπέρασμα (ΕΕΤΑΑ, 2007)».

Ο υπολογισμός της τιμής ενός αριθμοδείκτη δεν είναι αυτοσκοπός. Αποκτά νόημα όταν μετά τον υπολογισμό ακολουθήσει σύγκριση της τιμής του με κάποιο ευρέως παραδεκτό πρότυπο ή τουλάχιστον με κάποια άλλη τιμή του ίδιου βέβαια αριθμοδείκτη. Τούτη η σύγκριση μπορεί να παίρνει τόσο διαχρονική μορφή όσο και διακλαδική μορφή

«Όπως αναφέρει ο Βενιέρης κ. συν. (2009) «Η αξιολόγηση της οικονομικής κατάστασης των οργανισμών του δημόσιου τομέα είναι περισσότερο πολύπλοκη συγκριτικά με την αξιολόγηση της αποδοτικότητας των ιδιωτικών επιχειρήσεων. Αυτό συμβαίνει καθώς για τη διεξαγωγή συμπερασμάτων για τους δημόσιους οργανισμούς απαιτείται υποκειμενική κρίση σχετικά με τις αλληλεπιδράσεις ενός συμπλέγματος κοινωνικών, οργανωτικών και χρηματοοικονομικών παραγόντων»

«Σε γενικές γραμμές, η οικονομία, η γεωγραφική θέση και τα δημογραφικά στοιχεία ενός

δήμου αποτελούν βασικά συστατικά της οικονομικής του κατάστασης, καθώς αποτελούν καθοριστικούς παράγοντες της ικανότητας των τοπικών αρχών να είναι συνεπείς με τις οικονομικές τους υποχρεώσεις αλλά και τις υποχρεώσεις τους για παροχή υπηρεσιών».

«Οι Athanassopoulos and Triantis (1998) ανέλυσαν την αποδοτικότητα 172 μεγάλων ελληνικών δήμων για το έτος 1996, στηριζόμενοι σε στοιχεία ταμειακής λογιστικής.

Κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι περισσότερο αποτελεσματικοί ήταν οι δήμοι με τις μεγαλύτερες φορολογικές βάσεις, τα υψηλότερα επίπεδα εισοδήματος και το υψηλότερο μερίδιο δημόσιων επενδύσεων στα συνολικά έξοδα. Βρήκαν επίσης ότι, αντιθέτως, η αναποτελεσματικότητα συνδεόταν με την κάλυψη σε μεγάλο βαθμό των συνολικών δημοτικών δαπανών από επιδοτήσεις, αλλά και με την πληθυσμιακή πυκνότητα».

« Οι Afonso et al. (2006) βρήκαν ότι η αποτελεσματική κατανομή των δαπανών του δημόσιου τομέα σε εθνικό επίπεδο σχετίζεται με παράγοντες που δε βρίσκονται στη διακριτική ευχέρεια των εκάστοτε υπευθύνων»

«Η σύγκριση των δεικτών μεταξύ των δημόσιων οργανισμών για την οριοθέτηση σημείων αναφοράς (benchmarks) αποτελεί ένα ακόμα χρήσιμο εργαλείο που προσφέρει η ανάλυση μέσω δεικτών. Όπως επισημαίνουν οι Chaney et al. (2002), η οριοθέτηση ενός σημείου αναφοράς (benchmark) απαιτεί την ύπαρξη μίας κατάλληλης ομάδας σύγκρισης, η οποία παρουσιάζει παραδείγματος χάριν ομοιότητες όσον αφορά στο μέγεθος, τη γεωγραφική θέση, τα δημογραφικά στοιχεία, τις πηγές εσόδων ή τις παρεχόμενες υπηρεσίες. Η Cohen (2008) χρησιμοποίησε στοιχεία από τις δημοσιευμένες λογιστικές καταστάσεις ελληνικών δήμων για την περίοδο 2002-2004. Τα αποτελέσματά της καταδεικνύουν ότι παράγοντες που βρίσκονται εντός του ελέγχου του δήμου, όπως είναι το μέγεθος, ο πλούτος του και η γεωγραφική του θέση ασκούν στατιστικά σημαντική επίδραση στις τιμές των αριθμοδεικτών. Επομένως, καθώς οι τιμές των δεικτών επηρεάζονται από κοινωνικοοικονομικούς εξωγενείς παράγοντες που δεν μπορούν να επηρεαστούν από τη διοίκηση του δήμου η χρήση τους για τη διενέργεια διαστρωματικών συγκρίσεων αξιολόγησης της απόδοσής τους θα πρέπει να γίνεται μόνο μεταξύ ομοειδών σε όρους μεγέθους και πλούτου δήμων»

## 1.2.2 Αριθμοδείκτες για την οικονομική αξιολόγηση των δήμων

Οι δήμοι αποτελούν μια κατηγορία οικονομικών μονάδων που, πέραν το ότι παρέχουν τοπικά δημόσια αγαθά (υπηρεσίες, έργα κλπ), έχουν ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά την οικονομική τους αξιολόγηση.

« Η Kuhlmann et al. (2013) αναφέρει ότι «Ο τρόπος με τον οποίο οι τοπικές αρχές στις χώρες του ΟΟΣΑ συγκρίνουν και συγκρίνουν τις επιδόσεις τους ποικίλλει ευρέως. Τα σημερινά συστήματα συγκριτικής αξιολόγησης της τοπικής αυτοδιοίκησης στην Ευρώπη - η διακυβέρνηση, η κάλυψη και ο αντίκτυπός τους - εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από τα θεσμικά χαρακτηριστικά των αντίστοιχων διοικητικών και τοπικών συστημάτων»

Για την τοπική αυτοδιοίκηση στην Ελλάδα, στην παρ. 5 του **άρθρου 102 του Συντάγματος** ορίζεται: «Το κράτος λαμβάνει τα νομοθετικά, κανονιστικά και δημοσιονομικά μέτρα που απαιτούνται για την **εξασφάλιση της οικονομικής αυτοτέλειας και των πόρων** που είναι αναγκαίοι για την εκπλήρωση της αποστολής και την άσκηση των αρμοδιοτήτων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης με ταυτόχρονη διασφάλιση της διαφάνειας κατά τη διαχείριση των πόρων αυτών. Νόμος ορίζει τα σχετικά με την απόδοση και κατανομή μεταξύ των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, των φόρων ή τελών που καθορίζονται υπέρ αυτών και εισπράττονται από το Κράτος. Κάθε μεταβίβαση αρμοδιοτήτων από κεντρικά ή περιφερειακά όργανα του Κράτους προς την τοπική αυτοδιοίκηση συνεπάγεται και τη μεταφορά των αντίστοιχων πόρων. Νόμος ορίζει τα σχετικά με τον καθορισμό και την είσπραξη τοπικών εσόδων απευθείας από τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης».

Επίσης στο άρθρο 9 του Ευρωπαϊκού Χάρτη Τοπικής Αυτονομίας (EXTA), που κυρώθηκε με τον Ν. 1850/1989 και έχει, σύμφωνα με το άρθρο 28 παρ. 1 του Συντάγματος, υπερνομοθετική ισχύ, αναφέρεται ότι «Οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης έχουν δικαίωμα, στα πλαίσια της εθνικής οικονομικής πολιτικής, σε έσοδα (πόρους) ίδια, επαρκή, τα οποία μπορούν να διαθέτουν ελεύθερα κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους. Οι οικονομικοί πόροι των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρέπει να είναι ανάλογοι με τις αρμοδιότητες που προβλέπονται από το Σύνταγμα ή το νόμο. Η προστασία των οικονομικά πιο αδύνατων οργανισμών τοπικής

αυτοδιοίκησης απαιτεί τη θέσπιση διαδικασιών ίσης οικονομικής κατανομής ή ισοδύναμων μέτρων, που αποσκοπούν στη διόρθωση (θεραπεία) των συνεπειών της άνιση κατανομής των σημαντικών χρηματοδοτικών πηγών καθώς και των βαρών τα οποία επωμίζονται. Τέτοιες διαδικασίες ή μέτρα δεν πρέπει να περιορίζουν τις ελευθερίες επιλογής των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης στον τομέα της δικής τους ευθύνης»

«Όπως αναφέρει η Cohen et al. (2011) «Η διοικητική αποκέντρωση αυξάνει τις ευθύνες των ΟΤΑ για την παροχή βασικών υπηρεσιών στους πολίτες. Η χρηματοοικονομική βιωσιμότητα στους ΟΤΑ είναι σημαντική γιατί όταν αντιμετωπίζουν χρηματοοικονομικά προβλήματα δεν είναι σε θέση να προσφέρουν ποιοτικές δημοτικές υπηρεσίες στους κατοίκους τους, κάτι που προκαλεί πληθώρα προβλημάτων στην τοπική κοινότητα. Έτσι, τα ενδιαφερόμενα μέρη της τοπικής αυτοδιοίκησης θα ήθελαν να γνωρίζουν τους δείκτες που σηματοδοτούν την προοπτική της οικονομικής δυσπραγίας ενός δήμου. Αυτό είναι εξαιρετικά σημαντικό, καθώς οι δήμοι, με σπάνιες εξαιρέσεις, δεν μπορούν να δηλώσουν πτώχευση. Στο ίδιο πνεύμα, η πρόσφατη παγκόσμια οικονομική κρίση σημαντικά επηρέασε την οικονομική κατάσταση των τοπικών κυβερνήσεων, υποχρεώνοντάς τις να μειώσουν το κόστος και να επικεντρωθούν περισσότερο στις βελτιώσεις της αποτελεσματικότητας»

Από τα παραπάνω, σαφώς προκύπτει, ότι η οικονομική αυτονομία και βιωσιμότητα των δήμων έχει διαφορετικό περιεχόμενο από αυτό των οικονομικών μονάδων του ιδιωτικού τομέα.

Η χρηματοοικονομική βιωσιμότητα και αυτοτέλεια των δήμων είναι σημαντική γιατί συνδέεται με την παροχή υψηλής ποιότητας υπηρεσιών και δίνει την δυνατότητα στους δήμους να ασκούν τις αρμοδιότητές τους με επάρκεια και ποιότητα, να αυτοχρηματοδοτήσουν διάφορες πολιτικές και δράσεις.

«Η οικονομική αυτοτέλεια των δήμων δεν νοείται χωρίς εξασφάλιση της οικονομικής τους βιωσιμότητας, η οποία πέραν της μεταβίβασης κρατικών πόρων απαιτεί στρατηγικό σχεδιασμό και στοχευμένες πολιτικές, σε συνεργασία με τους ίδιους τους δήμους, στη βάση αξιόπιστων οικονομικών δεδομένων. Ο αυτοτελής οικονομικός σχεδιασμός και η αυτοδύναμη διαχείριση των οικονομικών υποθέσεων των ΟΤΑ, δεν αναιρεί τον δημόσιο

χαρακτήρα τους, ούτε και το εύλογο κοινωνικό ενδιαφέρον για την χρηστή και βιώσιμη διοίκηση και λειτουργία τους (Ράλλης, 2015)»

Περαιτέρω, οι δήμοι έχουν και τις κατωτέρω ιδιαιτερότητες:

Ως μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί έχουν περιορισμούς στη στρατηγική και τους ακολουθούμενους στόχους τους, οι οποίοι επιβάλλονται από την Κεντρική Διοίκηση. Έτσι, η διοίκηση των δήμων έχει πολύ μικρή ευελιξία στη λήψη αποφάσεων για αλλαγές.

Οι πηγές χρηματοδότησης, εκτός από τα ίδια έσοδα από την παροχή υπηρεσιών, είναι σε μεγάλο βαθμό οι κρατικές επιχορηγήσεις, που λειτουργούν ως ένα σύστημα αναδιανομής του εισοδήματος ανάμεσα στους δήμους με σκοπό την εξισορρόπηση των οικονομικών ανισοτήτων

Υπάρχουν σημαντικές πολιτικές επιδράσεις και πολλές φορές η ανάγκη επανεκλογής καθορίζει τις αποφάσεις των διοικήσεων και τον προσανατολισμό τους σε ενέργειες που να αποφέρουν γρήγορα αποτελέσματα. Οι στόχοι δεν είναι πάντα συμβατοί με την ορθολογική από οικονομικής πλευράς διαχείριση των πόρων.

Η κατάρτιση χρηματοοικονομικών αριθμοδεικτών για να αξιολογηθούν οι δραστηριότητες και οι λειτουργίες των δήμων θα πρέπει αφενός μεν να παίρνει υπόψη της τα παραπάνω χαρακτηριστικά, αφετέρου δε να χρησιμοποιεί αξιόπιστα και κατάλληλα δεδομένα και στοιχεία.

Η εφαρμογή του διπλογραφικού λογιστικού συστήματος και του τύπου προϋπολογισμού στους δήμους, που είναι σε ισχύ από το 2005, δίνει τη δυνατότητα εκπόνησης σειράς αριθμοδεικτών που επιτρέπουν μία πλήρη και ολοκληρωμένη αξιολόγηση της οικονομικής τους κατάστασης και των προοπτικών τους, καθώς και τις μεταξύ τους συγκρίσεις.

Για την ανάλυση της οικονομικής κατάστασης των δήμων θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τόσο οι χρηματοοικονομικοί όσο και άλλες ομάδες δεικτών (κοινωνικοί, αναπτυξιακοί, υποδομών, παραγωγικοί, κλπ). Δεν πρέπει να παραβλέπονται οι διαφοροποιήσεις που παρουσιάζουν οι ΟΤΑ, ιδιαίτερα για συγκρίσεις μεταξύ τους

Στην παρ. 2 του άρθρου 165 του ΚΔΚ (Ν. 3463/2006), ορίζεται ότι οι ΟΤΑ πρέπει να υποβάλλουν «δείκτες αξιολόγησης της οικονομικής διαχείρισης» που να συνοδεύουν τον Προϋπολογισμό, τον Απολογισμό ή και τον Ισολογισμό αυτών. Ο καθορισμός των δεικτών και οι λοιπές λεπτομέρειες, όπως προβλέπει ο νόμος, έγινε με το άρθρο 6 της απόφασης 74712/2010 του Υπουργού Εσωτερικών Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (ΦΕΚ 2043 Β/30-12-2010)

Οι αριθμοδείκτες, σύμφωνα με την παραπάνω υπουργική απόφαση, διακρίνονται σε:

α) Αριθμοδείκτες με βάση τον προϋπολογισμό – απολογισμό των δήμων

β) Αριθμοδείκτες με βάση τις οικονομικές καταστάσεις του Κλαδικού Λογιστικού Σχεδίου των δήμων

Η χρήση αριθμοδεικτών, που εξάγονται από τις οικονομικές καταστάσεις του διπλογραφικού λογιστικού συστήματος, που εφαρμόστηκε στους δήμους με το ΠΔ 315/1999, παρέχει πληρέστερα στοιχεία για την οικονομική κατάσταση των δήμων. «Όπως αναφέρει η μελέτη του Ιδρύματος Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (IOBE, 2017) « Η υιοθέτηση της δεδουλευμένης λογιστικής βάσης επιτρέπει την αναγνώριση και καταγραφή όλων των στοιχείων του ενεργητικού, των υποχρεώσεων, την κατάρτιση λογιστικών καταστάσεων τέλους χρήσης, των εσόδων και εξόδων όταν καθίστανται δεδουλευμένα και η έμφαση δίνεται στον υπολογισμό και την παρουσίαση του κόστους των αγαθών και υπηρεσιών που αναλώθηκαν. Η παρακολούθηση της οικονομικής κατάστασης μέσω της εκτέλεσης του προϋπολογισμού είναι συνδεδεμένη με την ταμειακή λογιστική. Η έμφαση είναι προσανατολισμένη στον έλεγχο των ταμειακών διαθεσίμων καθώς και των εισπράξεων και πληρωμών. Η διοίκηση εστιάζει την προσοχή της στην ταμειακή παρακολούθηση των εργασιών. Δεν παρέχεται κανένα κίνητρο για την εξοικονόμηση πόρων, αντίθετα προωθείται η πολιτική της εξάντλησης του προϋπολογισμού, στην απορρόφηση των εγκεκριμένων κονδυλίων. Ωστόσο η ταμειακή λογιστική διαθέτει το πλεονέκτημα της απλότητας της μεθόδου και της αντικειμενικότητας»

«Όπως αναφέρει ο Γαλανός (2018) « Οι δείκτες του προϋπολογισμού μας δίνουν πληροφορίες για την δομή και την πορεία υλοποίησης του προϋπολογισμού, τη σύνθεση

των εσόδων προς τα έξοδα και τις σχέσεις των επιμέρους εσόδων και εξόδων προς το αντίστοιχο σύνολο»

Στην παρούσα εργασία γίνεται χρήση των αριθμοδεικτών που διδάχθηκαν στο Μάθημα της ΕΣΤΑ: «ΚΦ-Ε.3.1 Υποστηρικτικό Εργαστήριο για τα Οικονομικά των ΟΤΑ» (Σαπουνάκης (2007), Νικολόπουλος (2009), Καλλιαντάσης κ.συν., (2010) σε συνδυασμό με το άρθρο 6 της απόφασης 74712/2010 του Υπουργού Εσωτερικών Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης περί αριθμοδεικτών αξιολόγησης των δήμων (ΦΕΚ 2043 Β/30-12-2010)

Λαμβάνοντας υπόψη τα χαρακτηριστικά που παρουσιάζει ο προϋπολογισμός των δήμων και την αναγκαιότητα δημιουργίας ενός, όσο το δυνατόν πιο απλού και κατανοητού, πλαισίου χρηματοοικονομικής ανάλυσης, χρησιμοποιούνται οι κατωτέρω ομάδες αριθμοδεικτών :

- Δείκτες εσόδων
- Δείκτες εξόδων
- Δείκτες συσχέτισης εσόδων – εξόδων
- Δείκτες δανειακής επιβάρυνσης
- Δείκτες επενδύσεων
- Δείκτες προϋπολογισμού – απολογισμού

Ο υπολογισμός των δεικτών προϋποθέτει την ακριβή περιγραφή των οικονομικών μεγεθών που θα χρησιμοποιηθούν. Για αυτό το λόγο στην παρουσίαση κάθε ομάδας προηγείται ο ορισμός τους και ακολουθούν οι αντίστοιχοι δείκτες.

### **1.2.2.1 Αριθμοδείκτες Εσόδων**

Με την χρήση των αριθμοδεικτών δίνεται η δυνατότητα συσχετισμού όλων των ομάδων και κατηγοριών εσόδων μεταξύ τους και η αποτύπωση των σχέσεων τους. Με τους προτεινόμενους δείκτες συσχετίζονται ορισμένα μεγέθη που αποτελούν τις κυριότερες πηγές εσόδων των δήμων



**Πίνακας 1.3 Αριθμοδείκτες Εσόδων**

Δείκτης	Τύπος Υπολογισμού	Ερμηνεία
<b>Δείκτης Αυτονομίας</b>	Τακτικά Εσοδα / Σύνολο Εσόδων $\frac{[(\text{ΚΑΕ } (0+21+321)) / \text{ΚΑΕ } (0+1+2+3+4)]$	Δείχνει το ποσοστό συμμετοχής των τακτικών εσόδων στο σύνολο των εσόδων. Όσο μεγαλύτερη είναι η τιμή του δείκτη τόσο πιο “αυτόνομος” οικονομικά μπορεί να θεωρηθεί ένας δήμος, με την έννοια ότι μπορεί να προγραμματίσει καλύτερα τις δράσεις του, αφού εξαρτάται περισσότερο από τακτικά έσοδα. Ταυτόχρονα όμως η αντίστοιχη συρρίκνωση των εκτάκτων εσόδων μπορεί να σημαίνει ότι ο δήμος δεν δραστηριοποιείται αποτελεσματικά στην εξεύρεση πόρων από κοινοτικά και εθνικά προγράμματα.
<b>Δείκτης Ανεξαρτησίας</b>	Ιδια Εσοδα / Σύνολο Εσόδων $\frac{[(\text{ΚΑΕ } (0-06) + (1-12-13) + 2+32)) / \text{ΚΑΕ } (0+1+2+3+4)]$	Δείχνει το ποσοστό συμμετοχής των ιδίων εσόδων στο σύνολο των εσόδων . Όσο μεγαλύτερη είναι η τιμή του δείκτη, τόσο μικρότερη είναι η εξάρτηση του δήμου από τις τακτικές και έκτακτες επιχορηγήσεις και άλλα έσοδα και δίδεται η δυνατότητα αποτελεσματικού οικονομικού προγραμματισμού. Ταυτόχρονα όμως, μεγάλη τιμή του δείκτη μπορεί να σημαίνει ότι ο δήμος δεν δραστηριοποιείται αποτελεσματικά στην εξεύρεση πόρων από εθνικά και κοινοτικά προγράμματα
<b>Δείκτης Εξάρτησης από Επιχορηγήσεις</b>	Επιχορηγήσεις / Σύνολο Εσόδων $\frac{[(\text{ΚΑΕ } (06+12+13)) / \text{ΚΑΕ } (0+1+2+3+4)]$	Ο δείκτης μας δείχνει την εξάρτηση από επιχορηγήσεις. Το μικρό ποσοστό του δείκτη πέρα από την μικρή εξάρτηση του Δήμου από επιχορηγήσεις, μπορεί ταυτόχρονα να δείχνει και την αδυναμία του για προγραμματισμό, σχεδιασμό και απορρόφηση επιχορηγήσεων από ευρωπαϊκές και εθνικές πηγές για την πραγματοποίηση έργων και δράσεων και συνεπώς χρειάζεται ιδιαίτερη προσοχή στην αξιολόγηση του δείκτη.

**Πίνακας 1.3 Αριθμοδείκτες Εσόδων**  
(συνέχεια)

Δείκτης	Τύπος Υπολογισμού	Ερμηνεία
<b>Δείκτης εξάρτησης από τακτικές επιχορηγήσεις</b>	Τακτικές Επιχορηγήσεις / Σύνολο Εσόδων [(ΚΑΕ (06) / ΚΑΕ (0+1+2+3+4)]	Ο δείκτης μας δείχνει το ποσοστό των τακτικών επιχορηγήσεων για λειτουργικές δαπάνες στο σύνολο των εσόδων . Παρουσιάζει τον βαθμό εξάρτησης από τακτικές επιχορηγήσεις, που αποτελούνται κυρίως από τους ΚΑΠ για κάλυψη γενικών αναγκών και για την κάλυψη των λειτουργικών δαπανών των σχολείων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.
<b>Δείκτης Λειτουργικής Αυτονομίας</b>	Ιδια Τακτικά Εσοδα / Σύνολο Τακτικών Εσόδων [(ΚΑΕ (0-06)+21+321)) / ΚΑΕ (0+21+ 321)]	Είναι η σχέση που δίνει το ποσοστό συμμετοχής των ιδίων τακτικών εσόδων στο σύνολο των τακτικών εσόδων. Όσο μεγαλύτερη είναι η τιμή του δείκτη, τόσο μικρότερη είναι η εξάρτηση του ΟΤΑ από τις τακτικές επιχορηγήσεις της Κεντρικής Διοίκησης και η δυνατότητα αποτελεσματικού οικονομικού προγραμματισμού.
<b>Δείκτης συμμετοχής τελών καθαριότητας στα τακτικά έσοδα</b>	Σύνολο εισπράξεων από Τέλη Καθαριότητας / Σύνολο Τακτικών Εσόδων [(ΚΑΕ (031+2111+3211) / ΚΑΕ (0+21+321)]	Η τιμή του δείκτη δίνει το ποσοστό συμμετοχής των εσόδων από τέλη καθαριότητας στο σύνολο των τακτικών εσόδων
<b>Δείκτης συμμετοχής τελών καθαριότητας στο Σύνολο των Ιδίων Εσόδων</b>	Σύνολο εισπράξεων από Τέλη Καθαριότητας / Σύνολο Ιδίων Εσόδων [(ΚΑΕ (031+2111+3211) / ΚΑΕ (0-06)+ (1-12-13) +2+32)]	Η τιμή του δείκτη δίνει το ποσοστό συμμετοχής των εσόδων από τέλη καθαριότητας στο σύνολο των ιδίων εσόδων. Ο δείκτης θεωρείται σημαντικός γιατί δείχνει ποιο ποσοστό των ιδίων εσόδων μπορεί να χρησιμοποιηθεί για άλλες δαπάνες των δήμων, πλην των υπηρεσιών καθαριότητας και φωτισμού

**Πίνακας 1.3 Αριθμοδείκτες Εσόδων  
(συνέχεια)**

Δείκτης	Τύπος Υπολογισμού	Ερμηνεία
<b>Δείκτες εσόδων ανά κάτοικο (κατά κεφαλή)</b>	Σύνολο Εσόδων / Μόνιμος Πληθυσμός [ΚΑΕ (0+1+2+3+4) / (Κάτοικοι τελ. Απογραφής)]	Οι δείκτες αυτοί προσδιορίζουν το μέσο κατά κεφαλή έσοδο ανά κάτοικο. Ανάλογα με το θέμα που εξετάζεται μπορεί να επιλεγεί η αντίστοιχη κατηγορία εσόδων Οι τιμές των δεικτών αυτών προσφέρονται για συγκρίσεις μεταξύ των δήμων ή διαχρονικά για τον ίδιο δήμο, ώστε να εξαχθούν συμπεράσματα σχετικά με την ακολουθούμενη πολιτική, την αποδοτικότητα τους ή με τους αντικειμενικούς παράγοντες που τις επηρεάζουν Επειδή από ο πληθυσμός αποτελεί μέγεθος που μεταβάλλεται, για να μπορούμε να κάνουμε διαχρονικές συγκρίσεις θεωρούμε τον πληθυσμό σταθερό.
<b>Δείκτης τελών καθαριότητας ανά κάτοικο</b>	Σύνολο Εισπράξεων από τέλη καθαριότητας / Μόνιμος πληθυσμός [ΚΑΕ (031+2111+3211) / (Κάτοικοι τελ. Απογραφής)]	Οι τιμές των δείκτη είναι ενδεικτικές της τάσης των εισπράξεων από τέλη καθαριότητας, προσφέρεται για συγκρίσεις μεταξύ των δήμων ή διαχρονικά για τον ίδιο δήμο, ώστε να εξαχθούν συμπεράσματα σχετικά με την ακολουθούμενη πολιτική, την αποδοτικότητά τους ή με τους αντικειμενικούς παράγοντες που τις επηρεάζουν

Ίδια επεξεργασία

### 1.2.2.2 Αριθμοδείκτες εξόδων

Με την χρήση των αριθμοδεικτών δίνεται η δυνατότητα συσχετισμού όλων των ομάδων και κατηγοριών εξόδων μεταξύ τους και η αποτύπωση των σχέσεων τους. Με τους προτεινόμενους δείκτες συσχετίζονται ορισμένα μεγέθη που αποτελούν τις κυριότερες πηγές εξόδων των πρωτοβάθμιων ΟΤΑ

**Πίνακας 1.4 Αριθμοδείκτες Εξόδων**

Δείκτης	Τύπος Υπολογισμού	Ερμηνεία
<p><b>Δείκτης συμμετοχής των λειτουργικών δαπανών στα συνολικά έξοδα</b></p>	<p>Λειτουργικές Δαπάνες / Σύνολο Εξόδων [(ΚΑΕ (6) / ΚΑΕ (6+7+8)]</p>	<p>Ο δείκτης αναδεικνύει γενικώς το κόστος λειτουργίας και παροχής υπηρεσιών ενός δήμου σε σχέση με τα συνολικά έξοδα. Υψηλές τιμές του δείκτη μπορεί να σημαίνουν αφενός την έλλειψη επενδύσεων ενός συγκεκριμένου δήμου αλλά απ' την άλλη μπορεί να σημαίνουν και «αφοσίωση» του δήμου στην παροχή υπηρεσιών.</p>
<p><b>Δείκτης συμμετοχής επενδύσεων στα συνολικά έξοδα</b></p>	<p>Επενδυτικές Δαπάνες / Σύνολο Εξόδων [(ΚΑΕ (7) / ΚΑΕ (6+7+8)]</p>	<p>Ο δείκτης αναδεικνύει κυρίως τη θέληση ενός ΟΤΑ να προχωρεί σε επενδύσεις. Ιδιαίτερα υψηλές τιμές του δείκτη αυτού, πέρα από πολιτική βούληση για επενδυτικές επιλογές, μπορεί να υποδηλώνουν πώς ο δήμος βρίσκεται σε στάδιο ταχείας ανάπτυξης όπου χρειάζεται για παράδειγμα η δημιουργία υποδομών. Υπάρχει βέβαια και η περίπτωση οι υψηλές τιμές να οφείλονται είτε σε δραστικά περιορισμένα λειτουργικά έξοδα, είτε και σε ανυπαρξία παροχής υπηρεσιών. Σε κάθε περίπτωση υψηλές τιμές δηλώνουν ΟΤΑ με σχετικά δυναμικό επενδυτικό προσανατολισμό.</p>
<p><b>Δείκτης συμμετοχής κόστους απασχόλησης στο σύνολο των λειτουργικών δαπανών</b></p>	<p>Αμοιβές και Εξοδα Προσωπικού / Σύνολο Λειτουργικών Δαπανών [(ΚΑΕ (60) / ΚΑΕ (6)]</p>	<p>Με τον δείκτη συσχετίζεται το συνολικό κόστος απασχόλησης με το σύνολο των λειτουργικών δαπανών του δήμου. Το κόστος απασχόλησης προσφέρεται για συμπεράσματα και συγκρίσεις της σύνθεσης του λειτουργικού κόστους των δήμων και μπορούν να υπολογιστούν και άλλοι δείκτες που να αναφέρονται στις σχέσεις κόστους απασχόλησης προς το σύνολο των εξόδων ή των μονίμων, των εκτάκτων και ειδικών κατηγοριών προσωπικού ή για κάποιες από τις υπηρεσίες των δήμων</p>

### 1.2.2.3 Αριθμοδείκτες συσχέτισης εσόδων – εξόδων

Στην ομάδα αυτή συσχετίζονται διάφορες κατηγορίες εσόδων και εξόδων μεταξύ τους. Για την δημιουργία των δεικτών χρειάζεται να ομαδοποιηθούν οι σχετικοί λογαριασμοί και να οριστούν τα συνολικά μεγέθη.

**Πίνακας 1.5 Αριθμοδείκτες συσχέτισης εσόδων - εξόδων**

Δείκτης	Τύπος Υπολογισμού	Ερμηνεία
<b>Δείκτης κάλυψης λειτουργικών δαπανών από τακτικά έσοδα</b>	Λειτουργικές Δαπάνες / Σύνολο Τακτικών Εσόδων [(ΚΑΕ (6) / ΚΑΕ (06+21+321)]	Όσο υψηλότερη η τιμή του δείκτη τόσο περισσότερα χρήματα από τα τακτικά έσοδα του δήμου δεσμεύονται για την κάλυψη τρεχουσών λειτουργικών δαπανών. Αν το ποσοστό του δείκτη αυτού αφαιρεθεί από το συνολικό ποσοστό (100%), προκύπτει το ποσοστό των τακτικών εσόδων του Ο.Τ.Α που απομένει για την κάλυψη των λοιπών αναγκών και ιδιαίτερα των επενδύσεων και των υποχρεώσεων ΠΟΕ Οι λειτουργικές δαπάνες (έξοδα χρήσης) σε ορισμένες δαπάνες και δράσεις χρηματοδοτούνται και από έκτακτα έσοδα, με αποτέλεσμα ο δείκτης να μπορεί να υπερβαίνει τη μονάδα
<b>Δείκτης κάλυψης κόστους προσωπικού από τακτικά έσοδα</b>	Αμοιβές και Εξοδα Προσωπικού / Σύνολο Τακτικών Εσόδων [(ΚΑΕ (60) / ΚΑΕ (06+21+321)]	Πρόκειται για δείκτη με ιδιαίτερη πρακτική σημασία αφού το κόστος απασχόλησης αποτελεί σημαντικό στοιχείο του συνολικού λειτουργικού κόστους, ενώ επιπλέον έχει ανελαστική μορφή και παρουσιάζει συστηματική ροή εμφάνισης. Είναι προφανές ότι όσο υψηλότερη παρουσιάζεται η τιμή του δείκτη τόσο περισσότερα χρήματα από τα τακτικά έσοδα του δήμου δεσμεύονται για την κάλυψη του κόστους απασχόλησης, ενώ αντίθετα όσο μικρότερη είναι η τιμή τόσο αυξάνεται η δυνατότητα του για υλοποίηση επενδύσεων, για άσκηση κοινωνικής πολιτικής και άλλων πολιτικών, ενώ ταυτόχρονα παρουσιάζεται να αξιοποιεί καλύτερα το υπάρχον προσωπικό

**Πίνακας 1.5 Αριθμοδείκτες συσχέτισης εσόδων – εξόδων  
(συνέχεια)**

Δείκτης	Τύπος Υπολογισμού	Ερμηνεία
<p align="center"><b>Δείκτης κάλυψης λειτουργικών δαπανών από τακτικές επιχορηγήσεις</b></p>	<p align="center">Τακτικές Επιχορηγήσεις / Λειτουργικές Δαπάνες [(ΚΑΕ (06) / ΚΑΕ (6)]</p>	<p>Με τον δείκτη αυτόν ελέγχεται ο βαθμός της εξάρτησης ενός δήμου από τις τακτικές επιχορηγήσεις, προκειμένου να καλύπτει τις λειτουργικές του δαπάνες</p>
<p align="center"><b>Δείκτης κάλυψης τοκοχρεωλυσίων από τακτικά έσοδα</b></p>	<p align="center">Ετήσια Τοκοχρεωλύσια / Σύνολο Τακτικών Εσόδων [(ΚΑΕ (65) / ΚΑΕ (6+21+321)]</p>	<p>Με τον δείκτη υπολογίζεται πόσα από τα τακτικά έσοδα δεσμεύονται για την εξυπηρέτηση των δανείων. Η τιμή του δείκτη εκτιμά τόσο την ικανότητα του Δήμου να ανταπεξέρχεται στις δανειακές του υποχρεώσεις, αλλά και την δανειοληπτική του ικανότητα για νέα δάνεια. Προφανώς όσο μεγαλύτερη είναι η τιμή του δείκτη τόσο μικρότερο τμήμα των τακτικών εσόδων απομένει για κάλυψη των λειτουργικών και επενδυτικών αναγκών και αντιστρόφως. Από την άλλη όταν ο Δήμος καταβάλλει προσπάθεια για να αυξήσει τα τακτικά του έσοδα και κυρίως τα ίδια έσοδά του που μπορεί να επηρεάσει άμεσα, τόσο η τιμή του δείκτη μειώνεται και αυξάνεται η ικανότητά του να αποπληρώνει τα δάνεια ή να δανειοδοτείται περαιτέρω.</p>
<p align="center"><b>Δείκτης συμμετοχής επενδύσεων στα συνολικά έσοδα</b></p>	<p align="center">Σύνολο Δαπανών για Επενδύσεις / Σύνολο Εσόδων [(ΚΑΕ (7) / ΚΑΕ (0+1+2+3+4)]</p>	<p>Με τον δείκτη υπολογίζεται το ποσοστό συμμετοχής των επενδύσεων στα συνολικά έσοδα ενός δήμου και παρουσιάζει σημαντικό ενδιαφέρον όταν χρησιμοποιείται για συγκρίσεις μεταξύ διαφορετικών οργανισμών. Επίσης είναι δυνατός ο διαχωρισμός των επενδύσεων ανά κατηγορία έργων (ύδρευση, αποχέτευση, αναπλάσεις κλπ) και ανά πηγή εσόδων (ίδια έσοδα, επιχορηγήσεις, δάνεια).</p>

**Πίνακας 1.5 Αριθμοδείκτες συσχέτισης εσόδων – εξόδων  
(συνέχεια)**

Δείκτης	Τύπος Υπολογισμού	Ερμηνεία
<p align="center"><b>Δείκτης επιχορηγήσεις για επενδύσεις προς πληρωμές για επενδύσεις</b></p>	<p align="center">Επιχορηγήσεις για Επενδύσεις / Πληρωμές για Επενδύσεις [(ΚΑΕ (13) / ΚΑΕ (7))]</p>	<p>Ο δείκτης αυτός παρέχει χρήσιμες πληροφορίες και ενδείξεις για τις προσπάθειες αυτοχρηματοδότησης των δήμων. Όσο μικρότερη είναι η τιμή του, τόσο λιγότερο εξαρτάται η επενδυτική πολιτική του δήμου από εξωτερικές πηγές χρηματοδότησης, οπότε αποτελεί και ένδειξη ανεξαρτησίας. Από την άλλη όμως μπορεί να σημαίνει και ότι ο δήμος δεν καταβάλλει και ιδιαίτερες προσπάθειες εξεύρεσης πόρων, είτε με τη μορφή έκτακτων επενδυτικών επιχορηγήσεων, είτε με τη μορφή μακροπρόθεσμων συνήθως δανείων. Αν συμβαίνει κάτι τέτοιο η τιμή του δείκτη μειώνεται.</p>

#### 1.2.2.4 Αριθμοδείκτες προϋπολογισμού – απολογισμού

Οι δείκτες αυτοί δείχνουν το βαθμό υλοποίησης του προϋπολογισμού ενός δήμου τόσο στο σκέλος των εσόδων όσο και σε αυτό των εξόδων.

Η σχέση που διαμορφώνεται απολογιστικά μεταξύ προϋπολογισθέντων και εισπραχθέντων εσόδων ή πληρωθέντων εξόδων αποτελεί δείκτη αφενός της **ακρίβειας** με την οποία συντάσσεται ο προϋπολογισμός, αφετέρου της **διαχειριστικής προσπάθειας** που αναλαμβάνει ο δήμος και οι υπηρεσίες του για την υλοποίησή του.

Μέσα από τους δείκτες αυτούς γίνεται η αξιολόγηση των εσόδων και εξόδων για τα στάδια υλοποίησής τους. Ταυτόχρονα επισημαίνονται οι λόγοι τυχόν υστερήσεων και οι αιτίες των προβλημάτων.

«Σύμφωνα με την μελέτη της ΕΕΤΑΑ (2007) τα προβλήματα που παρατηρούνται συνήθως οφείλονται:

- σε **αστάθμητους παράγοντες** που επηρεάζουν το ύψος των εσόδων ή των δαπανών και σε **λάθη εκτιμήσεων** για το ύψος τους
- σε **καθυστερήσεις έργων**, οπότε δεν είναι δυνατόν να ζητηθούν οι αντίστοιχες εκταμιεύσεις
- σε πιθανές **αδυναμίες** τήρησης των πολύπλοκων και γραφειοκρατικών διαδικασιών που απαιτούνται αλλά και σε **αστοχίες** της διοίκησης (προβλέψεις, εκτιμήσεις)
- Στο πλαίσιο του «διεκδικητικού» προϋπολογισμού που συντάσσεται από πολλούς δήμους, ορισμένες **υποκατηγορίες εσόδων μεγεθύνονται** ώστε να υπάρξει ισοσκελίση του και να φανεί ότι επαρκούν τα έσοδα, για να καλυφθούν τα αυξημένα έξοδα. Όπως είναι λογικό οι προβλέψεις δεν επαληθεύονται π.χ. έκτακτες επιχορηγήσεις για επενδύσεις ή για λειτουργικές δαπάνες κλπ».

**Πίνακας 1.6 Αριθμοδείκτες προϋπολογισμού - απολογισμού**

Δείκτης	Τύπος Υπολογισμού	Ερμηνεία
<b>Δείκτης υλοποίησης προϋπολογισμού εσόδων</b>	Σύνολο Εισπραχθέντων Εσόδων / Προϋπολογισμός Εσόδων [Εισπράξεις ΚΑΕ ((0-0621+1+2+31+(32-85)+4)) / Προϋπολογισμός ΚΑΕ ((0-0621+1+2+31+(32-85)+4))].	Ο δείκτης υπολογίζεται από την σχέση των συνολικά εισπραχθέντων εσόδων, πλην χρηματικού υπολοίπου, προς τον τελικά διαμορφωθέντα προϋπολογισμό τους με την λήξη του οικονομικού έτους. Δεν συμπεριλαμβάνονται στον δείκτη τα έσοδα για τα προνοιακά επιδόματα, ενώ επειδή η πρόβλεψη που κάνουν οι δήμοι για τα έσοδά τους, είναι για τα ποσά που θα εισπράξουν, γίνεται η επιλογή να αφαιρεθούν οι προβλέψεις μη εισπραχθείς (ΚΑΕ 85)
<b>Δείκτης υλοποίησης προϋπολογισμού εξόδων</b>	Σύνολο Πληρωθέντων Εξόδων / Προϋπολογισμός Εξόδων [Πληρωμές ΚΑΕ ((6-6741) + 7+8)] / Προϋπολογισμός ΚΑΕ ((6-6741) + 7+8)]	Ο δείκτης υπολογίζεται από την σχέση των συνολικά πληρωθέντων εξόδων προς τον τελικά διαμορφωθέντα προϋπολογισμό τους με την λήξη του οικονομικού έτους.



## Πίνακας 1.6 Αριθμοδείκτες προϋπολογισμού – απολογισμού

(συνέχεια)

Δείκτης	Τύπος Υπολογισμού	Ερμηνεία
Δείκτης υλοποίησης προϋπολογισμού λειτουργικών δαπανών	[Πληρωμές ΚΑΕ [(6-6741) / Προϋπολογισμός ΚΑΕ (6-6741)]	Ο δείκτης μας δείχνει τον βαθμό υλοποίησης του προϋπολογισμού λειτουργικών δαπανών
Δείκτης υλοποίησης προϋπολογισμού επενδύσεων	[Πληρωμές ΚΑΕ (7) / Προϋπολογισμός ΚΑΕ (7)]	Ο δείκτης μας δείχνει τον βαθμό υλοποίησης του προϋπολογισμού επενδυτικών δαπανών
Δείκτης εισπράξεων απαιτήσεων ΠΟΕ	[Εισπράξεις ΚΑΕ (32) / Προϋπολογισμός ΚΑΕ (32)]	Ο δείκτης υπολογίζεται από την σχέση των εισπραχθέντων απαιτήσεων Π.Ο.Ε. προς τον τελικά διαμορφωθέντα προϋπολογισμό τους με την λήξη του οικονομικού έτους.

Ίδια επεξεργασία

Οι παραπάνω αριθμοδείκτες είναι ενδεικτικοί καθώς μπορούν να αναπτυχθούν, ανάλογα με τις ανάγκες της έρευνας, διάφοροι συσχετισμοί οικονομικών δεδομένων. Γενικά οι πληροφορίες που δίνουν οι τιμές των δεικτών αυτών είναι ανάλογες με τον σκοπό χρήσης τους. Είναι αξιοποιήσιμες τόσο με οικονομικά όσο και με κοινωνικά κριτήρια.

Για τις ανάγκες της παρούσας εργασίας χρησιμοποιήθηκαν οι δείκτες του προϋπολογισμού και απολογισμού, που έχει ταμειακό χαρακτήρα, αφού δεν υπάρχουν αναλυτικά δεδομένα ισολογισμών για κάθε δήμο, πλην των διαθεσίμων και των υποχρεώσεων

## **ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.**

### **ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ – ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ**

#### **2.1 Εισαγωγή**

Οι 325 νέοι «Καλλικρατικοί» δήμοι συστάθηκαν ταυτόχρονα με την εκδήλωση της οικονομικής κρίσης στην χώρα. Τα προγράμματα οικονομικής προσαρμογής με έμφαση στη δημοσιονομική πειθαρχία που εφαρμόστηκαν, επηρέασαν ιδιαίτερα τους δήμους, που η οικονομική τους εξάρτηση από το Κεντρικό Κράτος είναι ιδιαίτερα σημαντική.

Στο περιβάλλον αυτό, με την παρούσα εργασία επιχειρείται η αποτίμηση και συγκριτική αξιολόγηση της οικονομικής κατάστασης των δήμων κατά την περίοδο 2012-2017, ομαδοποιώντας αυτούς κατά κατηγορία, σύμφωνα με την διάκριση που περιγράφεται στο Ν. 4555/2018 «Κλεισθένης Ι» και η εξαγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων στα πλαίσια του ρόλου τους για την τοπική ανάπτυξη.

Παράλληλα, επειδή με αυτή την κατηγοριοποίηση των δήμων δεν έχει δημοσιοποιηθεί άλλη μελέτη, στόχος της εργασίας είναι να συνδράμει στις εργασίες μελλοντικών μελετητών και αυτό το στοιχείο συνιστά την πρωτοτυπία της.

#### **2.2 Διατύπωση του κεντρικού ερωτήματος της μελέτης**

Με την συγκριτική αξιολόγηση των αποτελεσμάτων εκτέλεσης των προϋπολογισμών των δήμων για τα έτη 2012 έως 2017 (απολογιστικά στοιχεία) μέσω της χρήσης επιλεγμένων αριθμοδεικτών επιχειρείται η απάντηση των κατωτέρω ερωτημάτων, που συνθέτουν το κεντρικό ερώτημα της μελέτης:

- Πως διαμορφώθηκε η οικονομική κατάσταση των δήμων επτά χρόνια μετά την διοικητική μεταρρύθμιση του Καλλικράτη; Επιδεινώθηκε ή βελτιώθηκε;
- Ποιος είναι βαθμός της λειτουργικής τους αυτονομίας και ανεξαρτησίας (ίδια έσοδα) και ποιος της εξάρτησής τους από επιχορηγήσεις ή άλλες εξωτερικές πηγές εσόδων, που μειώνουν την αυτονομία τους στον καθορισμό των προτεραιοτήτων

και των στόχων τους;

- Έχουν την δυνατότητα για την πραγματοποίηση σημαντικών επενδυτικών παρεμβάσεων;

Η μελέτη αποτυπώνει σε πρώτο στάδιο τα αποτελέσματα εκτέλεσης των προϋπολογισμών (απολογισμοί) των 325 δήμων της χώρας, συνοπτικά στοιχεία των ισολογισμών (διαθέσιμα, υποχρεώσεις, ληξιπρόθεσμες οφειλές) και αναλύει πως διαμορφώθηκαν την εξαετία 2012-2017

Σε δεύτερο στάδιο επιχειρεί την αξιολόγηση της οικονομικής κατάστασης των δήμων, συνολικά και κατά κατηγορία, με τον υπολογισμό επιλεγμένων αριθμοδεικτών και την συσχέτιση αυτών.

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις έννοιες της λειτουργικής αυτονομίας, της ανεξαρτησίας (ίδια έσοδα) και της εξάρτησης από επιχορηγήσεις. Η λειτουργική αυτονομία αφορά την σχέση των ιδίων τακτικών εσόδων προς τα τακτικά έσοδα, που όσο μεγαλύτερη είναι τόσο πιο λειτουργικά αυτόνομος είναι ένας δήμος. Η ανεξαρτησία ενός δήμου αφορά στο κατά πόσο η λειτουργία του στηρίζεται σε ίδια έσοδα ή εξαρτάται από εξωτερικές πηγές εσόδων (επιχορηγήσεις, δανεισμός)

Τέλος εξετάζεται η σύνθεση των λειτουργικών δαπανών και ιδίως το κόστος προσωπικού, η σχέση τους, όπως και των επενδύσεων, προς το σύνολο των δαπανών για να προσδιορισθεί η δυνατότητα των δήμων να έχουν επενδυτικό προσανατολισμό μετά την κάλυψη του λειτουργικού τους κόστους

Στόχος η εξαγωγή συμπερασμάτων από την εκτέλεση των προϋπολογισμών των δήμων για την περίοδο 2012 έως 2017 και η διατύπωση προτάσεων για τις προσαρμογές που πρέπει να γίνουν στην οικονομική τους διοίκηση και λειτουργία, στα πλαίσια της άσκησης του ρόλου τους για την τοπική ανάπτυξη

## 2.3 Μεθοδολογική προσέγγιση της μελέτης

### 2.3.1 Οικονομικά δεδομένα

Τα οικονομικά στοιχεία των δήμων που χρησιμοποιούνται στην παρούσα εργασία αφορούν τους προϋπολογισμούς, απολογισμούς εσόδων και εξόδων και στοιχεία ισολογισμών (διαθέσιμα και υποχρεώσεις) για τα έτη 2012 έως 2017, που διατέθηκαν σε ηλεκτρονική μορφή και τεταρτοβάθμια ανάλυση, μετά από αίτηση, από το Υπουργείο Εσωτερικών. Δεν ήταν δυνατόν να διατεθούν, για να υπάρχει πλήρης εικόνα της περιόδου του «Καλλικράτη», τα στοιχεία του 2011 και οι ισολογισμοί των δήμων ή τα ισοζύγια Γενικής Λογιστικής, αφού το 2011 άρχισε να δημιουργείται η βάση δεδομένων με τα οικονομικά στοιχεία των δήμων, η οποία μέχρι και σήμερα περιλαμβάνει μέρος των ισολογισμών των δήμων.

Με την χρήση των υπολογιστικών φύλλων του Excel 2016 , έγινε η επεξεργασία τους και αφού ταξινομήθηκαν και ομαδοποιήθηκαν κατά κατηγορία δήμων, υπολογίσθηκαν οι τιμές των αριθμοδεικτών, οι μέσες τιμές, οι διάμεσοι, οι ακραίες τιμές, το εύρος και οι τυπικές αποκλίσεις καθώς και οι συσχετίσεις αυτών.

Επίσης από την ηλεκτρονική πλατφόρμα της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής ([www.statistics.gr](http://www.statistics.gr)) αντλήθηκαν τα δημογραφικά στοιχεία των δήμων καθώς και τα ψηφιακά χαρτογραφικά υπόβαθρα των δήμων, που επεξεργάστηκαν με το Σύστημα Γεωγραφικών Πληροφοριών QGIS3 ([www.qgis.org](http://www.qgis.org)) για την δημιουργία των Χαρτών που χρησιμοποιούνται στην εργασία

Λόγω του μεγέθους της μελέτης , υπολογίσθηκαν τα αποτελέσματα και αριθμοδείκτες για κάθε δήμο, στην παρούσα εργασία επιλέγεται η **παρουσίαση των δεικτών σε πίνακες με ομαδοποίηση κατά κατηγορία δήμων** για όλα τα έτη από 2012 έως 2017 και ο υπολογισμός του μέσου όρου των τιμών κάθε έτους

### 2.3.2 Κατηγορίες δήμων

Στο άρθρο 2 του Ν. 4555/2018 (ΦΕΚ Α133) οι δήμοι, με βάση τον πληθυσμό τους , τα ιδιαίτερα γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά τους, τα βασικά χαρακτηριστικά της

οικονομικής δραστηριότητας εντός των ορίων τους, το βαθμό αστικοποίησής τους, την ένταξή τους ή μη σε ευρύτερα πολεοδομικά συγκροτήματα μητροπολιτικού χαρακτήρα και τη θέση τους στη διοικητική διαίρεση της χώρας, διακρίνονται σε έξι (6) κατηγορίες.

Για τις ανάγκες της παρούσας εργασίας, έγινε η επιλογή να διακριθούν κάποιες από τις κατηγορίες δήμων σε υποκατηγορίες με πληθυσμιακά κριτήρια. Η κατηγοριοποίηση που χρησιμοποιείται απεικονίζεται στον παρακάτω Πίνακα 2.1<sup>1</sup>

**Πίνακας 2.1 Κατηγορίες δήμων, μόνιμος πληθυσμός και έκταση (km<sup>2</sup>)**

a/a	Περιγραφή	Αριθμός δήμων	Πληθυσμός	Έκταση (km <sup>2</sup> )	Πυκνότη. (κάτ / km <sup>2</sup> )
<b>1</b>	<b>Δήμοι Μητροπολιτικών Κέντρων</b>	<b>47</b>	<b>3.915.184</b>	<b>653,89</b>	<b>5.987,53</b>
1α	έως 50.000 κάτοικοι	15	524.479	126,85	4.134,57
1β	50.000 - 100.000 κάτοικοι	25	1.789.984	417,09	4.291,65
1γ	> 100.000 κάτοικοι	7	1.600.721	109,95	14.559,16
<b>2</b>	<b>Μεγάλοι Ηπειρωτ. Δήμοι και Πρωτεύουσες Νομών</b>	<b>93</b>	<b>4.868.169</b>	<b>55.940,17</b>	<b>87,02</b>
2α	έως 30.000 κάτοικοι	23	594.903	13.814,95	43,06
2β	30.000 - 50.000 κάτοικοι	37	1.393.417	20.622,63	67,57
2γ	50.000 - 100.000 κάτοικοι	23	1.536.977	16.896,87	90,96
2δ	> 100.000 κάτοικοι	10	1.342.872	4.605,72	291,57
<b>3</b>	<b>Μεσαίοι Ηπειρωτ. Δήμοι (10.000 - 25.000)</b>	<b>94</b>	<b>1.507.563</b>	<b>52.159,88</b>	<b>28,90</b>
<b>4</b>	<b>Μικροί Ηπειρωτ. και Ορεινοί Δήμοι (&lt; 10.000)</b>	<b>35</b>	<b>214.419</b>	<b>16.326,84</b>	<b>13,13</b>
<b>5</b>	<b>Μεγάλοι και Μεσαίοι Νησιωτικοί Δήμοι (&gt; 3.500 κάτοικοι)</b>	<b>21</b>	<b>259.480</b>	<b>4.284,27</b>	<b>60,57</b>
5α	3.500 - 15.000 κάτοικοι	15	119.184	2.697,02	44,19
5β	> 15.000 κάτοικοι	6	140.296	1.587,25	88,39
<b>6</b>	<b>Μικροί Νησιωτικοί Δήμοι (&lt; 3.500 κατοικοι)</b>	<b>35</b>	<b>49.660</b>	<b>2.328,19</b>	<b>21,33</b>
	<b>Σύνολα</b>	<b>325</b>	<b>10.814.475</b>	<b>131.693</b>	<b>82,12</b>

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ – Ίδια επεξεργασία

<sup>1</sup> Στο Παράρτημα Α, στους Πίνακα Π.Α.1 έως Π.Α.6 αποτυπώνεται το σύνολο των δήμων κατά κατηγορία

Σημειώνεται ότι σύμφωνα με τον Ν. 4555/2018, με βάση τα στοιχεία του μόνιμου πληθυσμού της τελευταίας απογραφής της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛΣΤΑΤ), σε μερικές κατηγορίες ηπειρωτικών δήμων εντάσσονται και:

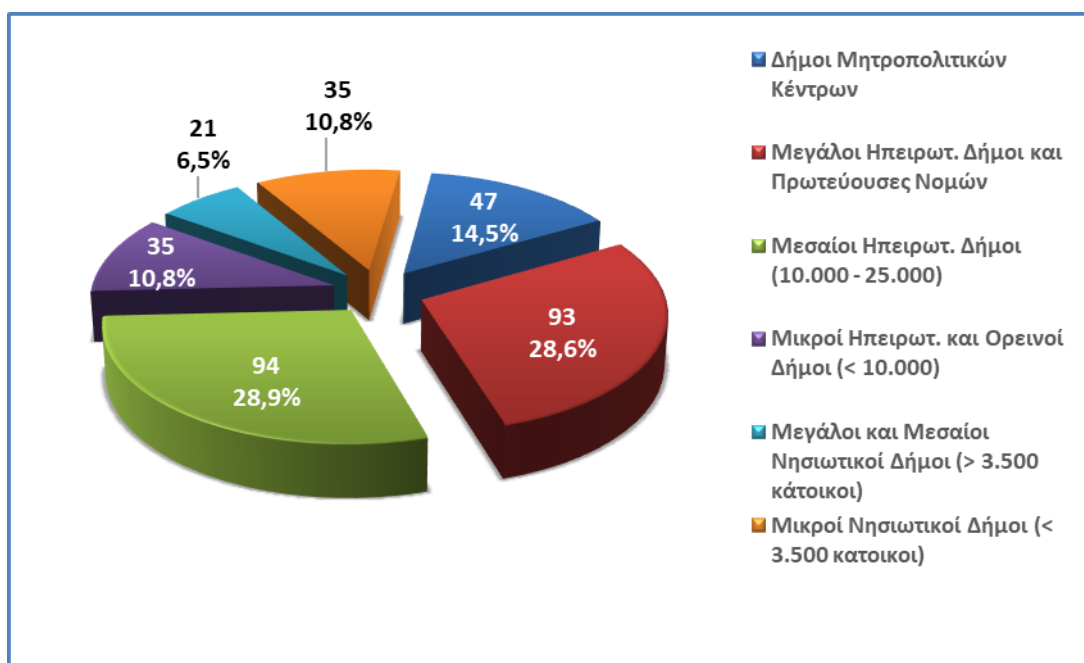
α) στην κατηγορία 2 «Μεγάλοι Ηπειρωτικοί Δήμοι και Πρωτεύουσες Νομών» εντάσσονται και οι δήμοι της Περιφέρειας Κρήτης και της Περιφερειακής Ενότητας Ευβοίας με πληθυσμό άνω των 25.000 κατοίκων καθώς και οι δήμοι που αποτελούν πρωτεύουσα νομού, περιλαμβανομένων και των νησιωτικών νομών

β) στην κατηγορία 3 «Μεσαίοι Ηπειρωτικοί Δήμοι» εντάσσονται και οι δήμοι της Περιφέρειας Κρήτης και της Περιφερειακής Ενότητας Ευβοίας με πληθυσμό άνω των 10.000 και έως 25.000 κατοίκων και

γ) στην κατηγορία 4 «Μικροί Ηπειρωτικοί και Μικροί Ορεινοί Δήμοι» εντάσσονται και οι δήμοι της Περιφέρειας Κρήτης με πληθυσμό κάτω των 10.000 κατοίκων

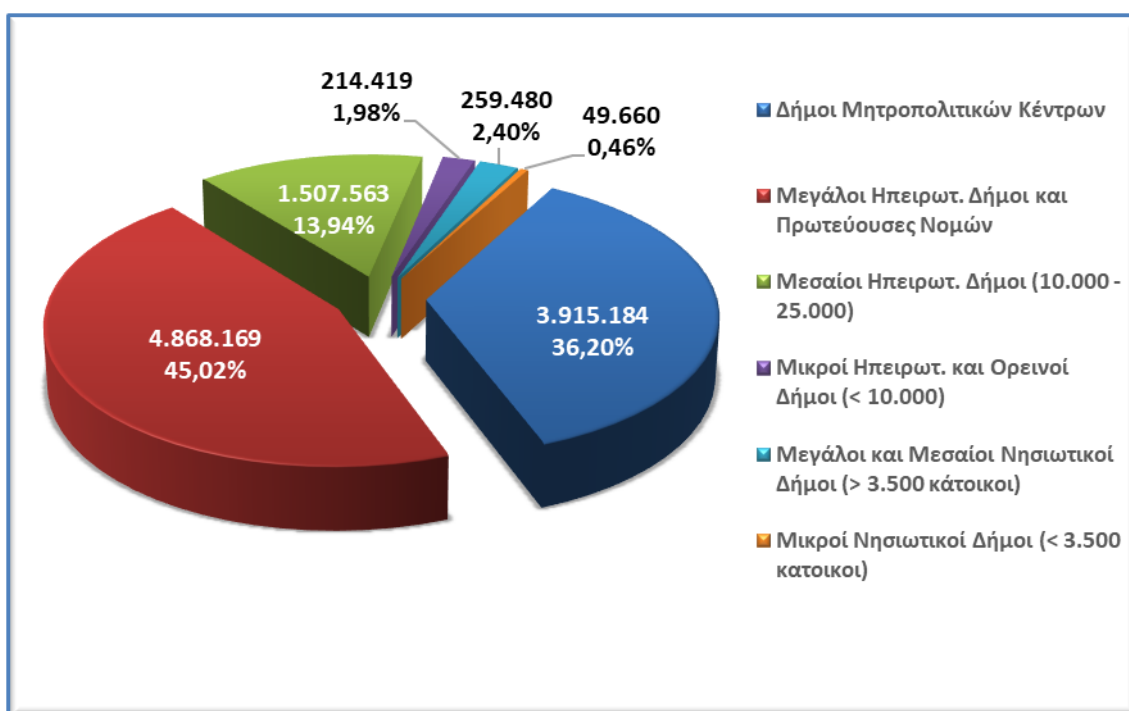
Στα παρακάτω Διαγράμματα 2.1 και 2.2 απεικονίζεται ο αριθμός δήμων κατά κατηγορία και ο πληθυσμός τους.

**Διάγραμμα 2.1 Αριθμός δήμων κατά κατηγορία**



Πηγή ΕΛΣΤΑΤ – Ίδια επεξεργασία

Διάγραμμα 2.2 Πληθυσμός κατά κατηγορία δήμων



Πηγή ΕΛΣΤΑΤ – Ίδια επεξεργασία

Ο μεγαλύτερος αριθμός δήμων ανήκει στην κατηγορία «Μεσαίοι ηπειρωτικοί δήμοι» και στην κατηγορία «Μεγάλοι ηπειρωτικοί δήμοι και δήμοι πρωτεύουσες νομών» και ο μικρότερος στους μεγάλους και μεσαίους νησιωτικούς δήμους, αφού οι δήμοι πρωτεύουσες νομών έχουν ενταχθεί στους ηπειρωτικούς δήμους

Οι δήμοι μητροπολιτικών κέντρων και μεγάλοι ηπειρωτικοί δήμοι και πρωτεύουσες νομών συγκεντρώνουν το 81% του συνολικού πληθυσμού των δήμων

### 2.3.3 Περιορισμοί της μελέτης

Για την αξιοπιστία των συμπερασμάτων της παρούσας μελέτης πρέπει να ληφθούν υπόψη οι κατωτέρω περιορισμοί:

α) Σημαντικό μέρος των τακτικών εσόδων και των λειτουργικών δαπανών των δήμων αποτέλεσαν οι επιχορηγήσεις για την πληρωμή προνοιακών επιδομάτων στους δικαιούχους. Τα προνοιακά επιδόματα δεν τα διαχειρίστηκαν όλοι οι δήμοι, αφού ένας δήμος τα διαχειριζόταν για ομάδα δήμων και ο αριθμός άλλαζε από έτος σε έτος.

Προκειμένου να είναι συγκρίσιμα τα αποτελέσματα μεταξύ των δήμων, τα προνοιακά επιδόματα, καθαρά μεταβιβαστικές πληρωμές, **δεν θα ληφθούν υπόψη** στην αξιολόγηση που επιχειρείται με την παρούσα εργασία.

β) Δεν ασκούν όλοι οι δήμοι τις αρμοδιότητές τους για την ύδρευση και αποχέτευση μέσω των υπηρεσιών τους, αφού εκατόν είκοσι έξι (126) δήμοι έχουν συστήσει για τον σκοπό αυτό Δημοτικές Επιχειρήσεις Ύδρευσης και Αποχέτευσης (Δ.Ε.Υ.Α.), ενώ υπάρχουν περιπτώσεις που οι αρμοδιότητες ασκούνται για κάποιες Δημοτικές Ενότητες από την Δ.Ε.Υ.Α. και για κάποιες από τις υπηρεσίες του δήμου. Επίσης στους περισσότερους δήμους των Μητροπολιτικών Κέντρων, τις υπηρεσίες ύδρευσης και αποχέτευσης παρέχουν στους δημότες, η Εταιρία Ύδρευσης και Αποχέτευσης Πρωτεύουσας (ΕΥΔΑΠ Α.Ε.) και η Εταιρία Ύδρευσης και Αποχέτευσης Θεσσαλονίκης (ΕΥΑΘ Α.Ε.). Έτσι, δεν είναι δυνατόν να υπάρχει συγκρισιμότητα των ανταποδοτικών τελών ή των λειτουργικών και επενδυτικών δαπανών για αυτές τις υπηρεσίες

Επιλέγεται η διατήρηση στην εργασία των στοιχείων της υπηρεσίας ύδρευσης και αποχέτευσης (ΚΑΕ 25), αφενός για να καταγραφεί το σύνολο εσόδων και εξόδων των δήμων και αφετέρου γιατί, με τις διάφορες μορφές της άσκησης της αρμοδιότητας θα δημιουργούνταν περισσότερα ζητήματα αξιοπιστίας, ενώ στην υπηρεσία αυτή εντάσσονται και οι υπηρεσίες άρδευσης. Αυτός είναι ο λόγος που για τα ανταποδοτικά τέλη επιχειρείται η σύγκριση μόνο των τελών καθαριότητας και φωτισμού

γ) Υπάρχουν διαφορές ως προς τον αριθμό, το μέγεθος και τις αρμοδιότητες που ασκούν τα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού και δημοσίου δικαίου που έχουν συστήσει οι δήμοι και αυτές επηρεάζουν, πολλές φορές, την σύγκριση των αποτελεσμάτων της εκτέλεσης των προϋπολογισμών και τέλος

δ) Γίνεται η επιλογή να μην επιχειρηθεί η διαπίστωση της ανταποδοτικότητας των τελών και δικαιωμάτων, γιατί μόλις από το 2016 στην βάση δεδομένων του ΥΠ.ΕΣ τηρούνται στοιχεία κατά υπηρεσία των πληρωμών υποχρεώσεων ΠΟΕ (ΚΑΕ 81) και επομένως η απόπειρα δεν θα έχει καμμία αξιοπιστία.



## ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3.

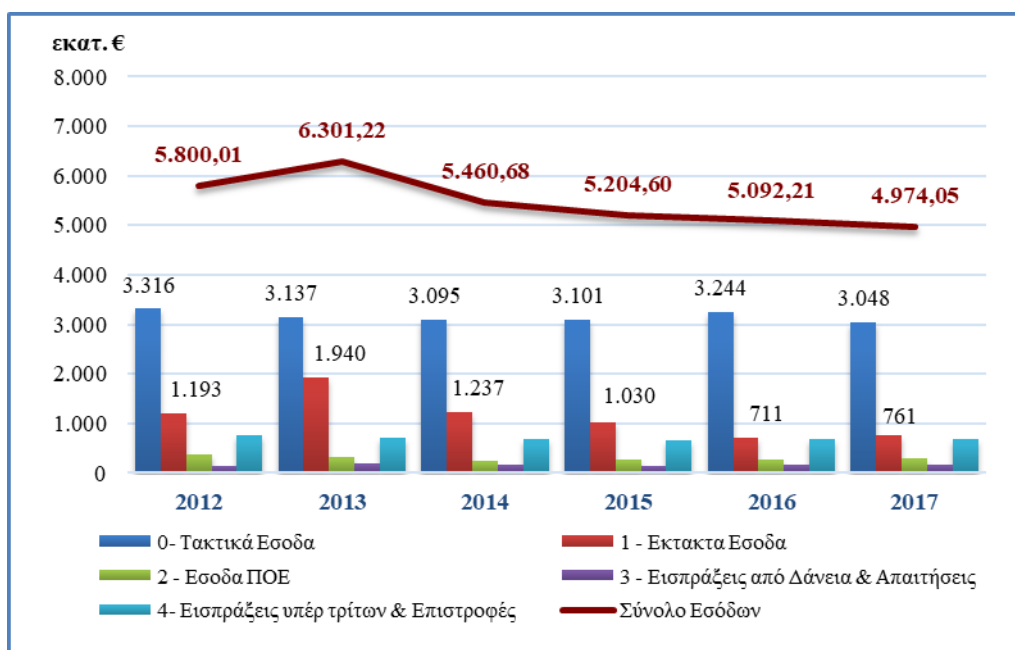
### ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΤΩΝ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΩΝ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ

#### 3.1 Απολογισμοί Εσόδων – Εξόδων των Δήμων

##### 3.1.1 Οι απολογισμοί εσόδων των δήμων

Στον παρακάτω Πίνακα 3.1 εμφανίζονται οι απολογισμοί εσόδων για το σύνολο των δήμων της χώρας, κατά κατηγορία του προϋπολογισμού, καθώς και το ποσοστό συμμετοχής κάθε κατηγορίας εσόδων σε σχέση με τα συνολικά έσοδα, χωρίς τις εισπράξεις από επιχορηγήσεις για προνοιακά επιδόματα.

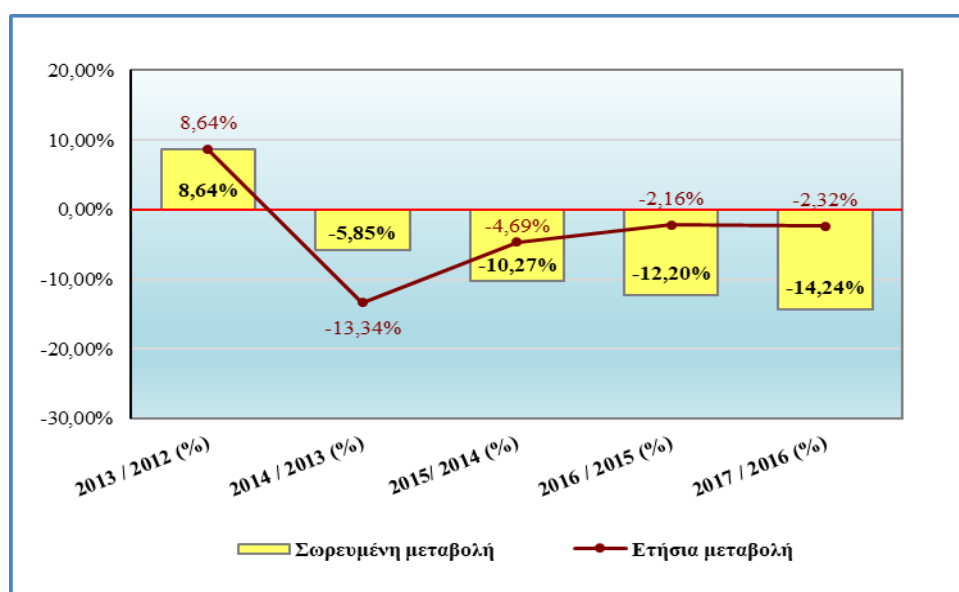
Διάγραμμα 3.1 Εξέλιξη εσόδων 2012-2017



Πηγή: Οικονομικά στοιχεία ΥΠ.ΕΣ – Ιδια επεξεργασία

Τα συνολικά έσοδα, χωρίς το χρηματικό υπόλοιπο, των δήμων από **5.800,02 εκατ. ευρώ** το 2012 έπεσαν στα **4.974,01 εκατ. ευρώ** το 2017, δηλαδή μειώθηκαν κατά **825,96 εκατ. ευρώ** (-14,24%).

**Διάγραμμα 3.2 Ετήσια και σωρευμένη μεταβολή (%) εσόδων**



Πηγή: Οικονομικά στοιχεία ΥΠ.ΕΣ – Ίδια επεξεργασία

Το 2013 ήταν το μόνο έτος που τα συνολικά έσοδα των δήμων αυξήθηκαν σε σχέση με το προηγούμενο έτος κατά 501,2 εκατ. ευρώ (+8,64%) και αυτό οφείλεται στο ότι οι δήμοι εισέπραξαν έκτακτη επιχορήγηση για την πληρωμή ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων τους ύψους 812,06 εκατ. ευρώ, ενώ για τον ίδιο λόγο εισέπραξαν 160,73 εκατ. το 2014. Το 2017 περικόπηκαν τα 213,9 εκατ. ευρώ, που αποδίδονταν ετήσια και για οκτώ έτη, από τους παρακρατηθέντες ΚΑΠ, ως οφειλές του Ελληνικού Δημοσίου

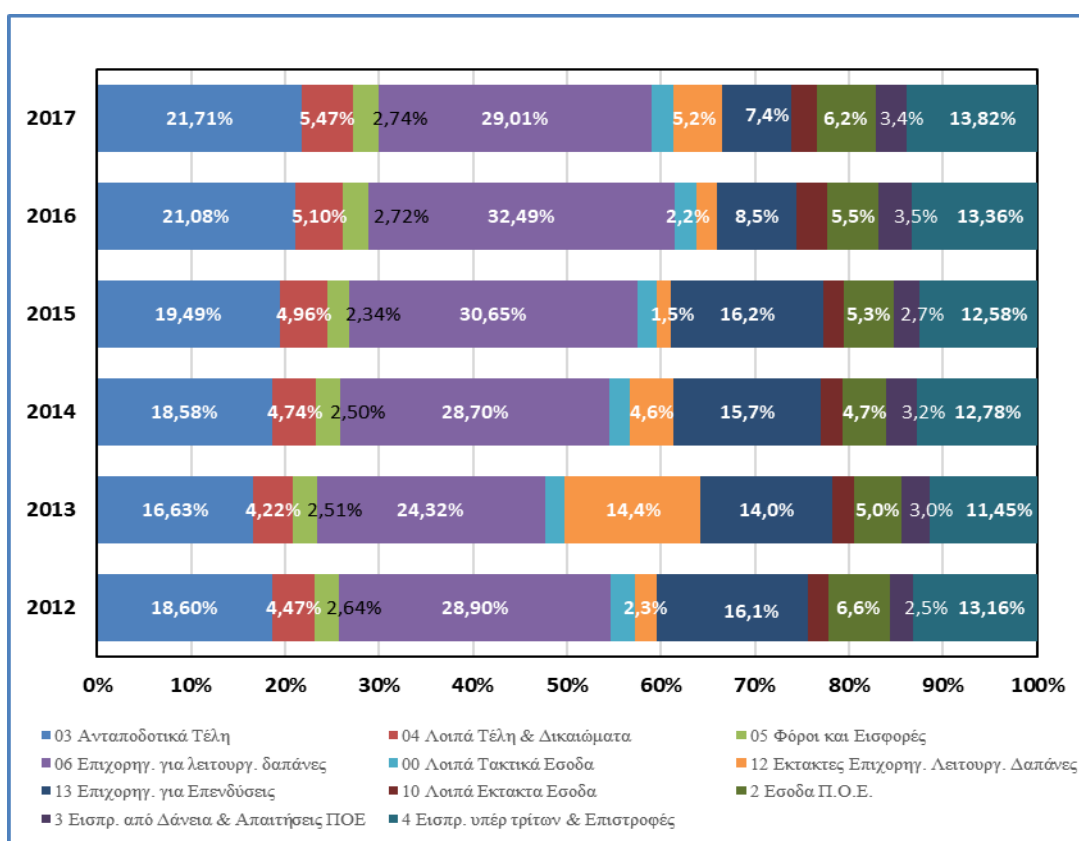
Η επιχορήγηση για τις ληξιπρόθεσμες οφειλές (ΚΑΕ 1215) και η μη απόδοση των παρακρατηθέντων ΚΑΠ (ΚΑΕ 0619) συνετέλεσε στην μεταβολή της συμμετοχής των επιμέρους κατηγοριών εσόδων στα συνολικά έσοδα (Διάγραμμα 3.3).

Το μεγαλύτερο μέρος των εσόδων για όλη την περίοδο 2012-2017 αποτέλεσαν οι επιχορηγήσεις για λειτουργικές δαπάνες (24,32%-32,49%) και τα έσοδα από ανταποδοτικά τέλη (16,63% - 21,71%).

Οι επιχορηγήσεις για επενδύσεις κυμάνθηκαν από 7,4% έως 16,2% των συνολικών εσόδων, με την τελευταία διετία 2016-2017 να είναι μειωμένες επειδή την 31/12/2015 ολοκληρώθηκαν λογιστικά τα έργα και οι δράσεις που ήταν ενταγμένα στην 4η προγραμματική περίοδο 2007-2013 (ΕΣΠΑ).

Οι έκτακτες επιχορηγήσεις για λειτουργικές δαπάνες, μόνο το 2013 αποτέλεσαν σημαντικό μέρος των εσόδων (14,4%) λόγω της επιχορήγησης για πληρωμή ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων. Τέλος τα έσοδα από λοιπά τέλη-δικαιώματα και από φόρους – εισφορές μικρή συμμετοχή είχαν τόσο στα τακτικά έσοδα όσο και στα συνολικά έσοδα. Σημαντικό μέρος των συνολικών εσόδων, σε όλα τα έτη, αποτέλεσαν οι κρατήσεις προς απόδοση σε τρίτους.

**Διάγραμμα 3.3 Κατανομή εσόδων σε επιλεγμένες κατηγορίες**



Πηγή: Οικονομικά στοιχεία ΥΠ.ΕΣ – Ίδια επεξεργασία

Το συμπέρασμα είναι ότι το μεγαλύτερο μέρος των εσόδων είναι οι επιχορηγήσεις, ενώ οι επιχορηγήσεις για επενδύσεις από 16,2% το 2015, το 2016 και 2017 αποτέλεσαν αποτέλεσαν το 8,5% και 7,4% των συνολικών εσόδων. Τα ανταποδοτικά τέλη αποτελούν το μεγαλύτερο μέρος των ιδίων εσόδων

**Πίνακας 3.1 Κατανομή εσόδων των δήμων κατά κατηγορία Π/Υ 2012-2017 (χωρίς τα προνοιακά επιδόματα)**

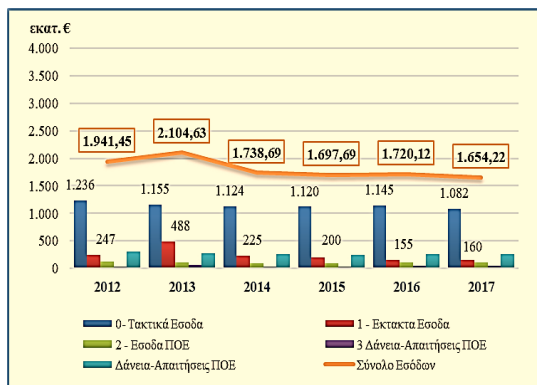
Κ.Α.	Τίτλος Εσόδων	2012		2013		2014		2015		2016		2017	
		εκατ. €	%	εκατ. €	%	εκατ. €	%	εκατ. €	%	εκατ. €	%	εκατ. €	%
01	Πρόσοδοι από Ακίνητη Περιουσία	58,625	1,01%	55,170	0,88%	56,251	1,03%	56,090	1,08%	59,255	1,16%	57,221	1,15%
02	Πρόσοδοι από Κινητή Περιουσία	28,023	0,48%	28,918	0,46%	23,249	0,43%	20,385	0,39%	22,810	0,45%	26,724	0,54%
03	Εσοδα από Ανταποδοτικά Τέλη	1.078,998	18,60%	1.047,848	16,63%	1.014,831	18,58%	1.014,136	19,49%	1.073,593	21,08%	1.079,741	21,71%
04	Εσοδα από Λοιπά Τέλη & Δικαιώματα	258,987	4,47%	265,639	4,22%	258,753	4,74%	257,937	4,96%	259,749	5,10%	272,047	5,47%
05	Φόροι και Εισφορές	152,987	2,64%	158,132	2,51%	136,457	2,50%	121,617	2,34%	138,510	2,72%	136,177	2,74%
06	Εσοδα από Επιχορηγήσεις	1.676,337	28,90%	1.532,596	24,32%	1.567,290	28,70%	1.595,259	30,65%	1.654,671	32,49%	1.442,978	29,01%
07	Λοιπά Τακτικά Εσοδα	61,853	1,07%	48,380	0,77%	37,791	0,69%	36,022	0,69%	35,019	0,69%	33,112	0,67%
<b>0</b>	<b>Σύνολο Τακτικών Εσόδων</b>	<b>3.315,809</b>	<b>57,17%</b>	<b>3.136,682</b>	<b>49,78%</b>	<b>3.094,621</b>	<b>56,67%</b>	<b>3.101,447</b>	<b>59,59%</b>	<b>3.243,607</b>	<b>63,70%</b>	<b>3.048,001</b>	<b>61,28%</b>
11	Εσοδα από την Εκποίηση Περιουσίας	5,356	0,09%	4,756	0,08%	2,417	0,04%	3,604	0,07%	2,254	0,04%	3,935	0,08%
12	Επιχορηγήσεις για κάλυψη Λειτουργικών Δαπανών	134,262	2,31%	909,453	14,43%	251,432	4,60%	76,591	1,47%	113,794	2,23%	256,671	5,16%
13	Επιχορηγήσεις για Επενδυτικές Δαπάνες	935,104	16,12%	884,435	14,04%	858,497	15,72%	842,259	16,18%	434,063	8,52%	368,940	7,42%
14	Δωρεές-Κληρονομίες-Κληροδοσίες	3,871	0,07%	6,219	0,10%	3,053	0,06%	5,810	0,11%	4,916	0,10%	3,809	0,08%
15	Προσαυξήσεις-Πρόστιμα-Παράβολα	67,729	1,17%	75,949	1,21%	65,607	1,20%	62,598	1,20%	89,354	1,75%	77,942	1,57%
16	Λοιπά Εκτακτα Εσοδα	46,888	0,81%	58,884	0,93%	55,815	1,02%	39,067	0,75%	66,446	1,30%	49,215	0,99%
<b>1</b>	<b>Σύνολο Εκτάκτων Εσόδων</b>	<b>1.193,211</b>	<b>20,57%</b>	<b>1.939,697</b>	<b>30,78%</b>	<b>1.236,821</b>	<b>22,65%</b>	<b>1.029,929</b>	<b>19,79%</b>	<b>710,828</b>	<b>13,96%</b>	<b>760,513</b>	<b>15,29%</b>
21	Τακτικά Εσοδα	296,199	5,11%	292,631	4,64%	236,706	4,33%	243,602	4,68%	268,705	5,28%	287,929	5,79%
22	Εκτακτα Εσοδα	87,176	1,50%	23,363	0,37%	18,880	0,35%	33,331	0,64%	12,252	0,24%	21,476	0,43%
<b>2</b>	<b>Σύνολο Εσόδων Π.Ο.Ε.</b>	<b>383,376</b>	<b>6,61%</b>	<b>315,995</b>	<b>5,01%</b>	<b>255,586</b>	<b>4,68%</b>	<b>276,933</b>	<b>5,32%</b>	<b>280,957</b>	<b>5,52%</b>	<b>309,405</b>	<b>6,22%</b>
31	Εισπράξεις από Δάνεια	33,973	0,59%	48,671	0,77%	10,091	0,18%	2,148	0,04%	33,726	0,66%	10,086	0,20%
32	Εισπρακτέα Υπόλοιπα Προηγούμενων Οικονομικών Ετών	110,457	1,90%	138,403	2,20%	165,551	3,03%	139,572	2,68%	143,014	2,81%	158,868	3,19%
<b>3</b>	<b>Σύνολο Δανείων και Απαιτήσεων ΠΟΕ</b>	<b>144,429</b>	<b>2,49%</b>	<b>187,074</b>	<b>2,97%</b>	<b>175,642</b>	<b>3,22%</b>	<b>141,719</b>	<b>2,72%</b>	<b>176,741</b>	<b>3,47%</b>	<b>168,954</b>	<b>3,40%</b>
41	Εισπράξεις υπέρ Δημοσίου & Τρίτων	714,705	12,32%	695,289	11,03%	671,819	12,30%	626,378	12,04%	657,121	12,90%	662,253	13,31%
42	Επιστροφές Χρημάτων	48,486	0,84%	26,480	0,42%	26,195	0,48%	28,193	0,54%	22,959	0,45%	24,923	0,50%
<b>4</b>	<b>Σύνολο Εισπράξεων υπέρ Δημοσίου</b>	<b>763,191</b>	<b>13,16%</b>	<b>721,769</b>	<b>11,45%</b>	<b>698,015</b>	<b>12,78%</b>	<b>654,571</b>	<b>12,58%</b>	<b>680,080</b>	<b>13,36%</b>	<b>687,176</b>	<b>13,82%</b>
	<b>ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ (χωρίς ΧΥ)</b>	<b>5.800,015</b>	<b>100,00%</b>	<b>6.301,217</b>	<b>100,00%</b>	<b>5.460,685</b>	<b>100,00%</b>	<b>5.204,599</b>	<b>100,00%</b>	<b>5.092,213</b>	<b>100,00%</b>	<b>4.974,050</b>	<b>100,00%</b>

Πηγή: Οικονομικά στοιχεία ΥΠ.ΕΣ – Ιδια επεξεργασία

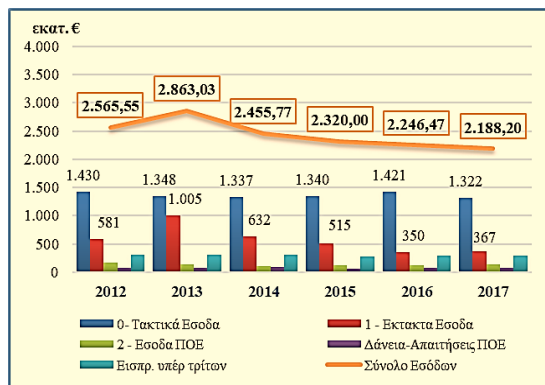
### 3.1.2 Απολογισμοί εσόδων κατά κατηγορία δήμων

Στα παρακάτω Διαγράμματα 3.4 έως 3.9 απεικονίζονται τα αποτελέσματα των απολογισμών, κατά κατηγορία δήμων σύμφωνα με το άρθρο 2 του Ν. 4555/2018

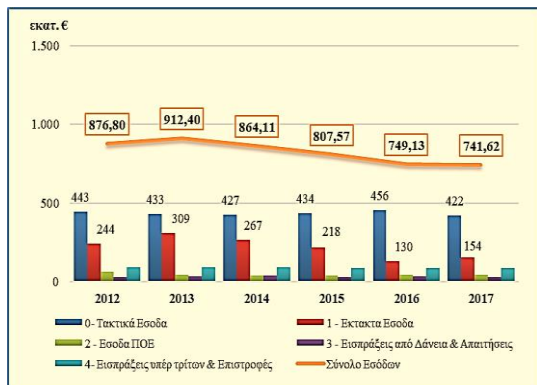
Διάγραμμα 3.4 Εξέλιξη εσόδων Δήμων Μητροπ. Κέντρων



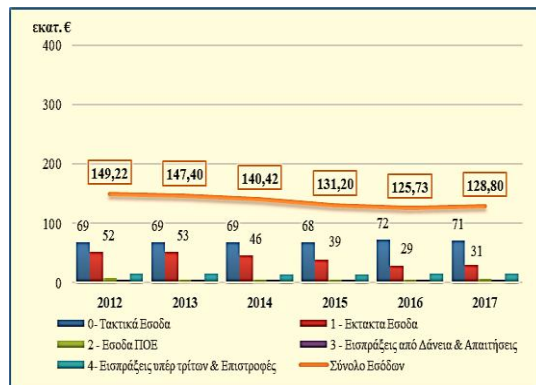
Διάγραμμα 3.5 Εξέλιξη εσόδων Μεγ. Ηπειρ. Δήμων



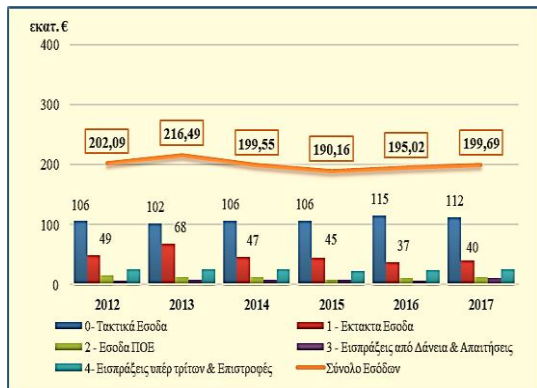
Διάγραμμα 3.6 Εξέλιξη εσόδων Μεσ. Ηπειρ. Δήμων



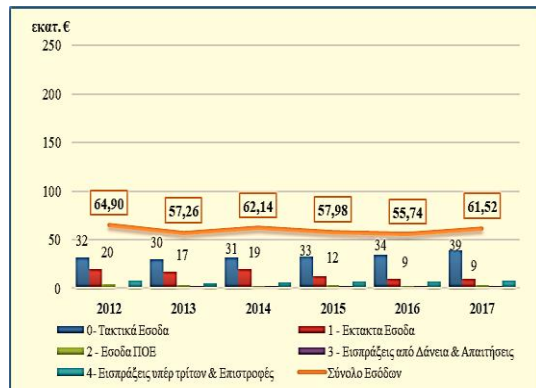
Διάγραμμα 3.7 Εξέλιξη εσόδων Μικρ. & Ορειν. Δήμων



Διάγραμμα 3.8 Εξέλιξη εσόδων Μεγ-Μεσ. Νησ. Δήμων



Διάγραμμα 3.9 Εξέλιξη εσόδων Μικρ. Νησ. Δήμων



Από τα παραπάνω διαπιστώνεται:

Οι δήμοι των μητροπολιτικών κέντρων και οι μεγάλοι ηπειρωτικοί δήμοι και πρωτεύουσες νομών (140 από τους 325) με μόνιμο πληθυσμό 8.783.353 κατοίκους (81,22% της χώρας), διαχειρίστηκαν, κατά μέσο όρο, την εξαετία 2012 – 2017 το 77,62% των συνολικών εσόδων των δήμων

Σε όλες τις κατηγορίες των δήμων υπήρξε μείωση των συνολικών τους εσόδων, τα τακτικά έσοδα ήταν το μεγαλύτερο μέρος των εσόδων, διαφοροποιείται όμως η συμμετοχή των ομάδων του προϋπολογισμού ανάλογα με την κατηγορία του δήμου.

Τα τακτικά έσοδα στους Μικρούς Ηπειρωτικούς και Ορεινούς Δήμους, στους Μεγάλους-Μεσαίους και Μικρούς Νησιωτικούς Δήμους δεν μειώθηκαν, αλλά παρουσίασαν μικρή αύξηση. Οι έκτακτες επιχορηγήσεις έχουν μειωθεί σε όλες τις κατηγορίες των δήμων

Οι δήμοι των μητροπολιτικών, οι μεγάλοι και μεσαίοι νησιωτικοί και οι μεγάλοι ηπειρωτικοί δήμοι έχουν περισσότερα ίδια έσοδα, στα οποία την μεγαλύτερη συμμετοχή έχουν τα ανταποδοτικά τέλη. Οι μικροί δήμοι είναι περισσότερο εξαρτημένοι από τις επιχορηγήσεις

### **3.1.3 Απολογισμοί εξόδων των δήμων**

Στον παρακάτω Πίνακα 3.2 εμφανίζονται οι απολογισμοί εξόδων για το σύνολο των δήμων της χώρας, κατά κατηγορία του προϋπολογισμού, καθώς και το ποσοστό συμμετοχής κάθε κατηγορίας εξόδων σε σχέση με τα συνολικά έξοδα, χωρίς τις πληρωμές για προνοιακά επιδόματα

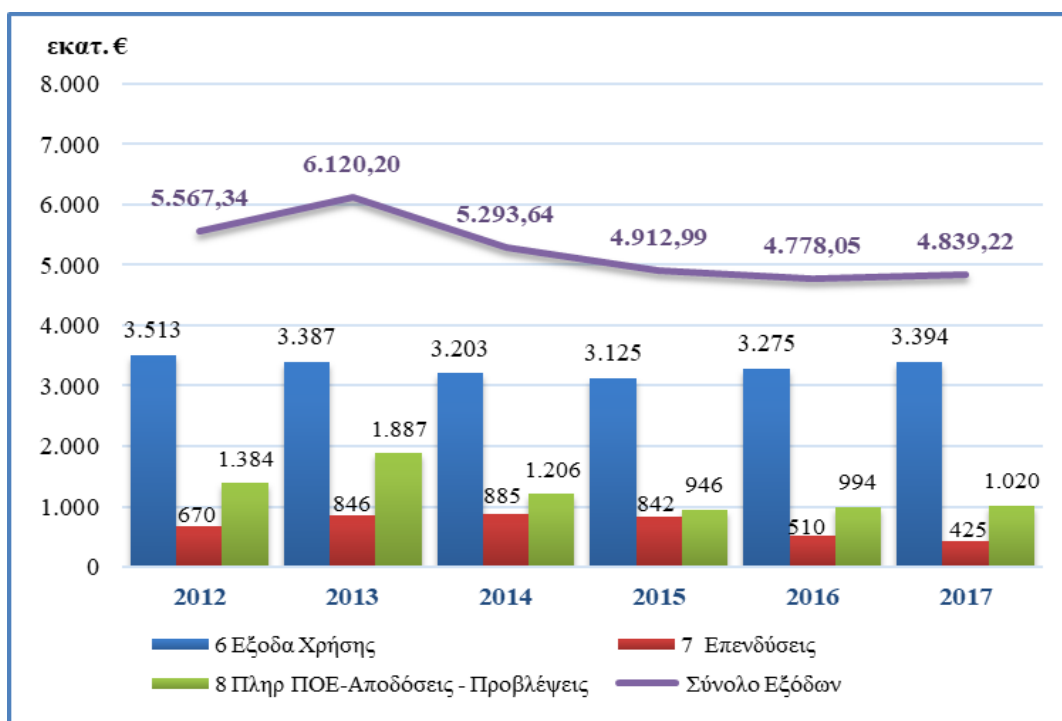
Τα συνολικά έξοδα (πληρωμές χωρίς τα προνοιακά επιδόματα) των δήμων από **5.567,34 εκατ. ευρώ** το 2012 έπεσαν στα **4.839,22 εκατ. ευρώ** το 2017, δηλαδή **μειώθηκαν κατά 728,12 εκατ. ευρώ (-13,08%)**.

Το 2013 τα συνολικά έξοδα των δήμων αυξήθηκαν σε σχέση με το προηγούμενο έτος κατά 552,86 εκατ. ευρώ (+9,93%) και αυτό οφείλεται στο ότι οι δήμοι πλήρωσαν ληξιπρόθεσμες οφειλές τους με την έκτακτη επιχορήγηση των 812,06 εκατ. ευρώ που εισέπραξαν για τον σκοπό αυτό. Η πληρωμή μεγάλου μέρους των ληξιπρόθεσμων

οφειλών (ΚΑΕ. 83,81) συνετέλεσε στην μεταβολή της συμμετοχής των επιμέρους κατηγοριών εξόδων στα συνολικά έξοδα, αφού οι πληρωμές ΠΟΕ. ανήλθαν το 2013 στο 19,11% των συνολικών πληρωμών

Τα έξοδα χρήσης, αποτέλεσαν το μεγαλύτερο μέρος των ομάδων του προϋπολογισμού, και κυμάνθηκαν από τα 3.513 εκατ. ευρώ το 2012 στα 3.394 εκατ. το 2017, ενώ οι επενδύσεις αποτέλεσαν το μικρότερο μέρος και ο μεγαλύτερος απολογισμός πραγματοποιήθηκε την τριετία 2012-2015, όταν ήταν σε πλήρη εξέλιξη τα έργα και οι δράσεις της 4<sup>ης</sup> προγραμματικής περιόδου 2007-2013 (ΕΣΠΑ)

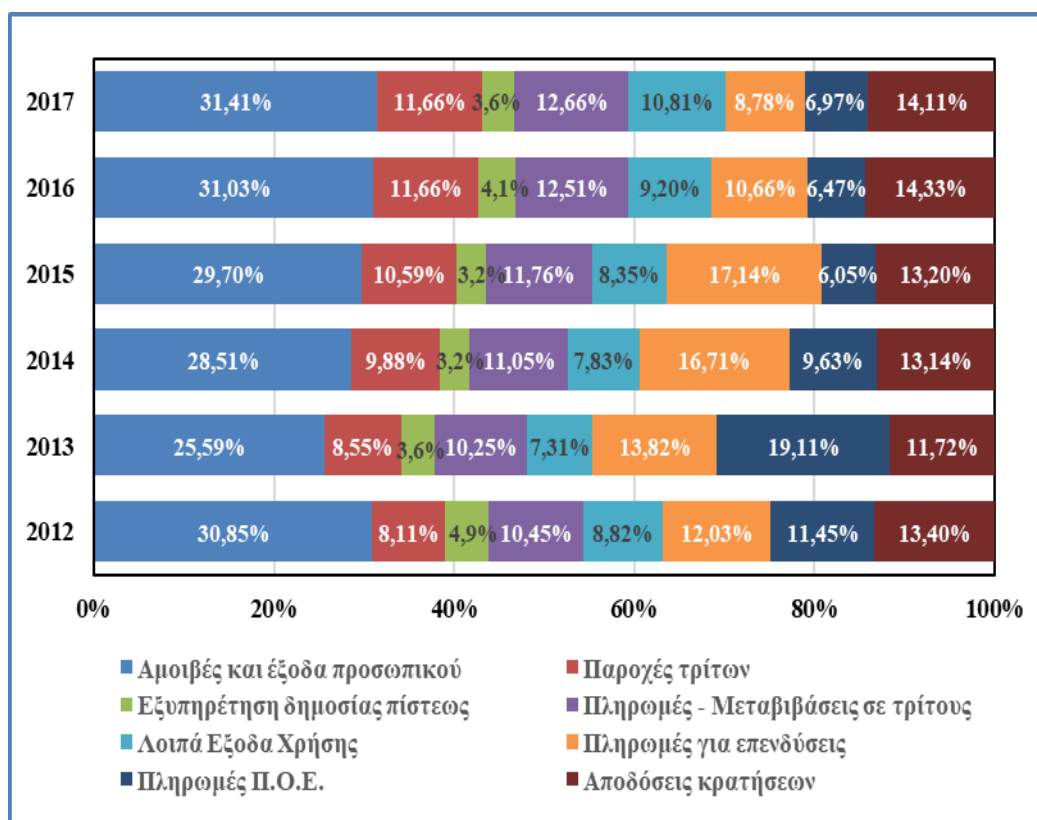
**Διάγραμμα 3.10 Εξέλιξη εξόδων 2012-2017**



Πηγή: Οικονομικά στοιχεία ΥΠ.ΕΣ – Ιδια επεξεργασία

Στο παρακάτω Διάγραμμα 3.11 απεικονίζεται η κατανομή των εξόδων σε επιλεγμένες κατηγορίες δαπανών

**Διάγραμμα 3.11 Κατανομή εξόδων σε επιλεγμένες κατηγορίες**



Πηγή: Οικονομικά στοιχεία ΥΠ.ΕΣ – Ιδια επεξεργασία

Οι αμοιβές και έξοδα προσωπικού αποτέλεσαν το μεγαλύτερο μέρος των λειτουργικών δαπανών των απολογισμών και ακολούθησαν οι πληρωμές για μεταβιβάσεις σε τρίτους.

Οι επενδύσεις αποτελούν μικρό μέρος των συνολικών εξόδων και αυτό οφείλεται τόσο στις δυνατότητες των δήμων να σχεδιάσουν και να απορροφήσουν πιστώσεις από χρηματοδοτούμενα και συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα, όσο και στην μορφή των προγραμμάτων και γραφειοκρατικές δυσκολίες του θεσμικού πλαισίου μέχρι την υπογραφή των συμβάσεων.

Οι ετήσιες δαπάνες για εξυπηρέτηση των δανείων έχουν μικρή συμμετοχή, ενώ σημαντικό μέρος των εξόδων αποτελούν οι παροχές τρίτων, που το κύριο κομμάτι τους αφορά δαπάνες για ηλεκτρικό ρεύμα



**Πίνακας 3.2 Κατανομή των εξόδων των δήμων κατά κατηγορία του Π/Υ (χωρίς τα προνοιακά επιδόματα)**

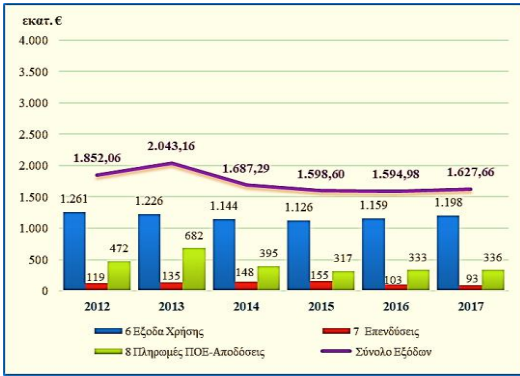
Κ.Α.	Τίτλος Εξόδων	2012		2013		2014		2015		2016		2017	
		εκατ. €	%	εκατ. €	%	εκατ. €	%	εκατ. €	%	εκατ. €	%	εκατ. €	%
60	Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	1.717,359	30,85%	1.566,379	25,59%	1.509,376	28,51%	1.459,181	29,70%	1.482,399	31,03%	1.520,239	31,41%
61	Αμοιβές αρετών και τρίτων	202,947	3,65%	177,502	2,90%	152,795	2,89%	161,231	3,28%	169,959	3,56%	174,555	3,61%
62	Παροχές τρίτων	451,751	8,11%	523,438	8,55%	523,144	9,88%	520,107	10,59%	557,294	11,66%	564,085	11,66%
63	Φόροι - τέλη	9,933	0,18%	12,081	0,20%	12,811	0,24%	29,475	0,60%	36,060	0,75%	40,768	0,84%
64	Λοιπά Γενικά έξοδα	93,203	1,67%	82,181	1,34%	81,822	1,55%	74,039	1,51%	81,628	1,71%	125,601	2,60%
65	Εξυπηρέτηση δημοσίας πίστεως	271,546	4,88%	222,282	3,63%	171,014	3,23%	157,036	3,20%	197,697	4,14%	174,338	3,60%
66	Δαπάνες προμήθειας αναλωσίμων	163,427	2,94%	152,773	2,50%	146,725	2,77%	130,428	2,65%	135,536	2,84%	162,563	3,36%
67	Πληρωμές - Μεταβιβάσεις σε τρίτους	582,026	10,45%	627,615	10,25%	585,119	11,05%	577,969	11,76%	597,640	12,51%	612,644	12,66%
68	Λοιπά Έξοδα	21,291	0,38%	22,902	0,37%	20,553	0,39%	15,284	0,31%	16,519	0,35%	19,622	0,41%
<b>6</b>	<b>Σύνολο Εξοδα Χρήσης</b>	<b>3.513,483</b>	<b>63,11%</b>	<b>3.387,154</b>	<b>55,34%</b>	<b>3.203,360</b>	<b>60,51%</b>	<b>3.124,748</b>	<b>63,60%</b>	<b>3.274,731</b>	<b>68,54%</b>	<b>3.394,415</b>	<b>70,14%</b>
71	Αγορές κτιρίων, τεχνικών έργων και προμήθειες παγίων	74,300	1,33%	84,220	1,38%	63,893	1,21%	65,952	1,34%	78,878	1,65%	98,668	2,04%
73	Έργα	519,990	9,34%	689,300	11,26%	767,049	14,49%	721,225	14,68%	388,889	8,14%	290,865	6,01%
74	Μελέτες, έρευνες, πειραματικές εργασίες και ειδικές δαπάνες	66,814	1,20%	64,588	1,06%	46,372	0,88%	44,139	0,90%	31,799	0,67%	30,573	0,63%
75	Τίτλοι πάγιας επένδυσης (συμμετοχές σε επιχειρήσεις)	8,854	0,16%	7,984	0,13%	7,425	0,14%	10,982	0,22%	9,972	0,21%	4,611	0,10%
<b>7</b>	<b>Σύνολο Επενδύσεις</b>	<b>669,957</b>	<b>12,03%</b>	<b>846,093</b>	<b>13,82%</b>	<b>884,739</b>	<b>16,71%</b>	<b>842,297</b>	<b>17,14%</b>	<b>509,539</b>	<b>10,66%</b>	<b>424,717</b>	<b>8,78%</b>
81.	Πληρωμές Π.Ο.Ε.	637,557	11,45%	563,266	9,20%	343,670	6,49%	296,481	6,03%	284,068	5,95%	306,404	6,33%
82.	Αποδόσεις υπέρ τρίτων	746,103	13,40%	717,281	11,72%	695,571	13,14%	648,679	13,20%	684,651	14,33%	683,026	14,11%
83	Επιχορηγ. Πληρωμές Π.Ο.Ε.	0,000	0,00%	606,400	9,91%	166,237	3,14%	0,781	0,02%	25,065	0,52%	30,657	0,63%
85.	Προβλέψεις μη είσπραξης εισπρακτέων υπολοίπων	0,240	0,00%	0,003	0,00%	0,064	0,00%	0,000	0,00%	0,000	0,00%	0,000	0,00%
<b>8</b>	<b>Σύνολο Πληρ ΠΟΕ-Αποδόσεις - Προβλέψεις</b>	<b>1.383,900</b>	<b>24,86%</b>	<b>1.886,950</b>	<b>30,83%</b>	<b>1.205,543</b>	<b>22,77%</b>	<b>945,941</b>	<b>19,25%</b>	<b>993,784</b>	<b>20,80%</b>	<b>1.020,088</b>	<b>21,08%</b>
<b>9</b>	<b>Αποθεματικό</b>	<b>0,000</b>	<b>0,00%</b>	<b>0,000</b>	<b>0,00%</b>	<b>0,000</b>	<b>0,00%</b>	<b>0,000</b>	<b>0,00%</b>	<b>0,000</b>	<b>0,00%</b>	<b>0,000</b>	<b>0,00%</b>
	<b>Γενικό Σύνολο Εξόδων</b>	<b>5.567,340</b>	<b>100,00%</b>	<b>6.120,196</b>	<b>100,00%</b>	<b>5.293,642</b>	<b>100,00%</b>	<b>4.912,986</b>	<b>100,00%</b>	<b>4.778,054</b>	<b>100,00%</b>	<b>4.839,221</b>	<b>100,00%</b>

Πηγή: Οικονομικά στοιχεία ΥΠ.ΕΣ – Ίδια επεξεργασία

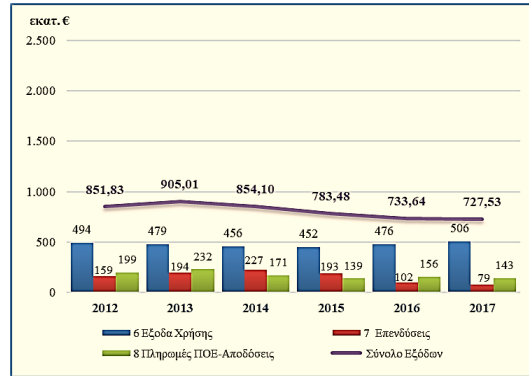
### 3.1.4 Απολογισμοί εξόδων κατά κατηγορία δήμων

Στα παρακάτω Διαγράμματα 3.12 έως 3.17 απεικονίζεται η εξέλιξη των εξόδων κατά κατηγορία δήμων

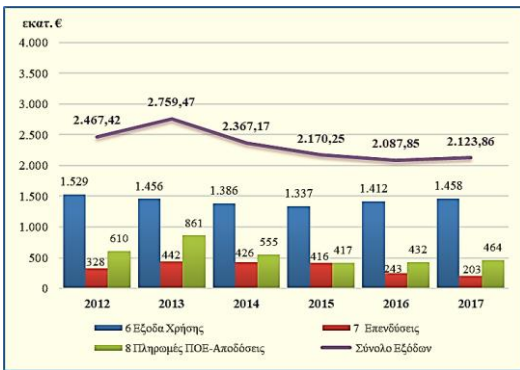
Διάγραμμα 3.12 Εξέλιξη εξόδων Δήμων Μητρ. Κέντρων



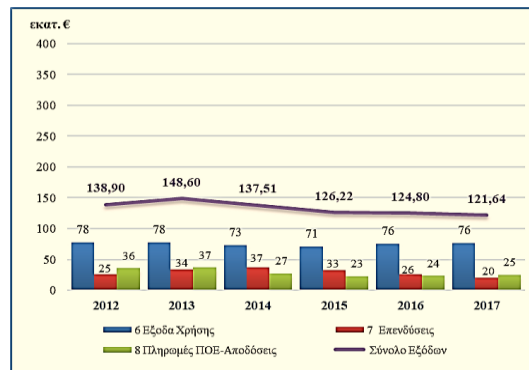
Διάγραμμα 3.14 Εξέλιξη εξόδων Μεσ. Ηπειρ. Δήμων



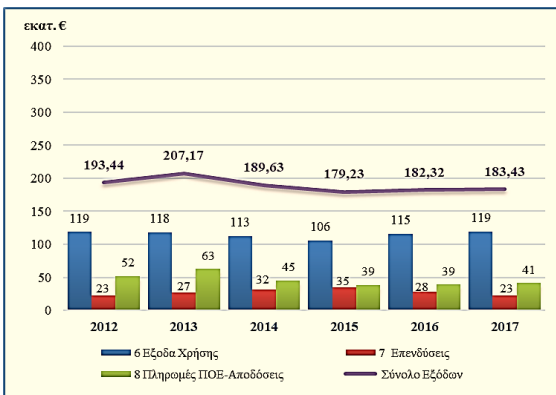
Διάγραμμα 3.13 Εξέλιξη εξόδων Μεγ. Ηπειρ. Δήμων



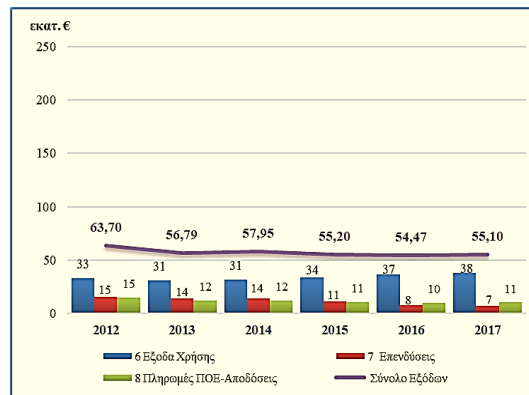
Διάγραμμα 3.15 Εξέλιξη εξόδων Μικρ & Ορ. Δήμων



Διάγραμμα 3.16 Εξέλιξη εξόδων Μεγ-Μεσ. Νησ. Δήμων



Διάγραμμα 3.17 Εξέλιξη εξόδων Μικρών Νησ. Δήμων



Οι δήμοι των μητροπολιτικών κέντρων και οι μεγάλοι ηπειρωτικοί δήμοι και πρωτεύουσες νομών (140 από τους 325) με μόνιμο πληθυσμό 8.783.353 κατοίκους (81,22% της χώρας), διαχειρίστηκαν, κατά μέσο όρο, την εξαετία 2012 – 2017 το 77,33% των συνολικών πληρωμών των δήμων

Σε όλες τις κατηγορίες των δήμων υπήρξε μείωση των συνολικών τους εξόδων, τα έξοδα χρήσης ήταν το μεγαλύτερο μέρος των εξόδων, διαφοροποιείται όμως η συμμετοχή των ομάδων του προϋπολογισμού ανάλογα με την κατηγορία του δήμου.

Οι λειτουργικές δαπάνες μειώθηκαν στους δήμους των μητροπολιτικών κέντρων και στους μεγάλους ηπειρωτικούς δήμους και πρωτεύουσες νομών, αυξήθηκαν στους μικρούς νησιώτικους δήμους και στους άλλες κατηγορίες δήμων παρέμειναν στα ίδια επίπεδα

Οι επενδύσεις μειώθηκαν σε όλες τις κατηγορίες των δήμων, εκτός από τους μεγάλους και μεσαίους νησιωτικούς δήμους<sup>2</sup>, που παρέμειναν στα ίδια επίπεδα με το 2012. Οι επενδύσεις αποτελούν μικρό μέρος των συνολικών εξόδων

Το κόστος προσωπικού έχει την μεγαλύτερη συμμετοχή στα έξοδα χρήσης, με μεγαλύτερη όμως στους μεγάλους δήμους και σε αυτούς των μητροπολιτικών κέντρων είναι υψηλό.

Αντίθετα στους δήμους των μητροπολιτικών κέντρων είναι μικρή η συμμετοχή των πληρωμών για παροχές τρίτων και για επενδύσεις

Οι πληρωμές για επενδύσεις έχουν την μεγαλύτερη, αναλογικά, συμμετοχή στους Μικρούς Ηπειρωτικούς και Ορεινούς και Μικρούς Νησιωτικούς Δήμους

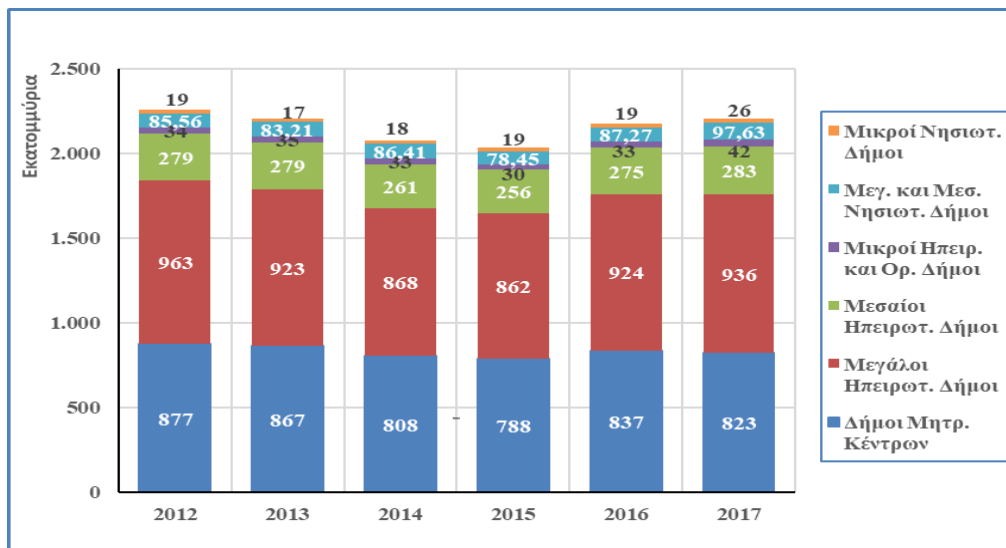
Τέλος οι αποδόσεις κρατήσεων έχουν σημαντική συμμετοχή σε όλες τις κατηγορίες των δήμων

---

<sup>2</sup> Στους μεγάλους και μεσαίους δήμους δεν περιλαμβάνονται όσοι είναι πρωτεύουσες νομών

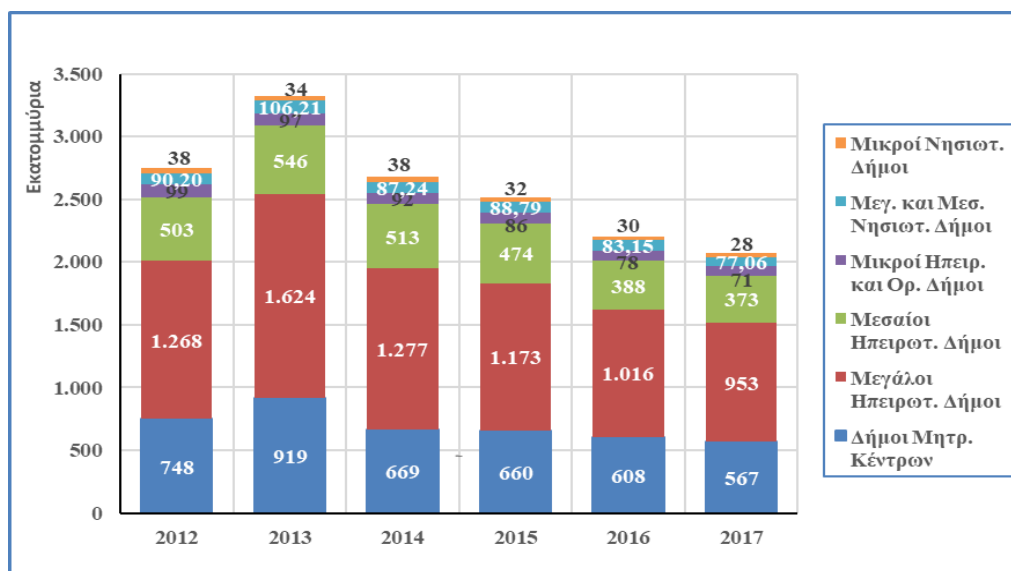
Στα παρακάτω Διαγράμματα 3.18 και 3.19 απεικονίζεται το ύψος των ιδίων εσόδων και των συνολικών επιχορηγήσεων των δήμων ανά κατηγορία και αθροιστικά φαίνεται το συνολικό ύψος αυτών για τα έτη 2012 έως 2017.

**Διάγραμμα 3.18** Ύψος ιδίων εσόδων ανα κατηγορία δήμων και συμμετοχή στο συνολικό ποσό



Πηγή: Οικονομικά στοιχεία ΥΠ.ΕΣ – Ιδια επεξεργασία

**Διάγραμμα 3.19** Ύψος συνολικών επιχορηγήσεων ανά κατηγορία δήμων και συμμετοχή στο συνολικό ποσό

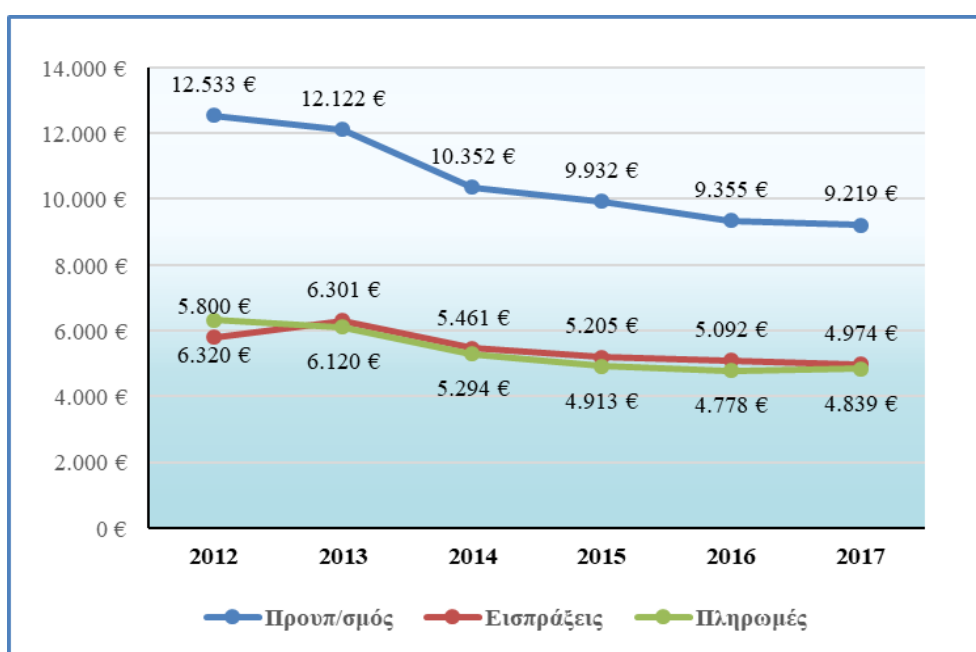


Πηγή: Οικονομικά στοιχεία ΥΠ.ΕΣ – Ιδια επεξεργασία

Το μεγαλύτερο μέρος των ιδίων εσόδων και των επιχορηγήσεων ανήκει στους δήμους των μητροπολιτικών κέντρων και στους μεγάλους ηπειρωτικούς δήμους. Τα ίδια έσοδα μειώθηκαν στους μεγάλους δήμους και υπήρξε αυξητική τάση στους μικρούς. Οι επιχορηγήσεις έχουν μειωθεί για όλες τις κατηγορίες δήμων

Στο παρακάτω Διάγραμμα 3.20 εμφανίζονται τα προυπολογισθέντα ποσά, οι εισπράξεις και οι πληρωμές από το 2012 έως το 2017 για το σύνολο των δήμων

**Διάγραμμα 3.20 Προυπολογισμός-Εισπράξεις-Πληρωμές του συνόλου των δήμων (2012-2017)**



Πηγή: Οικονομικά στοιχεία ΥΠ.ΕΣ – Ιδια επεξεργασία

Τα προυπολογισθέντα ποσά, οι εισπράξεις και οι πληρωμές μειώθηκαν από έτος σε έτος. Υπήρξε μεγάλη απόκλιση της εκτέλεσης των προυπολογισμών, αλλά και το κλείσιμο της «ψαλίδας» μεταξύ προυπολογισθέντων και πραγματοποιηθέντων ποσών.

### **3.2 Στοιχεία Ισολογισμού των δήμων για τα έτη 2012 έως 2017**

Τα στοιχεία ισολογισμού, που αναλύονται στην ενότητα αυτή, αφορούν τα διαθέσιμα, τις μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις από δάνεια, τις υποχρεώσεις πλην δανείων

### 3.2.1 Διαθέσιμα – Υποχρεώσεις πλην δανείων (2012 – 2017)

α) **Στα διαθέσιμα** έχει καταγραφεί το σύνολο των διαθέσιμων από τους λογαριασμούς της Γενικής Λογιστικής, ήτοι Ταμείο (μετρητά και επιταγές), καταθέσεις στη Τράπεζα της Ελλάδος και καταθέσεις στις λοιπές τράπεζες

β) **Στο σύνολο υποχρεώσεων πλην δανείων** έχουν καταχωρηθεί οι υποχρεώσεις των δήμων πλην δανείων, επίσης από τους λογαριασμούς της Γενικής Λογιστικής.

Ο παρακάτω Πίνακας 3.3 απεικονίζει το σύνολο των διαθέσιμων τόσο για το σύνολο των δήμων όσο και κατά κατηγορία δήμων, σε αντιπαραβολή με τις υποχρεώσεις πλην δανείων, προκειμένου να δοθεί απάντηση πως διαμορφώθηκαν για τα έτη 2012 έως 2017 και ποια ήταν η ταμειακή ρευστότητα των δήμων προκειμένου να καλύψουν τις υποχρεώσεις τους.

Διαπιστώνεται η **αντίστροφη πορεία μεταξύ διαθέσιμων και υποχρεώσεων** πλην δανείων. Τα διαθέσιμα αυξάνονται από έτος σε έτος, **από 927,71 εκατ. ευρώ το 2012 υπερδιπλασιάστηκαν στο ποσό των 1.887,89 εκατ. ευρώ το 2017 (+103,50%)**, ενώ οι υποχρεώσεις **από 1.647,58 εκατ. ευρώ το 2012 μειώθηκαν σε 653,9 εκατ. ευρώ το 2017 (-60,31%)**. Η πορεία αυτή διαπιστώθηκε για όλες τις κατηγορίες των δήμων, σε διαφορετικούς ρυθμούς.

Η μεγαλύτερη μείωση των υποχρεώσεων έγινε κατά τα έτη 2013 και 2014 λόγω της επιχορήγησης για ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις, ενώ την τριετία 2015-2017 παρουσιάζεται μια σχετική σταθερότητα στο ύψος αυτών. Η μη περαιτέρω μείωση των υποχρεώσεων, ενώ τα διαθέσιμα πλεονάζουν, οφείλεται κυρίως στα προβλήματα σχεδιασμού, υλοποίησης και εκκαθάρισης των δαπανών, που συσσωρεύουν στο τέλος του χρόνου τις διαδικασίες, στο ότι πολλές επιχορηγήσεις εισπράττονται μέσα στον Δεκέμβριο και στις χρονοβόρες διαδικασίες που απαιτεί το θεσμικό πλαίσιο για την σύναψη των συμβάσεων και ολοκλήρωση αυτών.

Το συμπέρασμα είναι ότι κυρίως οι υποχρεώσεις δημιουργούνται «λογιστικά» και δεν υπάρχει έλλειψη διαθέσιμων για την πληρωμή τους.

**Πίνακας 3.3 Διαθέσιμα – Υποχρεώσεις κατά κατηγορία δήμων (2012-2017)**

α/α	Κατηγ. Δήμου	Περιγραφή	2012	2013	2014	2015	2016	2017
1	Δήμοι Μητροπολιτικών Κέντρων	Διαθέσιμα	212.223.438	258.321.008	309.559.296	404.680.912	529.485.672	555.484.081
		Υποχρεώσεις	586.090.519	287.837.752	191.648.401	257.373.391	251.683.332	251.714.942
		Ρευστότητα	0,36	0,90	1,62	1,57	2,10	2,21
1α	έως 50.000 κάτοικοι	Διαθέσιμα	30.753.562	36.875.664	46.615.478	57.598.657	77.385.380	86.712.451
		Υποχρεώσεις	96.160.069	42.483.146	38.574.216	35.760.752	42.360.216	38.326.497
		Ρευστότητα	0,32	0,87	1,21	1,61	1,83	2,26
1β	50.000 - 100.000 κάτοικοι	Διαθέσιμα	133.953.955	165.251.302	199.532.834	242.129.132	284.912.322	287.801.468
		Υποχρεώσεις	261.129.120	89.873.807	75.362.856	149.673.468	140.625.187	131.827.510
		Ρευστότητα	0,51	1,84	2,65	1,62	2,03	2,18
1γ	> 100.000 κάτοικοι	Διαθέσιμα	47.515.921	56.194.042	63.410.984	104.953.123	167.187.970	180.970.162
		Υποχρεώσεις	228.801.330	155.480.799	77.711.329	71.939.171	68.697.929	81.560.935
		Ρευστότητα	0,21	0,36	0,82	1,46	2,43	2,22
2	Μεγάλοι Ηπειρωτ. Δήμοι και Πρωτεύουσες Νομών	Διαθέσιμα	406.910.939	487.696.909	540.069.836	687.922.644	835.068.514	897.976.835
		Υποχρεώσεις	766.823.164	416.862.035	274.815.496	286.756.130	281.402.036	254.627.840
		Ρευστότητα	0,53	1,17	1,97	2,40	2,97	3,53
2α	έως 30.000 κάτοικοι	Διαθέσιμα	53.658.178	63.893.998	78.099.005	96.566.964	104.906.935	116.942.704
		Υποχρεώσεις	100.714.417	51.955.289	43.644.079	44.757.330	45.582.900	37.821.924
		Ρευστότητα	0,53	1,23	1,79	2,16	2,30	3,09
2β	30.000 - 50.000 κάτοικοι	Διαθέσιμα	158.392.182	194.311.507	180.498.605	229.579.726	266.018.156	260.228.206
		Υποχρεώσεις	323.727.699	153.641.816	86.997.595	83.703.742	89.350.138	79.712.351
		Ρευστότητα	0,49	1,26	2,07	2,74	2,98	3,26
2γ	50.000 - 100.000 κάτοικοι	Διαθέσιμα	114.356.035	124.983.807	152.044.383	194.269.959	235.742.597	261.067.322
		Υποχρεώσεις	149.075.557	102.416.776	79.887.068	78.549.251	68.720.680	64.511.778
		Ρευστότητα	0,77	1,22	1,90	2,47	3,43	4,05
2δ	> 100.000 κάτοικοι	Διαθέσιμα	80.504.544	104.507.597	129.427.843	167.505.995	228.400.826	259.738.603
		Υποχρεώσεις	193.305.491	108.848.154	64.286.754	79.745.807	77.748.318	72.581.787
		Ρευστότητα	0,42	0,96	2,01	2,10	2,94	3,58
3	Μεσαίοι Ηπειρωτ. Δήμοι (10.000 - 25.000)	Διαθέσιμα	194.346.610	203.865.315	206.198.181	231.224.541	247.265.748	232.958.088
		Υποχρεώσεις	199.491.852	131.417.111	116.999.134	122.248.348	123.453.270	97.766.806
		Ρευστότητα	0,97	1,55	1,76	1,89	2,00	2,38
4	Μικροί Ηπειρωτ. και Ορεινοί Δήμοι (< 10.000)	Διαθέσιμα	44.583.580	46.290.049	48.495.530	53.669.629	52.578.045	52.192.976
		Υποχρεώσεις	27.867.050	18.316.584	17.326.966	18.568.507	17.236.365	14.859.407
		Ρευστότητα	1,60	2,53	2,80	2,89	3,05	3,51

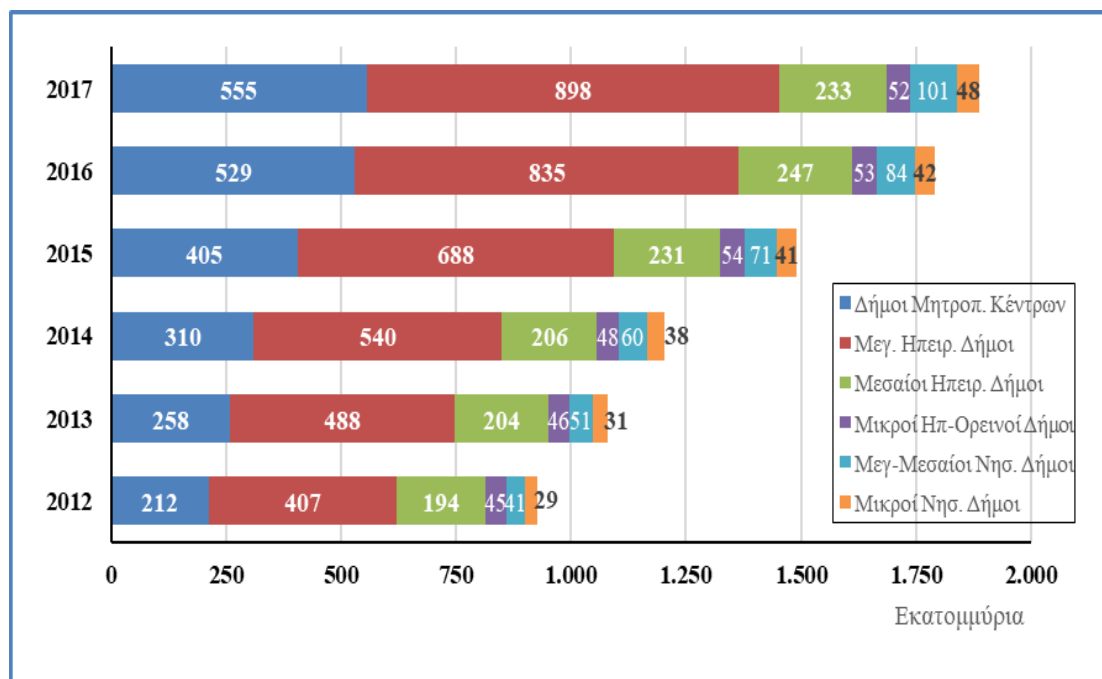
### Πίνακας 3.3 Διαθέσιμα – Υποχρεώσεις κατά κατηγορία δήμων (2012 – 2017)

(συνέχεια)

a/a	Κατηγ. Δήμος	Περιγραφή	2012	2013	2014	2015	2016	2017
5	Μεγάλοι και Μεσαίοι Νησιωτικοί Δήμοι (> 3.500 κάτοικοι)	Διαθέσιμα	41.096.015	50.642.278	60.346.132	70.935.275	84.021.778	100.790.590
		Υποχρεώσεις	55.545.731	38.705.132	32.476.584	32.741.881	36.862.527	29.985.675
		Ρευστότητα	0,74	1,31	1,86	2,17	2,28	3,36
5α	3.500 - 15.000 κάτοικοι	Διαθέσιμα	23.741.148	28.922.793	36.422.258	42.491.602	48.050.971	53.943.246
		Υποχρεώσεις	29.037.503	21.701.002	17.705.274	11.990.766	14.093.993	11.161.177
		Ρευστότητα	0,82	1,33	2,06	3,54	3,41	4,83
5β	> 15.000 κάτοικοι	Διαθέσιμα	17.354.867	21.719.485	23.923.874	28.443.673	35.970.807	46.847.344
		Υποχρεώσεις	26.508.228	17.004.130	14.771.310	20.751.115	22.768.534	18.824.498
		Ρευστότητα	0,65	1,28	1,62	1,37	1,58	2,49
6	Μικροί Νησιωτικοί Δήμοι (< 3.500 κάτοικοι)	Διαθέσιμα	28.551.980	31.454.270	37.954.164	40.733.254	41.957.701	48.489.958
		Υποχρεώσεις	11.765.649	9.757.954	5.732.598	5.817.434	5.531.460	4.945.173
		Ρευστότητα	2,43	3,22	6,62	7,00	7,59	9,81
	Σύνολα	Διαθέσιμα	927.712.562	1.078.269.829	1.202.623.139	1.489.166.255	1.790.377.458	1.887.892.528
		Υποχρεώσεις	1.647.583.965	902.896.568	638.999.179	723.505.691	716.168.990	653.899.843
		Ρευστότητα	0,56	1,19	1,88	2,06	2,50	2,89

Πηγή: Οικονομικά στοιχεία ΥΠ.ΕΣ – Ίδια επεξεργασία

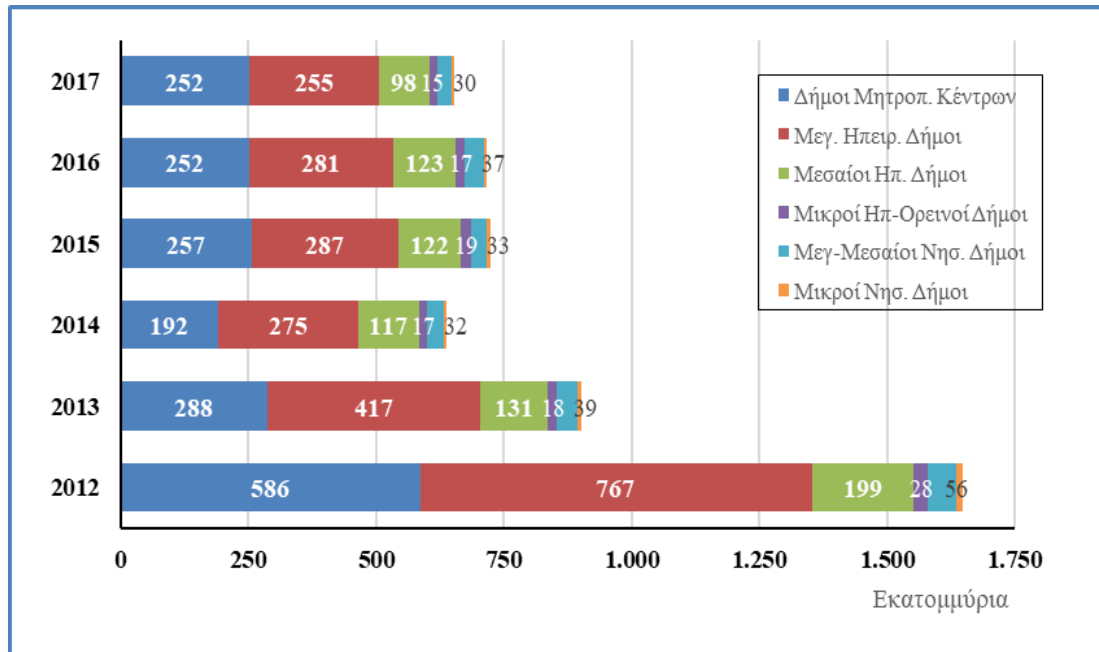
### Διάγραμμα 3.21. Εξέλιξη διαθέσιμων των δήμων (2012-2017)



Πηγή: Οικονομικά στοιχεία ΥΠ.ΕΣ – Ίδια επεξεργασία



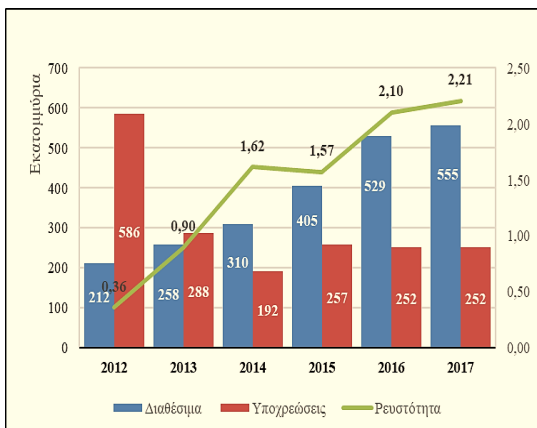
**Διάγραμμα 3.22. Εξέλιξη υποχρεώσεων πλην δανείων των δήμων (2012-2017)**



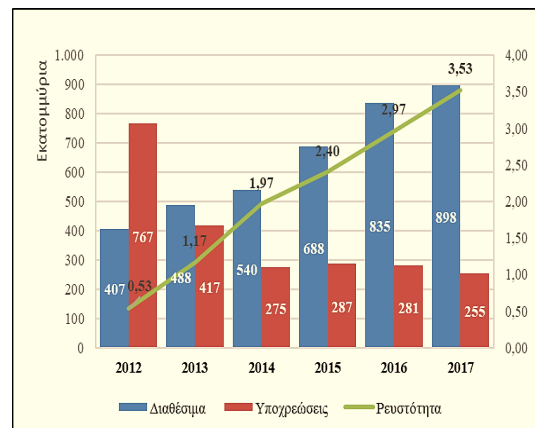
Πηγή: Οικονομικά στοιχεία ΥΠ.ΕΣ – Ίδια επεξεργασία

Στα παρακάτω Διαγράμματα 3.23 έως 3.28 απεικονίζονται ανά κατηγορία δήμων σε εκατομύρια ευρώ τα διαθέσιμα, οι υποχρεώσεις και το ποσοστό που μπορούν να καλυφθούν οι υποχρεώσεις (ρευστότητα = διαθέσιμα προς υποχρεώσεις)

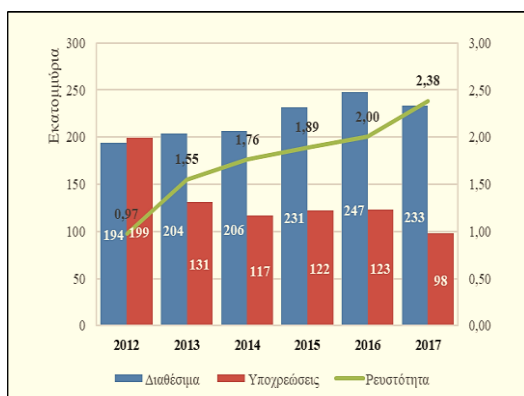
**Διάγραμμα 3.23 Ρευστότητα Δήμων Μητροπ. Κέντρων**



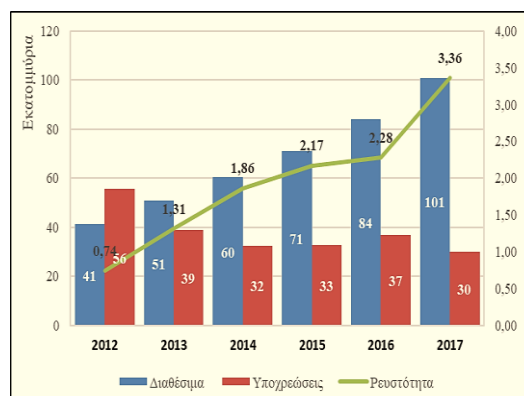
**Διάγραμμα 3.24 Ρευστότητα Μεγ. Ηπειρωτ. Δήμων**



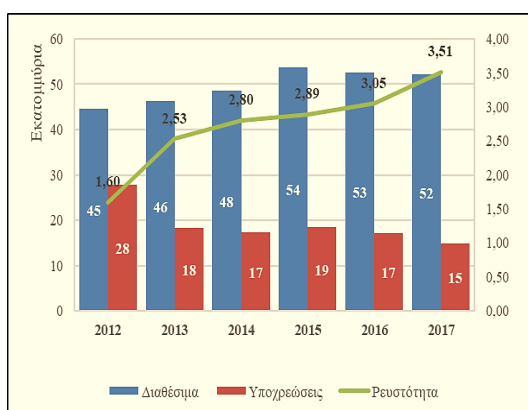
Διάγραμμα 3.25 Ρευστότητα Μεσαίων Ηπειρ, Δήμων



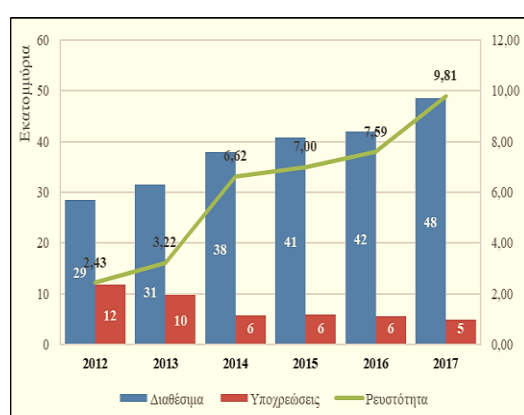
Διάγραμμα 3.27 Ρευστότητα Μεγ. & Μεσ. Νησ. Δήμων



Διάγραμμα 3.26 Ρευστότητα Μικρ Ηπειρ. & Ορ. Δήμων



Διάγραμμα 3.28 Ρευστότητα Μικρών Νησιώτ. Δήμων



Επιβεβαιώνεται η αυξητική πορεία των διαθέσιμων, όμως η μεγάλη συνολικά ποσοτική αύξηση οφείλεται στους δήμους των μητροπολιτικών κέντρων και στους μεγάλους ηπειρωτικούς δήμους και πρωτεύουσες νομών, ενώ στους μικρούς ηπειρωτικούς δήμους διατηρούνται την τελευταία τριετία στα ίδια περίπου επίπεδα

Οι υποχρεώσεις μειώθηκαν αρχικά και την τελευταία τριετία κυμαίνονται στα ίδια επίπεδα

Σε όλες τις κατηγορίες η ρευστότητα για την κάλυψη των υποχρεώσεων αυξήθηκε, σε βαθμό που είναι πρόβλημα παρά θετική εξέλιξη. Η συσσώρευση διαθέσιμων σημαίνει ότι αυτά τα διαθέσιμα δεν διοχετεύονται με την μορφή έργων και υπηρεσιών στην τοπική κοινωνία.

Ιδίως οι μικροί νησιωτικοί δήμοι μπορούν να καλύψουν σχεδόν δέκα φορές τις υποχρεώσεις τους, όχι γιατί δεν θέλουν, αλλά γιατί δεν μπορούν να τα διοχετεύσουν στην τοπική κοινωνία κυρίως λόγω σοβαρά ελλιπούς υπηρεσιακής στελέχωσης και λοιπών προβλημάτων που εκ των πραγμάτων παρατηρούνται σε αυτούς τους δήμους.

### **3.2.2 Εκκρεμείς και Ληξιπρόθεσμες Υποχρεώσεις 2012-2017**

Οι εκκρεμείς υποχρεώσεις προκύπτουν από το Μητρώο Δεσμεύσεων (ΠΔ 113/2010 και 80/2016) και αποτυπώνουν εκείνο το τμήμα των υποχρεώσεων για το οποίο έχει παρέλθει ο χρόνος εξόφλησής τους

Ως ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις καταγράφονται στο Μητρώο Δεσμεύσεων οι εκκρεμείς υποχρεώσεις που βρίσκονται σε καθυστέρηση άνω των 90 ημερών από την ημερομηνία υποχρέωσης εξόφλησής τους

Οι εκκρεμείς υποχρεώσεις την 31/12/2012 ανέρχονταν για το σύνολο των δήμων σε 1.475,3 εκατ. ευρώ, εκ των οποίων 1.124,36 εκατομύρια ήταν σε καθυστέρηση εξόφλησης άνω των 90 ημερών (ληξιπρόθεσμες) και μειώθηκαν την 31/12/2017 σε 398,12 και 203,16 εκατ. ευρώ αντίστοιχα, ήτοι -73,01% και -81,93%

Η μεγαλύτερη μείωση των εκκρεμών και ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων έγινε το 2013, οπότε οι εκκρεμείς υποχρεώσεις μειώθηκαν κατά 741,93 εκατ. ευρώ (-50,29%) και οι ληξιπρόθεσμες κατά 682,83 εκατ. ευρώ (- 60,73%) σε σύγκριση με εκείνες του 2012 και κύριος λόγος ήταν η επιχορήγηση που δόθηκε για τον σκοπό αυτό

Πέραν της έκτακτης επιχορήγησης για την πληρωμή ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων, καθοριστικός ήταν ο ρόλος, στην μείωση των υποχρεώσεων των δήμων, του θεσμικού πλαισίου με τα κριτήρια που έβαλε για την κατάρτιση ρεαλιστικών προϋπολογισμών, την υποχρέωση των δήμων να υποβάλλουν κάθε μήνα τα στοιχεία εκτέλεσης του προϋπολογισμού στην ηλεκτρονική βάση δεδομένων που τηρείται στο Υπουργείο Εσωτερικών, ο έλεγχος των οικονομικών στοιχείων από το «Παρατηρητήριο»

**Πίνακας 3.4 Εκκρεμείς και ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις κατά κατηγορία δήμων**

α/α	Κατηγορ. Δήμου	Περιγραφή	2012	2013	2014	2015	2016	2017
1	Δήμοι Μητροπολιτικών Κέντρων	Εκκρ. Υποχρ	514.319.234	226.407.200	141.241.655	127.303.488	114.370.991	107.637.040
		Ληξιπροθ	375.883.332	122.970.180	85.800.932	87.562.938	67.074.310	57.548.635
		Ληξ/Εκκρ %	73,08%	54,31%	60,75%	68,78%	58,65%	53,47%
1α	έως 50.000 κάτοικοι	Εκκρ. Υποχρ	89.701.823	38.763.527	33.679.672	15.291.736	18.409.782	18.625.511
		Ληξιπροθ	72.650.029	27.553.636	20.772.173	9.500.773	10.296.083	10.985.129
		Ληξ/Εκκρ %	80,99%	71,08%	61,68%	62,13%	55,93%	58,98%
1β	50.000 - 100.000 κάτοικοι	Εκκρ. Υποχρ	253.238.742	83.789.584	50.600.611	59.247.685	47.548.303	36.347.261
		Ληξιπροθ	185.373.845	55.015.081	29.344.950	39.805.799	25.144.936	14.917.624
		Ληξ/Εκκρ %	73,20%	65,66%	57,99%	67,19%	52,88%	41,04%
1γ	> 100.000 κάτοικοι	Εκκρ. Υποχρ	171.378.669	103.854.089	56.961.372	52.764.067	48.412.906	52.664.268
		Ληξιπροθ	117.859.458	40.401.463	35.683.809	38.256.366	31.633.291	31.645.882
		Ληξ/Εκκρ %	68,77%	38,90%	62,65%	72,50%	65,34%	60,09%
2	Μεγάλοι Ηπειρωτ. Δήμοι και Προτεύουσες Νομών	Εκκρ. Υποχρ	688.763.063	342.329.000	213.986.947	202.224.303	208.785.691	181.413.838
		Ληξιπροθ	547.596.609	217.723.907	118.132.460	125.164.463	128.675.970	89.953.167
		Ληξ/Εκκρ %	79,50%	63,60%	55,21%	61,89%	61,63%	49,58%
2α	έως 30.000 κάτοικοι	Εκκρ. Υποχρ	92.464.222	43.611.911	32.989.821	35.919.734	34.964.302	27.503.524
		Ληξιπροθ	73.115.613	29.687.050	22.660.373	24.365.560	22.290.119	16.510.353
		Ληξ/Εκκρ %	79,07%	68,07%	68,69%	67,83%	63,75%	60,03%
2β	30.000 - 50.000 κάτοικοι	Εκκρ. Υποχρ	277.646.076	132.484.779	75.575.028	71.122.246	73.341.613	58.002.371
		Ληξιπροθ	239.201.273	93.252.814	43.851.672	44.713.834	46.984.154	32.873.860
		Ληξ/Εκκρ %	86,15%	70,39%	58,02%	62,87%	64,06%	56,68%
2γ	50.000 - 100.000 κάτοικοι	Εκκρ. Υποχρ	127.083.865	73.264.314	56.637.624	46.220.937	45.824.472	45.340.712
		Ληξιπροθ	83.065.687	37.475.254	25.953.282	25.568.261	26.547.840	18.720.320
		Ληξ/Εκκρ %	65,36%	51,15%	45,82%	55,32%	57,93%	41,29%
2δ	> 100.000 κάτοικοι	Εκκρ. Υποχρ	191.568.900	92.967.996	48.784.474	48.961.386	54.655.304	50.567.231
		Ληξιπροθ	152.214.036	57.308.789	25.667.133	30.516.808	32.853.857	21.848.634
		Ληξ/Εκκρ %	79,46%	61,64%	52,61%	62,33%	60,11%	43,21%
3	Μεσαίοι Ηπειρωτ. Δήμοι (10.000 - 25.000)	Εκκρ. Υποχρ	186.006.419	108.474.075	98.615.098	100.857.444	85.373.327	73.796.470
		Ληξιπροθ	133.183.033	63.716.513	60.511.304	61.794.107	51.742.854	35.770.132
		Ληξ/Εκκρ %	71,60%	58,74%	61,36%	61,27%	60,61%	48,47%
4	Μικροί Ηπειρωτ. και Ορεινοί Δήμοι (< 10.000)	Εκκρ. Υποχρ	26.283.013	16.407.939	13.587.785	13.413.414	13.862.595	11.755.184
		Ληξιπροθ	19.079.052	9.350.993	7.847.923	8.067.879	7.938.661	6.026.308
		Ληξ/Εκκρ %	72,59%	56,99%	57,76%	60,15%	57,27%	51,27%

**Πίνακας 3.4 Εκκρεμείς και ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις κατά κατηγορία δήμων  
(συνέχεια)**

α/α	Κατηγ. Δήμου	Περιγραφή	2012	2013	2014	2015	2016	2017
5	Μεγάλοι και Μεσαίοι Νησιωτικοί Δήμοι (> 3.500 κάτοικοι)	Εκκρ. Υποχρ	48.925.757	30.718.951	25.868.044	24.322.150	24.291.219	19.846.458
		Ληξιπροθ	40.528.799	22.367.157	16.935.257	17.931.839	16.218.014	11.706.566
		Ληξ/Εκκρ %	82,84%	72,81%	65,47%	73,73%	66,76%	58,99%
5α	3.500 - 15.000 κάτοικοι	Εκκρ. Υποχρ	27.405.445	18.572.908	16.286.889	11.656.818	13.689.868	10.214.558
		Ληξιπροθ	22.782.440	13.511.546	9.988.584	7.823.044	8.762.660	5.055.872
		Ληξ/Εκκρ %	83,13%	72,75%	61,33%	67,11%	64,01%	49,50%
5β	> 15.000 κάτοικοι	Εκκρ. Υποχρ	21.520.312	12.146.043	9.581.155	12.665.332	10.601.351	9.631.900
		Ληξιπροθ	17.746.359	8.855.611	6.946.673	10.108.795	7.455.354	6.650.694
		Ληξ/Εκκρ %	82,46%	72,91%	72,50%	79,81%	70,32%	69,05%
6	Μικροί Νησιωτικοί Δήμοι (< 3.500 κατοικοι)	Εκκρ. Υποχρ	11.006.064	9.040.856	5.621.628	5.440.758	5.214.791	3.672.227
		Ληξιπροθ	8.093.618	5.409.340	3.520.492	3.394.852	3.239.992	2.151.506
		Ληξ/Εκκρ %	73,54%	59,83%	62,62%	62,40%	62,13%	58,59%
	Σύνολα	Εκκρ. Υποχρ	1.475.303.550	733.378.021	498.921.157	473.561.557	451.898.614	398.121.217
		Ληξιπροθ	1.124.364.443	441.538.090	292.748.368	303.916.078	274.889.801	203.156.314
		Ληξ/Εκκρ %	76,21%	60,21%	58,68%	64,18%	60,83%	51,03%

Πηγή: Οικονομικά στοιχεία ΥΠ.ΕΣ – Ίδια επεξεργασία

Από τον παραπάνω Πίνακα 3.4 διαπιστώνεται ότι παρά την μεγάλη μείωση των ποσών των υποχρεώσεων των δήμων, η αναλογία των ληξιπρόθεσμων προς τις εκκρεμείς υποχρεώσεις διατηρείται σε υψηλά επίπεδα, ήτοι από το 76,21% το 2012 διαμορφώθηκε στο 51,03% την 31/12/2017. Χωρίς να παραγνωρίζεται η μεγάλη μείωση των απόλυτων ποσών, το μεγάλο ποσοστό των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων σημαίνει αδυναμία των δήμων να εκκαθαρίσουν και να πληρώσουν έγκαιρα τις υποχρεώσεις τους.

### 3.2.3 Συνολικές υποχρεώσεις των δήμων

Στις συνολικές υποχρεώσεις των δήμων περιλαμβάνονται, πέραν των όσων αναφέρθηκαν παραπάνω (βλέπε Πίνακα 3.3), και οι μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις από δάνεια

Οι υποχρεώσεις από δάνεια από 1.658,33 εκατ. ευρώ την 31/12/2012 διαμορφώθηκαν στα 1.267,58 εκατ. ευρώ την 31/12/2017 και οι συνολικές υποχρεώσεις από 3.305,91 εκατ. ευρώ σε 1.921,48 εκατ. ευρώ αντίστοιχα

Στον παρακάτω Πίνακα 3.5 απεικονίζονται οι συνολικές υποχρεώσεις, δάνεια και βραχυπρόθεσμες, κατά κατηγορία δήμων από το 2012 έως το 2017

**Πίνακας 3.5 Συνολικές υποχρεώσεις των δήμων από 2012 έως 2017**

α/α	Κατηγ. Δήμου	Περιγραφή	2012	2013	2014	2015	2016	2017
1	Δήμοι Μητροπολιτικών Κέντρων	Δάνεια	758.425.371	717.907.064	698.791.929	549.676.033	613.979.584	572.685.411
		Υποχρεώσεις	586.090.519	287.837.752	191.648.401	257.373.391	251.683.332	251.714.942
		<b>Σύνολο</b>	<b>1.344.515.890</b>	<b>1.005.744.816</b>	<b>890.440.330</b>	<b>807.049.424</b>	<b>865.662.916</b>	<b>824.400.353</b>
1α	έως 50.000 κάτοικοι	Δάνεια	107.605.586	106.119.134	100.298.565	92.990.599	86.782.810	81.341.399
		Υποχρεώσεις	96.160.069	42.483.146	38.574.216	35.760.752	42.360.216	38.326.497
		<b>Σύνολο</b>	<b>203.765.655</b>	<b>148.602.280</b>	<b>138.872.781</b>	<b>128.751.351</b>	<b>129.143.026</b>	<b>119.667.896</b>
1β	50.000 - 100.000 κάτοικοι	Δάνεια	217.089.901	208.884.132	199.108.084	187.447.793	181.604.042	172.285.240
		Υποχρεώσεις	261.129.120	89.873.807	75.362.856	149.673.468	140.625.187	131.827.510
		<b>Σύνολο</b>	<b>478.219.021</b>	<b>298.757.939</b>	<b>274.470.940</b>	<b>337.121.261</b>	<b>322.229.229</b>	<b>304.112.750</b>
1γ	> 100.000 κάτοικοι	Δάνεια	433.729.884	402.903.798	399.385.280	269.237.641	345.592.732	319.058.772
		Υποχρεώσεις	228.801.330	155.480.799	77.711.329	71.939.171	68.697.929	81.560.935
		<b>Σύνολο</b>	<b>662.531.214</b>	<b>558.384.597</b>	<b>477.096.609</b>	<b>341.176.812</b>	<b>414.290.661</b>	<b>400.619.707</b>
2	Μεγάλοι Ηπειρωτ. Δήμοι και Πρωτεύουσες Νομών	Δάνεια	688.340.061	654.904.139	615.815.421	527.117.408	541.002.250	532.420.807
		Υποχρεώσεις	766.823.164	416.862.035	274.815.496	286.756.130	281.402.036	254.627.840
		<b>Σύνολο</b>	<b>1.455.163.225</b>	<b>1.071.766.174</b>	<b>890.630.917</b>	<b>813.873.538</b>	<b>822.404.286</b>	<b>787.048.647</b>
2α	έως 30.000 κάτοικοι	Δάνεια	68.638.393	70.351.657	65.178.616	57.090.762	52.264.399	54.627.769
		Υποχρεώσεις	100.714.417	51.955.289	43.644.079	44.757.330	45.582.900	37.821.924
		<b>Σύνολο</b>	<b>169.352.810</b>	<b>122.306.946</b>	<b>108.822.695</b>	<b>101.848.092</b>	<b>97.847.299</b>	<b>92.449.693</b>
2β	30.000 - 50.000 κάτοικοι	Δάνεια	206.099.528	192.012.960	181.399.937	166.689.661	151.896.065	165.789.350
		Υποχρεώσεις	323.727.699	153.641.816	86.997.595	83.703.742	89.350.138	79.712.351
		<b>Σύνολο</b>	<b>529.827.227</b>	<b>345.654.776</b>	<b>268.397.532</b>	<b>250.393.403</b>	<b>241.246.203</b>	<b>245.501.701</b>
2γ	50.000 - 100.000 κάτοικοι	Δάνεια	185.456.211	176.153.745	167.601.463	149.682.800	153.412.283	139.616.699
		Υποχρεώσεις	149.075.557	102.416.776	79.887.068	78.549.251	68.720.680	64.511.778
		<b>Σύνολο</b>	<b>334.531.768</b>	<b>278.570.521</b>	<b>247.488.531</b>	<b>228.232.051</b>	<b>222.132.963</b>	<b>204.128.477</b>
2δ	> 100.000 κάτοικοι	Δάνεια	228.145.929	216.385.777	201.635.405	153.654.185	183.429.503	172.386.989
		Υποχρεώσεις	193.305.491	108.848.154	64.286.754	79.745.807	77.748.318	72.581.787
		<b>Σύνολο</b>	<b>421.451.420</b>	<b>325.233.931</b>	<b>265.922.159</b>	<b>233.399.992</b>	<b>261.177.821</b>	<b>244.968.776</b>
3	Μεσαίοι Ηπειρωτ. Δήμοι (10.000 - 25.000)	Δάνεια	161.073.525	155.781.319	148.443.111	139.764.201	134.488.817	123.662.360
		Υποχρεώσεις	199.491.852	131.417.111	116.999.134	122.248.348	123.453.270	97.766.806
		<b>Σύνολο</b>	<b>360.565.377</b>	<b>287.198.430</b>	<b>265.442.245</b>	<b>262.012.549</b>	<b>257.942.087</b>	<b>221.429.166</b>
4	Μικροί Ηπειρωτ. και Ορεινοί Δήμοι (< 10.000)	Δάνεια	16.624.388	16.729.762	17.631.469	16.267.546	15.323.054	12.784.348
		Υποχρεώσεις	27.867.050	18.316.584	17.326.966	18.568.507	17.236.365	14.859.407
		<b>Σύνολο</b>	<b>44.491.438</b>	<b>35.046.346</b>	<b>34.958.435</b>	<b>34.836.053</b>	<b>32.559.419</b>	<b>27.643.755</b>

### Πίνακας 3.5 Συνολικές υποχρεώσεις δήμων από 2012 έως 2017

(Συνέχεια)

a/a	Κατηγ. Δήμου	Περιγραφή	2012	2013	2014	2015	2016	2017
5	Μεγάλοι και Μεσαίοι Νησιωτικοί Δήμοι (> 3.500 κάτοικοι)	Δάνεια	25.068.169	25.723.984	24.311.293	22.569.446	21.000.152	19.505.884
		Υποχρεώσεις	55.545.731	38.705.132	32.476.584	32.741.881	36.862.527	29.985.675
		<b>Σύνολο</b>	<b>80.613.900</b>	<b>64.429.116</b>	<b>56.787.877</b>	<b>55.311.327</b>	<b>57.862.679</b>	<b>49.491.559</b>
5α	3.500 - 15.000 κάτοικοι	Δάνεια	10.396.760	9.777.316	8.813.147	7.422.214	6.456.246	5.770.564
		Υποχρεώσεις	29.037.503	21.701.002	17.705.274	11.990.766	14.093.993	11.161.177
		<b>Σύνολο</b>	<b>39.434.263</b>	<b>31.478.318</b>	<b>26.518.421</b>	<b>19.412.980</b>	<b>20.550.239</b>	<b>16.931.741</b>
5β	> 15.000 κάτοικοι	Δάνεια	14.671.409	15.946.668	15.498.146	15.147.232	14.543.906	13.735.320
		Υποχρεώσεις	26.508.228	17.004.130	14.771.310	20.751.115	22.768.534	18.824.498
		<b>Σύνολο</b>	<b>41.179.637</b>	<b>32.950.798</b>	<b>30.269.456</b>	<b>35.898.347</b>	<b>37.312.440</b>	<b>32.559.818</b>
6	Μικροί Νησιωτικοί Δήμοι (< 3.500 κάτοικοι)	Δάνεια	8.798.642	8.284.548	7.462.930	7.126.408	6.531.013	6.519.632
		Υποχρεώσεις	11.765.649	9.757.954	5.732.598	5.817.434	5.531.460	4.945.173
		<b>Σύνολο</b>	<b>20.564.291</b>	<b>18.042.502</b>	<b>13.195.528</b>	<b>12.943.842</b>	<b>12.062.473</b>	<b>11.464.805</b>
	Σύνολα	Δάνεια	1.658.330.156	1.579.330.816	1.512.456.153	1.262.521.042	1.332.324.870	1.267.578.442
		Υποχρεώσεις	1.647.583.965	902.896.568	638.999.179	723.505.691	716.168.990	653.899.843
		<b>Σύνολο</b>	<b>3.305.914.121</b>	<b>2.482.227.384</b>	<b>2.151.455.332</b>	<b>1.986.026.733</b>	<b>2.048.493.860</b>	<b>1.921.478.285</b>

Πηγή: Οικονομικά στοιχεία ΥΠ.ΕΣ – Ιδια επεξεργασία

Οι υποχρεώσεις από δάνεια και οι συνολικές μειώθηκαν για όλες τις κατηγορίες των δήμων.

Τις μεγαλύτερες υποχρεώσεις τις έχουν οι δήμοι μητροπολιτικών κέντρων, οι μεγάλοι ηπειρωτικοί δήμοι και πρωτεύουσες νομών και στην συνέχεια οι μεσαίοι ηπειρωτικοί δήμοι.

Οι λοιπές κατηγορίες δήμων και ιδίως οι μικροί ηπειρωτικοί και νησιωτικοί έχουν λιγότερες, αναλογικά, συνολικές υποχρεώσεις

## ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4.

### ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ - ΑΝΑΛΥΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ

#### 4.1.1 Αριθμοδείκτες Εσόδων

##### 4.1.1.1 Δείκτης Αυτονομίας

Δείχνει το ποσοστό συμμετοχής των τακτικών εσόδων στο σύνολο των εσόδων [(ΚΑΕ (0+21+321) / ΚΑΕ (0+1+2+3+4))].

Πίνακας 4.1 Δείκτης αυτονομίας των δήμων της χώρας

α/α	Περιγραφή	Αριθμός Δήμων	2013	2014	2015	2016	2017	Μ.Ο. 2012-2017
<b>1</b>	<b>Δήμοι Μητροπολιτικών Κέντρων</b>	<b>47</b>	<b>62,74%</b>	<b>70,48%</b>	<b>72,96%</b>	<b>73,41%</b>	<b>72,26%</b>	<b>70,25%</b>
1α	έως 50.000 κάτοικοι	15	59,65%	69,50%	71,41%	68,84%	72,52%	68,80%
1β	50.000 - 100.000 κάτοικοι	25	65,06%	71,48%	74,11%	75,66%	71,70%	71,05%
1γ	> 100.000 κάτοικοι	7	61,09%	69,03%	72,14%	75,14%	73,71%	70,50%
<b>2</b>	<b>Μεγάλοι Ηπειρωτ. Δήμοι και Πρωτεύουσες Νομών</b>	<b>93</b>	<b>56,16%</b>	<b>62,41%</b>	<b>65,35%</b>	<b>71,79%</b>	<b>69,72%</b>	<b>64,67%</b>
2α	έως 30.000 κάτοικοι	23	53,99%	64,03%	64,55%	71,05%	69,37%	64,07%
2β	30.000 - 50.000 κάτοικοι	37	54,79%	60,32%	64,77%	71,34%	69,18%	63,84%
2γ	50.000 - 100.000 κάτοικοι	23	59,14%	63,46%	65,47%	72,74%	70,23%	65,53%
2δ	> 100.000 κάτοικοι	10	59,33%	64,04%	69,03%	73,02%	71,32%	67,17%
<b>3</b>	<b>Μεσαίοι Ηπειρωτ. Δήμοι (10.000 - 25.000)</b>	<b>94</b>	<b>57,90%</b>	<b>60,04%</b>	<b>63,42%</b>	<b>70,57%</b>	<b>68,01%</b>	<b>63,08%</b>
<b>4</b>	<b>Μικροί Ηπειρωτ. και Ορεινοί Δήμοι (&lt; 10.000)</b>	<b>35</b>	<b>55,11%</b>	<b>57,02%</b>	<b>59,63%</b>	<b>65,50%</b>	<b>64,73%</b>	<b>59,02%</b>
<b>5</b>	<b>Μεγάλοι και Μεσαίοι Νησιωτικοί Δήμοι (&gt; 3.500 κάτοικοι)</b>	<b>21</b>	<b>59,40%</b>	<b>64,68%</b>	<b>66,34%</b>	<b>68,01%</b>	<b>66,10%</b>	<b>64,20%</b>
5α	3.500 - 15.000 κάτοικοι	15	61,22%	65,63%	68,73%	69,17%	65,33%	65,38%
5β	> 15.000 κάτοικοι	6	54,87%	62,29%	60,37%	65,11%	68,02%	61,26%
<b>6</b>	<b>Μικροί Νησιωτικοί Δήμοι (&lt; 3.500 κάτοικοι)</b>	<b>35</b>	<b>62,00%</b>	<b>63,19%</b>	<b>68,76%</b>	<b>72,74%</b>	<b>75,23%</b>	<b>66,70%</b>
	<b>Σύνολα</b>	<b>325</b>	<b>58,32%</b>	<b>62,54%</b>	<b>65,72%</b>	<b>70,85%</b>	<b>69,42%</b>	<b>64,60%</b>

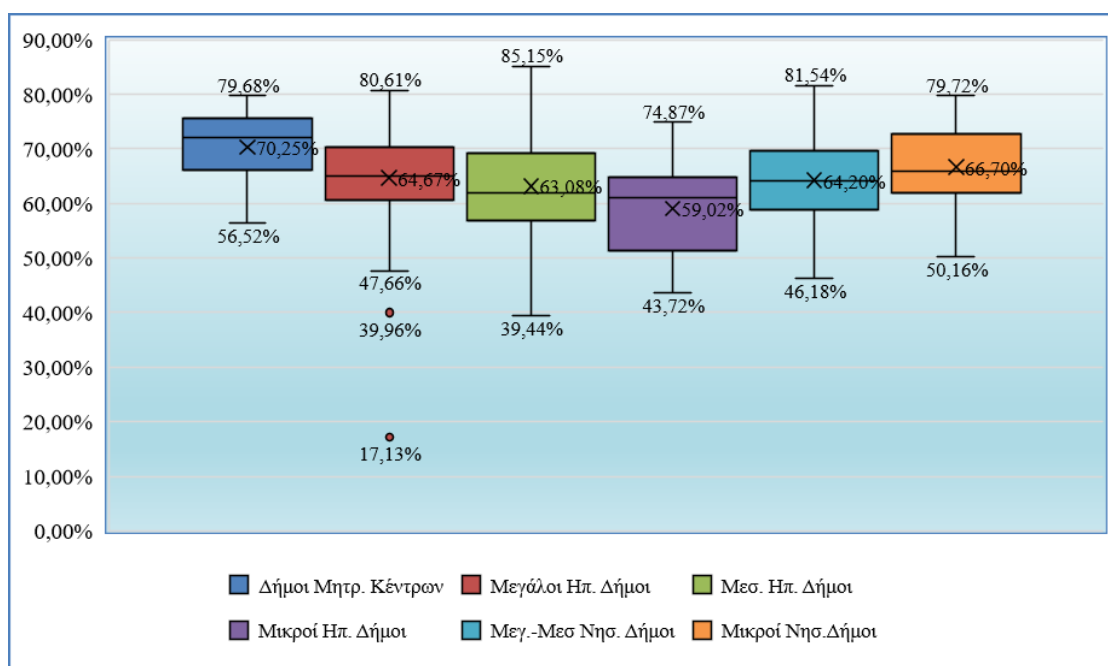
Πηγή: Οικονομικά στοιχεία ΥΠ.ΕΣ – Ίδια επεξεργασία



Στον παραπάνω Πίνακα 4.1 εμφανίζεται ότι την εξαετία 2012-2017 ο μέσος όρος των δεικτών αυτονομίας όλων των δήμων ήταν 64,60%. Το μικρότερο ποσοστό ο δείκτης παρουσίασε το 2013, όταν υπήρξε η μεγάλη έκτακτη επιχορήγηση για την πληρωμή των ληξιπρόθεσμων οφειλών. Παρατηρείται διαχρονική αύξηση σε όλες τις κατηγορίες των δήμων

Στο παρακάτω Διάγραμμα 4.1 απεικονίζεται η διασπορά των μέσων όρων της εξαετίας 2012-2017 για όλους τους δήμους κατά κατηγορία.

**Διάγραμμα 4.1 Κατανομή δείκτη αυτονομίας κατά κατηγορία δήμων**



Πηγή: Οικονομικά στοιχεία ΥΠ.ΕΣ – Ίδια επεξεργασία

Τα μεγαλύτερα ποσοστά παρουσίασαν οι δήμοι των μητροπολιτικών κέντρων (70,25%) και τα μικρότερα οι μικροί ηπειρωτικοί και ορεινοί δήμοι (59,02%), που σημαίνει ότι οι πρώτοι δραστηριοποιούνται περισσότερο ή έχουν μεγαλύτερη φορολογική βάση για την βεβαίωση και είσπραξη ιδίων τακτικών εσόδων, αφού οι μικροί δήμοι εξαρτώνται περισσότερο από τακτικές επιχορηγήσεις (βλέπε Πίνακα 4.4)

Οι λοιπές κατηγορίες δήμων παρουσιάζουν κατά μέσο όρο τα ίδια περίπου ποσοστά στους δείκτες αυτονομίας (63,08% έως 66,70%)

Σε όλες τις κατηγορίες δήμων, ο δείκτης διαφοροποιείται ανάλογα με την Περιφέρεια στην οποία ανήκουν. Τα μεγαλύτερα ποσοστά παρουσιάζει ο δείκτης στις Περιφέρειες Αττικής (69,05%), Πελοποννήσου (67,28%), Κεντρικής Μακεδονίας (67,05%) και Νοτίου Αιγαίου (66,90%) και τα μικρότερα στις Περιφέρειες Δυτικής Μακεδονίας (57,40%) και Ηπείρου (58,17%). Ιδιαίτερα για τους δήμους των μητροπολιτικών κέντρων, οι δήμοι του Βορείου Τομέα Αθηνών παρουσιάζουν κατά μέσο όρο δείκτη 73,89%, του Νοτίου Τομέα Αθηνών 75,03%, του Κεντρικού Τομέα Αθηνών 69,43%, του Δυτικού Τομέα Αθηνών 67%, της Περιφερειακής Ενότητας Πειραιά 64,07% και της Θεσσαλονίκης 67,14%

Ο κάθε δήμος έχει τα δικά του χαρακτηριστικά, δυνατότητες και διοίκηση, που συντελούν στην διαμόρφωση του δείκτη αυτονομίας

#### **4.1.1.2 Δείκτης Ανεξαρτησίας**

Δείχνει το ποσοστό συμμετοχής των ιδίων εσόδων στο σύνολο των εσόδων [(ΚΑΕ (0-06)+ (1-12-13) +2+32)) / ΚΑΕ (0+1+2+3+4)].

Την εξαετία 2012-2017 ο μέσος όρος των δεικτών ανεξαρτησίας όλων των δήμων ήταν 34,60%. Τα μεγαλύτερα ποσοστά παρουσίασαν οι δήμοι των μητροπολιτικών κέντρων (43,40%) και τα μικρότερα οι μικροί ηπειρωτικοί και ορεινοί δήμοι (24,93%), που σημαίνει ότι οι πρώτοι έχουν την διοικητική και υπηρεσιακή δυνατότητα και δραστηριοποιούνται περισσότερο ή έχουν μεγαλύτερη φορολογική βάση για την βεβαίωση και είσπραξη ιδίων εσόδων από τους μικρούς δήμους.

Στις λοιπές κατηγορίες το μεγαλύτερο δείκτη παρουσιάζουν οι μεγάλοι και μεσαίοι νησιωτικοί δήμοι (41,76%) και έπονται οι μεγάλοι ηπειρωτικοί δήμοι και πρωτεύουσες νομών (36,73%), οι μικροί νησιωτικοί δήμοι (31,46%) και οι μεσαίοι ηπειρωτικοί δήμοι (31,25%).

Ο δείκτης είχε αυξητική τάση σε όλες τις κατηγορίες δήμων και ιδίως στους μικρούς δήμους.

**Πίνακας 4.2 Δείκτες ανεξαρτησίας των δήμων της χώρας (2012-2017)**

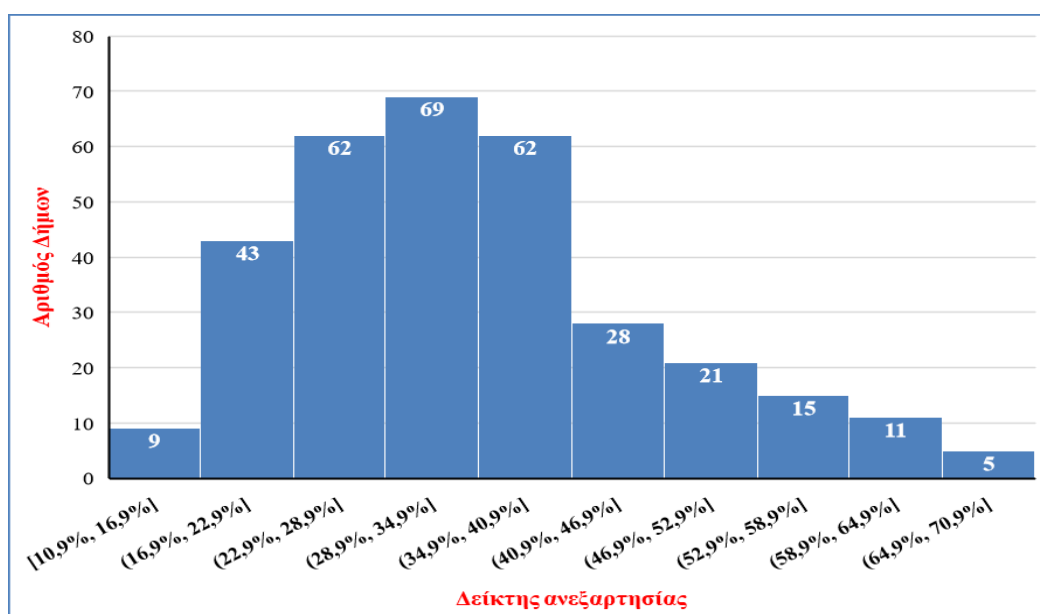
a/a	Περιγραφή	Αριθμός Δήμων	2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012-2017
<b>1</b>	<b>Δήμοι Μητροπολιτικών Κέντρων</b>	<b>47</b>	<b>42,67%</b>	<b>39,65%</b>	<b>42,95%</b>	<b>43,37%</b>	<b>45,32%</b>	<b>46,46%</b>	<b>43,40%</b>
1α	έως 50.000 κάτοικοι	15	46,56%	40,53%	45,85%	44,69%	46,55%	50,15%	45,72%
1β	50.000 - 100.000 κάτοικοι	25	40,49%	39,12%	40,90%	42,25%	43,95%	43,64%	41,72%
1γ	> 100.000 κάτοικοι	7	42,12%	39,68%	44,05%	44,53%	47,57%	48,62%	44,43%
<b>2</b>	<b>Μεγάλοι Ηπειρωτ. Δήμοι και Πρωτεύουσες Νομών</b>	<b>93</b>	<b>36,99%</b>	<b>32,15%</b>	<b>34,45%</b>	<b>36,02%</b>	<b>39,66%</b>	<b>41,09%</b>	<b>36,73%</b>
2α	έως 30.000 κάτοικοι	23	36,64%	31,70%	35,03%	35,36%	39,46%	41,15%	36,56%
2β	30.000 - 50.000 κάτοικοι	37	38,38%	31,96%	35,00%	37,98%	41,37%	42,24%	37,82%
2γ	50.000 - 100.000 κάτοικοι	23	34,94%	31,71%	31,61%	32,31%	36,31%	37,86%	34,12%
2δ	> 100.000 κάτοικοι	10	37,40%	34,88%	37,65%	38,79%	41,54%	44,14%	39,07%
<b>3</b>	<b>Μεσαίοι Ηπειρωτ. Δήμοι (10.000 - 25.000)</b>	<b>94</b>	<b>29,79%</b>	<b>28,95%</b>	<b>28,84%</b>	<b>29,48%</b>	<b>34,20%</b>	<b>36,21%</b>	<b>31,25%</b>
<b>4</b>	<b>Μικροί Ηπειρωτ. και Ορεινοί Δήμοι (&lt; 10.000)</b>	<b>35</b>	<b>22,30%</b>	<b>23,63%</b>	<b>22,89%</b>	<b>22,60%</b>	<b>25,75%</b>	<b>32,53%</b>	<b>24,93%</b>
<b>5</b>	<b>Μεγάλοι και Μεσαίοι Νησιωτικοί Δήμοι (&gt; 3.500 κάτοικοι)</b>	<b>21</b>	<b>39,35%</b>	<b>39,79%</b>	<b>42,26%</b>	<b>41,36%</b>	<b>42,32%</b>	<b>45,52%</b>	<b>41,76%</b>
5α	3.500 - 15.000 κάτοικοι	15	38,66%	40,68%	42,60%	43,34%	42,94%	45,12%	42,22%
5β	> 15.000 κάτοικοι	6	41,06%	37,57%	41,41%	36,40%	40,77%	46,52%	40,62%
<b>6</b>	<b>Μικροί Νησιωτικοί Δήμοι (&lt; 3.500 κατοικοι)</b>	<b>35</b>	<b>27,76%</b>	<b>30,27%</b>	<b>28,57%</b>	<b>29,62%</b>	<b>30,70%</b>	<b>42,10%</b>	<b>31,46%</b>
	<b>Σύνολα</b>	<b>325</b>	<b>33,31%</b>	<b>31,69%</b>	<b>32,70%</b>	<b>33,45%</b>	<b>36,63%</b>	<b>39,93%</b>	<b>34,60%</b>

Πηγή: Οικονομικά στοιχεία ΥΠ.ΕΣ – Ίδια επεξεργασία

Οι μεγαλύτεροι δείκτες ανεξαρτησίας των μεγάλων και μεσαίων νησιωτικών δήμων από τους μεγάλους ηπειρωτικούς δήμους και των μικρών νησιωτικών δήμων με πληθυσμό κάτω των 3.500 κατοίκων από τους μεσαίους ηπειρωτικούς δήμους με πληθυσμό από 10.000 έως 25.000 κατοίκους, οφείλεται στις εισπράξεις από το τέλος διαμονής παρεπιδημούντων, χωρίς το μεγαλύτερο μέρος των τελών αυτών να το επιβαρύνονται οι δημότες τους (εξαγωγή φόρων)

Τέλος, επειδή την μεγαλύτερη συμμετοχή στα ίδια έσοδα έχουν τα ανταποδοτικά τέλη καθαριότητας, που είναι υψηλότερα στους μεγάλους δήμους και κυρίως σε αυτούς των μητροπολιτικών κέντρων, αυτός είναι ο κύριος λόγος που οι δήμοι αυτοί παρουσιάζουν μεγαλύτερους δείκτες ανεξαρτησίας

**Διάγραμμα 4.2 Κατανομή δήμων ανα τιμή του δείκτη ανεξαρτησίας**



Πηγή: Οικονομικά στοιχεία ΥΠ.ΕΣ – Ιδια επεξεργασία

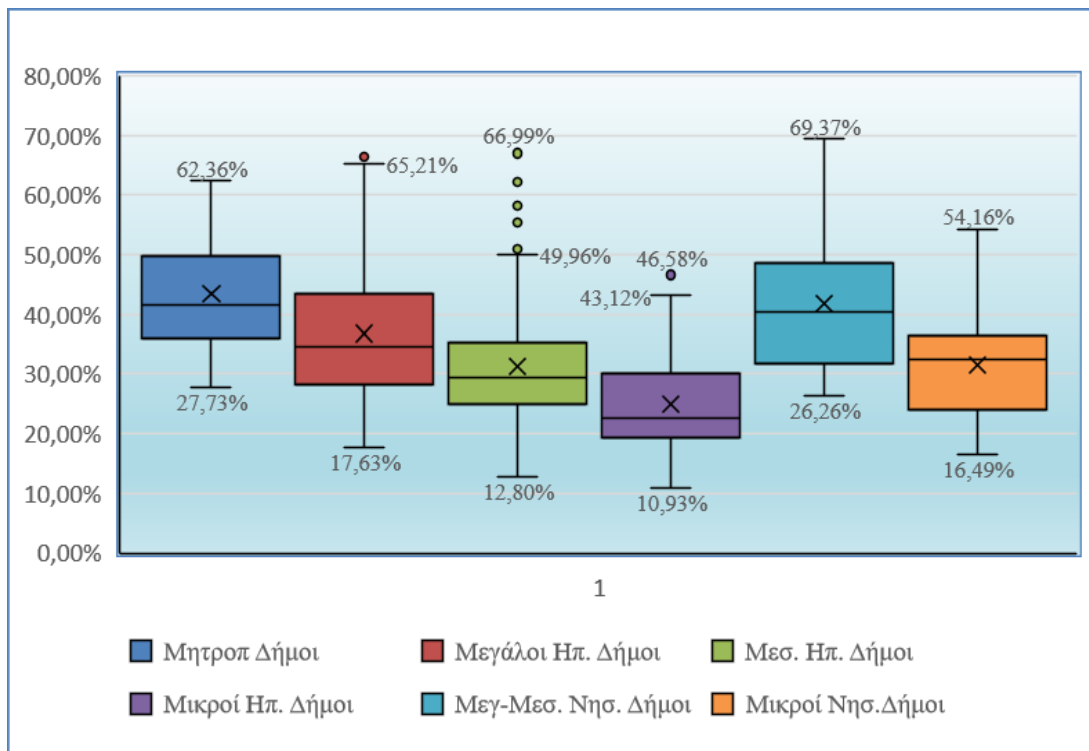
Στο παραπάνω Διάγραμμα 4.2 απεικονίζεται το ιστόγραμμα των μέσων όρων των τιμών του δείκτη για τους 325 δήμους της χώρας. Διαπιστώνεται ότι 69 δήμοι έχουν τιμές του δείκτη ανεξαρτησίας από 29-35%, 62 από 35% - 41% ενώ 9 δήμοι έχουν δείκτη 11-17% και 5 δήμοι 65-71%, η δε κατανομή παρουσιάζει δεξιά ασυμμετρία.

Τα παραπάνω στοιχεία δείχνουν τους μέσους όρους του δείκτη ανά κατηγορία δήμων. Ο κάθε δήμος έχει τα δικά του χαρακτηριστικά, δυνατότητες και διοίκηση, που αποτελούν καθοριστικό παράγοντα στην διαμόρφωση του δείκτη ανεξαρτησίας.

Στο παρακάτω Διάγραμμα 4.3 απεικονίζεται η διασπορά των μέσων όρων της εξαιτίας 2012-2017 για όλους τους δήμους κατά κατηγορία.

Διαπιστώνεται το μεγάλο εύρος του δείκτη ανεξαρτησίας σε όλες τις κατηγορίες δήμων και ιδίως σε αυτή των μεσαίων ηπειρωτικών δήμων. Στους δήμους των μητροπολιτικών κέντρων οι μισοί έχουν δείκτη ανεξαρτησίας πάνω από το 41,6% και στους μικρούς ηπειρωτικούς δήμους οι μισοί έχουν δείκτη κάτω του 22,5%

**Διάγραμμα 4.3 Κατανομή δείκτη ανεξαρτησίας κατά κατηγορία δήμων**



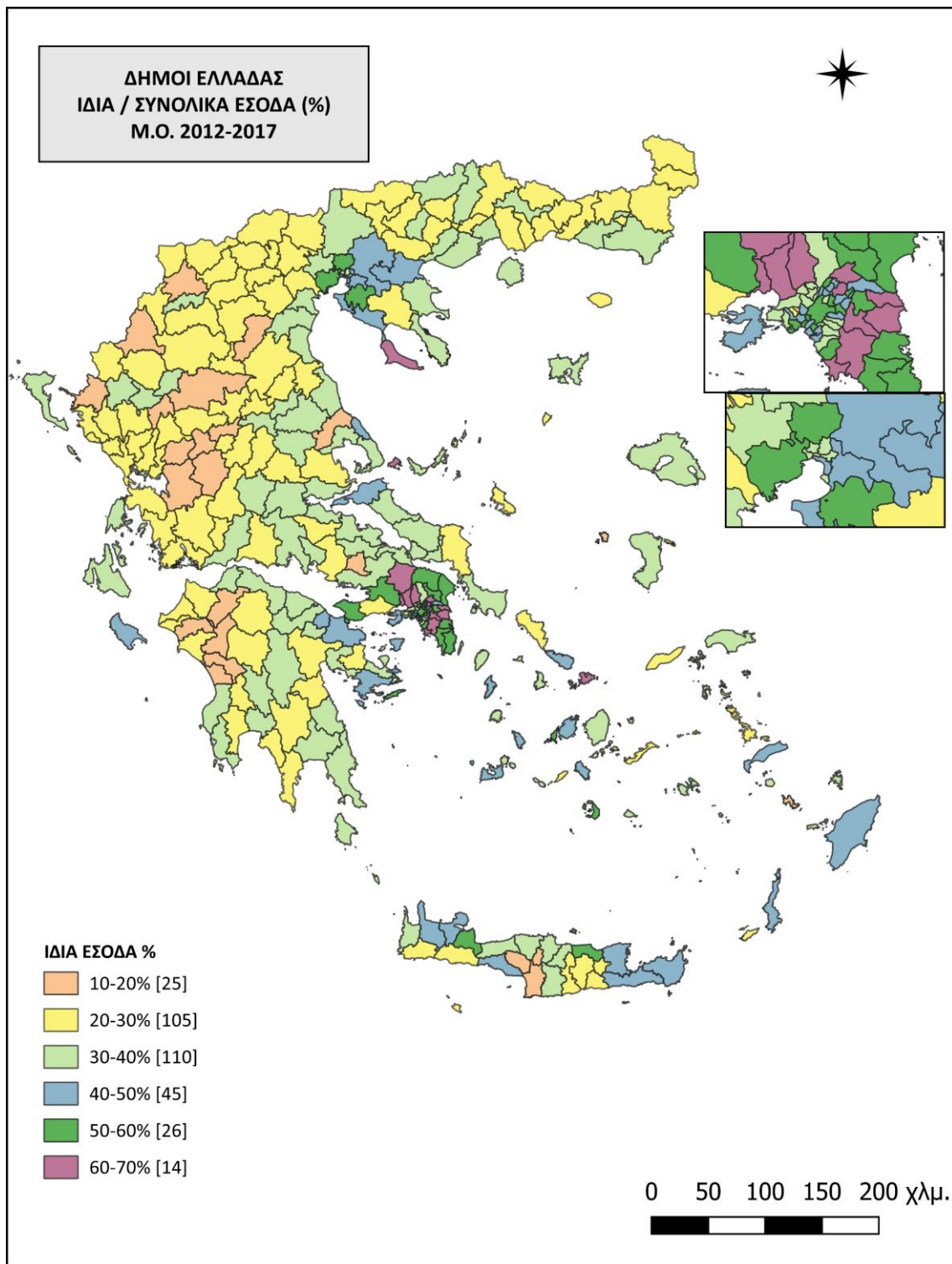
Πηγή: Οικονομικά στοιχεία ΥΠ.ΕΣ – Ιδια επεξεργασία

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον αποκτά η μελέτη των δήμων που έχουν δείκτη ανεξαρτησίας κοντά στις ακραίες τιμές, για να διαπιστωθεί αν η τιμές καθορίζονται από τα χαρακτηριστικά του δήμου ή από οργανωτικά και διοικητικά προβλήματα

Σε όλες τις κατηγορίες δήμων, ο δείκτης διαφοροποιείται ανάλογα με την Περιφέρεια στην οποία ανήκουν. Τα μεγαλύτερα ποσοστά παρουσιάζει ο δείκτης στις Περιφέρειες Αττικής (47,27%), Νοτίου Αιγαίου (36,63%) και Ιονίων Νήσων (36,28%) και τα μικρότερα στις Περιφέρειες Δυτικής Μακεδονίας (23,27%), Δυτικής Ελλάδας (23,71%), Ηπείρου (24,82%) και Βορείου Αιγαίου (26,16%). Ιδιαίτερα για τους δήμους των μητροπολιτικών κέντρων, οι δήμοι του Βορείου Τομέα Αθηνών παρουσιάζουν κατά μέσο όρο δείκτη 52,56%, του Νοτίου Τομέα Αθηνών 46,91%, του Δυτικού Τομέα Αθηνών 35,35% και της Περιφερειακής Ενότητας Θεσσαλονίκης 38,09%

Στον Χάρτη 4.1 αποτυπώνεται ο δείκτης ανεξαρτησίας (Ιδια έσοδα / Σύνολικά Έσοδα) των 325 δήμων

Χάρτης 4.1 Δείκτης ανεξαρτησίας 325 δήμων (Μ.Ο. 2012-2017)



Πηγή: Οικονομικά στοιχεία ΥΠ.ΕΣ – Ιδια επεξεργασία

#### 4.1.1.3 Δείκτες εξάρτησης από επιχορηγήσεις

Ο δείκτης μας δείχνει την εξάρτηση από επιχορηγήσεις [(ΚΑΕ (06+12+13) / ΚΑΕ (0+1+2+3+4)].

**Πίνακας 4.3 Δείκτες εξάρτησης από επιχορηγήσεις των δήμων της χώρας**

a/a	Περιγραφή	Αριθμός	2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012-2017
<b>1</b>	<b>Δήμοι Μητροπολιτικών Κέντρων</b>	<b>47</b>	<b>41,41%</b>	<b>46,69%</b>	<b>42,47%</b>	<b>42,15%</b>	<b>38,22%</b>	<b>37,85%</b>	<b>41,46%</b>
1α	έως 50.000 κάτοικοι	15	38,86%	46,51%	40,10%	40,67%	34,73%	34,97%	39,31%
1β	50.000 - 100.000 κάτοικοι	25	42,33%	47,63%	44,61%	43,60%	40,85%	40,36%	43,23%
1γ	> 100.000 κάτοικοι	7	43,56%	43,72%	39,89%	40,13%	36,32%	35,06%	39,78%
<b>2</b>	<b>Μεγάλοι Ηπειρωτ. Δήμοι και Πρωτεύουσες Νομών</b>	<b>93</b>	<b>50,70%</b>	<b>56,87%</b>	<b>53,43%</b>	<b>52,41%</b>	<b>47,28%</b>	<b>45,61%</b>	<b>51,05%</b>
2α	έως 30.000 κάτοικοι	23	51,72%	57,81%	52,45%	53,20%	47,33%	45,42%	51,32%
2β	30.000 - 50.000 κάτοικοι	37	49,42%	57,28%	53,54%	50,90%	46,12%	44,66%	50,32%
2γ	50.000 - 100.000 κάτοικοι	23	52,56%	56,89%	56,49%	56,16%	50,44%	48,99%	53,59%
2δ	> 100.000 κάτοικοι	10	48,84%	53,10%	48,26%	47,54%	44,20%	41,81%	47,29%
<b>3</b>	<b>Μεσαίοι Ηπειρωτ. Δήμοι (10.000 - 25.000)</b>	<b>94</b>	<b>58,91%</b>	<b>60,45%</b>	<b>60,18%</b>	<b>59,37%</b>	<b>53,57%</b>	<b>50,87%</b>	<b>57,23%</b>
<b>4</b>	<b>Μικροί Ηπειρωτ. και Ορεινοί Δήμοι (&lt; 10.000)</b>	<b>35</b>	<b>66,96%</b>	<b>65,66%</b>	<b>66,38%</b>	<b>66,12%</b>	<b>62,37%</b>	<b>55,25%</b>	<b>63,80%</b>
<b>5</b>	<b>Μεγάλοι και Μεσαίοι Νησιωτικοί Δήμοι (&gt; 3.500 κάτοικοι)</b>	<b>21</b>	<b>48,96%</b>	<b>48,38%</b>	<b>44,69%</b>	<b>46,41%</b>	<b>44,94%</b>	<b>41,37%</b>	<b>45,79%</b>
5α	3.500 - 15.000 κάτοικοι	15	51,10%	48,49%	44,86%	44,60%	44,43%	41,88%	45,89%
5β	> 15.000 κάτοικοι	6	43,62%	48,10%	44,26%	50,92%	46,23%	40,07%	45,53%
<b>6</b>	<b>Μικροί Νησιωτικοί Δήμοι (&lt; 3.500 κατοικοι)</b>	<b>35</b>	<b>62,70%</b>	<b>60,07%</b>	<b>61,26%</b>	<b>59,13%</b>	<b>57,21%</b>	<b>46,61%</b>	<b>57,92%</b>
	<b>Σύνολα</b>	<b>325</b>	<b>54,66%</b>	<b>57,16%</b>	<b>55,45%</b>	<b>54,70%</b>	<b>50,31%</b>	<b>46,88%</b>	<b>53,22%</b>

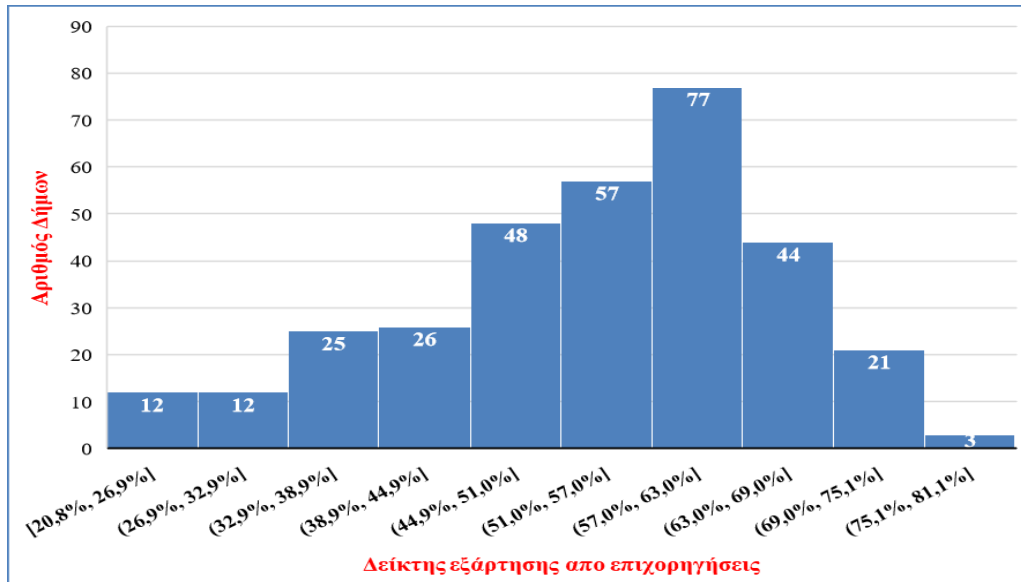
Πηγή: Οικονομικά στοιχεία ΥΠ.ΕΣ – Ίδια επεξεργασία

Την εξαετία 2012-2017 ο μέσος όρος των δεικτών εξάρτησης από επιχορηγήσεις όλων των δήμων ήταν 53,22%. Οσον αφορά τις κατηγορίες δήμων τα μεγαλύτερα ποσοστά παρουσίασαν οι μικροί ηπειρωτικοί και ορεινοί δήμοι (63,80%), και τα μικρότερα οι δήμοι των μητροπολιτικών κέντρων (41,46%).

Στις λοιπές κατηγορίες το μεγαλύτερο δείκτη εξάρτησης παρουσιάζουν οι μικροί νησιωτικοί δήμοι (57,92%), οι μεσαίοι ηπειρωτικοί δήμοι (57,22%), οι μεγάλοι ηπειρωτικοί δήμοι και πρωτεύουσες νομών (51,05%) και έπονται οι μεγάλοι και μεσαίοι νησιωτικοί δήμοι (45,79%).

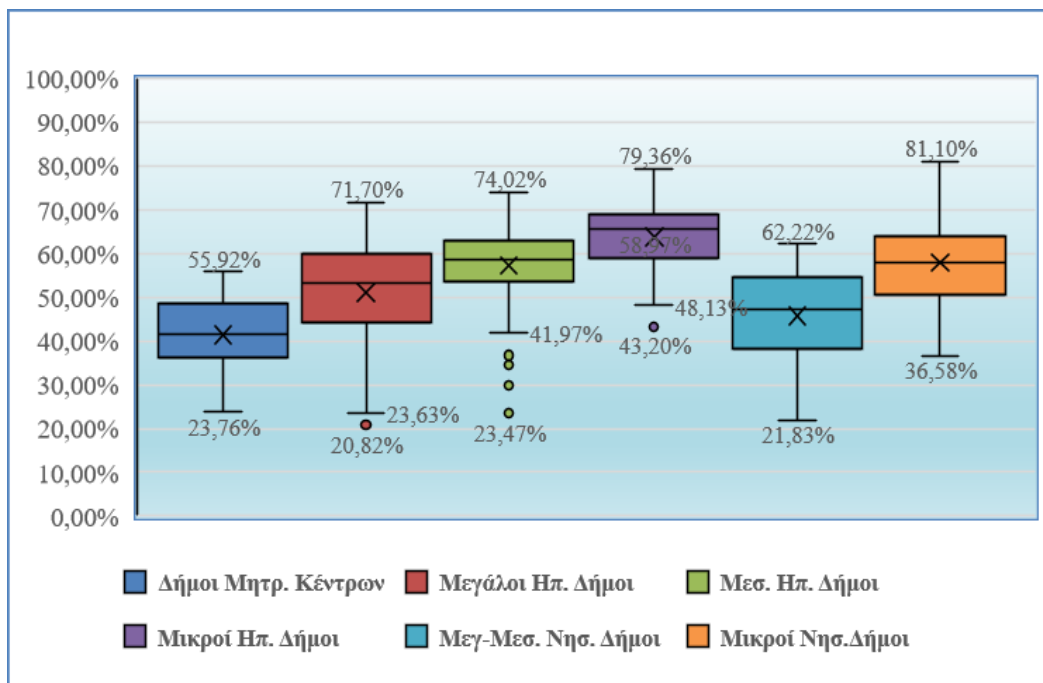
Παρατηρείται διαχρονική μείωση του δείκτη σε όλες τις κατηγορίες των δήμων

**Διάγραμμα 4.4 Κατανομή δήμων ανα τιμή του δείκτη εξάρτησης από επιχορηγήσεις (Μ.Ο. 2012-2017)**



Πηγή: Οικονομικά στοιχεία ΥΠ.ΕΣ – Ιδια επεξεργασία

**Διάγραμμα 4.5 Κατανομή δείκτη εξάρτησης από επιχορηγήσεις κατά κατηγορία δήμων**



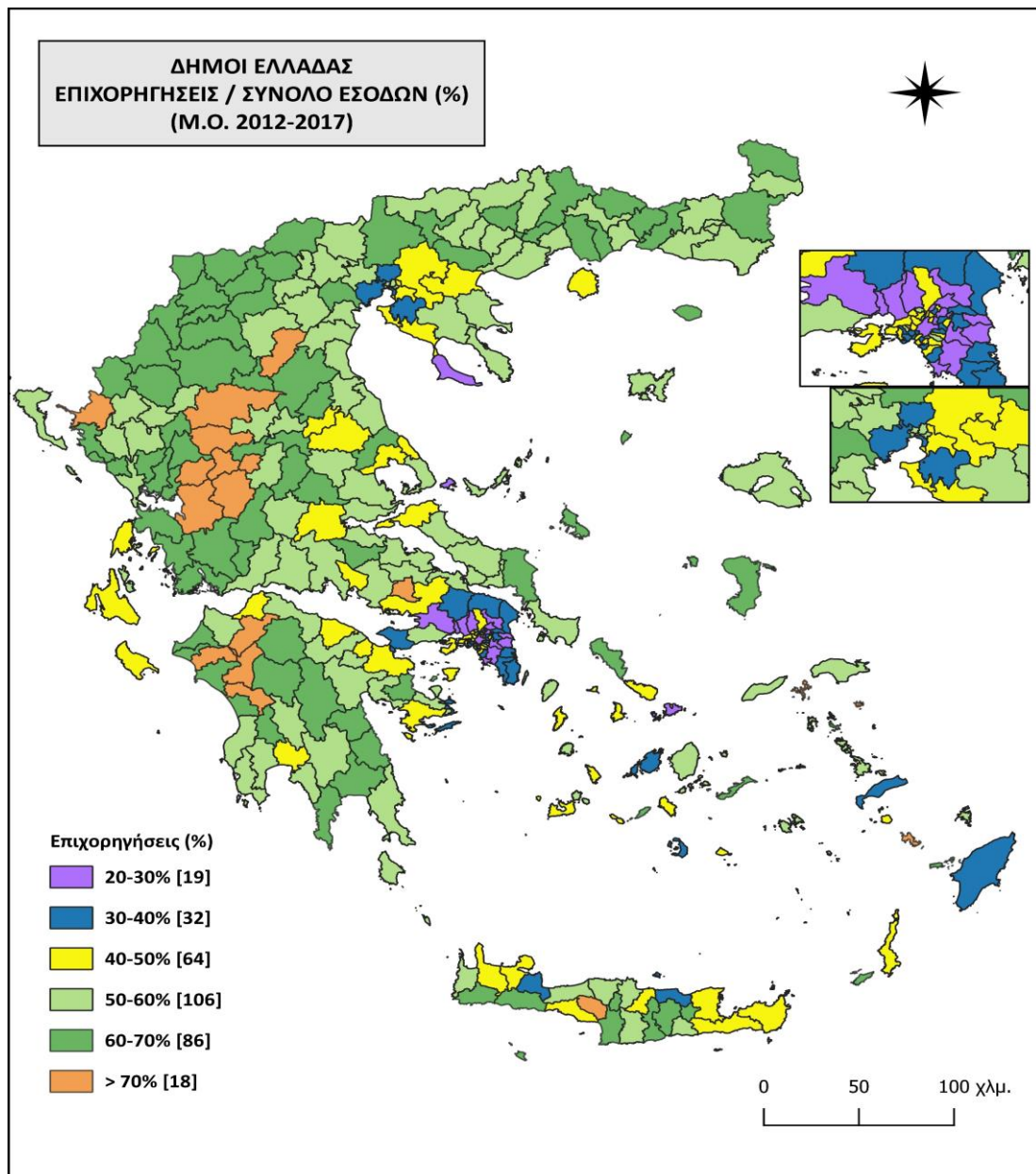
Πηγή: Οικονομικά στοιχεία ΥΠ.ΕΣ – Ιδια επεξεργασία



Από τα παραπάνω Διαγράμματα 4.4 και 4.5 διαπιστώνεται το μεγάλο εύρος του δείκτη εξάρτησης από επιχορηγήσεις σε όλες τις κατηγορίες δήμων, με μικρότερο σε αυτή των δήμων των μητροπολιτικών κέντρων και ότι 77 δήμοι έχουν τιμές του δείκτη εξάρτησης από επιχορηγήσεις από 57-63%, ενώ 12 δήμοι έχουν δείκτη 21-27% και 2 δήμοι 75-81%.

Στον Χάρτη 4.2 αποτυπώνεται η εξάρτηση από επιχορηγήσεις των 325 δήμων.

**Χάρτης 4.2 Δείκτης εξάρτησης από επιχορηγήσεις των 325 δήμων**

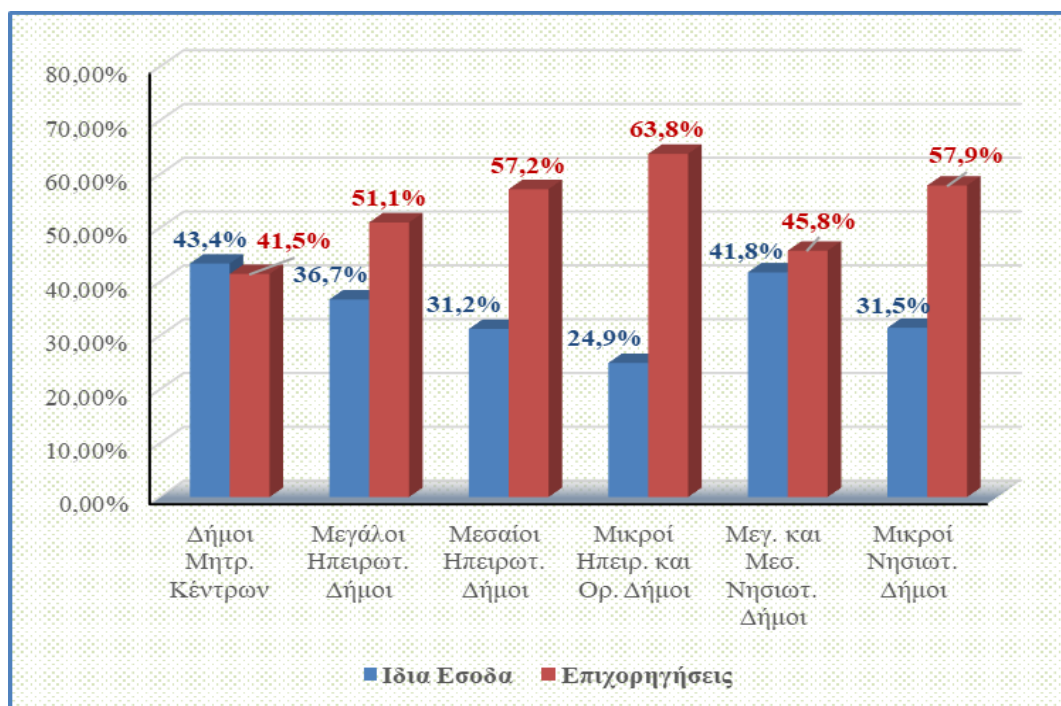


Πηγή: Οικονομικά στοιχεία ΥΠ.ΕΣ – Ίδια επεξεργασία

Σε όλες τις κατηγορίες δήμων, ο δείκτης διαφοροποιείται ανάλογα με την Περιφέρεια στην οποία ανήκουν. Τα μεγαλύτερα ποσοστά παρουσιάζει ο δείκτης στις Περιφέρειες Δυτικής Μακεδονίας (65,31%), Δυτικής Ελλάδας (64,19%), Ηπείρου (63,46%) και Βορείου Αιγαίου (60,84%) και τα μικρότερα στις Περιφέρειες Αττικής (39,08%), Ιονίων Νήσων (51,57%), Κεντρικής Μακεδονίας (52,12%) και Νοτίου Αιγαίου (52,21%). Ιδιαίτερα για τους δήμους των μητροπολιτικών κέντρων, οι δήμοι του Βορείου Τομέα Αθηνών παρουσιάζουν κατά μέσο όρο δείκτη 33,72%, του Νοτίου Τομέα Αθηνών 38,41%, του Κεντρικού Τομέα Αθηνών 44,90% , του Δυτικού Τομέα Αθηνών και της Περιφερειακής Ενότητας Θεσσαλονίκης 47,21%

Στο παρακάτω Διάγραμμα 4.6 απεικονίζεται η συσχέτιση των μέσων όρων (2012-2017) του δείκτη ανεξαρτησίας και του δείκτη εξάρτησης από επιχορηγήσεις κατά κατηγορία δήμων

**Διάγραμμα 4.6 Δείκτες ανεξαρτησίας και εξάρτησης από επιχορηγήσεις κατά κατηγορία δήμων (Μ.Ο. 2012-2017)**



Πηγή: Οικονομικά στοιχεία ΥΠ.ΕΣ – Ιδια επεξεργασία

Οι δήμοι των μητροπολιτικών κέντρων είχαν την μεγαλύτερη ανεξαρτησία ( 43,4% ίδια έσοδα και 41,5% επιχορηγήσεις).

Την μεγαλύτερη εξάρτηση από επιχορηγήσεις είχαν οι μικροί ηπειρωτικοί και ορεινοί δήμοι (63,8%), οι μικροί νησιωτικοί δήμοι (57,9%) και μεσαίοι ηπειρωτικοί δήμοι (57,2%), που σημαίνει ότι έχουν μικρότερες δυνατότητες για την είσπραξη ιδίων εσόδων ενώ ταυτόχρονα έχουν την μεγαλύτερη ανάγκη για υποδομές.

Οι κατηγορίες των μεγάλων ηπειρωτικών δήμων και μεγάλων-μεσαίων νησιωτικών δήμων είχαν εξάρτηση από επιχορηγήσεις 51,1% και 45,8% αντίστοιχα. Οι νησιωτικοί δήμοι έχουν περισσότερα ίδια έσοδα με την είσπραξη του τέλους παρεπιδημούντων.

#### 4.1.1.4 Δείκτης εξάρτησης από τακτικές επιχορηγήσεις

Ο δείκτης μας δείχνει το ποσοστό των τακτικών επιχορηγήσεων για λειτουργικές δαπάνες στο σύνολο των εσόδων [(ΚΑΕ (06) / ΚΑΕ (0+1+2+3+4)).

**Πίνακας 4.4 Δείκτης εξάρτησης από τακτικές επιχορηγήσεις (2012-2017)**

α/α	Περιγραφή	Αριθμός Δήμων	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Μ.Ο. 2012-2017
<b>1</b>	<b>Δήμοι Μητροπολιτικών Κέντρων</b>	<b>47</b>	<b>29,59%</b>	<b>25,29%</b>	<b>29,85%</b>	<b>31,44%</b>	<b>31,04%</b>	<b>28,37%</b>	<b>29,26%</b>
1α	έως 50.000 κάτοικοι	15	27,40%	21,18%	26,71%	28,70%	26,36%	25,69%	26,01%
1β	50.000 - 100.000 κάτοικοι	25	30,05%	28,11%	32,38%	33,52%	33,99%	30,03%	31,35%
1γ	> 100.000 κάτοικοι	7	32,61%	24,05%	27,58%	29,89%	30,52%	28,18%	28,81%
<b>2</b>	<b>Μεγάλοι Ηπειρωτ. Δήμοι και Πρωτεύουσες Νομών</b>	<b>93</b>	<b>29,97%</b>	<b>26,61%</b>	<b>30,87%</b>	<b>32,45%</b>	<b>35,53%</b>	<b>32,06%</b>	<b>31,25%</b>
2α	έως 30.000 κάτοικοι	23	28,62%	24,54%	31,10%	31,54%	34,29%	30,69%	30,13%
2β	30.000 - 50.000 κάτοικοι	37	29,15%	25,45%	28,92%	30,88%	34,21%	30,92%	29,92%
2γ	50.000 - 100.000 κάτοικοι	23	31,61%	30,25%	34,55%	35,77%	39,46%	35,87%	34,59%
2δ	> 100.000 κάτοικοι	10	32,33%	27,33%	29,12%	32,71%	34,23%	30,67%	31,07%
<b>3</b>	<b>Μεσαίοι Ηπειρωτ. Δήμοι (10.000 - 25.000)</b>	<b>94</b>	<b>32,64%</b>	<b>31,05%</b>	<b>33,17%</b>	<b>35,62%</b>	<b>38,47%</b>	<b>34,04%</b>	<b>34,17%</b>
<b>4</b>	<b>Μικροί Ηπειρωτ. και Ορεινοί Δήμοι (&lt; 10.000)</b>	<b>35</b>	<b>33,39%</b>	<b>34,13%</b>	<b>36,30%</b>	<b>38,35%</b>	<b>41,38%</b>	<b>33,82%</b>	<b>36,20%</b>
<b>5</b>	<b>Μεγάλοι και Μεσαίοι Νησιωτικοί Δήμοι (&gt; 3.500 κάτοικοι)</b>	<b>21</b>	<b>24,21%</b>	<b>21,78%</b>	<b>24,77%</b>	<b>27,38%</b>	<b>28,59%</b>	<b>24,73%</b>	<b>25,24%</b>
5α	3.500 - 15.000 κάτοικοι	15	25,58%	22,46%	25,03%	27,23%	28,47%	23,79%	25,43%
5β	> 15.000 κάτοικοι	6	20,78%	20,07%	24,11%	27,77%	28,88%	27,09%	24,78%
<b>6</b>	<b>Μικροί Νησιωτικοί Δήμοι (&lt; 3.500 κάτοικοι)</b>	<b>35</b>	<b>33,89%</b>	<b>34,30%</b>	<b>36,89%</b>	<b>40,97%</b>	<b>43,56%</b>	<b>34,45%</b>	<b>37,27%</b>
	<b>Σύνολα</b>	<b>325</b>	<b>31,11%</b>	<b>29,00%</b>	<b>32,21%</b>	<b>34,41%</b>	<b>36,76%</b>	<b>32,07%</b>	<b>32,60%</b>

Πηγή: Οικονομικά στοιχεία ΥΠ.ΕΣ – Ίδια επεξεργασία

Ο μέσος όρος των δεικτών εξάρτησης από τακτικές επιχορηγήσεις όλων των δήμων ήταν 32,60%. Την μεγαλύτερη εξάρτηση είχαν οι μικροί νησιωτικοί δήμοι (37,27%) και οι μικροί ηπειρωτικοί και ορεινοί δήμοι (36,20%), ενώ την μικρότερη είχαν οι μεγάλοι και μεσαίοι νησιωτικοί δήμοι (25,24%) και οι δήμοι των μητροπολιτικών κέντρων (29,26%)

Ο δείκτης πρέπει να αξιολογηθεί σε συνδυασμό με τον δείκτη ανεξαρτησίας (βλέπε παραπάνω Πίνακα 4.2), δηλαδή οι δήμοι που εξαρτώνται λιγότερο από τις επιχορηγήσεις εισπράττουν περισσότερα ίδια έσοδα

#### 4.1.1.5 Δείκτης Λειτουργικής Αυτονομίας

Είναι η σχέση που δίνει το ποσοστό συμμετοχής των ιδίων τακτικών εσόδων στο σύνολο των τακτικών εσόδων  $[(\text{ΚΑΕ (0-06)+21+321)}) / \text{ΚΑΕ (0+21+ 321)}]$ .

**Πίνακας 4.5 Δείκτης Ιδια Τακτικά Εσοδα προς Σύνολο Τακτικών Εσόδων**

α/α	Περιγραφή	Αριθμός Δήμων	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Μ.Ο. 2012-2017
<b>1</b>	<b>Δήμοι Μητροπολιτικών Κέντρων</b>	<b>47</b>	<b>57,23%</b>	<b>59,36%</b>	<b>57,29%</b>	<b>56,72%</b>	<b>57,47%</b>	<b>60,36%</b>	<b>58,07%</b>
1α	έως 50.000 κάτοικοι	15	60,59%	63,20%	60,85%	59,48%	60,70%	64,06%	61,48%
1β	50.000 - 100.000 κάτοικοι	25	55,53%	56,72%	54,47%	54,54%	55,00%	57,78%	55,67%
1γ	> 100.000 κάτοικοι	7	56,11%	60,60%	59,75%	58,58%	59,38%	61,66%	59,35%
<b>2</b>	<b>Μεγάλοι Ηπειρωτ. Δήμοι και Πρωτεύουσες Νομών</b>	<b>93</b>	<b>51,25%</b>	<b>52,32%</b>	<b>49,56%</b>	<b>49,46%</b>	<b>50,14%</b>	<b>53,62%</b>	<b>51,06%</b>
2α	έως 30.000 κάτοικοι	23	52,66%	53,68%	50,20%	50,18%	51,19%	55,16%	52,18%
2β	30.000 - 50.000 κάτοικοι	37	52,00%	53,34%	50,47%	51,03%	51,64%	54,87%	52,23%
2γ	50.000 - 100.000 κάτοικοι	23	48,53%	48,60%	45,19%	44,86%	45,39%	48,54%	46,85%
2δ	> 100.000 κάτοικοι	10	51,47%	53,98%	54,75%	52,57%	53,07%	57,13%	53,83%
<b>3</b>	<b>Μεσαίοι Ηπειρωτ. Δήμοι (10.000 - 25.000)</b>	<b>94</b>	<b>43,05%</b>	<b>46,39%</b>	<b>44,44%</b>	<b>43,37%</b>	<b>45,29%</b>	<b>49,63%</b>	<b>45,36%</b>
<b>4</b>	<b>Μικροί Ηπειρωτ. και Ορεινοί Δήμοι (&lt; 10.000)</b>	<b>35</b>	<b>35,33%</b>	<b>38,42%</b>	<b>36,40%</b>	<b>35,21%</b>	<b>36,87%</b>	<b>47,66%</b>	<b>38,31%</b>
<b>5</b>	<b>Μεγάλοι και Μεσαίοι Νησιωτικοί Δήμοι (&gt; 3.500 κάτοικοι)</b>	<b>21</b>	<b>59,57%</b>	<b>63,07%</b>	<b>61,28%</b>	<b>58,30%</b>	<b>57,82%</b>	<b>62,52%</b>	<b>60,43%</b>
5α	3.500 - 15.000 κάτοικοι	15	58,47%	63,16%	61,34%	59,99%	58,64%	63,30%	60,82%
5β	> 15.000 κάτοικοι	6	62,34%	62,83%	61,10%	54,08%	55,75%	60,57%	59,45%
<b>6</b>	<b>Μικροί Νησιωτικοί Δήμοι (&lt; 3.500 κάτοικοι)</b>	<b>35</b>	<b>41,62%</b>	<b>44,35%</b>	<b>42,39%</b>	<b>40,77%</b>	<b>40,57%</b>	<b>54,40%</b>	<b>43,89%</b>
	<b>Σύνολα</b>	<b>325</b>	<b>47,53%</b>	<b>50,00%</b>	<b>47,78%</b>	<b>46,90%</b>	<b>47,86%</b>	<b>53,46%</b>	<b>48,88%</b>

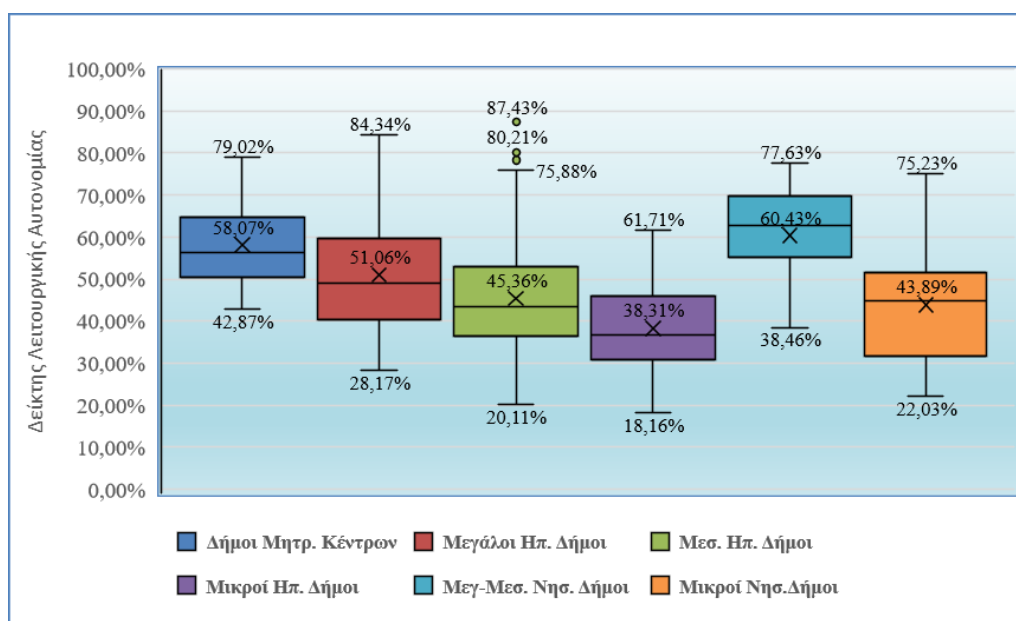
Πηγή: Οικονομικά στοιχεία ΥΠ.ΕΣ – Ιδια επεξεργασία

Την εξαετία 2012-2017 ο μέσος όρος των δεικτών λειτουργικής αυτονομίας όλων των δήμων ήταν 48,88%. Οσον αφορά τις κατηγορίες δήμων τα μεγαλύτερα ποσοστά παρουσίασαν οι μεγάλοι και μεσαίοι νησιώτικοι δήμοι (60,43%), οι δήμοι των μητροπολιτικών κέντρων (58,07%) και οι μεγάλοι ηπειρωτικοί δήμοι και πρωτεύουσες νομών (51,06%).

Στις λοιπές κατηγορίες δήμων τη μικρότερη συμμετοχή των ιδίων τακτικών εσόδων παρουσίασαν οι μικροί ηπειρωτικοί και μικροί ορεινοί δήμοι (38,31%) , οι μικροί νησιωτικοί δήμοι (43,89%) και οι μεσαίοι ηπειρωτικοί δήμοι (45,36%), που σημαίνει ότι οι μεγαλύτεροι δείκτες λειτουργικής αυτονομίας των μεγάλων και μεσαίων νησιωτικών δήμων, οφείλεται στις εισπράξεις από το τέλος διαμονής παρεπιδημούντων, χωρίς το μεγαλύτερο μέρος των τελών αυτών να το επιβαρύνονται οι δημότες τους (εξαγωγή φόρων)

Ο δείκτης, από το 2012 έως το 2017, παρουσίασε αυξητική τάση σε όλες τις κατηγορίες δήμων.

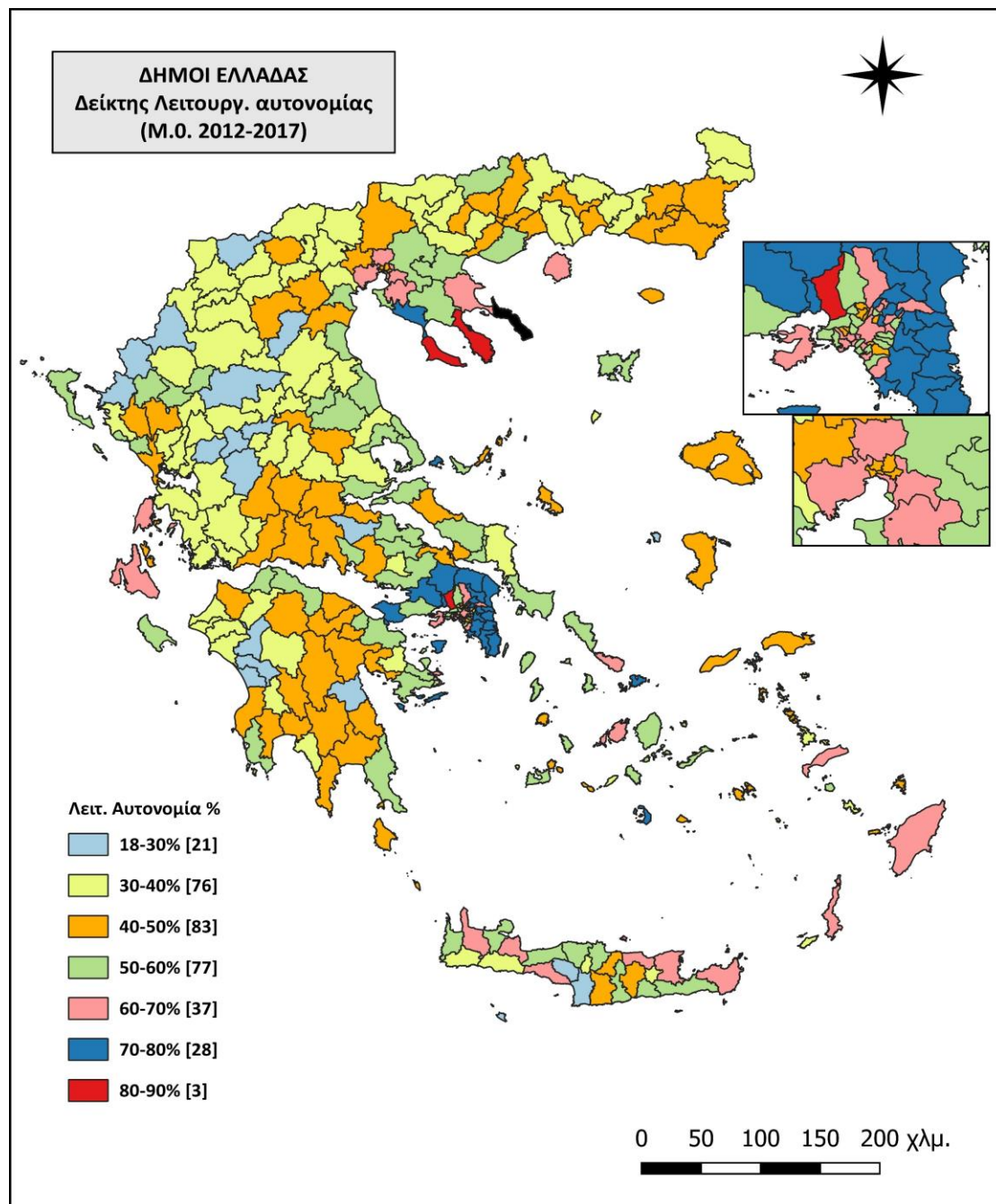
**Διάγραμμα 4.7 Κατανομή δείκτη λειτουργικής αυτονομίας κατά κατηγορία δήμων**



Πηγή: Οικονομικά στοιχεία ΥΠ.ΕΣ – Ίδια επεξεργασία

Η μεγαλύτερη διασπορά των τιμών του δείκτη αποτυπώθηκε στους μεσαίους ηπειρωτικούς δήμους και η μικρότερη στους δήμους μητροπολιτικών κέντρων. Στην κατηγορία των μεσαίων ηπειρωτικών δήμων ανήκουν 94 δήμοι, οι οποίοι έχουν διαφορετικά χαρακτηριστικά και δυνατότητες.

**Χάρτης 4.3 Δείκτης Λειτουργικής Αυτονομίας των 325 Δήμων**



Πηγή: Οικονομικά στοιχεία ΥΠ.ΕΣ – Ίδια επεξεργασία

#### 4.1.1.6 Δείκτες συμμετοχής τελών καθαριότητας στα τακτικά έσοδα

Η τιμή του δείκτη δίνει το ποσοστό συμμετοχής των εσόδων από τέλη καθαριότητας στο σύνολο των τακτικών εσόδων [(ΚΑΕ (031+2111+3211) / ΚΑΕ (0+21+321))]

**Πίνακας 4.6 Δείκτες Συμμετοχής τελών καθαριότητας στο Σύνολο Τακτικών Εσόδων**

a/a	Περιγραφή	Αριθμός Δήμων	2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012-2017
<b>1</b>	<b>Δήμοι Μητροπολιτικών Κέντρων</b>	<b>47</b>	<b>34,05%</b>	<b>38,26%</b>	<b>37,76%</b>	<b>36,97%</b>	<b>37,88%</b>	<b>39,99%</b>	<b>37,48%</b>
1α	έως 50.000 κάτοικοι	15	34,96%	40,49%	39,27%	37,86%	39,03%	40,77%	38,73%
1β	50.000 - 100.000 κάτοικοι	25	33,33%	36,29%	35,83%	35,39%	36,04%	38,41%	35,88%
1γ	> 100.000 κάτοικοι	7	34,66%	40,56%	41,39%	40,69%	41,99%	43,91%	40,53%
<b>2</b>	<b>Μεγάλοι Ηπειρωτ. Δήμοι και Πρωτεύουσες Νομών</b>	<b>93</b>	<b>24,68%</b>	<b>27,88%</b>	<b>27,09%</b>	<b>27,97%</b>	<b>28,85%</b>	<b>31,07%</b>	<b>27,92%</b>
2α	έως 30.000 κάτοικοι	23	23,61%	27,77%	24,94%	26,33%	27,31%	29,13%	26,51%
2β	30.000 - 50.000 κάτοικοι	37	25,96%	28,05%	27,95%	28,76%	29,47%	31,95%	28,69%
2γ	50.000 - 100.000 κάτοικοι	23	22,24%	26,39%	25,80%	26,27%	27,38%	29,14%	26,20%
2δ	> 100.000 κάτοικοι	10	27,99%	30,92%	31,85%	32,71%	33,48%	36,68%	32,27%
<b>3</b>	<b>Μεσαίοι Ηπειρωτ. Δήμοι (10.000 - 25.000)</b>	<b>94</b>	<b>16,85%</b>	<b>19,91%</b>	<b>19,48%</b>	<b>20,60%</b>	<b>22,55%</b>	<b>24,85%</b>	<b>20,71%</b>
<b>4</b>	<b>Μικροί Ηπειρωτ. και Ορεινοί Δήμοι (&lt; 10.000)</b>	<b>35</b>	<b>9,58%</b>	<b>12,39%</b>	<b>10,71%</b>	<b>11,52%</b>	<b>13,84%</b>	<b>14,16%</b>	<b>12,03%</b>
<b>5</b>	<b>Μεγάλοι και Μεσαίοι Νησιωτικοί Δήμοι (&gt; 3.500 κάτοικοι)</b>	<b>21</b>	<b>22,79%</b>	<b>27,02%</b>	<b>25,56%</b>	<b>26,26%</b>	<b>26,34%</b>	<b>29,52%</b>	<b>26,25%</b>
5α	3.500 - 15.000 κάτοικοι	15	21,02%	26,97%	25,17%	26,14%	25,15%	28,77%	25,54%
5β	> 15.000 κάτοικοι	6	27,22%	27,12%	26,53%	26,55%	29,34%	31,40%	28,02%
<b>6</b>	<b>Μικροί Νησιωτικοί Δήμοι (&lt; 3.500 κατοικοι)</b>	<b>35</b>	<b>9,06%</b>	<b>10,53%</b>	<b>11,45%</b>	<b>12,56%</b>	<b>14,00%</b>	<b>12,60%</b>	<b>11,59%</b>
	<b>Σύνολα</b>	<b>325</b>	<b>20,34%</b>	<b>23,56%</b>	<b>22,92%</b>	<b>23,67%</b>	<b>24,99%</b>	<b>26,65%</b>	<b>23,64%</b>

Πηγή: Οικονομικά στοιχεία ΥΠ.ΕΣ – Ιδια επεξεργασία

Ο μέσος όρος των δεικτών συμμετοχής των τελών καθαριότητας και φωτισμού στο σύνολο των τακτικών εσόδων, για όλους τους δήμους ήταν 23,64%. Την μεγαλύτερη συμμετοχή είχαν τα τέλη των δήμων των μητροπολιτικών κέντρων (37,48%) και των μεγάλων ηπειρωτικών δήμων (27,92%) , ιδιαίτερα δε σε όσους από αυτούς έχουν πληθυσμό ανω των 100.000 κατοίκων η συμμετοχή ήταν 40,53% και 32,27% αντίστοιχα. Στους μικρούς ηπειρωτικούς και μικρούς ορεινούς η συμμετοχή ήταν 12,03% και στους μικρούς νησιωτικούς δήμους 11,59%, που έχουν ελάχιστο προσωπικό και αδυναμία

επιβολής των τελών καθαριότητας και φωτισμού με το κριτήριο της ανταποδοτικότητας.

#### 4.1.1.7 Δείκτες συμμετοχής τελών καθαριότητας στο σύνολο των ιδίων εσόδων

Η τιμή του δείκτη δίνει το ποσοστό συμμετοχής των εσόδων από τέλη καθαριότητας στο σύνολο των ιδίων εσόδων [(ΚΑΕ (031+2111+3211) / ΚΑΕ (0-06)+ (1-12-13) +2+32)]

**Πίνακας 4.7 Δείκτες συμμετοχής τελών καθαριότητας στο σύνολο των ιδίων εσόδων**

a/a	Περιγραφή	Αριθμός Δήμων	2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012-2017
<b>1</b>	<b>Δήμοι Μητροπολιτικών Κέντρων</b>	<b>47</b>	<b>56,39%</b>	<b>60,76%</b>	<b>62,43%</b>	<b>62,56%</b>	<b>61,80%</b>	<b>62,90%</b>	<b>61,14%</b>
1α	έως 50.000 κάτοικοι	15	53,60%	60,39%	59,78%	60,80%	59,02%	59,73%	58,89%
1β	50.000 - 100.000 κάτοικοι	25	57,24%	60,48%	63,17%	62,63%	62,23%	63,72%	61,58%
1γ	> 100.000 κάτοικοι	7	59,35%	62,54%	65,51%	66,07%	66,24%	66,74%	64,41%
<b>2</b>	<b>Μεγάλοι Ηπειρωτ. Δήμοι και Πρωτεύουσες Νομών</b>	<b>93</b>	<b>43,53%</b>	<b>48,91%</b>	<b>50,75%</b>	<b>52,80%</b>	<b>53,70%</b>	<b>53,94%</b>	<b>50,61%</b>
2α	έως 30.000 κάτοικοι	23	41,07%	47,76%	46,68%	49,79%	50,52%	50,17%	47,66%
2β	30.000 - 50.000 κάτοικοι	37	44,68%	47,90%	50,92%	52,35%	52,99%	53,90%	50,46%
2γ	50.000 - 100.000 κάτοικοι	23	41,22%	49,85%	52,69%	54,20%	55,74%	55,45%	51,53%
2δ	> 100.000 κάτοικοι	10	50,26%	53,09%	55,06%	58,19%	59,00%	59,28%	55,81%
<b>3</b>	<b>Μεσαίοι Ηπειρωτ. Δήμοι (10.000 - 25.000)</b>	<b>94</b>	<b>32,32%</b>	<b>37,92%</b>	<b>39,34%</b>	<b>43,46%</b>	<b>47,04%</b>	<b>46,89%</b>	<b>41,16%</b>
<b>4</b>	<b>Μικροί Ηπειρωτ. και Ορεινοί Δήμοι (&lt; 10.000)</b>	<b>35</b>	<b>20,85%</b>	<b>26,93%</b>	<b>25,34%</b>	<b>30,66%</b>	<b>35,24%</b>	<b>28,80%</b>	<b>27,96%</b>
<b>5</b>	<b>Μεγάλοι και Μεσαίοι Νησιωτικοί Δήμοι (&gt; 3.500 κάτοικοι)</b>	<b>21</b>	<b>35,04%</b>	<b>40,12%</b>	<b>39,19%</b>	<b>42,64%</b>	<b>42,52%</b>	<b>43,60%</b>	<b>40,52%</b>
5α	3.500 - 15.000 κάτοικοι	15	34,09%	40,25%	38,85%	41,10%	39,76%	41,82%	39,31%
5β	> 15.000 κάτοικοι	6	37,41%	39,81%	40,05%	46,50%	49,41%	48,04%	43,53%
<b>6</b>	<b>Μικροί Νησιωτικοί Δήμοι (&lt; 3.500 κάτοικοι)</b>	<b>35</b>	<b>18,40%</b>	<b>21,06%</b>	<b>23,88%</b>	<b>27,29%</b>	<b>31,09%</b>	<b>21,44%</b>	<b>23,51%</b>
	<b>Σύνολα</b>	<b>325</b>	<b>36,45%</b>	<b>41,64%</b>	<b>42,82%</b>	<b>45,83%</b>	<b>47,85%</b>	<b>46,32%</b>	<b>43,39%</b>

Πηγή: Οικονομικά στοιχεία ΥΠ.ΕΣ – Ίδια επεξεργασία

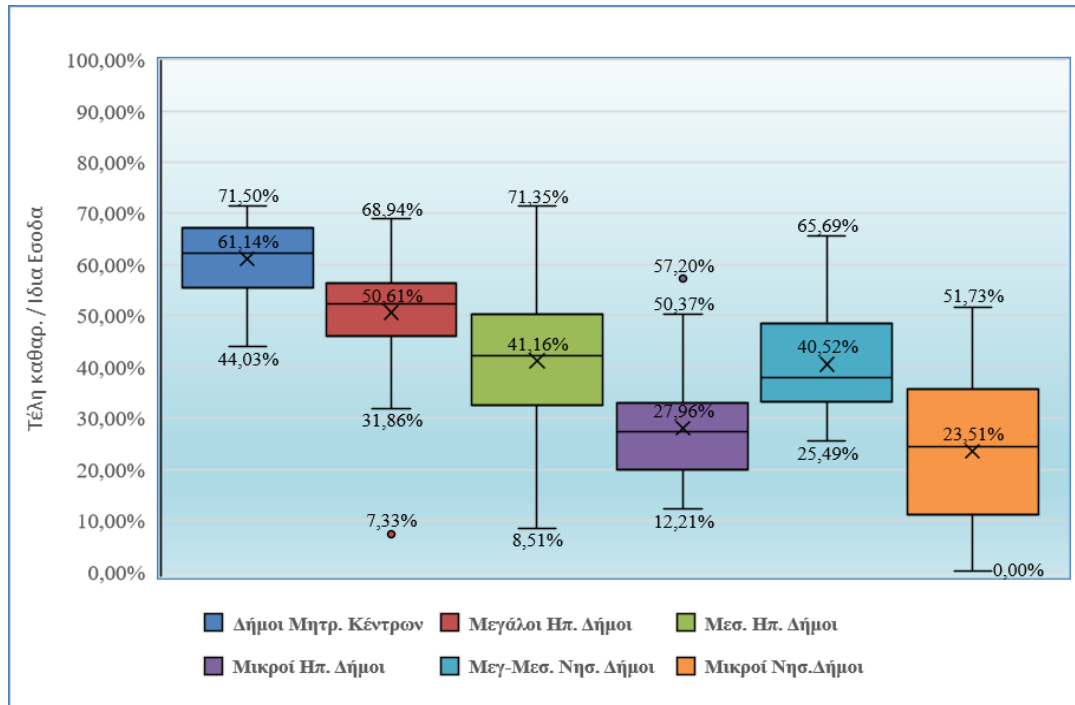
Ο μέσος όρος των δεικτών συμμετοχής των τελών καθαριότητας και φωτισμού στο σύνολο των ιδίων εσόδων, για όλους τους δήμους ήταν 43,39%. Την μεγαλύτερη συμμετοχή είχαν τα τέλη των δήμων των μητροπολιτικών κέντρων (61,14%) και των μεγάλων ηπειρωτικών δήμων (50,61%).

Στους μικρούς ηπειρωτικούς και μικρούς ορεινούς η συμμετοχή ήταν 27,96% και στους



μικρούς νησιωτικούς δήμους 23,51%.

**Διάγραμμα 4.8 Κατανομή δείκτη τέλη καθαριότητας προς σύνολο ιδίων εσόδων κατά κατηγορία δήμων**



Πηγή: Οικονομικά στοιχεία ΥΠ.ΕΣ – Ίδια επεξεργασία

Η μεγαλύτερη διασπορά των τιμών του δείκτη ήταν στους μεσαίους ηπειρωτικούς δήμους και η μικρότερη στους δήμους μητροπολιτικών κέντρων. Οι δήμοι, ανεξαρτήτως κατηγορίας, έχουν τα δικά τους χαρακτηριστικά.

Τέλος στους μικρούς νησιωτικούς δήμους, υπάρχουν δήμοι που έχουν μηδενικά έσοδα ή δήμοι που έχουν σχεδόν μηδενικά έσοδα, που σημαίνει ότι δεν έχουν υπηρεσία καθαριότητας ή δεν έχουν επιβάλλει τέλη

#### 4.1.1.8 Δείκτες εσόδων ανά κάτοικο (κατά κεφαλή)

Οι δείκτες αυτοί προσδιορίζουν το μέσο κατά κεφαλή έσοδο ανά κάτοικο. Ανάλογα με το θέμα που εξετάζεται μπορεί να επιλεγεί η αντίστοιχη κατηγορία εσόδων

Στην παρούσα εργασία θα χρησιμοποιήσουμε τους παρακάτω δείκτες:

**α) Δείκτης συνολικών εσόδων ανά κάτοικο (Σύνολο Εσόδων / Μόνιμος πληθυσμός 2011)**

**Πίνακας 4.8 Δείκτης Συνολικά Εσοδα ανά κάτοικο**

α/α	Περιγραφή	Αριθμός Δήμων	2012	2013	2014	2015	2016	2017
<b>1</b>	<b>Δήμοι Μητροπολιτικών Κέντρων</b>	<b>47</b>	<b>474,06</b>	<b>520,39</b>	<b>430,08</b>	<b>419,46</b>	<b>430,92</b>	<b>414,24</b>
1α	έως 50.000 κάτοικοι	15	501,86	569,24	480,49	469,47	504,13	460,98
1β	50.000 - 100.000 κάτοικοι	25	444,22	485,41	395,09	386,19	387,39	385,82
1γ	> 100.000 κάτοικοι	7	521,05	540,68	446,98	431,08	429,50	415,60
<b>2</b>	<b>Μεγάλοι Ηπειρωτ. Δήμοι και Πρωτεύουσες Νομών</b>	<b>93</b>	<b>554,03</b>	<b>643,65</b>	<b>542,24</b>	<b>516,31</b>	<b>494,21</b>	<b>481,83</b>
2α	έως 30.000 κάτοικοι	23	619,28	733,44	621,54	590,28	574,36	562,06
2β	30.000 - 50.000 κάτοικοι	37	565,78	717,89	569,76	549,63	512,73	497,19
2γ	50.000 - 100.000 κάτοικοι	23	483,32	480,66	449,88	430,69	413,02	403,32
2δ	> 100.000 κάτοικοι	10	523,13	537,31	470,50	419,82	428,10	421,05
<b>3</b>	<b>Μεσαίοι Ηπειρωτ. Δήμοι (10.000 - 25.000)</b>	<b>94</b>	<b>590,16</b>	<b>617,08</b>	<b>585,82</b>	<b>540,92</b>	<b>505,14</b>	<b>502,53</b>
<b>4</b>	<b>Μικροί Ηπειρωτ. και Ορεινοί Δήμοι (&lt; 10.000)</b>	<b>35</b>	<b>749,18</b>	<b>734,65</b>	<b>709,22</b>	<b>662,48</b>	<b>618,02</b>	<b>639,70</b>
<b>5</b>	<b>Μεγάλοι και Μεσαίοι Νησιωτικοί Δήμοι (&gt; 3.500 κάτοικοι)</b>	<b>21</b>	<b>826,72</b>	<b>862,63</b>	<b>825,00</b>	<b>783,36</b>	<b>811,55</b>	<b>831,69</b>
5α	3.500 - 15.000 κάτοικοι	15	848,96	903,27	867,86	813,37	852,36	889,52
5β	> 15.000 κάτοικοι	6	771,13	761,05	717,86	708,35	709,52	687,13
<b>6</b>	<b>Μικροί Νησιωτικοί Δήμοι (&lt; 3.500 κατοικοι)</b>	<b>35</b>	<b>1.691,31</b>	<b>1.401,60</b>	<b>1.384,27</b>	<b>1.275,98</b>	<b>1.245,67</b>	<b>1.509,59</b>
	<b>Σύνολα</b>	<b>325</b>	<b>714,03</b>	<b>723,71</b>	<b>665,56</b>	<b>624,23</b>	<b>602,98</b>	<b>628,33</b>

Πηγή: Οικονομικά στοιχεία ΥΠ.ΕΣ – Ίδια επεξεργασία

Την μεγαλύτερη τιμή παρουσιάζει ο δείκτης στους νησιωτικούς δήμους και μετά στους μικρούς ηπειρωτικούς και μικρούς ορεινούς δήμους, ενώ την μικρότερη στους δήμους των μητροπολιτικών κέντρων, γεγονός που σημαίνει ότι σε μεγαλύτερους δήμους σε κάθε κάτοικο αντιστοιχούν λιγότερα έσοδα.

Τα μεγαλύτερα ποσά παρουσιάζει ο δείκτης, για όλες τις κατηγορίες δήμων, στις Περιφέρειες Νοτίου και Βορείου Αιγαίου με 1250€ και 1072€ ανά κάτοικο αντίστοιχα και τα μικρότερα στις Περιφέρειες Δυτικής Ελλάδας (490 €) και Ανατολικής Μακεδονίας

και Θράκης (513 €). Ιδιαίτερα για τους δήμους των μητροπολιτικών κέντρων, οι δήμοι του Βορείου Τομέα Αθηνών παρουσιάζουν κατά μέσο όρο δείκτη 525€, του Νοτίου Τομέα Αθηνών 420€, του Κεντρικού Τομέα Αθηνών 426€ , του Δυτικού Τομέα Αθηνών 383€ και των Περιφερειακών Ενοτήτων Πειραιά και Θεσσαλονίκης 490€ και 410€ αντίστοιχα.

**β) Δείκτης Ιδίων Εσόδων ανά κάτοικο (Ίδια Εσοδα / Μόνιμος πληθυσμός 2011)**

**Πίνακας 4.9 Δείκτης Ίδια Εσοδα ανά κάτοικο**

a/a	Περιγραφή	Αριθμός Δήμων	2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012-2017
<b>1</b>	<b>Δήμοι Μητροπολιτικών Κέντρων</b>	<b>47</b>	<b>205,95</b>	<b>202,95</b>	<b>190,89</b>	<b>188,56</b>	<b>200,79</b>	<b>199,17</b>	<b>198,05</b>
1α	έως 50.000 κάτοικοι	15	237,37	226,53	224,03	216,07	236,62	237,25	229,65
1β	50.000 - 100.000 κάτοικοι	25	184,13	185,68	167,77	169,74	176,75	174,37	176,41
1γ	> 100.000 κάτοικοι	7	216,55	214,12	202,44	196,81	209,90	206,14	207,66
<b>2</b>	<b>Μεγάλοι Ηπειρωτ. Δήμοι και Προτεύουσες Νομών</b>	<b>93</b>	<b>212,02</b>	<b>204,93</b>	<b>192,46</b>	<b>194,61</b>	<b>206,60</b>	<b>207,86</b>	<b>203,08</b>
2α	έως 30.000 κάτοικοι	23	231,65	234,33	222,91	210,69	231,78	237,36	228,12
2β	30.000 - 50.000 κάτοικοι	37	230,63	224,45	208,72	228,25	234,37	228,60	225,84
2γ	50.000 - 100.000 κάτοικοι	23	169,58	151,44	141,26	137,95	149,40	154,03	150,61
2δ	> 100.000 κάτοικοι	10	195,68	188,11	180,08	163,50	177,49	187,06	181,99
<b>3</b>	<b>Μεσαίοι Ηπειρωτ. Δήμοι (10.000 - 25.000)</b>	<b>94</b>	<b>182,65</b>	<b>183,38</b>	<b>172,53</b>	<b>166,29</b>	<b>180,94</b>	<b>187,09</b>	<b>178,81</b>
<b>4</b>	<b>Μικροί Ηπειρωτ. και Ορεινοί Δήμοι (&lt; 10.000)</b>	<b>35</b>	<b>159,05</b>	<b>173,15</b>	<b>164,28</b>	<b>145,76</b>	<b>157,62</b>	<b>204,17</b>	<b>167,99</b>
<b>5</b>	<b>Μεγάλοι και Μεσαίοι Νησιωτικοί Δήμοι (&gt; 3.500 κάτοικοι)</b>	<b>21</b>	<b>335,01</b>	<b>346,77</b>	<b>354,93</b>	<b>334,20</b>	<b>355,61</b>	<b>392,39</b>	<b>353,15</b>
5α	3.500 - 15.000 κάτοικοι	15	342,07	370,84	375,13	362,51	377,03	412,49	373,35
5β	> 15.000 κάτοικοι	6	317,36	286,60	304,43	263,42	302,07	342,15	302,67
<b>6</b>	<b>Μικροί Νησιωτικοί Δήμοι (&lt; 3.500 κατοικοι)</b>	<b>35</b>	<b>398,07</b>	<b>378,03</b>	<b>376,65</b>	<b>367,91</b>	<b>376,71</b>	<b>641,83</b>	<b>435,68</b>
	<b>Σύνολα</b>	<b>325</b>	<b>224,93</b>	<b>222,80</b>	<b>213,77</b>	<b>207,97</b>	<b>221,01</b>	<b>258,86</b>	<b>226,30</b>

Πηγή: Οικονομικά στοιχεία ΥΠ.ΕΣ – Ίδια επεξεργασία

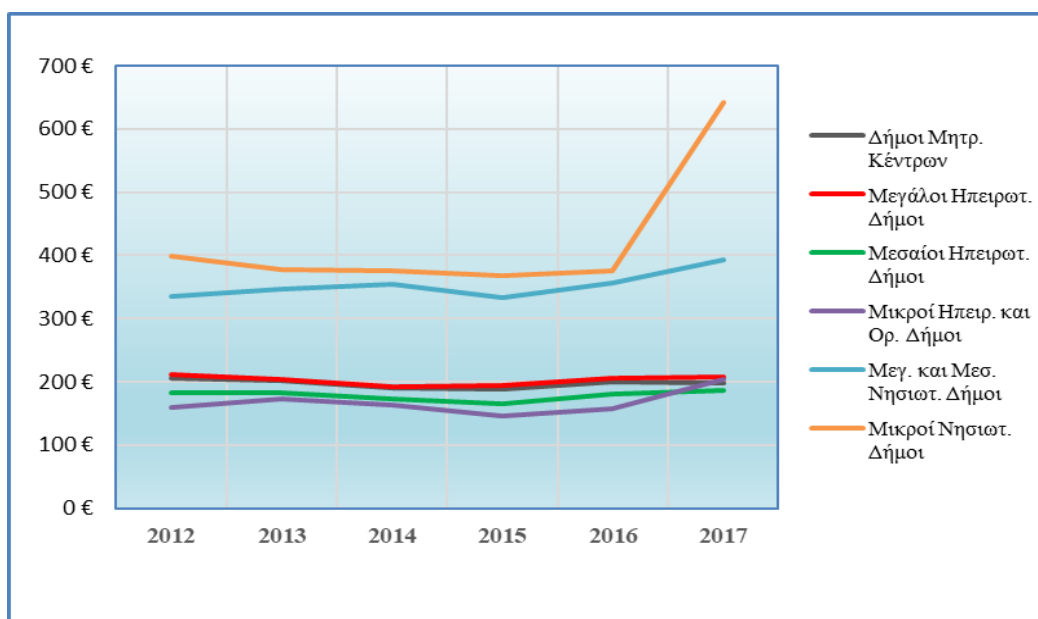
Στο σύνολο των δήμων ο μέσος όρος των ιδίων εσόδων ανά κάτοικο είναι 226,30 ευρώ και την μεγαλύτερη τιμή ο δείκτης εμφανίζει στους νησιωτικούς δήμους, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι οι κάτοικοι επιβαρύνονται περισσότερο, αφού τα περισσότερα ίδια έσοδα προέρχονται από το τέλος διαμονής παρεπιδημούντων (εξαγωγή φόρων). Την μικρότερη τιμή παρουσιάζει ο δείκτης στους μικρούς ηπειρωτικούς και μικρούς ορεινούς δήμους

(167,99 ευρώ / κάτοικο)

Τα μεγαλύτερα ποσά παρουσιάζει ο δείκτης, για όλες τις κατηγορίες δήμων, στις Περιφέρειες Νοτίου Αιγαίου, Ιονίων Νήσων και Αττικής με 430€ , 301€ και 285€ ανά κάτοικο αντίστοιχα και τα μικρότερα στις Περιφέρειες Δυτικής Ελλάδας (112€), Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης (147€), Δυτικής Μακεδονίας (150€) και Ηπείρου (155€). Για τους δήμους των μητροπολιτικών κέντρων, οι δήμοι του Βορείου Τομέα Αθηνών παρουσιάζουν κατά μέσο όρο δείκτη 282€, του Νοτίου Τομέα Αθηνών 196€, του Κεντρικού Τομέα Αθηνών 171€ , του Δυτικού Τομέα Αθηνών 135€ και των Περιφερειακών Ενοτήτων Πειραιά και Θεσσαλονίκης 194€ και 154€ αντίστοιχα.

Από το παρακάτω Διάγραμμα 4.9 διαπιστώνεται η απότομη αύξηση του δείκτη το 2017 στους μικρούς νησιωτικούς δήμους

**Διάγραμμα 4.9 Εξέλιξη ιδίων εσόδων ανά κάτοικο (2012-2017)**



Πηγή: Οικονομικά στοιχεία ΥΠ.ΕΣ – Ιδια επεξεργασία

Επίσης για τους μικρούς ηπειρωτικούς και μικρούς ορεινούς δήμους, που παρουσιάζουν τις μικρότερες τιμές υπάρχει αυξητική τάση τα δύο τελευταία έτη (2016-2017)

Για τις λοιπές κατηγορίες δήμων υπάρχει μια διαχρονική σταθερότητα

**γ) Δείκτης τελών καθαριότητας ανά κάτοικο ( Εισπράξεις από τέλη καθαριότητας (031+2111+3211) / Μόνιμος πληθυσμός 2011)**

Οι τιμές των δείκτη είναι ενδεικτικές της τάσης των εισπράξεων από τέλη καθαριότητας, προσφέρεται για συγκρίσεις μεταξύ των δήμων ή διαχρονικά για τον ίδιο δήμο

Για την αξιολόγηση του δείκτη πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι οι μεγάλοι δήμοι έχουν οργανωμένες υπηρεσίες, που λειτουργούν σε πολλούς από αυτούς σε 24ωρη βάση, και σε συνδυασμό με το κόστος εναπόθεσης των απορριμμάτων σε ΧΥΤΑ έχουν περισσότερες δαπάνες για την υπηρεσία καθαριότητας. Αντίθετα οι περισσότεροι μικροί δήμοι είτε έχουν ελλιπή στελέχωση είτε δεν έχουν υπηρεσία καθαριότητας

**Πίνακας 4.10 Δείκτης Τέλη καθαριότητας ανά κάτοικο**

α/α	Περιγραφή	Αριθμός	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Μ.Ο. 2012-2017
<b>1</b>	<b>Δήμοι Μητροπολιτικών Κέντρων</b>	<b>47</b>	<b>114,75</b>	<b>123,30</b>	<b>118,53</b>	<b>117,15</b>	<b>122,92</b>	<b>123,28</b>	<b>119,99</b>
1α	έως 50.000 κάτοικοι	15	128,61	138,66	135,25	131,29	138,72	139,17	135,28
1β	50.000 - 100.000 κάτοικοι	25	104,20	111,35	104,97	105,29	108,84	109,75	107,40
1γ	> 100.000 κάτοικοι	7	122,70	133,06	131,11	129,18	139,33	137,54	132,15
<b>2</b>	<b>Μεγάλοι Ηπειρωτ. Δήμοι και Πρωτεύουσες Νομών</b>	<b>93</b>	<b>87,52</b>	<b>96,82</b>	<b>93,62</b>	<b>96,52</b>	<b>103,72</b>	<b>106,16</b>	<b>97,39</b>
2α	έως 30.000 κάτοικοι	23	92,07	113,44	105,01	102,87	113,32	117,83	107,42
2β	30.000 - 50.000 κάτοικοι	37	96,23	100,86	99,12	107,43	111,23	112,36	104,54
2γ	50.000 - 100.000 κάτοικοι	23	66,06	74,54	73,03	73,51	82,00	83,15	75,38
2δ	> 100.000 κάτοικοι	10	94,18	94,93	94,40	94,46	103,81	109,28	98,51
<b>3</b>	<b>Μεσαίοι Ηπειρωτ. Δήμοι (10.000 - 25.000)</b>	<b>94</b>	<b>63,97</b>	<b>74,37</b>	<b>71,97</b>	<b>74,68</b>	<b>83,76</b>	<b>87,17</b>	<b>75,99</b>
<b>4</b>	<b>Μικροί Ηπειρωτ. και Ορεινοί Δήμοι (&lt; 10.000)</b>	<b>35</b>	<b>35,42</b>	<b>50,82</b>	<b>45,84</b>	<b>45,62</b>	<b>52,91</b>	<b>56,30</b>	<b>48,00</b>
<b>5</b>	<b>Μεγάλοι και Μεσαίοι Νησιωτικοί Δήμοι (&gt; 3.500 κάτοικοι)</b>	<b>21</b>	<b>117,43</b>	<b>141,07</b>	<b>137,60</b>	<b>139,47</b>	<b>148,56</b>	<b>163,96</b>	<b>141,35</b>
5α	3.500 - 15.000 κάτοικοι	15	116,13	152,50	145,08	150,68	153,02	169,18	147,77
5β	> 15.000 κάτοικοι	6	120,66	112,48	118,90	111,45	137,42	150,90	125,30
<b>6</b>	<b>Μικροί Νησιωτικοί Δήμοι (&lt; 3.500 κατοικοι)</b>	<b>35</b>	<b>63,17</b>	<b>69,28</b>	<b>82,42</b>	<b>97,02</b>	<b>109,10</b>	<b>114,62</b>	<b>91,24</b>
	<b>Σύνολα</b>	<b>325</b>	<b>78,35</b>	<b>89,10</b>	<b>87,45</b>	<b>90,53</b>	<b>98,73</b>	<b>102,42</b>	<b>91,33</b>

Πηγή: Οικονομικά στοιχεία ΥΠ.ΕΣ – Ίδια επεξεργασία

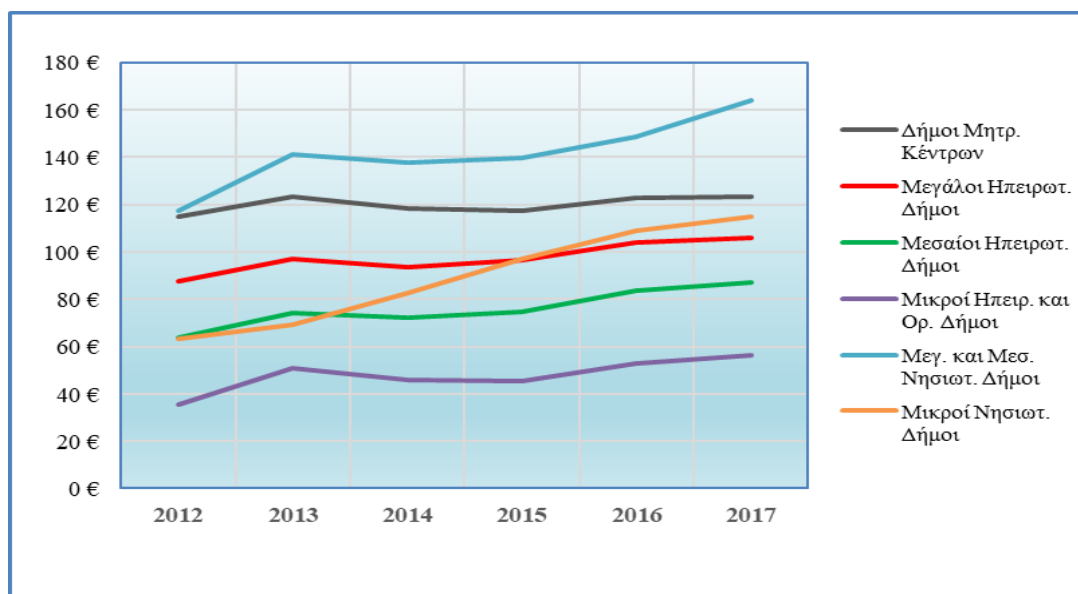
Διαπιστώνεται ότι τα περισσότερα τέλη καθαριότητας ανά κάτοικο εισπράττονται από τους μεγάλους και μεσαίους νησιωτικούς δήμους και τους δήμους των μητροπολιτικών κέντρων και τα λιγότερα από τους μικρούς και μεσαίους ηπειρωτικούς δήμους.

Τα μεγαλύτερα ποσά παρουσιάζει ο δείκτης, για όλες τις κατηγορίες δήμων, στις Περιφέρειες Αττικής, Ιονίων Νήσων και Νοτίου Αιγαίου με 145€, 107€ και 105€ ανά κάτοικο αντίστοιχα και τα μικρότερα στις Περιφέρειες Ηπείρου (50 €), Δυτικής Ελλάδας (53€) και Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης και Δυτικής Μακεδονίας (60 €).

Αποτυπώνεται στο παρακάτω Διάγραμμα 4.10 η αυξητική τάση των εισπράξεων από τέλη καθαριότητας σε όλες τις κατηγορίες των δήμων εκτός από αυτούς των μητροπολιτικών κέντρων.

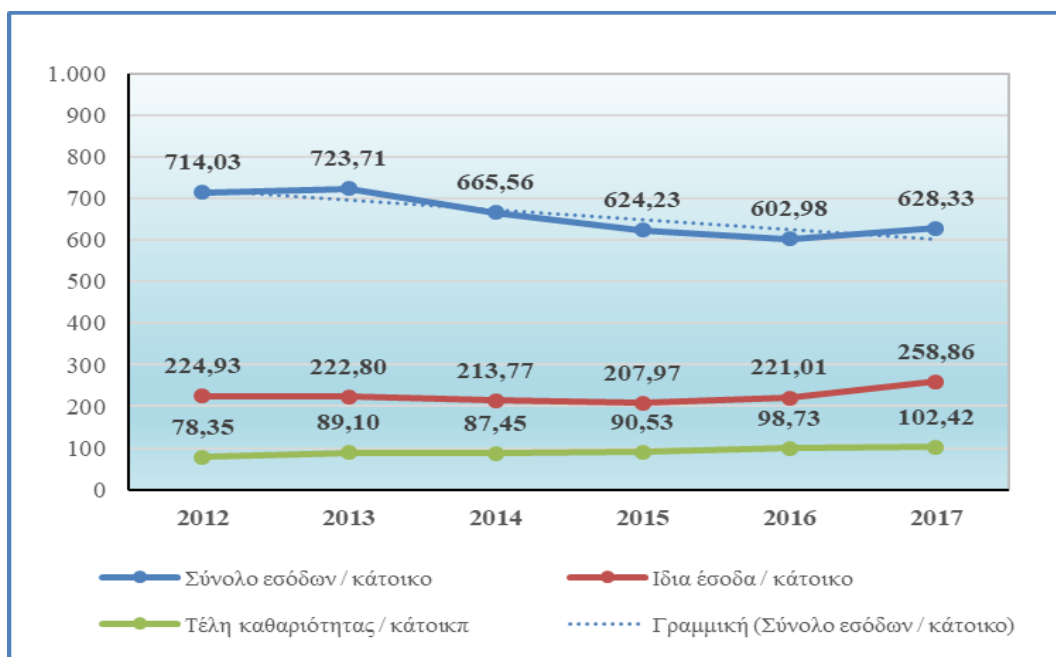
Ιδίως για τους μικρούς νησιωτικούς δήμους αυξάνονται σημαντικά οι εισπράξεις, που σημαίνει ιδιαίτερη δραστηριοποίηση στον τομέα αυτό, οποία όμως δεν είναι απόρροια μόνο της τυχόν συνειδητοποίησης της παρούσας δημοσιονομικής κατάστασης, αλλά και εξαιτίας των αλλαγών που έχουν επέλθει στο θεσμικό πλαίσιο κατάρτισης, εκτέλεσης και ελέγχου υλοποίησης του προϋπολογισμού τους.

**Διάγραμμα 4.10 Εξέλιξη τελών καθαριότητας ανά κάτοικο (2012-2017)**



Πηγή: Οικονομικά στοιχεία ΥΠ.ΕΣ – Ιδια επεξεργασία

**Διάγραμμα 4.11 Εξέλιξη συνολικών, ιδίων και τελών καθαριότητας ανά κάτοικο**



Πηγή: Οικονομικά στοιχεία ΥΠ.ΕΣ – Ιδια επεξεργασία

Στο παραπάνω Διάγραμμα 4.11 αποτυπώνεται παραστατικά η διαχρονική πορεία των συνολικών εσόδων, των ιδίων εσόδων και των εισπράξεων από τέλη καθαριότητας ανά κάτοικο για το σύνολο των δήμων, προκειμένου πέραν από την πορεία αυτών, να διαπιστωθεί τι ποσοστά αντιπροσωπεύει κάθε ένα από έσοδα στα συνολικά έσοδα

Διαπιστώνεται ότι τα συνολικά έσοδα ανά κάτοικο μειώθηκαν το 2017 σε 628,33 ευρώ από 714,03 ευρώ το 2012, ενώ τα ίδια έσοδα και οι εισπράξεις από τέλη καθαριότητας αυξήθηκαν.

Το συμπέρασμα είναι ότι το σύνολο των δήμων της χώρας για την περίοδο 2012 – 2017 είχε μεγάλη εξάρτηση από εξωτερικές πηγές εσόδων, η οποία όμως το 2017 έχει μειωθεί αφενός λόγω της μείωσης των συνολικών εσόδων και αφετέρου λόγω της αύξησης των ιδίων εσόδων.

## 4.1.2 Αριθμοδείκτες εξόδων

### 4.1.2.1 Δείκτης συμμετοχής των λειτουργικών δαπανών στα συνολικά έξοδα

Υπολογίζεται ως ποσοστό της ομάδας 6 προς τα συνολικά έξοδα ενός δήμου [(ΚΑΕ (6) / ΚΑΕ (6+7+8)] και αναδεικνύει γενικώς το κόστος λειτουργίας και παροχής υπηρεσιών ενός δήμου σε σχέση με τα συνολικά έξοδα.

Την περίοδο 2012-2017 ο μέσος όρος της συμμετοχής των λειτουργικών δαπανών στο σύνολο των εξόδων όλων των δήμων ήταν 62,02%.

Όσον αφορά τις κατηγορίες δήμων τα μεγαλύτερα ποσοστά παρουσίασαν οι δήμοι των μητροπολιτικών κέντρων (68,27%) και τα μικρότερα οι μικροί ηπειρωτικοί και ορεινοί δήμοι (57,22%). Οι άλλοι δήμοι κινήθηκαν περίπου στα ίδια ποσοστά περί το 60% (βλέπε Πίνακα 4.11)

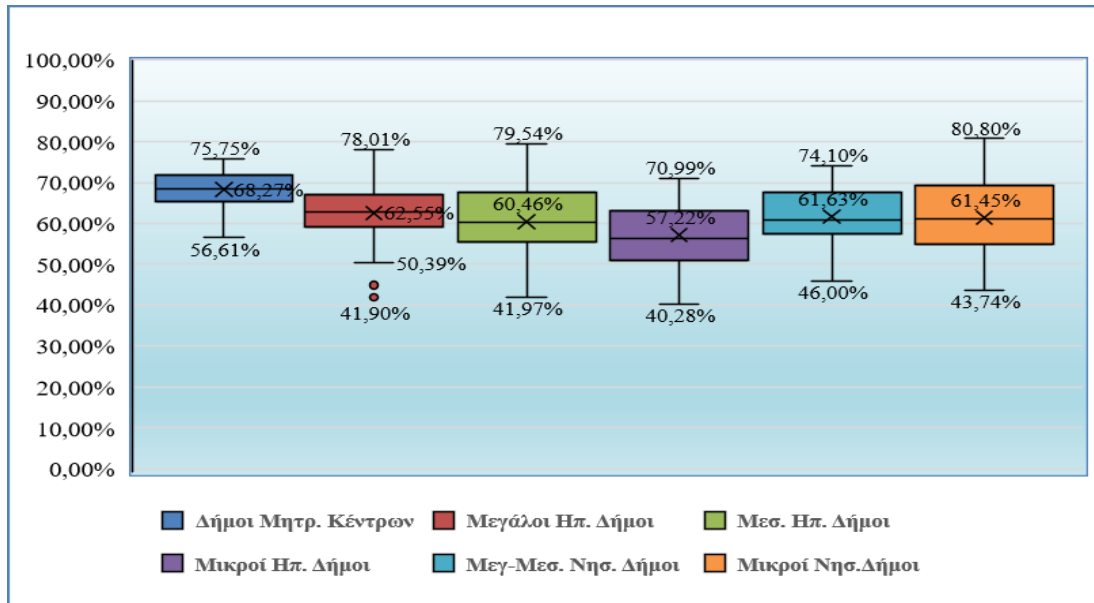
**Πίνακας 4.11 Δείκτης συμμετοχής λειτουργικών δαπανών στα συνολικά έξοδα**

α/α	Περιγραφή	Αριθμός Δήμων	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Μ.Ο. 2012-2017
<b>1</b>	<b>Δήμοι Μητροπολιτικών Κέντρων</b>	<b>47</b>	<b>68,75%</b>	<b>59,84%</b>	<b>66,53%</b>	<b>70,06%</b>	<b>72,18%</b>	<b>72,27%</b>	<b>68,27%</b>
1α	έως 50.000 κάτοικοι	15	70,23%	57,89%	64,35%	68,43%	72,80%	72,16%	67,64%
1β	50.000 - 100.000 κάτοικοι	25	66,16%	60,78%	67,44%	71,07%	71,59%	71,62%	68,11%
1γ	> 100.000 κάτοικοι	7	74,82%	60,66%	67,94%	69,97%	72,98%	74,79%	70,19%
<b>2</b>	<b>Μεγάλοι Ηπειρωτ. Δήμοι και Πρωτεύουσες Νομών</b>	<b>93</b>	<b>62,23%</b>	<b>54,26%</b>	<b>59,13%</b>	<b>62,11%</b>	<b>68,11%</b>	<b>69,44%</b>	<b>62,55%</b>
2α	έως 30.000 κάτοικοι	23	60,69%	50,80%	59,11%	60,86%	65,42%	67,58%	60,75%
2β	30.000 - 50.000 κάτοικοι	37	63,47%	53,64%	58,38%	61,68%	69,37%	70,15%	62,78%
2γ	50.000 - 100.000 κάτοικοι	23	61,33%	57,72%	59,52%	62,92%	68,57%	70,02%	63,35%
2δ	> 100.000 κάτοικοι	10	63,27%	56,53%	61,01%	64,70%	68,58%	69,72%	63,97%
<b>3</b>	<b>Μεσαίοι Ηπειρωτ. Δήμοι (10.000 - 25.000)</b>	<b>94</b>	<b>58,92%</b>	<b>54,87%</b>	<b>55,42%</b>	<b>59,28%</b>	<b>65,53%</b>	<b>69,01%</b>	<b>60,46%</b>
<b>4</b>	<b>Μικροί Ηπειρωτ. και Ορεινοί Δήμοι (&lt; 10.000)</b>	<b>35</b>	<b>55,61%</b>	<b>53,34%</b>	<b>53,92%</b>	<b>56,23%</b>	<b>61,33%</b>	<b>63,24%</b>	<b>57,22%</b>
<b>5</b>	<b>Μεγάλοι και Μεσαίοι Νησιωτικοί Δήμοι (&gt; 3.500 κάτοικοι)</b>	<b>21</b>	<b>60,90%</b>	<b>58,53%</b>	<b>61,31%</b>	<b>61,27%</b>	<b>63,04%</b>	<b>64,72%</b>	<b>61,63%</b>
5α	3.500 - 15.000 κάτοικοι	15	61,70%	58,29%	62,59%	63,20%	63,56%	63,83%	62,19%
5β	> 15.000 κάτοικοι	6	58,93%	59,14%	58,13%	56,43%	61,74%	66,93%	60,22%
<b>6</b>	<b>Μικροί Νησιωτικοί Δήμοι (&lt; 3.500 κάτοικοι)</b>	<b>35</b>	<b>55,94%</b>	<b>56,36%</b>	<b>57,25%</b>	<b>61,70%</b>	<b>67,64%</b>	<b>69,61%</b>	<b>61,45%</b>
	<b>Σύνολα</b>	<b>325</b>	<b>60,74%</b>	<b>55,64%</b>	<b>58,51%</b>	<b>61,73%</b>	<b>66,84%</b>	<b>68,77%</b>	<b>62,02%</b>

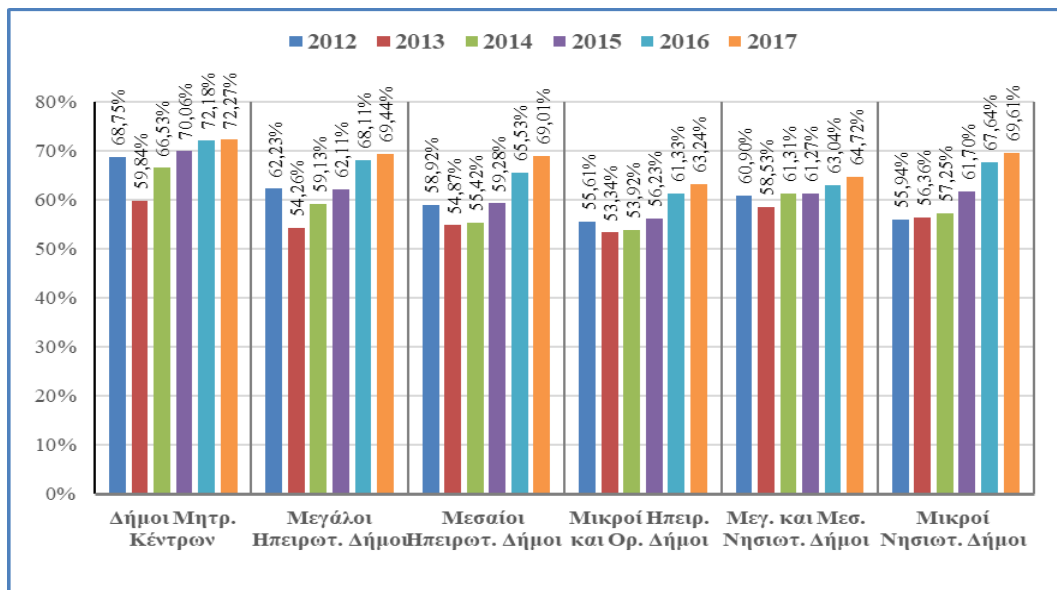
Πηγή: Στοιχεία ΥΠ.ΕΣ. – Ίδια επεξεργασία



**Διάγραμμα 4.12 Κατανομή δείκτη λειτουργικές δαπάνες προς σύνολο εξόδων κατά κατηγορία δήμων**



**Διάγραμμα 4.13 Πορεία συμμετοχής λειτουργικών δαπανών στο σύνολο εξόδων (%) κατά κατηγορία δήμων**



Πηγή: Στοιχεία ΥΠ.Ε.Σ. – Ίδια επεξεργασία

Στα παραπάνω Διαγράμματα 4.12 και 4.13 απεικονίζεται η διασπορά και η διαχρονική εξέλιξη του δείκτη κατά κατηγορία δήμων

Καταγράφεται η αυξητική τάση της συμμετοχής των λειτουργικών δαπανών στο σύνολο

των εξόδων, ιδίως την τελευταία τριετία 2015-2017, που οφείλεται στην μείωση της συμμετοχής των επενδύσεων αλλά και στην αύξηση των δαπανών των υπηρεσιών κοινωνικής προστασίας

#### 4.1.2.2 Δείκτης συμμετοχής επενδύσεων στα συνολικά έξοδα

Υπολογίζεται ως ποσοστό της ομάδας 7 προς τα συνολικά έξοδα ενός δήμου [(ΚΑΕ (7) / ΚΑΕ (6+7+8)] και αντίθετα με τον προηγούμενο ο συγκεκριμένος δείκτης αναδεικνύει κυρίως τη δυνατότητα αλλά και την θέληση ενός δήμου να προχωρεί σε επενδύσεις.

**Πίνακας 4.12 Δείκτης συμμετοχής επενδύσεων στα συνολικά έξοδα**

a/a	Περιγραφή	Αριθμός	2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012-2017
<b>1</b>	<b>Δήμοι Μητροπολιτικών Κέντρων</b>	<b>47</b>	<b>7,81%</b>	<b>7,66%</b>	<b>9,94%</b>	<b>9,74%</b>	<b>6,95%</b>	<b>6,53%</b>	<b>8,10%</b>
1α	έως 50.000 κάτοικοι	15	6,38%	6,63%	10,69%	11,38%	8,79%	6,82%	8,45%
1β	50.000 - 100.000 κάτοικοι	25	9,48%	8,97%	10,40%	9,08%	6,32%	7,10%	8,56%
1γ	> 100.000 κάτοικοι	7	4,91%	5,21%	6,74%	8,56%	5,24%	3,82%	5,75%
<b>2</b>	<b>Μεγάλοι Ηπειρωτ. Δήμοι και Πρωτεύουσες Νομών</b>	<b>93</b>	<b>13,42%</b>	<b>17,00%</b>	<b>18,26%</b>	<b>18,71%</b>	<b>11,29%</b>	<b>9,11%</b>	<b>14,63%</b>
2α	έως 30.000 κάτοικοι	23	14,24%	16,86%	17,32%	19,93%	12,56%	9,35%	15,04%
2β	30.000 - 50.000 κάτοικοι	37	12,29%	17,08%	18,83%	18,51%	10,73%	9,12%	14,43%
2γ	50.000 - 100.000 κάτοικοι	23	15,59%	18,46%	20,67%	19,38%	11,65%	9,42%	15,86%
2δ	> 100.000 κάτοικοι	10	10,78%	13,66%	12,76%	15,06%	9,59%	7,77%	11,60%
<b>3</b>	<b>Μεσαίοι Ηπειρωτ. Δήμοι (10.000 - 25.000)</b>	<b>94</b>	<b>17,83%</b>	<b>20,33%</b>	<b>23,76%</b>	<b>22,36%</b>	<b>13,65%</b>	<b>10,62%</b>	<b>18,14%</b>
<b>4</b>	<b>Μικροί Ηπειρωτ. και Ορεινοί Δήμοι (&lt; 10.000)</b>	<b>35</b>	<b>18,48%</b>	<b>23,28%</b>	<b>26,04%</b>	<b>25,20%</b>	<b>19,39%</b>	<b>15,63%</b>	<b>21,37%</b>
<b>5</b>	<b>Μεγάλοι και Μεσαίοι Νησιωτικοί Δήμοι (&gt; 3.500 κάτοικοι)</b>	<b>21</b>	<b>12,77%</b>	<b>13,67%</b>	<b>14,65%</b>	<b>17,07%</b>	<b>15,51%</b>	<b>13,06%</b>	<b>14,45%</b>
5α	3.500 - 15.000 κάτοικοι	15	12,68%	14,29%	13,50%	14,79%	14,48%	13,80%	13,92%
5β	> 15.000 κάτοικοι	6	12,99%	12,10%	17,54%	22,75%	18,10%	11,22%	15,78%
<b>6</b>	<b>Μικροί Νησιωτικοί Δήμοι (&lt; 3.500 κατοικοι)</b>	<b>35</b>	<b>24,27%</b>	<b>23,38%</b>	<b>24,10%</b>	<b>19,95%</b>	<b>14,90%</b>	<b>12,70%</b>	<b>19,82%</b>
	<b>Σύνολα</b>	<b>325</b>	<b>15,56%</b>	<b>17,72%</b>	<b>19,87%</b>	<b>19,17%</b>	<b>12,87%</b>	<b>10,51%</b>	<b>15,98%</b>

Πηγή: Στοιχεία ΥΠ.ΕΣ. – Ίδια επεξεργασία

Την εξαετία 2012-2017 ο μέσος όρος της συμμετοχής των επενδύσεων στο σύνολο των εξόδων όλων των δήμων ήταν 15,98%.

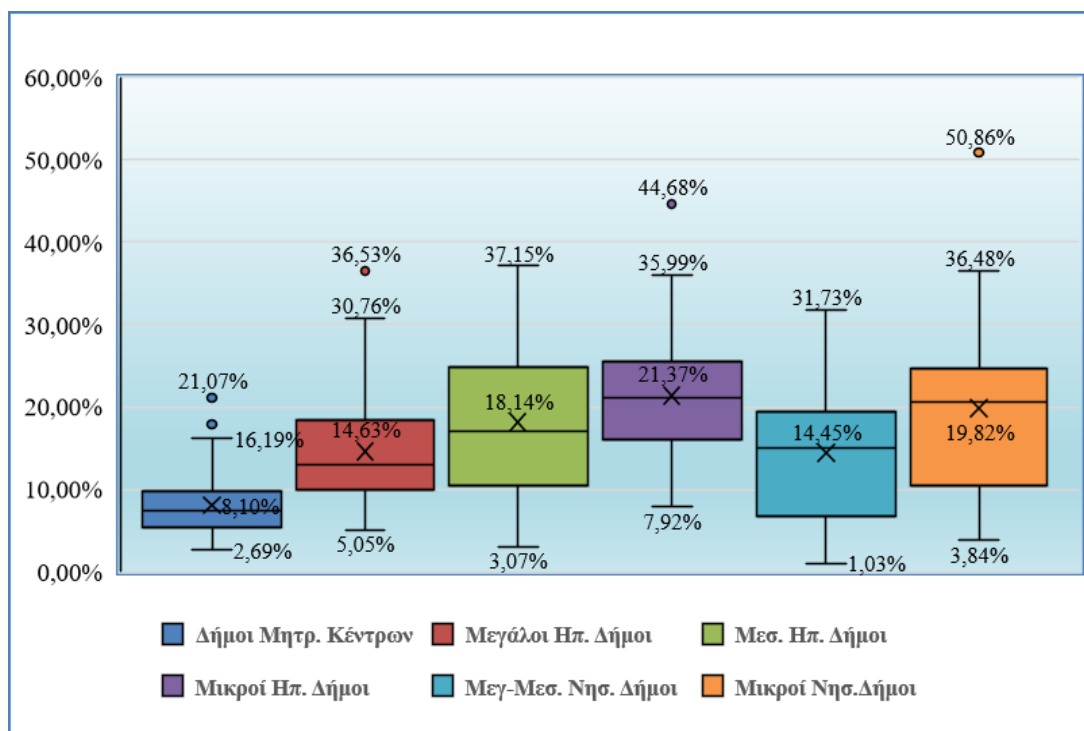
Όσον αφορά τις κατηγορίες δήμων τα μεγαλύτερα ποσοστά, αναλογικά, παρουσίασαν οι δήμοι των μικρών ηπειρωτικών και μικρών ορεινών δήμων (21,37%) και οι μικροί

νησιωτικοί δήμοι (19,82%), που έχουν μεγαλύτερη ανάγκη για υποδομές και δεν διαθέτουν επιχειρήσεις ύδρευσης

Οι δήμοι των μεγάλων ηπειρωτικών δήμων και των μητροπολιτικών κέντρων έχουν την μικρότερη συμμετοχή επενδύσεων στο σύνολο των εξόδων και είναι προσανατολισμένοι περισσότερο στην παροχή υπηρεσιών, πολλές φορές από αδυναμία χρηματοδότησης επενδύσεων

Στο παρακάτω Διάγραμμα 4.14 απεικονίζεται η διασπορά των τιμών του δείκτη κατά κατηγορία δήμων και έχει επιπλέον ενδιαφέρον η μελέτη των δήμων που εμφανίζουν ακραίες τιμές

**Διάγραμμα 4.14 Κατανομή δείκτη επενδύσεις προς σύνολο εξόδων κατά κατηγορία δήμων**



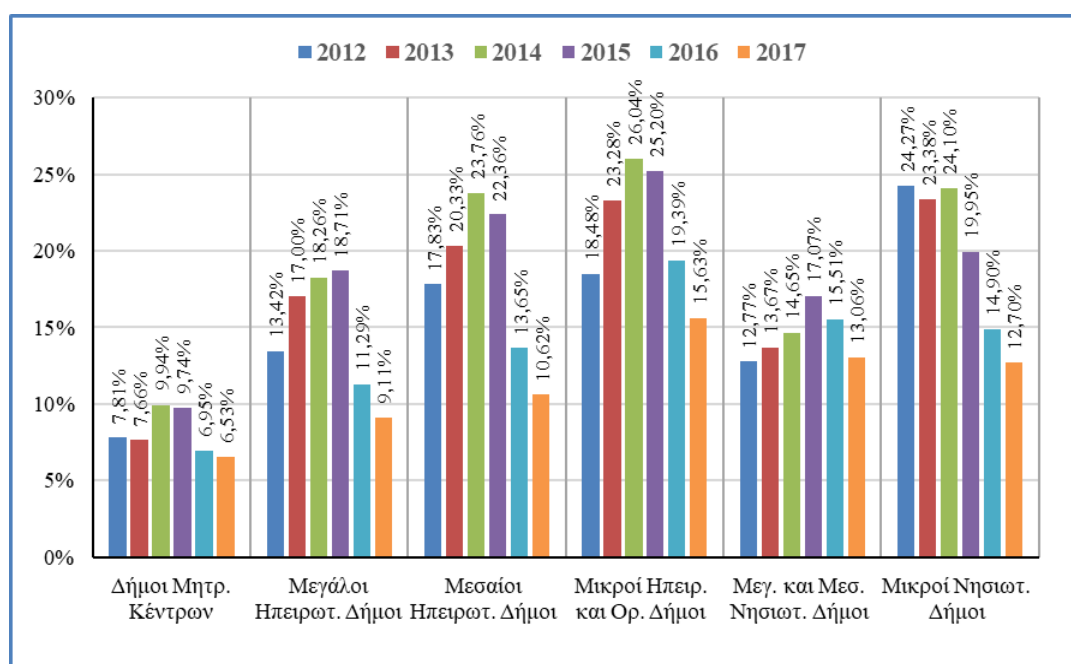
Πηγή: Στοιχεία ΥΠ.ΕΣ. – Ίδια επεξεργασία

Τα μεγαλύτερα ποσά παρουσιάζει ο δείκτης, για όλες τις κατηγορίες δήμων, στις Περιφέρειες Βορείου Αιγαίου (22,64%), Ηπείρου (22,28%) και Δυτικής Μακεδονίας (21,04%) και τα μικρότερα στις Περιφέρειες Αττικής (9%), Θεσσαλίας (12,57%) και Κεντρικής Μακεδονίας (13,92%). Για τους δήμους των μητροπολιτικών κέντρων, οι

δήμοι του Βορείου Τομέα Αθηνών παρουσιάζουν κατά μέσο όρο δείκτη 8,52%, του Νοτίου Τομέα Αθηνών 8,33%, του Κεντρικού Τομέα Αθηνών 8,12% , του Δυτικού Τομέα Αθηνών 5,51% και των Περιφερειακών Ενοτήτων Πειραιά και Θεσσαλονίκης 5,58% και 11,52% αντίστοιχα.

Κυρίως όμως, οι επενδύσεις εξαρτώνται από την δυνατότητα του δήμου να προγραμματίσει, να σχεδιάσει και να εντάξει έργα σε χρηματοδοτούμενα και συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα

**Διάγραμμα 4.15 Πορεία συμμετοχής επενδύσεων στο σύνολο εξόδων κατά κατηγορία δήμων**



Πηγή: Στοιχεία ΥΠ.ΕΣ. – Ίδια επεξεργασία

Καταγράφεται η τάση μείωσης της συμμετοχής των επενδύσεων δαπανών στο σύνολο των εξόδων, ιδίως την τελευταία τριετία 2015-2017, γιατί το 2015 έληξε λογιστικά η 4<sup>η</sup> προγραμματική περίοδος 2007-2013 (ΕΣΠΑ) και οι πληρωμές των έργων ήταν στην κορύφωσή τους, ενώ πολλά μέτρα, δράσεις και έργα του τρέχοντος ΕΣΠΑ δεν είχαν ξεκινήσει.

#### 4.1.2.3 Δείκτης συμμετοχής κόστους απασχόλησης προσωπικού στο σύνολο των λειτουργικών δαπανών

Ως κόστος απασχόλησης προσωπικού χρησιμοποιούμε τις δαπάνες της κατηγορίας 60 του προϋπολογισμού.

Με τον δείκτη συσχετίζεται το συνολικό κόστος απασχόλησης με το σύνολο των λειτουργικών δαπανών. δήμου [(ΚΑΕ (60) / ΚΑΕ (6))]

**Πίνακας 4.13 Δείκτης συμμετοχής κόστους απασχόλησης στις λειτουργικές δαπάνες**

a/a	Περιγραφή	Αριθμός Δήμων	2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012-2017
<b>1</b>	<b>Δήμοι Μητροπολιτικών Κέντρων</b>	<b>47</b>	<b>52,69%</b>	<b>50,72%</b>	<b>52,46%</b>	<b>51,04%</b>	<b>49,58%</b>	<b>50,46%</b>	<b>51,16%</b>
1α	έως 50.000 κάτοικοι	15	51,20%	51,53%	52,22%	49,28%	45,01%	48,77%	49,67%
1β	50.000 - 100.000 κάτοικοι	25	52,46%	50,78%	52,31%	50,89%	51,00%	50,70%	51,36%
1γ	> 100.000 κάτοικοι	7	56,71%	48,80%	53,48%	55,30%	54,25%	53,23%	53,63%
<b>2</b>	<b>Μεγάλοι Ηπειρωτ. Δήμοι και Πρωτεύουσες Νομών</b>	<b>93</b>	<b>46,61%</b>	<b>45,02%</b>	<b>45,46%</b>	<b>44,41%</b>	<b>43,16%</b>	<b>42,91%</b>	<b>44,60%</b>
2α	έως 30.000 κάτοικοι	23	45,89%	45,22%	45,33%	43,23%	42,22%	42,45%	44,05%
2β	30.000 - 50.000 κάτοικοι	37	44,75%	42,98%	44,21%	42,87%	41,39%	40,79%	42,83%
2γ	50.000 - 100.000 κάτοικοι	23	48,22%	45,30%	46,16%	45,58%	44,73%	45,05%	45,84%
2δ	> 100.000 κάτοικοι	10	51,45%	51,44%	48,78%	50,14%	48,23%	46,94%	49,50%
<b>3</b>	<b>Μεσαίοι Ηπειρωτ. Δήμοι (10.000 - 25.000)</b>	<b>94</b>	<b>41,95%</b>	<b>40,75%</b>	<b>41,61%</b>	<b>40,43%</b>	<b>37,86%</b>	<b>37,77%</b>	<b>40,07%</b>
<b>4</b>	<b>Μικροί Ηπειρωτ. και Ορεινοί Δήμοι (&lt; 10.000)</b>	<b>35</b>	<b>41,46%</b>	<b>39,07%</b>	<b>39,34%</b>	<b>38,82%</b>	<b>35,57%</b>	<b>36,07%</b>	<b>38,38%</b>
<b>5</b>	<b>Μεγάλοι και Μεσαίοι Νησιωτικοί Δήμοι (&gt; 3.500 κάτοικοι)</b>	<b>21</b>	<b>48,03%</b>	<b>45,72%</b>	<b>45,56%</b>	<b>46,35%</b>	<b>44,04%</b>	<b>42,72%</b>	<b>45,40%</b>
5α	3.500 - 15.000 κάτοικοι	15	46,56%	44,61%	44,03%	44,87%	42,79%	41,59%	44,08%
5β	> 15.000 κάτοικοι	6	51,69%	48,51%	49,40%	50,06%	47,15%	45,52%	48,72%
<b>6</b>	<b>Μικροί Νησιωτικοί Δήμοι (&lt; 3.500 κάτοικοι)</b>	<b>35</b>	<b>37,61%</b>	<b>38,85%</b>	<b>39,04%</b>	<b>36,99%</b>	<b>35,15%</b>	<b>32,99%</b>	<b>36,38%</b>
	<b>Σύνολα</b>	<b>325</b>	<b>44,71%</b>	<b>43,38%</b>	<b>44,03%</b>	<b>42,97%</b>	<b>40,95%</b>	<b>40,71%</b>	<b>42,73%</b>

Πηγή: Στοιχεία ΥΠ.ΕΣ. – Ίδια επεξεργασία

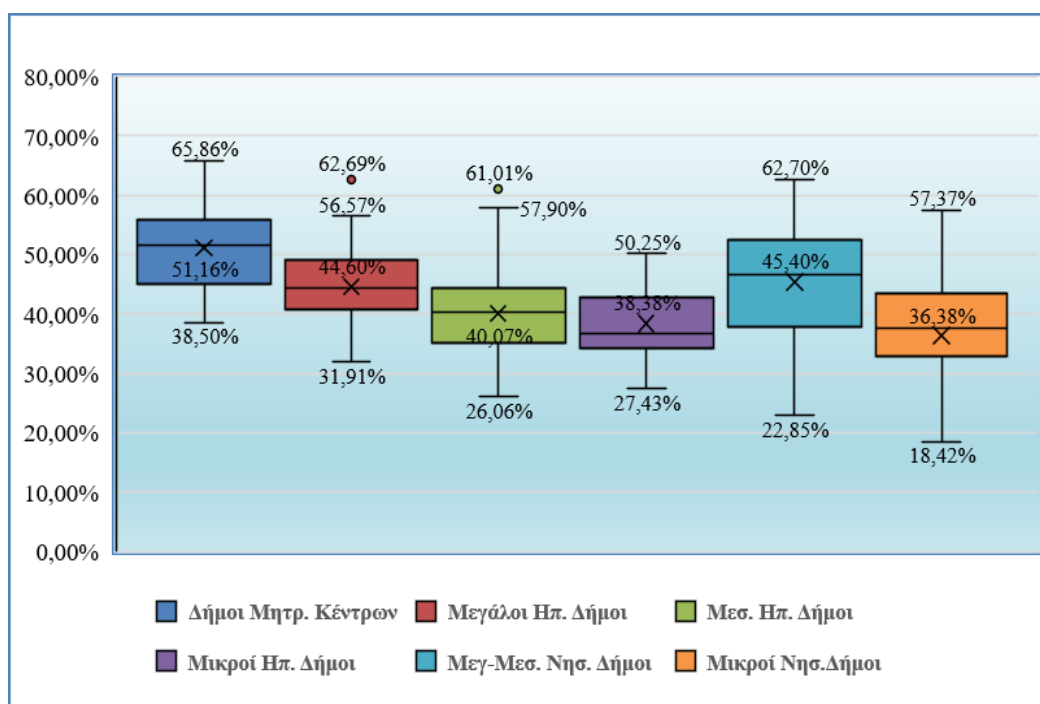
Για την περίοδο 2012-2017 ο μέσος όρος της συμμετοχής του κόστους απασχόλησης στο σύνολο των λειτουργικών δαπανών όλων των δήμων ήταν 42,73%.

Τα μεγαλύτερα ποσοστά, αναλογικά, παρουσίασαν οι δήμοι των μητροπολιτικών κέντρων (51,16%), των μεγάλων και μεσαίων νησιωτικών δήμων (45,40%) και των μεγάλων ηπειρωτικών δήμων (44,60%) , που έχουν και παρέχουν περισσότερες υπηρεσίες

Οι δήμοι των μικρών νησιωτικών και μικρών ηπειρωτικών δήμων έχουν την μικρότερη συμμετοχή του κόστους απασχόλησης που ήταν κατά μέσο όρο 36,38% και 38,38% αντίστοιχα

Στο παρακάτω Διάγραμμα 4.16 απεικονίζεται η διασπορά των τιμών του δείκτη κατά κατηγορία δήμων

**Διάγραμμα 4.16 Κατανομή δείκτη συμμετοχής κόστους απασχόλησης στο σύνολο των λειτουργικών δαπανών κατά κατηγορία δήμων**



Πηγή: Στοιχεία ΥΠ.ΕΣ. – Ίδια επεξεργασία

Από την διασπορά που εμφανίζει ο δείκτης, ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχει να μελετηθούν οι δήμοι που εμφανίζουν τις ακραίες τιμές.

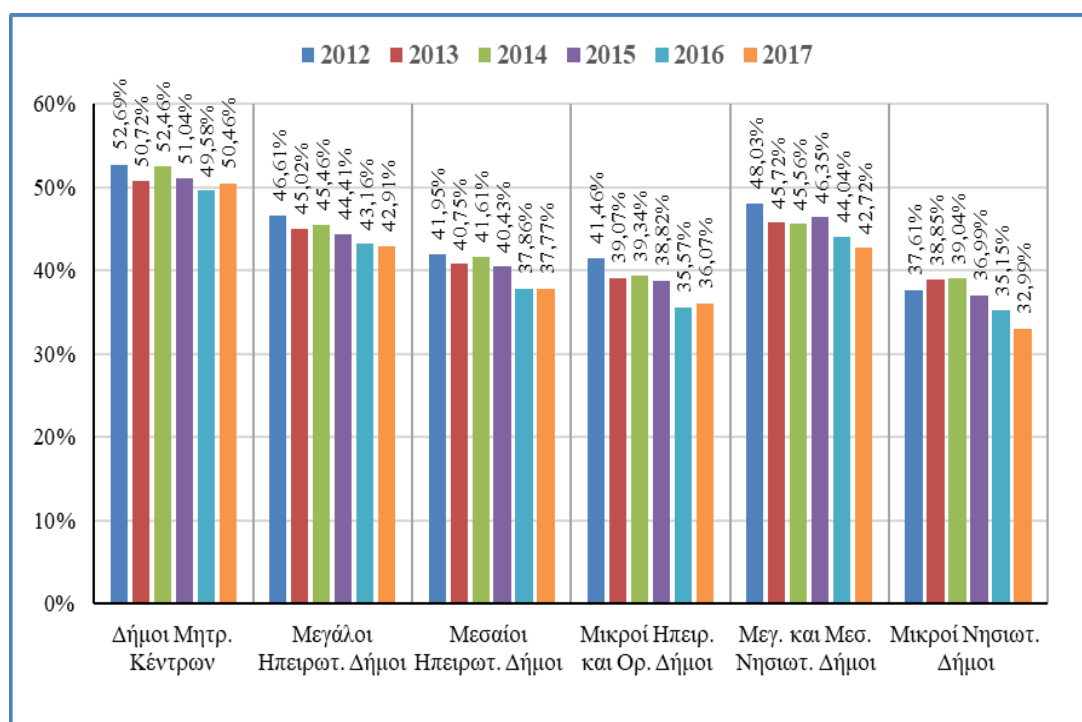
Τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, η διοίκηση και η οργάνωση που έχει ο κάθε δήμος

διαμορφώνουν και την τιμή του δείκτη. Για παράδειγμα στο παραπάνω Διάγραμμα αποτυπώνεται στους μεσαίους ηπειρωτικούς δήμους μεγαλύτερη τιμή του δείκτη 61% και μικρότερη 26%.

Υπάρχουν όμως δήμοι με τα ίδια χαρακτηριστικά που εμφανίζουν μεγάλες διαφορές στον δείκτη και για την αξιολόγησή τους πρέπει να ληφθεί υπόψη ο αριθμός προσωπικού, τα νομικά πρόσωπα (ΝΠΔΔ) και οι δημοτικές επιχειρήσεις (ΝΠΙΔ), μέσω των οποίων ασκούν κάποιες από τις αρμοδιότητές τους

Οι δήμοι που έχουν υψηλό δείκτη ανεξαρτησίας (ίδια έσοδα) και λειτουργικής αυτονομίας έχουν τις χαμηλότερες τιμές του δείκτη

**Διάγραμμα 4.17 Πορεία συμμετοχής κόστους προσωπικού στις λειτουργικές δαπάνες κατά κατηγορία δήμων**



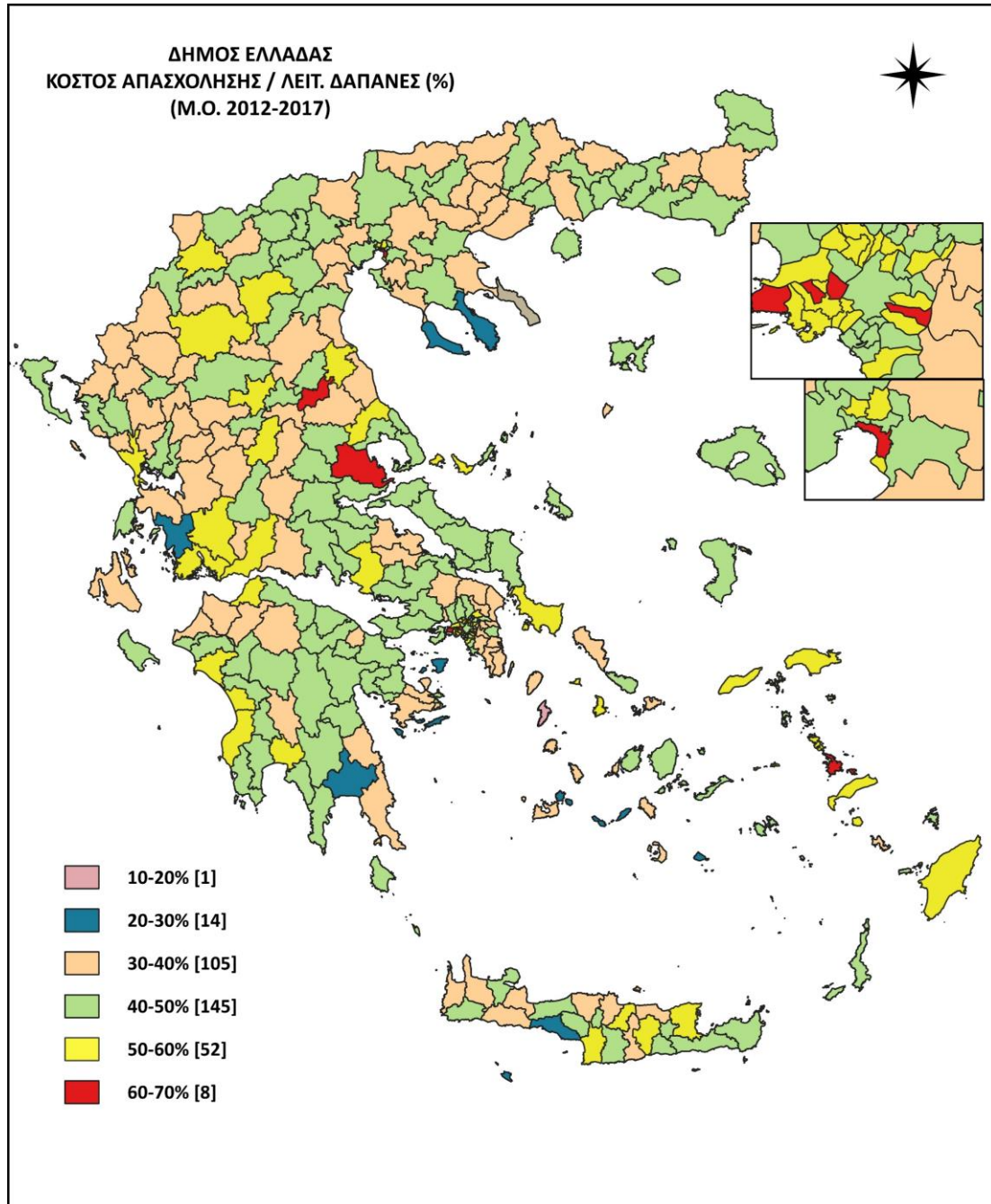
Πηγή: Στοιχεία ΥΠ.ΕΣ. – Ιδια επεξεργασία

Ο δείκτης για την περίοδο 2012-2017 εμφανίζει μειωτική τάση, έστω και μικρή, για όλες τις κατηγορίες των δήμων

Στον παρακάτω Χάρτη 4.4. απεικονίζεται παραστατικά η συμμετοχή (%) του κόστους

απασχόλησης στο σύνολο των λειτουργικών δαπανών, ως μέσος όρος των ετών 2012 – 2017 και για τους 325 δήμους της χώρας

#### Χάρτης 4.4 Δείκτης κόστους απασχόλησης προς λειτουργικές δαπάνες (%) των 325 δήμων



Πηγή: Στοιχεία ΥΠ.ΕΣ. – Ίδια επεξεργασία



Οι πιο πολλοί δήμοι (145) έχουν συμμετοχή του κόστους απασχόλησης στις λειτουργικές δαπάνες 40-50% και 105 δήμοι 30-40%, 52 δήμοι 50-60%, 14 δήμοι 20-30% και 8 δήμοι πάνω από 60%

### 4.1.3 Αριθμοδείκτες συσχέτισης εσόδων – εξόδων

#### 4.1.3.1 Δείκτης κάλυψης λειτουργικών δαπανών από τακτικά έσοδα

Η κάλυψη του λειτουργικών δαπανών καταλαμβάνει το μεγαλύτερο ποσοστό των εξόδων, που καλύπτεται από τα τακτικά έσοδα. Οι δείκτες που προτείνονται είναι δυνατό να βοηθήσουν στη λήψη αποφάσεων με στόχο την ορθολογική διαχείριση.

Με τον δείκτη αυτό υπολογίζεται το ποσοστό κάλυψης του κόστους των λειτουργικών δαπανών από τα τακτικά έσοδα [(ΚΑΕ (6) / ΚΑΕ (06+21+321))]

**Πίνακας 4.14 Δείκτης κάλυψης λειτουργικών δαπανών από τακτικά έσοδα**

α/α	Περιγραφή	Αριθμός Δήμων	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Μ.Ο. 2012-2017
<b>1</b>	<b>Δήμοι Μητροπολιτικών Κέντρων</b>	<b>47</b>	<b>0,96</b>	<b>0,93</b>	<b>0,92</b>	<b>0,91</b>	<b>0,94</b>	<b>0,98</b>	<b>0,94</b>
1α	έως 50.000 κάτοικοι	15	0,98	0,96	0,90	0,92	1,03	0,96	0,96
1β	50.000 - 100.000 κάτοικοι	25	0,95	0,90	0,91	0,90	0,89	1,00	0,93
1γ	> 100.000 κάτοικοι	7	0,95	0,94	0,98	0,91	0,90	0,98	0,94
<b>2</b>	<b>Μεγάλοι Ηπειρωτ. Δήμοι και Πρωτεύουσες Νομών</b>	<b>93</b>	<b>0,99</b>	<b>0,98</b>	<b>0,94</b>	<b>0,91</b>	<b>0,91</b>	<b>0,99</b>	<b>0,95</b>
2α	έως 30.000 κάτοικοι	23	0,99	0,92	0,88	0,89	0,88	0,97	0,92
2β	30.000 - 50.000 κάτοικοι	37	1,05	1,06	0,99	0,93	0,97	1,06	1,01
2γ	50.000 - 100.000 κάτοικοι	23	0,94	0,96	0,90	0,90	0,88	0,95	0,92
2δ	> 100.000 κάτοικοι	10	0,91	0,90	0,92	0,87	0,85	0,93	0,90
<b>3</b>	<b>Μεσαίοι Ηπειρωτ. Δήμοι (10.000 - 25.000)</b>	<b>94</b>	<b>0,98</b>	<b>0,96</b>	<b>0,92</b>	<b>0,91</b>	<b>0,92</b>	<b>1,02</b>	<b>0,95</b>
<b>4</b>	<b>Μικροί Ηπειρωτ. και Ορεινοί Δήμοι (&lt; 10.000)</b>	<b>35</b>	<b>1,00</b>	<b>0,98</b>	<b>0,93</b>	<b>0,90</b>	<b>0,92</b>	<b>0,93</b>	<b>0,94</b>
<b>5</b>	<b>Μεγάλοι και Μεσαίοι Νησιωτικοί Δήμοι (&gt; 3.500 κάτοικοι)</b>	<b>21</b>	<b>0,98</b>	<b>0,96</b>	<b>0,90</b>	<b>0,87</b>	<b>0,88</b>	<b>0,93</b>	<b>0,92</b>
5α	3.500 - 15.000 κάτοικοι	15	0,97	0,92	0,91	0,86	0,88	0,94	0,91
5β	> 15.000 κάτοικοι	6	0,99	1,05	0,90	0,90	0,87	0,90	0,93
<b>6</b>	<b>Μικροί Νησιωτικοί Δήμοι (&lt; 3.500 κάτοικοι)</b>	<b>35</b>	<b>0,92</b>	<b>0,91</b>	<b>0,87</b>	<b>0,88</b>	<b>0,92</b>	<b>0,81</b>	<b>0,88</b>
	<b>Σύνολα</b>	<b>325</b>	<b>0,98</b>	<b>0,96</b>	<b>0,92</b>	<b>0,90</b>	<b>0,92</b>	<b>0,97</b>	<b>0,94</b>

Πηγή: Στοιχεία ΥΠ.ΕΣ. – Ίδια επεξεργασία

Την εξαετία 2012-2017 ο μέσος όρος της κάλυψης των λειτουργικών δαπανών από τακτικά έσοδα, για όλους τους δήμους ήταν 94%. Για όλες τις κατηγορίες των δήμων τα ποσοστά είναι παραπλήσια, με μικρότερο αυτό των μικρών νησιωτικών δήμων (88%)

Το συμπέρασμα είναι ότι τα υπολειπόμενα ποσοστά μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την κάλυψη άλλων λειτουργικών δαπανών και συνεπώς, εφόσον αυτές απαιτούνται, είναι ανάγκη να αυξηθούν τα ίδια έσοδα ή οι επιχορηγήσεις για λειτουργικές δαπάνες

#### 4.1.3.2 Δείκτης κάλυψης κόστους προσωπικού από τακτικά έσοδα

Αναμφισβήτητα βαρύνουσα σημασία στην διαμόρφωση του λειτουργικού κόστους των δήμων έχει το κόστος των αμοιβών του προσωπικού τους. Ο δείκτης που ακολουθεί δίνει το ποσοστό των τακτικών εσόδων των δήμων που αφιερώνεται στην κάλυψη της κατηγορίας αυτής [(ΚΑΕ (60) / ΚΑΕ (06+21+321))]

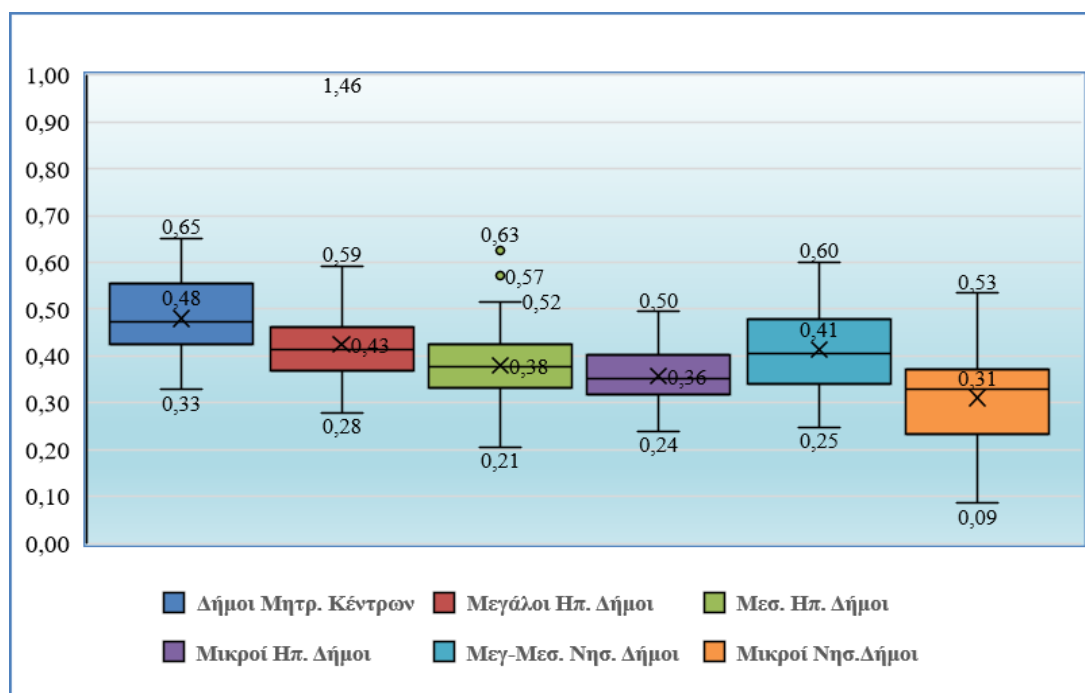
**Πίνακας 4.15 Δείκτης κάλυψης κόστους προσωπικού από τακτικά έσοδα**

α/α	Περιγραφή	Αριθμός Δήμων	2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012-2017
<b>1</b>	<b>Δήμοι Μητροπολιτικών Κέντρων</b>	<b>47</b>	<b>0,51</b>	<b>0,48</b>	<b>0,48</b>	<b>0,46</b>	<b>0,46</b>	<b>0,50</b>	<b>0,48</b>
1α	έως 50.000 κάτοικοι	15	0,51	0,50	0,47	0,46	0,44	0,47	0,47
1β	50.000 - 100.000 κάτοικοι	25	0,50	0,46	0,47	0,46	0,46	0,51	0,48
1γ	> 100.000 κάτοικοι	7	0,54	0,48	0,52	0,51	0,49	0,52	0,51
<b>2</b>	<b>Μεγάλοι Ηπειρωτ. Δήμοι και Πρωτεύουσες Νομών</b>	<b>93</b>	<b>0,46</b>	<b>0,44</b>	<b>0,43</b>	<b>0,40</b>	<b>0,39</b>	<b>0,43</b>	<b>0,43</b>
2α	έως 30.000 κάτοικοι	23	0,46	0,42	0,40	0,38	0,37	0,41	0,41
2β	30.000 - 50.000 κάτοικοι	37	0,47	0,46	0,44	0,40	0,40	0,43	0,43
2γ	50.000 - 100.000 κάτοικοι	23	0,45	0,43	0,42	0,41	0,40	0,43	0,42
2δ	> 100.000 κάτοικοι	10	0,47	0,46	0,45	0,44	0,41	0,44	0,44
<b>3</b>	<b>Μεσαίοι Ηπειρωτ. Δήμοι (10.000 - 25.000)</b>	<b>94</b>	<b>0,41</b>	<b>0,39</b>	<b>0,38</b>	<b>0,37</b>	<b>0,35</b>	<b>0,38</b>	<b>0,38</b>
<b>4</b>	<b>Μικροί Ηπειρωτ. και Ορεινοί Δήμοι (&lt; 10.000)</b>	<b>35</b>	<b>0,41</b>	<b>0,38</b>	<b>0,36</b>	<b>0,35</b>	<b>0,33</b>	<b>0,32</b>	<b>0,36</b>
<b>5</b>	<b>Μεγάλοι και Μεσαίοι Νησιωτικοί Δήμοι (&gt; 3.500 κάτοικοι)</b>	<b>21</b>	<b>0,46</b>	<b>0,43</b>	<b>0,41</b>	<b>0,40</b>	<b>0,38</b>	<b>0,40</b>	<b>0,41</b>
5α	3.500 - 15.000 κάτοικοι	15	0,44	0,41	0,39	0,38	0,37	0,39	0,40
5β	> 15.000 κάτοικοι	6	0,52	0,51	0,44	0,44	0,41	0,41	0,46
<b>6</b>	<b>Μικροί Νησιωτικοί Δήμοι (&lt; 3.500 κάτοικοι)</b>	<b>35</b>	<b>0,33</b>	<b>0,34</b>	<b>0,33</b>	<b>0,32</b>	<b>0,31</b>	<b>0,26</b>	<b>0,31</b>
	<b>Σύνολα</b>	<b>325</b>	<b>0,44</b>	<b>0,41</b>	<b>0,40</b>	<b>0,39</b>	<b>0,37</b>	<b>0,39</b>	<b>0,40</b>

Πηγή: Στοιχεία ΥΠ.ΕΣ. – Ίδια επεξεργασία

Στον παραπάνω Πίνακα 4.15 αποτυπώνεται ότι ο μέσος όρος της κάλυψης του κόστους προσωπικού από τακτικά έσοδα, για όλους τους δήμους ήταν 40%. Το μεγαλύτερο ποσοστό εμφανίζεται στους δήμους των μητροπολιτικών κέντρων (48%) και ιδίως αυτοί με πληθυσμό άνω των 100.000 κατοίκων είχαν κατά μέσο όρο ποσοστό 51%, ενώ στους μικρούς νησιωτικούς δήμους και στους μικρούς ηπειρωτικούς και ορεινούς δήμους ο δείκτης εμφανίζει τις μικρότερες τιμές, ήτοι 31% και 38% αντίστοιχα.

**Διάγραμμα 4.18 Κατανομή δείκτη κάλυψης κόστους απασχόλησης από τακτικά έσοδα κατά κατηγορία δήμων**



Πηγή: Στοιχεία ΥΠ.ΕΣ. – Ιδια επεξεργασία

Από την διασπορά που εμφανίζει ο δείκτης, ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχει η μελέτη των δήμων που εμφανίζουν τις ακραίες τιμές. Για παράδειγμα σε ένα μεγάλο ηπειρωτικό δήμο εμφανίζεται η τιμή 1,46 , που σημαίνει ότι το κόστος απασχόλησης είναι μιάμιση φορά πάνω από τα τακτικά του έσοδα

Η τιμή του δείκτη κυμαίνεται ανάλογα με την δυνατότητα είσπραξης ιδίων εσόδων και τις υπηρεσίες που έχουν οι δήμοι. Τις μικρότερες τιμές παρουσιάζουν οι δήμοι με υψηλά ίδια έσοδα.

#### 4.1.3.3 Δείκτης κάλυψης λειτουργικών δαπανών από τακτικές επιχορηγήσεις

Με τον δείκτη αυτόν ελέγχεται ο βαθμός της εξάρτησης ενός δήμου από τις τακτικές επιχορηγήσεις, προκειμένου να καλύπτει τις λειτουργικές του δαπάνες [(ΚΑΕ (06) / ΚΑΕ (6)].

**Πίνακας 4.16 Δείκτης κάλυψης λειτουργικών δαπανών από τακτικές επιχορηγήσεις**

a/a	Περιγραφή	Αριθμός Δήμων	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Μ.Ο. 2012-2017
<b>1</b>	<b>Δήμοι Μητροπολιτικών Κέντρων</b>	<b>47</b>	<b>0,46</b>	<b>0,45</b>	<b>0,47</b>	<b>0,48</b>	<b>0,46</b>	<b>0,40</b>	<b>0,45</b>
1α	έως 50.000 κάτοικοι	15	0,40	0,38	0,43	0,44	0,39	0,37	0,40
1β	50.000 - 100.000 κάτοικοι	25	0,47	0,48	0,50	0,50	0,50	0,42	0,48
1γ	> 100.000 κάτοικοι	7	0,58	0,48	0,41	0,45	0,45	0,39	0,46
<b>2</b>	<b>Μεγάλοι Ηπειρωτ. Δήμοι και Πρωτεύουσες Νομών</b>	<b>93</b>	<b>0,50</b>	<b>0,50</b>	<b>0,55</b>	<b>0,56</b>	<b>0,56</b>	<b>0,48</b>	<b>0,52</b>
2α	έως 30.000 κάτοικοι	23	0,48	0,50	0,56	0,56	0,56	0,46	0,52
2β	30.000 - 50.000 κάτοικοι	37	0,47	0,46	0,52	0,54	0,52	0,45	0,49
2γ	50.000 - 100.000 κάτοικοι	23	0,55	0,54	0,61	0,62	0,62	0,54	0,58
2δ	> 100.000 κάτοικοι	10	0,55	0,54	0,49	0,55	0,56	0,46	0,53
<b>3</b>	<b>Μεσαίοι Ηπειρωτ. Δήμοι (10.000 - 25.000)</b>	<b>94</b>	<b>0,58</b>	<b>0,56</b>	<b>0,61</b>	<b>0,63</b>	<b>0,60</b>	<b>0,50</b>	<b>0,58</b>
<b>4</b>	<b>Μικροί Ηπειρωτ. και Ορεινοί Δήμοι (&lt; 10.000)</b>	<b>35</b>	<b>0,65</b>	<b>0,64</b>	<b>0,71</b>	<b>0,74</b>	<b>0,70</b>	<b>0,80</b>	<b>0,71</b>
<b>5</b>	<b>Μεγάλοι και Μεσαίοι Νησιωτικοί Δήμοι (&gt; 3.500 κάτοικοι)</b>	<b>21</b>	<b>0,42</b>	<b>0,40</b>	<b>0,43</b>	<b>0,49</b>	<b>0,49</b>	<b>0,41</b>	<b>0,44</b>
5α	3.500 - 15.000 κάτοικοι	15	0,44	0,42	0,44	0,48	0,48	0,39	0,44
5β	> 15.000 κάτοικοι	6	0,38	0,36	0,43	0,52	0,51	0,44	0,44
<b>6</b>	<b>Μικροί Νησιωτικοί Δήμοι (&lt; 3.500 κατοικοι)</b>	<b>35</b>	<b>0,67</b>	<b>0,65</b>	<b>0,70</b>	<b>0,71</b>	<b>0,70</b>	<b>0,60</b>	<b>0,68</b>
	<b>Σύνολα</b>	<b>325</b>	<b>0,55</b>	<b>0,53</b>	<b>0,58</b>	<b>0,60</b>	<b>0,58</b>	<b>0,52</b>	<b>0,56</b>

Πηγή: Στοιχεία ΥΠ.ΕΣ. – Ίδια επεξεργασία

Ο μέσος όρος της κάλυψης των λειτουργικών δαπανών από τακτικές επιχορηγήσεις, για όλους τους δήμους ήταν 56%.

Το μεγαλύτερο ποσοστό εμφανίζεται στους μικρούς ηπειρωτικούς και μικρούς ορεινούς δήμους (71%) και στους μικρούς νησιωτικούς δήμους (68%), που σημαίνει ότι το υπολειπόμενο ποσοστό μπορεί να χρησιμοποιηθεί για άλλες λειτουργικές δαπάνες.

Οι μεγάλοι και μεσαίοι νησιωτικοί δήμοι, οι δήμοι των μητροπολιτικών κέντρων και οι μεγάλοι ηπειρωτικοί δήμοι και πρωτεύουσες νομών έχουν μικρότερη εξάρτηση από τις τακτικές επιχορηγήσεις για την κάλυψη των λειτουργικών τους δαπανών

Υπάρχει μειωτική τάση του δείκτη στους δήμους των μητροπολιτικών κέντρων, στους μικρούς ορεινούς αυξάνεται και στις λοιπές κατηγορίες αυξομειώνεται περί τον μέσο όρο της εξαετίας 2012-2017

#### 4.1.3.4 Δείκτης κάλυψης τοκοχρεωλύσιων από τακτικά έσοδα

Ο δείκτης υπολογίζεται διαιρώντας τα ετήσια τοκοχρεωλύσια (κατηγορία 65) προς το σύνολο των εισπραχθέντων τακτικών εσόδων [(ΚΑΕ (65) / ΚΑΕ (6+21+321)).

**Πίνακας 4.17 Δείκτης ετήσιας αποπληρωμής δανειακών υποχρεώσεων**

a/a	Περιγραφή	Αριθμός Δήμων	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Μ.Ο. 2012-2017
<b>1</b>	<b>Δήμοι Μητροπολιτικών Κέντρων</b>	<b>47</b>	<b>0,08</b>	<b>0,05</b>	<b>0,05</b>	<b>0,05</b>	<b>0,09</b>	<b>0,05</b>	<b>0,06</b>
1α	έως 50.000 κάτοικοι	15	0,11	0,07	0,06	0,07	0,18	0,06	0,09
1β	50.000 - 100.000 κάτοικοι	25	0,06	0,04	0,04	0,04	0,04	0,04	0,04
1γ	> 100.000 κάτοικοι	7	0,08	0,09	0,07	0,05	0,07	0,07	0,07
<b>2</b>	<b>Μεγάλοι Ηπειρωτ. Δήμοι και Πρωτεύουσες Νομών</b>	<b>93</b>	<b>0,08</b>	<b>0,06</b>	<b>0,05</b>	<b>0,04</b>	<b>0,05</b>	<b>0,05</b>	<b>0,06</b>
2α	έως 30.000 κάτοικοι	23	0,07	0,04	0,04	0,03	0,04	0,04	0,04
2β	30.000 - 50.000 κάτοικοι	37	0,09	0,08	0,05	0,05	0,05	0,05	0,06
2γ	50.000 - 100.000 κάτοικοι	23	0,07	0,05	0,04	0,04	0,04	0,04	0,05
2δ	> 100.000 κάτοικοι	10	0,10	0,06	0,07	0,05	0,06	0,06	0,07
<b>3</b>	<b>Μεσαίοι Ηπειρωτ. Δήμοι (10.000 - 25.000)</b>	<b>94</b>	<b>0,07</b>	<b>0,04</b>	<b>0,04</b>	<b>0,03</b>	<b>0,04</b>	<b>0,04</b>	<b>0,04</b>
<b>4</b>	<b>Μικροί Ηπειρωτ. και Ορεινοί Δήμοι (&lt; 10.000)</b>	<b>35</b>	<b>0,05</b>	<b>0,03</b>	<b>0,03</b>	<b>0,03</b>	<b>0,03</b>	<b>0,03</b>	<b>0,03</b>
<b>5</b>	<b>Μεγάλοι και Μεσαίοι Νησιωτικοί Δήμοι (&gt; 3.500 κάτοικοι)</b>	<b>21</b>	<b>0,04</b>	<b>0,03</b>	<b>0,02</b>	<b>0,02</b>	<b>0,02</b>	<b>0,03</b>	<b>0,03</b>
5α	3.500 - 15.000 κάτοικοι	15	0,04	0,03	0,02	0,02	0,02	0,02	0,03
5β	> 15.000 κάτοικοι	6	0,05	0,02	0,02	0,02	0,03	0,04	0,03
<b>6</b>	<b>Μικροί Νησιωτικοί Δήμοι (&lt; 3.500 κατοικοι)</b>	<b>35</b>	<b>0,03</b>	<b>0,03</b>	<b>0,03</b>	<b>0,03</b>	<b>0,03</b>	<b>0,02</b>	<b>0,03</b>
	<b>Σύνολα</b>	<b>325</b>	<b>0,06</b>	<b>0,05</b>	<b>0,04</b>	<b>0,04</b>	<b>0,05</b>	<b>0,04</b>	<b>0,05</b>

Πηγή: Στοιχεία ΥΠ.ΕΣ. – Ίδια επεξεργασία

Διαπιστώνεται ότι το ετήσιο κόστος εξυπηρέτησης των δανείων ως ποσοστό των

τακτικών εσόδων είναι μικρό και κυμαίνεται από 3% στους μικρούς δήμους έως 6% στους μεγάλους ηπειρωτικούς δήμους και στους δήμους των μητροπολιτικών κέντρων. Το μεγαλύτερο ποσοστό (9%) αποτυπώνεται στους δήμους μητροπολιτικών κέντρων με πληθυσμό έως 50.000 κατοίκους και αμέσως μετά στους δήμους πάνω των 100.000 κατοίκων με 7%.

#### 4.1.3.5 Δείκτης συμμετοχής επενδύσεων στα συνολικά έσοδα

Με τον δείκτη υπολογίζεται το ποσοστό συμμετοχής των επενδύσεων στα συνολικά έσοδα ενός δήμου και παρουσιάζει σημαντικό ενδιαφέρον όταν χρησιμοποιείται για συγκρίσεις μεταξύ διαφορετικών οργανισμών [(ΚΑΕ (7) / ΚΑΕ (0+1+2+3+4))].

**Πίνακας 4.18 Δείκτης συμμετοχής επενδύσεων στα συνολικά έσοδα**

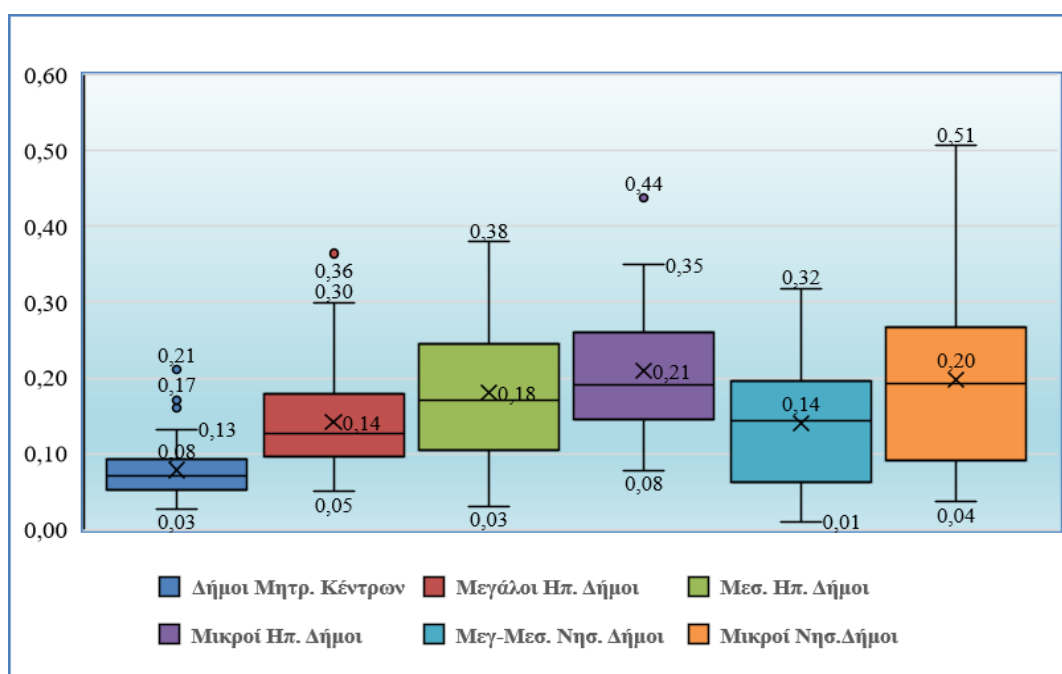
a/a	Περιγραφή	Αριθμός Δήμων	2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012-2017
<b>1</b>	<b>Δήμοι Μητροπολιτικών Κέντρων</b>	<b>47</b>	<b>0,08</b>	<b>0,07</b>	<b>0,10</b>	<b>0,09</b>	<b>0,07</b>	<b>0,06</b>	<b>0,08</b>
1α	έως 50.000 κάτοικοι	15	0,06	0,06	0,11	0,11	0,08	0,07	0,08
1β	50.000 - 100.000 κάτοικοι	25	0,09	0,09	0,10	0,09	0,06	0,07	0,08
1γ	> 100.000 κάτοικοι	7	0,04	0,05	0,07	0,08	0,05	0,04	0,05
<b>2</b>	<b>Μεγάλοι Ηπειρωτ. Δήμοι και Πρωτεύουσες Νομών</b>	<b>93</b>	<b>0,13</b>	<b>0,17</b>	<b>0,18</b>	<b>0,18</b>	<b>0,11</b>	<b>0,09</b>	<b>0,14</b>
2α	έως 30.000 κάτοικοι	23	0,14	0,16	0,17	0,19	0,12	0,09	0,15
2β	30.000 - 50.000 κάτοικοι	37	0,12	0,17	0,19	0,18	0,10	0,09	0,14
2γ	50.000 - 100.000 κάτοικοι	23	0,15	0,18	0,20	0,18	0,11	0,09	0,15
2δ	> 100.000 κάτοικοι	10	0,10	0,13	0,12	0,14	0,09	0,07	0,11
<b>3</b>	<b>Μεσαίοι Ηπειρωτ. Δήμοι (10.000 - 25.000)</b>	<b>94</b>	<b>0,17</b>	<b>0,20</b>	<b>0,24</b>	<b>0,22</b>	<b>0,14</b>	<b>0,11</b>	<b>0,18</b>
<b>4</b>	<b>Μικροί Ηπειρωτ. και Ορεινοί Δήμοι (&lt; 10.000)</b>	<b>35</b>	<b>0,17</b>	<b>0,24</b>	<b>0,26</b>	<b>0,24</b>	<b>0,20</b>	<b>0,15</b>	<b>0,21</b>
<b>5</b>	<b>Μεγάλοι και Μεσαίοι Νησιωτικοί Δήμοι (&gt; 3.500 κάτοικοι)</b>	<b>21</b>	<b>0,12</b>	<b>0,14</b>	<b>0,14</b>	<b>0,16</b>	<b>0,15</b>	<b>0,13</b>	<b>0,14</b>
5α	3.500 - 15.000 κάτοικοι	15	0,12	0,14	0,13	0,14	0,14	0,13	0,14
5β	> 15.000 κάτοικοι	6	0,12	0,12	0,17	0,22	0,17	0,10	0,15
<b>6</b>	<b>Μικροί Νησιωτικοί Δήμοι (&lt; 3.500 κάτοικοι)</b>	<b>35</b>	<b>0,26</b>	<b>0,24</b>	<b>0,24</b>	<b>0,19</b>	<b>0,15</b>	<b>0,11</b>	<b>0,20</b>
	<b>Σύνολα</b>	<b>325</b>	<b>0,15</b>	<b>0,18</b>	<b>0,20</b>	<b>0,19</b>	<b>0,13</b>	<b>0,10</b>	<b>0,16</b>

Πηγή: Στοιχεία ΥΠ.ΕΣ. – Ίδια επεξεργασία

Ο μέσος όρος της σχέσης των πληρωμών για επενδύσεις προς τα συνολικά έσοδα , για όλους τους δήμους ήταν 16%. Το μεγαλύτερο ποσοστό εμφανίζεται στους μικρούς ηπειρωτικούς δήμους (21%) και στους μικρούς νησιωτικούς δήμους (20%) και το μικρότερο στους δήμους των μητροπολιτικών δήμων με 8%, που έχουν μικρότερη ανάγκη για έργα υποδομών

Στο παρακάτω Διάγραμμα 4.19 απεικονίζεται η διασπορά των τιμών του δείκτη κατά κατηγορία δήμων

**Διάγραμμα 4.19 Κατανομή δείκτη πληρωμές για επενδύσεις προς συνολικά έσοδα κατά κατηγορία δήμων**

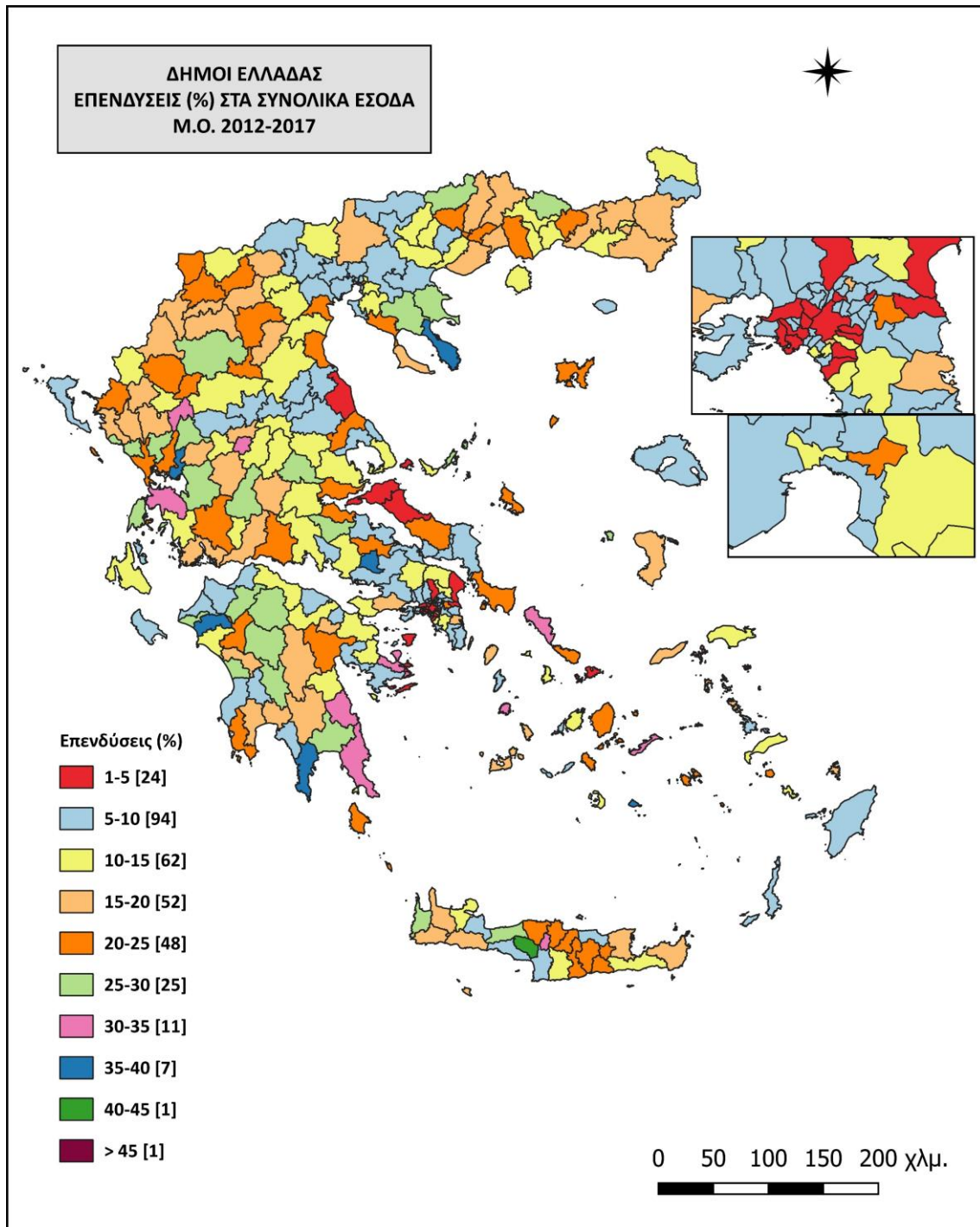


Πηγή: Στοιχεία ΥΠ.ΕΣ. – Ίδια επεξεργασία

Διαπιστώνεται ότι ο προσανατολισμός των δήμων των μητροπολιτικών δήμων δεν είναι στις επενδύσεις, σε αντίθεση με τους μικρούς δήμους όλων των κατηγοριών.

Από την διασπορά που εμφανίζει ο δείκτης, ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχει να δούμε τους δήμους που εμφανίζουν τις ακραίες τιμές και ιδίως στους μικρούς ορεινούς και μικρούς νησιωτικούς δήμους

**Χάρτης 4.5 Δείκτης συμμετοχής επενδύσεων στα συνολικά έσοδα (%) των 325 δήμων**



Πηγή: Στοιχεία ΥΠ.ΕΣ. – Ίδια επεξεργασία



#### 4.1.3.6 Δείκτης επιχορηγήσεις για επενδύσεις προς πληρωμές για επενδύσεις

Ο δείκτης αυτός παρέχει χρήσιμες πληροφορίες και ενδείξεις για τις προσπάθειες αυτοχρηματοδότησης των δήμων [(ΚΑΕ (13) / ΚΑΕ (7)].

**Πίνακας 4.19 Δείκτης επιχορηγήσεις για επενδύσεις προς πληρωμές για επενδύσεις**

α/α	Περιγραφή	Αριθμός Δήμων	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Μ.Ο. 2012-2017
<b>1</b>	<b>Δήμοι Μητροπολιτικών Κέντρων</b>	<b>47</b>	<b>2,21</b>	<b>1,23</b>	<b>1,15</b>	<b>1,23</b>	<b>1,30</b>	<b>1,09</b>	<b>1,37</b>
1α	έως 50.000 κάτοικοι	15	2,03	1,41	1,00	1,08	1,21	1,10	1,31
1β	50.000 - 100.000 κάτοικοι	25	2,32	1,10	1,27	1,28	1,40	1,09	1,41
1γ	> 100.000 κάτοικοι	7	2,20	1,31	1,05	1,37	1,14	1,07	1,36
<b>2</b>	<b>Μεγάλοι Ηπειρωτ. Δήμοι και Πρωτεύουσες Νομών</b>	<b>93</b>	<b>1,82</b>	<b>1,10</b>	<b>1,05</b>	<b>1,10</b>	<b>0,96</b>	<b>1,06</b>	<b>1,18</b>
2α	έως 30.000 κάτοικοι	23	1,93	1,11	1,05	1,17	0,89	0,99	1,19
2β	30.000 - 50.000 κάτοικοι	37	1,93	1,07	1,10	1,09	1,02	1,15	1,23
2γ	50.000 - 100.000 κάτοικοι	23	1,57	1,13	1,00	1,07	0,89	1,06	1,12
2δ	> 100.000 κάτοικοι	10	1,75	1,13	0,98	1,06	1,06	0,86	1,14
<b>3</b>	<b>Μεσαίοι Ηπειρωτ. Δήμοι (10.000 - 25.000)</b>	<b>94</b>	<b>2,00</b>	<b>1,21</b>	<b>1,03</b>	<b>1,09</b>	<b>1,51</b>	<b>1,37</b>	<b>1,37</b>
<b>4</b>	<b>Μικροί Ηπειρωτ. και Ορεινοί Δήμοι (&lt; 10.000)</b>	<b>35</b>	<b>2,06</b>	<b>1,05</b>	<b>1,12</b>	<b>1,26</b>	<b>1,08</b>	<b>3,41</b>	<b>1,66</b>
<b>5</b>	<b>Μεγάλοι και Μεσαίοι Νησιωτικοί Δήμοι (&gt; 3.500 κάτοικοι)</b>	<b>21</b>	<b>3,42</b>	<b>3,34</b>	<b>2,00</b>	<b>1,16</b>	<b>0,97</b>	<b>0,93</b>	<b>1,97</b>
5α	3.500 - 15.000 κάτοικοι	15	4,03	3,92	2,29	1,22	0,95	0,92	2,22
5β	> 15.000 κάτοικοι	6	1,89	1,90	1,28	1,02	1,03	0,97	1,35
<b>6</b>	<b>Μικροί Νησιωτικοί Δήμοι (&lt; 3.500 κάτοικοι)</b>	<b>35</b>	<b>1,83</b>	<b>1,06</b>	<b>1,33</b>	<b>0,97</b>	<b>0,92</b>	<b>1,67</b>	<b>1,56</b>
	<b>Σύνολα</b>	<b>325</b>	<b>2,06</b>	<b>1,29</b>	<b>1,16</b>	<b>1,12</b>	<b>1,18</b>	<b>1,46</b>	<b>1,41</b>

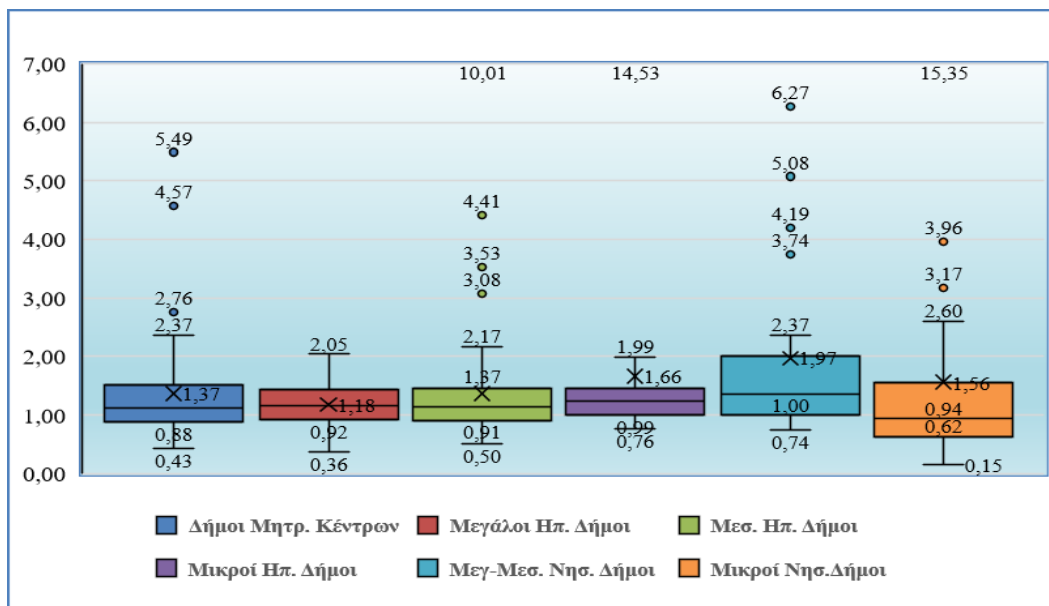
Πηγή: Στοιχεία ΥΠ.ΕΣ. – Ίδια επεξεργασία

Ο δείκτης μόνο ενδείξεις και τάσεις μπορεί να μας δώσει, γιατί δεν μπορεί να λάβει υπόψη τότε εισπράχθηκαν οι επιχορηγήσεις ή ποιες επενδύσεις εκτελούνται, για ποιες έχουν εκδοθεί λογαριασμοί και παραστατικά, αφού χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό του οι πληρωμές

Την εξαετία 2012-2017 ο μέσος όρος των επιχορηγήσεων για επενδύσεις προς πληρωμές για επενδύσεις, για όλους τους δήμους ήταν 1,41, που σημαίνει ότι δεν διοχέτευσαν

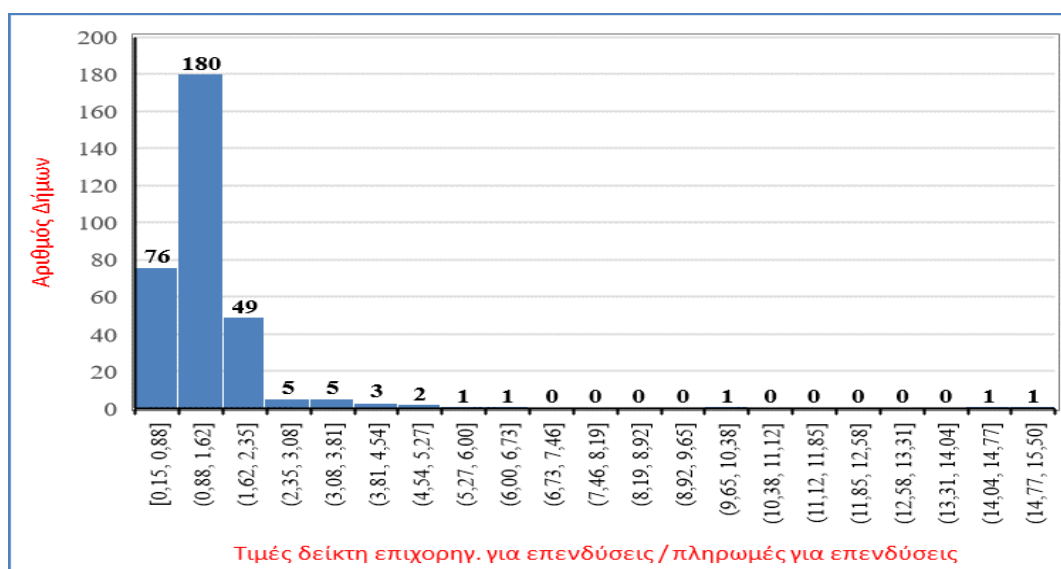
τουλάχιστον έγκαιρα τις εισπράξεις σε πληρωμές επενδύσεων και δεν φαίνεται να υπάρχει ουσιαστική δυνατότητα για αυτοχρηματοδότηση των επενδύσεων .

**Διάγραμμα 4.20 Κατανομή δείκτη επιχορηγήσεις για επενδύσεις προς πληρωμές για επενδύσεις κατά κατηγορία δήμων**



Πηγή: Στοιχεία ΥΠ.ΕΣ. – Ιδια επεξεργασία

**Διάγραμμα 4.21 Κατανομή δήμων ανά τιμή του δείκτη επιχορηγήσεις για επενδύσεις προς πληρωμές για επενδύσεις**



Πηγή: Στοιχεία ΥΠ.ΕΣ. – Ιδια επεξεργασία

Διαπιστώνεται η μεγάλη διασπορά του δείκτη και ενδείξεις για δυνατότητα αυτοχρηματοδότησης των επενδύσεων από τουλάχιστον 76 δήμους, γιατί δεν διατίθενται στοιχεία αν οι πληρωμές των επενδύσεων έγιναν από χρηματικά υπόλοιπα προηγούμενων ετών.

Παρατηρούνται πολλές ακραίες τιμές σε όλες τις κατηγορίες των δήμων, που υποδηλώνουν τα διαφορετικά χαρακτηριστικά των δήμων. Χρήζει διερεύνησης πως είναι δυνατόν να παρουσιάζονται εισπράξεις από επιχορηγήσεις για επενδύσεις πέντε και έξι φορές περισσότερες από τις αντίστοιχες πληρωμές.

#### **4.1.4 Αριθμοδείκτες προϋπολογισμού – απολογισμού**

Οι δείκτες αυτοί δείχνουν το βαθμό υλοποίησης του προϋπολογισμού ενός δήμου τόσο στο σκέλος των εσόδων όσο και σε αυτό των εξόδων.

Στην παρούσα εργασία χρησιμοποιούνται οι δείκτες υλοποίησης του συνόλου του προϋπολογισμού εσόδων και εξόδων, ο δείκτης του ποσοστού είσπραξης των απαιτήσεων ΠΟΕ και οι δείκτες υλοποίησης του προϋπολογισμού λειτουργικών δαπανών και προϋπολογισμού επενδύσεων

##### **4.1.4.1 Δείκτες υλοποίησης προϋπολογισμού εσόδων και εξόδων**

###### **α) Δείκτης υλοποίησης προϋπολογισμού εσόδων**

Ο δείκτης υπολογίζεται από την σχέση των συνολικά εισπραχθέντων εσόδων, πλην χρηματικού υπολοίπου, προς τον τελικά διαμορφωθέντα προϋπολογισμό τους με την λήξη του οικονομικού έτους. **[Εισπράξεις ΚΑΕ ((0-0621+1+2+31+(32-85)+4)) / Προϋπολογισμός ΚΑΕ ((0-0621+1+2+31+(32-85)+4))].**

Για τους λόγους που αναλύθηκαν στο 2<sup>ο</sup> Κεφάλαιο δεν συμπεριλαμβάνονται στον δείκτη τα έσοδα για τα προνοιακά επιδόματα, ενώ επειδή η πρόβλεψη που κάνουν οι δήμοι για τα έσοδά τους, είναι για τα ποσά που θα εισπράξουν, γίνεται η επιλογή να αφαιρεθούν οι προβλέψεις μη είσπραξης (ΚΑΕ 85)

**Πίνακας 4.20 Δείκτης εισπραχθέντα έσοδα προς προυπολογισθέντα έσοδα**

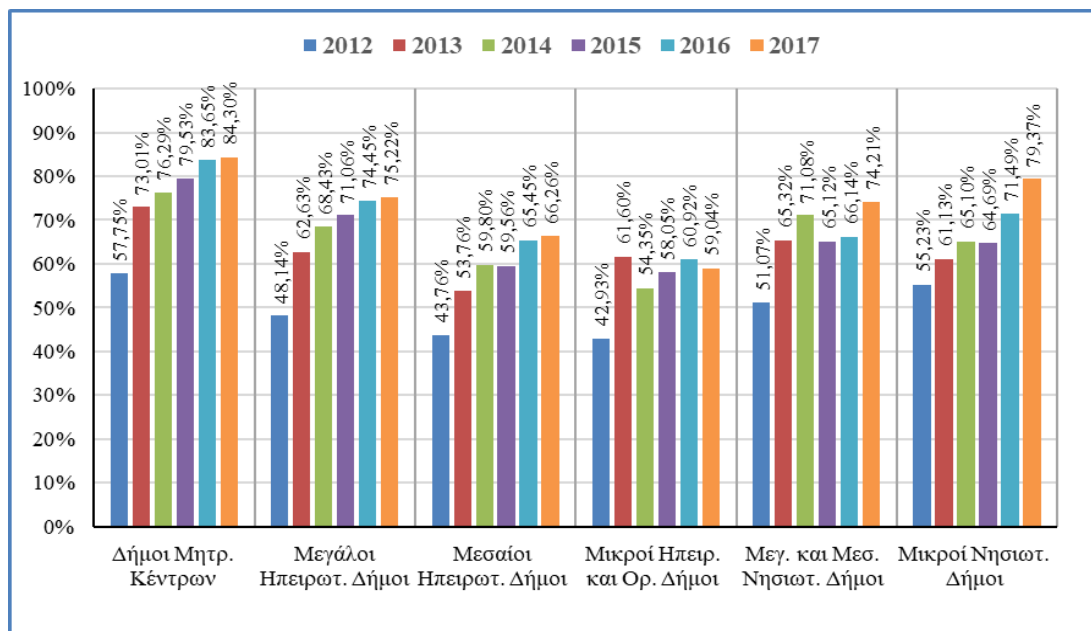
a/a	Περιγραφή	Αριθμός Δήμων	2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012-2017
<b>1</b>	<b>Δήμοι Μητροπολιτικών Κέντρων</b>	<b>47</b>	<b>57,75%</b>	<b>73,01%</b>	<b>76,29%</b>	<b>79,53%</b>	<b>83,65%</b>	<b>84,30%</b>	<b>75,75%</b>
1α	έως 50.000 κάτοικοι	15	50,51%	65,98%	71,83%	76,48%	83,60%	82,16%	71,76%
1β	50.000 - 100.000 κάτοικοι	25	62,68%	77,78%	79,65%	81,64%	82,88%	84,96%	78,27%
1γ	> 100.000 κάτοικοι	7	55,61%	71,03%	73,89%	78,49%	86,48%	86,50%	75,33%
<b>2</b>	<b>Μεγάλοι Ηπειρωτ. Δήμοι και Πρωτεύουσες Νομών</b>	<b>93</b>	<b>48,14%</b>	<b>62,63%</b>	<b>68,43%</b>	<b>71,06%</b>	<b>74,45%</b>	<b>75,22%</b>	<b>66,65%</b>
2α	έως 30.000 κάτοικοι	23	45,38%	61,28%	63,33%	67,03%	71,35%	73,27%	63,61%
2β	30.000 - 50.000 κάτοικοι	37	46,57%	60,12%	68,24%	70,14%	71,64%	72,68%	64,90%
2γ	50.000 - 100.000 κάτοικοι	23	52,80%	66,76%	71,30%	71,95%	76,99%	77,31%	69,52%
2δ	> 100.000 κάτοικοι	10	49,56%	65,50%	74,26%	81,67%	86,11%	84,30%	73,57%
<b>3</b>	<b>Μεσαίοι Ηπειρωτ. Δήμοι (10.000 - 25.000)</b>	<b>94</b>	<b>43,76%</b>	<b>53,76%</b>	<b>59,80%</b>	<b>59,56%</b>	<b>65,45%</b>	<b>66,26%</b>	<b>58,10%</b>
<b>4</b>	<b>Μικροί Ηπειρωτ. και Ορεινοί Δήμοι (&lt; 10.000)</b>	<b>35</b>	<b>42,93%</b>	<b>61,60%</b>	<b>54,35%</b>	<b>58,05%</b>	<b>60,92%</b>	<b>59,04%</b>	<b>56,67%</b>
<b>5</b>	<b>Μεγάλοι και Μεσαίοι Νησιωτικοί Δήμοι (&gt; 3.500 κάτοικοι)</b>	<b>21</b>	<b>51,07%</b>	<b>65,32%</b>	<b>71,08%</b>	<b>65,12%</b>	<b>66,14%</b>	<b>74,21%</b>	<b>65,49%</b>
5α	3.500 - 15.000 κάτοικοι	15	52,37%	67,97%	75,46%	68,53%	65,88%	70,99%	66,87%
5β	> 15.000 κάτοικοι	6	47,83%	58,70%	60,14%	56,59%	66,80%	82,23%	62,05%
<b>6</b>	<b>Μικροί Νησιωτικοί Δήμοι (&lt; 3.500 κάτοικοι)</b>	<b>35</b>	<b>55,23%</b>	<b>61,13%</b>	<b>65,10%</b>	<b>64,69%</b>	<b>71,49%</b>	<b>79,37%</b>	<b>66,06%</b>
	<b>Σύνολα</b>	<b>325</b>	<b>48,67%</b>	<b>61,47%</b>	<b>65,37%</b>	<b>66,52%</b>	<b>70,86%</b>	<b>72,58%</b>	<b>64,28%</b>

Πηγή: Στοιχεία ΥΠ.ΕΣ. – Ίδια επεξεργασία

Την περίοδο 2012-2017 ο μέσος όρος της της υλοποίησης των προυπολογισμών εσόδων, για όλους τους δήμους ήταν 64,28%. Το μεγαλύτερο ποσοστό εμφανίζεται στους δήμους των μητροπολιτικών κέντρων (75,75%) και τα μικρότερα στους μεσαίους και μικρούς ηπειρωτικούς δήμους με ποσοστά 58,10% και 56,67% αντίστοιχα.

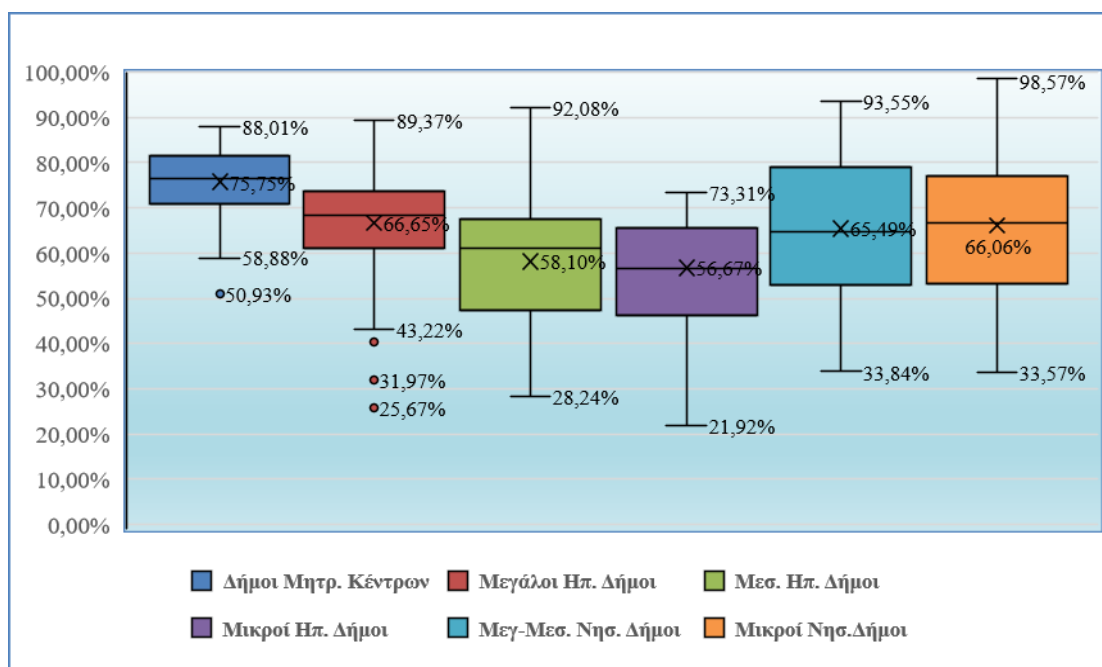
Οι δήμοι από το 2012 έως το 2017 έχουν βελτιώσει τις παραδοχές σύνταξης των προυπολογισμών τους και η είσπραξη των προυπολογισθέντων εσόδων έχει αυξητική τάση από έτος σε έτος (βλέπε παρακάτω Διάγραμμα 4.22).

**Διάγραμμα 4.22 Πορεία υλοποίησης προϋπολογισμών εσόδων κατά κατηγορία δήμων**



Πηγή: Στοιχεία ΥΠ.ΕΣ. – Ίδια επεξεργασία

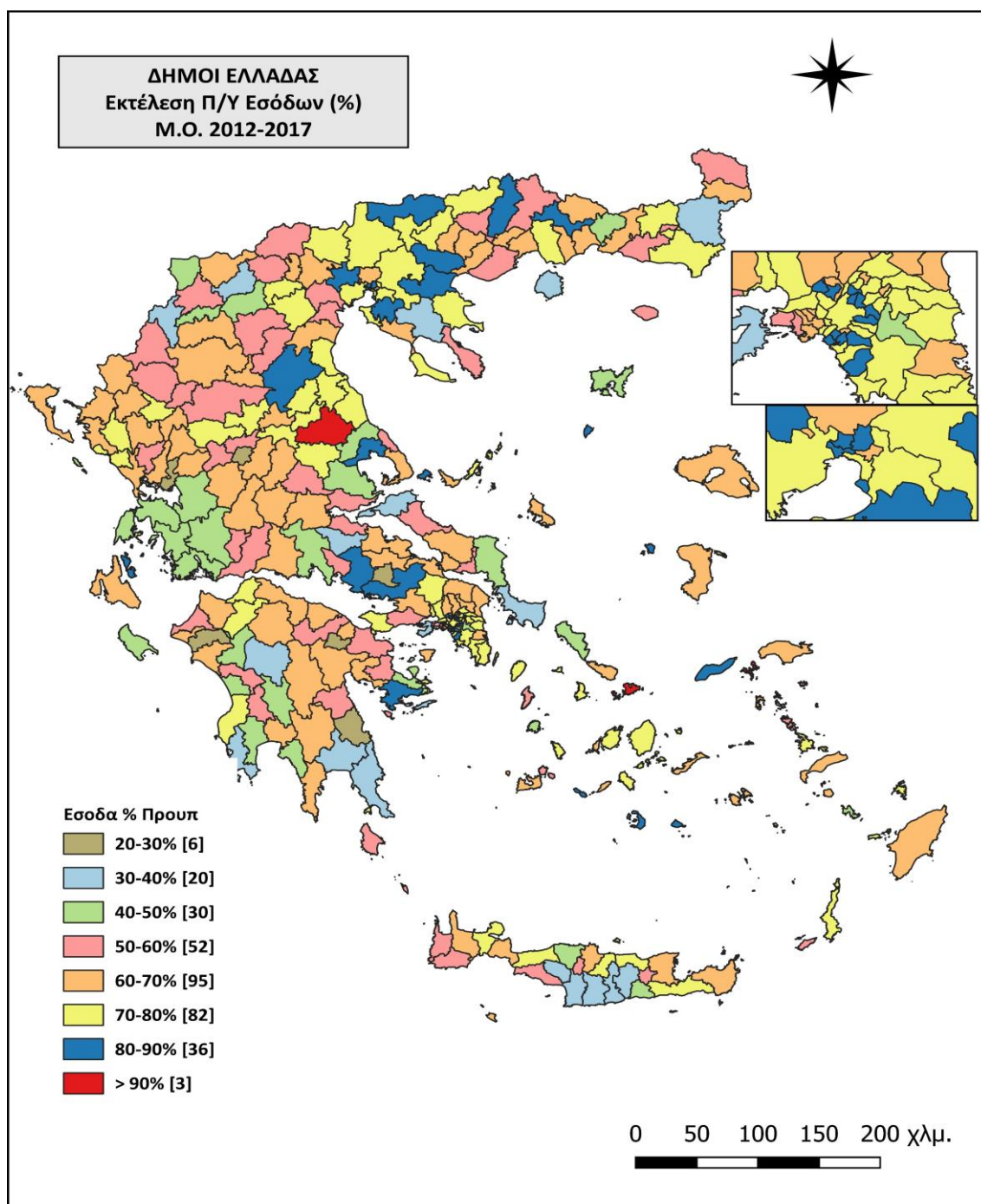
**Διάγραμμα 4.23 Κατανομή του δείκτη εισπράξεις εσόδων προς προϋπολογισθέντα έσοδα κατά κατηγορία δήμων**



Πηγή: Στοιχεία ΥΠ.ΕΣ. – Ίδια επεξεργασία

Στον παρακάτω Χάρτη 4.6 απεικονίζεται παραστατικά η υλοποίηση των προϋπολογισμών (%) ως μέσος όρος των ετών 2012 – 2017 και για τους 325 δήμους της χώρας

**Χάρτης 4.6 Δείκτης υλοποίησης των προϋπολογισμών εσόδων (%) των 325 δήμων**



Πηγή: Στοιχεία ΥΠ.ΕΣ. – Ίδια επεξεργασία

## β) Δείκτης υλοποίησης προϋπολογισμού εξόδων

Ο δείκτης υπολογίζεται από την σχέση των συνολικά πληρωθέντων εξόδων προς τον τελικά διαμορφωθέντα προϋπολογισμό τους με την λήξη του οικονομικού έτους.  $[\text{Πληρωμές ΚΑΕ } ((6-6741) + 7+8)] / \text{Προϋπολογισμός ΚΑΕ } ((6-6741) + 7+8)]$ .

**Πίνακας 4.21 Πίνακας πληρωθέντα έξοδα προς προϋπολογισθέντα έξοδα**

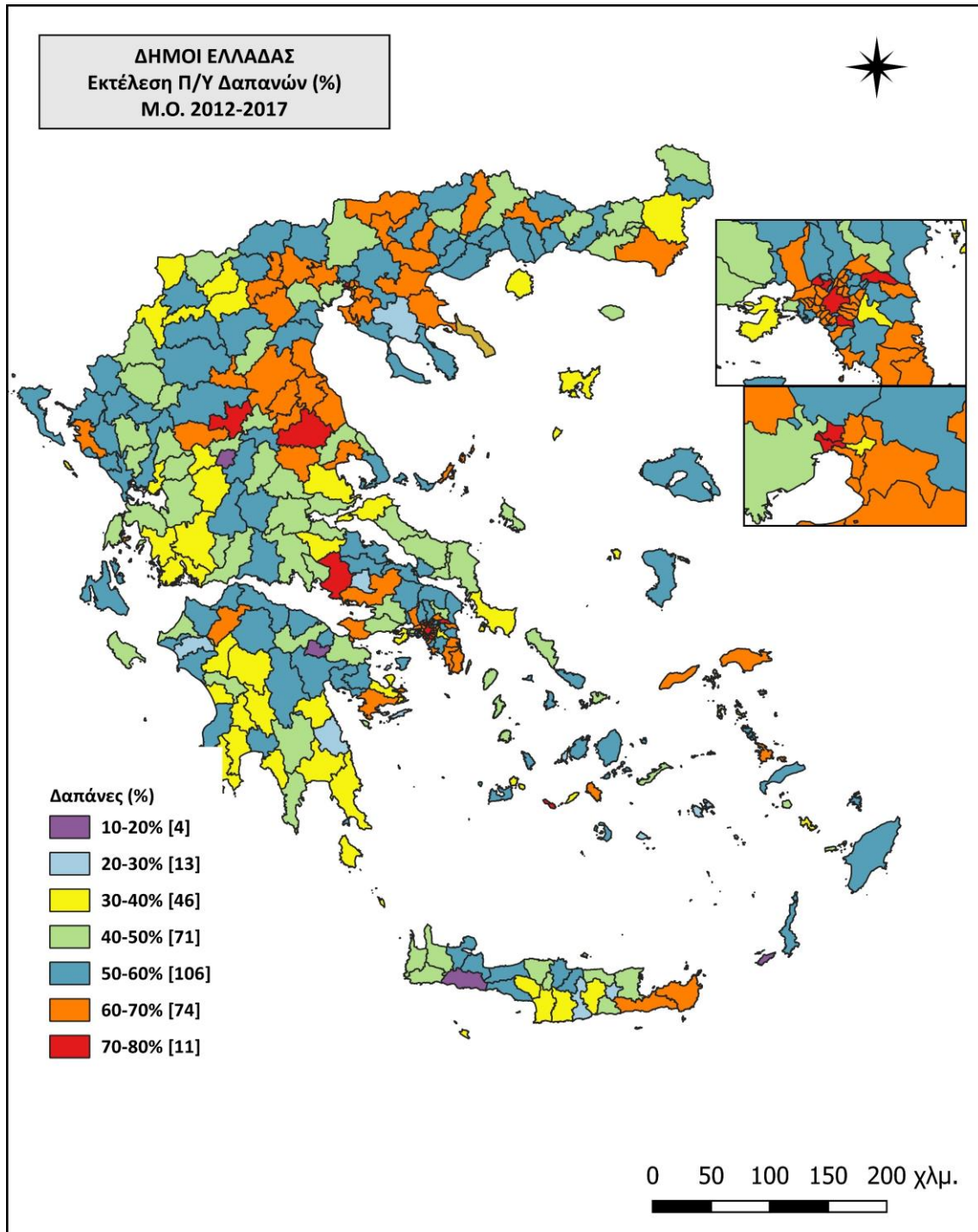
a/a	Περιγραφή	Αριθμός Δήμων	2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012-2017
<b>1</b>	<b>Δήμοι Μητροπολιτικών Κέντρων</b>	<b>47</b>	<b>52,06%</b>	<b>64,92%</b>	<b>64,79%</b>	<b>64,47%</b>	<b>64,35%</b>	<b>64,29%</b>	<b>62,48%</b>
1α	έως 50.000 κάτοικοι	15	46,86%	60,27%	62,86%	64,52%	66,02%	62,82%	60,56%
1β	50.000 - 100.000 κάτοικοι	25	55,56%	67,08%	64,93%	63,43%	61,74%	63,89%	62,77%
1γ	> 100.000 κάτοικοι	7	50,70%	67,19%	68,43%	68,08%	70,07%	68,85%	65,55%
<b>2</b>	<b>Μεγάλοι Ηπειρωτ. Δήμοι και Προτεύουσες Νομών</b>	<b>93</b>	<b>42,82%</b>	<b>55,54%</b>	<b>57,71%</b>	<b>56,53%</b>	<b>56,65%</b>	<b>56,82%</b>	<b>54,34%</b>
2α	έως 30.000 κάτοικοι	23	41,05%	54,25%	53,13%	54,04%	56,41%	57,67%	52,76%
2β	30.000 - 50.000 κάτοικοι	37	40,98%	53,58%	57,52%	56,02%	54,86%	55,94%	53,15%
2γ	50.000 - 100.000 κάτοικοι	23	46,99%	59,37%	60,17%	56,82%	57,79%	56,33%	56,25%
2δ	> 100.000 κάτοικοι	10	44,06%	56,93%	63,30%	63,52%	61,15%	59,22%	58,03%
<b>3</b>	<b>Μεσαίοι Ηπειρωτ. Δήμοι (10.000 - 25.000)</b>	<b>94</b>	<b>38,17%</b>	<b>47,69%</b>	<b>51,13%</b>	<b>49,65%</b>	<b>53,25%</b>	<b>53,64%</b>	<b>48,88%</b>
<b>4</b>	<b>Μικροί Ηπειρωτ. και Ορεινοί Δήμοι (&lt; 10.000)</b>	<b>35</b>	<b>35,93%</b>	<b>53,77%</b>	<b>43,91%</b>	<b>46,07%</b>	<b>47,36%</b>	<b>45,60%</b>	<b>45,96%</b>
<b>5</b>	<b>Μεγάλοι και Μεσαίοι Νησιωτικοί Δήμοι (&gt; 3.500 κάτοικοι)</b>	<b>21</b>	<b>44,87%</b>	<b>52,89%</b>	<b>53,53%</b>	<b>48,58%</b>	<b>47,61%</b>	<b>51,53%</b>	<b>49,97%</b>
5α	3.500 - 15.000 κάτοικοι	15	45,65%	54,46%	55,38%	49,63%	47,00%	50,16%	50,56%
5β	> 15.000 κάτοικοι	6	43,04%	48,97%	48,90%	45,96%	49,14%	54,94%	48,49%
<b>6</b>	<b>Μικροί Νησιωτικοί Δήμοι (&lt; 3.500 κάτοικοι)</b>	<b>35</b>	<b>39,68%</b>	<b>43,02%</b>	<b>41,84%</b>	<b>41,88%</b>	<b>44,53%</b>	<b>43,88%</b>	<b>42,20%</b>
	<b>Σύνολα</b>	<b>325</b>	<b>41,87%</b>	<b>52,98%</b>	<b>53,40%</b>	<b>52,52%</b>	<b>53,92%</b>	<b>54,04%</b>	<b>51,45%</b>

Πηγή: Στοιχεία ΥΠ.ΕΣ. – Ίδια επεξεργασία

Κατά την περίοδο 2012-2017 ο μέσος όρος της της υλοποίησης των προϋπολογισμών εξόδων, για όλους τους δήμους ήταν 51,45%. Το μεγαλύτερο ποσοστό εμφανίζεται στους δήμους των μητροπολιτικών κέντρων (62,48%) και τα μικρότερα στους μικρούς νησιωτικούς δήμους και και μικρούς ηπειρωτικούς δήμους με ποσοστά 42,20% και 45,96% αντίστοιχα. Από την συσχέτιση της υλοποίησης των προϋπολογισμών εσόδων και εξόδων προκύπτει η αδυναμία των δήμων να μετατρέψουν τις εισροές τους σε εκροές και ιδίως οι μικροί νησιωτικοί δήμοι

Και στην υλοποίηση του προϋπολογισμού εξόδων οι παραδοχές κατάρτισης έχουν βελτιωθεί, οι αποκλίσεις όμως είναι μεγάλες.

**Χάρτης 4.7 Δείκτης υλοποίησης των προϋπολογισμών εξόδων (%) των 325 δήμων**



Πηγή: Στοιχεία ΥΠ.ΕΣ. – Ίδια επεξεργασία



#### 4.1.4.2 Δείκτες υλοποίησης προϋπολογισμού λειτουργικών δαπανών και επενδύσεων

##### α) Δείκτης υλοποίησης προϋπολογισμού λειτουργικών δαπανών

Ο δείκτης υπολογίζεται από την σχέση των συνολικά πληρωθέντων εξόδων για λειτουργικές δαπάνες προς τον τελικά διαμορφωθέντα προϋπολογισμό τους με την λήξη του οικονομικού έτους. [Πληρωμές ΚΑΕ [(6-6741) / Προϋπολογισμός ΚΑΕ (6-6741)]

**Πίνακας 4.22 Δείκτης υλοποίησης προϋπολογισμού λειτουργικών δαπανών**

α/α	Περιγραφή	Αριθμός Δήμων	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Μ.Ο. 2012-2017
<b>1</b>	<b>Δήμοι Μητροπολιτικών Κέντρων</b>	<b>47</b>	<b>70,80%</b>	<b>78,60%</b>	<b>80,73%</b>	<b>74,78%</b>	<b>79,81%</b>	<b>78,20%</b>	<b>77,16%</b>
1α	έως 50.000 κάτοικοι	15	72,28%	78,60%	81,30%	81,59%	82,01%	78,40%	79,03%
1β	50.000 - 100.000 κάτοικοι	25	70,43%	78,44%	79,33%	74,07%	77,58%	77,05%	76,15%
1γ	> 100.000 κάτοικοι	7	68,96%	79,19%	84,53%	62,76%	83,06%	81,89%	76,73%
<b>2</b>	<b>Μεγάλοι Ηπειρωτ. Δήμοι και Πρωτεύουσες Νομών</b>	<b>93</b>	<b>64,19%</b>	<b>76,45%</b>	<b>79,33%</b>	<b>66,30%</b>	<b>76,42%</b>	<b>75,78%</b>	<b>73,08%</b>
2α	έως 30.000 κάτοικοι	23	64,43%	76,30%	79,27%	69,56%	78,97%	78,13%	74,44%
2β	30.000 - 50.000 κάτοικοι	37	63,42%	75,94%	77,79%	70,60%	74,69%	75,09%	72,92%
2γ	50.000 - 100.000 κάτοικοι	23	66,11%	78,38%	81,12%	58,76%	76,09%	75,13%	72,60%
2δ	> 100.000 κάτοικοι	10	62,13%	74,27%	81,00%	60,21%	77,76%	74,42%	71,63%
<b>3</b>	<b>Μεσαίοι Ηπειρωτ. Δήμοι (10.000 - 25.000)</b>	<b>94</b>	<b>62,02%</b>	<b>73,00%</b>	<b>76,81%</b>	<b>74,90%</b>	<b>76,76%</b>	<b>76,90%</b>	<b>73,40%</b>
<b>4</b>	<b>Μικροί Ηπειρωτ. και Ορεινοί Δήμοι (&lt; 10.000)</b>	<b>35</b>	<b>56,93%</b>	<b>67,91%</b>	<b>72,12%</b>	<b>69,55%</b>	<b>71,27%</b>	<b>71,14%</b>	<b>68,15%</b>
<b>5</b>	<b>Μεγάλοι και Μεσαίοι Νησιωτικοί Δήμοι (&gt; 3.500 κάτοικοι)</b>	<b>21</b>	<b>64,34%</b>	<b>74,63%</b>	<b>76,39%</b>	<b>70,79%</b>	<b>71,03%</b>	<b>71,28%</b>	<b>71,41%</b>
5α	3.500 - 15.000 κάτοικοι	15	61,87%	71,95%	74,70%	70,95%	70,55%	70,01%	70,01%
5β	> 15.000 κάτοικοι	6	70,09%	81,33%	80,62%	70,41%	72,22%	74,45%	74,86%
<b>6</b>	<b>Μικροί Νησιωτικοί Δήμοι (&lt; 3.500 κατοικοι)</b>	<b>35</b>	<b>54,00%</b>	<b>60,53%</b>	<b>62,18%</b>	<b>65,02%</b>	<b>65,31%</b>	<b>62,71%</b>	<b>61,62%</b>
	<b>Σύνολα</b>	<b>325</b>	<b>62,66%</b>	<b>73,11%</b>	<b>76,03%</b>	<b>70,54%</b>	<b>74,94%</b>	<b>74,28%</b>	<b>71,93%</b>

Πηγή: Στοιχεία ΥΠ.ΕΣ. – Ιδια επεξεργασία

Ο μέσος όρος της υλοποίησης των προϋπολογισμών λειτουργικών δαπανών, για όλους τους δήμους ήταν 71,93%. Το μεγαλύτερο ποσοστό εμφανίζεται στους δήμους των μητροπολιτικών κέντρων (77,16%) και τα μικρότερα στους μικρούς νησιωτικούς δήμους και μικρούς ηπειρωτικούς δήμους με ποσοστά 61,62% και 68,15% αντίστοιχα.

## β) Δείκτης υλοποίησης προϋπολογισμού επενδύσεων

Ο δείκτης υπολογίζεται από την σχέση των συνολικά πληρωθέντων επενδύσεων προς τον τελικά διαμορφωθέντα προϋπολογισμό τους με την λήξη του οικονομικού έτους. [Πληρωμές ΚΑΕ (7) / Προϋπολογισμός ΚΑΕ (7)] .

**Πίνακας 4.23 Δείκτης υλοποίησης προϋπολογισμού επενδύσεων**

α/α	Περιγραφή	Αριθμός Δήμων	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Μ.Ο. 2012-2017
<b>1</b>	<b>Δήμοι Μητροπολιτικών Κέντρων</b>	<b>47</b>	<b>18,01%</b>	<b>24,20%</b>	<b>25,42%</b>	<b>26,02%</b>	<b>20,85%</b>	<b>19,63%</b>	<b>22,36%</b>
1α	έως 50.000 κάτοικοι	15	13,84%	18,21%	25,53%	27,92%	24,88%	17,31%	21,28%
1β	50.000 - 100.000 κάτοικοι	25	20,68%	29,48%	26,45%	24,92%	17,21%	21,60%	23,39%
1γ	> 100.000 κάτοικοι	7	17,41%	18,19%	21,53%	25,91%	25,21%	17,55%	20,97%
<b>2</b>	<b>Μεγάλοι Ηπειρωτ. Δήμοι και Πρωτεύουσες Νομών</b>	<b>93</b>	<b>17,07%</b>	<b>26,91%</b>	<b>28,46%</b>	<b>28,51%</b>	<b>21,14%</b>	<b>18,37%</b>	<b>23,41%</b>
2α	έως 30.000 κάτοικοι	23	18,64%	26,86%	23,41%	27,09%	22,24%	19,10%	22,89%
2β	30.000 - 50.000 κάτοικοι	37	14,01%	24,49%	29,22%	28,00%	18,70%	18,70%	22,19%
2γ	50.000 - 100.000 κάτοικοι	23	21,54%	30,85%	32,25%	28,88%	23,20%	17,24%	25,66%
2δ	> 100.000 κάτοικοι	10	14,55%	26,89%	28,52%	32,80%	22,94%	18,08%	23,96%
<b>3</b>	<b>Μεσαίοι Ηπειρωτ. Δήμοι (10.000 - 25.000)</b>	<b>94</b>	<b>16,75%</b>	<b>22,68%</b>	<b>27,13%</b>	<b>25,82%</b>	<b>21,90%</b>	<b>19,05%</b>	<b>22,22%</b>
<b>4</b>	<b>Μικροί Ηπειρωτ. και Ορεινοί Δήμοι (&lt; 10.000)</b>	<b>35</b>	<b>16,07%</b>	<b>22,09%</b>	<b>24,01%</b>	<b>22,49%</b>	<b>21,92%</b>	<b>18,40%</b>	<b>20,83%</b>
<b>5</b>	<b>Μεγάλοι και Μεσαίοι Νησιωτικοί Δήμοι (&gt; 3.500 κάτοικοι)</b>	<b>21</b>	<b>16,69%</b>	<b>21,28%</b>	<b>20,09%</b>	<b>18,17%</b>	<b>17,16%</b>	<b>19,68%</b>	<b>18,85%</b>
5α	3.500 - 15.000 κάτοικοι	15	17,70%	23,08%	20,42%	17,10%	15,93%	19,64%	18,98%
5β	> 15.000 κάτοικοι	6	14,34%	16,77%	19,28%	20,84%	20,26%	19,78%	18,55%
<b>6</b>	<b>Μικροί Νησιωτικοί Δήμοι (&lt; 3.500 κατοικοι)</b>	<b>35</b>	<b>21,22%</b>	<b>26,10%</b>	<b>25,36%</b>	<b>21,40%</b>	<b>20,50%</b>	<b>17,75%</b>	<b>22,06%</b>
	<b>Σύνολα</b>	<b>325</b>	<b>17,44%</b>	<b>24,32%</b>	<b>26,28%</b>	<b>25,32%</b>	<b>21,08%</b>	<b>18,77%</b>	<b>22,20%</b>

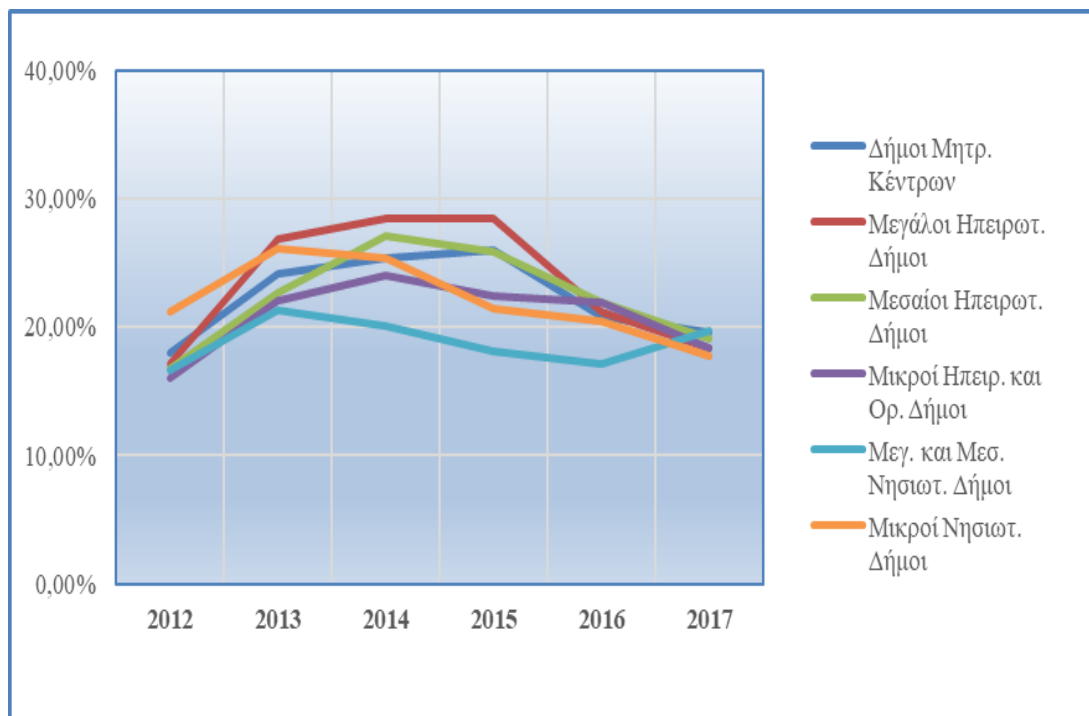
Πηγή: Στοιχεία ΥΠ.ΕΣ. – Ιδια επεξεργασία

Την εξαετία 2012-2017 ο μέσος όρος της υλοποίησης των προϋπολογισμών επενδύσεων, για όλους τους δήμους ήταν 22,20%, χωρίς να υπάρχουν σημαντικές διαφορές μεταξύ των κατηγοριών των δήμων και την διετία 2016 – 2017 υπάρχει πτωτική τάση.

Οι διοικήσεις των δήμων, είτε υπό την πίεση των μειωθηφικών παρατάξεων είτε από άποψη, κανουν την επιλογή να παρουσιάζουν μεγάλους προϋπολογισμούς επενδύσεων

που κατά κανόνα εμφανίζουν μεγάλες αποκλίσεις κατά την εκτέλεσή τους στο τέλος του έτους

**Διάγραμμα 4.24 Εξέλιξη δείκτη εκτέλεσης προϋπολογισμού επενδύσεων**



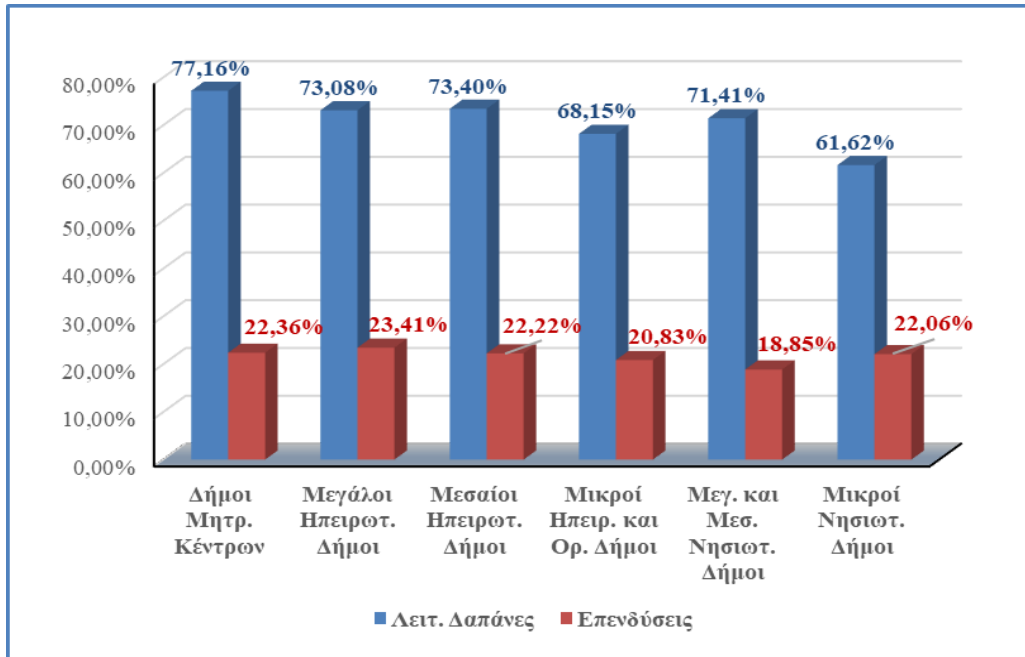
Πηγή: Στοιχεία ΥΠ.ΕΣ. – Ίδια επεξεργασία

Στον παραπάνω Διάγραμμα 4.24 απεικονίζεται η πτωτική τάση του δείκτη εκτέλεσης του προϋπολογισμού επενδύσεων μετά το 2014-2015, εκτός από την κατηγορία των μεγάλων και μεσαίων νησιωτικών δήμων.

Μέχρι το 2015, που έκλεισε λογιστικά η 4<sup>η</sup> προγραμματική περίοδος (ΕΣΠΑ), οι δαπάνες των δήμων για επενδύσεις ήταν στην κορύφωσή τους. Το 2017 τα πιο πολλά έργα της προγραμματικής περιόδου 2014-2020 δεν είχαν καν ξεκινήσει και οι ΚΑΠ επενδυτικών δαπανών είναι ελάχιστοι για να χρηματοδοτήσουν σημαντικές επενδύσεις

Στο παρακάτω Διάγραμμα 4.25 απεικονίζονται μαζί οι δείκτες εκτέλεσης των προϋπολογισμών λειτουργικών δαπανών και επενδύσεων

**Διάγραμμα 4.25 Δείκτες εκτέλεσης προϋπολογισμών λειτουργικών δαπανών και επενδύσεων (Μ.Ο. 2012-2017)**



Πηγή: Στοιχεία ΥΠ.ΕΣ. – Ίδια επεξεργασία

Οι δήμοι μητροπολιτικών κέντρων έχουν το μεγαλύτερο ποσοστό υλοποίησης του προϋπολογισμού λειτουργικών δαπανών και οι λοιποί μεγάλοι δήμοι πάνω από το 70%. Οι μικροί δήμοι έχουν τα μικρότερα ποσοστά και κυρίως οι νησιωτικοί.

Στην υλοποίηση του προϋπολογισμού επενδύσεων, όλες οι κατηγορίες είχαν πολύ μεγάλη απόκλιση των πραγματοποιηθεισών πληρωμών από τις προβλέψεις των προϋπολογισμών

#### 4.1.4.3 Δείκτης εισπράξεων απαιτήσεων ΠΟΕ

Ο δείκτης υπολογίζεται από την σχέση των εισπραχθέντων απαιτήσεων Π.Ο.Ε. προς τον τελικά διαμορφωθέντα προϋπολογισμό τους με την λήξη του οικονομικού έτους.  
[Εισπράξεις ΚΑΕ (32) / Προϋπολογισμός ΚΑΕ (32)]

**Πίνακας 4.24 Δείκτης εισπράξεων απαιτήσεων Π.Ο.Ε.**

a/a	Περιγραφή	Αριθμός Δήμων	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Μ.Ο. 2012-2017
<b>1</b>	<b>Δήμοι Μητροπολιτικών Κέντρων</b>	<b>47</b>	<b>14,80%</b>	<b>6,39%</b>	<b>8,71%</b>	<b>6,54%</b>	<b>6,14%</b>	<b>6,83%</b>	<b>8,24%</b>
1α	έως 50.000 κάτοικοι	15	12,30%	6,10%	9,38%	8,90%	8,04%	9,16%	8,98%
1β	50.000 - 100.000 κάτοικοι	25	18,90%	6,48%	9,09%	5,94%	5,32%	6,44%	8,69%
1γ	> 100.000 κάτοικοι	7	5,55%	6,70%	5,92%	3,67%	5,01%	3,22%	5,01%
<b>2</b>	<b>Μεγάλοι Ηπειρωτ. Δήμοι και Προτεύουσες Νομών</b>	<b>93</b>	<b>19,16%</b>	<b>10,39%</b>	<b>11,70%</b>	<b>8,95%</b>	<b>8,32%</b>	<b>8,88%</b>	<b>11,23%</b>
2α	έως 30.000 κάτοικοι	23	16,63%	14,05%	14,71%	10,92%	11,39%	10,71%	13,07%
2β	30.000 - 50.000 κάτοικοι	37	20,51%	10,71%	11,78%	10,07%	8,71%	9,11%	11,81%
2γ	50.000 - 100.000 κάτοικοι	23	21,10%	8,82%	11,64%	7,85%	6,90%	8,93%	10,87%
2δ	> 100.000 κάτοικοι	10	15,55%	4,43%	4,59%	2,83%	3,09%	3,74%	5,70%
<b>3</b>	<b>Μεσαίοι Ηπειρωτ. Δήμοι (10.000 - 25.000)</b>	<b>94</b>	<b>18,84%</b>	<b>18,40%</b>	<b>19,88%</b>	<b>15,21%</b>	<b>13,88%</b>	<b>12,39%</b>	<b>16,43%</b>
<b>4</b>	<b>Μικροί Ηπειρωτ. και Ορεινοί Δήμοι (&lt; 10.000)</b>	<b>35</b>	<b>28,78%</b>	<b>21,98%</b>	<b>20,35%</b>	<b>17,07%</b>	<b>19,47%</b>	<b>20,96%</b>	<b>21,46%</b>
<b>5</b>	<b>Μεγάλοι και Μεσαίοι Νησιωτικοί Δήμοι (&gt; 3.500 κάτοικοι)</b>	<b>21</b>	<b>19,25%</b>	<b>18,37%</b>	<b>18,40%</b>	<b>16,25%</b>	<b>13,42%</b>	<b>15,81%</b>	<b>16,97%</b>
5α	3.500 - 15.000 κάτοικοι	15	13,02%	20,58%	20,16%	18,92%	14,86%	16,78%	17,52%
5β	> 15.000 κάτοικοι	6	33,79%	12,86%	13,99%	9,60%	9,84%	13,38%	15,58%
<b>6</b>	<b>Μικροί Νησιωτικοί Δήμοι (&lt; 3.500 κατοικοι)</b>	<b>35</b>	<b>25,37%</b>	<b>27,02%</b>	<b>31,71%</b>	<b>26,67%</b>	<b>24,14%</b>	<b>25,92%</b>	<b>25,50%</b>
	<b>Σύνολα</b>	<b>325</b>	<b>20,01%</b>	<b>15,46%</b>	<b>17,02%</b>	<b>13,56%</b>	<b>12,81%</b>	<b>13,14%</b>	<b>15,31%</b>

Πηγή: Στοιχεία ΥΠ.ΕΣ. – Ιδια επεξεργασία

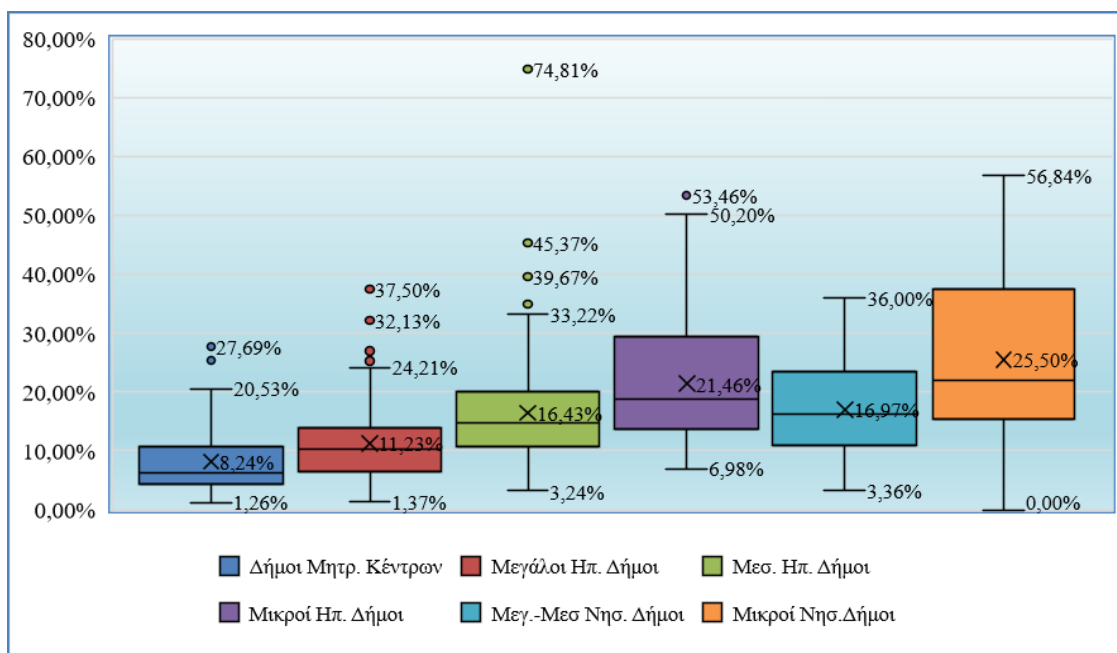
Διαπιστώνεται από τον παραπάνω Πίνακα 4.24 ότι την εξαετία 2012-2017 ο μέσος όρος της εισπραξης απαιτήσεων ΠΟΕ για όλους τους δήμους ήταν 15,31%. Το μεγαλύτερο ποσοστό εμφανίζεται στους μικρούς νησιωτικούς και ηπειρωτικούς δήμους και το μικρότερο στους μεγάλους ηπειρωτικούς δήμους και τους δήμους των μητροπολιτικών κέντρων

Η τιμή του δείκτη εξαρτάται από το ύψος των ποσών που βεβαιώνουν (απαιτήσεις) οι υπηρεσίες των δήμων και τα μέτρα είσπραξης που εφαρμόζουν, σε συνδυασμό με την συσσώρευση απαιτήσεων από παρελθόντα έτη.

Οι μεγάλοι δήμοι έχουν οργανωμένες υπηρεσίες και βεβαιώνουν κατά κανόνα τα έσοδά τους, ενώ έχουν και μεγαλύτερη φορολογική βάση που σημαίνει ότι έχουν πολλές

απαιτήσεις και εκεί εντοπίζεται η αιτία του μικρότερου ποσοστού του δείκτη. Αντίθετα οι μικροί δήμοι έχουν ελλιπή υπηρεσιακή στελέχωση, μικρή φορολογική βάση και λιγότερες απαιτήσεις με αποτέλεσμα να ανεβαίνει η τιμή του δείκτη

**Διάγραμμα 4.26 Κατανομή του δείκτη εισπράξεων απαιτήσεων ΠΟΕ κατά κατηγορία δήμων**



Πηγή: Στοιχεία ΥΠ.ΕΣ. – Ίδια επεξεργασία

Διαπιστώνεται ότι, ανεξαρτήτως της κατηγορίας των δήμων, τα χαρακτηριστικά των δήμων, το ύψος των απαιτήσεων και η φορολογική βάση σε συνδυασμό με τις δυνατότητες των εισπρακτικών μηχανισμών των δήμων έχουν καθοριστικό ρόλο στην διαμόρφωση του δείκτη.

Ανακεφαλαιώνοντας, από την παραπάνω ανάλυση των αριθμοδεικτών προκύπτει ότι οι δήμοι έχουν μεγάλες αποκλίσεις στην εκτέλεση των προϋπολογισμών τους, έχουν εξάρτηση από τις επιχορηγήσεις, ιδίως οι μικροί, έχουν μεγάλο λειτουργικό κόστος, και αδυνατούν να αυτοχρηματοδοτήσουν επενδυτικές δαπάνες

## ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5.

### ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

#### 5.1 Τελικά συμπεράσματα

Οι 325 νέοι «Καλλικρατικοί» δήμοι συστάθηκαν ταυτόχρονα με την εκδήλωση της οικονομικής κρίσης στην χώρα. Τα προγράμματα οικονομικής προσαρμογής με έμφαση στη δημοσιονομική πειθαρχία που εφαρμόστηκαν, επηρέασαν ιδιαίτερα τους δήμους, που η οικονομική τους εξάρτηση από το Κεντρικό Κράτος είναι ιδιαίτερα σημαντική.

Οι δήμοι ως φορείς Γενικής Κυβέρνησης είναι υποχρεωμένοι να ακολουθούν τους κανόνες της δημοσιονομικής πολιτικής της Χώρας. Το κράτος με διάφορους νόμους και αποφάσεις βάζει τους κανόνες και τα όρια και ελέγχει την τήρησή τους.

Πριν αναπτυχθούν τα τελικά συμπεράσματα της παρούσας εργασίας κρίνεται σκόπιμο να τονιστεί ότι η οικονομική αυτονομία και βιωσιμότητα των δήμων έχει διαφορετικό περιεχόμενο από αυτό των οικονομικών μονάδων του ιδιωτικού τομέα.

Η χρηματοοικονομική βιωσιμότητα και αυτοτέλεια των δήμων είναι σημαντική γιατί δήμοι που αντιμετωπίζουν χρηματοοικονομικά προβλήματα δεν μπορούν να προσφέρουν υπηρεσίες υψηλής ποιότητας και επιπλέον δημιουργούνται προβλήματα τόσο στους ίδιους τους δήμους όσο και στην κεντρική διοίκηση. Η οικονομική αυτοτέλεια δίνει την δυνατότητα στους δήμους να ασκούν τις αρμοδιότητές τους με επάρκεια και ποιότητα, να αυτοχρηματοδοτήσουν διάφορες πολιτικές και δράσεις.

Στα πλαίσια αυτά εκτίθενται αμέσως παρακάτω τα συμπεράσματα για τα οικονομικά των δήμων για την περίοδο 2012-2017.

#### 1) Συμπεράσματα από την εκτέλεση των προϋπολογισμών 2012-2017

Οι δήμοι βελτίωσαν τις παραδοχές κατάρτισης των προϋπολογισμών τους, πάραυτα οι αποκλίσεις υλοποίησης αυτών είναι μεγάλες. Ο μέσος όρος της εκτέλεσης του προϋπολογισμού του συνόλου των δήμων απο 48,67% για τα έσοδα και 41,87% για τα

έξοδα, που ήταν το 2012, ανήλθε το 2017 σε 72,58% και 54,04% αντίστοιχα. Παρά την βελτίωση, που οφείλεται κατά κύριο λόγο στο θεσμικό πλαίσιο και τους ελέγχους από το Παρατηρητήριο, οι αποκλίσεις μπορούν να αποδοθούν σε λάθος εκτιμήσεις, καθυστερήσεις έργων, αδυναμίες τήρησης των διαδικασιών, αστοχίες της διοίκησης, αδυναμία ή απροθυμία βεβαίωσης και είσπραξης ιδίων εσόδων, καθυστέρηση εισπράξεων από επιχορηγήσεις και τέλος πολλοί δήμοι συνεχίζουν την παραδοσιακή τάση να καταρτίζουν προϋπολογισμούς με « διεκδικητικό» χαρακτήρα ως προς τις κρατικές επιχορηγήσεις με αποτέλεσμα την κατάρτιση προϋπολογισμών που δεν είναι ρεαλιστικοί.

Οι δήμοι των μητροπολιτικών κέντρων και οι μεγάλοι ηπειρωτικοί δήμοι, που διαθέτουν επαρκή στελέχωση και οργανωμένες υπηρεσίες, έχουν τα μεγαλύτερα ποσοστά εκτέλεσης των προϋπολογισμών τους. Οι μικροί νησιωτικοί δήμοι παρουσίασαν θεαματική βελτίωση στην εκτέλεση των προϋπολογισμών εσόδων, όχι όμως και των προϋπολογισμών εξόδων που παρουσιάζουν, μαζί με τους μικρούς ηπειρωτικούς δήμους, τα μικρότερα ποσοστά. Σε όλες τις κατηγορίες των δήμων υπάρχουν πολύ μεγάλες αποκλίσεις, κυρίως στην εκτέλεση του προϋπολογισμού των επενδυτικών δαπανών, που κυμάνθηκαν από 76,5% έως 81,5%.

Για την χρονική περίοδο 2012-2017, **υπήρξε μείωση των συνολικών εσόδων** των δήμων κατά 826,96 εκατ. ευρώ (-14,24%) **και των συνολικών εξόδων** κατά 728,12 εκατ. ευρώ (-13,2%). Η μεγαλύτερη ποσοστιαία μείωση, τόσο στα έσοδα όσο και στα έξοδα, παρατηρήθηκε στους μεσαίους ηπειρωτικούς δήμους (-15,42% και -14,59%) και η μικρότερη στους μεγάλους και μεσαίους νησιωτικούς δήμους (-1,19% και -5,17%). Σε απόλυτα ποσά, η μείωση των εσόδων στους δήμους των μητροπολιτικών κέντρων και στους μεγάλους ηπειρωτικούς δήμους ανήλθε αθροιστικά στα 664,58 εκατ. €, ήτοι το 80,36% της συνολικής μείωσης όλων των κατηγοριών δήμων. Πρέπει να σημειωθεί ότι από το 2017 δεν αποδίδονται πλέον οι οφειλές του Ελληνικού Δημοσίου από παρακρατηθέντες ΚΑΠ (άρθ. 27 Ν. 3756/2009), που αποδόθηκαν σε οκτώ ετήσιες δόσεις των 213,9 εκατ. €.

**Οι υποχρεώσεις** (πλην δανείων) των δήμων μειώθηκαν κατά 993,684 εκατ. € (-60,31%) , ενώ **τα διαθέσιμα** αυξήθηκαν κατά 960,18 εκατ. €, δηλαδή υπερδιπλασιάστηκαν. Η



μεγαλύτερη μείωση των υποχρεώσεων έγινε κατά τα έτη 2013 και 2014, όταν υπήρξε η μεγάλη έκτακτη επιχορήγηση για την πληρωμή ληξιπρόθεσμων οφειλών, ενώ την τριετία 2015-2017 παρουσιάζεται μια σχετική σταθερότητα στο ύψος αυτών. Η μη περαιτέρω μείωση των υποχρεώσεων, ενώ τα διαθέσιμα πλεονάζουν, οφείλεται κυρίως στα προβλήματα σχεδιασμού, υλοποίησης και εκκαθάρισης των δαπανών, που συσσωρεύουν στο τέλος του χρόνου τις διαδικασίες, στο ότι πολλές επιχορηγήσεις εισπράττονται μέσα στον Δεκέμβριο και στις χρονοβόρες διαδικασίες που απαιτεί το θεσμικό πλαίσιο για την σύναψη των συμβάσεων και ολοκλήρωση αυτών.

Η αντίστροφη πορεία της αύξησης διαθεσίμων και μείωσης των υποχρεώσεων αναδεικνύει την αδυναμία της έγκαιρης διοχέτευσης των εισροών στην τοπική κοινωνία. Το αποτέλεσμα ήταν να **αυξηθεί η ρευστότητα** (Διαθέσιμα / Αμεσες Υποχρεώσεις) σε όλες τις κατηγορίες των δήμων. Ενώ το 2012 τα διαθέσιμα έφθαναν για να καλύψουν το 56% των υποχρεώσεων των δήμων, το 2017 τις καλύπτουν σχεδόν τρεις φορές. Ιδίως οι μικροί νησιωτικοί δήμοι μπορούν να καλύψουν σχεδόν δέκα φορές τις υποχρεώσεις τους, γεγονός που σημαίνει ότι λόγω της ελλιπέστατης υπηρεσιακής στελέχωσης και των ιδιαίτερων συνθηκών που λειτουργούν αυτοί οι δήμοι, αδυνατούν να μετατρέψουν τις εισροές σε εκροές προς όφελος της τοπικής κοινωνίας.

Οι **υποχρεώσεις από δάνεια** από 1.658,33 εκατ. € το 2012 διαμορφώθηκαν το 2017 στα 1.267,58 εκατ.€ και οι **συνολικές υποχρεώσεις** από 3.305,91 εκατ.€ σε 1.921,48 εκατ.€ αντίστοιχα. Τις μεγαλύτερες υποχρεώσεις τις έχουν οι δήμοι μητροπολιτικών κέντρων, οι μεγάλοι ηπειρωτικοί δήμοι και στην συνέχεια οι μεσαίοι ηπειρωτικοί δήμοι. Οι λοιπές κατηγορίες δήμων έχουν λιγότερες, αναλογικά, συνολικές υποχρεώσεις

Από τα παραπάνω εξάγεται το συμπέρασμα ότι την στιγμή που οι δήμοι έχουν αυξημένες ανάγκες για την παροχή υπηρεσιών στις τοπικές κοινωνίες, τα έσοδά τους μειώνονται, πραγματοποιούν λιγότερες επενδύσεις και ταυτόχρονα αυξάνονται τα χρηματικά τους διαθέσιμα.

Στο βαθμό που αφορά τους ίδιους τους δήμους απαιτείται ανασχεδιασμός των διοικητικών διαδικασιών και επιχειρησιακός σχεδιασμός, που να ανταποκρίνεται στις σημερινές ανάγκες.

## 2) Συμπεράσματα από την αξιολόγηση των οικονομικών των δήμων με την χρήση αριθμοδεικτών

α) Για την περίοδο 2012-2017 οι δήμοι στηρίχθηκαν κατά μέσο όρο σε τακτικά έσοδα σε ποσοστό 64,60% σε σύγκριση με το σύνολο των εσόδων (**δείκτης αυτονομίας**). Ο δείκτης τα έτη 2016 και 2017 ήταν αυξημένος περίπου κατά δέκα (10) ποσοστιαίες μονάδες σε σύγκριση με το 2012 και αυτό οφείλεται κυρίως στην μείωση των συνολικών εσόδων, λόγω μείωσης των επιχορηγήσεων για επενδυτικές δαπάνες.

Οι τιμές του δείκτη δείχνουν ότι οι δήμοι μπορούσαν σε ικανοποιητικό βαθμό να προγραμματίσουν την οικονομική τους δραστηριότητα, αφού τα τακτικά έσοδα είναι περισσότερο ελεγχόμενα έσοδα. Την μεγαλύτερη αυτονομία παρουσίασαν οι δήμοι των μητροπολιτικών κέντρων και στην συνέχεια οι μικροί νησιωτικοί δήμοι, οι μεγάλοι ηπειρωτικοί δήμοι και οι μεγάλοι και μεσαίοι νησιωτικοί δήμοι. Η ανάλυση της σύνθεσης των τακτικών εσόδων δείχνει ότι η συμμετοχή των τακτικών επιχορηγήσεων (ΚΑΠ) είναι μεγαλύτερη στους μικρούς νησιωτικούς δήμους και μικρούς ηπειρωτικούς και ορεινούς δήμους και η συμμετοχή των λοιπών τακτικών εσόδων (τέλη - δικαιώματα κλπ) είναι μεγαλύτερη στους δήμους των μητροπολιτικών κέντρων και τους άλλους μεγάλους δήμους. Η μεγαλύτερη αυτονομία των μικρών νησιωτικών δήμων από τους μικρούς ηπειρωτικούς και ορεινούς δήμους οφείλεται στο ότι έχουν περισσότερα ίδια τακτικά έσοδα. Η ανάλυση του συνόλου των εσόδων (παρονομαστής) δείχνει ότι οι έκτακτες επιχορηγήσεις έχουν μικρότερη συμμετοχή στους δήμους των μητροπολιτικών κέντρων και τους μεγάλους δήμους, επηρεάζοντας αυξητικά τον δείκτη αυτονομίας.

Περαιτέρω ο δείκτης διαφοροποιείται, ανεξάρτητα κατηγορίας δήμων, ανάλογα με την Περιφέρεια που ανήκουν οι δήμοι. Τα μεγαλύτερα ποσοστά παρουσιάζει ο δείκτης στις Περιφέρειες Αττικής (69,05%), Πελοποννήσου (67,28%), Κεντρικής Μακεδονίας (67,05%) και Νοτίου Αιγαίου (66,90%) και τα μικρότερα στις Περιφέρειες Δυτικής Μακεδονίας (57,40%) και Ηπείρου (58,17%).

β) Ο μέσος όρος του **δείκτη ανεξαρτησίας** (Ίδια Έσοδα / Σύνολο Εσόδων) για την περίοδο 2012-2017 ήταν 34,60% και αυξήθηκε σε σύγκριση με το 2012 κατά 6,5 περίπου ποσοστιαίες μονάδες. Οι δήμοι των μητροπολιτικών κέντρων είχαν τον μεγαλύτερο

βαθμό ανεξαρτησίας (43,40%) και τα μικρότερα οι μικροί ηπειρωτικοί και ορεινοί δήμοι (24,93%), που σημαίνει ότι οι πρώτοι έχουν την διοικητική και υπηρεσιακή δυνατότητα και δραστηριοποιούνται περισσότερο ή έχουν μεγαλύτερη φορολογική βάση για την βεβαίωση και είσπραξη ιδίων εσόδων από τους μικρούς δήμους, που έχουν ελλιπή στελέχωση και διοικητικές αδυναμίες. Στις λοιπές κατηγορίες το μεγαλύτερο δείκτη παρουσιάζουν οι μεγάλοι και μεσαίοι νησιωτικοί δήμοι (41,76%) και έπονται οι μεγάλοι ηπειρωτικοί δήμοι και πρωτεύουσες νομών (36,73%), οι μικροί νησιωτικοί δήμοι (31,46%) και οι μεσαίοι ηπειρωτικοί δήμοι (31,25%). Τα ίδια έσοδα των νησιωτικών δήμων, παρουσίασαν μεγάλη άνοδο το 2017, ενισχύονται σημαντικά από το τέλος διαμονής παρεπιδημούντων ενώ οι μεγάλοι ηπειρωτικοί δήμοι προέκυψαν κυρίως από την συνένωση ενός μεγάλου δήμου (συνήθως πρωτεύουσα νομού ή μεγάλη πόλη) με μικρότερους γειτονικούς ΟΤΑ και είχαν να καλύψουν τις οργανωτικές αδυναμίες τους.

Σε όλες τις κατηγορίες δήμων, ο δείκτης διαφοροποιείται και ανάλογα με την Περιφέρεια στην οποία ανήκουν. Τα μεγαλύτερα ποσοστά παρουσιάζει ο δείκτης στις Περιφέρειες Αττικής (47,27%), Νοτίου Αιγαίου (36,63%) και Ιονίων Νήσων (36,28%) και τα μικρότερα στις Περιφέρειες Δυτικής Μακεδονίας (23,27%), Δυτικής Ελλάδας (23,71%), Ηπείρου (24,82%) και Βορείου Αιγαίου (26,16%).

γ) Οι δήμοι των μητροπολιτικών κέντρων είχαν την μικρότερη **εξάρτηση από επιχορηγήσεις** (41,46%) και οι μικροί ηπειρωτικοί και μικροί ορεινοί δήμοι την μεγαλύτερη (63,80%) . Στις λοιπές κατηγορίες το μεγαλύτερο δείκτη εξάρτησης παρουσιάζουν οι μικροί νησιωτικοί δήμοι (57,92%), οι μεσαίοι ηπειρωτικοί δήμοι (57,22%). Οι δήμοι των μητροπολιτικών κέντρων δεν έχουν μεγάλη ανάγκη από βασικές υποδομές (π.χ. ύδρευση, συγκοινωνίες) , η μεγάλη πυκνότητα του πληθυσμού ελαχιστοποιεί το κόστος των μετακινήσεων για τις ανάγκες συντήρησης π.χ. αγροτικής οδοποιίας , σε αντίθεση με τους μικρούς δήμους που ταυτόχρονα έχουν λιγότερες δυνατότητες για την είσπραξη ιδίων εσόδων

Ο μέσος όρος των δεικτών εξάρτησης από **τακτικές επιχορηγήσεις** όλων των δήμων ήταν 32,60%. Την μεγαλύτερη εξάρτηση είχαν οι μικροί νησιωτικοί δήμοι (37,27%) και οι μικροί ηπειρωτικοί και ορεινοί δήμοι (36,20%)

Σε όλες τις κατηγορίες δήμων, ο δείκτης εξάρτησης από συνολικές επιχορηγήσεις διαφοροποιείται και ανάλογα με την Περιφέρεια στην οποία ανήκουν. Τα μεγαλύτερα ποσοστά παρουσιάζει ο δείκτης στις Περιφέρειες Δυτικής Μακεδονίας (65,31%), Δυτικής Ελλάδας (64,19%), Ηπείρου (63,46%) και Βορείου Αιγαίου (60,84%) και τα μικρότερα στις Περιφέρειες Αττικής (39,08%), Ιονίων Νήσων (51,57%), Κεντρικής Μακεδονίας (52,12%) και Νοτίου Αιγαίου (52,21%).

δ) Οσον αφορά τον δείκτη **λειτουργικής αυτονομίας** (ίδια τακτικά έσοδα / σύνολο τακτικών εσόδων), ο μέσος όρος της εξαετίας 2012-2017 των δεικτών όλων των δήμων ήταν 48,88%. Τα μεγαλύτερα ποσοστά παρουσίασαν οι μεγάλοι και μεσαίοι νησιώτικοι δήμοι (60,43%), οι δήμοι των μητροπολιτικών κέντρων (58,07% ) και οι μεγάλοι ηπειρωτικοί δήμοι και πρωτεύουσες νομών (51,06%), που έχουν τα περισσότερα ίδια έσοδα

Την μεγαλύτερη συμμετοχή στα ίδια έσοδα έχουν τα **τέλη καθαριότητας και φωτισμού**, ήτοι 43,41% για το σύνολο των δήμων. Τα τέλη καθαριότητας των δήμων των μητροπολιτικών κέντρων συμμετείχαν στα ίδια έσοδα κατά 61,14% και των μεγάλων ηπειρωτικών δήμων κατά 50,61%. Στους μικρούς ηπειρωτικούς και μικρούς ορεινούς η συμμετοχή ήταν 27,96% και στους μικρούς νησιωτικούς δήμους 23,51%.

ε) Για τον δείκτη **συνολικά έσοδα ανά κάτοικο** (κατά κεφαλή) την μεγαλύτερη τιμή παρουσιάζει ο δείκτης στους νησιωτικούς δήμους και μετά στους μικρούς ηπειρωτικούς και μικρούς ορεινούς δήμους, ενώ την μικρότερη στους δήμους των μητροπολιτικών κέντρων, γεγονός που σημαίνει ότι σε μεγαλύτερους δήμους σε κάθε κάτοικο αντιστοιχούν λιγότερα έσοδα.

Τα μεγαλύτερα ποσά παρουσιάζει ο δείκτης, για όλες τις κατηγορίες δήμων, στις Περιφέρειες Νοτίου και Βορείου Αιγαίου με 1250€ και 1072€ ανά κάτοικο αντίστοιχα και τα μικρότερα στις Περιφέρειες Δυτικής Ελλάδας (490 €) και Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης (513 €).

Στο σύνολο των δήμων ο μέσος όρος των **ιδίων εσόδων ανά κάτοικο** είναι 226,30 ευρώ και την μεγαλύτερη τιμή ο δείκτης εμφανίζει στους νησιωτικούς δήμους, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι οι κάτοικοι επιβαρύνονται περισσότερο, αφού τα περισσότερα ίδια έσοδα

προέρχονται από το τέλος διαμονής παρεπιδημούντων. Την μικρότερη τιμή παρουσιάζει ο δείκτης στους μικρούς ηπειρωτικούς και μικρούς ορεινούς δήμους (167,99 ευρώ / κάτοικο)

Τα μεγαλύτερα ποσά παρουσιάζει ο δείκτης, για όλες τις κατηγορίες δήμων, στις Περιφέρειες Νοτίου Αιγαίου, Ιονίων Νήσων και Αττικής με 430€ , 301€ και 285€ ανά κάτοικο αντίστοιχα και τα μικρότερα στις Περιφέρειες Δυτικής Ελλάδας (112€), Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης (147€), Δυτικής Μακεδονίας (150€) και Ηπείρου (155€).

Στα ίδια έσοδα, την μεγαλύτερη συμμετοχή έχουν οι εισπράξεις από τέλη καθαριότητας. Διαπιστώνεται ότι τα περισσότερα **τέλη καθαριότητας ανά κάτοικο** εισπράττονται από τους μεγάλους και μεσαίους νησιωτικούς δήμους και τους δήμους των μητροπολιτικών κέντρων και τα λιγότερα από τους μικρούς και μεσαίους ηπειρωτικούς δήμους. Για την αξιολόγηση του δείκτη πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι οι μεγάλοι δήμοι έχουν οργανωμένες υπηρεσίες, που λειτουργούν σε πολλούς από αυτούς σε 24ωρη βάση, και σε συνδυασμό με το κόστος εναπόθεσης των απορριμμάτων σε ΧΥΤΑ έχουν περισσότερες δαπάνες για την υπηρεσία καθαριότητας. Αντίθετα οι περισσότεροι μικροί δήμοι είτε έχουν ελλιπή στελέχωση είτε δεν έχουν υπηρεσία καθαριότητας

Τα μεγαλύτερα ποσά παρουσιάζει ο δείκτης, για όλες τις κατηγορίες δήμων, στις Περιφέρειες Αττικής, Ιονίων Νήσων και Νοτίου Αιγαίου με 145€, 107€ και 105€ ανά κάτοικο αντίστοιχα και τα μικρότερα στις Περιφέρειες Ηπείρου (50 €), Δυτικής Ελλάδας (53€) και Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης και Δυτικής Μακεδονίας (60 €).

στ) Την εξαετία 2012-2017, το μέσο **λειτουργικό κόστος** (λειτουργικές δαπάνες προς συνολικά έξοδα) για όλους τους δήμους ήταν ήταν κατά μέσο όρο 62,02%. Τα μεγαλύτερα ποσοστά παρουσίασαν οι δήμοι των μητροπολιτικών κέντρων (68,27%) και τα μικρότερα οι μικροί ηπειρωτικοί και ορεινοί δήμοι (57,22%). Οι άλλοι δήμοι κινήθηκαν περίπου στα ίδια ποσοστά περί το 60%.

Καταγράφεται η αυξητική τάση της συμμετοχής των λειτουργικών δαπανών στο σύνολο των εξόδων, ιδίως την τελευταία τριετία 2015-2017, που οφείλεται στην μείωση της συμμετοχής των επενδύσεων αλλά και στην αύξηση των δαπανών των υπηρεσιών

κοινωνικής προστασίας

Σε αντίθεση με το υψηλό λειτουργικό κόστος ο μέσος όρος της **συμμετοχής των επενδύσεων** στο σύνολο των εξόδων όλων των δήμων ήταν 15,98%. Τα μεγαλύτερα ποσοστά, αναλογικά, παρουσίασαν οι δήμοι των μικρών ηπειρωτικών και μικρών ορεινών δήμων (21,37%) και οι μικροί νησιωτικοί δήμοι (19,82%), που έχουν μεγαλύτερη ανάγκη για υποδομές και δεν διαθέτουν επιχειρήσεις ύδρευσης

Οι δήμοι των μεγάλων ηπειρωτικών δήμων και των μητροπολιτικών κέντρων έχουν την μικρότερη συμμετοχή επενδύσεων στο σύνολο των εξόδων και είναι προσανατολισμένοι περισσότερο στην παροχή υπηρεσιών, πολλές φορές από αδυναμία χρηματοδότησης επενδύσεων

Τα μεγαλύτερα ποσά παρουσιάζει ο δείκτης, για όλες τις κατηγορίες δήμων, στις Περιφέρειες Βορείου Αιγαίου (22,64%), Ηπείρου (22,28%) και Δυτικής Μακεδονίας (21,04%) και τα μικρότερα στις Περιφέρειες Αττικής (9%), Θεσσαλίας (12,57%) και Κεντρικής Μακεδονίας (13,92%).

Οι επενδύσεις εξαρτώνται κυρίως από την δυνατότητα του δήμου να προγραμματίσει, να σχεδιάσει και να εντάξει έργα σε χρηματοδοτούμενα και συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα. Καταγράφεται η τάση μείωσης της συμμετοχής των επενδύσεων δαπανών στο σύνολο των εξόδων, ιδίως την τελευταία τριετία 2015-2017, αφού πολλά μέτρα, δράσεις και έργα του τρέχοντος ΕΣΠΑ δεν είχαν ξεκινήσει.

ζ) Για την περίοδο 2012-2017 ο μέσος όρος της συμμετοχής του **κόστους απασχόλησης στο σύνολο των λειτουργικών δαπανών** όλων των δήμων ήταν 42,73%. Τα μεγαλύτερα ποσοστά, αναλογικά, παρουσίασαν οι δήμοι των μητροπολιτικών κέντρων (51,16%), των μεγάλων και μεσαίων νησιωτικών δήμων (45,40%) και των μεγάλων ηπειρωτικών δήμων (44,60%), που έχουν και παρέχουν περισσότερες υπηρεσίες.

Τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, η διοίκηση και η οργάνωση που έχει ο κάθε δήμος διαμορφώνουν και την τιμή του δείκτη. Υπάρχουν όμως δήμοι με τα ίδια χαρακτηριστικά που εμφανίζουν μεγάλες διαφορές στον δείκτη και για την αξιολόγησή τους πρέπει να ληφθεί υπόψη ο αριθμός προσωπικού, τα νομικά πρόσωπα (ΝΠΔΔ) και οι δημοτικές

επιχειρήσεις (ΝΠΙΔ), μέσω των οποίων ασκούν κάποιες από τις αρμοδιότητές τους

Οι δήμοι που έχουν υψηλό δείκτη ανεξαρτησίας (ιδία έσοδα) και λειτουργικής αυτονομίας έχουν τις χαμηλότερες τιμές του δείκτη

Η κάλυψη του **κόστους του προσωπικού από τακτικά έσοδα** για όλους τους δήμους ήταν 40%. Το μεγαλύτερο ποσοστό εμφανίζεται στους δήμους των μητροπολιτικών κέντρων (48%), ενώ στους μικρούς νησιωτικούς δήμους και στους μικρούς ηπειρωτικούς και ορεινούς δήμους ο δείκτης εμφανίζει τις μικρότερες τιμές, ήτοι 31% και 38% αντίστοιχα.

η) Ο μέσος όρος της σχέσης των **πληρωμών για επενδύσεις προς τα συνολικά έσοδα**, για όλους τους δήμους ήταν 16%. Το μεγαλύτερο ποσοστό εμφανίζεται στους μικρούς ηπειρωτικούς δήμους (21%) και στους μικρούς νησιωτικούς δήμους (20%) και το μικρότερο στους δήμους των μητροπολιτικών δήμων με 8%, που έχουν μικρότερη ανάγκη για έργα υποδομών. Διαπιστώνεται ότι ο προσανατολισμός των δήμων των μητροπολιτικών δήμων δεν είναι στις επενδύσεις, σε αντίθεση με τους μικρούς δήμους όλων των κατηγοριών.

Ο δείκτης **επιχορηγήσεις για επενδύσεις προς πληρωμές για επενδύσεις** μας παρέχει την ένδειξη ότι η πλειονότητα των δήμων δεν έχει την δυνατότητα αυτοχρηματοδότησης των επενδύσεων

θ) Την εξαετία 2012-2017 ο μέσος όρος **της είσπραξης απαιτήσεων ΠΟΕ** για όλους τους δήμους ήταν 15,31%. Το μεγαλύτερο ποσοστό εμφανίζεται στους μικρούς νησιωτικούς και ηπειρωτικούς δήμους και το μικρότερο στους μεγάλους ηπειρωτικούς δήμους και τους δήμους των μητροπολιτικών κέντρων

Η τιμή του δείκτη εξαρτάται από το ύψος των ποσών που βεβαιώνουν (απαιτήσεις) οι υπηρεσίες των δήμων και τα μέτρα είσπραξης που εφαρμόζουν, σε συνδυασμό με την συσσώρευση απαιτήσεων από παρελθόντα έτη.

Οι μεγάλοι δήμοι έχουν οργανωμένες υπηρεσίες και βεβαιώνουν κατά κανόνα τα έσοδά τους, ενώ έχουν και μεγαλύτερη φορολογική βάση που σημαίνει ότι έχουν πολλές απαιτήσεις και εκεί εντοπίζεται η αιτία του μικρότερου ποσοστού του δείκτη. Αντίθετα

οι μικροί δήμοι έχουν ελλιπή υπηρεσιακή στελέχωση, μικρή φορολογική βάση και λιγότερες απαιτήσεις με αποτέλεσμα να ανεβαίνει η τιμή του δείκτη

Διαπιστώνεται ότι, ανεξαρτήτως της κατηγορίας των δήμων, τα χαρακτηριστικά των δήμων, το ύψος των απαιτήσεων και η φορολογική βάση σε συνδυασμό με τις δυνατότητες των εισπρακτικών μηχανισμών των δήμων έχουν καθοριστικό ρόλο στην διαμόρφωση του δείκτη.

Από την ανάλυση των δεικτών το γενικό συμπέρασμα που εξάγεται είναι ότι οι δήμοι έχουν εξάρτηση από τις επιχορηγήσεις, ιδίως οι μικροί, έχουν μεγάλο λειτουργικό κόστος και πραγματοποιούν λίγες επενδύσεις, που αδυνατούν κατά κανόνα να αυτοχρηματοδοτήσουν

Ειδικότερα κατά κατηγορία δήμων τα συμπεράσματα που εξάγονται από την παρούσα είναι:

#### **α) Δήμοι μητροπολιτικών κέντρων**

Οι δήμοι των μητροπολιτικών κέντρων είχαν την περίοδο 2012-2017 κατά μέσο όρο **δείκτη αυτονομίας** (τακτικά έσοδα/σύνολο εσόδων) σε ποσοστό **70,25%** και **δείκτη ανεξαρτησίας** (ίδια έσοδα/σύνολο εσόδων) **43,40%**, ο μεγαλύτερος από όλες τις κατηγορίες δήμων. Συνεπώς οι δήμοι μπορούσαν να έχουν ένα καλό προγραμματισμό για τα οικονομικά τους και το 43,40% της οικονομικής τους δραστηριότητας το χρηματοδότησαν από ίδια έσοδα, τα οποία επιβάρυναν τον κάθε κάτοικο με 198 ευρώ περίπου ετησίως. Το **41,46%** της δραστηριότητας των δήμων αυτών χρηματοδοτήθηκε από επιχορηγήσεις και αποτελεί τον κύριο δείκτη εξάρτησης (η μικρότερη σε σύγκριση με τις άλλες κατηγορίες)

Οι εισπράξεις από τέλη καθαριότητας και φωτισμού αποτέλεσαν το **61,14%** των ιδίων εσόδων και η επιβάρυνση ανά κάτοικο ήταν περίπου **120 ευρώ**, η αμέσως μεγαλύτερη μετά από αυτή των μεγάλων και μεσαίων νησιωτικών δήμων

Το μεγαλύτερο μέρος των εξόδων κάλυψαν οι πληρωμές για λειτουργικά έξοδα και παροχή υπηρεσιών, ήτοι ο μέσος όρος της εξαετίας ήταν **68,27%**, ενώ οι πληρωμές για επενδυτικές δαπάνες ήταν κατά μέσο όρο **8,10%**.



Οι δήμοι αυτοί έχουν μεγάλη φορολογική βάση (πληθυσμός, καταστήματα κλπ), επαρκή στελέχωση, οργανωμένες υπηρεσίες, την δυνατότητα να βεβαιώσουν και να εισπράξουν σε μεγαλύτερο βαθμό τα ίδια έσοδα, δεν έχουν μεγάλη ανάγκη από βασικές υποδομές (π.χ. ύδρευση, συγκοινωνίες) , η μεγάλη πυκνότητα του πληθυσμού ελαχιστοποιεί το κόστος των μετακινήσεων για τις ανάγκες συντήρησης π.χ. αγροτικής οδοποιίας.

Εκ των πραγμάτων οι δήμοι της κατηγορίας είναι προσανατολισμένοι στην παροχή υπηρεσιών

### **β) Μεγάλοι ηπειρωτικοί δήμοι και δήμοι πρωτεύουσες νομών**

Οι μεγάλοι ηπειρωτικοί δήμοι και δήμοι πρωτεύουσες νομών είχαν κατά μέσο όρο **δείκτη αυτονομίας** (τακτικά έσοδα/σύνολο εσόδων) σε ποσοστό **64,67%** και **δείκτη ανεξαρτησίας** (ίδια έσοδα/σύνολο εσόδων) **36,73%**. Συνεπώς οι δήμοι μπορούσαν να έχουν ένα καλό προγραμματισμό για τα οικονομικά τους και επιβάρυναν κάθε κάτοικο με 203 ευρώ περίπου ετησίως. Το **51,05%** της δραστηριότητας των δήμων αυτών χρηματοδοτήθηκε από επιχορηγήσεις

Οι εισπράξεις από τέλη καθαριότητας και φωτισμού αποτέλεσαν το **50,61%** των ιδίων εσόδων και η επιβάρυνση ανά κάτοικο ήταν περίπου **97 ευρώ**.

Το μεγαλύτερο μέρος των εξόδων κάλυψαν οι πληρωμές για λειτουργικά έξοδα και παροχή υπηρεσιών, ήτοι ο μέσος όρος της εξαετίας ήταν **62,55%** , ενώ οι πληρωμές για επενδυτικές δαπάνες ήταν κατά μέσο όρο **14,63%**.

Οι δήμοι της κατηγορίας αυτής, προέκυψαν κυρίως από την συνένωση ενός μεγάλου δήμου (συνήθως πρωτεύουσα νομού ή μεγάλη πόλη) με μικρότερους γειτονικούς ΟΤΑ και είχαν να καλύψουν τις οργανωτικές αδυναμίες και βασικές ελλείψεις σε υποδομές. Έχουν συνήθως οργανωμένες υπηρεσίες και δεν μπορούν να διαθέσουν σημαντικά ποσά για επενδύσεις. Απαιτείται η μείωση του λειτουργικού τους κόστους και η εντονότερη ενεργοποίηση των εισπρακτικών μηχανισμών

### **γ) Μεσαίοι ηπειρωτικοί δήμοι**

Οι μεσαίοι ηπειρωτικοί δήμοι είχαν κατά μέσο όρο **δείκτη αυτονομίας** (τακτικά

έσοδα/σύνολο εσόδων) σε ποσοστό **63,08%** και **δείκτη ανεξαρτησίας** (ίδια έσοδα/σύνολο εσόδων) **31,25%**. Επιβάρυναν κάθε κάτοικο με 179 ευρώ περίπου ετησίως. Το **57,23%** της δραστηριότητας των δήμων αυτών χρηματοδοτήθηκε από επιχορηγήσεις

Οι εισπράξεις από τέλη καθαριότητας και φωτισμού αποτέλεσαν το **41,16%** των ιδίων εσόδων και η επιβάρυνση ανά κάτοικο ήταν περίπου **76 ευρώ**.

Το μεγαλύτερο μέρος των εξόδων κάλυψαν οι πληρωμές για λειτουργικά έξοδα και παροχή υπηρεσιών, ήτοι ο μέσος όρος της εξαετίας ήταν **60,46%**, ενώ οι πληρωμές για επενδυτικές δαπάνες ήταν κατά μέσο όρο **18,14%**.

Οι δήμοι αυτοί προέρχονται συνήθως από τη συνένωση πρώην ΟΤΑ οι οποίοι δεν είχαν αναπτυγμένες υπηρεσίες, όμως το πληθυσμιακό μέγεθος του νέου Δήμου (10.000 – 25.000) και οι συνέργειες που προέκυψαν από τη συνένωση, δημιούργησαν τη δυνατότητα συγκρότησης και στελέχωσης ενός επαρκούς υπηρεσιακού μηχανισμού.

Έχουν οργανωτικά προβλήματα και ελλιπή στελέχωση, έχουν σχετικά υψηλό λειτουργικό κόστος, έλλειψη εισπρακτικών μηχανισμών και δεν μπορούν να διαθέσουν να διαθέσουν σημαντικά ποσά για επενδύσεις

#### **δ) Μικροί ηπειρωτικοί και μικροί ορεινοί δήμοι**

Οι δήμοι της κατηγορίας αυτής είχαν κατά μέσο όρο **δείκτη αυτονομίας** (τακτικά έσοδα/σύνολο εσόδων) σε ποσοστό **59,02%** και **δείκτη ανεξαρτησίας** (ίδια έσοδα/σύνολο εσόδων) **24,93%**. Επιβάρυναν κάθε κάτοικο με 168 ευρώ περίπου ετησίως. Το **63,80%** της δραστηριότητας τους χρηματοδοτήθηκε από επιχορηγήσεις.

Οι εισπράξεις από τέλη καθαριότητας και φωτισμού αποτέλεσαν το **27,96%** των ιδίων εσόδων και η επιβάρυνση ανά κάτοικο ήταν περίπου **48 ευρώ**.

Το μεγαλύτερο μέρος των εξόδων κάλυψαν οι πληρωμές για λειτουργικά έξοδα και παροχή υπηρεσιών, ήτοι ο μέσος όρος της εξαετίας ήταν **57,22%**, ενώ οι πληρωμές για επενδυτικές δαπάνες ήταν κατά μέσο όρο **21,37%**.

Η κατηγορία αυτή, περιλαμβάνει δήμους κάτω των 10.000 κατοίκων οι οποίοι είναι συνήθως μικροί αγροτικοί και ορεινοί δήμοι, χωρίς αναπτυγμένες υπηρεσίες. Συνήθως οι δήμοι αυτοί έχουν μεγάλη έκταση, μεγάλη διασπορά αγροτικών οικισμών και πολλές τοπικές κοινότητες που δύσκολα συνδέονται συγκοινωνιακά μεταξύ τους και με την έδρα. Εξαρτώνται κυρίως από τις κρατικές επιχορηγήσεις

#### **ε) Μεγάλοι και μεσαίοι νησιωτικοί δήμοι**

Οι μεγάλοι και μεσαίοι νησιωτικοί δήμοι είχαν κατά μέσο όρο **δείκτη αυτονομίας** (τακτικά έσοδα/σύνολο εσόδων) σε ποσοστό **64,20%** και **δείκτη ανεξαρτησίας** (ίδια έσοδα/σύνολο εσόδων) **41,76%**. Το **45,79%** της δραστηριότητας των δήμων αυτών χρηματοδοτήθηκε από επιχορηγήσεις

Οι εισπράξεις από τέλη καθαριότητας και φωτισμού αποτέλεσαν το **40,52%** των ιδίων εσόδων και η επιβάρυνση ανά κάτοικο ήταν περίπου **141 ευρώ**.

Το μεγαλύτερο μέρος των εξόδων κάλυψαν οι πληρωμές για λειτουργικά έξοδα και παροχή υπηρεσιών, ήτοι ο μέσος όρος της εξαετίας ήταν **61,63%**, ενώ οι πληρωμές για επενδυτικές δαπάνες ήταν κατά μέσο όρο **14,45%**.

Η κατηγορία περιλαμβάνει δήμους που παρουσιάζουν τις δεδομένες ιδιαιτερότητες των νησιωτικών δήμων ως προς τη συγκοινωνιακή σύνδεσή τους με την ηπειρωτική χώρα, αλλά που, κατά κύριο λόγο, παρουσιάζουν έντονη τουριστική ανάπτυξη που ενισχύει τα ίδια έσοδά τους και αποτελεί το συγκριτικό τους πλεονέκτημα για ανάπτυξη

#### **στ) Μικροί νησιωτικοί δήμοι**

Οι μικροί νησιωτικοί δήμοι είχαν κατά μέσο όρο **δείκτη αυτονομίας** (τακτικά έσοδα/σύνολο εσόδων) σε ποσοστό **66,70%** και **δείκτη ανεξαρτησίας** (ίδια έσοδα/σύνολο εσόδων) **31,46%**. Το **57,92%** της δραστηριότητας των δήμων αυτών χρηματοδοτήθηκε από επιχορηγήσεις

Οι εισπράξεις από τέλη καθαριότητας και φωτισμού αποτέλεσαν το **23,51%** των ιδίων εσόδων και η επιβάρυνση ανά κάτοικο ήταν περίπου **91 ευρώ**.

Το μεγαλύτερο μέρος των εξόδων κάλυψαν οι πληρωμές για λειτουργικά έξοδα και παροχή υπηρεσιών, ήτοι ο μέσος όρος της εξαετίας ήταν **69,61%** , ενώ οι πληρωμές για επενδυτικές δαπάνες ήταν κατά μέσο όρο **19,82%**.

Με δεδομένη τη γεωμορφολογική τους ιδιαιτερότητα, χαρακτηρίζονται συνήθως από σοβαρά ελλιπή υπηρεσιακή στελέχωση και απαιτούνται ειδικά κίνητρα για να λειτουργούν με επάρκεια και να έχουν στοιχειώδεις υπηρεσίες και υποδομές

## **5.2 Προτάσεις**

Αναγκαία προϋπόθεση για την διεύρυνση του ρόλου των δήμων είναι η θεσμική αναγνώριση και η ουσιαστική συμμετοχή τους α) στον σχεδιασμό, οργάνωση και εφαρμογή προγραμμάτων περιφερειακής και τοπικής ανάπτυξης και β) στην χωροθέτηση, τη διοίκηση και τη λειτουργία επενδύσεων τοπικής κλίμακας.

Απαιτείται ο επαναπροσδιορισμός των κριτηρίων κατανομής των ΚΑΠ με επανυπολογισμό του ελάχιστου κόστους λειτουργίας των δήμων και λοιπά κριτήρια τον πληθυσμό, την έκταση μαζί με νησιωτικούς και ορεινούς δήμους, την δημοτική αποκέντρωση, την δυνατότητα προσφοράς ποιοτικών υπηρεσιών και τον δείκτη της επενδυτικής προσπάθειας.

Προκειμένου να ενισχυθούν διοικητικά, οικονομικά και τεχνικά οι μικροί ορεινοί και νησιωτικοί δήμοι, απαιτείται επαρκής στελέχωση, οικονομικά και άλλα κίνητρα

Προϋπόθεση για να ενισχυθεί η οικονομική αυτοτέλεια των δήμων είναι η δημοσιονομική αποκέντρωση με μεταφορά φορολογικών εσόδων και η δημιουργία ενός μηχανισμού που θα αμβλύνει τις δημοσιονομικές ανισότητες των δήμων

Απαιτείται να γίνει επιστημονικός προσδιορισμός και ορθή αποτύπωση της πληθώρας φόρων, τελών και δικαιωμάτων που εισπράτουν οι δήμοι, έτσι ώστε να ελεγχθεί ποιοι είναι φόροι και ποιά είναι τα τέλη

Ειδικότερα για τους ίδιους τους δήμους, προκύπτει η ανάγκη ενός διαφορετικού μοντέλου διοίκησης και λειτουργίας , που θα συμβάλει στην βελτίωση των οικονομικών τους. Ενδεικτικά προτείνεται:

**Οργανωτική αναδιάρθρωση των Δήμων.** Τα ζητήματα δεν πρέπει να αντιμετωπίζονται αποσπασματικά και κατά περίπτωση, αλλά μέσα από ένα σύγχρονο και αποτελεσματικό οργανωτικό πλαίσιο, τον μεσοπρόθεσμο προγραμματισμό και σχεδιασμό και την μετρήσιμη στοχοθεσία.

Ο προϋπολογισμός πρέπει να αποτελεί την έκφραση ενός **επιχειρησιακού σχεδιασμού**. Απαιτείται να διαμορφωθεί **συναντίληψη για τους στόχους** του δήμου, οι οποίοι να είναι κατανοητοί από όλους τους εμπλεκόμενους και να έχουν συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα. Ο προϋπολογισμός είναι **εργαλείο διοίκησης**, που σημαίνει λήψη αποφάσεων

Απαιτείται η **διαμόρφωση κουλτούρας σύνταξης του προϋπολογισμού** με την συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων υπηρεσιών και της διοίκησης. Σημασία έχει η υλοποίηση του προϋπολογισμού και για να γίνει αυτό απαιτείται **χρονοδιάγραμμα εφαρμογής**

Περαιτέρω για την αναβάθμιση της οικονομικής διοίκησης και διαχείρισης απαιτούνται:

1) **Αύξηση της οικονομικής αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας**, με την έννοια της εξοικονόμησης των περιορισμένων πόρων του Δήμου και που καθιστά λιγότερο σημαντική την ανάγκη για αύξηση της τοπικής φορολογίας

2) **Διεύρυνση της φορολογικής βάσης**, με την έννοια της εφαρμογής της υφιστάμενης νομοθεσίας για τα έσοδα των δήμων και τον περιορισμό της διαφεύγουσας φορολογητέας ύλης και όχι με αύξηση των δημοτικών φόρων και τελών

3) **Αξιοποίηση της δημοτικής ακίνητης περιουσίας**. Απαιτείται μελέτη για την αξιοποιήσιμη ακίνητη περιουσία και ο προσδιορισμός των διαδικασιών και μεθόδων που απαιτούνται.

4) **Βελτίωση της διαχείρισης των υπάρχοντων πόρων**. Ο δήμος έχει, από την νομοθεσία, πολλά είδη εσόδων τα οποία αποφέρουν ελάχιστα και έχουν μεγάλο διαχειριστικό κόστος. Απαιτείται η οργάνωση και μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα των εισπρακτικών μηχανισμών των δήμου. Προς την κατεύθυνση αυτή προτείνεται:

α) Αυστηρή εφαρμογή των διατάξεων για την είσπραξη των δημοσίων εσόδων

β) Αποσαφήνιση των κανόνων – σταθερή πολιτική

Πρέπει να γίνει σαφές προς δημότες, αιρετούς και υπαλλήλους ότι , όχι μόνο επειδή ο νόμος το επιβάλλει αλλά κυρίως για λόγους ουσίας, ο Δήμος θα εφαρμόζει πλήρως την υφιστάμενη νομοθεσία περί των εσόδων, σταθερά και χωρίς καμία παρέκκλιση

γ) Οργάνωση και συντονισμός όλων των υπηρεσιών του δήμου

δ) Αλλαγή του κλίματος και των προσδοκιών, που είχαν καλλιεργηθεί στο παρελθόν

Επί σειρά ετών είχε καλλιεργηθεί, με ευθύνη της αυτοδιοίκησης, το κλίμα και είχαν δημιουργηθεί προσδοκίες ότι οι οφειλέτες των Δήμων μπορούν, χωρίς επιπτώσεις, να μην είναι συνεπείς στις υποχρεώσεις τους ή ότι μπορεί με πολιτικές αποφάσεις (π.χ. Δημοτικού Συμβουλίου, δημάρχου κ.λπ.) αυτές να εξαλείφονται ή να τακτοποιούνται.

Έτσι και πέρα από την γενικότερη οικονομική κατάσταση, οι οφειλέτες δεν αντιμετωπίζουν τις υποχρεώσεις τους προς τον Δήμο με τον ίδιο τρόπο με τις υποχρεώσεις τους προς το Δημόσιο. Όμως αυτό δεν ισχύει . Οι διατάξεις του Κώδικα Εισπράξεως Δημοσίων Εσόδων έχουν πλήρη εφαρμογή και στους Ο.Τ.Α..

#### **5) Μείωση του λειτουργικού κόστους.**

Για την επίτευξη του σκοπού αυτού, να υπάρξει συντονισμός όλων των υπηρεσιών, αυστηρός προγραμματισμός υλοποιούμενων δαπανών, πληρέστερη εξέταση των στοιχείων που διαμορφώνουν το κόστος και γενικά να εξετάζεται το όφελος από την πραγματοποίηση κάθε δαπάνης σε σχέση με το κόστος της.

Επιπλέον, επειδή οι διαδικασίες που προβλέπει το θεσμικό πλαίσιο προκειμένου να υλοποιηθούν οι δαπάνες είναι χρονοβόρες, προτείνεται η υπογραφή τουλάχιστον τριετών συμβάσεων προκειμένου να περιοριστεί το κόστος σε ανθρωποώρες, με την ετήσια επανάληψη των χρονοβόρων διαδικασιών, και κυρίως να επιτευχθεί η ομαλή λειτουργία των δήμων

#### **6) Ταμειακός Προγραμματισμός**

Κατάρτιση ταμειακού προγραμματισμού με τον οποίο θα προβλέπονται κατά μήνα όλες

οι εισπράξεις κατά κατηγορία εσόδων και όλες οι πληρωμές κατά κατηγορία δαπανών και τα τυχόν ελλείματα ή πλεονάσματα ώστε να υπάρξει ο αντίστοιχος σχεδιασμός και αντιμετώπιση. Ο ταμειακός προγραμματισμός δηλαδή είναι η κατανομή στην διάρκεια του χρόνου των ροών των χρημάτων που εισπράττει και πληρώνει ο Δήμος, ο καθορισμός των χρηματοδοτικών αναγκών καθώς και ο γενικός έλεγχος των χρηματικών διαθεσίμων.

Ο προϋπολογισμός με την βοήθεια ταμειακού προγράμματος στέκεται πιο κοντά στην αρχή της ακρίβειας, γιατί υποστηρίζεται η προσέγγιση των πραγματικών ταμειακών δυνατοτήτων και επομένως η δυνατότητα να τίθενται ρεαλιστικοί στόχοι.

7) **Διαχείριση ανθρώπινων πόρων.** Ο ανθρώπινος παράγοντας είναι καταλύτης της οργανωτικής αλλαγής. Η δημιουργία κλίματος εμπιστοσύνης και υποστήριξης των αλλαγών.

8) **Ψηφιακός μετασχηματισμός**, ηλεκτρονική διακυβέρνηση και πρόσβαση στο Κέντρο Διαλειτουργικότητας του Υπουργείου Οικονομικών

9) **Διαδημοτικές συνεργασίες** για εξοικονόμηση πόρων και οικονομίες κλίμακας

10) **Χρηστή διακυβέρνηση.** Η καλή διακυβέρνηση θεωρείται ως βασικό προαπαιτούμενο συστατικό της ανάπτυξης

Σε κάθε περίπτωση ο επιχειρησιακός σχεδιασμός και η συμμετοχή όλων, διοίκησης και υπαλλήλων, είναι μονόδρομος για καλύτερη και αποδοτικότερη οικονομική λειτουργία των δήμων

# ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α.

## Κατηγορίες Δήμων

### Π.Α.1. Δήμοι Μητροπολιτικών Κέντρων

a/a	Δήμος	Πληθυσμός (μονιμος)	Εκταση - km <sup>2</sup>	Πυκνότη. (κάτ / km <sup>2</sup> )	Περιφ.Ενότητα	Περιφέρεια
	<b>1α. Εως 50.000 κάτοικοι</b>					
1	ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΑΣ ΒΑΡΒΑΡΑΣ	26.550	2,17	12.223,76	Δυτικού Τομέα Αθηνών	Αττικής
2	ΔΗΜΟΣ ΑΛΙΜΟΥ	41.720	5,98	6.973,09	Νοτίου Τομέα Αθηνών	Αττικής
3	ΔΗΜΟΣ ΒΡΗΛΗΣΙΩΝ	30.741	3,54	8.674,10	Βορείου Τομέα Αθηνών	Αττικής
4	ΔΗΜΟΣ ΔΑΦΝΗΣ-ΥΜΗΤΤΟΥ	33.628	2,43	13.821,62	Κεντρικού Τομέα Αθηνών	Αττικής
5	ΔΗΜΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΑΤΤΙΚΗΣ	49.642	4,68	10.598,21	Βορείου Τομέα Αθηνών	Αττικής
6	ΔΗΜΟΣ ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ	26.458	7,78	3.399,90	Κεντρικού Τομέα Αθηνών	Αττικής
7	ΔΗΜΟΣ ΛΥΚΟΒΡΥΣΗΣ-ΠΕΥΚΗΣ	31.153	4,11	7.589,04	Βορείου Τομέα Αθηνών	Αττικής
8	ΔΗΜΟΣ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΣ	29.891	5,34	5.595,47	Βορείου Τομέα Αθηνών	Αττικής
9	ΔΗΜΟΣ ΜΟΣΧΑΤΟΥ-ΤΑΥΡΟΥ	40.413	4,96	8.146,14	Νοτίου Τομέα Αθηνών	Αττικής
10	ΔΗΜΟΣ ΠΑΠΑΓΟΥ-ΧΟΛΑΡΓΟΥ	44.539	7,15	6.228,36	Βορείου Τομέα Αθηνών	Αττικής
11	ΔΗΜΟΣ ΠΕΝΤΕΛΗΣ	34.934	31,06	1.124,83	Βορείου Τομέα Αθηνών	Αττικής
12	ΔΗΜΟΣ ΠΕΡΑΜΑΤΟΣ	25.389	14,90	1.704,42	Πειραιώς	Αττικής
13	ΔΗΜΟΣ ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΑΣ- ΧΑΛΚΗΔΟΝΟΣ	35.556	3,57	9.948,52	Κεντρικού Τομέα Αθηνών	Αττικής
14	ΔΗΜΟΣ ΦΙΛΟΘΕΗΣ-ΨΥΧΙΚΟΥ	26.968	6,02	4.477,50	Βορείου Τομέα Αθηνών	Αττικής
15	ΔΗΜΟΣ ΧΑΙΔΑΡΙΟΥ	46.897	23,15	2.026,23	Δυτικού Τομέα Αθηνών	Αττικής
	<b>1β. 50.000 έως 100.000 κάτοικοι</b>					
16	ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΑΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ	59.704	8,38	7.125,43	Βορείου Τομέα Αθηνών	Αττικής
17	ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ	71.294	4,98	14.307,45	Νοτίου Τομέα Αθηνών	Αττικής
18	ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΤΥΡΩΝ- ΚΑΜΑΤΕΡΟΥ	62.529	9,53	6.561,97	Δυτικού Τομέα Αθηνών	Αττικής
19	ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ	69.946	6,42	10.893,32	Δυτικού Τομέα Αθηνών	Αττικής
20	ΔΗΜΟΣ ΑΜΑΡΟΥΣΙΟΥ	72.333	13,44	5.381,12	Βορείου Τομέα Αθηνών	Αττικής
21	ΔΗΜΟΣ ΑΜΠΕΛΟΚΗΠΩΝ- ΜΕΝΕΜΕΝΗΣ	52.127	10,25	5.084,57	Θεσσαλονίκης	Κεντρικής Μακεδονίας
22	ΔΗΜΟΣ ΒΥΡΩΝΟΣ	61.308	9,65	6.355,80	Κεντρικού Τομέα Αθηνών	Αττικής
23	ΔΗΜΟΣ ΓΑΛΑΤΣΙΟΥ	59.345	4,18	14.207,57	Κεντρικού Τομέα Αθηνών	Αττικής



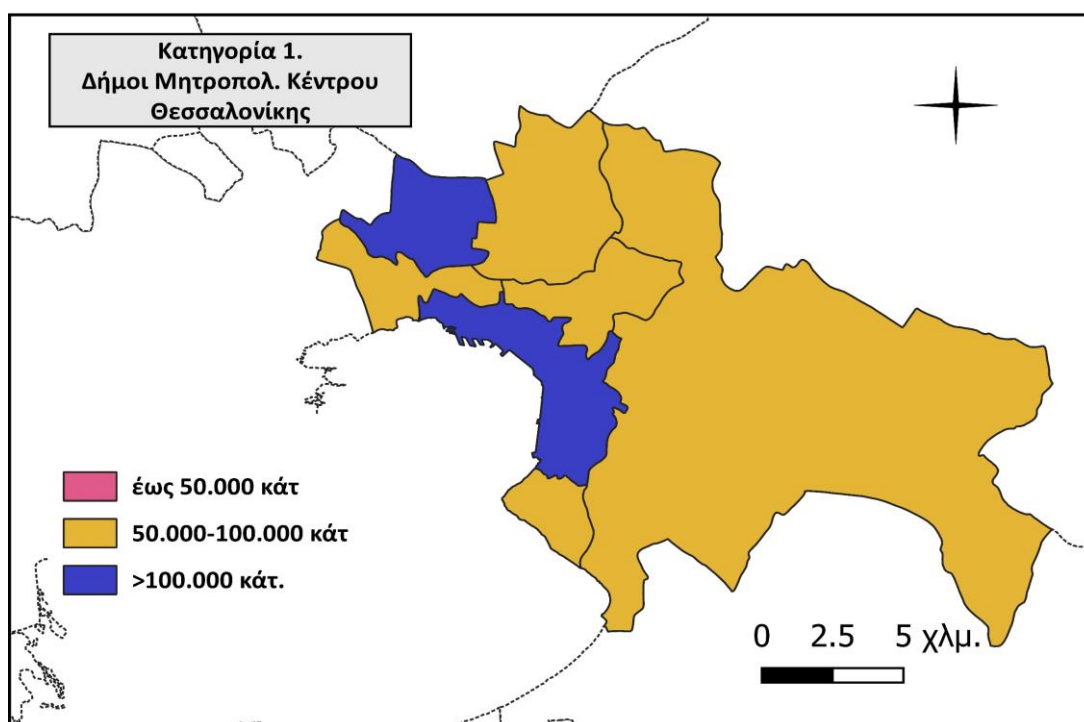
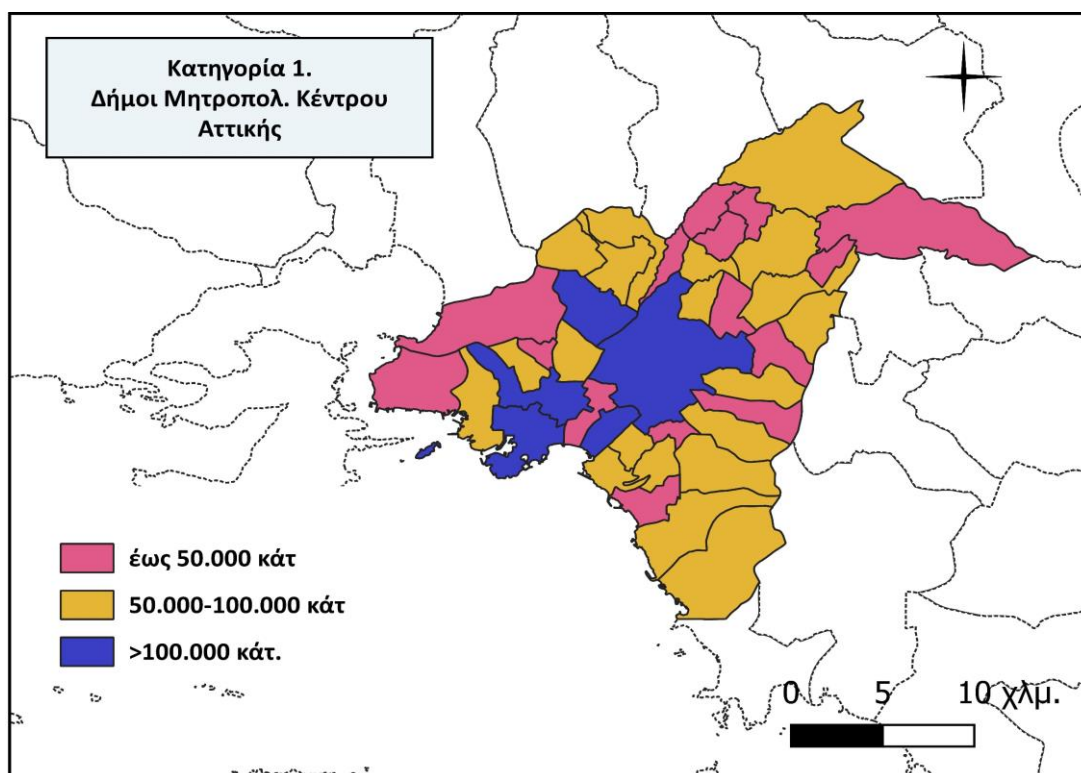
## Π.Α.1. Δήμοι Μητροπολιτικών Κέντρων

(Συνέχεια)

α/α	Δήμος	Πληθυσμός (μονιμος)	Εκταση - km <sup>2</sup>	Πυκνότη. (κάτ / km <sup>2</sup> )	Περιφ.Ενότητα	Περιφέρεια
24	ΔΗΜΟΣ ΓΛΥΦΑΔΑΣ	87.305	25,59	3.411,95	Νοτίου Τομέα Αθηνών	Αττικής
25	ΔΗΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ- ΑΡΓΥΡΟΥΠΟΛΗΣ	51.356	15,65	3.281,11	Νοτίου Τομέα Αθηνών	Αττικής
26	ΔΗΜΟΣ ΖΩΓΡΑΦΟΥ	71.026	8,60	8.256,92	Κεντρικού Τομέα Αθηνών	Αττικής
27	ΔΗΜΟΣ ΗΛΙΟΥΠΟΛΕΩΣ	78.153	12,87	6.072,49	Κεντρικού Τομέα Αθηνών	Αττικής
28	ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ	84.793	8,10	10.469,56	Δυτικού Τομέα Αθηνών	Αττικής
29	ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΑΡΙΑΣ	91.518	6,52	14.038,66	Θεσσαλονίκης	Κεντρικής Μακεδονίας
30	ΔΗΜΟΣ ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ- ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ	91.045	9,58	9.501,67	Πειραιώς	Αττικής
31	ΔΗΜΟΣ ΚΗΦΙΣΙΑΣ	71.259	35,47	2.009,16	Βορείου Τομέα Αθηνών	Αττικής
32	ΔΗΜΟΣ ΚΟΥΡΥΔΑΛΛΟΥ	63.445	4,44	14.305,52	Πειραιώς	Αττικής
33	ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΠΟΛΗΣ-ΣΥΚΕΩΝ	84.741	12,49	6.782,54	Θεσσαλονίκης	Κεντρικής Μακεδονίας
34	ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΙΩΝΙΑΣ	67.134	4,40	15.257,73	Βορείου Τομέα Αθηνών	Αττικής
35	ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ	73.076	3,50	20.860,98	Νοτίου Τομέα Αθηνών	Αττικής
36	ΔΗΜΟΣ ΠΑΛΑΙΟΥ ΦΑΛΗΡΟΥ	64.021	4,79	13.368,34	Νοτίου Τομέα Αθηνών	Αττικής
37	ΔΗΜΟΣ ΠΑΥΛΟΥ ΜΕΛΑ	99.245	24,15	4.109,52	Θεσσαλονίκης	Κεντρικής Μακεδονίας
38	ΔΗΜΟΣ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΕΩΣ	58.979	7,54	7.819,04	Δυτικού Τομέα Αθηνών	Αττικής
39	ΔΗΜΟΣ ΠΥΛΑΙΑΣ-ΧΟΡΤΙΑΤΗ	70.110	156,30	448,56	Θεσσαλονίκης	Κεντρικής Μακεδονίας
40	ΔΗΜΟΣ ΧΑΛΑΝΔΡΙΟΥ	74.192	10,26	7.229,08	Βορείου Τομέα Αθηνών	Αττικής
	<b>1γ. Πάνω από 100.000 κάτοικοι</b>					
41	ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ	664.046	38,98	17.035,56	Κεντρικού Τομέα Αθηνών	Αττικής
42	ΔΗΜΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	325.182	19,68	16.526,83	Θεσσαλονίκης	Κεντρικής Μακεδονίας
43	ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΛΙΘΕΑΣ	100.641	4,71	21.385,68	Νοτίου Τομέα Αθηνών	Αττικής
44	ΔΗΜΟΣ ΚΟΡΔΕΛΙΟΥ-ΕΥΟΣΜΟΥ	101.753	13,37	7.613,39	Θεσσαλονίκης	Κεντρικής Μακεδονίας
45	ΔΗΜΟΣ ΝΙΚΑΙΑΣ-ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΗ ΡΕΝΤΗ	105.430	11,20	9.416,76	Πειραιώς	Αττικής
46	ΔΗΜΟΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	163.688	11,21	14.605,87	Πειραιώς	Αττικής
47	ΔΗΜΟΣ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ	139.981	10,82	12.942,03	Δυτικού Τομέα Αθηνών	Αττικής
	<b>Σύνολο</b>	<b>3.915.184</b>	<b>653,88</b>	<b>5.987,59</b>		

Πηγή ΕΛΣΤΑΤ

### Χάρτης Π.Α.1 Δήμοι Μητροπολιτικών Κέντρων



Ίδια επεξεργασία

## Π.Α.2. Μεγάλοι Ηπειρωτικοί Δήμοι και Δήμοι Πρωτεύουσες Νομών

α/α	Δήμος	Πληθυσμός (μονιμος)	Εκταση - km <sup>2</sup>	Ποικνόντ. (κάτ / km <sup>2</sup> )	Περιφ.Ενότητα	Περιφέρεια
	<b>2α. Εως 30.000 κάτοικοι</b>					
1	ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ	27.074	511,87	52,89	Λασιθίου	Κρήτης
2	ΔΗΜΟΣ ΑΛΜΩΠΙΑΣ	27.556	988,46	27,88	Πέλλης	Κεντρικής Μακεδονίας
3	ΔΗΜΟΣ ΓΡΕΒΕΝΩΝ	25.905	1.862,40	13,91	Γρεβενών	Δυτικής Μακεδονίας
4	ΔΗΜΟΣ ΔΕΛΦΩΝ	26.716	1.123,25	23,78	Φωκίδας	Στερεάς Ελλάδας
5	ΔΗΜΟΣ ΔΙΟΥ-ΟΛΥΜΠΟΥ	25.668	494,44	51,91	Πιερίας	Κεντρικής Μακεδονίας
6	ΔΗΜΟΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΧΑΪΑΣ	25.916	572,55	45,26	Αχαΐας	Δυτικής Ελλάδας
7	ΔΗΜΟΣ ΕΔΕΣΣΑΣ	28.814	611,00	47,16	Πέλλης	Κεντρικής Μακεδονίας
8	ΔΗΜΟΣ ΕΛΕΥΣΙΝΑΣ	29.902	36,39	821,78	Δυτικής Αττικής	Αττικής
9	ΔΗΜΟΣ ΗΓΟΥΜΕΝΙΤΣΑΣ	25.814	430,45	59,97	Θεσπρωτίας	Ηπείρου
10	ΔΗΜΟΣ ΙΕΡΑΠΕΤΡΑΣ	27.602	470,66	58,65	Λασιθίου	Κρήτης
11	ΔΗΜΟΣ ΚΑΡΠΙΝΗΣΙΟΥ	13.105	948,58	13,82	Ευρυτανίας	Στερεάς Ελλάδας
12	ΔΗΜΟΣ ΚΥΜΗΣ-ΑΛΙΒΕΡΙΟΥ	28.437	804,40	35,35	Εύβοιας	Στερεάς Ελλάδας
13	ΔΗΜΟΣ ΛΑΥΡΕΩΤΙΚΗΣ	25.102	175,44	143,08	Ανατολικής Αττικής	Αττικής
14	ΔΗΜΟΣ ΛΕΥΚΑΔΑΣ	22.652	331,85	68,26	Λευκάδος	Ιονίων Νήσων
15	ΔΗΜΟΣ ΝΑΥΠΑΚΤΙΑΣ	27.800	876,91	31,70	Αιτωλοακαρνανίας	Δυτικής Ελλάδας
16	ΔΗΜΟΣ ΠΑΙΑΝΙΑΣ	26.668	51,61	516,76	Ανατολικής Αττικής	Αττικής
17	ΔΗΜΟΣ ΠΑΙΟΝΙΑΣ	28.493	924,95	30,80	Κιλκίς	Κεντρικής Μακεδονίας
18	ΔΗΜΟΣ ΠΟΛΥΓΥΡΟΥ	22.048	946,96	23,28	Χαλκιδικής	Κεντρικής Μακεδονίας
19	ΔΗΜΟΣ ΣΑΡΩΝΙΚΟΥ	29.002	135,73	213,68	Ανατολικής Αττικής	Αττικής
20	ΔΗΜΟΣ ΣΥΡΟΥ-ΕΡΜΟΥΠΟΛΗΣ	21.507	102,37	210,10	Σύρου	Νοτίου Αιγαίου
21	ΔΗΜΟΣ ΤΡΙΦΥΛΙΑΣ	27.373	617,61	44,32	Μεσσηνίας	Πελοποννήσου
22	ΔΗΜΟΣ ΤΥΡΝΑΒΟΥ	25.032	525,49	47,64	Λαρίσης	Θεσσαλίας
23	ΔΗΜΟΣ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ	26.717	271,59	98,37	Ηρακλείου	Κρήτης
	<b>2β. 30.000 έως 50.000 κάτοικοι</b>					
24	ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ	49.872	725,14	68,78	Αχαΐας	Δυτικής Ελλάδας
25	ΔΗΜΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ	41.570	481,57	86,32	Ημαθίας	Κεντρικής Μακεδονίας
26	ΔΗΜΟΣ ΑΡΓΟΥΣ-ΜΥΚΗΝΩΝ	42.022	1.000,95	41,98	Αργολίδος	Πελοποννήσου

## Π.Α.2. Μεγάλοι Ηπειρωτικοί Δήμοι και Δήμοι Πρωτεύουσες Νομών

(Συνέχεια)

a/a	Δήμος	Πληθυσμός (μονιμος)	Εκταση - km <sup>2</sup>	Ποκνότη. (κάτ / km <sup>2</sup> )	Περιφ.Ενότητα	Περιφέρεια
27	ΔΗΜΟΣ ΑΡΤΑΙΩΝ	43.166	401,59	107,49	Αρτης	Ηπείρου
28	ΔΗΜΟΣ ΑΣΠΡΟΠΥΡΓΟΥ	30.251	105,59	286,51	Δυτικής Αττικής	Αττικής
29	ΔΗΜΟΣ ΒΑΡΗΣ-ΒΟΥΛΑΣ- ΒΟΥΛΙΑΓΜΕΝΗΣ	48.399	29,08	1.664,17	Ανατολικής Αττικής	Αττικής
30	ΔΗΜΟΣ ΔΕΛΤΑ	45.839	307,89	148,88	Θεσσαλονίκης	Κεντρικής Μακεδονίας
31	ΔΗΜΟΣ ΔΙΟΝΥΣΟΥ	40.193	109,06	368,53	Ανατολικής Αττικής	Αττικής
32	ΔΗΜΟΣ ΕΛΑΣΣΟΝΑΣ	32.121	1.568,44	20,48	Λαρίσης	Θεσσαλίας
33	ΔΗΜΟΣ ΕΟΡΔΑΙΑΣ	45.592	709,05	64,30	Κοζάνης	Δυτικής Μακεδονίας
34	ΔΗΜΟΣ ΖΑΚΥΝΘΟΥ	40.759	407,31	100,07	Ζακύνθου	Ιονίων Νήσων
35	ΔΗΜΟΣ ΗΛΙΔΑΣ	32.219	400,96	80,35	Ηλείας	Δυτικής Ελλάδας
36	ΔΗΜΟΣ ΘΗΒΑΙΩΝ	36.477	830,34	43,93	Βοιωτίας	Στερεάς Ελλάδας
37	ΔΗΜΟΣ ΙΕΡΑΣ ΠΟΛΗΣ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ	34.416	638,00	53,94	Αιτωλοακαρνανίας	Δυτικής Ελλάδας
38	ΔΗΜΟΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	35.874	763,89	46,96	Καστοριάς	Δυτικής Μακεδονίας
39	ΔΗΜΟΣ ΚΕΦΑΛΛΟΝΙΑΣ	35.801	787,75	45,45	Κεφαλληνίας	Ιονίων Νήσων
40	ΔΗΜΟΣ ΚΡΩΠΙΑΣ	30.307	114,60	264,46	Ανατολικής Αττικής	Αττικής
41	ΔΗΜΟΣ ΛΑΓΚΑΔΑ	41.103	1.221,89	33,64	Θεσσαλονίκης	Κεντρικής Μακεδονίας
42	ΔΗΜΟΣ ΛΕΒΑΔΕΩΝ	31.315	690,03	45,38	Βοιωτίας	Στερεάς Ελλάδας
43	ΔΗΜΟΣ ΜΑΡΑΘΩΝΟΣ	33.423	226,81	147,36	Ανατολικής Αττικής	Αττικής
44	ΔΗΜΟΣ ΜΕΓΑΡΕΩΝ	36.924	330,86	111,60	Δυτικής Αττικής	Αττικής
45	ΔΗΜΟΣ ΝΑΟΥΣΑΣ	32.494	425,61	76,35	Ημαθίας	Κεντρικής Μακεδονίας
46	ΔΗΜΟΣ ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	33.356	391,28	85,25	Αργολίδος	Πελοποννήσου
47	ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΠΡΟΠΟΝΤΙΔΑΣ	36.500	372,42	98,01	Χαλκιδικής	Κεντρικής Μακεδονίας
48	ΔΗΜΟΣ ΟΡΕΣΤΙΑΔΑΣ	37.695	957,30	39,38	Εβρου	Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης
49	ΔΗΜΟΣ ΠΑΓΓΑΙΟΥ	32.085	703,04	45,64	Καβάλας	Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης
50	ΔΗΜΟΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	31.733	378,87	83,76	Πρεβέζης	Ηπείρου
51	ΔΗΜΟΣ ΠΥΡΓΟΥ	47.995	459,18	104,52	Ηλείας	Δυτικής Ελλάδας

## Π.Α.2. Μεγάλοι Ηπειρωτικοί Δήμοι και Δήμοι Πρωτεύουσες Νομών

(Συνέχεια)

a/a	Δήμος	Πληθυσμός (μονιμος)	Εκταση - km <sup>2</sup>	Πυκνότη. (κάτ / km <sup>2</sup> )	Περιφ.Ενότητα	Περιφέρεια
52	ΔΗΜΟΣ ΣΑΜΟΥ	32.977	480,05	68,69	Σάμου	Βορείου Αιγαίου
53	ΔΗΜΟΣ ΣΠΑΡΤΗΣ	35.259	1.180,69	29,86	Λακωνίας	Πελοποννήσου
54	ΔΗΜΟΣ ΣΠΑΤΩΝ-ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ	33.821	73,59	459,60	Ανατολικής Αττικής	Αττικής
55	ΔΗΜΟΣ ΤΡΙΠΟΛΗΣ	47.254	1.474,22	32,05	Αρκαδίας	Πελοποννήσου
56	ΔΗΜΟΣ ΦΛΩΡΙΝΑΣ	32.881	822,69	39,97	Φλωρίνης	Δυτικής Μακεδονίας
57	ΔΗΜΟΣ ΦΥΛΗΣ	45.965	104,65	439,24	Δυτικής Αττικής	Αττικής
58	ΔΗΜΟΣ ΧΑΛΚΗΔΟΝΟΣ	33.673	390,30	86,28	Θεσσαλονίκης	Κεντρικής Μακεδονίας
59	ΔΗΜΟΣ ΩΡΑΙΟΚΑΣΤΡΟΥ	38.317	218,31	175,52	Θεσσαλονίκης	Κεντρικής Μακεδονίας
60	ΔΗΜΟΣ ΩΡΩΠΟΥ	33.769	339,63	99,43	Ανατολικής Αττικής	Αττικής
	<b>2γ. 50.000 έως 100.000 κάτοικοι</b>					
61	ΔΗΜΟΣ ΑΓΡΙΝΙΟΥ	94.181	1.232,19	76,43	Αιτωλοακαρνανίας	Δυτικής Ελλάδας
62	ΔΗΜΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	72.959	1.215,46	60,03	Εβρου	Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης
63	ΔΗΜΟΣ ΒΕΡΟΙΑΣ	66.547	795,29	83,68	Ημαθίας	Κεντρικής Μακεδονίας
64	ΔΗΜΟΣ ΔΡΑΜΑΣ	58.944	839,85	70,18	Δράμας	Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης
65	ΔΗΜΟΣ ΘΕΡΜΑΙΚΟΥ	50.264	133,81	375,63	Θεσσαλονίκης	Κεντρικής Μακεδονίας
66	ΔΗΜΟΣ ΘΕΡΜΗΣ	53.201	382,91	138,94	Θεσσαλονίκης	Κεντρικής Μακεδονίας
67	ΔΗΜΟΣ ΚΑΒΑΛΑΣ	70.501	351,81	200,40	Καβάλας	Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης
68	ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	69.849	441,55	158,19	Μεσσηνίας	Πελοποννήσου
69	ΔΗΜΟΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	56.747	650,66	87,21	Καρδίτσας	Θεσσαλίας
70	ΔΗΜΟΣ ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	85.851	684,03	125,51	Πιερίας	Κεντρικής Μακεδονίας
71	ΔΗΜΟΣ ΚΙΛΚΙΣ	51.926	1.599,79	32,46	Κιλκίς	Κεντρικής Μακεδονίας
72	ΔΗΜΟΣ ΚΟΖΑΝΗΣ	71.388	1.072,84	66,54	Κοζάνης	Δυτικής Μακεδονίας
73	ΔΗΜΟΣ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ	66.919	646,62	103,49	Ροδόπης	Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης
74	ΔΗΜΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΩΝ	58.192	612,28	95,04	Κορινθίας	Πελοποννήσου
75	ΔΗΜΟΣ ΛΑΜΙΕΩΝ	75.315	947,84	79,46	Φθιώτιδας	Στερεάς Ελλάδας
76	ΔΗΜΟΣ ΛΕΣΒΟΥ	86.436	1.639,11	52,73	Λέσβου	Βορείου Αιγαίου

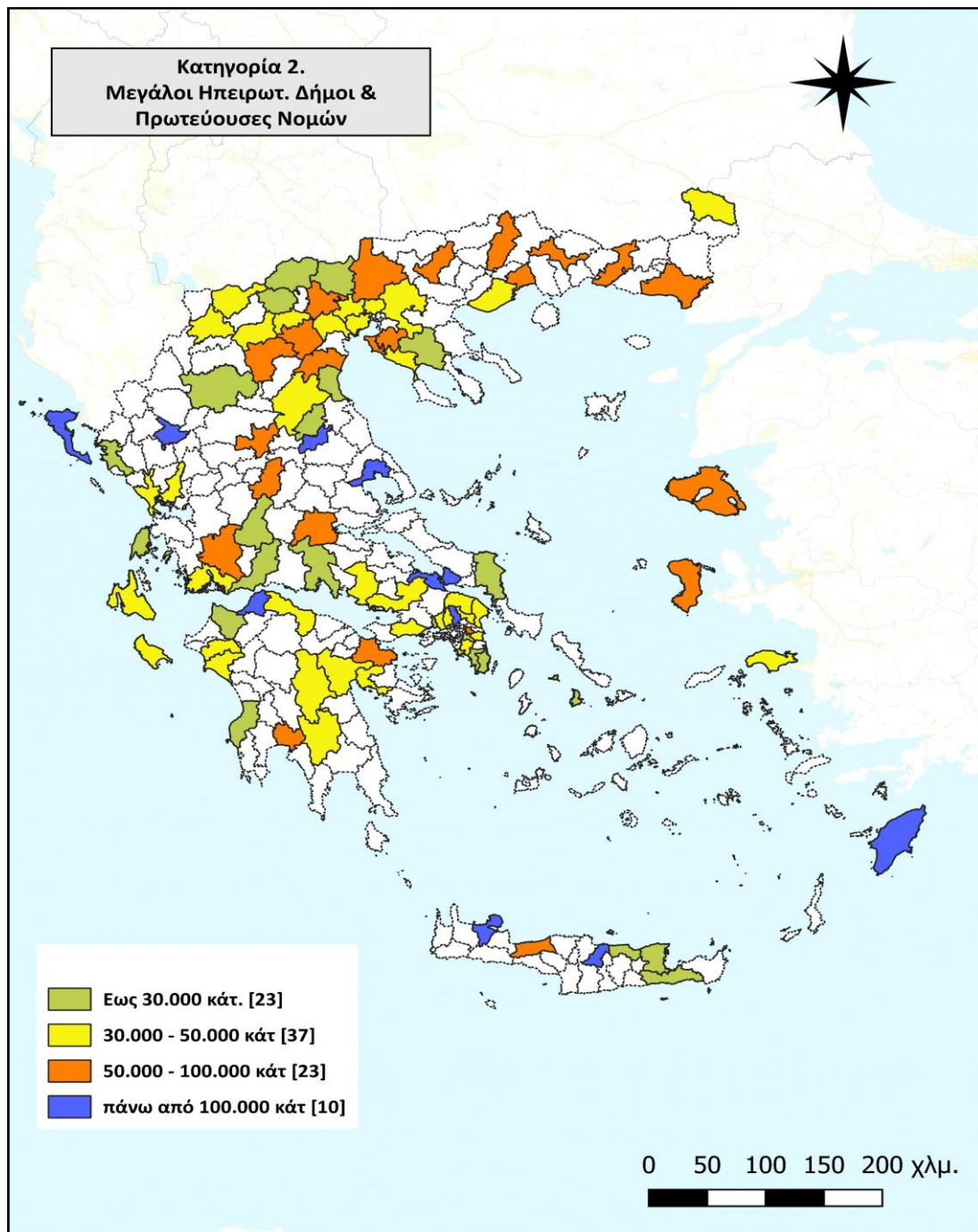
## Π.Α.2. Μεγάλοι Ηπειρωτικοί Δήμοι και Δήμοι Πρωτεύουσες Νομών

(Συνέχεια)

α/α	Δήμος	Πληθυσμός (μονιμος)	Εκταση - km <sup>2</sup>	Πυκνότη. (κάτ / km <sup>2</sup> )	Περιφ.Ενότητα	Περιφέρεια
77	ΔΗΜΟΣ ΞΑΝΘΗΣ	65.133	501,56	129,86	Ξάνθης	Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης
78	ΔΗΜΟΣ ΠΑΛΛΗΝΗΣ	54.415	33,48	1.625,10	Ανατολικής Αττικής	Αττικής
79	ΔΗΜΟΣ ΠΕΛΛΑΣ	63.122	667,35	94,59	Πέλλης	Κεντρικής Μακεδονίας
80	ΔΗΜΟΣ ΡΕΘΥΜΝΗΣ	55.525	393,92	140,95	Ρεθύμνου	Κρήτης
81	ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	76.817	600,42	127,94	Σερρών	Κεντρικής Μακεδονίας
82	ΔΗΜΟΣ ΤΡΙΚΚΑΙΩΝ	81.355	609,44	133,49	Τρικάλων	Θεσσαλίας
83	ΔΗΜΟΣ ΧΙΟΥ	51.390	844,67	60,84	Χίου	Βορείου Αιγαίου
	<b>2δ. Πάνω από 100.000 κάτοικοι</b>					
84	ΔΗΜΟΣ ΑΧΑΡΝΩΝ	106.943	108,00	990,22	Ανατολικής Αττικής	Αττικής
85	ΔΗΜΟΣ ΒΟΛΟΥ	144.449	385,41	374,79	Μαγνησίας	Θεσσαλίας
86	ΔΗΜΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	173.993	244,55	711,47	Ηρακλείου	Κρήτης
87	ΔΗΜΟΣ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	112.486	403,05	279,09	Ιωαννίνων	Ηπείρου
88	ΔΗΜΟΣ ΚΕΡΚΥΡΑΣ	102.071	609,86	167,37	Κέρκυρας	Ιονίων Νήσων
89	ΔΗΜΟΣ ΛΑΡΙΣΑΙΩΝ	162.591	336,44	483,27	Λαρίσης	Θεσσαλίας
90	ΔΗΜΟΣ ΠΙΑΤΡΕΩΝ	213.984	333,74	641,17	Αχαΐας	Δυτικής Ελλάδας
91	ΔΗΜΟΣ ΡΟΔΟΥ	115.490	1.408,75	81,98	Ρόδου	Νοτίου Αιγαίου
92	ΔΗΜΟΣ ΧΑΛΚΙΔΕΩΝ	102.223	424,96	240,55	Εύβοιας	Στερεάς Ελλάδας
93	ΔΗΜΟΣ ΧΑΝΙΩΝ	108.642	350,96	309,55	Χανίων	Κρήτης
	<b>Σύνολο</b>	<b>4.868.169</b>	<b>55.940,17</b>	<b>87,02</b>		

Πηγή ΕΛΣΤΑΤ

## Χάρτης Π.Α.2 Μεγάλοι Ηπειρωτικοί Δήμοι και Δήμοι Πρωτεύουσες Νομών



Ίδια Επεξεργασία

### Π.Α.3. Μεσαίοι Ηπειρωτικοί Δήμοι (10.000 -25.000 κάτοικοι)

α/α	Κατάσταση	Πληθυσμός (μονιμος)	Εκταση - km <sup>2</sup>	Πυκνότη. (κάτ / km <sup>2</sup> )	Περιφ.Ενότητα	Περιφέρεια
1	ΔΗΜΟΣ ΑΒΔΗΡΩΝ	19.005	352,26	53,95	Ξάνθης	Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης
2	ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΑΣ	11.470	663,90	17,28	Λαρίσης	Θεσσαλίας
3	ΔΗΜΟΣ ΑΚΤΙΟΥ-ΒΟΝΙΤΣΑΣ	17.370	659,34	26,34	Αιτωλοακαρνανίας	Δυτικής Ελλάδας
4	ΔΗΜΟΣ ΑΛΙΑΡΤΟΥ-ΘΕΣΣΠΕΩΝ	10.887	258,78	42,07	Βοιωτίας	Στερεάς Ελλάδας
5	ΔΗΜΟΣ ΑΛΜΥΡΟΥ	18.614	908,39	20,49	Μαγνησίας	Θεσσαλίας
6	ΔΗΜΟΣ ΑΜΥΝΤΑΙΟΥ	16.973	590,18	28,76	Φλωρίνης	Δυτικής Μακεδονίας
7	ΔΗΜΟΣ ΑΜΦΙΚΛΕΙΑΣ-ΕΛΛΑΤΕΙΑΣ	10.922	533,85	20,46	Φθιώτιδας	Στερεάς Ελλάδας
8	ΔΗΜΟΣ ΑΜΦΙΛΟΧΙΑΣ	17.056	1.090,89	15,63	Αιτωλοακαρνανίας	Δυτικής Ελλάδας
9	ΔΗΜΟΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΝΗΣ	13.005	620,54	20,96	Λακωνίας	Πελοποννήσου
10	ΔΗΜΟΣ ΑΝΔΡΑΒΙΔΑΣ- ΚΥΛΛΗΝΗΣ	21.581	356,64	60,51	Ηλείας	Δυτικής Ελλάδας
11	ΔΗΜΟΣ ΑΝΔΡΙΤΣΑΙΝΑΣ- ΚΡΕΣΤΕΝΩΝ	14.109	420,93	33,52	Ηλείας	Δυτικής Ελλάδας
12	ΔΗΜΟΣ ΑΠΟΚΟΡΩΝΟΥ	12.807	315,29	40,62	Χανίων	Κρήτης
13	ΔΗΜΟΣ ΑΡΓΟΥΣ ΟΡΕΣΤΙΚΟΥ	11.802	342,55	34,45	Καστοριάς	Δυτικής Μακεδονίας
14	ΔΗΜΟΣ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ	18.294	748,24	24,45	Χαλκιδικής	Κεντρικής Μακεδονίας
15	ΔΗΜΟΣ ΑΡΡΙΑΝΩΝ	16.577	773,16	21,44	Ροδόπης	Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης
16	ΔΗΜΟΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΟΛΥΜΠΙΑΣ	13.409	545,28	24,59	Ηλείας	Δυτικής Ελλάδας
17	ΔΗΜΟΣ ΑΡΧΑΝΩΝ- ΑΣΤΕΡΟΥΣΙΩΝ	16.692	339,05	49,23	Ηρακλείου	Κρήτης
18	ΔΗΜΟΣ ΒΕΛΟΥ-ΒΟΧΑΣ	19.027	165,51	114,96	Κορινθίας	Πελοποννήσου
19	ΔΗΜΟΣ ΒΙΣΑΛΤΙΑΣ	20.030	657,56	30,46	Σερρών	Κεντρικής Μακεδονίας
20	ΔΗΜΟΣ ΒΟΙΟΥ	18.386	1.007,72	18,25	Κοζάνης	Δυτικής Μακεδονίας
21	ΔΗΜΟΣ ΒΟΛΒΗΣ	23.478	783,12	29,98	Θεσσαλονίκης	Κεντρικής Μακεδονίας
22	ΔΗΜΟΣ ΒΟΡΕΙΑΣ ΚΥΝΟΥΡΙΑΣ	10.341	577,08	17,92	Αρκαδίας	Πελοποννήσου
23	ΔΗΜΟΣ ΓΟΡΤΥΝΑΣ	15.632	465,14	33,61	Ηρακλείου	Κρήτης
24	ΔΗΜΟΣ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ	10.109	1.051,73	9,61	Αρκαδίας	Πελοποννήσου
25	ΔΗΜΟΣ ΔΙΔΥΜΟΤΕΙΧΟΥ	19.493	565,73	34,46	Εβρου	Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης
26	ΔΗΜΟΣ ΔΙΡΦΥΩΝ-ΜΕΣΣΑΠΠΩΝ	18.800	773,58	24,30	Εύβοιας	Στερεάς Ελλάδας
27	ΔΗΜΟΣ ΔΟΜΟΚΟΥ	11.495	708,90	16,22	Φθιώτιδας	Στερεάς Ελλάδας



### Π.Α.3. Μεσαίοι Ηπειρωτικοί Δήμοι (10.000 -25.000 κάτοικοι)

(Συνέχεια)

α/α	Κατάσταση	Πληθυσμός (μονίμος)	Εκταση - km <sup>2</sup>	Πυκνότη. (κάτ / km <sup>2</sup> )	Περιφ.Ενότητα	Περιφέρεια
28	ΔΗΜΟΣ ΔΟΞΑΤΟΥ	14.516	242,92	59,76	Δράμας	Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης
29	ΔΗΜΟΣ ΔΩΡΙΔΟΣ	13.627	1.000,84	13,62	Φοκίδας	Στερεάς Ελλάδας
30	ΔΗΜΟΣ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΠΑΠΠΑ	14.664	337,15	43,49	Σερρών	Κεντρικής Μακεδονίας
31	ΔΗΜΟΣ ΕΡΕΤΡΙΑΣ	13.053	169,89	76,83	Εύβοιας	Στερεάς Ελλάδας
32	ΔΗΜΟΣ ΕΡΜΙΟΝΙΔΑΣ	13.551	422,63	32,06	Αργολίδος	Πελοποννήσου
33	ΔΗΜΟΣ ΕΥΡΩΤΑ	17.891	865,57	20,67	Λακωνίας	Πελοποννήσου
34	ΔΗΜΟΣ ΖΗΡΟΥ	13.892	382,74	36,30	Πρεβέζης	Ηπείρου
35	ΔΗΜΟΣ ΖΙΤΣΑΣ	14.766	567,07	26,04	Ιωαννίνων	Ηπείρου
36	ΔΗΜΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΑΣ	21.145	453,07	46,67	Σερρών	Κεντρικής Μακεδονίας
37	ΔΗΜΟΣ ΙΑΣΜΟΥ	13.810	487,20	28,35	Ροδόπης	Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης
38	ΔΗΜΟΣ ΙΣΤΙΑΙΑΣ-ΑΙΔΗΨΟΥ	21.083	508,63	41,45	Εύβοιας	Στερεάς Ελλάδας
39	ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ	11.045	1.058,30	10,44	Αχαΐας	Δυτικής Ελλάδας
40	ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	21.991	1.658,75	13,26	Τρικάλων	Θεσσαλίας
41	ΔΗΜΟΣ ΚΑΡΥΣΤΟΥ	12.180	675,33	18,04	Εύβοιας	Στερεάς Ελλάδας
42	ΔΗΜΟΣ ΚΑΣΣΑΝΔΡΑΣ	16.672	336,07	49,61	Χαλκιδικής	Κεντρικής Μακεδονίας
43	ΔΗΜΟΣ ΚΙΛΕΛΕΡ	20.854	976,33	21,36	Λαρίσης	Θεσσαλίας
44	ΔΗΜΟΣ ΚΙΣΣΑΜΟΥ	10.790	341,93	31,56	Χανίων	Κρήτης
45	ΔΗΜΟΣ ΛΟΚΡΩΝ	19.623	613,60	31,98	Φθιώτιδας	Στερεάς Ελλάδας
46	ΔΗΜΟΣ ΛΟΥΤΡΑΚΙΟΥ- ΠΕΡΑΧΩΡΑΣ-ΑΓΙΩΝ ΘΕΟΔΩΡΩΝ	21.221	296,79	71,50	Κορινθίας	Πελοποννήσου
47	ΔΗΜΟΣ ΜΑΚΡΑΚΩΜΗΣ	16.036	837,45	19,15	Φθιώτιδας	Στερεάς Ελλάδας
48	ΔΗΜΟΣ ΜΑΛΕΒΙΖΙΟΥ	24.864	292,07	85,13	Ηρακλείου	Κρήτης
49	ΔΗΜΟΣ ΜΑΝΔΡΑΣ-ΕΙΔΥΛΛΙΑΣ	17.885	426,99	41,89	Δυτικής Αττικής	Αττικής
50	ΔΗΜΟΣ ΜΑΝΤΟΥΔΙΟΥ-ΛΙΜΝΗΣ- ΑΓΙΑΣ ΑΝΝΑΣ	12.045	586,54	20,54	Εύβοιας	Στερεάς Ελλάδας
51	ΔΗΜΟΣ ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΥ ΜΕΣΟΓΑΙΑΣ	20.040	82,03	244,30	Ανατολικής Αττικής	Αττικής
52	ΔΗΜΟΣ ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ-ΣΑΙΠΩΝ	14.733	643,99	22,88	Ροδόπης	Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης
53	ΔΗΜΟΣ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΗΣ	10.687	722,90	14,78	Αρκαδίας	Πελοποννήσου
54	ΔΗΜΟΣ ΜΕΣΣΗΝΗΣ	23.482	562,92	41,71	Μεσσηνίας	Πελοποννήσου

### Π.Α.3. Μεσαίοι Ηπειρωτικοί Δήμοι (10.000 -25.000 κάτοικοι)

(Συνέχεια)

a/a	Κατάσταση	Πληθυσμός (μονμος)	Εκταση - km <sup>2</sup>	Πυκνότη. (κάτ / km <sup>2</sup> )	Περιφ.Ενότητα	Περιφέρεια
55	ΔΗΜΟΣ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ	17.563	398,51	44,07	Ηρακλείου	Κρήτης
56	ΔΗΜΟΣ ΜΟΝΕΜΒΑΣΙΑΣ	21.942	952,21	23,04	Λακωνίας	Πελοποννήσου
57	ΔΗΜΟΣ ΜΟΥΖΑΚΙΟΥ	13.122	313,28	41,89	Καρδίτσης	Θεσσαλίας
58	ΔΗΜΟΣ ΜΥΚΗΣ	15.540	632,07	24,59	Ξάνθης	Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης
59	ΔΗΜΟΣ ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	14.363	360,59	39,83	Ρεθύμνου	Κρήτης
60	ΔΗΜΟΣ ΜΩΛΟΥ-ΑΓΙΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ	12.090	339,01	35,66	Φθιώτιδας	Στερεάς Ελλάδας
61	ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΖΙΧΝΗΣ	12.397	403,75	30,70	Σερρών	Κεντρικής Μακεδονίας
62	ΔΗΜΟΣ ΝΕΣΤΟΥ	22.331	681,74	32,76	Καβάλας	Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης
63	ΔΗΜΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΣΚΟΥΦΑ	12.753	231,57	55,07	Αρτης	Ηπείρου
64	ΔΗΜΟΣ ΝΟΤΙΟΥ ΠΗΛΙΟΥ	10.216	369,50	27,65	Μαγνησίας	Θεσσαλίας
65	ΔΗΜΟΣ ΞΗΡΟΜΕΡΟΥ	11.737	590,74	19,87	Αιτωλοακαρνανίας	Δυτικής Ελλάδας
66	ΔΗΜΟΣ ΞΥΛΟΚΑΣΤΡΟΥ- ΕΥΡΩΣΤΙΝΗΣ	17.365	413,53	41,99	Κορινθίας	Πελοποννήσου
67	ΔΗΜΟΣ ΟΙΧΑΛΙΑΣ	11.228	416,81	26,94	Μεσσηνίας	Πελοποννήσου
68	ΔΗΜΟΣ ΟΡΧΟΜΕΝΟΥ	11.621	418,33	27,78	Βοιωτίας	Στερεάς Ελλάδας
69	ΔΗΜΟΣ ΠΑΛΑΜΑ	16.726	382,32	43,75	Καρδίτσης	Θεσσαλίας
70	ΔΗΜΟΣ ΠΑΡΓΑΣ	11.866	275,23	43,11	Πρεβέζης	Ηπείρου
71	ΔΗΜΟΣ ΠΗΝΕΙΟΥ	21.034	160,91	130,72	Ηλείας	Δυτικής Ελλάδας
72	ΔΗΜΟΣ ΠΛΑΤΑΝΙΑ	16.874	492,33	34,27	Χανίων	Κρήτης
73	ΔΗΜΟΣ ΠΡΟΣΟΤΣΑΝΗΣ	13.066	481,14	27,16	Δράμας	Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης
74	ΔΗΜΟΣ ΠΥΔΝΑΣ-ΚΟΛΙΝΔΡΟΥ	15.179	345,99	43,87	Περίας	Κεντρικής Μακεδονίας
75	ΔΗΜΟΣ ΠΥΛΗΣ	14.343	750,80	19,10	Τρικάλων	Θεσσαλίας
76	ΔΗΜΟΣ ΠΥΛΟΥ-ΝΕΣΤΟΡΟΣ	21.077	555,05	37,97	Μεσσηνίας	Πελοποννήσου
77	ΔΗΜΟΣ ΡΑΦΗΝΑΣ-ΠΙΚΕΡΜΙΟΥ	20.266	38,30	529,21	Ανατολικής Αττικής	Αττικής
78	ΔΗΜΟΣ ΡΗΓΑ ΦΕΡΑΙΟΥ	10.922	550,26	19,85	Μαγνησίας	Θεσσαλίας
79	ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΒΙΩΝ-ΒΕΛΒΕΝΤΟΥ	14.830	727,19	20,39	Κοζάνης	Δυτικής Μακεδονίας
80	ΔΗΜΟΣ ΣΗΤΕΙΑΣ	18.318	715,16	25,61	Λασιθίου	Κρήτης
81	ΔΗΜΟΣ ΣΙΘΩΝΙΑΣ	12.394	519,15	23,87	Χαλκιδικής	Κεντρικής Μακεδονίας

### Π.Α.3. Μεσαίοι Ηπειρωτικοί Δήμοι (10.000 -25.000 κάτοικοι)

(Συνέχεια)

a/a	Κατάσταση	Πληθυσμός (μονιμος)	Εκταση - km <sup>2</sup>	Πυκνότη. (κάτ / km <sup>2</sup> )	Περιφ.Ενότητα	Περιφέρεια
82	ΔΗΜΟΣ ΣΙΚΥΩΝΙΩΝ	22.794	602,14	37,85	Κορινθίας	Πελοποννήσου
83	ΔΗΜΟΣ ΣΙΝΤΙΚΗΣ	22.195	1.100,16	20,17	Σερρών	Κεντρικής Μακεδονίας
84	ΔΗΜΟΣ ΣΚΥΔΡΑΣ	20.188	240,28	84,02	Πέλλης	Κεντρικής Μακεδονίας
85	ΔΗΜΟΣ ΣΟΥΛΙΟΥ	10.063	502,18	20,04	Θεσπρωτίας	Ηπείρου
86	ΔΗΜΟΣ ΣΟΥΦΛΙΟΥ	14.941	1.327,14	11,26	Εβρου	Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης
87	ΔΗΜΟΣ ΣΟΦΑΔΩΝ	18.864	720,50	26,18	Καρδίτσας	Θεσσαλίας
88	ΔΗΜΟΣ ΣΤΥΛΙΔΑΣ	12.750	461,81	27,61	Φθιώτιδας	Στερεάς Ελλάδας
89	ΔΗΜΟΣ ΤΑΝΑΓΡΑΣ	19.432	460,40	42,21	Βοιωτίας	Στερεάς Ελλάδας
90	ΔΗΜΟΣ ΤΕΜΠΩΝ	13.712	576,35	23,79	Λαρίσης	Θεσσαλίας
91	ΔΗΜΟΣ ΤΟΠΕΙΡΟΥ	11.544	309,72	37,27	Ξάνθης	Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης
92	ΔΗΜΟΣ ΦΑΙΣΤΟΥ	24.466	409,74	59,71	Ηρακλείου	Κρήτης
93	ΔΗΜΟΣ ΦΑΡΚΑΔΟΝΑΣ	13.396	368,76	36,33	Τρικάλων	Θεσσαλίας
94	ΔΗΜΟΣ ΦΑΡΣΑΛΩΝ	18.545	740,23	25,05	Λαρίσης	Θεσσαλίας
<b>Σύνολο</b>		<b>1.507.563</b>	<b>52.159,88</b>	<b>28,90</b>		

Πηγή ΕΛΣΤΑΤ

### Χάρτης Π.Α.3 Μεσαίοι Ηπειρωτικοί Δήμοι



Ίδια επεξεργασία

## Π.Α.4. Μικροί Ηπειρωτικοί και Μικροί Ορεινοί Δήμοι

[κάτω από 10.000 κάτοικοι]

α/α	Κατάσταση	Πληθυσμός (μονιμος)	Εκταση - km <sup>2</sup>	Πυκνότη. (κάτ / km <sup>2</sup> )	Περιφ.Ενότητα	Περιφέρεια
1	ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	7.427	358,59	20,71	Ρεθύμνου	Κρήτης
2	ΔΗΜΟΣ ΑΓΡΑΦΩΝ	6.976	921,13	7,57	Ευρυτανίας	Στερεάς Ελλάδας
3	ΔΗΜΟΣ ΑΜΑΡΙΟΥ	5.915	278,85	21,21	Ρεθύμνου	Κρήτης
4	ΔΗΜΟΣ ΑΜΦΙΠΟΛΗΣ	9.182	411,57	22,31	Σερρών	Κεντρικής Μακεδονίας
5	ΔΗΜΟΣ ΑΝΩΓΕΙΩΝ	2.379	102,11	23,30	Ρεθύμνου	Κρήτης
6	ΔΗΜΟΣ ΑΡΓΙΘΕΑΣ	3.450	373,49	9,24	Καρδίτσης	Θεσσαλίας
7	ΔΗΜΟΣ ΒΙΑΝΝΟΥ	5.563	222,37	25,02	Ηρακλείου	Κρήτης
8	ΔΗΜΟΣ ΒΟΡΕΙΩΝ ΤΖΟΥΜΕΡΚΩΝ	5.714	357,70	15,97	Ιωαννίνων	Ηπείρου
9	ΔΗΜΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΑΡΑΙΣΚΑΚΗ	5.780	464,67	12,44	Αρτης	Ηπείρου
10	ΔΗΜΟΣ ΔΕΣΚΑΤΗΣ	5.852	433,31	13,51	Γρεβενών	Δυτικής Μακεδονίας
11	ΔΗΜΟΣ ΔΙΣΤΟΜΟΥ-ΑΡΑΧΟΒΑΣ-ΑΝΤΙΚΥΡΑΣ	8.188	294,31	27,82	Βοιωτίας	Στερεάς Ελλάδας
12	ΔΗΜΟΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΝΗΣ	6.945	402,46	17,26	Μεσσηνίας	Πελοποννήσου
13	ΔΗΜΟΣ ΔΩΔΩΝΗΣ	9.693	659,80	14,69	Ιωαννίνων	Ηπείρου
14	ΔΗΜΟΣ ΕΠΙΔΑΥΡΟΥ	8.115	341,25	23,78	Αργολίδος	Πελοποννήσου
15	ΔΗΜΟΣ ΕΡΥΜΑΝΘΟΥ	8.877	583,34	15,22	Αχαΐας	Δυτικής Ελλάδας
16	ΔΗΜΟΣ ΖΑΓΟΡΑΣ-ΜΟΥΡΕΣΙΟΥ	5.809	150,68	38,55	Μαγνησίας	Θεσσαλίας
17	ΔΗΜΟΣ ΖΑΓΟΡΙΟΥ	3.724	993,70	3,75	Ιωαννίνων	Ηπείρου
18	ΔΗΜΟΣ ΖΑΧΑΡΩΣ	8.953	276,74	32,35	Ηλείας	Δυτικής Ελλάδας
19	ΔΗΜΟΣ ΘΕΡΜΟΥ	8.242	334,56	24,64	Αιτωλοακαρνανίας	Δυτικής Ελλάδας
20	ΔΗΜΟΣ ΚΑΝΤΑΝΟΥ-ΣΕΛΙΝΟΥ	5.431	374,79	14,49	Χανίων	Κρήτης
21	ΔΗΜΟΣ ΚΑΤΩ ΝΕΥΡΟΚΟΠΙΟΥ	7.860	872,39	9,01	Δράμας	Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης
22	ΔΗΜΟΣ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΤΖΟΥΜΕΡΚΩΝ	6.178	510,40	12,10	Αρτης	Ηπείρου
23	ΔΗΜΟΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ	6.362	953,58	6,67	Ιωαννίνων	Ηπείρου
24	ΔΗΜΟΣ ΛΙΜΝΗΣ ΠΛΑΣΤΗΡΑ	4.635	197,22	23,50	Καρδίτσης	Θεσσαλίας
25	ΔΗΜΟΣ ΜΕΤΣΟΒΟΥ	6.196	363,33	17,05	Ιωαννίνων	Ηπείρου
26	ΔΗΜΟΣ ΝΕΜΕΑΣ	6.483	205,17	31,60	Κορινθίας	Πελοποννήσου

#### Π.Α.4. Μικροί Ηπειρωτικοί και Μικροί Ορεινοί Δήμοι

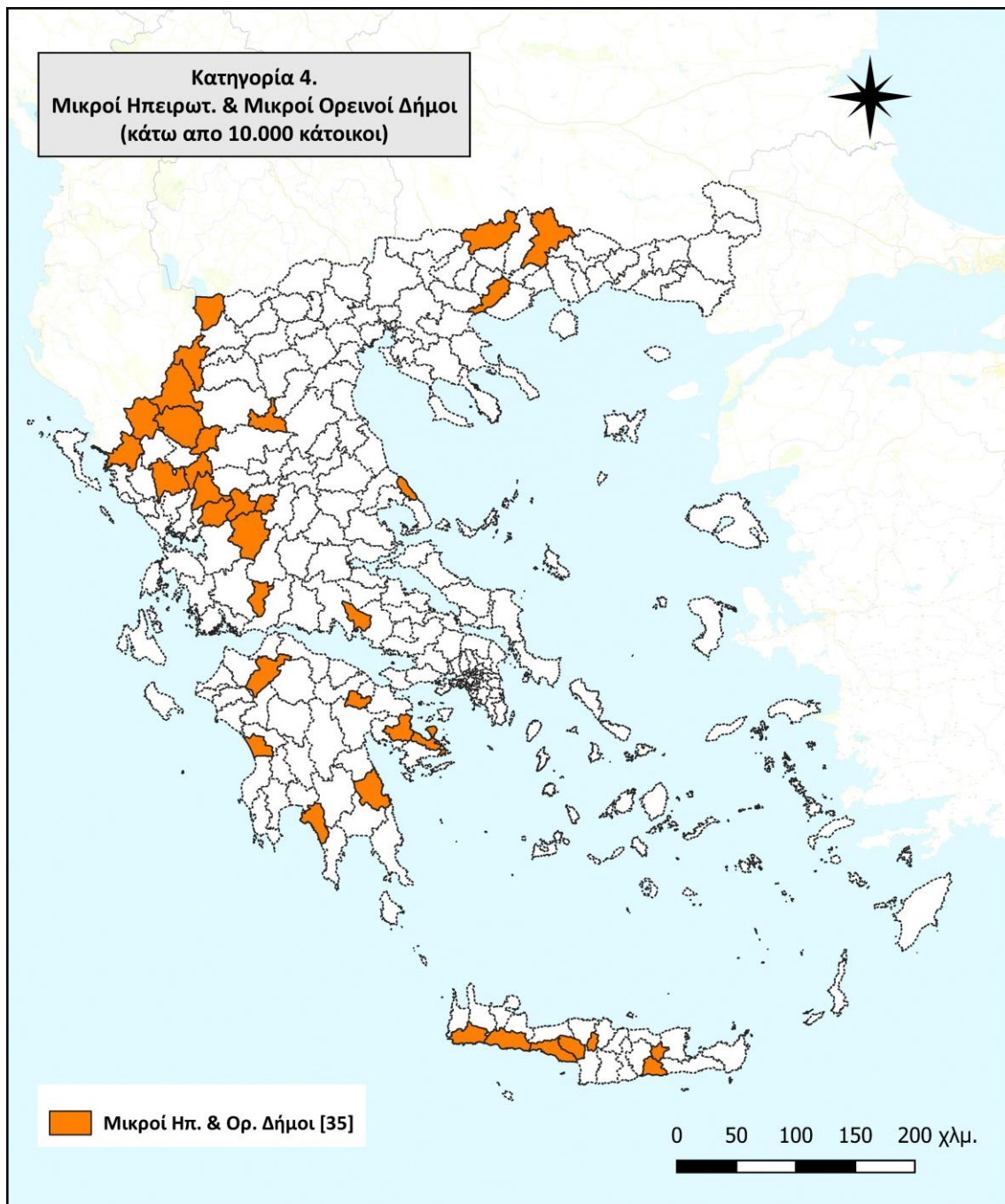
[κάτω από 10.000 κάτοικοι]

(Συνέχεια)

α/α	Κατάσταση	Πληθυσμός (μονιμος)	Εκταση - km <sup>2</sup>	Πυκνότη. (κάτ / km <sup>2</sup> )	Περιφ.Ενότητα	Περιφέρεια
27	ΔΗΜΟΣ ΝΕΣΤΟΡΙΟΥ	2.646	620,17	4,27	Καστοριάς	Δυτικής Μακεδονίας
28	ΔΗΜΟΣ ΝΟΤΙΑΣ ΚΥΝΟΥΡΙΑΣ	8.294	594,46	13,95	Αρκαδίας	Πελοποννήσου
29	ΔΗΜΟΣ ΟΡΟΠΕΔΙΟΥ ΛΑΣΙΘΙΟΥ	2.387	129,81	18,39	Λασιθίου	Κρήτης
30	ΔΗΜΟΣ ΠΑΡΑΝΕΣΤΙΟΥ	3.901	1.028,40	3,79	Δράμας	Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης
31	ΔΗΜΟΣ ΠΡΕΣΠΩΝ	1.560	518,69	3,01	Φλωρίνης	Δυτικής Μακεδονίας
32	ΔΗΜΟΣ ΠΩΓΩΝΙΟΥ	8.960	702,00	12,76	Ιωαννίνων	Ηπείρου
33	ΔΗΜΟΣ ΣΦΑΚΙΩΝ	1.889	467,13	4,04	Χανίων	Κρήτης
34	ΔΗΜΟΣ ΤΡΟΙΖΗΝΙΑΣ-ΜΕΘΑΝΩΝ	7.143	241,12	29,62	Νήσων	Αττικής
35	ΔΗΜΟΣ ΦΙΛΙΑΤΩΝ	7.710	587,56	13,12	Θεσπρωτίας	Ηπείρου
<b>Σύνολο</b>		<b>214.419</b>	<b>16.326,84</b>	<b>13,13</b>		

ΠΗΓΗ ΕΛΣΤΑΤ

## Χάρτης Π.Α.4 Μικροί Ηπειρωτικοί και Μικροί Ορεινοί Δήμοι



Ίδια επεξεργασία

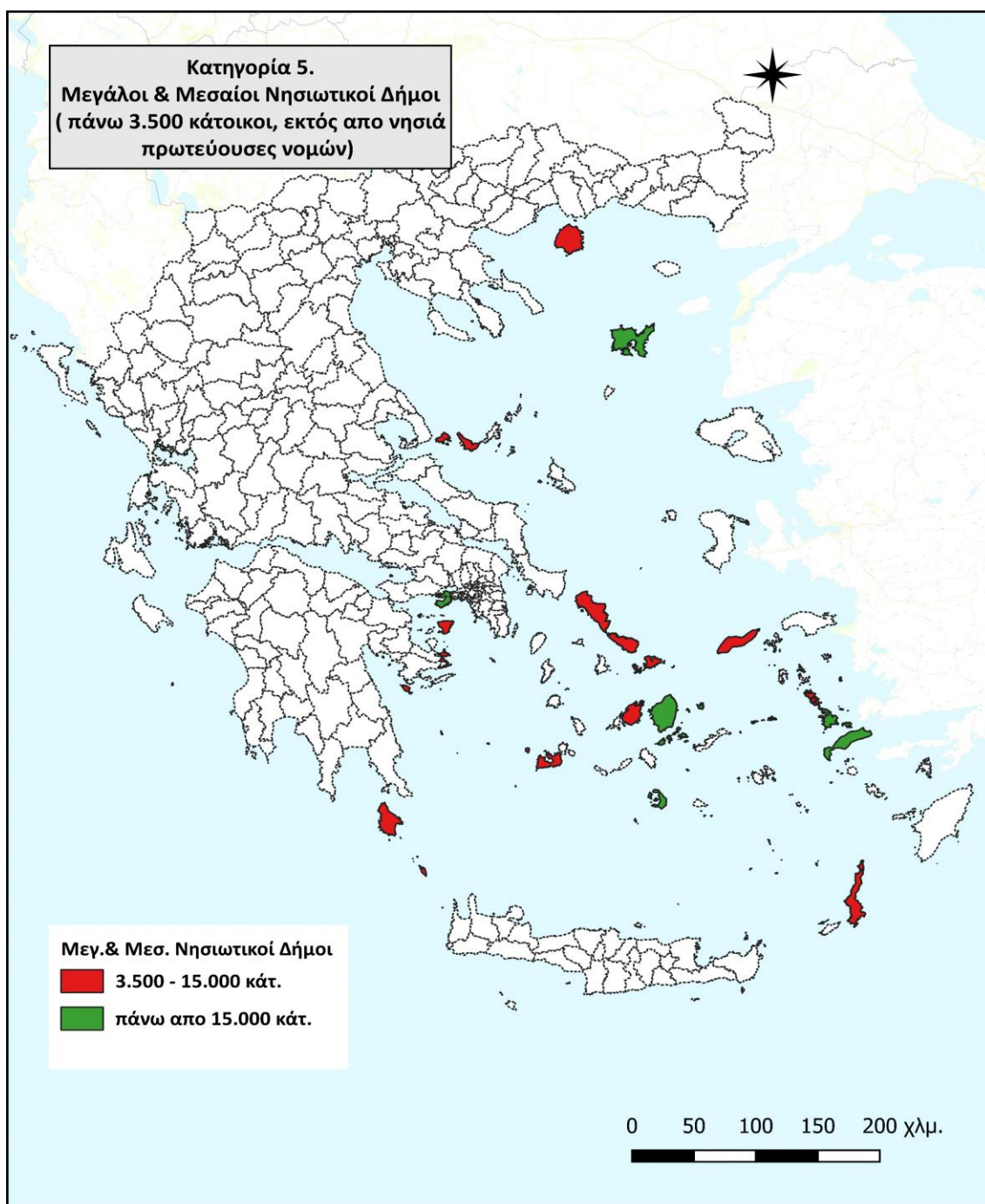
### Π.Α.5. Μεγάλοι και Μεσαίοι Νησιωτικοί Δήμοι (πάνω από 3.500 κάτοικοι)

α/α	Κατάσταση	Πληθυσμός (μονιμος)	Εκταση - km <sup>2</sup>	Πυκνότη. (κάτ / km <sup>2</sup> )	Περιφ.Ενότητα	Περιφέρεια
	<b>5α. Από 3.500 -15.000 κάτοικοι</b>					
1	ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΙΝΑΣ	13.056	88,83	146,97	Νήσων	Αττικής
2	ΔΗΜΟΣ ΑΝΔΡΟΥ	9.221	381,40	24,18	Ανδρου	Νοτίου Αιγαίου
3	ΔΗΜΟΣ ΘΑΣΟΥ	13.770	385,07	35,76	Καβάλας	Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης
4	ΔΗΜΟΣ ΙΚΑΡΙΑΣ	8.423	254,69	33,07	Ικαρίας	Βορείου Αιγαίου
5	ΔΗΜΟΣ ΚΑΡΠΑΘΟΥ	6.226	323,83	19,23	Καρπάθου	Νοτίου Αιγαίου
6	ΔΗΜΟΣ ΚΥΘΗΡΩΝ	4.041	298,74	13,53	Νήσων	Αττικής
7	ΔΗΜΟΣ ΛΕΡΟΥ	7.917	75,62	104,69	Καλύμνου	Νοτίου Αιγαίου
8	ΔΗΜΟΣ ΜΗΛΟΥ	4.977	167,63	29,69	Μήλου	Νοτίου Αιγαίου
9	ΔΗΜΟΣ ΜΥΚΟΝΟΥ	10.134	105,79	95,79	Μυκόνου	Νοτίου Αιγαίου
10	ΔΗΜΟΣ ΠΑΡΟΥ	13.715	198,44	69,12	Πάρου	Νοτίου Αιγαίου
11	ΔΗΜΟΣ ΠΟΡΟΥ	3.993	49,11	81,30	Νήσων	Αττικής
12	ΔΗΜΟΣ ΣΚΙΑΘΟΥ	6.088	49,45	123,12	Σποράδων	Θεσσαλίας
13	ΔΗΜΟΣ ΣΚΟΠΕΛΟΥ	4.960	95,95	51,69	Σποράδων	Θεσσαλίας
14	ΔΗΜΟΣ ΣΠΕΤΣΩΝ	4.027	25,46	158,14	Νήσων	Αττικής
15	ΔΗΜΟΣ ΤΗΝΟΥ	8.636	196,99	43,84	Τήνου	Νοτίου Αιγαίου
	<b>5β. Πάνω από 15.000 κάτοικοι</b>					
16	ΔΗΜΟΣ ΘΗΡΑΣ	15.550	91,64	169,68	Θήρας	Νοτίου Αιγαίου
17	ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΥΜΝΙΩΝ	16.179	134,28	120,49	Καλύμνου	Νοτίου Αιγαίου
18	ΔΗΜΟΣ ΚΩ	33.388	288,13	115,88	Κώ	Νοτίου Αιγαίου
19	ΔΗΜΟΣ ΛΗΜΝΟΥ	16.992	478,55	35,51	Λήμνου	Βορείου Αιγαίου
20	ΔΗΜΟΣ ΝΑΞΟΥ ΚΑΙ ΜΙΚΡΩΝ ΚΥΚΛΑΔΩΝ	18.904	498,34	37,93	Νάξου	Νοτίου Αιγαίου
21	ΔΗΜΟΣ ΣΑΛΑΜΙΝΑΣ	39.283	96,31	407,89	Νήσων	Αττικής
	<b>Σύνολο</b>	<b>259.480</b>	<b>4.284,27</b>	<b>60,57</b>		

Πηγή ΕΛΣΤΑΤ



## Χάρτης Π.Α.5 Μεγάλοι και Μεσαίοι Νησιωτικοί Δήμοι



Ίδια επεξεργασία

### Π.Α.6. Μικροί Νησιωτικοί Δήμοι (κάτω από 3.500 κάτοικοι)

α/α	Κατάσταση	Πληθυσμός (μονιμος)	Εκταση - km <sup>2</sup>	Πυκνότη. (κάτ / km <sup>2</sup> )	Περιφ.Ενότητα	Περιφέρεια
1	ΔΗΜΟΣ ΑΓΑΘΟΝΗΣΙΟΥ	185	14,42	12,83	Καλύμνου	Νοτίου Αιγαίου
2	ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΟΥ ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΥ	270	42,10	6,41	Λήμνου	Βορείου Αιγαίου
3	ΔΗΜΟΣ ΑΓΚΙΣΤΡΙΟΥ	1.142	13,54	84,37	Νήσων	Αττικής
4	ΔΗΜΟΣ ΑΛΟΝΝΗΣΟΥ	2.750	129,82	21,18	Σποράδων	Θεσσαλίας
5	ΔΗΜΟΣ ΑΜΟΡΓΟΥ	1.973	127,42	15,48	Νάξου	Νοτίου Αιγαίου
6	ΔΗΜΟΣ ΑΝΑΦΗΣ	271	40,62	6,67	Θήρας	Νοτίου Αιγαίου
7	ΔΗΜΟΣ ΑΝΤΙΠΑΡΟΥ	1.211	45,36	26,70	Πάρου	Νοτίου Αιγαίου
8	ΔΗΜΟΣ ΑΣΤΥΠΑΛΛΙΑΣ	1.334	113,37	11,77	Καλύμνου	Νοτίου Αιγαίου
9	ΔΗΜΟΣ ΓΑΥΔΟΥ	152	34,50	4,41	Χανίων	Κρήτης
10	ΔΗΜΟΣ ΕΛΑΦΟΝΗΣΟΥ	1.041	19,90	52,31	Λακωνίας	Πελοποννήσου
11	ΔΗΜΟΣ ΙΗΤΩΝ	2.024	108,62	18,63	Θήρας	Νοτίου Αιγαίου
12	ΔΗΜΟΣ ΙΘΑΚΗΣ	3.231	116,99	27,62	Ιθάκης	Ιονίων Νήσων
13	ΔΗΜΟΣ ΚΑΣΟΥ	1.084	70,18	15,45	Καρπάθου	Νοτίου Αιγαίου
14	ΔΗΜΟΣ ΚΕΑΣ	2.455	148,78	16,50	Κέα-Κύθνου	Νοτίου Αιγαίου
15	ΔΗΜΟΣ ΚΙΜΩΛΟΥ	910	55,82	16,30	Μήλου	Νοτίου Αιγαίου
16	ΔΗΜΟΣ ΚΥΘΝΟΥ	1.456	99,92	14,57	Κέα-Κύθνου	Νοτίου Αιγαίου
17	ΔΗΜΟΣ ΛΕΙΨΩΝ	790	17,22	45,87	Καλύμνου	Νοτίου Αιγαίου
18	ΔΗΜΟΣ ΜΕΓΑΝΗΣΙΟΥ	1.041	23,07	45,12	Λευκάδος	Ιονίων Νήσων
19	ΔΗΜΟΣ ΜΕΓΙΣΤΗΣ	492	11,71	42,02	Ρόδου	Νοτίου Αιγαίου
20	ΔΗΜΟΣ ΝΙΣΥΡΟΥ	1.008	49,81	20,24	Κώ	Νοτίου Αιγαίου
21	ΔΗΜΟΣ ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ	826	17,81	46,39	Χίου	Βορείου Αιγαίου
22	ΔΗΜΟΣ ΠΑΞΩΝ	2.300	30,11	76,40	Κέρκυρας	Ιονίων Νήσων
23	ΔΗΜΟΣ ΠΑΤΜΟΥ	3.047	44,93	67,82	Καλύμνου	Νοτίου Αιγαίου
24	ΔΗΜΟΣ ΣΑΜΟΘΡΑΚΗΣ	2.859	180,51	15,84	Εβρου	Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης
25	ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΙΦΟΥ	1.420	76,17	18,64	Μήλου	Νοτίου Αιγαίου
26	ΔΗΜΟΣ ΣΙΚΙΝΟΥ	273	43,27	6,31	Θήρας	Νοτίου Αιγαίου

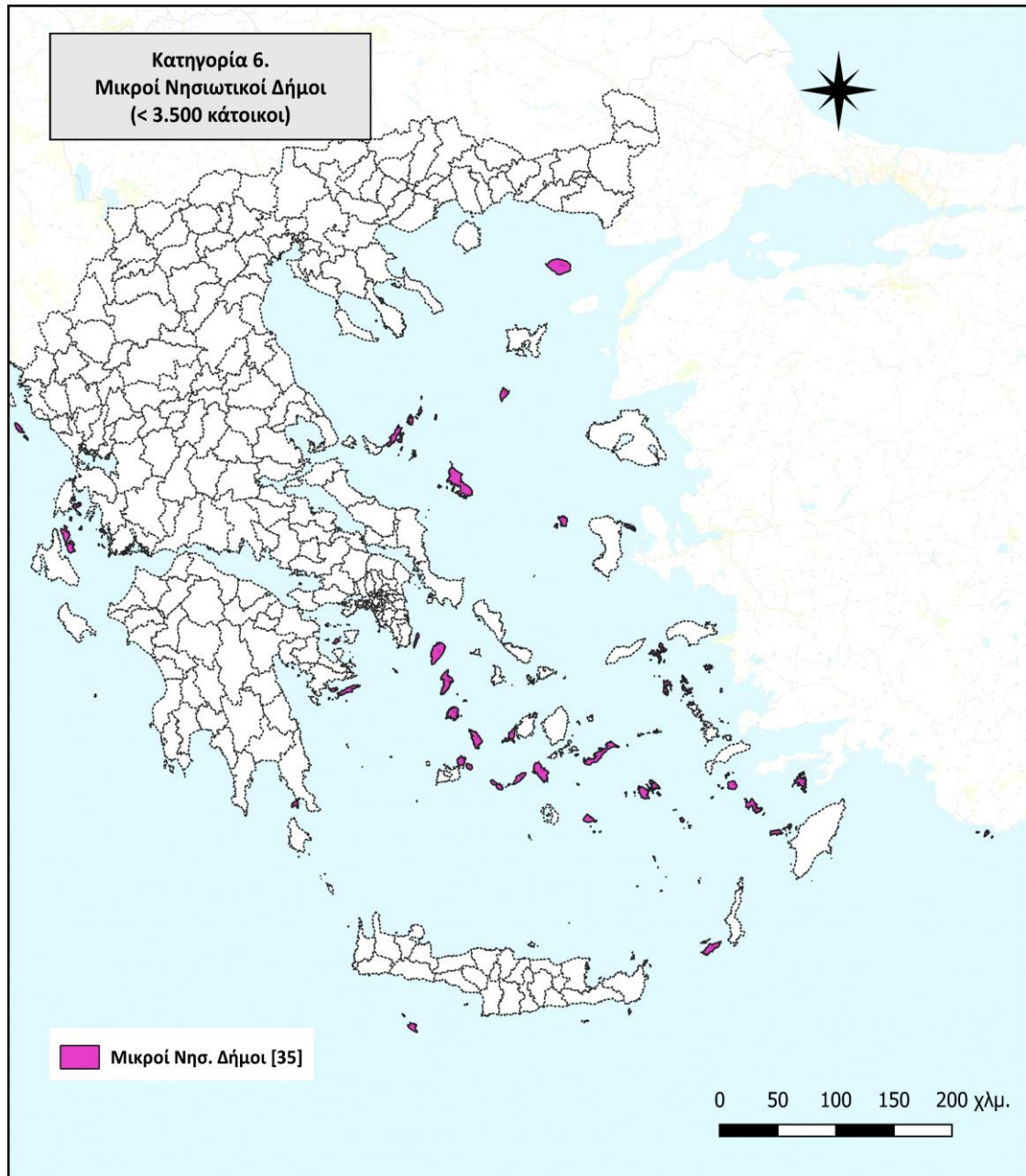
## Π.Α.6. Μικροί Νησιωτικοί Δήμοι (κάτω από 3.500 κάτοικοι)

(Συνέχεια)

α/α	Κατάσταση	Πληθυσμός (μονιμος)	Εκταση - km <sup>2</sup>	Πυκνότη. (κάτ / km <sup>2</sup> )	Περιφ.Ενότητα	Περιφέρεια
27	ΔΗΜΟΣ ΣΙΦΝΟΥ	2.625	78,33	33,51	Μήλου	Νοτίου Αιγαίου
28	ΔΗΜΟΣ ΣΚΥΡΟΥ	2.994	220,45	13,58	Εύβοιας	Στερεάς Ελλάδας
29	ΔΗΜΟΣ ΣΥΜΗΣ	2.590	65,30	39,66	Ρόδου	Νοτίου Αιγαίου
30	ΔΗΜΟΣ ΤΗΛΟΥ	780	63,36	12,31	Ρόδου	Νοτίου Αιγαίου
31	ΔΗΜΟΣ ΥΔΡΑΣ	1.966	65,55	29,99	Νήσων	Αττικής
32	ΔΗΜΟΣ ΦΟΛΕΓΑΝΔΡΟΥ	765	32,48	23,55	Θήρας	Νοτίου Αιγαίου
33	ΔΗΜΟΣ ΦΟΥΡΝΩΝ ΚΟΡΣΕΩΝ	1.459	45,88	31,80	Ικαρίας	Βορείου Αιγαίου
34	ΔΗΜΟΣ ΧΑΛΚΗΣ	478	36,15	13,22	Ρόδου	Νοτίου Αιγαίου
35	ΔΗΜΟΣ ΨΑΡΩΝ	458	44,76	10,23	Χίου	Βορείου Αιγαίου
	<b>Σύνολο</b>	<b>49.660</b>	<b>2.328,19</b>	<b>21,33</b>		

Πηγή ΕΛΣΤΑΤ

## Χάρτης Π.Α.6 Μικροί Νησιωτικοί Δήμοι



Ίδια επεξεργασία

## ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β.

### Π.Β.1. Δείκτες ανεξαρτησίας και εξάρτησης από επιχορηγήσεις κατά δήμο και κατηγορία (2012-2017)

α/α	Δήμος	Κατηγ Κλεισθένη	Δείκτης Ανεξαρτησίας (%)							Δείκτης εξάρτησης από επιχορηγήσεις (%)						
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012- 2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012- 2017
<b>1</b>	<b>Δήμοι Μητροπολιτικών Κέντρων</b>															
	<b>έως 50.000 κάτοικοι</b>	<b>1α</b>														
1	ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΑΣ ΒΑΡΒΑΡΑΣ	1α	26,90%	29,62%	28,38%	30,33%	17,98%	33,16%	27,73%	57,13%	55,44%	55,61%	52,11%	29,71%	47,05%	49,51%
2	ΔΗΜΟΣ ΑΛΙΜΟΥ	1α	48,54%	49,97%	44,31%	49,50%	52,72%	49,52%	49,09%	38,21%	36,86%	44,19%	38,28%	33,57%	37,10%	38,04%
3	ΔΗΜΟΣ ΒΡΙΛΗΣΣΙΩΝ	1α	58,50%	54,61%	56,27%	58,21%	57,50%	59,83%	57,49%	27,65%	31,86%	29,46%	28,15%	28,75%	25,77%	28,61%
4	ΔΗΜΟΣ ΔΑΦΝΗΣ-ΥΜΗΤΤΟΥ	1α	36,75%	27,96%	28,12%	27,34%	33,11%	34,58%	31,31%	42,72%	59,29%	61,22%	61,45%	55,68%	55,13%	55,92%
5	ΔΗΜΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΑΤΤΙΚΗΣ	1α	53,54%	44,46%	49,73%	41,29%	52,62%	57,84%	49,91%	45,49%	42,29%	37,79%	38,71%	34,27%	29,41%	37,99%
6	ΔΗΜΟΣ ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ	1α	42,47%	27,78%	39,76%	40,94%	38,01%	43,68%	38,77%	36,84%	58,31%	41,86%	43,07%	46,79%	39,14%	44,33%
7	ΔΗΜΟΣ ΛΥΚΟΒΡΥΣΗΣ-ΠΕΥΚΗΣ	1α	47,95%	44,40%	42,92%	42,58%	29,22%	42,56%	41,61%	40,64%	44,75%	46,36%	47,00%	31,62%	45,71%	42,68%
8	ΔΗΜΟΣ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΣ	1α	54,10%	49,97%	58,89%	53,60%	61,65%	63,18%	56,90%	33,89%	40,60%	29,78%	29,81%	22,10%	23,77%	29,99%
9	ΔΗΜΟΣ ΜΟΣΧΑΤΟΥ-ΤΑΥΡΟΥ	1α	56,83%	53,74%	56,13%	47,45%	53,56%	56,09%	53,97%	25,50%	31,31%	27,72%	39,25%	31,29%	27,75%	30,47%
10	ΔΗΜΟΣ ΠΑΠΑΓΟΥ-ΧΟΛΑΡΓΟΥ	1α	47,14%	51,44%	52,17%	47,71%	63,53%	54,60%	52,77%	40,23%	34,13%	33,08%	39,43%	25,53%	30,25%	33,78%
11	ΔΗΜΟΣ ΠΕΝΤΕΛΗΣ	1α	54,07%	40,00%	52,30%	47,25%	52,05%	50,65%	49,39%	30,32%	47,84%	32,46%	40,06%	34,53%	35,83%	36,84%
12	ΔΗΜΟΣ ΠΕΡΑΜΑΤΟΣ	1α	30,95%	15,26%	40,26%	38,50%	37,00%	53,50%	35,91%	50,79%	70,93%	45,50%	44,88%	46,90%	29,02%	48,00%
13	ΔΗΜΟΣ ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΑΣ-ΧΑΛΚΗΔΟΝΟΣ	1α	43,78%	37,30%	38,23%	44,33%	47,26%	48,52%	43,24%	42,32%	50,89%	45,64%	39,39%	36,39%	35,09%	41,62%
14	ΔΗΜΟΣ ΦΙΛΟΘΕΗΣ-ΨΥΧΙΚΟΥ	1α	58,08%	52,75%	57,76%	62,15%	63,43%	65,78%	59,99%	28,82%	35,45%	28,40%	24,90%	23,04%	20,93%	26,93%
15	ΔΗΜΟΣ ΧΑΙΔΑΡΙΟΥ	1α	38,73%	28,66%	42,58%	39,20%	38,68%	38,70%	37,76%	42,41%	57,65%	42,35%	43,51%	40,82%	42,52%	44,88%
<b>1α</b>	<b>Μέσος</b>		<b>46,56%</b>	<b>40,53%</b>	<b>45,85%</b>	<b>44,69%</b>	<b>46,55%</b>	<b>50,15%</b>	<b>45,72%</b>	<b>38,86%</b>	<b>46,51%</b>	<b>40,10%</b>	<b>40,67%</b>	<b>34,73%</b>	<b>34,97%</b>	<b>39,31%</b>
	<b>Διάμεσος</b>		<b>47,95%</b>	<b>44,40%</b>	<b>44,31%</b>	<b>44,33%</b>	<b>52,05%</b>	<b>50,65%</b>	<b>49,09%</b>	<b>40,23%</b>	<b>44,75%</b>	<b>41,86%</b>	<b>39,43%</b>	<b>33,57%</b>	<b>35,09%</b>	<b>38,04%</b>
	<b>Min</b>		<b>26,90%</b>	<b>15,26%</b>	<b>28,12%</b>	<b>27,34%</b>	<b>17,98%</b>	<b>33,16%</b>	<b>27,73%</b>	<b>25,50%</b>	<b>31,31%</b>	<b>27,72%</b>	<b>24,90%</b>	<b>22,10%</b>	<b>20,93%</b>	<b>26,93%</b>
	<b>Max</b>		<b>58,50%</b>	<b>54,61%</b>	<b>58,89%</b>	<b>62,15%</b>	<b>63,53%</b>	<b>65,78%</b>	<b>59,99%</b>	<b>57,13%</b>	<b>70,93%</b>	<b>61,22%</b>	<b>61,45%</b>	<b>55,68%</b>	<b>55,13%</b>	<b>55,92%</b>
	<b>Εύρος</b>		<b>31,60%</b>	<b>39,35%</b>	<b>30,76%</b>	<b>34,81%</b>	<b>45,55%</b>	<b>32,61%</b>	<b>32,26%</b>	<b>31,63%</b>	<b>39,61%</b>	<b>33,50%</b>	<b>36,54%</b>	<b>33,59%</b>	<b>34,20%</b>	<b>28,99%</b>
	<b>Τυπική απόκλιση</b>		<b>9,86%</b>	<b>12,19%</b>	<b>9,96%</b>	<b>9,33%</b>	<b>13,63%</b>	<b>9,99%</b>	<b>9,96%</b>	<b>8,75%</b>	<b>11,93%</b>	<b>10,12%</b>	<b>9,15%</b>	<b>9,40%</b>	<b>9,62%</b>	<b>8,46%</b>

**Π.Β.1. Δείκτες ανεξαρτησίας και εξάρτησης από επιχορηγήσεις κατά δήμο και κατηγορία (2012-2017)**

(συνέχεια)

α/α	Δήμος	Κατηγ Κλεισθένη	Δείκτης Ανεξαρτησίας (%)							Δείκτης εξάρτησης από επιχορηγήσεις (%)						
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012- 2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012- 2017
	<b>50.000 - 100.000 κάτοικοι</b>	<b>1β</b>														
16	ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΑΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ	1β	45,66%	49,03%	44,81%	44,95%	45,02%	47,05%	46,09%	40,03%	39,55%	43,20%	42,55%	41,30%	39,22%	40,98%
17	ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ	1β	42,35%	41,62%	39,75%	41,98%	38,30%	41,72%	40,95%	41,22%	44,84%	46,44%	44,42%	41,24%	39,18%	42,89%
18	ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ-ΚΑΜΑΤΕΡΟΥ	1β	34,72%	28,10%	30,29%	36,55%	37,33%	32,00%	33,16%	48,68%	58,34%	55,74%	49,04%	47,19%	54,03%	52,17%
19	ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ	1β	34,32%	37,11%	41,39%	47,62%	41,13%	42,02%	40,60%	39,69%	45,16%	41,45%	39,82%	41,63%	40,41%	41,36%
20	ΔΗΜΟΣ ΑΜΑΡΟΥΣΙΟΥ	1β	62,59%	51,14%	64,50%	63,53%	66,16%	66,22%	62,36%	24,37%	40,85%	23,98%	25,20%	21,88%	21,68%	26,33%
21	ΔΗΜΟΣ ΑΜΠΕΛΟΚΗΠΩΝ-ΜΕΝΕΜΕΝΗΣ	1β	39,61%	35,40%	31,40%	30,16%	39,96%	33,96%	35,08%	45,79%	50,68%	54,85%	57,04%	45,81%	49,46%	50,61%
22	ΔΗΜΟΣ ΒΥΡΩΝΟΣ	1β	24,38%	25,32%	29,35%	38,86%	40,66%	35,74%	32,39%	62,48%	63,49%	57,95%	46,55%	41,98%	48,21%	53,44%
23	ΔΗΜΟΣ ΓΑΛΑΤΣΙΟΥ	1β	33,40%	36,87%	35,93%	35,41%	39,04%	36,84%	36,25%	52,11%	48,63%	49,25%	51,09%	46,27%	49,55%	49,48%
24	ΔΗΜΟΣ ΓΛΥΦΑΔΑΣ	1β	56,75%	57,28%	56,74%	56,61%	57,69%	60,67%	57,62%	30,39%	30,70%	31,59%	32,14%	30,56%	27,40%	30,47%
25	ΔΗΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ-ΑΡΓΥΡΟΥΠΟΛΗΣ	1β	32,63%	32,74%	35,86%	38,44%	38,92%	37,43%	36,00%	41,91%	51,52%	48,69%	45,66%	44,18%	38,78%	45,12%
26	ΔΗΜΟΣ ΖΩΓΡΑΦΟΥ	1β	42,97%	45,15%	42,58%	41,30%	41,27%	46,22%	43,25%	38,61%	36,08%	39,31%	41,64%	41,24%	36,41%	38,88%
27	ΔΗΜΟΣ ΗΛΙΟΥΠΟΛΕΩΣ	1β	35,65%	36,25%	38,25%	38,30%	40,37%	41,67%	38,41%	48,48%	49,18%	47,57%	49,36%	45,97%	44,87%	47,57%
28	ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ	1β	31,44%	35,91%	31,53%	32,82%	33,43%	34,78%	33,32%	53,70%	48,95%	50,55%	49,25%	48,30%	46,37%	49,52%
29	ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΑΡΙΑΣ	1β	39,51%	14,08%	43,48%	45,55%	37,12%	46,26%	37,67%	46,20%	80,57%	41,52%	39,91%	49,86%	37,67%	49,29%
30	ΔΗΜΟΣ ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ-ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ	1β	35,08%	36,73%	36,03%	39,78%	50,22%	40,76%	39,77%	47,21%	52,48%	47,47%	43,80%	34,71%	40,72%	44,40%
31	ΔΗΜΟΣ ΚΗΦΙΣΙΑΣ	1β	59,04%	57,57%	61,59%	60,39%	63,53%	65,36%	61,25%	25,27%	28,35%	24,41%	25,16%	21,02%	18,36%	23,76%
32	ΔΗΜΟΣ ΚΟΥΡΥΔΑΛΛΟΥ	1β	19,95%	19,36%	25,94%	30,20%	39,88%	33,16%	28,08%	39,05%	68,55%	57,56%	53,65%	43,75%	51,11%	52,28%
33	ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΠΟΛΗΣ-ΣΥΚΕΩΝ	1β	34,62%	37,01%	34,33%	30,62%	36,68%	40,05%	35,55%	54,23%	52,38%	51,43%	55,59%	51,11%	47,11%	51,97%
34	ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΙΩΝΙΑΣ	1β	42,17%	45,12%	43,53%	44,35%	43,01%	43,48%	43,61%	41,82%	38,51%	41,09%	41,27%	42,20%	41,14%	41,01%
35	ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ	1β	48,98%	50,79%	50,75%	49,28%	52,36%	47,81%	50,00%	35,95%	35,02%	35,21%	37,66%	32,41%	36,08%	35,39%
36	ΔΗΜΟΣ ΠΑΛΑΙΟΥ ΦΑΛΗΡΟΥ	1β	45,48%	49,79%	43,77%	47,65%	44,80%	46,84%	46,39%	39,43%	36,11%	43,49%	38,98%	42,87%	39,38%	40,04%
37	ΔΗΜΟΣ ΠΑΥΛΟΥ ΜΕΛΑ	1β	34,86%	33,67%	35,07%	35,07%	36,27%	35,37%	35,05%	50,31%	53,31%	51,13%	51,06%	48,52%	47,42%	50,29%
38	ΔΗΜΟΣ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΕΩΣ	1β	35,98%	35,88%	35,64%	32,42%	36,28%	34,41%	35,10%	38,23%	46,66%	47,50%	51,04%	46,85%	46,38%	46,11%

Π.Β.1. Δείκτες ανεξαρτησίας και εξάρτησης από επιχορηγήσεις κατά δήμο και κατηγορία (2012-2017)

(συνέχεια)

α/α	Δήμος	Κατηγ Κλεισθένη	Δείκτης Ανεξαρτησίας (%)							Δείκτης εξάρτησης από επιχορηγήσεις (%)						
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012-2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012-2017
39	ΔΗΜΟΣ ΠΥΛΑΙΑΣ-ΧΟΡΤΙΑΤΗ	1β	49,71%	39,44%	43,10%	44,41%	48,90%	48,83%	45,73%	36,68%	49,16%	44,55%	43,37%	37,78%	38,23%	41,63%
40	ΔΗΜΟΣ ΧΑΛΑΝΔΡΙΟΥ	1β	50,37%	46,61%	46,85%	49,91%	50,31%	52,38%	49,40%	36,40%	41,72%	39,34%	34,79%	32,69%	29,87%	35,80%
1β.	Μέσος		40,49%	39,12%	40,90%	42,25%	43,95%	43,64%	41,72%	42,33%	47,63%	44,61%	43,60%	40,85%	40,36%	43,23%
	Διάμεσος		39,51%	37,01%	39,75%	41,30%	40,66%	41,72%	39,77%	41,22%	48,63%	46,44%	43,80%	42,20%	40,41%	44,40%
	Μin		19,95%	14,08%	25,94%	30,16%	33,43%	32,00%	28,08%	24,37%	28,35%	23,98%	25,16%	21,02%	18,36%	23,76%
	Μax		62,59%	57,57%	64,50%	63,53%	66,16%	66,22%	62,36%	62,48%	80,57%	57,04%	51,11%	54,03%	53,44%	
	Εύρος		42,64%	43,49%	38,56%	33,37%	32,73%	34,22%	34,27%	38,10%	52,22%	33,97%	31,88%	30,09%	35,67%	29,68%
	Τυπική απόκλιση		10,21%	10,72%	9,68%	9,07%	8,58%	9,52%	8,98%	8,88%	11,77%	9,01%	8,37%	7,98%	8,86%	8,12%
	> 100.000 κάτοικοι	1γ														
41	ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ	1γ	55,93%	52,15%	56,62%	53,40%	55,67%	59,52%	55,55%	26,97%	25,81%	28,18%	31,90%	29,47%	25,53%	27,97%
42	ΔΗΜΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	1γ	41,11%	38,79%	45,49%	45,20%	48,07%	47,13%	44,30%	34,42%	45,27%	36,98%	37,48%	32,73%	32,20%	36,51%
43	ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΛΙΘΕΑΣ	1γ	23,90%	42,33%	42,56%	44,08%	45,54%	49,19%	41,27%	75,34%	40,59%	40,38%	40,18%	38,07%	34,83%	44,90%
44	ΔΗΜΟΣ ΚΟΡΔΕΛΙΟΥ-ΕΥΟΣΜΟΥ	1γ	32,97%	27,00%	30,50%	31,61%	35,81%	41,45%	33,22%	42,95%	60,04%	54,97%	53,57%	47,07%	42,39%	50,17%
45	ΔΗΜΟΣ ΝΙΚΑΙΑΣ-ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΗ ΡΕΝΤΗ	1γ	40,80%	29,54%	45,02%	46,97%	48,40%	44,99%	42,62%	39,86%	52,11%	36,25%	35,63%	33,75%	38,28%	39,31%
46	ΔΗΜΟΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	1γ	63,66%	48,72%	50,74%	49,67%	55,76%	56,93%	54,25%	35,62%	34,94%	32,73%	35,49%	29,84%	27,29%	32,65%
47	ΔΗΜΟΣ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ	1γ	36,47%	39,27%	37,41%	40,80%	43,71%	41,12%	39,80%	49,75%	47,30%	49,75%	46,68%	43,29%	44,89%	46,94%
1γ	Μέσος		42,12%	39,68%	44,05%	44,53%	47,57%	48,62%	44,43%	43,56%	43,72%	39,89%	40,13%	36,32%	35,06%	39,78%
	Διάμεσος		40,80%	39,27%	45,02%	45,20%	48,07%	47,13%	42,62%	39,86%	45,27%	36,98%	37,48%	33,75%	34,83%	39,31%
	Μin		23,90%	27,00%	30,50%	31,61%	35,81%	41,12%	33,22%	26,97%	25,81%	28,18%	31,90%	29,47%	25,53%	27,97%
	Μax		63,66%	52,15%	56,62%	53,40%	55,76%	59,52%	55,55%	75,34%	60,04%	54,97%	53,57%	47,07%	44,89%	50,17%
	Εύρος		39,77%	25,15%	26,12%	21,79%	19,95%	18,41%	22,33%	48,38%	34,22%	26,79%	21,68%	17,61%	19,36%	22,19%
	Τυπική απόκλιση		13,57%	9,21%	8,52%	6,98%	6,96%	7,20%	7,96%	15,73%	11,25%	9,44%	7,53%	6,78%	7,30%	8,03%
1	Σύνολα Κατ. 1 - Δήμων Μητροπ. Κέντρων															
	Μέσος		42,67%	39,65%	42,95%	43,37%	45,32%	46,46%	43,40%	41,41%	46,69%	42,47%	42,15%	38,22%	37,85%	41,46%
	Διάμεσος		42,17%	39,27%	42,58%	44,08%	43,71%	46,22%	41,61%	40,23%	46,66%	43,20%	41,64%	40,82%	38,78%	41,63%

## Π.Β.1. Δείκτες ανεξαρτησίας και εξάρτησης από επιχορηγήσεις κατά δήμο και κατηγορία (2012-2017)

(συνέχεια)

α/α	Δήμος	Κατηγ Κλεισθένη	Δείκτης Ανεξαρτησίας (%)							Δείκτης εξάρτησης από επιχορηγήσεις (%)						
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012- 2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012- 2017
1	Διάμεσος		42,17%	39,27%	42,58%	44,08%	43,71%	46,22%	41,61%	40,23%	46,66%	43,20%	41,64%	40,82%	38,78%	41,63%
	Min		19,95%	14,08%	25,94%	27,34%	17,98%	32,00%	27,73%	24,37%	25,81%	23,98%	24,90%	21,02%	18,36%	23,76%
	Max		63,66%	57,57%	64,50%	63,53%	66,16%	66,22%	62,36%	75,34%	80,57%	61,22%	61,45%	55,68%	55,13%	55,92%
	Εύρος		43,72%	43,49%	38,56%	36,19%	48,18%	34,22%	34,63%	50,97%	54,75%	37,24%	36,54%	34,67%	36,78%	32,15%
	Τυπική απόκλιση		10,75%	10,80%	9,68%	8,79%	10,18%	9,69%	9,16%	10,00%	11,58%	9,51%	8,48%	8,63%	9,13%	8,26%
2	Μεγάλοι Ηπειρωτ. Δήμοι και Πρωτ. Νομών															
	έως 30.000 κάτοικοι	2α														
1	ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ	2α	46,89%	42,85%	39,64%	38,18%	49,36%	52,18%	44,85%	40,70%	45,29%	45,65%	50,42%	37,53%	34,27%	42,31%
2	ΔΗΜΟΣ ΑΛΜΩΠΙΑΣ	2α	21,82%	23,99%	19,19%	23,79%	22,55%	22,46%	22,30%	66,05%	65,17%	68,76%	65,57%	66,84%	67,16%	66,59%
3	ΔΗΜΟΣ ΓΡΕΒΕΝΩΝ	2α	22,50%	14,66%	16,79%	17,25%	26,45%	28,02%	20,95%	75,32%	83,39%	71,46%	71,30%	59,09%	56,13%	69,45%
4	ΔΗΜΟΣ ΔΕΛΦΩΝ	2α	29,82%	16,91%	29,65%	28,78%	39,06%	36,17%	30,06%	54,82%	75,03%	54,86%	52,60%	46,04%	48,30%	55,28%
5	ΔΗΜΟΣ ΔΙΟΥ-ΟΛΥΜΠΟΥ	2α	37,71%	23,60%	25,40%	37,37%	49,53%	46,69%	36,72%	50,86%	68,01%	66,24%	53,50%	39,78%	41,26%	53,28%
6	ΔΗΜΟΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΧΑΪΑΣ	2α	27,20%	19,74%	20,89%	33,46%	29,47%	38,78%	28,26%	60,55%	70,16%	65,50%	56,02%	48,07%	48,76%	58,18%
7	ΔΗΜΟΣ ΕΔΕΣΣΑΣ	2α	29,27%	24,90%	29,55%	23,24%	29,80%	32,94%	28,28%	59,56%	64,70%	58,93%	67,93%	58,19%	56,55%	60,98%
8	ΔΗΜΟΣ ΕΛΕΥΣΙΝΑΣ	2α	65,48%	65,09%	64,56%	66,00%	60,72%	69,43%	65,21%	25,29%	25,11%	24,59%	24,17%	26,54%	20,29%	24,33%
9	ΔΗΜΟΣ ΗΓΟΥΜΕΝΙΤΣΑΣ	2α	24,41%	18,96%	16,60%	19,61%	23,04%	25,51%	21,36%	60,76%	66,87%	70,28%	68,54%	64,95%	59,39%	65,13%
10	ΔΗΜΟΣ ΙΕΡΑΠΕΤΡΑΣ	2α	45,79%	42,37%	37,23%	33,17%	46,08%	51,19%	42,64%	38,66%	43,15%	48,58%	54,02%	39,14%	33,72%	42,88%
11	ΔΗΜΟΣ ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΟΥ	2α	20,56%	24,17%	25,97%	26,39%	26,47%	33,30%	26,14%	66,60%	63,88%	60,60%	61,29%	59,06%	50,27%	60,28%
12	ΔΗΜΟΣ ΚΥΜΗΣ-ΑΛΙΒΕΡΙΟΥ	2α	26,27%	30,02%	20,26%	18,66%	20,29%	30,58%	24,35%	61,74%	59,74%	66,21%	68,48%	65,33%	57,23%	63,12%
13	ΔΗΜΟΣ ΛΑΥΡΕΩΤΙΚΗΣ	2α	50,03%	38,56%	54,21%	55,53%	54,19%	49,80%	50,39%	38,35%	52,89%	34,32%	32,70%	33,31%	36,97%	38,09%
14	ΔΗΜΟΣ ΛΕΥΚΑΔΑΣ	2α	32,44%	25,89%	36,11%	37,38%	39,98%	44,56%	36,06%	55,72%	46,56%	48,20%	54,13%	49,29%	44,15%	49,68%
15	ΔΗΜΟΣ ΝΑΥΠΑΚΤΙΑΣ	2α	32,72%	31,50%	27,77%	23,51%	29,99%	35,02%	30,09%	55,05%	57,81%	59,49%	64,72%	57,25%	49,73%	57,34%
16	ΔΗΜΟΣ ΠΑΙΑΝΙΑΣ	2α	71,71%	58,27%	66,56%	64,99%	62,57%	62,80%	64,48%	19,18%	34,97%	23,20%	23,46%	25,09%	23,57%	24,91%
17	ΔΗΜΟΣ ΠΑΙΟΝΙΑΣ	2α	23,94%	24,59%	27,64%	29,87%	31,90%	33,17%	28,52%	65,22%	64,64%	60,94%	59,65%	55,48%	52,14%	59,68%
18	ΔΗΜΟΣ ΠΟΛΥΓΥΡΟΥ	2α	32,35%	25,55%	30,64%	22,06%	36,89%	24,06%	28,59%	40,54%	68,72%	59,51%	68,67%	52,83%	65,64%	59,32%



## Π.Β.1. Δείκτες ανεξαρτησίας και εξάρτησης από επιχορηγήσεις κατά δήμο και κατηγορία (2012-2017)

(συνέχεια)

α/α	Δήμος	Κατηγ Κλεισθένη	Δείκτης Ανεξαρτησίας (%)							Δείκτης εξάρτησης από επιχορηγήσεις (%)						
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012-2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012-2017
19	ΔΗΜΟΣ ΣΑΡΩΝΙΚΟΥ	2α	46,87%	35,13%	63,45%	62,17%	63,62%	65,59%	56,14%	40,97%	57,34%	24,14%	25,95%	24,25%	22,03%	32,45%
20	ΔΗΜΟΣ ΣΥΡΟΥ-ΕΡΜΟΥΠΟΛΗΣ	2α	39,70%	44,25%	37,84%	30,91%	35,48%	38,80%	37,83%	57,32%	45,23%	46,29%	55,38%	47,41%	42,81%	49,07%
21	ΔΗΜΟΣ ΤΡΙΦΥΛΙΑΣ	2α	37,86%	34,72%	33,53%	38,64%	36,06%	39,70%	36,75%	59,18%	52,72%	52,76%	48,91%	49,01%	44,38%	51,16%
22	ΔΗΜΟΣ ΤΥΡΝΑΒΟΥ	2α	27,36%	20,65%	26,00%	28,10%	29,31%	26,94%	26,39%	59,33%	71,19%	61,97%	59,39%	57,59%	56,47%	60,99%
23	ΔΗΜΟΣ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ	2α	50,01%	42,78%	56,17%	54,28%	64,80%	58,67%	54,45%	37,77%	47,17%	33,85%	36,86%	26,45%	33,37%	35,91%
2α	Μέσος		36,64%	31,70%	35,03%	35,36%	39,46%	41,15%	36,56%	51,72%	57,81%	52,45%	53,20%	47,33%	45,42%	51,32%
	Διάμεσος		32,44%	25,89%	29,65%	30,91%	36,06%	38,78%	30,09%	55,72%	59,74%	58,93%	55,38%	49,01%	48,30%	55,28%
	Min		20,56%	14,66%	16,60%	17,25%	20,29%	22,46%	20,95%	19,18%	25,11%	23,20%	23,46%	24,25%	20,29%	24,33%
	Max		71,71%	65,09%	66,56%	66,00%	64,80%	69,43%	65,21%	75,32%	83,39%	71,46%	71,30%	66,84%	67,16%	69,45%
	Εύρος		51,15%	50,44%	49,95%	48,75%	44,50%	46,97%	44,27%	56,14%	58,28%	48,26%	47,84%	42,60%	46,87%	45,11%
	Τυπική απόκλιση		13,73%	12,96%	15,53%	15,10%	14,16%	13,74%	13,47%	14,03%	13,80%	15,22%	14,90%	13,54%	13,22%	13,06%
	30.000 - 50.000 κάτοικοι	2β														
24	ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ	2β	33,80%	21,62%	26,43%	42,19%	41,16%	42,70%	34,65%	51,93%	69,28%	61,74%	44,59%	43,89%	43,47%	52,48%
25	ΔΗΜΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ	2β	24,73%	24,59%	28,93%	30,82%	29,41%	33,89%	28,73%	63,71%	66,75%	61,33%	58,35%	58,69%	53,33%	60,36%
26	ΔΗΜΟΣ ΑΡΓΟΥΣ-ΜΥΚΗΝΩΝ	2β	41,21%	38,48%	31,78%	25,68%	30,94%	35,81%	33,98%	46,72%	47,51%	53,13%	62,39%	56,05%	52,22%	53,00%
27	ΔΗΜΟΣ ΑΡΤΑΙΩΝ	2β	27,82%	25,67%	19,47%	19,22%	32,57%	30,80%	25,93%	61,13%	63,96%	70,41%	71,01%	55,50%	55,53%	62,92%
28	ΔΗΜΟΣ ΑΣΠΡΟΠΥΡΓΟΥ	2β	58,94%	53,79%	64,29%	74,68%	73,30%	72,84%	66,31%	24,96%	34,96%	22,13%	14,25%	14,54%	14,11%	20,82%
29	ΔΗΜΟΣ ΒΑΡΗΣ-ΒΟΥΛΑΣ-ΒΟΥΛΙΑΓΜΕΝΗΣ	2β	59,28%	57,48%	58,68%	62,63%	62,40%	63,71%	60,70%	23,75%	27,24%	26,57%	24,14%	22,28%	20,33%	24,05%
30	ΔΗΜΟΣ ΔΕΛΤΑ	2β	48,96%	50,64%	52,03%	52,04%	53,89%	54,35%	51,98%	39,88%	37,96%	36,96%	36,66%	34,66%	32,06%	36,36%
31	ΔΗΜΟΣ ΔΙΟΝΥΣΟΥ	2β	60,82%	58,59%	54,56%	58,82%	58,40%	63,21%	59,07%	24,79%	29,48%	32,04%	27,22%	28,18%	23,28%	27,50%
32	ΔΗΜΟΣ ΕΛΑΣΣΟΝΑΣ	2β	19,83%	22,39%	25,09%	19,68%	24,76%	21,78%	22,25%	70,28%	67,79%	64,71%	70,27%	62,57%	63,81%	66,57%
33	ΔΗΜΟΣ ΕΟΡΔΑΙΑΣ	2β	24,83%	21,76%	14,91%	20,02%	26,47%	27,09%	22,52%	61,03%	64,10%	73,92%	67,50%	61,64%	59,16%	64,56%
34	ΔΗΜΟΣ ΖΑΚΥΝΘΟΥ	2β	43,72%	40,56%	42,21%	41,40%	41,16%	44,91%	42,33%	45,12%	48,42%	45,87%	47,69%	48,71%	44,46%	46,71%
35	ΔΗΜΟΣ ΗΛΙΔΑΣ	2β	22,86%	15,90%	13,39%	13,04%	15,79%	24,78%	17,63%	65,98%	72,92%	77,37%	78,46%	72,79%	62,67%	71,70%
36	ΔΗΜΟΣ ΘΗΒΑΙΩΝ	2β	34,47%	24,37%	41,27%	34,69%	43,04%	48,15%	37,67%	50,07%	63,47%	43,29%	53,95%	44,77%	37,73%	48,88%

**Π.Β.1. Δείκτες ανεξαρτησίας και εξάρτησης από επιχορηγήσεις κατά δήμο και κατηγορία (2012-2017)**

**(συνέχεια)**

α/α	Δήμος	Κατηγορία Κλεισθένη	Δείκτης Ανεξαρτησίας (%)							Δείκτης εξάρτησης από επιχορηγήσεις (%)						
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012-2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012-2017
37	ΔΗΜΟΣ ΙΕΡΑΣ ΠΟΛΗΣ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ	2β	29,66%	22,22%	17,51%	23,07%	27,94%	26,65%	24,51%	55,09%	66,70%	72,27%	65,48%	59,36%	60,82%	63,29%
38	ΔΗΜΟΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	2β	25,22%	14,33%	13,10%	18,63%	20,90%	22,35%	19,09%	74,00%	75,08%	75,83%	67,23%	62,29%	60,71%	69,19%
39	ΔΗΜΟΣ ΚΕΦΑΛΟΝΙΑΣ	2β	39,88%	31,94%	27,88%	42,77%	46,65%	43,03%	38,69%	48,46%	48,42%	62,75%	44,77%	42,15%	46,66%	48,87%
40	ΔΗΜΟΣ ΚΡΩΠΙΑΣ	2β	66,69%	59,25%	55,94%	62,09%	68,02%	66,70%	63,12%	20,56%	30,07%	32,47%	27,39%	20,80%	19,69%	25,16%
41	ΔΗΜΟΣ ΛΑΓΚΑΔΑ	2β	38,50%	43,74%	33,85%	44,17%	41,55%	41,19%	40,50%	51,13%	47,12%	54,69%	44,62%	45,80%	45,57%	48,15%
42	ΔΗΜΟΣ ΛΕΒΑΔΕΩΝ	2β	28,49%	25,83%	24,87%	26,61%	31,93%	30,11%	27,97%	55,76%	58,47%	61,31%	59,33%	50,34%	52,79%	56,33%
43	ΔΗΜΟΣ ΜΑΡΑΘΩΝΟΣ	2β	55,57%	16,85%	54,67%	57,92%	58,13%	59,64%	50,46%	30,75%	79,49%	34,24%	31,07%	30,11%	28,47%	39,02%
44	ΔΗΜΟΣ ΜΕΓΑΡΕΩΝ	2β	40,21%	11,96%	22,56%	33,22%	27,51%	39,00%	29,08%	43,95%	84,09%	68,23%	56,79%	57,33%	49,37%	59,96%
45	ΔΗΜΟΣ ΝΑΟΥΣΑΣ	2β	20,42%	23,22%	29,13%	26,20%	33,11%	37,66%	28,29%	68,28%	62,47%	56,95%	62,27%	54,39%	49,00%	58,89%
46	ΔΗΜΟΣ ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	2β	38,28%	32,11%	34,09%	34,47%	39,12%	43,02%	36,85%	49,16%	55,47%	54,46%	51,61%	48,39%	43,96%	50,51%
47	ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΠΡΟΠΟΝΤΙΔΑΣ	2β	51,97%	38,01%	39,27%	39,15%	50,78%	49,71%	44,81%	37,21%	54,65%	51,71%	53,63%	38,51%	35,18%	45,15%
48	ΔΗΜΟΣ ΟΡΕΣΤΙΑΔΑΣ	2β	18,99%	27,41%	25,03%	25,05%	29,32%	28,92%	25,79%	70,87%	61,59%	63,17%	64,26%	57,99%	57,78%	62,61%
49	ΔΗΜΟΣ ΠΑΓΓΑΙΟΥ	2β	28,44%	28,21%	31,15%	31,43%	38,61%	40,21%	33,01%	62,69%	63,46%	58,83%	58,96%	50,21%	47,23%	56,90%
50	ΔΗΜΟΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	2β	23,05%	25,54%	23,09%	27,89%	34,09%	34,05%	27,95%	62,69%	61,08%	63,68%	59,25%	50,39%	50,77%	57,98%
51	ΔΗΜΟΣ ΠΥΡΓΟΥ	2β	20,55%	13,23%	19,74%	18,08%	29,26%	29,50%	21,72%	63,52%	76,63%	67,60%	71,01%	58,22%	57,56%	65,76%
52	ΔΗΜΟΣ ΣΑΜΟΥ	2β	36,28%	33,65%	33,16%	29,42%	32,30%	34,32%	33,19%	49,39%	51,04%	51,76%	57,13%	51,88%	48,08%	51,55%
53	ΔΗΜΟΣ ΣΠΑΡΤΗΣ	2β	29,20%	28,81%	21,49%	26,20%	35,66%	37,27%	29,77%	59,26%	59,14%	67,88%	62,24%	51,71%	49,35%	58,26%
54	ΔΗΜΟΣ ΣΠΑΤΩΝ-ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ	2β	70,20%	30,46%	62,85%	62,06%	67,80%	68,08%	60,24%	15,50%	62,93%	24,70%	24,71%	19,33%	19,41%	27,76%
55	ΔΗΜΟΣ ΤΡΙΠΟΛΗΣ	2β	30,75%	32,02%	34,20%	33,61%	37,71%	37,46%	34,29%	67,38%	65,89%	63,86%	64,69%	60,73%	61,44%	64,00%
56	ΔΗΜΟΣ ΦΛΩΡΙΝΑΣ	2β	32,50%	21,65%	19,30%	18,82%	21,05%	20,39%	22,29%	56,29%	65,47%	68,84%	69,31%	64,27%	65,83%	65,00%
57	ΔΗΜΟΣ ΦΥΛΗΣ	2β	66,83%	33,44%	69,51%	76,68%	79,25%	64,27%	65,00%	17,28%	59,65%	16,73%	13,98%	10,63%	23,51%	23,63%
58	ΔΗΜΟΣ ΧΑΛΚΗΔΟΝΟΣ	2β	29,32%	36,87%	37,29%	36,32%	33,92%	36,83%	35,09%	58,98%	51,84%	53,77%	53,96%	54,77%	52,47%	54,30%
59	ΔΗΜΟΣ ΩΡΑΙΟΚΑΣΤΡΟΥ	2β	54,08%	52,94%	48,37%	50,65%	51,71%	52,12%	51,65%	34,93%	36,80%	41,73%	36,54%	35,61%	34,18%	36,63%
60	ΔΗΜΟΣ ΩΡΩΠΟΥ	2β	43,54%	42,94%	43,98%	65,80%	60,97%	56,51%	52,29%	46,18%	47,99%	43,98%	26,53%	27,08%	30,46%	37,04%
<b>2β</b>	<b>Μέσος</b>		<b>38,38%</b>	<b>31,96%</b>	<b>35,00%</b>	<b>37,98%</b>	<b>41,37%</b>	<b>42,24%</b>	<b>37,82%</b>	<b>49,42%</b>	<b>57,28%</b>	<b>53,54%</b>	<b>50,90%</b>	<b>46,12%</b>	<b>44,66%</b>	<b>50,32%</b>
	<b>Διάμεσος</b>		<b>34,47%</b>	<b>28,81%</b>	<b>31,78%</b>	<b>33,61%</b>	<b>37,71%</b>	<b>39,00%</b>	<b>34,29%</b>	<b>51,13%</b>	<b>61,08%</b>	<b>56,95%</b>	<b>56,79%</b>	<b>50,34%</b>	<b>48,08%</b>	<b>53,00%</b>

## Π.Β.1. Δείκτες ανεξαρτησίας και εξάρτησης από επιχορηγήσεις κατά δήμο και κατηγορία (2012-2017)

(συνέχεια)

α/α	Δήμος	Κατηγ Κλεισθένη	Δείκτης Ανεξαρτησίας (%)							Δείκτης εξάρτησης από επιχορηγήσεις (%)						
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012-2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012-2017
2β	Min		18,99%	11,96%	13,10%	13,04%	15,79%	20,39%	17,63%	15,50%	27,24%	16,73%	13,98%	10,63%	14,11%	20,82%
	Max		70,20%	59,25%	69,51%	76,68%	79,25%	72,84%	66,31%	74,00%	84,09%	77,37%	78,46%	72,79%	65,83%	71,70%
	Εύρος		51,21%	47,29%	56,41%	63,64%	63,46%	52,46%	48,68%	58,50%	56,85%	60,64%	64,48%	62,16%	51,72%	50,87%
	Τυπική απόκλιση		14,87%	13,14%	15,49%	17,26%	15,84%	14,41%	14,24%	16,28%	14,16%	16,30%	17,40%	15,53%	14,48%	14,50%
	50.000 - 100.000 κάτοικοι	2γ														
61	ΔΗΜΟΣ ΑΓΡΙΝΙΟΥ	2γ	25,41%	24,75%	21,26%	20,83%	25,99%	26,26%	24,08%	61,14%	63,35%	67,56%	68,09%	61,74%	59,54%	63,57%
62	ΔΗΜΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	2γ	35,70%	33,52%	21,65%	27,58%	34,73%	34,71%	31,31%	40,99%	53,73%	66,38%	59,62%	50,87%	50,76%	53,73%
63	ΔΗΜΟΣ ΒΕΡΟΙΑΣ	2γ	25,69%	26,87%	26,86%	28,57%	34,46%	37,38%	29,97%	59,72%	60,78%	59,39%	60,16%	52,81%	50,09%	57,16%
64	ΔΗΜΟΣ ΔΡΑΜΑΣ	2γ	43,33%	36,10%	27,06%	23,72%	30,14%	30,75%	31,85%	44,05%	53,49%	60,99%	64,38%	55,84%	53,93%	55,45%
65	ΔΗΜΟΣ ΘΕΡΜΑΙΚΟΥ	2γ	45,12%	47,34%	47,08%	48,76%	51,81%	50,12%	48,37%	43,49%	40,22%	41,48%	41,14%	37,28%	39,82%	40,57%
66	ΔΗΜΟΣ ΘΕΡΜΗΣ	2γ	53,06%	50,07%	54,36%	49,41%	52,60%	58,90%	53,07%	37,07%	41,62%	36,04%	40,82%	36,04%	32,16%	37,29%
67	ΔΗΜΟΣ ΚΑΒΑΛΑΣ	2γ	25,77%	29,08%	30,41%	33,27%	34,45%	38,33%	31,89%	58,58%	59,38%	59,19%	54,35%	51,87%	47,49%	55,14%
68	ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	2γ	34,18%	30,89%	35,40%	36,13%	40,34%	38,09%	35,84%	53,36%	57,14%	50,33%	51,70%	45,42%	41,12%	49,85%
69	ΔΗΜΟΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	2γ	23,77%	22,25%	23,91%	26,02%	28,09%	25,67%	24,95%	57,86%	57,01%	60,76%	58,65%	57,34%	58,31%	58,32%
70	ΔΗΜΟΣ ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	2γ	28,93%	29,32%	27,01%	32,21%	35,65%	36,67%	31,63%	54,98%	55,76%	57,68%	53,69%	50,89%	48,32%	53,55%
71	ΔΗΜΟΣ ΚΙΛΚΙΣ	2γ	43,72%	31,93%	36,18%	35,77%	39,14%	41,09%	37,97%	54,46%	66,25%	61,99%	62,88%	59,65%	57,76%	60,50%
72	ΔΗΜΟΣ ΚΟΖΑΝΗΣ	2γ	33,43%	25,27%	23,78%	23,43%	29,11%	31,11%	27,69%	53,42%	61,68%	63,39%	65,34%	58,01%	54,82%	59,44%
73	ΔΗΜΟΣ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ	2γ	23,61%	22,98%	27,41%	26,12%	31,43%	31,23%	27,13%	64,77%	64,47%	60,32%	63,62%	56,19%	55,71%	60,85%
74	ΔΗΜΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΩΝ	2γ	54,87%	42,43%	39,77%	38,83%	43,26%	44,85%	44,00%	35,26%	44,92%	47,34%	46,71%	43,77%	43,67%	43,61%
75	ΔΗΜΟΣ ΛΑΜΙΕΩΝ	2γ	49,13%	32,67%	32,73%	34,26%	39,14%	41,43%	38,23%	38,31%	53,86%	52,12%	53,89%	48,26%	46,60%	48,84%
76	ΔΗΜΟΣ ΛΕΣΒΟΥ	2γ	22,62%	31,10%	34,98%	37,85%	33,33%	36,93%	32,80%	62,54%	57,21%	52,60%	49,96%	55,36%	50,51%	54,70%
77	ΔΗΜΟΣ ΞΑΝΘΗΣ	2γ	27,12%	29,69%	30,10%	30,14%	34,35%	34,28%	30,95%	60,45%	57,37%	56,39%	58,66%	52,84%	52,50%	56,37%
78	ΔΗΜΟΣ ΠΑΛΛΗΝΗΣ	2γ	55,97%	44,34%	46,63%	57,36%	58,88%	60,67%	53,98%	31,61%	46,23%	44,78%	34,18%	31,07%	29,29%	36,19%
79	ΔΗΜΟΣ ΠΕΛΛΑΣ	2γ	34,15%	24,83%	28,65%	26,46%	29,70%	30,47%	29,04%	53,06%	63,59%	58,86%	61,03%	57,47%	56,57%	58,43%
80	ΔΗΜΟΣ ΡΕΘΥΜΝΗΣ	2γ	30,61%	33,18%	30,58%	30,09%	44,29%	49,91%	36,44%	60,08%	56,63%	57,78%	59,88%	42,75%	37,91%	52,50%
81	ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	2γ	22,91%	23,21%	27,63%	28,96%	30,14%	33,91%	27,79%	63,36%	64,13%	57,72%	58,07%	56,35%	52,36%	58,67%

Π.Β.1. Δείκτες ανεξαρτησίας και εξάρτησης από επιχορηγήσεις κατά δήμο και κατηγορία (2012-2017)

(συνέχεια)

α/α	Δήμος	Κατηγ Κλεισθένη	Δείκτης Ανεξαρτησίας (%)							Δείκτης εξάρτησης από επιχορηγήσεις (%)						
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012- 2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012- 2017
82	ΔΗΜΟΣ ΤΡΙΚΚΑΙΩΝ	2γ	28,97%	24,53%	25,82%	23,27%	25,26%	26,59%	25,74%	56,91%	64,33%	55,98%	60,73%	42,62%	54,70%	55,88%
83	ΔΗΜΟΣ ΧΙΟΥ	2γ	35,54%	33,07%	27,80%	24,18%	28,87%	31,36%	30,14%	63,32%	65,21%	70,20%	64,24%	55,65%	52,73%	61,89%
2γ	Μέσος		34,94%	31,71%	31,61%	32,31%	36,31%	37,86%	34,12%	52,56%	56,89%	56,49%	56,16%	50,44%	48,99%	53,59%
	Διάμεσος		33,43%	30,89%	28,65%	30,09%	34,45%	36,67%	31,63%	54,98%	57,21%	57,78%	58,66%	52,81%	50,76%	55,45%
	Μin		22,62%	22,25%	21,26%	20,83%	25,26%	25,67%	24,08%	31,61%	40,22%	36,04%	34,18%	31,07%	29,29%	36,19%
	Μax		55,97%	50,07%	54,36%	57,36%	58,88%	60,67%	53,98%	64,77%	66,25%	70,20%	68,09%	61,74%	59,54%	63,57%
	Εύρος		33,35%	27,82%	33,10%	36,53%	33,62%	35,00%	29,89%	33,16%	26,02%	34,17%	33,91%	30,66%	30,25%	27,38%
	Τυπική απόκλιση		10,84%	7,84%	8,48%	9,28%	8,86%	9,58%	8,46%	10,20%	7,55%	8,26%	8,71%	8,20%	8,23%	7,64%
	> 100.000 κάτοικοι	2δ														
84	ΔΗΜΟΣ ΑΧΑΡΝΩΝ	2δ	44,13%	27,47%	27,64%	46,08%	49,48%	37,64%	38,74%	41,49%	63,57%	63,20%	40,02%	37,35%	51,89%	49,59%
85	ΔΗΜΟΣ ΒΟΛΟΥ	2δ	41,31%	38,62%	36,75%	39,09%	41,49%	42,35%	39,94%	51,75%	47,38%	50,08%	48,01%	45,01%	44,22%	47,74%
86	ΔΗΜΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	2δ	26,52%	30,15%	34,65%	35,45%	44,71%	48,58%	36,68%	62,49%	60,53%	43,00%	52,65%	38,29%	37,59%	49,09%
87	ΔΗΜΟΣ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	2δ	30,23%	29,91%	34,04%	38,33%	43,58%	45,01%	36,85%	60,58%	60,38%	54,86%	47,03%	44,16%	42,70%	51,62%
88	ΔΗΜΟΣ ΚΕΡΚΥΡΑΣ	2δ	31,21%	26,40%	38,43%	34,52%	36,03%	45,35%	35,32%	54,06%	61,98%	48,24%	52,01%	50,44%	40,10%	51,14%
89	ΔΗΜΟΣ ΛΑΡΙΣΑΙΩΝ	2δ	37,53%	33,02%	37,53%	39,50%	38,41%	40,30%	37,71%	41,61%	52,24%	47,20%	45,31%	45,71%	42,44%	45,75%
90	ΔΗΜΟΣ ΠΑΤΡΕΩΝ	2δ	35,99%	36,42%	36,49%	35,61%	41,56%	45,42%	38,58%	46,57%	48,90%	49,88%	51,32%	45,23%	40,88%	47,13%
91	ΔΗΜΟΣ ΡΟΔΟΥ	2δ	46,72%	50,72%	51,11%	42,46%	42,25%	48,63%	46,98%	37,25%	34,91%	35,24%	43,05%	43,01%	37,29%	38,46%
92	ΔΗΜΟΣ ΧΑΛΚΙΔΕΩΝ	2δ	31,10%	29,82%	39,69%	38,98%	34,26%	39,30%	35,53%	57,45%	59,81%	44,24%	46,47%	50,97%	43,83%	50,46%
93	ΔΗΜΟΣ ΧΑΝΙΩΝ	2δ	49,26%	46,31%	40,14%	37,90%	43,67%	48,80%	44,34%	35,19%	41,27%	46,63%	49,57%	41,84%	37,16%	41,94%
2δ	Μέσος		37,40%	34,88%	37,65%	38,79%	41,54%	44,14%	39,07%	48,84%	53,10%	48,26%	47,54%	44,20%	41,81%	47,29%
	Διάμεσος		36,76%	31,59%	37,14%	38,65%	41,90%	45,18%	38,15%	49,16%	56,02%	47,72%	47,52%	44,58%	41,66%	48,42%
	Μin		26,52%	26,40%	27,64%	34,52%	34,26%	37,64%	35,32%	35,19%	34,91%	35,24%	40,02%	37,35%	37,16%	38,46%
	Μax		49,26%	50,72%	51,11%	46,08%	49,48%	48,80%	46,98%	62,49%	63,57%	63,20%	52,65%	50,97%	51,89%	51,62%
	Εύρος		22,74%	24,32%	23,47%	11,57%	15,22%	11,15%	11,66%	27,31%	28,66%	27,96%	12,64%	13,62%	14,73%	13,16%
	Τυπική απόκλιση		7,73%	8,17%	5,93%	3,46%	4,41%	4,07%	3,81%	9,81%	9,79%	7,38%	4,05%	4,44%	4,43%	4,23%

**Π.Β.1. Δείκτες ανεξαρτησίας και εξάρτησης από επιχορηγήσεις κατά δήμο και κατηγορία (2012-2017)**

(συνέχεια)

α/α	Δήμος	Κατηγ Κλεισθένη	Δείκτης Ανεξαρτησίας (%)							Δείκτης εξάρτησης από επιχορηγήσεις (%)							
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012-2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012-2017	
2	<b>Σύνολα Κατ. 2 - Μεγάλοι Ηπειρ. Δήμοι και Πρωτ. Νομών</b>																
	Μέσος		36,99%	32,15%	34,45%	36,02%	39,66%	41,09%	36,73%	50,70%	56,87%	53,43%	52,41%	47,28%	45,61%	51,05%	
	Διάμεσος		33,80%	30,02%	31,15%	33,46%	36,06%	38,78%	34,65%	54,46%	59,38%	56,39%	54,13%	50,21%	48,08%	53,28%	
	Min		18,99%	11,96%	13,10%	13,04%	15,79%	20,39%	17,63%	15,50%	25,11%	16,73%	13,98%	10,63%	14,11%	20,82%	
	Max		71,71%	65,09%	69,51%	76,68%	79,25%	72,84%	66,31%	75,32%	84,09%	77,37%	78,46%	72,79%	67,16%	71,70%	
	Εύρος		52,72%	53,13%	56,41%	63,64%	63,46%	52,46%	48,68%	59,82%	58,98%	60,64%	64,48%	62,16%	53,05%	50,87%	
Τυπική απόκλιση		12,94%	11,40%	13,25%	14,10%	13,08%	12,42%	12,00%	13,68%	12,20%	13,66%	14,09%	12,66%	12,11%	11,92%		
3.	<b>Μεσαίοι Ηπειρωτ. Δήμοι (10.000 - 25.000)</b>																
1	ΔΗΜΟΣ ΑΒΔΗΡΩΝ	3	20,74%	30,16%	29,25%	26,38%	30,44%	33,08%	28,34%	67,47%	57,76%	59,33%	61,22%	55,91%	52,42%	59,02%	
2	ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΑΣ	3	39,02%	24,86%	40,62%	33,95%	36,44%	37,79%	35,45%	41,56%	65,48%	49,39%	50,43%	52,44%	50,12%	51,57%	
3	ΔΗΜΟΣ ΑΚΤΙΟΥ-ΒΟΝΙΤΣΑΣ	3	18,53%	22,63%	22,46%	24,03%	30,71%	33,43%	25,30%	73,31%	70,06%	69,10%	67,92%	58,10%	55,56%	65,68%	
4	ΔΗΜΟΣ ΑΛΙΑΡΤΟΥ-ΘΕΣΣΠΙΕΩΝ	3	17,84%	28,52%	11,96%	11,05%	21,05%	21,23%	18,61%	69,75%	61,02%	79,22%	80,53%	68,68%	66,97%	71,03%	
5	ΔΗΜΟΣ ΑΛΜΥΡΟΥ	3	30,21%	22,78%	26,76%	23,18%	22,84%	23,33%	24,85%	53,38%	63,09%	56,19%	56,03%	64,17%	55,39%	58,04%	
6	ΔΗΜΟΣ ΑΜΥΝΤΑΙΟΥ	3	12,70%	13,06%	16,72%	22,90%	33,11%	31,22%	21,62%	77,67%	79,06%	74,50%	65,29%	54,44%	49,11%	66,68%	
7	ΔΗΜΟΣ ΑΜΦΙΚΛΕΙΑΣ-ΕΛΑΤΕΙΑΣ	3	12,95%	18,35%	22,81%	18,57%	23,46%	24,69%	20,14%	75,45%	71,41%	64,40%	64,59%	63,12%	60,43%	66,57%	
8	ΔΗΜΟΣ ΑΜΦΙΛΟΧΙΑΣ	3	18,79%	19,31%	12,86%	15,73%	25,01%	27,22%	19,82%	70,20%	71,64%	79,63%	77,45%	64,54%	61,40%	70,81%	
9	ΔΗΜΟΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΝΗΣ	3	30,62%	31,51%	23,48%	21,87%	29,47%	36,14%	28,85%	68,62%	56,97%	64,59%	67,59%	57,49%	51,22%	61,08%	
10	ΔΗΜΟΣ ΑΝΔΡΑΒΙΔΑΣ-ΚΥΛΛΗΝΗΣ	3	21,45%	24,85%	26,84%	32,73%	27,91%	30,78%	27,43%	66,71%	63,00%	61,30%	55,54%	60,82%	58,13%	60,92%	
11	ΔΗΜΟΣ ΑΝΔΡΙΤΣΑΙΝΑΣ-ΚΡΕΣΤΕΝΩΝ	3	12,28%	9,74%	11,97%	13,12%	14,88%	15,04%	12,84%	72,87%	79,33%	76,56%	74,04%	70,36%	70,94%	74,02%	
12	ΔΗΜΟΣ ΑΠΟΚΟΡΩΝΟΥ	3	49,42%	50,37%	48,92%	47,46%	55,67%	54,11%	50,99%	38,65%	36,25%	38,06%	41,04%	32,41%	33,78%	36,70%	
13	ΔΗΜΟΣ ΑΡΓΟΥΣ ΟΡΕΣΤΙΚΟΥ	3	17,21%	30,51%	17,60%	18,09%	30,56%	29,68%	23,94%	82,25%	67,73%	81,79%	72,72%	54,73%	55,16%	69,06%	
14	ΔΗΜΟΣ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ	3	52,72%	39,01%	25,10%	22,57%	33,69%	38,02%	35,19%	36,74%	52,35%	68,17%	70,23%	50,92%	49,58%	54,67%	
15	ΔΗΜΟΣ ΑΡΡΙΑΝΩΝ	3	23,78%	26,77%	33,91%	25,95%	32,55%	32,80%	29,29%	64,86%	61,15%	53,31%	62,66%	54,36%	53,51%	58,31%	
16	ΔΗΜΟΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΟΛΥΜΠΙΑΣ	3	8,38%	9,08%	6,59%	10,08%	18,59%	24,06%	12,80%	78,88%	78,38%	81,82%	74,82%	69,68%	60,26%	73,97%	
17	ΔΗΜΟΣ ΑΡΧΑΝΩΝ-ΑΣΤΕΡΟΥΣΙΩΝ	3	27,55%	23,10%	26,10%	24,52%	35,40%	37,08%	28,96%	63,12%	69,09%	66,84%	67,29%	56,96%	54,26%	62,93%	
18	ΔΗΜΟΣ ΒΕΛΟΥ-ΒΟΧΑΣ	3	38,24%	44,44%	37,84%	47,09%	49,39%	51,01%	44,67%	48,01%	42,70%	47,98%	39,74%	38,03%	35,38%	41,97%	

Π.Β.1. Δείκτες ανεξαρτησίας και εξάρτησης από επιχορηγήσεις κατά δήμο και κατηγορία (2012-2017)

(συνέχεια)

α/α	Δήμος	Κατηγ Κλεισθένη	Δείκτης Ανεξαρτησίας (%)							Δείκτης εξάρτησης από επιχορηγήσεις (%)						
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	Μ.Ο. 2012-2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Μ.Ο. 2012-2017
19	ΔΗΜΟΣ ΒΙΣΑΛΤΙΑΣ	3	21,00%	19,52%	26,93%	28,08%	29,84%	32,62%	26,33%	66,93%	68,40%	60,71%	59,99%	57,55%	54,89%	61,41%
20	ΔΗΜΟΣ ΒΟΙΟΥ	3	27,18%	22,59%	19,49%	14,63%	20,37%	20,17%	20,74%	52,30%	67,20%	68,72%	77,36%	68,56%	69,20%	67,22%
21	ΔΗΜΟΣ ΒΟΛΒΗΣ	3	42,11%	34,53%	42,00%	42,60%	43,16%	45,21%	41,60%	45,12%	53,78%	43,91%	44,45%	43,41%	39,65%	45,05%
22	ΔΗΜΟΣ ΒΟΡΕΙΑΣ ΚΥΝΟΥΡΙΑΣ	3	18,82%	21,82%	24,81%	17,18%	20,59%	28,17%	21,90%	69,06%	65,40%	61,89%	72,08%	64,95%	56,92%	65,05%
23	ΔΗΜΟΣ ΓΟΡΤΥΝΑΣ	3	29,93%	20,80%	24,21%	30,27%	38,45%	39,42%	30,51%	58,17%	69,63%	66,05%	58,97%	51,05%	48,44%	58,72%
24	ΔΗΜΟΣ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ	3	15,18%	27,41%	19,28%	21,34%	24,08%	29,23%	22,75%	72,74%	58,08%	68,18%	63,24%	60,92%	57,35%	63,42%
25	ΔΗΜΟΣ ΔΙΔΥΜΟΤΕΙΧΟΥ	3	35,38%	32,73%	26,83%	25,93%	26,25%	28,59%	29,28%	51,76%	56,07%	60,44%	61,88%	60,27%	58,04%	58,08%
26	ΔΗΜΟΣ ΔΙΡΦΥΩΝ-ΜΕΣΣΑΠΙΩΝ	3	46,15%	27,77%	30,03%	33,00%	38,58%	41,17%	36,12%	42,43%	60,69%	59,60%	56,79%	49,97%	45,93%	52,57%
27	ΔΗΜΟΣ ΔΟΜΟΚΟΥ	3	18,81%	21,19%	27,58%	20,54%	26,16%	34,39%	24,78%	71,68%	66,41%	58,96%	64,85%	60,68%	52,59%	62,53%
28	ΔΗΜΟΣ ΔΟΞΑΤΟΥ	3	23,60%	18,25%	23,74%	18,99%	37,68%	33,91%	26,03%	67,07%	70,18%	63,49%	65,71%	47,38%	50,85%	60,78%
29	ΔΗΜΟΣ ΔΩΡΙΔΟΣ	3	23,78%	26,46%	24,75%	28,90%	33,74%	39,09%	29,45%	65,13%	60,66%	61,33%	57,80%	52,24%	46,10%	57,21%
30	ΔΗΜΟΣ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΠΑΠΠΑ	3	33,51%	36,00%	35,85%	32,63%	38,81%	41,56%	36,39%	54,57%	52,83%	53,13%	55,62%	49,91%	46,53%	52,10%
31	ΔΗΜΟΣ ΕΡΕΤΡΙΑΣ	3	40,71%	36,59%	32,85%	33,08%	26,57%	39,52%	34,89%	43,91%	50,54%	53,56%	51,61%	62,99%	45,16%	51,30%
32	ΔΗΜΟΣ ΕΡΜΙΟΝΙΔΑΣ	3	43,68%	49,75%	51,97%	45,32%	50,88%	58,17%	49,96%	55,95%	49,80%	47,84%	54,67%	49,10%	41,79%	49,86%
33	ΔΗΜΟΣ ΕΥΡΩΤΑ	3	33,08%	39,48%	16,04%	22,10%	38,85%	38,77%	31,39%	58,07%	52,22%	77,95%	71,64%	51,24%	52,01%	60,52%
34	ΔΗΜΟΣ ΖΗΡΟΥ	3	15,95%	19,85%	21,13%	23,01%	34,10%	34,81%	24,81%	77,57%	71,26%	67,66%	66,69%	53,79%	54,14%	65,19%
35	ΔΗΜΟΣ ΖΙΤΣΑΣ	3	30,23%	32,49%	32,17%	33,03%	39,59%	44,55%	35,34%	58,56%	58,26%	57,48%	56,91%	48,27%	41,73%	53,54%
36	ΔΗΜΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΑΣ	3	21,68%	24,25%	23,42%	24,75%	26,06%	32,32%	25,41%	65,29%	61,71%	61,91%	61,89%	59,51%	54,47%	60,80%
37	ΔΗΜΟΣ ΙΑΣΜΟΥ	3	22,87%	28,95%	17,87%	23,86%	29,48%	33,77%	26,13%	64,76%	57,86%	70,97%	62,77%	56,27%	50,92%	60,59%
38	ΔΗΜΟΣ ΙΣΤΙΑΙΑΣ-ΑΙΔΗΨΟΥ	3	43,60%	41,16%	34,26%	42,82%	42,72%	48,53%	42,18%	42,76%	43,98%	52,30%	44,17%	44,28%	38,87%	44,39%
39	ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ	3	10,41%	20,89%	25,47%	33,15%	31,29%	31,44%	25,44%	78,64%	68,85%	64,04%	56,15%	57,14%	50,45%	62,55%
40	ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	3	11,94%	11,78%	14,70%	12,21%	23,04%	20,18%	15,64%	76,76%	77,56%	71,56%	75,12%	63,35%	63,12%	71,24%
41	ΔΗΜΟΣ ΚΑΡΥΣΤΟΥ	3	41,86%	36,02%	27,83%	24,39%	35,77%	25,07%	31,82%	44,52%	50,22%	57,60%	64,89%	46,30%	62,14%	54,28%
42	ΔΗΜΟΣ ΚΑΣΣΑΝΔΡΑΣ	3	64,82%	58,61%	56,05%	68,17%	75,97%	78,30%	66,99%	22,46%	34,77%	35,83%	24,68%	15,94%	14,09%	24,63%
43	ΔΗΜΟΣ ΚΙΛΕΛΕΡ	3	32,34%	45,85%	31,01%	37,23%	45,53%	45,62%	39,60%	42,33%	42,31%	54,90%	52,21%	43,30%	41,23%	46,05%
44	ΔΗΜΟΣ ΚΙΣΣΑΜΟΥ	3	46,41%	24,71%	23,32%	34,33%	42,66%	40,81%	35,37%	43,21%	68,07%	64,69%	55,21%	45,72%	43,12%	53,34%

**Π.Β.1. Δείκτες ανεξαρτησίας και εξάρτησης από επιχορηγήσεις κατά δήμο και κατηγορία (2012-2017)**

(συνέχεια)

α/α	Δήμος	Κατηγ Κλεισθένη	Δείκτης Ανεξαρτησίας (%)							Δείκτης εξάρτησης από επιχορηγήσεις (%)						
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012- 2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012- 2017
45	ΔΗΜΟΣ ΛΟΚΡΩΝ	3	32,34%	44,02%	37,06%	33,15%	38,95%	41,70%	37,87%	56,42%	43,81%	52,06%	56,19%	49,69%	47,20%	50,89%
46	ΔΗΜΟΣ ΛΟΥΤΡΑΚΙΟΥ-ΠΕΡΑΧΩΡΑΣ-ΑΓΙΩΝ	3	57,35%	60,87%	54,43%	58,44%	53,57%	48,00%	55,44%	30,36%	25,09%	29,19%	27,40%	32,50%	40,17%	30,78%
47	ΔΗΜΟΣ ΜΑΚΡΑΚΩΜΗΣ	3	30,34%	28,98%	29,68%	32,00%	30,22%	40,51%	31,96%	58,32%	60,99%	60,76%	58,09%	60,16%	50,40%	58,12%
48	ΔΗΜΟΣ ΜΑΛΕΒΙΖΙΟΥ	3	33,54%	32,39%	32,91%	30,52%	37,30%	41,92%	34,76%	55,27%	57,92%	57,15%	60,01%	51,41%	46,58%	54,72%
49	ΔΗΜΟΣ ΜΑΝΔΡΑΣ-ΕΙΔΥΛΛΙΑΣ	3	55,18%	50,67%	57,92%	57,09%	61,02%	67,20%	58,18%	33,49%	38,75%	29,05%	30,84%	25,21%	21,90%	29,87%
50	ΔΗΜΟΣ ΜΑΝΤΟΥΔΙΟΥ-ΛΙΜΝΗΣ-ΑΓΙΑΣ ΑΝΝΑΣ	3	32,40%	31,00%	25,44%	31,55%	31,57%	35,44%	31,23%	55,72%	55,46%	61,92%	56,42%	54,06%	48,61%	55,36%
51	ΔΗΜΟΣ ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΥ ΜΕΣΟΓΑΙΑΣ	3	61,45%	35,67%	58,28%	59,09%	58,47%	62,02%	55,83%	28,75%	57,87%	33,08%	30,75%	30,46%	25,68%	34,43%
52	ΔΗΜΟΣ ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ-ΣΑΠΩΝ	3	24,32%	28,95%	26,56%	28,41%	34,12%	40,54%	30,48%	62,51%	57,86%	59,22%	56,34%	50,65%	44,91%	55,25%
53	ΔΗΜΟΣ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΗΣ	3	35,18%	38,04%	40,04%	35,21%	37,07%	37,62%	37,19%	63,58%	60,83%	58,65%	62,64%	61,38%	46,41%	58,92%
54	ΔΗΜΟΣ ΜΕΣΣΗΝΗΣ	3	26,40%	25,44%	28,48%	27,76%	31,74%	29,77%	28,26%	61,39%	62,97%	56,57%	60,62%	51,05%	54,56%	57,86%
55	ΔΗΜΟΣ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ	3	23,16%	24,82%	25,35%	27,15%	30,53%	31,15%	27,03%	65,01%	64,41%	61,82%	61,21%	57,80%	57,77%	61,34%
56	ΔΗΜΟΣ ΜΟΝΕΜΒΑΣΙΑΣ	3	41,04%	35,84%	28,54%	22,12%	37,36%	39,37%	34,05%	49,11%	53,79%	61,19%	69,79%	52,52%	50,96%	56,23%
57	ΔΗΜΟΣ ΜΟΥΖΑΚΙΟΥ	3	15,94%	15,63%	17,21%	13,80%	19,52%	29,98%	18,68%	73,15%	70,80%	70,62%	73,36%	67,15%	59,11%	69,03%
58	ΔΗΜΟΣ ΜΥΚΗΣ	3	25,08%	17,48%	16,68%	19,76%	20,92%	27,26%	21,20%	65,72%	69,41%	74,94%	69,40%	69,05%	60,21%	68,12%
59	ΔΗΜΟΣ ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	3	19,27%	29,43%	32,12%	27,88%	37,60%	35,85%	30,36%	64,79%	59,67%	57,70%	62,72%	53,24%	52,99%	58,52%
60	ΔΗΜΟΣ ΜΩΛΟΥ-ΑΓΙΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ	3	34,68%	29,04%	25,30%	27,90%	28,70%	38,54%	30,69%	49,93%	60,01%	64,54%	59,51%	59,03%	46,70%	56,62%
61	ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΖΙΧΝΗΣ	3	20,59%	26,43%	28,57%	23,15%	30,95%	33,10%	27,13%	65,43%	59,43%	57,84%	63,07%	55,60%	53,60%	59,16%
62	ΔΗΜΟΣ ΝΕΣΤΟΥ	3	17,60%	16,60%	17,69%	11,03%	31,48%	31,91%	21,05%	71,73%	73,16%	71,79%	82,03%	57,84%	55,71%	68,71%
63	ΔΗΜΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΣΚΟΥΦΑ	3	32,51%	9,58%	8,86%	23,90%	26,40%	21,54%	20,46%	52,48%	80,86%	80,28%	64,12%	61,21%	66,53%	67,58%
64	ΔΗΜΟΣ ΝΟΤΙΟΥ ΠΗΛΙΟΥ	3	41,87%	31,29%	30,16%	37,18%	33,50%	36,06%	35,01%	52,90%	57,20%	57,80%	50,07%	53,85%	50,00%	53,63%
65	ΔΗΜΟΣ ΞΗΡΟΜΕΡΟΥ	3	18,98%	22,32%	36,48%	35,31%	28,53%	22,45%	27,34%	71,94%	66,69%	55,24%	55,79%	62,07%	51,72%	60,58%
66	ΔΗΜΟΣ ΞΥΛΟΚΑΣΤΡΟΥ-ΕΥΡΩΣΤΙΝΗΣ	3	39,18%	37,47%	37,29%	35,35%	37,82%	43,60%	38,45%	47,57%	50,21%	48,96%	51,59%	48,75%	42,78%	48,31%
67	ΔΗΜΟΣ ΟΙΧΑΛΙΑΣ	3	25,36%	25,65%	30,27%	23,38%	20,63%	28,62%	25,65%	61,45%	60,19%	54,07%	64,50%	68,41%	54,91%	60,59%
68	ΔΗΜΟΣ ΟΡΧΟΜΕΝΟΥ	3	13,42%	28,79%	37,02%	37,79%	42,10%	45,34%	34,08%	78,44%	61,22%	52,34%	50,54%	46,92%	40,34%	54,96%
69	ΔΗΜΟΣ ΠΑΛΑΜΑ	3	30,95%	32,99%	35,54%	33,63%	39,54%	44,81%	36,24%	61,98%	64,85%	62,39%	64,39%	58,88%	53,78%	61,05%
70	ΔΗΜΟΣ ΠΑΡΓΑΣ	3	22,11%	29,32%	30,66%	30,52%	35,63%	31,11%	29,89%	68,53%	62,82%	60,94%	59,91%	53,36%	59,33%	60,81%
71	ΔΗΜΟΣ ΠΗΝΕΙΟΥ	3	17,42%	21,20%	18,34%	20,58%	24,46%	23,88%	20,98%	73,51%	69,92%	73,22%	69,60%	63,38%	62,10%	68,62%

Π.Β.1. Δείκτες ανεξαρτησίας και εξάρτησης από επιχορηγήσεις κατά δήμο και κατηγορία (2012-2017)

(συνέχεια)

α/α	Δήμος	Κατηγ Κλεισθένη	Δείκτης Ανεξαρτησίας (%)							Δείκτης εξάρτησης από επιχορηγήσεις (%)						
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012- 2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012- 2017
72	ΔΗΜΟΣ ΠΛΑΤΑΝΙΑ	3	49,85%	43,91%	45,73%	36,95%	45,63%	47,09%	44,86%	40,42%	45,26%	44,59%	54,63%	43,90%	43,29%	45,35%
73	ΔΗΜΟΣ ΠΡΟΣΟΤΣΑΝΗΣ	3	22,50%	26,76%	27,01%	31,82%	30,46%	31,85%	28,40%	67,55%	63,39%	61,62%	55,77%	57,23%	55,10%	60,11%
74	ΔΗΜΟΣ ΠΥΔΝΑΣ-ΚΟΛΙΝΔΡΟΥ	3	37,20%	26,87%	24,39%	25,52%	36,60%	39,37%	31,66%	52,56%	65,31%	67,01%	62,11%	51,51%	47,58%	57,68%
75	ΔΗΜΟΣ ΠΥΛΗΣ	3	14,03%	12,19%	26,27%	29,05%	30,06%	31,25%	23,81%	82,81%	83,04%	71,69%	68,82%	67,88%	66,11%	73,39%
76	ΔΗΜΟΣ ΠΥΛΟΥ-ΝΕΣΤΟΡΟΣ	3	30,67%	40,70%	37,02%	33,22%	41,27%	27,89%	35,13%	57,90%	47,67%	50,16%	56,73%	44,66%	58,40%	52,59%
77	ΔΗΜΟΣ ΡΑΦΗΝΑΣ-ΠΙΚΕΡΜΙΟΥ	3	63,67%	56,14%	64,42%	63,29%	65,57%	68,45%	63,59%	23,60%	32,30%	23,07%	20,29%	22,32%	19,26%	23,47%
78	ΔΗΜΟΣ ΡΗΓΑ ΦΕΡΑΙΟΥ	3	22,04%	12,35%	12,56%	17,99%	18,95%	23,80%	17,95%	60,99%	72,93%	69,28%	69,28%	66,10%	52,17%	65,13%
79	ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΒΙΩΝ-ΒΕΛΒΕΝΤΟΥ	3	10,53%	18,89%	12,08%	13,36%	19,34%	18,52%	15,45%	78,24%	69,83%	79,55%	76,61%	65,11%	67,22%	72,76%
80	ΔΗΜΟΣ ΣΗΤΕΙΑΣ	3	45,45%	47,56%	31,21%	38,45%	46,32%	45,72%	42,45%	41,52%	40,37%	58,37%	49,98%	41,40%	41,10%	45,46%
81	ΔΗΜΟΣ ΣΙΘΩΝΙΑΣ	3	48,84%	20,85%	28,60%	43,32%	30,18%	21,90%	32,28%	39,15%	74,18%	63,78%	45,59%	51,52%	70,31%	57,42%
82	ΔΗΜΟΣ ΣΙΚΥΩΝΙΩΝ	3	32,55%	36,00%	31,41%	29,40%	39,23%	42,48%	35,18%	55,20%	52,00%	55,54%	60,35%	48,45%	44,97%	52,75%
83	ΔΗΜΟΣ ΣΙΝΤΙΚΗΣ	3	21,82%	25,98%	28,09%	28,41%	33,40%	35,95%	28,94%	66,04%	62,47%	60,43%	60,11%	56,23%	53,03%	59,72%
84	ΔΗΜΟΣ ΣΚΥΔΡΑΣ	3	28,12%	22,88%	31,28%	32,31%	30,73%	33,60%	29,82%	60,38%	66,53%	55,07%	55,19%	55,54%	54,19%	57,82%
85	ΔΗΜΟΣ ΣΟΥΛΙΟΥ	3	28,13%	27,49%	28,52%	28,95%	30,39%	36,26%	29,95%	61,90%	58,72%	57,12%	59,08%	56,99%	48,79%	57,10%
86	ΔΗΜΟΣ ΣΟΥΦΛΙΟΥ	3	17,08%	22,98%	19,16%	27,83%	25,06%	33,08%	24,20%	73,44%	68,51%	70,16%	60,55%	61,39%	51,52%	64,26%
87	ΔΗΜΟΣ ΣΟΦΑΔΩΝ	3	24,58%	28,69%	29,68%	31,16%	31,14%	30,69%	29,32%	65,97%	61,49%	60,64%	58,57%	58,47%	59,37%	60,75%
88	ΔΗΜΟΣ ΣΤΥΛΙΔΑΣ	3	33,45%	25,61%	30,25%	33,38%	27,99%	30,47%	30,19%	51,81%	64,76%	58,21%	52,34%	50,44%	55,29%	55,48%
89	ΔΗΜΟΣ ΤΑΝΑΓΡΑΣ	3	59,97%	47,01%	64,74%	61,41%	71,26%	68,48%	62,15%	37,93%	50,53%	32,59%	35,69%	26,21%	29,42%	35,40%
90	ΔΗΜΟΣ ΤΕΜΠΩΝ	3	32,80%	33,22%	34,13%	23,29%	22,37%	27,46%	28,88%	51,03%	52,53%	50,26%	61,21%	59,29%	55,76%	55,01%
91	ΔΗΜΟΣ ΤΟΠΕΙΡΟΥ	3	31,32%	24,20%	22,12%	20,15%	29,07%	37,00%	27,31%	57,20%	63,73%	67,49%	67,81%	56,10%	49,54%	60,31%
92	ΔΗΜΟΣ ΦΑΙΣΤΟΥ	3	16,12%	14,46%	14,67%	12,63%	21,30%	27,73%	17,82%	71,42%	71,50%	70,41%	75,33%	50,56%	59,90%	66,52%
93	ΔΗΜΟΣ ΦΑΡΚΑΔΟΝΑΣ	3	29,62%	21,07%	20,53%	22,94%	40,82%	28,75%	27,29%	58,30%	66,63%	65,61%	62,61%	47,21%	54,66%	59,17%
94	ΔΗΜΟΣ ΦΑΡΣΑΛΩΝ	3	24,94%	27,39%	24,55%	32,04%	36,77%	40,96%	31,11%	61,86%	59,55%	64,16%	54,63%	50,59%	46,40%	56,20%
3	Μέσος		29,79%	28,95%	28,84%	29,48%	34,20%	36,21%	31,25%	58,91%	60,45%	60,18%	59,37%	53,57%	50,87%	57,23%
	Διάμεσος		28,12%	27,40%	27,29%	28,25%	31,66%	34,15%	29,39%	61,42%	61,19%	60,85%	60,45%	54,58%	52,09%	58,62%
	Min		8,38%	9,08%	6,59%	10,08%	14,88%	15,04%	12,80%	22,46%	25,09%	23,07%	20,29%	15,94%	14,09%	23,47%
	Max		64,82%	60,87%	64,74%	68,17%	75,97%	78,30%	66,99%	82,81%	83,04%	81,82%	82,03%	70,36%	70,94%	74,02%



Π.Β.1. Δείκτες ανεξαρτησίας και εξάρτησης από επιχορηγήσεις κατά δήμο και κατηγορία (2012-2017)

(συνέχεια)

α/α	Δήμος	Κατηγ Κλεισθένη	Δείκτης Ανεξαρτησίας (%)							Δείκτης εξάρτησης από επιχορηγήσεις (%)						
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012-2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012-2017
3	Εύρος		56,44%	51,78%	58,15%	58,09%	61,09%	63,26%	54,19%	60,35%	57,95%	58,75%	61,74%	54,42%	56,85%	50,54%
	Τυπική απόκλιση		13,06%	10,94%	11,63%	11,73%	11,26%	11,30%	10,69%	13,67%	11,09%	11,79%	11,80%	10,56%	10,33%	10,29%
4.	Μικροί Ηπειρ. και Ορεινοί Δήμοι (< 10.000)															
1	ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	4	48,34%	42,66%	48,60%	44,10%	44,11%	51,68%	46,58%	40,85%	46,64%	41,25%	45,97%	45,70%	38,81%	43,20%
2	ΔΗΜΟΣ ΑΓΡΑΦΩΝ	4	4,22%	6,01%	8,10%	10,20%	15,34%	21,71%	10,93%	85,21%	84,73%	81,79%	79,19%	74,26%	67,14%	78,72%
3	ΔΗΜΟΣ ΑΜΑΡΙΟΥ	4	9,58%	12,13%	7,13%	6,59%	18,38%	36,79%	15,10%	79,12%	76,96%	82,43%	83,63%	73,27%	53,84%	74,88%
4	ΔΗΜΟΣ ΑΜΦΙΠΟΛΗΣ	4	33,94%	37,48%	28,62%	28,27%	29,08%	33,13%	31,75%	52,99%	49,67%	57,92%	56,40%	54,88%	50,42%	53,71%
5	ΔΗΜΟΣ ΑΝΩΓΕΙΩΝ	4	15,36%	14,39%	19,79%	15,22%	26,54%	24,80%	19,35%	71,27%	75,25%	69,46%	75,05%	60,76%	62,66%	69,07%
6	ΔΗΜΟΣ ΑΡΓΙΘΕΑΣ	4	7,96%	19,20%	16,79%	14,46%	12,42%	29,60%	16,74%	91,16%	80,80%	82,03%	82,10%	78,18%	61,90%	79,36%
7	ΔΗΜΟΣ ΒΙΑΝΝΟΥ	4	36,49%	23,86%	20,53%	34,92%	33,07%	26,86%	29,29%	52,43%	66,92%	69,22%	52,49%	57,57%	59,57%	59,70%
8	ΔΗΜΟΣ ΒΟΡΕΙΩΝ ΤΖΟΥΜΕΡΚΩΝ	4	19,52%	20,68%	18,62%		16,83%	20,33%	19,20%	67,56%	65,83%	69,36%		68,71%	67,26%	67,74%
9	ΔΗΜΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΑΡΑΙΣΚΑΚΗ	4	11,29%	14,22%	15,49%	11,75%	13,71%	21,62%	14,68%	78,58%	73,98%	70,06%	73,68%	72,84%	65,33%	72,41%
10	ΔΗΜΟΣ ΔΕΣΚΑΤΗΣ	4	27,33%	43,71%	31,31%	19,80%	22,96%	33,13%	29,71%	62,67%	48,32%	59,79%	70,84%	67,64%	55,71%	60,83%
11	ΔΗΜΟΣ ΔΙΣΤΟΜΟΥ-ΑΡΑΧΟΒΑΣ-ΑΝΤΙΚΥΡΑ	4	26,21%	31,12%	32,91%	37,50%	41,10%	47,19%	36,01%	59,14%	58,07%	50,93%	46,73%	43,38%	37,84%	49,35%
12	ΔΗΜΟΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΝΗΣ	4	27,99%	18,63%	24,40%	29,75%	32,57%	33,30%	27,77%	54,30%	65,09%	59,08%	55,36%	52,38%	50,68%	56,15%
13	ΔΗΜΟΣ ΔΩΔΩΝΗΣ	4	22,76%	27,69%	28,41%	32,87%	26,55%	38,98%	29,54%	65,65%	58,72%	58,33%	56,68%	63,58%	50,84%	58,97%
14	ΔΗΜΟΣ ΕΠΙΔΑΥΡΟΥ	4	23,46%	16,04%	12,02%	20,27%	28,47%	30,21%	21,75%	66,30%	69,54%	83,87%	67,40%	54,59%	57,19%	66,48%
15	ΔΗΜΟΣ ΕΡΥΜΑΝΘΟΥ	4	17,30%	10,51%	16,78%	17,55%	21,34%	20,21%	17,28%	73,70%	81,24%	73,12%	71,91%	66,94%	67,23%	72,35%
16	ΔΗΜΟΣ ΖΑΓΟΡΑΣ-ΜΟΥΡΕΣΙΟΥ	4	48,98%	37,85%	38,39%	43,11%	43,43%	46,93%	43,12%	48,17%	59,22%	59,30%	40,29%	41,97%	39,84%	48,13%
17	ΔΗΜΟΣ ΖΑΓΟΡΙΟΥ	4	12,36%	25,25%	16,72%	21,53%	24,00%	29,67%	21,59%	79,21%	64,98%	72,87%	68,96%	62,80%	58,79%	67,94%
18	ΔΗΜΟΣ ΖΑΧΑΡΩΣ	4	23,86%	17,60%	14,09%	16,19%	18,52%	20,72%	18,50%	61,36%	66,28%	66,91%	68,25%	68,34%	62,59%	65,62%
19	ΔΗΜΟΣ ΘΕΡΜΟΥ	4	15,09%	22,46%	21,57%	22,26%	23,97%	33,63%	23,16%	76,31%	63,29%	66,33%	65,11%	65,11%	54,63%	65,13%
20	ΔΗΜΟΣ ΚΑΝΤΑΝΟΥ-ΣΕΛΙΝΟΥ	4	7,46%	22,60%	25,34%	21,31%	24,90%	33,59%	22,53%	81,02%	64,68%	63,29%	64,17%	63,79%	54,27%	65,20%
21	ΔΗΜΟΣ ΚΑΤΩ ΝΕΥΡΟΚΟΠΙΟΥ	4	31,26%	20,09%	38,48%	39,14%	37,00%	38,95%	34,15%	61,14%	72,17%	53,87%	51,23%	49,93%	49,10%	56,24%
22	ΔΗΜΟΣ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΤΖΟΥΜΕΡΚΩΝ	4	18,17%	16,51%	26,51%	18,44%	23,74%	29,30%	22,11%	71,06%	71,38%	63,22%	65,39%	65,76%	54,71%	65,25%
23	ΔΗΜΟΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ	4	13,62%	19,98%	20,98%	17,84%	21,88%	22,78%	19,51%	75,99%	68,18%	65,64%	71,98%	65,30%	65,01%	68,68%

Π.Β.1. Δείκτες ανεξαρτησίας και εξάρτησης από επιχορηγήσεις κατά δήμο και κατηγορία (2012-2017)

(συνέχεια)

α/α	Δήμος	Κατηγ Κλεισθένη	Δείκτης Ανεξαρτησίας (%)							Δείκτης εξάρτησης από επιχορηγήσεις (%)						
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012- 2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012- 2017
24	ΔΗΜΟΣ ΛΙΜΝΗΣ ΠΛΑΣΤΗΡΑ	4	21,37%	17,70%	14,14%	10,88%	22,27%	36,94%	20,55%	67,68%	72,59%	78,57%	83,21%	68,75%	53,57%	70,73%
25	ΔΗΜΟΣ ΜΕΤΣΟΒΟΥ	4	39,17%	33,35%	25,93%	26,18%	30,14%	26,37%	30,19%	43,10%	54,93%	66,14%	65,55%	60,66%	64,76%	59,19%
26	ΔΗΜΟΣ ΝΕΜΕΑΣ	4	35,53%	37,50%	31,03%	29,72%	38,01%	47,60%	36,57%	51,35%	49,29%	57,77%	58,84%	48,05%	38,57%	50,64%
27	ΔΗΜΟΣ ΝΕΣΤΟΡΙΟΥ	4	12,10%	19,33%	21,57%	22,60%	17,63%	32,65%	20,98%	87,50%	76,70%	66,34%	63,74%	68,12%	54,46%	69,48%
28	ΔΗΜΟΣ ΝΟΤΙΑΣ ΚΥΝΟΥΡΙΑΣ	4	33,89%	28,84%	24,98%	26,06%	30,06%	38,42%	30,37%	54,34%	62,34%	67,87%	66,95%	60,73%	52,11%	60,72%
29	ΔΗΜΟΣ ΟΡΟΠΕΔΙΟΥ ΛΑΣΙΘΙΟΥ	4	19,88%	27,51%	15,41%	9,95%	23,51%	41,09%	22,89%	66,91%	60,00%	76,40%	80,86%	64,39%	47,69%	66,04%
30	ΔΗΜΟΣ ΠΑΡΑΝΕΣΤΙΟΥ	4	31,43%	28,19%	23,20%	19,36%	29,31%	34,45%	27,66%	57,89%	59,76%	66,76%	70,47%	60,49%	54,45%	61,64%
31	ΔΗΜΟΣ ΠΡΕΣΠΩΝ	4	12,76%	22,92%	38,74%	28,58%	14,12%	28,47%	24,27%	77,76%	69,37%	52,25%	62,83%	75,31%	59,08%	66,10%
32	ΔΗΜΟΣ ΠΩΓΩΝΙΟΥ	4	10,60%	12,11%	23,01%	16,67%	18,71%	38,89%	20,00%	78,38%	76,00%	66,53%	73,11%	69,87%	50,14%	69,01%
33	ΔΗΜΟΣ ΣΦΑΚΙΩΝ	4	19,94%	21,16%	10,16%	12,61%	32,38%	27,31%	20,59%	67,95%	63,49%	65,22%	75,98%	56,69%	63,71%	65,51%
34	ΔΗΜΟΣ ΤΡΟΙΖΗΝΙΑΣ-ΜΕΘΑΝΩΝ	4	30,86%	42,19%	26,62%	24,68%	28,37%	32,59%	30,89%	59,22%	47,77%	62,61%	61,66%	60,45%	53,19%	57,48%
35	ΔΗΜΟΣ ΦΙΛΙΑΤΩΝ	4	10,48%	15,41%	14,77%	17,97%	16,97%	28,66%	17,38%	76,41%	73,84%	76,79%	71,98%	71,75%	56,82%	71,26%
4	Μέσος		22,30%	23,63%	22,89%	22,60%	25,75%	32,53%	24,93%	66,96%	65,66%	66,38%	66,12%	62,37%	55,25%	63,80%
	Διάμεσος		19,94%	21,16%	21,57%	20,79%	24,00%	32,65%	22,53%	67,56%	65,83%	66,34%	67,17%	63,79%	54,63%	65,51%
	Min		4,22%	6,01%	7,13%	6,59%	12,42%	20,21%	10,93%	40,85%	46,64%	41,25%	40,29%	41,97%	37,84%	43,20%
	Max		48,98%	43,71%	48,60%	44,10%	44,11%	51,68%	46,58%	91,16%	84,73%	83,87%	83,63%	78,18%	67,26%	79,36%
	Εύρος		44,77%	37,70%	41,47%	37,51%	31,69%	31,47%	35,65%	50,32%	38,09%	42,62%	43,35%	36,21%	29,41%	36,16%
	Τυπική απόκλιση		11,48%	9,71%	9,36%	9,65%	8,40%	8,20%	8,04%	12,63%	10,06%	9,63%	10,92%	9,18%	8,20%	8,41%
5.	Μεγ. και Μεσ. Νησιωτ. Δήμοι (> 3.500 κάτ.)															
	3.500 - 15.000 κάτοικοι	5α														
1	ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΙΝΑΣ	5α	45,81%	36,11%	47,35%	50,80%	53,44%	51,83%	47,56%	48,36%	56,65%	41,66%	40,21%	35,53%	37,91%	43,39%
2	ΔΗΜΟΣ ΑΝΔΡΟΥ	5α	24,45%	25,29%	17,63%	32,90%	32,54%	35,99%	28,13%	64,94%	66,95%	75,15%	56,47%	56,46%	53,34%	62,22%
3	ΔΗΜΟΣ ΘΑΣΟΥ	5α	37,23%	30,15%	42,70%	40,66%	41,06%	42,73%	39,09%	53,25%	58,96%	46,52%	48,90%	47,26%	44,76%	49,94%
4	ΔΗΜΟΣ ΙΚΑΡΙΑΣ	5α	22,40%	25,84%	26,09%	24,38%	28,00%	30,83%	26,26%	76,05%	59,28%	56,93%	58,61%	54,16%	49,50%	59,09%
5	ΔΗΜΟΣ ΚΑΡΠΑΘΟΥ	5α	36,84%	56,82%	59,46%	44,16%	40,88%	41,87%	46,67%	53,07%	30,97%	28,96%	43,44%	45,78%	43,84%	41,01%
6	ΔΗΜΟΣ ΚΥΘΗΡΩΝ	5α	18,84%	38,97%	30,46%	40,64%	30,36%	32,72%	32,00%	80,02%	54,73%	55,18%	46,95%	55,67%	51,37%	57,32%

Π.Β.1. Δείκτες ανεξαρτησίας και εξάρτησης από επιχορηγήσεις κατά δήμο και κατηγορία (2012-2017)

(συνέχεια)

α/α	Δήμος	Κατηγ Κλεισθένη	Δείκτης Ανεξαρτησίας (%)							Δείκτης εξάρτησης από επιχορηγήσεις (%)						
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012- 2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012- 2017
7	ΔΗΜΟΣ ΛΕΡΟΥ	5α	23,45%	30,72%	28,56%	24,12%	28,27%	27,54%	27,11%	58,93%	52,98%	56,45%	63,97%	57,45%	60,61%	58,40%
8	ΔΗΜΟΣ ΜΗΛΟΥ	5α	42,26%	37,79%	40,24%	44,87%	38,49%	38,70%	40,39%	42,15%	49,01%	47,61%	43,57%	51,12%	51,78%	47,54%
9	ΔΗΜΟΣ ΜΥΚΟΝΟΥ	5α	66,00%	69,65%	69,28%	66,59%	69,77%	74,96%	69,37%	23,78%	21,86%	23,21%	25,15%	20,46%	16,52%	21,83%
10	ΔΗΜΟΣ ΠΑΡΟΥ	5α	51,38%	47,65%	46,36%	45,39%	50,55%	58,22%	49,92%	38,32%	40,45%	41,03%	42,21%	36,39%	29,70%	38,02%
11	ΔΗΜΟΣ ΠΟΡΟΥ	5α	41,10%	46,31%	51,95%	50,27%	47,87%	45,50%	47,17%	44,01%	40,87%	32,85%	35,61%	37,35%	40,40%	38,51%
12	ΔΗΜΟΣ ΣΚΙΑΘΟΥ	5α	55,29%	53,07%	62,66%	63,96%	59,59%	65,83%	60,07%	28,90%	34,84%	24,53%	23,41%	26,83%	20,62%	26,52%
13	ΔΗΜΟΣ ΣΚΟΠΕΛΟΥ	5α	25,96%	22,89%	37,21%	37,51%	33,06%	35,58%	32,03%	61,22%	65,58%	45,77%	46,21%	53,78%	47,54%	53,35%
14	ΔΗΜΟΣ ΣΠΕΤΣΩΝ	5α	49,20%	55,16%	42,68%	48,56%	41,98%	45,81%	47,23%	45,22%	40,50%	47,25%	39,51%	48,40%	42,87%	43,96%
15	ΔΗΜΟΣ ΤΗΝΟΥ	5α	39,70%	33,76%	36,37%	35,25%	48,30%	48,64%	40,33%	48,28%	53,75%	49,73%	54,82%	39,77%	37,47%	47,30%
5α	Μέσος		38,66%	40,68%	42,60%	43,34%	42,94%	45,12%	42,22%	51,10%	48,49%	44,86%	44,60%	44,43%	41,88%	45,89%
	Διάμεσος		39,70%	37,79%	42,68%	44,16%	41,06%	42,73%	40,39%	48,36%	52,98%	46,52%	43,57%	47,26%	43,84%	47,30%
	Min		18,84%	22,89%	17,63%	24,12%	28,00%	27,54%	26,26%	23,78%	21,86%	23,21%	23,41%	20,46%	16,52%	21,83%
	Max		66,00%	69,65%	69,28%	66,59%	69,77%	74,96%	69,37%	80,02%	66,95%	75,15%	63,97%	57,45%	60,61%	62,22%
	Εύρος		47,16%	46,76%	51,65%	42,46%	41,77%	47,42%	43,12%	56,24%	45,09%	51,94%	40,56%	36,99%	44,09%	40,39%
	Τυπική απόκλιση		13,69%	13,65%	14,23%	12,12%	12,10%	13,22%	12,30%	15,60%	13,10%	13,76%	11,35%	11,32%	12,11%	11,68%
	> 15.000 κάτοικοι	5β														
16	ΔΗΜΟΣ ΘΗΡΑΣ	5β	47,09%	44,17%	52,73%	62,66%	64,25%	68,00%	56,48%	42,49%	46,44%	37,22%	28,65%	26,94%	24,14%	34,31%
17	ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΥΜΝΙΩΝ	5β	34,70%	36,37%	31,21%	19,38%	22,39%	25,80%	28,31%	46,33%	45,13%	51,51%	63,87%	61,93%	58,78%	54,59%
18	ΔΗΜΟΣ ΚΩ	5β	52,16%	50,91%	52,36%	38,13%	48,21%	57,22%	49,83%	30,77%	31,76%	31,06%	46,85%	37,30%	29,51%	34,54%
19	ΔΗΜΟΣ ΛΗΜΝΟΥ	5β	30,67%	32,34%	37,45%	21,80%	27,54%	38,37%	31,36%	52,46%	53,31%	47,76%	68,70%	61,20%	45,01%	54,74%
20	ΔΗΜΟΣ ΝΑΞΟΥ ΚΑΙ ΜΙΚΡΩΝ ΚΥΚΛΑΔΩΝ	5β	36,64%	38,40%	34,66%	29,26%	34,21%	45,55%	36,45%	52,27%	49,58%	54,46%	58,84%	51,32%	39,42%	50,98%
21	ΔΗΜΟΣ ΣΑΛΑΜΙΝΑΣ	5β	45,12%	23,25%	40,05%	47,18%	48,03%	44,15%	41,29%	37,41%	62,37%	43,54%	38,60%	38,70%	43,58%	44,03%
5β	Μέσος		41,06%	37,57%	41,41%	36,40%	40,77%	46,52%	40,62%	43,62%	48,10%	44,26%	50,92%	46,23%	40,07%	45,53%
	Διάμεσος		40,88%	37,38%	38,75%	33,69%	41,12%	44,85%	38,87%	44,41%	48,01%	45,65%	52,84%	45,01%	41,50%	47,51%

## Π.Β.1. Δείκτες ανεξαρτησίας και εξάρτησης από επιχορηγήσεις κατά δήμο και κατηγορία (2012-2017)

(συνέχεια)

α/α	Δήμος	Κατηγ Κλεισθένη	Δείκτης Ανεξαρτησίας (%)							Δείκτης εξάρτησης από επιχορηγήσεις (%)						
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012- 2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012- 2017
5β	Min		30,67%	23,25%	31,21%	19,38%	22,39%	25,80%	28,31%	30,77%	31,76%	31,06%	28,65%	26,94%	24,14%	34,31%
	Max		52,16%	50,91%	52,73%	62,66%	64,25%	68,00%	56,48%	52,46%	62,37%	54,46%	68,70%	61,93%	58,78%	54,74%
	Εύρος		21,48%	27,66%	21,51%	43,27%	41,86%	42,20%	28,17%	21,69%	30,60%	23,40%	40,05%	34,99%	34,64%	20,43%
	Τυπική απόκλιση		8,29%	9,55%	9,11%	16,51%	15,59%	14,69%	10,88%	8,55%	10,11%	8,87%	15,56%	14,18%	12,27%	9,44%
5	<b>Σύνολα Κατ. 5 - Μεγ. &amp; Μεσ. Νησιωτ. Δήμοι</b>															
	Μέσος		39,35%	39,79%	42,26%	41,36%	42,32%	45,52%	41,76%	48,96%	48,38%	44,69%	46,41%	44,94%	41,37%	45,79%
	Διάμεσος		39,70%	37,79%	40,24%	40,66%	41,06%	44,15%	40,39%	48,28%	49,58%	46,52%	46,21%	47,26%	43,58%	47,30%
	Min		18,84%	22,89%	17,63%	19,38%	22,39%	25,80%	26,26%	23,78%	21,86%	23,21%	23,41%	20,46%	16,52%	21,83%
	Max		66,00%	69,65%	69,28%	66,59%	69,77%	74,96%	69,37%	80,02%	66,95%	75,15%	68,70%	61,93%	60,61%	62,22%
	Εύρος		47,16%	46,76%	51,65%	47,20%	47,38%	49,16%	43,12%	56,24%	45,09%	51,94%	45,30%	41,47%	44,09%	40,39%
	Τυπική απόκλιση		12,24%	12,46%	12,76%	13,46%	12,81%	13,29%	11,67%	14,16%	12,07%	12,34%	12,62%	11,86%	11,88%	10,85%
<b>6.</b>	<b>Μικροί Νησιωτ. Δήμοι (&lt; 3.500 κατ.)</b>															
1	ΔΗΜΟΣ ΑΓΑΘΟΝΗΣΙΟΥ	6	15,34%	5,82%	14,39%	14,64%	14,61%	46,05%	18,47%	83,13%	94,18%	85,27%	85,36%	85,39%	53,24%	81,10%
2	ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΟΥ ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΥ	6	12,99%	26,68%	19,28%	15,66%	18,98%	39,71%	22,22%	74,39%	62,05%	68,71%	69,95%	63,00%	45,70%	63,97%
3	ΔΗΜΟΣ ΑΓΚΙΣΤΡΙΟΥ	6	44,34%	27,74%	23,05%	29,51%	32,95%	42,47%	33,34%	52,07%	69,61%	75,30%	64,54%	58,52%	47,79%	61,31%
4	ΔΗΜΟΣ ΑΛΟΝΝΗΣΟΥ	6	25,42%	24,98%	20,57%	34,19%	37,27%	37,69%	30,02%	61,06%	60,47%	68,89%	50,07%	47,19%	46,05%	55,62%
5	ΔΗΜΟΣ ΑΜΟΡΓΟΥ	6	18,83%	20,01%	22,26%	35,86%	27,45%	40,68%	27,52%	68,84%	69,42%	68,29%	52,79%	62,74%	45,94%	61,34%
6	ΔΗΜΟΣ ΑΝΑΦΗΣ	6	33,94%	34,05%	33,84%	34,53%	26,79%	43,04%	34,37%	53,48%	46,34%	47,33%	49,14%	57,13%	44,20%	49,60%
7	ΔΗΜΟΣ ΑΝΤΙΠΑΡΟΥ	6	45,73%	50,66%	52,90%	49,99%	47,47%	58,10%	50,81%	43,93%	39,14%	36,56%	41,10%	41,73%	30,77%	38,87%
8	ΔΗΜΟΣ ΑΣΤΥΠΑΛΛΙΑΣ	6	35,50%	31,75%	38,84%	45,12%	28,31%	38,99%	36,42%	51,63%	56,94%	47,49%	40,71%	57,33%	48,52%	50,44%
9	ΔΗΜΟΣ ΓΑΥΔΟΥ	6	2,22%					41,27%	21,75%	89,76%					49,96%	69,86%
10	ΔΗΜΟΣ ΕΛΑΦΟΝΗΣΟΥ	6	29,14%	36,95%	26,53%	25,68%	33,39%	51,37%	33,85%	58,33%	50,50%	60,76%	57,87%	52,76%	36,68%	52,82%
11	ΔΗΜΟΣ ΙΗΤΩΝ	6	27,80%	36,27%	37,36%	47,18%	46,62%	45,24%	40,08%	61,64%	52,41%	51,27%	38,65%	41,00%	42,95%	47,99%
12	ΔΗΜΟΣ ΙΘΑΚΗΣ	6	28,79%	30,69%	40,23%	36,42%	40,62%	42,69%	36,58%	60,40%	57,21%	47,27%	51,17%	46,06%	44,15%	51,04%
13	ΔΗΜΟΣ ΚΑΣΟΥ	6	20,25%	28,66%	35,85%	6,99%	17,89%	32,23%	23,64%	79,75%	60,79%	55,32%	83,05%	73,28%	57,54%	68,29%

Π.Β.1. Δείκτες ανεξαρτησίας και εξάρτησης από επιχορηγήσεις κατά δήμο και κατηγορία (2012-2017)

(συνέχεια)

α/α	Δήμος	Κατηγ Κλεισθένη	Δείκτης Ανεξαρτησίας (%)							Δείκτης εξάρτησης από επιχορηγήσεις (%)						
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012- 2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012- 2017
14	ΔΗΜΟΣ ΚΕΑΣ	6	28,38%	32,89%	37,06%	32,98%	35,25%	45,37%	35,32%	61,35%	54,47%	50,38%	56,51%	51,40%	41,61%	52,62%
15	ΔΗΜΟΣ ΚΙΜΩΛΟΥ	6	6,54%	36,50%	31,09%	38,32%	35,73%	52,43%	33,44%	93,39%	51,50%	56,11%	55,02%	54,29%	38,18%	58,08%
16	ΔΗΜΟΣ ΚΥΘΝΟΥ	6	44,62%	43,99%	40,12%	43,91%	42,36%	43,72%	43,12%	43,07%	44,54%	49,48%	46,39%	47,63%	47,20%	46,39%
17	ΔΗΜΟΣ ΛΕΙΨΩΝ	6	16,04%	18,65%	22,10%	21,56%	26,09%	39,32%	23,96%	74,21%	72,05%	65,52%	68,69%	62,43%	51,39%	65,71%
18	ΔΗΜΟΣ ΜΕΓΑΝΗΣΙΟΥ	6	56,83%	16,75%	20,30%	20,42%	27,19%	41,66%	30,53%	43,17%	70,07%	63,92%	63,57%	57,76%	44,74%	57,20%
19	ΔΗΜΟΣ ΜΕΓΙΣΤΗΣ	6	24,97%	23,69%	18,53%	16,78%	22,09%	35,21%	23,54%	55,54%	65,05%	70,48%	75,01%	68,06%	57,76%	65,32%
20	ΔΗΜΟΣ ΝΙΣΥΡΟΥ	6	33,01%	38,13%	36,05%	30,26%	41,71%	56,10%	39,21%	56,38%	50,28%	53,18%	58,67%	45,97%	30,65%	49,19%
21	ΔΗΜΟΣ ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ	6	24,43%	23,83%	18,66%	19,68%	17,96%	42,50%	24,51%	75,57%	64,13%	67,97%	68,65%	68,03%	47,56%	65,32%
22	ΔΗΜΟΣ ΠΑΞΩΝ	6	25,15%	43,08%	30,33%	29,47%	38,61%	40,20%	34,47%	71,50%	55,02%	57,73%	59,67%	45,94%	48,36%	56,37%
23	ΔΗΜΟΣ ΠΑΤΜΟΥ	6	33,84%	35,80%	24,64%	31,27%	36,24%	38,12%	33,32%	52,17%	52,25%	64,27%	55,28%	51,05%	50,16%	54,20%
24	ΔΗΜΟΣ ΣΑΜΟΘΡΑΚΗΣ	6	32,14%	25,63%	31,64%	28,37%	26,79%	28,42%	28,83%	67,23%	73,85%	67,81%	56,33%	57,38%	55,51%	63,02%
25	ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΙΦΟΥ	6	13,07%	34,63%	21,63%	41,16%	27,71%	45,50%	30,62%	86,93%	54,90%	62,47%	45,34%	59,53%	40,21%	58,23%
26	ΔΗΜΟΣ ΣΙΚΙΝΟΥ	6	19,57%	31,57%	25,02%	18,32%	24,89%	45,55%	27,49%	70,47%	57,29%	64,65%	69,02%	60,60%	41,93%	60,66%
27	ΔΗΜΟΣ ΣΙΦΝΟΥ	6	42,72%	39,45%	45,80%	36,49%	45,75%	49,14%	43,23%	54,93%	47,86%	43,30%	50,50%	40,50%	38,80%	45,98%
28	ΔΗΜΟΣ ΣΚΥΡΟΥ	6	15,78%	19,32%	20,41%	39,36%	33,98%	40,96%	28,30%	74,79%	72,35%	69,34%	51,84%	50,93%	45,23%	60,75%
29	ΔΗΜΟΣ ΣΥΜΗΣ	6	44,32%	35,58%	30,87%	27,31%	27,77%	28,20%	32,34%	44,84%	57,17%	61,65%	62,35%	60,77%	59,76%	57,76%
30	ΔΗΜΟΣ ΤΗΛΟΥ	6	31,59%	24,04%	11,35%	9,63%	12,29%	17,60%	17,75%	68,10%	64,38%	81,05%	76,11%	75,92%	72,54%	73,02%
31	ΔΗΜΟΣ ΥΔΡΑΣ	6	55,94%		33,96%	61,66%	53,69%	65,57%	54,16%	40,10%		58,08%	27,20%	36,76%	20,77%	36,58%
32	ΔΗΜΟΣ ΦΟΛΕΓΑΝΔΡΟΥ	6	30,01%	40,49%	38,89%	36,62%	33,72%	47,95%	37,95%	50,09%	46,89%	46,47%	50,74%	53,67%	41,36%	48,20%
33	ΔΗΜΟΣ ΦΟΥΡΝΩΝ ΚΟΡΣΕΩΝ	6	7,31%	20,25%	12,67%	13,63%	13,50%	31,58%	16,49%	90,47%	73,19%	75,91%	74,59%	75,01%	57,19%	74,39%
34	ΔΗΜΟΣ ΧΑΛΚΗΣ	6	39,71%	32,11%	42,83%	20,06%	32,58%	43,69%	35,17%	60,29%	67,30%	55,95%	79,03%	66,13%	55,13%	63,97%
35	ΔΗΜΟΣ ΨΑΡΩΝ	6	5,43%	28,18%	12,19%	14,07%	15,57%	35,29%	18,45%	21,46%	68,72%	84,60%	75,48%	69,26%	51,77%	61,88%
6	Μέσος		27,76%	30,27%	28,57%	29,62%	30,70%	42,10%	31,46%	62,70%	60,07%	61,26%	59,13%	57,21%	46,61%	57,92%
	Διάμεσος		28,38%	31,57%	28,43%	29,88%	30,45%	42,47%	32,34%	61,06%	57,29%	62,06%	57,19%	57,35%	46,05%	58,08%
	Min		2,22%	5,82%	11,35%	6,99%	12,29%	17,60%	16,49%	21,46%	39,14%	36,56%	27,20%	36,76%	20,77%	36,58%
	Max		56,83%	50,66%	52,90%	61,66%	53,69%	65,57%	54,16%	93,39%	94,18%	85,27%	85,36%	85,39%	72,54%	81,10%
	Εύρος		54,61%	44,84%	41,55%	54,67%	41,40%	47,97%	37,67%	71,93%	55,04%	48,70%	58,16%	48,63%	51,78%	44,51%
	Τυπική απόκλιση		13,82%	9,16%	10,46%	12,58%	10,52%	8,90%	8,85%	16,25%	11,15%	11,86%	13,65%	11,31%	9,44%	9,73%

**Π.Β.1. Δείκτες ανεξαρτησίας και εξάρτησης από επιχορηγήσεις κατά δήμο και κατηγορία (2012-2017)**

(συνέχεια)

α/α	Δήμος	Κατηγ Κλεισθένη	Δείκτης Ανεξαρτησίας (%)							Δείκτης εξάρτησης από επιχορηγήσεις (%)						
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012- 2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012- 2017
1-6	<b>Σύνολο Δήμων της Χώρας</b>															
	Μέσος		33,31%	31,69%	32,70%	33,45%	36,63%	39,93%	34,60%	54,66%	57,16%	55,45%	54,70%	50,31%	46,88%	53,22%
	Διάμεσος		32,35%	29,96%	30,58%	32,26%	35,25%	38,73%	32,59%	55,07%	58,60%	57,60%	56,17%	51,24%	48,34%	55,08%
	Min		2,22%	5,82%	6,59%	6,59%	12,29%	15,04%	10,93%	15,50%	21,86%	16,73%	13,98%	10,63%	14,09%	20,82%
	Max		71,71%	69,65%	69,51%	76,68%	79,25%	78,30%	69,37%	93,39%	94,18%	85,27%	85,36%	85,39%	72,54%	81,10%
	Εύρος		69,49%	63,83%	62,92%	70,09%	66,96%	63,26%	58,44%	77,89%	72,32%	68,53%	71,38%	74,76%	58,45%	60,27%
	Τυπική απόκλιση		13,96%	11,80%	13,09%	13,55%	12,76%	11,79%	11,80%	15,44%	12,74%	13,99%	14,13%	12,99%	11,65%	12,21%

Πηγή: Οικονομικά στοιχεία ΥΠ.ΕΣ – Ίδια επεξεργασία

## Π.Β.2. Δείκτες αυτονομίας και λειτουργικής αυτονομίας κατά δήμο και κατηγορία (2012-2017)

α/α	Δήμος	Κατηγ Κλεισθένη	Δείκτης Αυτονομίας (%)							Δείκτης Λειτουργικής Αυτονομίας (%)						
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012-2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012-2017
<b>1</b>	<b>Δήμοι Μητροπολιτικών Κέντρων</b>															
	<b>έως 50.000 κάτοικοι</b>	<b>1α</b>														
1	ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΑΣ ΒΑΡΒΑΡΑΣ	1α	49,91%	49,93%	60,34%	70,54%	41,60%	70,62%	57,16%	42,92%	47,76%	40,82%	40,43%	40,83%	44,49%	42,87%
2	ΔΗΜΟΣ ΑΛΙΜΟΥ	1α	76,92%	73,27%	68,23%	76,96%	80,20%	72,80%	74,73%	60,49%	66,06%	62,52%	62,18%	62,08%	64,43%	62,96%
3	ΔΗΜΟΣ ΒΡΙΛΗΣΣΙΩΝ	1α	77,60%	75,77%	81,23%	81,86%	80,29%	81,32%	79,68%	74,55%	71,11%	68,42%	70,25%	70,80%	72,65%	71,30%
4	ΔΗΜΟΣ ΔΑΦΝΗΣ-ΥΜΗΤΤΟΥ	1α	61,83%	55,10%	50,25%	62,28%	68,77%	67,72%	60,99%	51,46%	46,64%	46,22%	42,99%	46,60%	48,73%	47,11%
5	ΔΗΜΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΑΤΤΙΚΗΣ	1α	89,62%	64,89%	71,21%	65,98%	80,78%	79,88%	75,39%	57,32%	65,24%	60,38%	60,48%	62,19%	66,72%	62,05%
6	ΔΗΜΟΣ ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ	1α	66,14%	47,89%	72,46%	73,98%	65,26%	74,32%	66,67%	59,91%	56,59%	53,08%	53,78%	56,36%	57,25%	56,16%
7	ΔΗΜΟΣ ΛΥΚΟΒΡΥΣΗΣ-ΠΕΥΚΗΣ	1α	66,63%	59,87%	67,13%	64,38%	42,66%	62,57%	60,54%	62,81%	66,24%	56,94%	59,28%	61,48%	62,77%	61,59%
8	ΔΗΜΟΣ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΣ	1α	73,67%	60,26%	73,57%	69,05%	70,56%	79,79%	71,15%	68,40%	79,05%	76,23%	74,16%	76,16%	76,93%	75,15%
9	ΔΗΜΟΣ ΜΟΣΧΑΤΟΥ-ΤΑΥΡΟΥ	1α	73,41%	68,76%	72,82%	64,78%	74,30%	79,58%	72,27%	70,62%	74,85%	69,04%	67,28%	67,21%	69,34%	69,72%
10	ΔΗΜΟΣ ΠΑΠΑΓΟΥ-ΧΟΛΑΡΓΟΥ	1α	72,61%	80,09%	77,66%	74,17%	62,35%	79,35%	74,37%	61,15%	61,89%	62,47%	60,72%	61,95%	65,64%	62,30%
11	ΔΗΜΟΣ ΠΕΝΤΕΛΗΣ	1α	75,61%	56,10%	78,30%	74,60%	78,89%	72,54%	72,67%	69,55%	70,14%	65,31%	61,68%	64,82%	68,89%	66,73%
12	ΔΗΜΟΣ ΠΕΡΑΜΑΤΟΣ	1α	61,67%	31,54%	62,99%	70,31%	63,91%	48,68%	56,52%	45,18%	46,70%	60,46%	52,46%	50,58%	63,15%	53,09%
13	ΔΗΜΟΣ ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΑΣ-ΧΑΛΚΗΔΟΝΟΣ	1α	69,01%	56,38%	61,12%	71,22%	73,59%	72,02%	67,22%	58,64%	63,64%	59,85%	59,36%	60,87%	65,77%	61,36%
14	ΔΗΜΟΣ ΦΙΛΟΘΕΗΣ-ΨΥΧΙΚΟΥ	1α	77,47%	68,57%	74,29%	80,57%	83,14%	82,73%	77,80%	73,45%	73,78%	74,69%	74,61%	74,23%	76,91%	74,61%
15	ΔΗΜΟΣ ΧΑΙΔΑΡΙΟΥ	1α	71,05%	46,37%	70,93%	70,54%	66,37%	63,93%	64,87%	52,44%	58,26%	56,34%	52,46%	54,37%	57,15%	55,17%
<b>1α</b>	<b>Μέσος</b>		<b>70,88%</b>	<b>59,65%</b>	<b>69,50%</b>	<b>71,41%</b>	<b>68,84%</b>	<b>72,52%</b>	<b>68,80%</b>	<b>60,59%</b>	<b>63,20%</b>	<b>60,85%</b>	<b>59,48%</b>	<b>60,70%</b>	<b>64,06%</b>	<b>61,48%</b>
	<b>Διάμεσος</b>		<b>72,61%</b>	<b>59,87%</b>	<b>71,21%</b>	<b>70,54%</b>	<b>70,56%</b>	<b>72,80%</b>	<b>71,15%</b>	<b>60,49%</b>	<b>65,24%</b>	<b>60,46%</b>	<b>60,48%</b>	<b>61,95%</b>	<b>65,64%</b>	<b>62,05%</b>
	<b>Min</b>		<b>49,91%</b>	<b>31,54%</b>	<b>50,25%</b>	<b>62,28%</b>	<b>41,60%</b>	<b>48,68%</b>	<b>56,52%</b>	<b>42,92%</b>	<b>46,64%</b>	<b>40,82%</b>	<b>40,43%</b>	<b>40,83%</b>	<b>44,49%</b>	<b>42,87%</b>
	<b>Max</b>		<b>89,62%</b>	<b>80,09%</b>	<b>81,23%</b>	<b>81,86%</b>	<b>83,14%</b>	<b>82,73%</b>	<b>79,68%</b>	<b>74,55%</b>	<b>79,05%</b>	<b>76,23%</b>	<b>74,61%</b>	<b>76,16%</b>	<b>76,93%</b>	<b>75,15%</b>
	<b>Εύρος</b>		<b>39,72%</b>	<b>48,56%</b>	<b>30,98%</b>	<b>19,58%</b>	<b>41,54%</b>	<b>34,06%</b>	<b>23,16%</b>	<b>31,63%</b>	<b>32,40%</b>	<b>35,41%</b>	<b>34,18%</b>	<b>35,33%</b>	<b>32,44%</b>	<b>32,28%</b>
	<b>Τυπική απόκλιση</b>		<b>9,13%</b>	<b>12,81%</b>	<b>8,11%</b>	<b>5,75%</b>	<b>12,75%</b>	<b>9,09%</b>	<b>7,46%</b>	<b>9,72%</b>	<b>10,30%</b>	<b>9,60%</b>	<b>10,01%</b>	<b>9,80%</b>	<b>9,19%</b>	<b>9,43%</b>

Π.Β.2. Δείκτες αυτονομίας και λειτουργικής αυτονομίας κατά δήμο και κατηγορία (2012-2017)

(συνέχεια)

α/α	Δήμος	Κατηγ Κλεισθένη	Δείκτης Αυτονομίας (%)							Δείκτης Λειτουργικής Αυτονομίας (%)						
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	Μ.Ο. 2012-2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Μ.Ο. 2012-2017
	<b>50.000 - 100.000 κάτοικοι</b>	<b>1β</b>														
16	ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΑΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ	1β	75,54%	72,84%	73,92%	78,79%	79,48%	78,90%	76,58%	55,92%	62,15%	56,86%	54,77%	53,02%	54,64%	56,23%
17	ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ	1β	76,84%	76,72%	76,66%	79,03%	74,18%	74,17%	76,27%	52,62%	52,21%	49,57%	50,66%	50,19%	53,88%	51,52%
18	ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ-ΚΑΜΑΤΕΡΟΥ	1β	68,30%	56,42%	69,94%	72,86%	74,97%	60,59%	67,18%	49,55%	49,08%	42,50%	49,42%	49,16%	52,18%	48,65%
19	ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ	1β	65,03%	62,16%	73,82%	71,99%	73,60%	70,65%	69,54%	51,13%	58,03%	54,36%	63,05%	53,21%	56,74%	56,09%
20	ΔΗΜΟΣ ΑΜΑΡΟΥΣΙΟΥ	1β	70,84%	58,98%	78,55%	78,88%	79,35%	78,20%	74,13%	81,47%	81,25%	76,94%	77,52%	77,01%	79,92%	79,02%
21	ΔΗΜΟΣ ΑΜΠΕΛΟΚΗΠΩΝ-ΜΕΝΕΜΕΝΗΣ	1β	61,17%	70,55%	63,71%	61,88%	75,47%	64,25%	66,17%	52,69%	47,93%	46,89%	46,69%	48,57%	50,41%	48,86%
22	ΔΗΜΟΣ ΒΥΡΩΝΟΣ	1β	54,57%	53,05%	54,49%	74,94%	76,99%	61,93%	62,66%	44,31%	47,07%	53,21%	51,21%	52,30%	56,10%	50,70%
23	ΔΗΜΟΣ ΓΑΛΑΤΣΙΟΥ	1β	69,41%	75,13%	76,48%	74,64%	79,03%	68,94%	73,94%	46,85%	47,96%	46,03%	46,68%	48,14%	51,28%	47,82%
24	ΔΗΜΟΣ ΓΛΥΦΑΔΑΣ	1β	73,89%	76,56%	80,80%	80,29%	82,63%	81,22%	79,23%	67,91%	68,70%	65,08%	65,67%	66,12%	69,84%	67,22%
25	ΔΗΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ-ΑΡΓΥΡΟΥΠΟΛΗΣ	1β	57,21%	62,54%	64,08%	73,74%	74,06%	64,93%	66,09%	53,76%	49,33%	51,85%	48,22%	47,93%	53,07%	50,69%
26	ΔΗΜΟΣ ΖΩΓΡΑΦΟΥ	1β	74,63%	76,05%	72,31%	72,25%	73,27%	73,64%	73,69%	56,80%	57,89%	56,43%	55,73%	55,00%	61,10%	57,16%
27	ΔΗΜΟΣ ΗΛΙΟΥΠΟΛΕΩΣ	1β	73,12%	70,28%	79,76%	79,08%	81,82%	79,00%	77,18%	47,22%	50,10%	46,95%	47,04%	47,95%	51,21%	48,41%
28	ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ	1β	69,45%	74,21%	69,59%	71,27%	72,10%	70,57%	71,20%	44,28%	44,30%	43,05%	44,30%	44,35%	47,74%	44,67%
29	ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΑΡΙΑΣ	1β	68,01%	22,94%	73,43%	76,99%	64,11%	76,72%	63,70%	56,03%	59,05%	56,30%	56,28%	55,59%	58,25%	56,92%
30	ΔΗΜΟΣ ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ-ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ	1β	68,48%	44,92%	67,26%	71,42%	65,75%	66,65%	64,08%	49,53%	53,89%	51,49%	52,78%	56,54%	55,58%	53,30%
31	ΔΗΜΟΣ ΚΗΦΙΣΙΑΣ	1β	73,37%	68,32%	74,18%	74,75%	77,01%	76,60%	74,04%	77,59%	80,56%	78,08%	77,26%	78,84%	81,25%	78,93%
32	ΔΗΜΟΣ ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ	1β	43,81%	41,42%	57,81%	64,93%	74,52%	58,98%	56,91%	44,27%	45,05%	43,20%	44,00%	51,45%	53,98%	46,99%
33	ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΠΟΛΗΣ-ΣΥΚΕΩΝ	1β	70,51%	75,37%	76,48%	72,76%	80,94%	79,13%	75,86%	46,78%	45,31%	43,32%	40,28%	43,70%	48,72%	44,69%
34	ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΙΩΝΙΑΣ	1β	71,53%	78,39%	78,92%	80,04%	78,71%	77,46%	77,51%	54,51%	55,51%	53,35%	53,43%	52,64%	54,06%	53,92%
35	ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ	1β	73,89%	78,26%	77,08%	74,89%	79,37%	74,06%	76,26%	63,13%	62,57%	63,43%	63,59%	63,51%	61,78%	63,00%
36	ΔΗΜΟΣ ΠΑΛΑΙΟΥ ΦΑΛΗΡΟΥ	1β	77,68%	78,44%	71,79%	78,74%	74,69%	74,22%	75,93%	57,04%	60,97%	58,76%	58,37%	58,50%	61,33%	59,16%
37	ΔΗΜΟΣ ΠΑΥΛΟΥ ΜΕΛΑ	1β	68,56%	63,64%	72,05%	74,70%	73,99%	67,20%	70,02%	48,58%	50,37%	46,35%	44,61%	46,53%	48,20%	47,44%
38	ΔΗΜΟΣ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΕΩΣ	1β	58,67%	66,58%	69,85%	67,10%	73,83%	65,45%	66,91%	52,64%	53,02%	48,49%	47,40%	48,45%	51,95%	50,33%



## Π.Β.2. Δείκτες αυτονομίας και λειτουργικής αυτονομίας κατά δήμο και κατηγορία (2012-2017)

(συνέχεια)

α/α	Δήμος	Κατηγ Κλεισθόνη	Δείκτης Αυτονομίας (%)							Δείκτης Λειτουργικής Αυτονομίας (%)						
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012- 2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012- 2017
39	ΔΗΜΟΣ ΠΥΛΑΙΑΣ-ΧΟΡΤΙΑΤΗ	1β	71,18%	55,55%	64,81%	69,53%	75,44%	73,33%	68,31%	66,14%	68,75%	64,82%	62,26%	63,38%	65,14%	65,08%
40	ΔΗΜΟΣ ΧΑΛΑΝΔΡΙΟΥ	1β	71,26%	67,12%	69,15%	77,32%	76,25%	75,67%	72,80%	67,48%	66,83%	64,51%	62,28%	62,83%	66,10%	65,01%
1β.	Μέσος		68,28%	65,06%	71,48%	74,11%	75,66%	71,70%	71,05%	55,53%	56,72%	54,47%	54,54%	55,00%	57,78%	55,67%
	Διάμεσος		70,51%	68,32%	72,31%	74,70%	75,44%	73,64%	72,80%	52,69%	53,89%	53,21%	52,78%	52,64%	54,64%	53,30%
	Min		43,81%	22,94%	54,49%	61,88%	64,11%	58,98%	56,91%	44,27%	44,30%	42,50%	40,28%	43,70%	47,74%	44,67%
	Max		77,68%	78,44%	80,80%	80,29%	82,63%	81,22%	79,23%	81,47%	81,25%	78,08%	77,52%	78,84%	81,25%	79,02%
	Εύρος		33,87%	55,50%	26,30%	18,41%	18,52%	22,24%	22,32%	37,20%	36,95%	35,58%	37,24%	35,14%	33,52%	34,35%
	Τυπική απόκλιση		7,83%	13,61%	6,64%	4,74%	4,32%	6,43%	5,70%	10,00%	10,33%	9,89%	9,80%	9,19%	8,93%	9,50%
	> 100.000 κάτοικοι	1γ														
41	ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ	1γ	71,94%	66,30%	74,31%	74,26%	74,46%	77,27%	73,09%	71,67%	71,55%	69,37%	66,61%	66,84%	70,35%	69,40%
42	ΔΗΜΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	1γ	57,30%	54,65%	63,54%	64,26%	71,64%	67,80%	63,20%	66,99%	65,76%	64,69%	64,81%	60,97%	64,47%	64,62%
43	ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΛΙΘΕΑΣ	1γ	96,09%	73,47%	75,28%	76,76%	78,24%	76,85%	79,45%	23,92%	55,55%	54,44%	55,73%	56,58%	61,91%	51,35%
44	ΔΗΜΟΣ ΚΟΡΔΕΛΙΟΥ-ΕΥΟΣΜΟΥ	1γ	56,61%	50,70%	58,46%	66,32%	71,16%	73,04%	62,71%	53,34%	49,24%	48,95%	45,36%	46,72%	49,77%	48,90%
45	ΔΗΜΟΣ ΝΙΚΑΙΑΣ-ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΗ ΡΕΝΤΗ	1γ	69,06%	42,28%	71,72%	76,03%	73,26%	71,43%	67,29%	57,51%	63,42%	61,03%	59,96%	63,65%	60,76%	61,05%
46	ΔΗΜΟΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	1γ	84,98%	71,06%	73,00%	70,56%	76,87%	76,89%	75,56%	66,39%	64,00%	65,80%	66,33%	68,44%	69,15%	66,68%
47	ΔΗΜΟΣ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ	1γ	67,04%	69,17%	66,91%	76,78%	80,38%	72,71%	72,17%	52,96%	54,66%	53,97%	51,28%	52,46%	55,23%	53,43%
1γ	Μέσος		71,86%	61,09%	69,03%	72,14%	75,14%	73,71%	70,50%	56,11%	60,60%	59,75%	58,58%	59,38%	61,66%	59,35%
	Διάμεσος		69,06%	66,30%	71,72%	74,26%	74,46%	73,04%	72,17%	57,51%	63,42%	61,03%	59,96%	60,97%	61,91%	61,05%
	Min		56,61%	42,28%	58,46%	64,26%	71,16%	67,80%	62,71%	23,92%	49,24%	48,95%	45,36%	46,72%	49,77%	48,90%
	Max		96,09%	73,47%	75,28%	76,78%	80,38%	77,27%	79,45%	71,67%	71,55%	69,37%	66,61%	68,44%	70,35%	69,40%
	Εύρος		39,48%	31,19%	16,82%	12,51%	9,23%	9,46%	16,73%	47,74%	22,31%	20,42%	21,25%	21,72%	20,58%	20,50%
	Τυπική απόκλιση		14,35%	11,89%	6,27%	5,18%	3,47%	3,52%	6,32%	15,92%	7,70%	7,45%	8,18%	7,90%	7,34%	8,10%
1	<b>Σύνολα Κατ. 1 - Δήμων Μητροπ. Κέντρων</b>															
	Μέσος		69,64%	62,74%	70,48%	72,96%	73,41%	72,26%	70,25%	57,23%	59,36%	57,29%	56,72%	57,47%	60,36%	58,07%
	Διάμεσος		70,84%	66,30%	72,05%	73,98%	74,52%	73,33%	72,17%	56,03%	58,26%	56,43%	55,73%	56,36%	60,76%	56,23%

## Π.Β.2. Δείκτες αυτονομίας και λειτουργικής αυτονομίας κατά δήμο και κατηγορία (2012-2017)

(συνέχεια)

α/α	Δήμος	Κατηγ Κλεισθόνη	Δείκτης Αυτονομίας (%)							Δείκτης Λειτουργικής Αυτονομίας (%)						
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012- 2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012- 2017
1	Min		43,81%	22,94%	50,25%	61,88%	41,60%	48,68%	56,52%	23,92%	44,30%	40,82%	40,28%	40,83%	44,49%	42,87%
	Max		96,09%	80,09%	81,23%	81,86%	83,14%	82,73%	79,68%	81,47%	81,25%	78,08%	77,52%	78,84%	81,25%	79,02%
	Εύρος		52,28%	57,15%	30,98%	19,98%	41,54%	34,06%	23,16%	57,54%	36,95%	37,26%	37,24%	38,01%	36,76%	36,14%
	Τυπική απόκλιση		9,30%	13,10%	7,02%	5,19%	8,42%	6,99%	6,33%	10,93%	10,22%	9,78%	9,74%	9,42%	9,09%	9,48%
2	Μεγάλοι Ηπειρωτ. Δήμοι και Πρωτ. Νομών															
	έως 30.000 κάτοικοι	2α														
1	ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ	2α	59,05%	57,85%	60,61%	61,42%	74,93%	76,65%	65,09%	61,74%	63,05%	60,05%	58,46%	60,41%	62,19%	60,98%
2	ΔΗΜΟΣ ΑΛΜΩΠΙΑΣ	2α	66,25%	59,24%	67,58%	74,00%	70,07%	61,98%	66,52%	31,53%	39,23%	26,13%	30,85%	30,76%	34,53%	32,17%
3	ΔΗΜΟΣ ΓΡΕΒΕΝΩΝ	2α	46,05%	45,56%	48,83%	53,29%	72,29%	71,45%	56,24%	28,62%	30,26%	31,81%	31,15%	35,18%	37,48%	32,42%
4	ΔΗΜΟΣ ΔΕΛΦΩΝ	2α	62,24%	34,01%	60,56%	58,74%	71,84%	62,84%	58,37%	46,08%	46,88%	46,74%	47,08%	51,18%	53,49%	48,58%
5	ΔΗΜΟΣ ΔΙΟΥ-ΟΛΥΜΠΟΥ	2α	60,58%	36,00%	41,10%	59,22%	75,90%	69,36%	57,03%	56,77%	60,71%	56,28%	55,74%	58,96%	61,43%	58,31%
6	ΔΗΜΟΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΧΑΪΑΣ	2α	54,24%	42,53%	60,96%	71,21%	62,43%	73,39%	60,79%	45,60%	42,96%	29,82%	43,70%	45,05%	50,12%	42,88%
7	ΔΗΜΟΣ ΕΔΕΣΣΑΣ	2α	51,80%	55,13%	67,94%	54,31%	67,23%	68,97%	60,90%	43,29%	40,25%	40,96%	40,23%	41,31%	44,54%	41,77%
8	ΔΗΜΟΣ ΕΛΕΥΣΙΝΑΣ	2α	78,14%	81,59%	82,17%	75,85%	81,96%	83,94%	80,61%	74,89%	75,05%	74,36%	72,95%	70,05%	78,84%	74,36%
9	ΔΗΜΟΣ ΗΓΟΥΜΕΝΙΤΣΑΣ	2α	62,49%	49,59%	53,11%	56,15%	57,05%	63,82%	57,04%	37,85%	36,54%	28,55%	32,40%	35,71%	35,34%	34,40%
10	ΔΗΜΟΣ ΙΕΡΑΠΕΤΡΑΣ	2α	63,81%	58,52%	60,30%	56,03%	71,98%	74,72%	64,23%	59,99%	64,94%	56,29%	54,19%	59,21%	63,66%	59,71%
11	ΔΗΜΟΣ ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΟΥ	2α	40,97%	48,64%	53,90%	57,79%	61,61%	66,28%	54,87%	48,20%	47,22%	45,55%	43,85%	40,00%	47,04%	45,31%
12	ΔΗΜΟΣ ΚΥΜΗΣ-ΑΛΙΒΕΡΙΟΥ	2α	63,66%	56,49%	57,72%	62,02%	68,71%	62,22%	61,80%	40,71%	52,38%	33,61%	28,36%	27,69%	47,86%	38,44%
13	ΔΗΜΟΣ ΛΑΥΡΕΩΤΙΚΗΣ	2α	67,59%	51,58%	73,22%	75,16%	79,59%	70,57%	69,62%	72,78%	72,70%	72,23%	72,46%	66,34%	69,17%	70,95%
14	ΔΗΜΟΣ ΛΕΥΚΑΔΑΣ	2α	43,11%	46,14%	57,24%	56,96%	53,21%	62,01%	53,11%	72,72%	52,50%	59,68%	62,54%	60,67%	68,38%	62,75%
15	ΔΗΜΟΣ ΝΑΥΠΑΚΤΙΑΣ	2α	56,13%	57,34%	65,16%	57,55%	70,82%	70,60%	62,93%	39,81%	44,48%	38,94%	38,05%	39,39%	46,64%	41,22%
16	ΔΗΜΟΣ ΠΑΙΑΝΙΑΣ	2α	78,88%	63,67%	81,86%	81,97%	78,33%	79,01%	77,28%	85,98%	85,22%	75,80%	73,85%	73,55%	74,03%	78,07%
17	ΔΗΜΟΣ ΠΑΙΟΝΙΑΣ	2α	64,24%	61,89%	71,67%	71,78%	77,91%	76,31%	70,63%	34,70%	36,71%	36,74%	38,81%	39,20%	40,21%	37,73%
18	ΔΗΜΟΣ ΠΟΛΥΓΥΡΟΥ	2α	54,72%	44,51%	52,82%	42,28%	55,85%	40,15%	48,39%	54,61%	54,95%	56,42%	49,90%	63,68%	57,55%	56,19%
19	ΔΗΜΟΣ ΣΑΡΩΝΙΚΟΥ	2α	59,54%	43,42%	78,56%	78,03%	78,89%	78,89%	69,55%	75,68%	76,91%	76,94%	76,17%	77,09%	79,71%	77,09%
20	ΔΗΜΟΣ ΣΥΡΟΥ-ΕΡΜΟΥΠΟΛΗΣ	2α	71,25%	74,76%	68,04%	56,96%	69,06%	70,83%	68,48%	53,09%	56,99%	52,27%	49,80%	48,74%	51,41%	52,05%

## Π.Β.2. Δείκτες αυτονομίας και λειτουργικής αυτονομίας κατά δήμο και κατηγορία (2012-2017)

(συνέχεια)

α/α	Δήμος	Κατηγ Κλεισθένη	Δείκτης Αυτονομίας (%)							Δείκτης Λειτουργικής Αυτονομίας (%)						
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012- 2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012- 2017
21	ΔΗΜΟΣ ΤΡΙΦΥΛΙΑΣ	2α	71,68%	68,31%	63,69%	74,60%	77,73%	76,35%	72,06%	42,40%	49,48%	50,40%	50,27%	44,56%	49,89%	47,83%
22	ΔΗΜΟΣ ΤΥΡΝΑΒΟΥ	2α	65,81%	44,74%	70,12%	76,32%	76,17%	64,67%	66,30%	40,22%	40,41%	34,94%	34,71%	36,51%	38,28%	37,51%
23	ΔΗΜΟΣ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ	2α	70,58%	60,16%	75,45%	73,00%	80,68%	70,57%	71,74%	63,80%	64,80%	69,96%	68,62%	72,15%	76,80%	69,36%
2α	Μέσος		61,43%	53,99%	64,03%	64,55%	71,05%	69,37%	64,07%	52,66%	53,68%	50,20%	50,18%	51,19%	55,16%	52,18%
	Διάμεσος		62,49%	55,13%	63,69%	61,42%	71,98%	70,57%	64,23%	48,20%	52,38%	50,40%	49,80%	48,74%	51,41%	48,58%
	Min		40,97%	34,01%	41,10%	42,28%	53,21%	40,15%	48,39%	28,62%	30,26%	26,13%	28,36%	27,69%	34,53%	32,17%
	Max		78,88%	81,59%	82,17%	81,97%	81,96%	83,94%	80,61%	85,98%	85,22%	76,94%	76,17%	77,09%	79,71%	78,07%
	Εύρος		37,91%	47,59%	41,08%	39,69%	28,75%	43,78%	32,22%	57,35%	54,96%	50,81%	47,82%	49,40%	45,18%	45,90%
	Τυπική απόκλιση		9,97%	11,68%	10,56%	10,40%	8,24%	8,84%	7,91%	15,89%	14,70%	16,33%	15,22%	14,96%	14,36%	14,84%
	30.000 - 50.000 κάτοικοι	2β														
24	ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ	2β	67,68%	40,71%	50,34%	75,45%	75,84%	73,56%	63,93%	47,67%	50,65%	49,44%	53,36%	51,74%	55,50%	51,39%
25	ΔΗΜΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ	2β	56,92%	58,30%	71,95%	76,58%	77,78%	76,48%	69,67%	40,88%	39,25%	37,98%	38,15%	35,85%	42,23%	39,06%
26	ΔΗΜΟΣ ΑΡΓΟΥΣ-ΜΥΚΗΝΩΝ	2β	62,63%	70,18%	59,60%	51,96%	70,25%	67,13%	63,63%	51,15%	52,39%	48,63%	46,42%	41,59%	50,97%	48,52%
27	ΔΗΜΟΣ ΑΡΤΑΙΩΝ	2β	53,64%	59,58%	54,31%	53,45%	77,65%	70,78%	61,57%	39,15%	40,14%	33,06%	33,21%	37,70%	39,98%	37,21%
28	ΔΗΜΟΣ ΑΣΠΡΟΠΥΡΓΟΥ	2β	67,67%	57,49%	71,09%	74,59%	75,06%	74,55%	70,08%	84,88%	83,71%	82,79%	85,19%	84,53%	84,98%	84,34%
29	ΔΗΜΟΣ ΒΑΡΗΣ-ΒΟΥΛΑΣ-ΒΟΥΛΙΑΓΜΕΝΗΣ	2β	68,27%	69,25%	73,62%	71,17%	79,33%	78,25%	73,32%	76,49%	76,45%	73,51%	73,22%	74,53%	77,10%	75,22%
30	ΔΗΜΟΣ ΔΕΛΤΑ	2β	74,65%	79,58%	79,94%	81,12%	82,81%	77,91%	79,33%	64,11%	62,56%	64,07%	62,18%	63,69%	68,46%	64,18%
31	ΔΗΜΟΣ ΔΙΟΝΥΣΟΥ	2β	76,34%	70,55%	71,77%	75,44%	75,15%	78,03%	74,55%	78,13%	80,61%	73,93%	74,41%	74,72%	77,57%	76,56%
32	ΔΗΜΟΣ ΕΛΑΣΣΟΝΑΣ	2β	54,59%	67,46%	62,78%	58,46%	71,28%	70,36%	64,16%	34,76%	31,35%	35,53%	31,36%	31,81%	26,15%	31,83%
33	ΔΗΜΟΣ ΕΟΡΔΑΙΑΣ	2β	61,86%	58,60%	39,74%	50,74%	66,96%	65,18%	57,18%	39,00%	35,49%	36,51%	38,60%	38,83%	40,91%	38,22%
34	ΔΗΜΟΣ ΖΑΚΥΝΘΟΥ	2β	70,86%	63,25%	74,76%	75,66%	67,89%	72,11%	70,75%	58,99%	61,06%	54,18%	50,36%	55,93%	57,85%	56,39%
35	ΔΗΜΟΣ ΗΛΙΔΑΣ	2β	45,53%	37,98%	33,76%	31,18%	41,24%	50,08%	39,96%	40,30%	40,22%	36,76%	38,65%	33,79%	45,43%	39,19%
36	ΔΗΜΟΣ ΘΗΒΑΙΩΝ	2β	66,05%	41,29%	72,01%	63,86%	70,37%	75,54%	64,85%	50,43%	56,28%	54,15%	51,42%	58,89%	60,90%	55,34%
37	ΔΗΜΟΣ ΙΕΡΑΣ ΠΟΛΗΣ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ	2β	64,47%	43,11%	43,96%	60,45%	70,20%	63,71%	57,65%	36,00%	40,22%	36,92%	35,00%	35,47%	38,83%	37,07%
38	ΔΗΜΟΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	2β	65,95%	44,56%	40,97%	59,99%	69,73%	64,57%	57,63%	31,77%	30,24%	29,90%	29,46%	28,31%	30,70%	30,06%

## Π.Β.2. Δείκτες αυτονομίας και λειτουργικής αυτονομίας κατά δήμο και κατηγορία (2012-2017)

(συνέχεια)

α/α	Δήμος	Κατηγ Κλεισθένη	Δείκτης Αυτονομίας (%)							Δείκτης Λειτουργικής Αυτονομίας (%)						
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	Μ.Ο. 2012-2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Μ.Ο. 2012-2017
39	ΔΗΜΟΣ ΚΕΦΑΛΟΝΙΑΣ	2β	61,89%	45,39%	44,13%	66,95%	68,31%	59,03%	57,62%	56,49%	67,22%	56,90%	60,52%	61,11%	65,44%	61,28%
40	ΔΗΜΟΣ ΚΡΩΠΙΑΣ	2β	76,75%	71,77%	69,65%	77,73%	84,43%	81,02%	76,89%	81,92%	80,20%	77,65%	77,47%	78,39%	79,55%	79,20%
41	ΔΗΜΟΣ ΛΑΓΚΑΔΑ	2β	66,27%	73,22%	66,56%	78,10%	77,20%	74,80%	72,69%	55,91%	55,72%	44,98%	50,90%	50,94%	50,13%	51,43%
42	ΔΗΜΟΣ ΛΕΒΑΔΕΩΝ	2β	59,50%	55,45%	53,03%	56,86%	70,11%	63,26%	59,70%	44,82%	43,80%	44,24%	44,57%	43,49%	45,38%	44,38%
43	ΔΗΜΟΣ ΜΑΡΑΘΩΝΟΣ	2β	75,58%	21,85%	74,92%	79,03%	77,22%	75,73%	67,39%	72,70%	75,81%	71,82%	71,43%	72,70%	76,64%	73,52%
44	ΔΗΜΟΣ ΜΕΓΑΡΕΩΝ	2β	68,50%	17,21%	42,57%	58,81%	48,62%	50,27%	47,66%	52,68%	54,90%	48,09%	54,03%	53,47%	61,66%	54,14%
45	ΔΗΜΟΣ ΝΑΟΥΣΑΣ	2β	61,73%	63,31%	69,54%	65,97%	78,13%	77,23%	69,32%	31,58%	35,54%	38,21%	38,63%	41,44%	46,99%	38,73%
46	ΔΗΜΟΣ ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	2β	62,32%	58,05%	68,70%	62,14%	78,32%	73,98%	67,25%	46,70%	52,96%	45,78%	53,03%	46,16%	54,89%	49,92%
47	ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΠΡΟΠΟΝΤΙΔΑΣ	2β	70,58%	51,03%	55,15%	52,26%	65,21%	62,80%	59,50%	70,31%	71,75%	68,84%	71,08%	71,85%	73,35%	71,20%
48	ΔΗΜΟΣ ΟΡΕΣΤΙΑΔΑΣ	2β	49,29%	60,49%	64,11%	63,10%	74,92%	69,07%	63,50%	36,43%	42,72%	36,22%	36,36%	36,82%	39,59%	38,03%
49	ΔΗΜΟΣ ΠΑΓΓΑΙΟΥ	2β	57,54%	49,56%	57,86%	62,67%	72,67%	68,58%	61,48%	47,65%	54,54%	50,74%	47,51%	50,28%	52,62%	50,56%
50	ΔΗΜΟΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	2β	49,70%	50,62%	46,39%	57,83%	70,29%	64,40%	56,54%	44,73%	48,35%	47,88%	46,17%	46,60%	50,56%	47,38%
51	ΔΗΜΟΣ ΠΥΡΓΟΥ	2β	62,96%	42,56%	61,53%	56,26%	74,99%	70,13%	61,40%	29,05%	28,67%	28,36%	28,44%	36,94%	39,97%	31,91%
52	ΔΗΜΟΣ ΣΑΜΟΥ	2β	60,43%	65,09%	62,99%	56,20%	63,75%	63,52%	62,00%	47,03%	49,81%	50,60%	50,04%	48,42%	52,06%	49,66%
53	ΔΗΜΟΣ ΣΠΑΡΤΗΣ	2β	59,26%	63,16%	51,89%	62,73%	74,99%	75,41%	64,57%	46,70%	42,24%	38,98%	38,72%	44,05%	46,19%	42,81%
54	ΔΗΜΟΣ ΣΠΑΤΩΝ-ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ	2β	80,58%	35,54%	78,10%	78,15%	79,97%	80,58%	72,15%	82,72%	81,13%	76,13%	76,70%	79,83%	80,83%	79,56%
55	ΔΗΜΟΣ ΤΡΙΠΟΛΗΣ	2β	68,22%	71,05%	76,19%	73,84%	82,23%	75,81%	74,56%	41,09%	40,19%	41,18%	39,76%	40,11%	43,36%	40,95%
56	ΔΗΜΟΣ ΦΛΩΡΙΝΑΣ	2β	51,64%	53,94%	56,78%	68,09%	76,62%	69,21%	62,71%	32,57%	30,87%	26,50%	25,77%	25,88%	27,40%	28,17%
57	ΔΗΜΟΣ ΦΥΛΗΣ	2β	20,13%	7,50%	17,91%	20,02%	18,78%	18,48%	17,13%	46,25%	48,47%	47,46%	53,98%	56,08%	60,32%	52,09%
58	ΔΗΜΟΣ ΧΑΛΚΗΔΟΝΟΣ	2β	70,54%	77,68%	77,25%	78,15%	70,27%	75,85%	74,96%	40,12%	46,20%	47,50%	45,17%	46,39%	47,42%	45,47%
59	ΔΗΜΟΣ ΩΡΑΙΟΚΑΣΤΡΟΥ	2β	74,53%	74,11%	69,89%	81,10%	81,65%	78,36%	76,60%	70,82%	69,54%	67,90%	60,92%	61,94%	64,74%	65,98%
60	ΔΗΜΟΣ ΩΡΩΠΟΥ	2β	52,24%	56,90%	66,12%	80,50%	79,32%	74,01%	68,18%	72,15%	72,44%	64,10%	75,80%	70,48%	73,54%	71,42%
2β	Μέσος		62,63%	54,79%	60,32%	64,77%	71,34%	69,18%	63,84%	52,00%	53,34%	50,47%	51,03%	51,64%	54,87%	52,23%
	Διάμεσος		62,96%	58,05%	62,99%	63,86%	74,99%	72,11%	64,16%	47,03%	50,65%	47,88%	50,04%	48,42%	52,06%	49,92%
	Min		20,13%	7,50%	17,91%	20,02%	18,78%	18,48%	17,13%	29,05%	28,67%	26,50%	25,77%	25,88%	26,15%	28,17%
	Max		80,58%	79,58%	79,94%	81,12%	84,43%	81,02%	79,33%	84,88%	83,71%	82,79%	85,19%	84,53%	84,98%	84,34%

## Π.Β.2. Δείκτες αυτονομίας και λειτουργικής αυτονομίας κατά δήμο και κατηγορία (2012-2017)

(συνέχεια)

α/α	Δήμος	Κατηγ Κλεισθένη	Δείκτης Αυτονομίας (%)							Δείκτης Λειτουργικής Αυτονομίας (%)						
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012- 2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012- 2017
2β	Εύρος		60,45%	72,08%	62,04%	61,10%	65,65%	62,55%	62,20%	55,83%	55,03%	56,29%	59,42%	58,65%	58,83%	56,18%
	Τυπική απόκλιση		11,12%	16,66%	14,38%	13,52%	12,27%	11,37%	11,36%	16,33%	16,35%	15,36%	15,96%	15,88%	15,73%	15,73%
	50.000 - 100.000 κάτοικοι	2γ														
61	ΔΗΜΟΣ ΑΓΡΙΝΙΟΥ	2γ	69,07%	59,24%	55,50%	56,26%	64,03%	65,73%	61,64%	35,29%	39,71%	35,86%	34,87%	38,02%	36,90%	36,77%
62	ΔΗΜΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	2γ	49,20%	57,50%	51,89%	62,42%	72,31%	65,16%	59,75%	50,54%	52,90%	36,73%	39,90%	42,68%	46,71%	44,91%
63	ΔΗΜΟΣ ΒΕΡΟΙΑΣ	2γ	59,73%	59,99%	59,98%	62,73%	77,43%	77,36%	66,20%	38,30%	41,18%	40,64%	40,60%	40,13%	44,96%	40,97%
64	ΔΗΜΟΣ ΔΡΑΜΑΣ	2γ	63,82%	61,26%	60,88%	60,91%	74,85%	69,04%	65,13%	49,05%	47,15%	39,88%	34,22%	36,69%	41,30%	41,38%
65	ΔΗΜΟΣ ΘΕΡΜΑΙΚΟΥ	2γ	73,19%	75,58%	79,81%	82,07%	83,80%	76,53%	78,50%	59,05%	60,51%	57,20%	57,71%	59,69%	63,42%	59,60%
66	ΔΗΜΟΣ ΘΕΡΜΗΣ	2γ	74,20%	69,18%	75,84%	75,44%	81,37%	73,30%	74,89%	68,39%	68,52%	62,27%	60,72%	58,77%	63,15%	63,64%
67	ΔΗΜΟΣ ΚΑΒΑΛΑΣ	2γ	53,73%	57,69%	59,50%	60,24%	70,12%	71,60%	62,15%	45,80%	47,85%	47,46%	50,51%	45,16%	50,19%	47,83%
68	ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	2γ	61,16%	56,30%	64,30%	63,92%	71,05%	64,73%	63,58%	47,61%	48,93%	49,91%	49,92%	48,79%	51,47%	49,44%
69	ΔΗΜΟΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	2γ	65,28%	57,55%	60,82%	62,20%	66,55%	57,60%	61,67%	33,42%	34,23%	35,90%	38,76%	38,73%	41,31%	37,06%
70	ΔΗΜΟΣ ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	2γ	59,75%	55,10%	55,11%	68,02%	73,12%	68,28%	63,23%	45,91%	50,89%	44,82%	44,20%	45,16%	49,52%	46,75%
71	ΔΗΜΟΣ ΚΙΛΚΙΣ	2γ	68,10%	62,09%	74,48%	80,68%	87,46%	84,83%	76,27%	49,26%	45,55%	44,77%	41,61%	41,94%	44,36%	44,58%
72	ΔΗΜΟΣ ΚΟΖΑΝΗΣ	2γ	59,49%	44,19%	50,18%	47,06%	57,75%	66,55%	54,20%	49,99%	48,56%	42,30%	45,25%	44,36%	43,90%	45,73%
73	ΔΗΜΟΣ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ	2γ	61,54%	50,17%	56,39%	61,86%	75,18%	67,51%	62,11%	34,59%	42,14%	36,30%	37,39%	37,40%	38,77%	37,77%
74	ΔΗΜΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΩΝ	2γ	79,27%	73,45%	73,38%	71,37%	78,84%	74,82%	75,19%	67,54%	54,80%	51,12%	50,56%	51,33%	55,11%	55,08%
75	ΔΗΜΟΣ ΛΑΜΙΕΩΝ	2γ	68,42%	64,41%	70,58%	72,71%	74,20%	72,06%	70,40%	64,38%	47,89%	43,44%	43,49%	46,68%	50,65%	49,42%
76	ΔΗΜΟΣ ΛΕΣΒΟΥ	2γ	57,55%	59,62%	69,08%	70,10%	71,99%	69,36%	66,28%	37,44%	48,81%	48,70%	49,64%	41,60%	49,41%	45,93%
77	ΔΗΜΟΣ ΞΑΝΘΗΣ	2γ	60,56%	64,69%	68,88%	67,39%	74,01%	70,01%	67,59%	41,98%	41,71%	40,04%	39,62%	41,29%	42,90%	41,26%
78	ΔΗΜΟΣ ΠΑΛΛΗΝΗΣ	2γ	71,80%	56,66%	65,20%	79,46%	83,13%	82,82%	73,18%	74,99%	75,44%	69,14%	69,76%	68,60%	71,42%	71,56%
79	ΔΗΜΟΣ ΠΕΛΛΑΣ	2γ	63,42%	52,98%	68,24%	71,05%	74,59%	70,18%	66,75%	40,45%	44,04%	39,73%	35,42%	38,43%	41,16%	39,87%
80	ΔΗΜΟΣ ΡΕΘΥΜΝΗΣ	2γ	40,67%	47,45%	46,25%	50,24%	70,82%	69,29%	54,12%	60,10%	62,48%	57,26%	54,84%	56,62%	63,58%	59,15%
81	ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	2γ	51,03%	56,74%	69,14%	70,96%	74,25%	74,99%	66,18%	38,45%	34,76%	36,81%	36,98%	37,76%	40,71%	37,58%
82	ΔΗΜΟΣ ΤΡΙΚΑΙΩΝ	2γ	62,91%	53,45%	61,73%	56,24%	51,59%	60,22%	57,69%	39,50%	37,85%	37,97%	37,31%	43,05%	39,87%	39,25%
83	ΔΗΜΟΣ ΧΙΟΥ	2γ	55,76%	64,89%	62,41%	52,58%	64,50%	63,43%	60,60%	44,13%	41,93%	41,03%	38,46%	41,10%	45,69%	42,06%
2γ	Μέσος		62,16%	59,14%	63,46%	65,47%	72,74%	70,23%	65,53%	48,53%	48,60%	45,19%	44,86%	45,39%	48,54%	46,85%

## Π.Β.2. Δείκτες αυτονομίας και λειτουργικής αυτονομίας κατά δήμο και κατηγορία (2012-2017)

(συνέχεια)

α/α	Δήμος	Κατηγ Κλεισθένη	Δείκτης Αυτονομίας (%)							Δείκτης Λειτουργικής Αυτονομίας (%)						
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012- 2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012- 2017
2γ	Διάμεσος		61,54%	57,69%	62,41%	63,92%	74,01%	69,36%	65,13%	45,91%	47,85%	42,30%	41,61%	42,68%	45,69%	44,91%
	Min		40,67%	44,19%	46,25%	47,06%	51,59%	57,60%	54,12%	33,42%	34,23%	35,86%	34,22%	36,69%	36,90%	36,77%
	Max		79,27%	75,58%	79,81%	82,07%	87,46%	84,83%	78,50%	74,99%	75,44%	69,14%	69,76%	68,60%	71,42%	71,56%
	Εύρος		38,60%	31,38%	33,56%	35,01%	35,87%	27,23%	24,38%	41,56%	41,21%	33,28%	35,54%	31,92%	34,52%	34,78%
	Τυπική απόκλιση		8,79%	7,50%	8,65%	9,49%	8,17%	6,50%	6,72%	11,89%	10,29%	9,07%	9,26%	8,38%	9,21%	9,27%
	> 100.000 κάτοικοι	2δ														
84	ΔΗΜΟΣ ΑΧΑΡΝΩΝ	2δ	68,09%	42,35%	46,23%	72,25%	74,71%	57,47%	60,18%	61,47%	61,27%	58,30%	62,35%	64,20%	63,77%	61,89%
85	ΔΗΜΟΣ ΒΟΛΟΥ	2δ	72,53%	68,99%	69,18%	75,59%	78,27%	74,92%	73,25%	50,02%	53,85%	49,75%	49,10%	49,66%	52,53%	50,82%
86	ΔΗΜΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	2δ	62,33%	55,17%	54,25%	64,27%	72,97%	75,69%	64,11%	36,96%	42,72%	52,33%	49,80%	54,27%	58,32%	49,07%
87	ΔΗΜΟΣ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	2δ	65,75%	53,88%	60,50%	68,21%	76,15%	76,20%	66,78%	42,22%	52,21%	53,60%	53,48%	54,44%	55,92%	51,98%
88	ΔΗΜΟΣ ΚΕΡΚΥΡΑΣ	2δ	65,16%	50,96%	71,47%	66,96%	72,13%	70,68%	66,22%	46,56%	49,28%	52,04%	48,21%	47,31%	57,65%	50,17%
89	ΔΗΜΟΣ ΛΑΡΙΣΑΙΩΝ	2δ	59,59%	55,27%	66,63%	68,61%	71,77%	69,14%	65,17%	58,95%	53,51%	52,74%	53,89%	50,33%	54,56%	54,00%
90	ΔΗΜΟΣ ΠΑΤΡΕΩΝ	2δ	68,70%	67,26%	67,86%	68,88%	73,32%	74,57%	70,10%	49,37%	50,57%	50,53%	48,70%	53,86%	57,49%	51,75%
91	ΔΗΜΟΣ ΡΟΔΟΥ	2δ	62,32%	63,64%	64,49%	69,56%	70,56%	70,48%	66,84%	71,38%	76,16%	74,40%	56,48%	55,23%	60,59%	65,71%
92	ΔΗΜΟΣ ΧΑΛΚΙΔΕΩΝ	2δ	72,69%	68,15%	72,81%	70,94%	67,57%	70,63%	70,47%	36,04%	38,24%	49,79%	50,77%	47,38%	50,72%	45,49%
93	ΔΗΜΟΣ ΧΑΝΙΩΝ	2δ	65,81%	67,61%	66,93%	65,04%	72,77%	73,41%	68,59%	61,73%	61,98%	54,04%	52,96%	54,06%	59,72%	57,41%
2δ	Μέσος		66,30%	59,33%	64,04%	69,03%	73,02%	71,32%	67,17%	51,47%	53,98%	54,75%	52,57%	53,07%	57,13%	53,83%
	Διάμεσος		65,78%	59,46%	66,78%	68,75%	72,87%	72,04%	66,81%	49,70%	52,86%	52,54%	51,87%	53,96%	57,57%	51,87%
	Min		59,59%	42,35%	46,23%	64,27%	67,57%	57,47%	60,18%	36,04%	38,24%	49,75%	48,21%	47,31%	50,72%	45,49%
	Max		72,69%	68,99%	72,81%	75,59%	78,27%	76,20%	73,25%	71,38%	76,16%	74,40%	62,35%	64,20%	63,77%	65,71%
	Εύρος		13,10%	26,64%	26,58%	11,33%	10,69%	18,73%	13,06%	35,33%	37,93%	24,65%	14,14%	16,89%	13,05%	20,22%
	Τυπική απόκλιση		4,31%	9,09%	8,26%	3,35%	2,95%	5,47%	3,68%	11,65%	10,65%	7,34%	4,35%	4,92%	3,87%	6,16%
<b>Σύνολα Κατ. 2 - Μεγάλοι Ηπειρ. Δήμοι και Πρωτ. Νομών</b>																
2	Μέσος		62,61%	56,16%	62,41%	65,35%	71,79%	69,72%	64,67%	51,25%	52,32%	49,56%	49,46%	50,14%	53,62%	51,06%
	Διάμεσος		62,96%	57,50%	64,11%	65,97%	73,12%	70,60%	65,09%	47,61%	49,48%	48,09%	49,10%	47,31%	50,97%	49,07%

## Π.Β.2. Δείκτες αυτονομίας και λειτουργικής αυτονομίας κατά δήμο και κατηγορία (2012-2017)

(συνέχεια)

α/α	Δήμος	Κατηγ Κλεισθόνη	Δείκτης Αυτονομίας (%)							Δείκτης Λειτουργικής Αυτονομίας (%)						
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012- 2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012- 2017
2	Min		20,13%	7,50%	17,91%	20,02%	18,78%	18,48%	17,13%	28,62%	28,67%	26,13%	25,77%	25,88%	26,15%	28,17%
	Max		80,58%	81,59%	82,17%	82,07%	87,46%	84,83%	80,61%	85,98%	85,22%	82,79%	85,19%	84,53%	84,98%	84,34%
	Εύρος		60,45%	74,10%	64,26%	62,05%	68,68%	66,35%	63,47%	57,35%	56,55%	56,66%	59,42%	58,65%	58,83%	56,18%
	Τυπική απόκλιση		9,71%	12,96%	11,62%	11,04%	9,62%	9,10%	8,88%	14,64%	14,05%	13,76%	13,60%	13,38%	13,30%	13,41%
3.	Μεσαίοι Ηπειρωτ. Δήμοι (10.000 - 25.000)															
1	ΔΗΜΟΣ ΑΒΔΗΡΩΝ	3	53,74%	61,32%	61,64%	63,32%	71,97%	69,30%	63,55%	34,21%	44,82%	44,19%	39,10%	39,64%	41,97%	40,65%
2	ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΑΣ	3	58,02%	41,11%	67,52%	62,99%	68,10%	67,04%	60,80%	54,58%	53,94%	54,22%	52,18%	51,43%	55,08%	53,57%
3	ΔΗΜΟΣ ΑΚΤΙΟΥ-ΒΟΝΙΤΣΑΣ	3	48,64%	50,68%	56,07%	58,83%	75,34%	73,51%	60,51%	33,46%	42,64%	38,66%	39,41%	39,27%	44,06%	39,58%
4	ΔΗΜΟΣ ΑΛΙΑΡΤΟΥ-ΘΕΣΠΙΕΩΝ	3	54,73%	54,45%	24,40%	30,52%	50,02%	51,08%	44,20%	31,09%	49,52%	45,42%	33,72%	38,99%	36,33%	39,18%
5	ΔΗΜΟΣ ΑΛΜΥΡΟΥ	3	63,45%	49,15%	68,15%	53,17%	51,57%	49,24%	55,79%	45,26%	40,82%	35,21%	37,08%	36,22%	39,58%	39,03%
6	ΔΗΜΟΣ ΑΜΥΝΤΑΙΟΥ	3	45,61%	41,55%	46,05%	63,93%	65,51%	69,47%	55,35%	24,87%	29,11%	33,80%	31,23%	35,59%	42,98%	32,93%
7	ΔΗΜΟΣ ΑΜΦΙΚΛΕΙΑΣ-ΕΛΑΤΕΙΑΣ	3	52,32%	56,83%	70,08%	49,92%	68,57%	68,56%	61,05%	17,85%	31,19%	29,43%	34,97%	31,56%	31,64%	29,44%
8	ΔΗΜΟΣ ΑΜΦΙΛΟΧΙΑΣ	3	53,03%	54,38%	41,58%	42,22%	65,47%	64,60%	53,55%	31,92%	31,15%	27,04%	28,85%	28,03%	35,29%	30,38%
9	ΔΗΜΟΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΝΗΣ	3	74,03%	72,11%	61,71%	56,69%	73,54%	76,83%	69,15%	39,86%	42,77%	37,27%	37,96%	39,24%	45,45%	40,43%
10	ΔΗΜΟΣ ΑΝΔΡΑΒΙΔΑΣ-ΚΥΛΛΗΝΗΣ	3	69,49%	70,81%	71,06%	74,74%	73,58%	65,35%	70,84%	29,75%	33,90%	35,85%	39,88%	36,05%	44,22%	36,61%
11	ΔΗΜΟΣ ΑΝΔΡΙΤΣΑΙΝΑΣ-ΚΡΕΣΤΕΝΩΝ	3	60,74%	43,63%	56,41%	67,61%	72,70%	65,66%	61,13%	19,71%	21,36%	19,32%	18,68%	19,70%	21,90%	20,11%
12	ΔΗΜΟΣ ΑΠΟΚΟΡΩΝΟΥ	3	73,57%	70,19%	68,92%	70,24%	78,43%	70,73%	72,01%	65,31%	67,74%	66,97%	62,51%	65,83%	69,08%	66,24%
13	ΔΗΜΟΣ ΑΡΓΟΥΣ ΟΡΕΣΤΙΚΟΥ	3	66,82%	68,13%	45,86%	43,59%	69,12%	64,90%	59,74%	25,00%	42,59%	37,64%	40,90%	43,28%	45,12%	39,09%
14	ΔΗΜΟΣ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ	3	60,66%	47,25%	34,65%	37,81%	51,37%	57,51%	48,21%	58,06%	60,47%	60,31%	58,33%	63,36%	63,60%	60,69%
15	ΔΗΜΟΣ ΑΡΡΙΑΝΩΝ	3	63,29%	69,67%	74,40%	71,22%	75,31%	65,44%	69,89%	36,27%	37,49%	43,32%	35,33%	40,62%	47,56%	40,10%
16	ΔΗΜΟΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΟΛΥΜΠΙΑΣ	3	47,38%	52,42%	43,79%	69,20%	65,91%	66,91%	57,60%	17,23%	16,61%	14,39%	13,84%	27,72%	35,47%	20,87%
17	ΔΗΜΟΣ ΑΡΧΑΝΩΝ-ΑΣΤΕΡΟΥΣΙΩΝ	3	57,87%	37,95%	48,09%	48,67%	63,26%	64,55%	53,40%	45,08%	51,91%	50,62%	47,18%	52,00%	54,64%	50,24%
18	ΔΗΜΟΣ ΒΕΛΟΥ-ΒΟΧΑΣ	3	69,03%	71,98%	69,27%	80,44%	81,09%	77,30%	74,85%	52,64%	57,86%	50,74%	56,42%	58,39%	61,58%	56,27%
19	ΔΗΜΟΣ ΒΙΣΑΛΤΙΑΣ	3	57,85%	66,77%	70,37%	73,76%	79,20%	79,59%	71,26%	35,16%	27,72%	37,23%	37,33%	36,87%	40,22%	35,76%
20	ΔΗΜΟΣ ΒΟΙΟΥ	3	45,14%	51,51%	60,49%	50,89%	69,35%	58,08%	55,91%	34,84%	31,80%	28,15%	26,39%	26,57%	32,33%	30,01%

## Π.Β.2. Δείκτες αυτονομίας και λειτουργικής αυτονομίας κατά δήμο και κατηγορία (2012-2017)

(συνέχεια)

α/α	Δήμος	Κατηγ Κλεισθόνη	Δείκτης Αυτονομίας (%)							Δείκτης Λειτουργικής Αυτονομίας (%)						
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012- 2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012- 2017
21	ΔΗΜΟΣ ΒΟΛΒΗΣ	3	65,78%	62,22%	72,13%	71,43%	72,85%	69,49%	68,98%	53,33%	51,79%	53,59%	53,25%	54,80%	59,00%	54,29%
22	ΔΗΜΟΣ ΒΟΡΕΙΑΣ ΚΥΝΟΥΡΙΑΣ	3	61,68%	70,47%	70,84%	58,88%	74,01%	70,42%	67,72%	25,14%	27,88%	29,41%	26,23%	26,03%	36,93%	28,60%
23	ΔΗΜΟΣ ΓΟΡΤΥΝΑΣ	3	57,00%	41,55%	49,13%	56,42%	68,91%	68,46%	56,91%	42,58%	46,98%	46,71%	51,62%	50,62%	51,32%	48,31%
24	ΔΗΜΟΣ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ	3	41,54%	59,00%	49,77%	57,80%	72,76%	67,34%	58,04%	25,40%	43,36%	35,21%	34,97%	31,98%	40,22%	35,19%
25	ΔΗΜΟΣ ΔΙΔΥΜΟΤΕΙΧΟΥ	3	53,20%	56,46%	67,96%	69,41%	71,23%	71,79%	65,01%	41,01%	48,15%	35,67%	36,38%	35,73%	38,48%	39,24%
26	ΔΗΜΟΣ ΔΙΡΦΥΩΝ-ΜΕΣΣΑΠΙΩΝ	3	64,11%	47,28%	55,16%	56,42%	69,41%	69,25%	60,27%	54,57%	57,73%	52,10%	55,23%	53,43%	56,21%	54,88%
27	ΔΗΜΟΣ ΔΟΜΟΚΟΥ	3	47,64%	57,62%	58,41%	65,59%	67,20%	71,29%	61,29%	38,55%	35,13%	41,20%	29,14%	37,56%	46,93%	38,09%
28	ΔΗΜΟΣ ΔΟΞΑΤΟΥ	3	35,15%	39,05%	48,59%	62,32%	73,41%	68,00%	54,42%	35,60%	39,87%	43,69%	28,01%	48,47%	47,68%	40,55%
29	ΔΗΜΟΣ ΔΩΡΙΔΟΣ	3	51,78%	57,66%	63,89%	70,72%	76,13%	72,60%	65,46%	43,76%	44,89%	37,52%	39,80%	42,59%	52,32%	43,48%
30	ΔΗΜΟΣ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΠΑΠΠΑ	3	65,46%	69,21%	73,58%	67,34%	76,32%	75,37%	71,22%	49,96%	49,95%	47,40%	46,93%	48,33%	52,85%	49,24%
31	ΔΗΜΟΣ ΕΡΕΤΡΙΑΣ	3	72,34%	60,57%	68,64%	70,83%	52,59%	75,87%	66,81%	51,18%	58,65%	45,09%	45,59%	48,91%	50,84%	50,04%
32	ΔΗΜΟΣ ΕΡΜΙΟΝΙΔΑΣ	3	82,37%	79,87%	89,65%	80,56%	90,95%	87,50%	85,15%	51,35%	56,22%	55,13%	53,28%	53,09%	63,66%	55,46%
33	ΔΗΜΟΣ ΕΥΡΩΤΑ	3	61,13%	61,03%	35,97%	45,86%	80,44%	79,55%	60,66%	42,93%	46,74%	42,07%	44,76%	45,55%	46,79%	44,81%
34	ΔΗΜΟΣ ΖΗΡΟΥ	3	32,18%	46,65%	55,88%	57,01%	74,25%	59,31%	54,21%	34,65%	41,08%	34,59%	38,04%	42,87%	45,76%	39,50%
35	ΔΗΜΟΣ ΖΙΤΣΑΣ	3	59,50%	61,65%	59,67%	65,16%	77,87%	70,48%	65,72%	47,54%	49,70%	51,53%	48,61%	46,65%	56,05%	50,01%
36	ΔΗΜΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΑΣ	3	58,69%	72,67%	76,14%	76,33%	77,08%	78,35%	73,21%	33,62%	31,63%	29,36%	31,33%	32,73%	40,80%	33,24%
37	ΔΗΜΟΣ ΙΑΣΜΟΥ	3	59,31%	67,18%	48,17%	64,45%	70,53%	65,14%	62,46%	37,12%	41,88%	35,86%	36,19%	40,07%	45,43%	39,42%
38	ΔΗΜΟΣ ΙΣΤΙΑΙΑΣ-ΑΙΔΗΨΟΥ	3	64,69%	64,94%	60,45%	76,50%	78,84%	79,07%	70,75%	55,14%	58,56%	55,07%	54,49%	52,13%	59,82%	55,87%
39	ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ	3	38,61%	56,29%	54,44%	65,36%	65,92%	61,76%	57,06%	24,80%	35,80%	44,46%	48,88%	42,40%	50,23%	41,09%
40	ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	3	48,83%	49,20%	69,78%	62,33%	64,29%	61,42%	59,31%	22,99%	21,81%	20,12%	18,37%	34,52%	31,60%	24,90%
41	ΔΗΜΟΣ ΚΑΡΥΣΤΟΥ	3	56,59%	53,89%	50,30%	44,46%	63,17%	52,95%	53,56%	57,90%	62,01%	52,26%	47,20%	54,50%	46,30%	53,36%
42	ΔΗΜΟΣ ΚΑΣΣΑΝΔΡΑΣ	3	73,06%	60,77%	63,18%	76,16%	83,38%	83,91%	73,41%	87,02%	89,59%	85,29%	86,60%	87,47%	88,62%	87,43%
43	ΔΗΜΟΣ ΚΙΛΕΛΕΡ	3	53,80%	78,79%	55,93%	68,39%	79,38%	76,74%	68,84%	58,61%	56,67%	53,96%	53,03%	55,39%	58,01%	55,95%
44	ΔΗΜΟΣ ΚΙΣΣΑΜΟΥ	3	67,95%	39,50%	40,37%	60,81%	72,24%	60,82%	56,95%	53,94%	60,18%	55,44%	54,24%	57,07%	64,48%	57,56%
45	ΔΗΜΟΣ ΛΟΚΡΩΝ	3	59,26%	68,52%	65,44%	63,54%	76,61%	74,10%	67,91%	52,91%	60,18%	54,58%	50,21%	48,58%	53,83%	53,38%
46	ΔΗΜΟΣ ΛΟΥΤΡΑΚΙΟΥ-ΠΕΡΑΧΩΡΑΣ-ΑΓΙΩΝ	3	72,84%	77,17%	70,08%	74,72%	75,29%	62,92%	72,17%	75,94%	75,39%	72,15%	72,63%	66,84%	72,20%	72,53%
47	ΔΗΜΟΣ ΜΑΚΡΑΚΩΜΗΣ	3	66,63%	61,03%	65,48%	73,14%	71,13%	74,72%	68,69%	38,29%	46,32%	42,95%	42,90%	41,18%	52,66%	44,05%



## Π.Β.2. Δείκτες αυτονομίας και λειτουργικής αυτονομίας κατά δήμο και κατηγορία (2012-2017)

(συνέχεια)

α/α	Δήμος	Κατηγ Κλεισθένη	Δείκτης Αυτονομίας (%)							Δείκτης Λειτουργικής Αυτονομίας (%)						
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	Μ.Ο. 2012-2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Μ.Ο. 2012-2017
48	ΔΗΜΟΣ ΜΑΛΕΒΙΖΙΟΥ	3	62,90%	56,78%	60,11%	58,82%	69,14%	66,24%	62,33%	51,08%	53,58%	52,10%	49,44%	51,15%	58,53%	52,65%
49	ΔΗΜΟΣ ΜΑΝΔΡΑΣ-ΕΙΔΥΛΛΙΑΣ	3	70,59%	64,68%	67,45%	75,41%	77,73%	80,05%	72,65%	74,81%	74,74%	74,15%	72,12%	72,79%	81,19%	74,97%
50	ΔΗΜΟΣ ΜΑΝΤΟΥΔΙΟΥ-ΛΙΜΝΗΣ-ΑΓΙΑΣ ΑΝΝΑΣ	3	62,33%	61,49%	53,55%	73,52%	73,06%	69,46%	65,57%	41,32%	45,15%	45,53%	41,70%	40,13%	46,53%	43,39%
51	ΔΗΜΟΣ ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΥ ΜΕΣΟΓΑΙΑΣ	3	65,96%	41,06%	68,37%	72,38%	73,00%	77,16%	66,32%	79,96%	82,59%	79,35%	77,76%	75,93%	76,49%	78,68%
52	ΔΗΜΟΣ ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ-ΣΑΠΩΝ	3	54,82%	67,18%	62,28%	66,32%	73,24%	70,16%	65,67%	42,00%	41,88%	40,24%	40,20%	43,36%	51,96%	43,27%
53	ΔΗΜΟΣ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΗΣ	3	60,30%	65,08%	74,10%	76,21%	76,74%	70,23%	70,44%	48,16%	53,17%	49,80%	43,82%	45,64%	50,17%	48,46%
54	ΔΗΜΟΣ ΜΕΣΣΗΝΗΣ	3	53,74%	54,50%	59,18%	50,72%	71,71%	60,24%	58,35%	47,79%	44,98%	46,56%	43,38%	42,09%	46,78%	45,26%
55	ΔΗΜΟΣ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ	3	52,19%	46,48%	53,74%	59,34%	66,40%	60,52%	56,45%	43,73%	45,55%	43,16%	41,55%	43,73%	50,25%	44,66%
56	ΔΗΜΟΣ ΜΟΝΕΜΒΑΣΙΑΣ	3	62,62%	63,10%	52,36%	42,82%	67,42%	66,08%	59,07%	51,61%	54,39%	50,28%	50,53%	53,62%	57,25%	52,95%
57	ΔΗΜΟΣ ΜΟΥΖΑΚΙΟΥ	3	57,89%	68,46%	64,57%	66,29%	72,39%	74,24%	67,31%	24,77%	20,54%	23,58%	18,43%	22,15%	38,05%	24,59%
58	ΔΗΜΟΣ ΜΥΚΗΣ	3	41,78%	40,21%	49,01%	62,83%	63,50%	63,83%	53,53%	32,50%	42,41%	30,87%	30,43%	31,69%	41,64%	34,93%
59	ΔΗΜΟΣ ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	3	35,50%	49,50%	56,78%	55,24%	65,80%	64,24%	54,51%	50,76%	54,39%	50,51%	45,82%	52,24%	52,63%	51,06%
60	ΔΗΜΟΣ ΜΩΛΟΥ-ΑΓΙΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ	3	66,02%	55,75%	51,26%	60,39%	54,20%	68,19%	59,30%	44,42%	49,20%	46,14%	41,95%	49,68%	53,48%	47,48%
61	ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΖΙΧΝΗΣ	3	56,80%	62,32%	75,34%	75,09%	77,08%	61,99%	68,10%	35,16%	40,85%	34,69%	29,19%	35,87%	38,99%	35,79%
62	ΔΗΜΟΣ ΝΕΣΤΟΥ	3	45,54%	49,05%	48,18%	34,37%	75,24%	73,00%	54,23%	33,84%	29,37%	29,24%	28,48%	38,43%	39,83%	33,20%
63	ΔΗΜΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΣΚΟΥΦΑ	3	51,58%	27,01%	28,72%	56,04%	60,61%	46,75%	45,12%	24,93%	32,35%	26,89%	40,96%	42,35%	44,35%	35,31%
64	ΔΗΜΟΣ ΝΟΤΙΟΥ ΠΗΛΙΟΥ	3	70,35%	55,15%	55,28%	64,84%	62,30%	60,64%	61,43%	58,56%	54,80%	52,55%	55,08%	50,28%	55,64%	54,49%
65	ΔΗΜΟΣ ΞΗΡΟΜΕΡΟΥ	3	65,14%	68,32%	75,66%	74,07%	69,40%	53,29%	67,65%	22,36%	28,06%	42,18%	38,07%	32,84%	39,05%	33,76%
66	ΔΗΜΟΣ ΞΥΛΟΚΑΣΤΡΟΥ-ΕΥΡΩΣΤΙΝΗΣ	3	62,00%	61,64%	70,72%	69,82%	74,92%	77,98%	69,51%	47,74%	50,66%	48,45%	47,19%	48,04%	53,82%	49,32%
67	ΔΗΜΟΣ ΟΙΧΑΛΙΑΣ	3	56,31%	69,59%	74,76%	66,90%	54,82%	71,29%	65,61%	36,89%	35,93%	38,00%	33,98%	34,16%	38,97%	36,32%
68	ΔΗΜΟΣ ΟΡΧΟΜΕΝΟΥ	3	29,15%	51,11%	61,58%	64,27%	67,88%	71,36%	57,56%	43,63%	52,95%	56,43%	53,28%	51,96%	59,09%	52,89%
69	ΔΗΜΟΣ ΠΑΛΑΜΑ	3	68,15%	77,91%	79,80%	79,95%	89,44%	86,49%	80,29%	28,80%	38,28%	42,07%	40,72%	42,12%	50,35%	40,39%
70	ΔΗΜΟΣ ΠΑΡΓΑΣ	3	49,49%	46,93%	51,69%	56,50%	65,90%	51,86%	53,73%	40,03%	59,22%	55,84%	51,70%	50,41%	54,13%	51,89%
71	ΔΗΜΟΣ ΠΗΝΕΙΟΥ	3	44,92%	50,34%	53,48%	59,64%	75,64%	73,59%	59,60%	36,84%	39,62%	33,08%	33,09%	30,84%	30,52%	34,00%
72	ΔΗΜΟΣ ΠΛΑΤΑΝΙΑ	3	69,13%	61,32%	72,32%	60,90%	72,17%	69,32%	67,53%	61,55%	69,41%	60,75%	59,53%	62,22%	64,75%	63,03%
73	ΔΗΜΟΣ ΠΡΟΣΟΤΣΑΝΗΣ	3	54,19%	56,38%	54,91%	64,88%	64,58%	60,64%	59,26%	39,84%	44,69%	46,80%	47,21%	45,26%	50,70%	45,75%
74	ΔΗΜΟΣ ΠΥΔΝΑΣ-ΚΟΛΙΝΔΡΟΥ	3	63,03%	44,58%	42,93%	56,62%	66,34%	67,31%	56,80%	57,72%	58,53%	52,81%	40,81%	50,86%	55,11%	52,64%

Π.Β.2. Δείκτες αυτονομίας και λειτουργικής αυτονομίας κατά δήμο και κατηγορία (2012-2017)

(συνέχεια)

α/α	Δήμος	Κατηγ Κλεισθόνη	Δείκτης Αυτονομίας (%)							Δείκτης Λειτουργικής Αυτονομίας (%)							
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	Μ.Ο. 2012-2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Μ.Ο. 2012-2017	
75	ΔΗΜΟΣ ΠΥΛΗΣ	3	71,84%	54,40%	83,36%	84,79%	77,69%	66,17%	73,04%	18,31%	21,46%	30,51%	32,45%	35,95%	44,40%	30,51%	
76	ΔΗΜΟΣ ΠΥΛΟΥ-ΝΕΣΤΟΡΟΣ	3	47,63%	59,35%	65,58%	56,44%	71,37%	56,61%	59,50%	48,06%	46,37%	50,58%	57,67%	55,70%	47,57%	50,99%	
77	ΔΗΜΟΣ ΡΑΦΗΝΑΣ-ΠΙΚΕΡΜΙΟΥ	3	78,52%	70,34%	80,73%	79,02%	80,12%	83,17%	78,65%	79,02%	77,98%	76,57%	77,52%	78,39%	80,26%	78,29%	
78	ΔΗΜΟΣ ΡΗΓΑ ΦΕΡΑΙΟΥ	3	58,52%	37,22%	44,05%	47,40%	52,95%	60,42%	50,09%	34,87%	30,49%	27,13%	36,84%	34,15%	35,76%	33,21%	
79	ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΒΙΩΝ-ΒΕΛΒΕΝΤΟΥ	3	46,25%	54,82%	38,40%	49,37%	69,10%	63,32%	53,54%	21,39%	33,35%	30,61%	26,09%	27,22%	27,94%	27,77%	
80	ΔΗΜΟΣ ΣΗΤΕΙΑΣ	3	65,85%	69,08%	51,44%	62,72%	73,93%	69,05%	65,35%	59,78%	67,27%	57,00%	58,16%	60,17%	60,46%	60,48%	
81	ΔΗΜΟΣ ΣΙΘΩΝΙΑΣ	3	57,91%	24,86%	34,53%	55,59%	37,82%	25,92%	39,44%	82,51%	80,70%	80,64%	76,39%	78,26%	82,77%	80,21%	
82	ΔΗΜΟΣ ΣΙΚΥΩΝΙΩΝ	3	68,36%	73,38%	69,17%	62,24%	76,63%	76,02%	70,97%	44,44%	46,18%	43,10%	45,42%	48,45%	53,32%	46,82%	
83	ΔΗΜΟΣ ΣΙΝΤΙΚΗΣ	3	65,21%	72,32%	71,04%	77,80%	81,96%	77,23%	74,26%	31,23%	33,29%	36,75%	34,52%	39,25%	45,08%	36,68%	
84	ΔΗΜΟΣ ΣΚΥΔΡΑΣ	3	66,77%	61,29%	74,47%	73,93%	79,53%	69,28%	70,88%	39,99%	35,23%	37,90%	41,63%	36,99%	44,12%	39,31%	
85	ΔΗΜΟΣ ΣΟΥΛΙΟΥ	3	61,31%	66,57%	69,70%	64,74%	68,30%	68,48%	66,52%	43,78%	39,93%	39,60%	43,44%	42,19%	51,12%	43,34%	
86	ΔΗΜΟΣ ΣΟΥΦΛΙΟΥ	3	46,32%	48,95%	42,90%	61,56%	64,66%	69,56%	55,66%	35,32%	45,44%	41,51%	43,14%	36,01%	44,70%	41,02%	
87	ΔΗΜΟΣ ΣΟΦΑΔΩΝ	3	64,86%	72,54%	71,04%	78,77%	77,63%	67,47%	72,05%	36,80%	38,12%	38,74%	36,51%	37,23%	40,47%	37,98%	
88	ΔΗΜΟΣ ΣΤΥΛΙΔΑΣ	3	58,28%	43,21%	53,61%	68,07%	55,95%	59,21%	56,39%	54,74%	56,41%	52,51%	44,97%	45,80%	47,24%	50,28%	
89	ΔΗΜΟΣ ΤΑΝΑΓΡΑΣ	3	79,16%	59,62%	82,91%	80,58%	90,73%	83,95%	79,49%	74,16%	76,83%	76,46%	74,44%	75,13%	78,27%	75,88%	
90	ΔΗΜΟΣ ΤΕΜΠΩΝ	3	61,56%	59,61%	66,81%	59,23%	57,69%	62,72%	61,27%	39,91%	48,24%	45,32%	31,49%	31,79%	35,73%	38,75%	
91	ΔΗΜΟΣ ΤΟΠΕΙΡΟΥ	3	52,06%	54,30%	51,26%	58,94%	75,78%	68,26%	60,10%	36,84%	43,10%	39,81%	32,33%	37,16%	39,85%	38,18%	
92	ΔΗΜΟΣ ΦΑΙΣΤΟΥ	3	54,73%	52,87%	63,95%	57,23%	57,85%	67,16%	58,97%	27,98%	25,33%	20,97%	19,88%	35,15%	39,55%	28,14%	
93	ΔΗΜΟΣ ΦΑΡΚΑΔΟΝΑΣ	3	61,85%	73,03%	70,25%	75,69%	80,46%	72,92%	72,37%	27,51%	24,36%	18,53%	27,24%	48,47%	37,37%	30,58%	
94	ΔΗΜΟΣ ΦΑΡΣΑΛΩΝ	3	58,39%	66,45%	60,41%	71,58%	77,49%	75,80%	68,36%	41,31%	39,92%	38,80%	40,99%	44,37%	51,84%	42,87%	
3	Μέσος		58,56%	57,90%	60,04%	63,42%	70,57%	68,01%	63,08%	43,05%	46,39%	44,44%	43,37%	45,29%	49,63%	45,36%	
	Διάμεσος		59,29%	59,18%	61,03%	64,10%	72,20%	68,52%	61,88%	41,16%	45,06%	43,24%	41,59%	43,08%	47,56%	43,31%	
	Min		29,15%	24,86%	24,40%	30,52%	37,82%	25,92%	39,44%	17,23%	16,61%	14,39%	13,84%	19,70%	21,90%	20,11%	
	Max		82,37%	79,87%	89,65%	84,79%	90,95%	87,50%	85,15%	87,02%	89,59%	85,29%	86,60%	87,47%	88,62%	87,43%	
	Εύρος		53,22%	55,01%	65,25%	54,26%	53,13%	61,58%	45,71%	45,71%	69,79%	72,99%	70,91%	72,75%	67,78%	66,72%	67,32%
	Τυπική απόκλιση		10,40%	11,57%	12,85%	11,06%	9,04%	9,21%	8,29%	8,29%	15,20%	14,93%	14,14%	13,98%	12,92%	12,52%	13,46%

## Π.Β.2. Δείκτες αυτονομίας και λειτουργικής αυτονομίας κατά δήμο και κατηγορία (2012-2017)

(συνέχεια)

α/α	Δήμος	Κατηγ Κλεισθόνη	Δείκτης Αυτονομίας (%)							Δείκτης Λειτουργικής Αυτονομίας (%)						
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	Μ.Ο. 2012-2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Μ.Ο. 2012-2017
<b>4.</b>	<b>Μικροί Ηπειρ. και Ορεινοί Δήμοι (&lt; 10.000)</b>															
1	ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	4	59,66%	53,29%	74,47%	71,30%	72,29%	73,11%	67,35%	61,01%	68,74%	58,29%	57,89%	56,43%	67,88%	61,71%
2	ΔΗΜΟΣ ΑΓΡΑΦΩΝ	4	35,77%	53,24%	58,44%	58,91%	65,03%	63,56%	55,83%	11,52%	11,26%	13,54%	16,92%	22,52%	33,21%	18,16%
3	ΔΗΜΟΣ ΑΜΑΡΙΟΥ	4	40,37%	46,87%	40,90%	31,57%	50,47%	66,38%	46,09%	22,77%	24,73%	16,62%	19,30%	34,41%	52,76%	28,43%
4	ΔΗΜΟΣ ΑΜΦΙΠΟΛΗΣ	4	58,31%	66,24%	57,96%	67,09%	67,84%	70,89%	64,72%	42,39%	48,58%	44,93%	39,88%	38,66%	42,93%	42,90%
5	ΔΗΜΟΣ ΑΝΩΓΕΙΩΝ	4	41,27%	34,23%	38,60%	37,48%	59,72%	51,05%	43,72%	34,25%	36,17%	39,03%	32,24%	34,48%	44,83%	36,83%
6	ΔΗΜΟΣ ΑΡΓΙΘΕΑΣ	4	64,88%	70,98%	82,62%	80,22%	74,91%	75,59%	74,87%	12,13%	12,45%	19,29%	17,03%	15,81%	38,21%	19,15%
7	ΔΗΜΟΣ ΒΙΑΝΝΟΥ	4	63,01%	35,88%	42,17%	66,19%	55,71%	42,08%	50,84%	51,47%	60,85%	44,58%	49,91%	55,99%	59,99%	53,80%
8	ΔΗΜΟΣ ΒΟΡΕΙΩΝ ΤΖΟΥΜΕΡΚΩΝ	4	43,33%	49,56%	51,80%		59,24%	48,62%	50,51%	26,98%	40,59%	33,47%		25,39%	40,01%	33,29%
9	ΔΗΜΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΑΡΑΙΣΚΑΚΗ	4	44,96%	54,57%	59,32%	59,68%	67,27%	63,34%	58,19%	24,84%	25,56%	25,28%	18,94%	19,57%	33,32%	24,58%
10	ΔΗΜΟΣ ΔΕΣΚΑΤΗΣ	4	40,67%	39,41%	46,98%	52,86%	56,41%	67,03%	50,56%	35,53%	40,75%	37,53%	36,21%	36,91%	47,80%	39,12%
11	ΔΗΜΟΣ ΔΙΣΤΟΜΟΥ-ΑΡΑΧΟΒΑΣ-ΑΝΤΙΚΥΡΑ	4	57,15%	58,15%	66,97%	72,24%	77,12%	73,36%	67,50%	44,28%	50,56%	46,89%	48,63%	51,78%	62,44%	50,77%
12	ΔΗΜΟΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΝΗΣ	4	47,29%	56,38%	72,49%	73,06%	73,79%	70,08%	65,52%	44,36%	32,18%	32,14%	37,80%	41,11%	44,60%	38,70%
13	ΔΗΜΟΣ ΔΩΔΩΝΗΣ	4	51,36%	61,07%	57,73%	74,67%	66,18%	70,32%	63,55%	42,39%	42,74%	41,06%	38,24%	35,60%	48,25%	41,38%
14	ΔΗΜΟΣ ΕΠΙΔΑΥΡΟΥ	4	65,65%	47,53%	70,54%	68,71%	71,29%	61,45%	64,19%	34,72%	32,99%	16,25%	28,69%	39,33%	48,77%	33,46%
15	ΔΗΜΟΣ ΕΡΥΜΑΝΘΟΥ	4	41,58%	30,87%	45,57%	47,95%	55,66%	46,08%	44,62%	39,64%	32,92%	33,88%	35,79%	36,94%	41,23%	36,73%
16	ΔΗΜΟΣ ΖΑΓΟΡΑΣ-ΜΟΥΡΕΣΙΟΥ	4	73,19%	61,62%	60,86%	70,51%	74,72%	69,76%	68,44%	57,64%	57,33%	57,12%	57,13%	55,26%	63,44%	57,99%
17	ΔΗΜΟΣ ΖΑΓΟΡΙΟΥ	4	36,23%	50,41%	51,70%	54,15%	66,66%	61,92%	53,51%	31,73%	47,55%	30,21%	39,17%	34,99%	44,73%	38,06%
18	ΔΗΜΟΣ ΖΑΧΑΡΩΣ	4	59,55%	67,70%	63,91%	67,80%	63,85%	60,97%	63,96%	38,78%	24,93%	20,00%	23,09%	28,14%	31,61%	27,76%
19	ΔΗΜΟΣ ΘΕΡΜΟΥ	4	55,14%	66,49%	67,92%	74,39%	73,63%	72,68%	68,37%	26,51%	32,97%	30,88%	29,10%	31,46%	42,83%	32,29%
20	ΔΗΜΟΣ ΚΑΝΤΑΝΟΥ-ΞΕΛΙΝΟΥ	4	52,41%	68,27%	63,90%	55,70%	61,62%	63,91%	60,97%	13,17%	32,58%	35,82%	36,36%	36,75%	49,84%	34,09%
21	ΔΗΜΟΣ ΚΑΤΩ ΝΕΥΡΟΚΟΠΙΟΥ	4	46,59%	38,63%	60,03%	70,96%	68,28%	68,46%	58,82%	46,91%	49,95%	61,27%	54,08%	53,16%	55,88%	53,54%
22	ΔΗΜΟΣ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΤΖΟΥΜΕΡΚΩΝ	4	48,08%	66,06%	72,19%	62,62%	65,48%	64,15%	63,10%	18,56%	24,20%	34,30%	28,61%	35,09%	44,78%	30,92%
23	ΔΗΜΟΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ	4	54,42%	58,36%	71,05%	59,20%	71,70%	60,48%	62,54%	23,91%	32,34%	27,82%	29,34%	29,47%	37,01%	29,98%
24	ΔΗΜΟΣ ΛΙΜΝΗΣ ΠΛΑΣΤΗΡΑ	4	55,60%	49,58%	40,45%	30,67%	55,82%	75,26%	51,23%	37,16%	33,67%	31,50%	33,26%	38,44%	44,86%	36,48%
25	ΔΗΜΟΣ ΜΕΤΣΟΒΟΥ	4	56,39%	52,78%	38,97%	49,62%	53,83%	47,18%	49,80%	53,05%	50,03%	51,41%	48,33%	48,53%	53,56%	50,82%

## Π.Β.2. Δείκτες αυτονομίας και λειτουργικής αυτονομίας κατά δήμο και κατηγορία (2012-2017)

(συνέχεια)

α/α	Δήμος	Κατηγ Κλεισθόνη	Δείκτης Αυτονομίας (%)							Δείκτης Λειτουργικής Αυτονομίας (%)						
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012- 2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012- 2017
26	ΔΗΜΟΣ ΝΕΜΕΑΣ	4	72,87%	73,58%	57,93%	59,62%	75,01%	78,29%	69,55%	46,84%	48,29%	48,40%	48,00%	48,19%	57,16%	49,48%
27	ΔΗΜΟΣ ΝΕΣΤΟΡΙΟΥ	4	45,00%	54,93%	67,27%	78,15%	75,38%	77,61%	66,39%	26,43%	33,98%	31,07%	28,22%	22,17%	41,58%	30,57%
28	ΔΗΜΟΣ ΝΟΤΙΑΣ ΚΥΝΟΥΡΙΑΣ	4	64,91%	56,30%	52,52%	53,32%	61,05%	65,39%	58,92%	50,40%	49,53%	46,44%	45,08%	47,18%	56,68%	49,22%
29	ΔΗΜΟΣ ΟΡΟΠΕΔΙΟΥ ΛΑΣΙΘΙΟΥ	4	61,90%	61,53%	41,43%	47,31%	76,05%	78,80%	61,17%	31,49%	32,32%	29,89%	20,44%	29,53%	51,21%	32,48%
30	ΔΗΜΟΣ ΠΑΡΑΝΕΣΤΙΟΥ	4	53,88%	64,29%	52,73%	59,11%	73,78%	66,89%	61,78%	35,09%	42,16%	40,40%	30,74%	36,04%	47,53%	38,66%
31	ΔΗΜΟΣ ΠΡΕΣΠΩΝ	4	41,76%	47,01%	70,97%	59,47%	50,07%	63,40%	55,45%	26,54%	45,57%	52,48%	45,86%	25,99%	42,01%	39,74%
32	ΔΗΜΟΣ ΠΩΓΩΝΙΟΥ	4	54,46%	57,80%	59,44%	58,92%	69,27%	75,87%	62,62%	18,66%	19,75%	35,49%	25,63%	24,97%	48,50%	28,83%
33	ΔΗΜΟΣ ΣΦΑΚΙΩΝ	4	50,05%	57,07%	36,93%	42,90%	66,47%	44,94%	49,73%	39,25%	33,61%	26,33%	21,98%	45,19%	55,41%	36,96%
34	ΔΗΜΟΣ ΤΡΟΙΖΗΝΙΑΣ-ΜΕΘΑΝΩΝ	4	46,39%	63,29%	50,42%	51,07%	54,15%	66,01%	55,22%	65,59%	65,74%	51,01%	46,56%	49,59%	47,58%	54,35%
35	ΔΗΜΟΣ ΦΙΛΙΑΤΩΝ	4	49,27%	54,72%	48,59%	60,03%	62,60%	60,83%	56,00%	20,67%	27,29%	29,23%	28,65%	25,26%	45,70%	29,47%
4	Μέσος		52,38%	55,11%	57,02%	59,63%	65,50%	64,73%	59,02%	35,33%	38,42%	36,40%	35,21%	36,87%	47,66%	38,31%
	Διάμεσος		52,41%	56,30%	57,96%	59,55%	66,47%	66,01%	60,97%	35,09%	33,98%	34,30%	34,52%	36,04%	47,53%	36,83%
	Min		35,77%	30,87%	36,93%	30,67%	50,07%	42,08%	43,72%	11,52%	11,26%	13,54%	16,92%	15,81%	31,61%	18,16%
	Max		73,19%	73,58%	82,62%	80,22%	77,12%	78,80%	74,87%	65,59%	68,74%	61,27%	57,89%	56,43%	67,88%	61,71%
	Εύρος		37,42%	42,71%	45,69%	49,55%	27,05%	36,72%	31,14%	54,07%	57,47%	47,73%	40,97%	40,62%	36,27%	43,54%
	Τυπική απόκλιση		9,77%	10,57%	12,09%	12,53%	8,01%	9,91%	7,80%	13,88%	13,69%	12,37%	11,78%	11,02%	8,65%	10,74%
5.	Μεγ. και Μεσ. Νησιωτ. Δήμοι (> 3.500 κάτ.)															
	3.500 - 15.000 κάτοικοι	5α														
1	ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΙΝΑΣ	5α	64,86%	45,41%	60,94%	64,79%	66,32%	63,98%	61,05%	69,59%	76,94%	74,91%	75,12%	77,06%	77,58%	75,20%
2	ΔΗΜΟΣ ΑΝΔΡΟΥ	5α	45,05%	38,67%	31,20%	54,09%	55,18%	52,91%	46,18%	53,19%	63,87%	55,38%	59,88%	57,78%	66,16%	59,38%
3	ΔΗΜΟΣ ΘΑΣΟΥ	5α	58,91%	46,12%	62,88%	61,48%	62,06%	60,37%	58,64%	58,10%	61,44%	64,80%	64,17%	62,86%	67,27%	63,11%
4	ΔΗΜΟΣ ΙΚΑΡΙΑΣ	5α	58,66%	54,73%	55,30%	64,15%	65,94%	62,38%	60,19%	37,92%	45,82%	45,02%	35,72%	39,81%	45,79%	41,68%
5	ΔΗΜΟΣ ΚΑΡΠΑΘΟΥ	5α	55,42%	73,96%	78,87%	78,12%	78,04%	77,70%	73,69%	63,94%	75,26%	73,09%	54,25%	50,39%	52,33%	61,54%
6	ΔΗΜΟΣ ΚΥΘΗΡΩΝ	5α	67,78%	78,61%	72,35%	77,41%	74,06%	70,46%	73,45%	27,43%	48,75%	39,99%	50,12%	37,81%	42,19%	41,05%
7	ΔΗΜΟΣ ΛΕΡΟΥ	5α	64,76%	72,96%	69,96%	59,21%	68,97%	55,56%	65,24%	35,05%	40,81%	39,13%	39,26%	39,21%	47,74%	40,20%

## Π.Β.2. Δείκτες αυτονομίας και λειτουργικής αυτονομίας κατά δήμο και κατηγορία (2012-2017)

(συνέχεια)

α/α	Δήμος	Κατηγ Κλεισθένη	Δείκτης Αυτονομίας (%)							Δείκτης Λειτουργικής Αυτονομίας (%)						
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012-2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012-2017
8	ΔΗΜΟΣ ΜΗΛΟΥ	5α	60,33%	64,16%	68,40%	70,69%	67,62%	60,16%	65,23%	62,68%	55,39%	55,66%	60,45%	55,40%	61,77%	58,56%
9	ΔΗΜΟΣ ΜΥΚΟΝΟΥ	5α	79,23%	80,12%	81,75%	83,45%	81,61%	83,07%	81,54%	77,82%	77,60%	76,21%	74,49%	77,37%	82,31%	77,63%
10	ΔΗΜΟΣ ΠΑΡΟΥ	5α	61,04%	63,94%	64,84%	64,03%	74,27%	72,90%	66,84%	70,86%	70,80%	68,56%	67,79%	65,05%	71,13%	69,03%
11	ΔΗΜΟΣ ΠΟΡΟΥ	5α	69,00%	68,92%	79,04%	76,42%	72,77%	64,29%	71,74%	57,87%	63,82%	63,17%	63,16%	62,65%	67,15%	62,97%
12	ΔΗΜΟΣ ΣΚΙΑΘΟΥ	5α	75,06%	68,39%	80,67%	83,39%	81,10%	69,61%	76,37%	71,25%	74,55%	75,22%	74,85%	70,74%	73,68%	73,38%
13	ΔΗΜΟΣ ΣΚΟΠΕΛΟΥ	5α	53,04%	42,45%	68,50%	72,90%	56,46%	60,38%	58,96%	47,34%	52,05%	52,47%	50,04%	52,83%	53,70%	51,41%
14	ΔΗΜΟΣ ΣΠΕΤΣΩΝ	5α	68,24%	72,48%	57,60%	65,64%	56,85%	56,73%	62,92%	68,91%	72,00%	70,52%	69,10%	69,40%	75,94%	70,98%
15	ΔΗΜΟΣ ΤΗΝΟΥ	5α	51,62%	47,38%	52,15%	55,21%	76,31%	69,40%	58,68%	75,07%	68,34%	66,05%	61,45%	61,29%	64,83%	66,17%
5α	Μέσος		62,20%	61,22%	65,63%	68,73%	69,17%	65,33%	65,38%	58,47%	63,16%	61,34%	59,99%	58,64%	63,30%	60,82%
	Διάμεσος		61,04%	64,16%	68,40%	65,64%	68,97%	63,98%	65,23%	62,68%	63,87%	64,80%	61,45%	61,29%	66,16%	62,97%
	Min		45,05%	38,67%	31,20%	54,09%	55,18%	52,91%	46,18%	27,43%	40,81%	39,13%	35,72%	37,81%	42,19%	40,20%
	Max		79,23%	80,12%	81,75%	83,45%	81,61%	83,07%	81,54%	77,82%	77,60%	76,21%	75,12%	77,37%	82,31%	77,63%
5α	Εύρος		34,18%	41,45%	50,55%	29,35%	26,43%	30,17%	35,36%	50,40%	36,79%	37,07%	39,40%	39,56%	40,12%	37,43%
	Τυπική απόκλιση		9,05%	14,11%	13,33%	9,58%	8,74%	8,44%	8,91%	15,43%	12,05%	12,74%	12,19%	12,85%	12,38%	12,35%
	> 15.000 κάτοικοι	5β														
16	ΔΗΜΟΣ ΘΗΡΑΣ	5β	61,98%	56,00%	65,43%	64,66%	66,90%	68,33%	63,88%	69,89%	72,43%	72,46%	73,01%	71,12%	76,15%	72,51%
17	ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΥΜΝΙΩΝ	5β	51,70%	58,70%	63,54%	70,28%	73,37%	74,27%	65,31%	47,03%	53,96%	44,87%	25,78%	28,39%	30,73%	38,46%
18	ΔΗΜΟΣ ΚΩ	5β	67,12%	66,34%	67,10%	62,66%	71,57%	78,06%	68,81%	75,12%	74,89%	76,23%	58,01%	63,49%	70,93%	69,78%
19	ΔΗΜΟΣ ΛΗΜΝΟΥ	5β	38,73%	51,43%	59,29%	41,08%	47,75%	61,60%	49,98%	56,02%	56,85%	55,99%	50,71%	53,59%	58,11%	55,21%
20	ΔΗΜΟΣ ΝΑΞΟΥ ΚΑΙ ΜΙΚΡΩΝ ΚΥΚΛΑΔΩΝ	5β	57,52%	60,70%	52,97%	50,86%	60,59%	68,24%	58,48%	60,77%	59,97%	62,25%	54,65%	52,16%	57,50%	57,88%
21	ΔΗΜΟΣ ΣΑΛΑΜΙΝΑΣ	5β	64,21%	36,04%	65,42%	72,70%	70,51%	57,59%	61,08%	65,20%	58,86%	54,83%	62,34%	65,76%	69,99%	62,83%
5β	Μέσος		56,88%	54,87%	62,29%	60,37%	65,11%	68,02%	61,26%	62,34%	62,83%	61,10%	54,08%	55,75%	60,57%	59,45%
	Διάμεσος		59,75%	57,35%	64,48%	63,66%	68,70%	68,28%	62,48%	62,99%	59,41%	59,12%	56,33%	58,54%	64,05%	60,36%

## Π.Β.2. Δείκτες αυτονομίας και λειτουργικής αυτονομίας κατά δήμο και κατηγορία (2012-2017)

(συνέχεια)

α/α	Δήμος	Κατηγ Κλεισθένη	Δείκτης Αυτονομίας (%)							Δείκτης Λειτουργικής Αυτονομίας (%)						
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012- 2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012- 2017
5β	Min		38,73%	36,04%	52,97%	41,08%	47,75%	57,59%	49,98%	47,03%	53,96%	44,87%	25,78%	28,39%	30,73%	38,46%
	Max		67,12%	66,34%	67,10%	72,70%	73,37%	78,06%	68,81%	75,12%	74,89%	76,23%	73,01%	71,12%	76,15%	72,51%
	Εύρος		28,39%	30,30%	14,13%	31,62%	25,63%	20,47%	18,83%	28,09%	20,93%	31,37%	47,23%	42,73%	45,42%	34,05%
	Τυπική απόκλιση		10,40%	10,47%	5,30%	12,14%	9,64%	7,62%	6,56%	10,05%	8,67%	11,73%	15,84%	15,25%	16,40%	12,24%
5	<b>Σύνολα Κατ. 5 - Μεγ. &amp; Μεσ. Νησιωτ. Δήμοι</b>															
	Μέσος		60,68%	59,40%	64,68%	66,34%	68,01%	66,10%	64,20%	59,57%	63,07%	61,28%	58,30%	57,82%	62,52%	60,43%
	Διάμεσος		61,04%	60,70%	65,42%	64,79%	68,97%	64,29%	63,88%	62,68%	63,82%	63,17%	60,45%	61,29%	66,16%	62,83%
	Min		38,73%	36,04%	31,20%	41,08%	47,75%	52,91%	46,18%	27,43%	40,81%	39,13%	25,78%	28,39%	30,73%	38,46%
	Max		79,23%	80,12%	81,75%	83,45%	81,61%	83,07%	81,54%	77,82%	77,60%	76,23%	75,12%	77,37%	82,31%	77,63%
	Εύρος		40,50%	44,08%	50,55%	42,37%	33,86%	30,17%	35,36%	50,40%	36,79%	37,10%	49,34%	48,97%	51,59%	39,17%
	Τυπική απόκλιση		9,51%	13,24%	11,57%	10,77%	8,96%	8,12%	8,36%	13,97%	10,98%	12,17%	13,20%	13,25%	13,27%	12,03%
<b>6.</b>	<b>Μικροί Νησιωτ. Δήμοι (&lt; 3.500 κατ.)</b>															
1	ΔΗΜΟΣ ΑΓΑΘΟΝΗΣΙΟΥ	6	47,33%	19,05%	41,23%	82,98%	86,90%	90,31%	61,30%	32,42%	30,56%	34,89%	17,65%	16,81%	50,98%	30,55%
2	ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΟΥ ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΥ	6	50,00%	67,34%	64,12%	70,32%	72,37%	75,94%	66,68%	25,68%	36,92%	29,02%	21,93%	25,30%	51,40%	31,71%
3	ΔΗΜΟΣ ΑΓΚΙΣΤΡΙΟΥ	6	73,21%	44,15%	38,54%	50,75%	56,64%	68,26%	55,26%	57,49%	61,71%	58,12%	57,71%	57,81%	61,85%	59,11%
4	ΔΗΜΟΣ ΑΛΟΝΝΗΣΟΥ	6	60,35%	62,71%	45,38%	75,30%	72,84%	62,09%	63,11%	40,86%	38,70%	41,88%	43,27%	47,84%	56,99%	44,92%
5	ΔΗΜΟΣ ΑΜΟΡΓΟΥ	6	42,03%	41,17%	43,46%	61,32%	50,42%	62,55%	50,16%	43,65%	45,67%	48,87%	56,94%	52,38%	62,66%	51,70%
6	ΔΗΜΟΣ ΑΝΑΦΗΣ	6	71,62%	68,22%	68,33%	71,12%	79,50%	76,77%	72,59%	38,00%	39,83%	37,25%	37,51%	33,60%	55,72%	40,32%
7	ΔΗΜΟΣ ΑΝΤΙΠΑΡΟΥ	6	71,36%	78,48%	83,84%	82,24%	80,98%	81,39%	79,72%	62,77%	62,86%	61,96%	59,47%	57,40%	68,98%	62,24%
8	ΔΗΜΟΣ ΑΣΤΥΠΑΛΛΑΙΑΣ	6	67,52%	58,60%	78,56%	78,89%	76,13%	76,69%	72,73%	34,05%	46,96%	47,61%	55,50%	35,44%	46,92%	44,41%
9	ΔΗΜΟΣ ΓΑΥΔΟΥ	6	40,15%					81,44%	60,79%	5,53%					49,75%	27,64%
10	ΔΗΜΟΣ ΕΛΑΦΟΝΗΣΟΥ	6	63,87%	76,86%	64,65%	73,83%	77,96%	81,33%	73,08%	43,98%	46,44%	40,11%	33,62%	41,99%	62,72%	44,81%
11	ΔΗΜΟΣ ΙΗΤΩΝ	6	50,98%	55,97%	60,42%	77,87%	72,14%	63,05%	63,40%	53,30%	60,79%	58,09%	57,90%	60,94%	68,73%	59,96%
12	ΔΗΜΟΣ ΙΘΑΚΗΣ	6	66,13%	71,53%	74,83%	72,61%	74,53%	76,36%	72,67%	42,21%	42,10%	50,28%	47,90%	50,40%	53,39%	47,71%

## Π.Β.2. Δείκτες αυτονομίας και λειτουργικής αυτονομίας κατά δήμο και κατηγορία (2012-2017)

(συνέχεια)

α/α	Δήμος	Κατηγ Κλεισθένη	Δείκτης Αυτονομίας (%)							Δείκτης Λειτουργικής Αυτονομίας (%)						
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	Μ.Ο. 2012-2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Μ.Ο. 2012-2017
13	ΔΗΜΟΣ ΚΑΣΟΥ	6	61,56%	71,74%	83,33%	75,03%	82,37%	84,56%	76,43%	32,83%	39,93%	42,94%	9,14%	21,37%	37,81%	30,67%
14	ΔΗΜΟΣ ΚΕΑΣ	6	48,47%	66,37%	67,30%	54,97%	64,50%	70,08%	61,95%	44,28%	45,65%	51,78%	51,72%	50,38%	60,09%	50,65%
15	ΔΗΜΟΣ ΚΙΜΩΛΟΥ	6	72,49%	74,50%	80,35%	81,66%	78,44%	84,85%	78,71%	8,87%	48,15%	37,76%	46,08%	44,60%	61,06%	41,09%
16	ΔΗΜΟΣ ΚΥΘΟΥ	6	63,70%	69,78%	75,54%	75,43%	75,14%	62,96%	70,42%	54,11%	57,18%	49,53%	50,38%	50,78%	64,05%	54,34%
17	ΔΗΜΟΣ ΛΕΙΨΩΝ	6	46,13%	54,59%	70,72%	62,16%	72,73%	86,72%	65,51%	33,65%	32,54%	30,60%	33,90%	35,49%	44,94%	35,19%
18	ΔΗΜΟΣ ΜΕΓΑΝΗΣΙΟΥ	6	55,77%	58,53%	59,23%	57,73%	65,06%	73,74%	61,68%	100,00%	26,92%	32,82%	34,13%	39,89%	52,91%	47,78%
19	ΔΗΜΟΣ ΜΕΓΙΣΤΗΣ	6	62,92%	59,06%	57,75%	59,29%	83,70%	80,33%	67,17%	38,32%	37,83%	31,82%	26,85%	25,61%	43,58%	34,00%
20	ΔΗΜΟΣ ΝΙΣΥΡΟΥ	6	61,28%	64,26%	51,69%	58,40%	76,02%	83,28%	65,82%	53,83%	59,24%	68,05%	50,51%	53,89%	66,71%	58,71%
21	ΔΗΜΟΣ ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ	6	73,27%	68,79%	77,02%	76,25%	79,04%	80,64%	75,84%	21,23%	26,78%	21,72%	25,32%	22,72%	52,70%	28,41%
22	ΔΗΜΟΣ ΠΑΞΩΝ	6	45,63%	77,40%	62,67%	54,59%	74,54%	66,72%	63,59%	53,87%	53,68%	46,65%	50,64%	48,51%	56,61%	51,66%
23	ΔΗΜΟΣ ΠΑΤΜΟΥ	6	63,89%	66,65%	51,05%	64,20%	70,81%	66,19%	63,80%	48,62%	50,19%	46,05%	45,48%	48,07%	54,39%	48,80%
24	ΔΗΜΟΣ ΣΑΜΟΘΡΑΚΗΣ	6	64,76%	59,73%	70,61%	55,55%	53,74%	50,34%	59,12%	38,96%	36,39%	40,10%	40,35%	41,40%	50,49%	41,28%
25	ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΙΦΟΥ	6	58,56%	70,34%	73,15%	77,27%	71,94%	77,73%	71,50%	21,21%	48,14%	28,06%	53,08%	38,09%	57,95%	41,09%
26	ΔΗΜΟΣ ΣΙΚΙΝΟΥ	6	66,72%	72,29%	63,81%	73,91%	80,20%	82,66%	73,26%	18,41%	30,07%	24,07%	24,67%	30,75%	54,95%	30,49%
27	ΔΗΜΟΣ ΣΙΦΝΟΥ	6	65,24%	60,70%	68,07%	60,47%	76,23%	72,94%	67,27%	53,74%	62,05%	64,26%	56,56%	57,36%	65,00%	59,83%
28	ΔΗΜΟΣ ΣΚΥΡΟΥ	6	39,36%	42,76%	46,30%	58,18%	69,52%	70,56%	54,45%	38,82%	43,96%	42,88%	59,80%	46,94%	56,39%	48,13%
29	ΔΗΜΟΣ ΣΥΜΗΣ	6	62,09%	52,46%	56,35%	71,21%	70,53%	69,23%	63,64%	60,79%	61,11%	52,24%	36,42%	38,35%	37,86%	47,79%
30	ΔΗΜΟΣ ΘΗΛΟΥ	6	56,17%	55,11%	24,82%	66,79%	57,21%	72,22%	55,39%	56,23%	38,24%	39,25%	14,35%	14,82%	24,20%	31,18%
31	ΔΗΜΟΣ ΥΔΡΑΣ	6	73,29%		45,95%	77,98%	69,11%	80,71%	69,41%	74,76%		71,57%	75,91%	75,03%	78,88%	75,23%
32	ΔΗΜΟΣ ΦΟΛΕΓΑΝΔΡΟΥ	6	57,26%	64,36%	70,56%	61,19%	67,34%	71,84%	65,42%	36,06%	46,93%	41,50%	45,38%	44,45%	63,12%	46,24%
33	ΔΗΜΟΣ ΦΟΥΡΝΩΝ ΚΟΡΣΕΩΝ	6	60,71%	41,03%	64,04%	77,44%	68,49%	76,53%	64,71%	12,03%	25,01%	19,61%	17,37%	18,59%	39,56%	22,03%
34	ΔΗΜΟΣ ΧΑΛΚΗΣ	6	78,24%	65,78%	79,75%	67,50%	91,09%	93,83%	79,36%	49,28%	48,28%	35,80%	29,56%	31,72%	45,34%	40,00%
35	ΔΗΜΟΣ ΨΑΡΩΝ	6	14,99%	85,78%	84,88%	73,38%	75,13%	78,05%	68,70%	26,87%	32,68%	14,30%	19,13%	20,71%	45,17%	26,48%
6	Μέσος		58,77%	62,00%	63,19%	68,76%	72,74%	75,23%	66,70%	41,62%	44,35%	42,39%	40,77%	40,57%	54,40%	43,89%
	Διάμεσος		61,56%	64,36%	64,38%	71,16%	73,68%	76,53%	65,82%	40,86%	45,65%	41,69%	44,33%	41,70%	54,95%	44,81%
	Min		14,99%	19,05%	24,82%	50,75%	50,42%	50,34%	50,16%	5,53%	25,01%	14,30%	9,14%	14,82%	24,20%	22,03%
	Max		78,24%	85,78%	84,88%	82,98%	91,09%	93,83%	79,72%	100,00%	62,86%	71,57%	75,91%	75,03%	78,88%	75,23%

Π.Β.2. Δείκτες αυτονομίας και λειτουργικής αυτονομίας κατά δήμο και κατηγορία (2012-2017)

(συνέχεια)

α/α	Δήμος	Κατηγ Κλεισθένη	Δείκτης Αυτονομίας (%)							Δείκτης Λειτουργικής Αυτονομίας (%)						
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012- 2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012- 2017
	Εύρος		63,25%	66,73%	60,07%	32,23%	40,67%	43,49%	29,56%	94,47%	37,85%	57,27%	66,77%	60,21%	54,68%	53,20%
	Τυπική απόκλιση		12,79%	13,38%	14,72%	9,25%	8,94%	9,06%	7,28%	18,86%	11,20%	13,74%	16,08%	14,42%	10,74%	12,13%
	<b>Σύνολο Δήμων της Χώρας</b>															
1-6	Μέσος		60,81%	58,32%	62,54%	65,72%	70,85%	69,42%	64,60%	47,53%	50,00%	47,78%	46,90%	47,86%	53,46%	48,88%
	Διάμεσος		61,87%	58,99%	64,12%	66,92%	72,73%	70,17%	65,11%	46,74%	48,67%	46,89%	46,92%	47,84%	52,32%	48,36%
	Min		14,99%	7,50%	17,91%	20,02%	18,78%	18,48%	17,13%	5,53%	11,26%	13,54%	9,14%	14,82%	21,90%	18,16%
	Max		96,09%	85,78%	89,65%	84,79%	91,09%	93,83%	85,15%	100,00%	89,59%	85,29%	86,60%	87,47%	88,62%	87,43%
	Εύρος		81,09%	78,28%	71,74%	64,76%	72,31%	75,35%	68,02%	94,47%	78,33%	71,75%	77,45%	72,66%	66,72%	69,27%
	Τυπική απόκλιση		11,17%	12,59%	12,39%	10,96%	9,23%	9,29%	8,56%	16,32%	14,92%	14,69%	14,86%	14,09%	12,57%	13,89%

Πηγή: Οικονομικά στοιχεία ΥΠ.ΕΣ – Ίδια επεξεργασία



**Π.Β.3. Δείκτες Σύνολο Εσόδων / Κάτοικο και Ιδια Εσοδα / Κάτοικο κατά δήμο και κατηγορία (2012-2017)**

α/α	Δήμος	Κατηγ Κλεισθένη	Δείκτης Σύνολο Εσόδων / Κάτοικο (€)							Δείκτης Ιδια Εσοδα / Κάτοικο (€)						
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012-2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012-2017
<b>1</b>	<b>Δήμοι Μητροπολιτικών Κέντρων</b>															
	έως 50.000 κάτοικοι	1α														
1	ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΑΣ ΒΑΡΒΑΡΑΣ	1α	462,89	456,31	385,81	332,20	565,33	305,74	418,05	124,53	135,15	109,49	100,74	101,63	101,39	112,16
2	ΔΗΜΟΣ ΑΛΙΜΟΥ	1α	451,88	446,15	492,86	441,70	444,87	466,23	457,28	219,35	222,95	218,41	218,64	234,53	230,88	224,13
3	ΔΗΜΟΣ ΒΡΙΛΗΣΣΙΩΝ	1α	506,31	461,45	456,86	458,18	474,49	441,45	466,46	296,21	252,00	257,06	266,71	272,84	264,11	268,15
4	ΔΗΜΟΣ ΔΑΦΝΗΣ-ΥΜΗΤΤΟΥ	1α	434,49	441,04	476,24	416,64	382,58	396,68	424,61	159,69	123,30	133,93	113,90	126,69	137,18	132,45
5	ΔΗΜΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΑΤΤΙΚΗΣ	1α	392,91	461,78	445,99	496,73	423,72	423,26	440,73	210,35	205,30	221,79	205,12	222,95	244,80	218,38
6	ΔΗΜΟΣ ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ	1α	425,25	588,14	381,38	376,78	432,18	360,54	427,38	180,59	163,39	151,65	154,24	164,26	157,47	161,93
7	ΔΗΜΟΣ ΛΥΚΟΒΡΥΣΗΣ-ΠΕΥΚΗΣ	1α	429,06	447,45	426,31	435,94	666,34	435,78	473,48	205,73	198,68	182,97	185,65	194,71	185,45	192,20
8	ΔΗΜΟΣ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΣ	1α	620,87	686,83	544,07	606,42	658,13	524,72	606,84	335,90	343,18	320,39	325,02	405,76	331,53	343,63
9	ΔΗΜΟΣ ΜΟΣΧΑΤΟΥ-ΤΑΥΡΟΥ	1α	543,50	587,36	526,02	598,45	518,89	454,63	538,14	308,88	315,64	295,27	283,96	277,92	255,01	289,44
10	ΔΗΜΟΣ ΠΑΠΑΓΟΥ-ΧΟΛΑΡΓΟΥ	1α	506,87	427,92	428,68	436,48	534,26	405,75	456,66	238,93	220,13	223,65	208,26	339,40	221,56	241,99
11	ΔΗΜΟΣ ΠΕΝΤΕΛΗΣ	1α	449,25	563,97	381,85	424,94	391,58	420,56	438,69	242,89	225,57	199,72	200,78	203,82	213,02	214,30
12	ΔΗΜΟΣ ΠΕΡΑΜΑΤΟΣ	1α	508,75	886,88	545,01	434,18	475,11	706,69	592,77	157,48	135,36	219,42	167,16	175,80	378,10	205,55
13	ΔΗΜΟΣ ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΑΣ-ΧΑΛΚΗΔΟΝΟΣ	1α	535,25	594,93	510,25	470,05	469,75	481,23	510,24	234,35	221,89	195,09	208,39	221,98	233,50	219,20
14	ΔΗΜΟΣ ΦΙΛΟΘΕΗΣ-ΨΥΧΙΚΟΥ	1α	813,76	867,03	778,00	723,78	694,52	673,84	758,49	472,61	457,36	449,36	449,80	440,57	443,23	452,15
15	ΔΗΜΟΣ ΧΑΙΔΑΡΙΟΥ	1α	446,83	621,30	428,08	389,59	430,16	417,57	455,59	173,08	178,05	182,26	152,73	166,39	161,58	169,01
1α	Μέσος		501,86	569,24	480,49	469,47	504,13	460,98	497,69	237,37	226,53	224,03	216,07	236,62	237,25	229,65
	Διάμεσος		462,89	563,97	456,86	436,48	474,49	435,78	457,28	219,35	220,13	218,41	205,12	221,98	230,88	218,38
	Μin		392,91	427,92	381,38	332,20	382,58	305,74	418,05	124,53	123,30	109,49	100,74	101,63	101,39	112,16
	Μax		813,76	886,88	778,00	723,78	694,52	706,69	758,49	472,61	457,36	449,36	449,80	440,57	443,23	452,15
	Εύρος		420,84	458,96	396,63	391,59	311,94	400,95	340,44	348,07	334,06	339,88	349,06	338,94	341,84	340,00
	Τυπική απόκλιση		104,12	148,76	99,46	101,33	100,75	106,08	92,88	87,92	88,82	83,50	88,26	96,81	91,18	85,24

**Π.Β.3. Δείκτες Σύνολο Εσόδων / Κάτοικο και Ιδια Εσοδα / Κάτοικο κατά δήμο και κατηγορία (2012-2017)**

(συνέχεια)

α/α	Δήμος	Κατηγ Κλεισθένη	Δείκτης Σύνολο Εσόδων / Κάτοικο (€)							Δείκτης Ιδια Εσοδα / Κάτοικο (€)						
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012- 2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012- 2017
	<b>50.000 - 100.000 κάτοικοι</b>	<b>1β</b>														
16	ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΑΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ	1β	431,23	440,85	401,84	373,75	381,50	355,87	397,51	196,92	216,13	180,05	168,01	171,73	167,44	183,38
17	ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ	1β	321,14	315,35	298,44	295,40	311,96	293,86	306,02	136,01	131,25	118,64	124,02	119,48	122,59	125,33
18	ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ-ΚΑΜΑΤΕΡΟΥ	1β	374,70	421,90	316,96	337,73	343,71	401,11	366,02	130,08	118,54	96,00	123,44	128,29	128,37	120,79
19	ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ	1β	478,87	464,10	389,65	510,02	415,11	415,71	445,58	164,34	172,22	161,29	242,89	170,75	174,67	181,03
20	ΔΗΜΟΣ ΑΜΑΡΟΥΣΙΟΥ	1β	798,92	973,86	647,96	662,53	646,26	651,22	730,12	500,05	498,00	417,94	420,91	427,53	431,24	449,28
21	ΔΗΜΟΣ ΑΜΠΕΛΟΚΗΠΩΝ-ΜΕΝΕΜΕΝΗΣ	1β	407,67	379,30	377,37	388,22	325,46	352,13	371,69	161,48	134,29	118,50	117,10	130,06	119,59	130,17
22	ΔΗΜΟΣ ΒΥΡΩΝΟΣ	1β	551,68	580,41	455,20	345,01	353,45	422,77	451,42	134,49	146,99	133,60	134,07	143,72	151,10	140,66
23	ΔΗΜΟΣ ΓΑΛΑΤΣΙΟΥ	1β	354,02	316,95	305,63	309,89	295,79	313,51	315,97	118,24	116,86	109,82	109,72	115,47	115,51	114,27
24	ΔΗΜΟΣ ΓΛΥΦΑΔΑΣ	1β	445,51	408,85	388,82	398,39	395,39	389,43	404,40	252,80	234,17	220,63	225,51	228,12	236,27	232,92
25	ΔΗΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ-ΑΡΓΥΡΟΥΠΟΛΗΣ	1β	515,47	483,48	456,47	396,15	432,71	465,04	458,22	168,20	158,30	163,69	152,29	168,42	174,05	164,16
26	ΔΗΜΟΣ ΖΩΓΡΑΦΟΥ	1β	475,27	437,62	414,86	414,12	411,93	399,73	425,59	204,22	197,58	176,65	171,01	170,00	184,76	184,04
27	ΔΗΜΟΣ ΗΛΙΟΥΠΟΛΕΩΣ	1β	339,96	336,45	292,67	300,05	292,78	283,22	307,52	121,18	121,95	111,93	114,92	118,19	118,01	117,70
28	ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ	1β	331,21	309,71	319,27	323,28	323,51	304,91	318,65	104,13	111,21	100,66	106,11	108,14	106,05	106,05
29	ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΑΡΙΑΣ	1β	417,67	1.156,50	364,34	347,95	411,34	321,01	503,14	165,04	162,80	158,40	158,50	152,70	148,50	157,66
30	ΔΗΜΟΣ ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ-ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ	1β	377,31	547,13	364,98	360,32	429,14	359,50	406,39	132,36	200,98	131,51	143,35	215,52	146,54	161,71
31	ΔΗΜΟΣ ΚΗΦΙΣΙΑΣ	1β	698,47	759,06	681,47	663,74	687,29	682,65	695,45	412,35	436,99	419,71	400,82	436,65	446,16	425,45
32	ΔΗΜΟΣ ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ	1β	561,94	574,20	378,62	315,61	329,95	387,10	424,57	112,09	111,18	98,22	95,33	131,58	128,36	112,79
33	ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΠΟΛΗΣ-ΣΥΚΕΩΝ	1β	414,31	368,63	324,29	328,00	306,88	300,03	340,36	143,42	136,42	111,33	100,43	112,56	120,16	120,72
34	ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΙΩΝΙΑΣ	1β	426,78	378,33	360,23	361,09	379,14	352,41	376,33	179,98	170,71	156,80	160,13	163,09	153,23	163,99
35	ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ	1β	420,61	383,41	373,91	391,26	372,19	374,90	386,05	206,03	194,75	189,76	192,81	194,87	179,23	192,91
36	ΔΗΜΟΣ ΠΑΛΑΙΟΥ ΦΑΛΗΡΟΥ	1β	401,16	372,51	396,37	364,38	383,32	358,88	379,44	182,44	185,49	173,48	173,63	171,74	168,11	175,81
37	ΔΗΜΟΣ ΠΑΥΛΟΥ ΜΕΛΑ	1β	361,81	378,20	321,10	302,35	315,98	320,32	333,29	126,11	127,35	112,62	106,04	114,59	113,30	116,67
38	ΔΗΜΟΣ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΕΩΣ	1β	350,51	320,88	309,04	321,38	300,98	316,92	319,95	126,12	115,14	110,15	104,19	109,20	109,06	112,31

Π.Β.3. Δείκτες Σύνολο Εσόδων / Κάτοικο και Ιδια Εσοδα / Κάτοικο κατά δήμο και κατηγορία (2012-2017)

(συνέχεια)

α/α	Δήμος	Κατηγ Κλεισθένη	Δείκτης Σύνολο Εσόδων / Κάτοικο (€)							Δείκτης Ιδια Εσοδα / Κάτοικο (€)						
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012-2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012-2017
39	ΔΗΜΟΣ ΠΥΛΑΙΑΣ-ΧΟΡΤΙΑΤΗ	1β	396,32	504,18	437,12	418,02	400,75	398,79	425,86	197,02	198,83	188,38	185,64	195,98	194,71	193,43
40	ΔΗΜΟΣ ΧΑΛΑΝΔΡΙΟΥ	1β	452,97	523,35	500,72	426,24	438,11	424,40	460,97	228,14	243,96	234,59	212,74	220,41	222,28	227,02
1β.	Μέσος		444,22	485,41	395,09	386,19	387,39	385,82	414,02	184,13	185,68	167,77	169,74	176,75	174,37	176,41
	Διάμεσος		417,67	421,90	377,37	361,09	379,14	359,50	397,51	164,34	162,80	156,80	152,29	163,09	151,10	161,71
	Μίν		321,14	309,71	292,67	295,40	292,78	283,22	306,02	104,13	111,18	96,00	95,33	108,14	106,05	106,05
	Μαχ		798,92	1.156,50	681,47	663,74	687,29	682,65	730,12	500,05	498,00	419,71	420,91	436,65	446,16	449,28
	Εύρος		477,79	846,79	388,80	368,34	394,52	399,43	424,10	395,93	386,82	323,71	325,59	328,52	340,11	343,23
	Τυπική απόκλιση		112,38	205,08	97,56	96,80	96,22	96,87	104,97	91,28	93,98	84,80	83,28	85,03	86,89	86,60
	> 100.000 κάτοικοι	1γ														
41	ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ	1γ	589,34	618,67	520,79	514,48	522,28	497,10	543,78	329,61	322,61	294,88	274,75	290,75	295,90	301,42
42	ΔΗΜΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	1γ	656,33	661,77	569,89	533,17	527,47	493,71	573,72	269,83	256,70	259,25	240,97	253,54	232,70	252,16
43	ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΛΙΘΕΑΣ	1γ	741,86	379,90	367,37	359,70	366,00	369,80	430,77	177,27	160,82	156,34	158,57	166,68	181,92	166,93
44	ΔΗΜΟΣ ΚΟΡΔΕΛΙΟΥ-ΕΥΟΣΜΟΥ	1γ	319,39	412,26	334,40	301,23	292,21	270,38	321,65	105,30	111,30	102,00	95,22	104,63	112,06	105,09
45	ΔΗΜΟΣ ΝΙΚΑΙΑΣ-ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΗ ΡΕΝΤΗ	1γ	501,25	797,59	450,09	430,31	407,82	441,80	504,81	204,52	235,62	202,64	202,12	197,39	198,77	206,85
46	ΔΗΜΟΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	1γ	453,27	556,84	528,08	535,78	555,72	491,59	520,21	288,56	271,28	267,96	266,14	309,86	279,86	280,61
47	ΔΗΜΟΣ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ	1γ	385,92	357,75	358,26	342,88	334,99	344,83	354,11	140,74	140,48	134,01	139,91	146,44	141,79	140,56
1γ	Μέσος		521,05	540,68	446,98	431,08	429,50	415,60	464,15	216,55	214,12	202,44	196,81	209,90	206,14	207,66
	Διάμεσος		501,25	556,84	450,09	430,31	407,82	441,80	504,81	204,52	235,62	202,64	202,12	197,39	198,77	206,85
	Μίν		319,39	357,75	334,40	301,23	292,21	270,38	321,65	105,30	111,30	102,00	95,22	104,63	112,06	105,09
	Μαχ		741,86	797,59	569,89	535,78	555,72	497,10	573,72	329,61	322,61	294,88	274,75	309,86	295,90	301,42
	Εύρος		422,46	439,84	235,49	234,55	263,51	226,73	252,08	224,30	211,31	192,88	179,52	205,22	183,83	196,33
	Τυπική απόκλιση		150,35	164,73	94,89	98,38	105,21	88,88	97,19	82,28	77,62	74,12	68,16	76,99	68,10	73,91
1	Σύνολα Κατ. 1 - Δήμων Μητροπ. Κέντρων															
	Μέσος		474,06	520,39	430,08	419,46	430,92	414,24	448,19	205,95	202,95	190,89	188,56	200,79	199,17	198,05
	Διάμεσος		446,83	461,45	401,84	396,15	411,34	399,73	430,77	180,59	185,49	176,65	168,01	171,73	174,67	181,03

**Π.Β.3. Δείκτες Σύνολο Εσόδων / Κάτοικο και Ιδια Εσοδα / Κάτοικο κατά δήμο και κατηγορία (2012-2017)**

(συνέχεια)

α/α	Δήμος	Κατηγ Κλεισθένη	Δείκτης Σύνολο Εσόδων / Κάτοικο (€)							Δείκτης Ιδια Εσοδα / Κάτοικο (€)						
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012- 2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012- 2017
1	Min		319,39	309,71	292,67	295,40	292,21	270,38	306,02	104,13	111,18	96,00	95,22	101,63	101,39	105,09
	Max		813,76	1.156,50	778,00	723,78	694,52	706,69	758,49	500,05	498,00	449,36	449,80	440,57	446,16	452,15
	Εύρος		494,37	846,79	485,34	428,39	402,31	436,31	452,46	395,93	386,82	353,36	354,58	338,94	344,77	347,07
	Τυπική απόκλιση		117,94	183,64	103,39	103,51	110,19	102,49	105,25	90,45	90,32	85,20	83,93	90,24	88,82	86,20
2	<b>Μεγάλοι Ηπειρωτ. Δήμοι και Πρωτ. Νομών</b>															
	έως 30.000 κάτοικοι	2α														
1	ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ	2α	602,69	628,64	689,29	666,59	589,93	531,39	618,09	282,63	269,38	273,23	254,51	291,20	277,30	274,71
2	ΔΗΜΟΣ ΑΛΜΩΠΙΑΣ	2α	445,06	446,48	381,93	382,32	406,85	431,98	415,77	97,12	107,11	73,31	90,97	91,73	97,01	92,87
3	ΔΗΜΟΣ ΓΡΕΒΕΝΩΝ	2α	684,25	657,68	731,83	679,15	548,69	489,00	631,77	153,93	96,40	122,87	117,16	145,16	137,03	128,76
4	ΔΗΜΟΣ ΔΕΛΦΩΝ	2α	645,56	1.143,79	667,11	654,74	616,37	638,00	727,60	192,48	193,42	197,79	188,42	240,73	230,76	207,27
5	ΔΗΜΟΣ ΔΙΟΥ-ΟΛΥΜΠΟΥ	2α	453,75	837,94	782,58	548,63	471,55	464,06	593,08	171,10	197,75	198,74	205,03	233,55	216,69	203,81
6	ΔΗΜΟΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΧΑΪΑΣ	2α	433,00	514,73	343,97	375,35	458,24	363,48	414,80	117,77	101,59	71,86	125,58	135,07	140,94	115,47
7	ΔΗΜΟΣ ΕΔΕΣΣΑΣ	2α	601,06	566,68	455,89	578,28	482,64	476,17	526,79	175,95	141,09	134,73	134,37	143,85	156,84	147,80
8	ΔΗΜΟΣ ΕΛΕΥΣΙΝΑΣ	2α	757,37	666,89	693,38	726,04	737,50	916,61	749,63	495,89	434,11	447,62	479,17	447,84	636,38	490,17
9	ΔΗΜΟΣ ΗΓΟΥΜΕΝΙΤΣΑΣ	2α	590,34	659,76	573,61	627,85	676,14	522,37	608,35	144,08	125,11	95,23	123,15	155,81	133,25	129,44
10	ΔΗΜΟΣ ΙΕΡΑΠΕΤΡΑΣ	2α	553,38	559,82	535,48	570,84	509,45	466,30	532,54	253,41	237,21	199,38	189,35	234,75	238,68	225,46
11	ΔΗΜΟΣ ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΟΥ	2α	1.169,05	1.084,00	907,94	859,11	859,36	765,06	940,75	240,36	262,01	235,76	226,68	227,46	254,77	241,17
12	ΔΗΜΟΣ ΚΥΜΗΣ-ΑΛΙΒΕΡΙΟΥ	2α	460,53	531,27	413,28	363,19	332,95	432,20	422,23	120,99	159,48	83,71	67,77	67,57	132,18	105,28
13	ΔΗΜΟΣ ΛΑΥΡΕΩΤΙΚΗΣ	2α	720,63	888,76	618,37	613,97	475,81	509,75	637,88	360,55	342,69	335,20	340,96	257,82	253,87	315,18
14	ΔΗΜΟΣ ΛΕΥΚΑΔΑΣ	2α	739,10	1.103,00	825,65	909,81	1.011,97	909,06	916,43	239,78	285,53	298,14	340,06	404,58	405,09	328,86
15	ΔΗΜΟΣ ΝΑΥΠΑΚΤΙΑΣ	2α	586,62	613,16	524,38	591,88	503,77	469,28	548,18	191,93	193,16	145,59	139,17	151,10	164,35	164,22
16	ΔΗΜΟΣ ΠΑΙΑΝΙΑΣ	2α	784,03	888,92	528,46	489,16	508,12	456,40	609,18	562,23	517,95	351,72	317,91	317,91	286,63	392,39
17	ΔΗΜΟΣ ΠΑΙΟΝΙΑΣ	2α	489,45	487,74	409,74	428,64	409,11	366,25	431,82	117,15	119,96	113,26	128,02	130,52	121,50	121,73
18	ΔΗΜΟΣ ΠΟΛΥΓΥΡΟΥ	2α	784,19	875,49	883,63	830,53	1.010,01	1.067,80	908,61	253,69	223,71	270,74	183,23	372,61	256,87	260,14
19	ΔΗΜΟΣ ΣΑΡΩΝΙΚΟΥ	2α	797,75	1.060,46	597,30	589,57	610,13	596,47	708,61	373,87	372,53	378,97	366,54	388,14	391,22	378,54
20	ΔΗΜΟΣ ΣΥΡΟΥ-ΕΡΜΟΥΠΟΛΗΣ	2α	591,16	1.033,16	1.257,93	713,55	618,47	567,75	797,00	234,66	457,18	476,01	220,59	219,43	220,30	304,70

**Π.Β.3. Δείκτες Σύνολο Εσόδων / Κάτοικο και Ιδια Εσοδα / Κάτοικο κατά δήμο και κατηγορία (2012-2017)**

(συνέχεια)

α/α	Δήμος	Κατηγ Κλεισθένη	Δείκτης Σύνολο Εσόδων / Κάτοικο (€)							Δείκτης Ιδια Εσοδα / Κάτοικο (€)						
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012- 2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012- 2017
21	ΔΗΜΟΣ ΤΡΙΦΥΛΙΑΣ	2α	445,17	467,89	505,47	437,22	399,51	372,97	438,04	168,52	162,47	169,47	168,93	144,06	148,07	160,25
22	ΔΗΜΟΣ ΤΥΡΝΑΒΟΥ	2α	330,63	467,70	299,39	274,96	284,40	298,24	325,89	90,46	96,60	77,84	77,25	83,36	80,35	84,31
23	ΔΗΜΟΣ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ	2α	578,66	685,08	668,90	665,16	689,35	816,80	683,99	289,41	293,08	375,70	361,02	446,67	479,21	374,18
2α	Μέσος		619,28	733,44	621,54	590,28	574,36	562,06	616,83	231,65	234,33	222,91	210,69	231,78	237,36	228,12
	Διάμεσος		591,16	659,76	597,30	591,88	509,45	489,00	609,18	192,48	197,75	198,74	188,42	227,46	220,30	207,27
	Min		330,63	446,48	299,39	274,96	284,40	298,24	325,89	90,46	96,40	71,86	67,77	67,57	80,35	84,31
	Max		1.169,05	1.143,79	1.257,93	909,81	1.011,97	1.067,80	940,75	562,23	517,95	476,01	479,17	447,84	636,38	490,17
	Εύρος		838,42	697,31	958,54	634,85	727,57	769,57	614,87	471,77	421,55	404,15	411,40	380,27	556,02	405,86
	Τυπική απόκλιση		177,67	231,39	217,98	164,27	191,01	200,95	171,41	121,90	122,48	125,12	109,53	117,23	133,84	112,90
	30.000 - 50.000 κάτοικοι	2β														
24	ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ	2β	544,75	801,73	658,37	482,46	467,65	445,43	566,73	184,12	173,34	174,00	203,53	192,47	190,22	186,28
25	ΔΗΜΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ	2β	408,45	422,54	337,05	317,58	304,23	293,01	347,14	101,03	103,92	97,50	97,88	89,49	99,29	98,18
26	ΔΗΜΟΣ ΑΡΓΟΥΣ-ΜΥΚΗΝΩΝ	2β	469,61	392,02	407,73	479,95	389,68	414,05	425,51	193,51	150,87	129,57	123,27	120,57	148,28	144,34
27	ΔΗΜΟΣ ΑΡΤΑΙΩΝ	2β	520,57	493,70	507,03	520,23	393,96	396,89	472,06	144,83	126,75	98,73	100,00	128,33	122,25	120,15
28	ΔΗΜΟΣ ΑΣΠΡΟΠΥΡΓΟΥ	2β	1.126,19	1.369,37	1.111,43	1.231,80	1.170,10	1.055,61	1.177,42	663,78	736,54	714,49	919,89	857,67	768,93	776,88
29	ΔΗΜΟΣ ΒΑΡΗΣ-ΒΟΥΛΑΣ-ΒΟΥΛΙΑΓΜΕΝΗΣ	2β	611,85	612,66	536,76	565,29	518,03	508,15	558,79	362,71	352,18	314,95	354,04	323,24	323,73	338,47
30	ΔΗΜΟΣ ΔΕΛΤΑ	2β	513,26	435,64	475,68	445,57	453,34	487,71	468,53	251,27	220,60	247,50	231,86	244,30	265,07	243,43
31	ΔΗΜΟΣ ΔΙΟΝΥΣΟΥ	2β	551,99	701,89	592,80	555,99	568,41	543,49	585,76	335,72	411,26	323,43	327,03	331,96	343,55	345,49
32	ΔΗΜΟΣ ΕΛΑΣΣΟΝΑΣ	2β	485,93	464,16	455,13	455,13	377,60	296,33	422,38	96,34	103,90	114,17	89,55	93,48	64,53	93,66
33	ΔΗΜΟΣ ΕΟΡΔΑΙΑΣ	2β	471,04	445,94	658,50	495,33	462,57	385,85	486,54	116,98	97,04	98,20	99,16	122,46	104,55	106,40
34	ΔΗΜΟΣ ΖΑΚΥΝΘΟΥ	2β	520,30	544,60	448,14	467,63	510,36	503,27	499,05	227,49	220,86	189,16	193,57	210,09	226,00	211,20
35	ΔΗΜΟΣ ΗΛΙΔΑΣ	2β	571,04	687,64	728,44	831,98	597,03	508,31	654,07	130,54	109,36	97,53	108,53	94,27	125,95	111,03
36	ΔΗΜΟΣ ΘΗΒΑΙΩΝ	2β	452,94	698,98	416,86	450,84	434,24	395,15	474,83	156,14	170,33	172,04	156,38	186,91	190,28	172,01
37	ΔΗΜΟΣ ΙΕΡΑΣ ΠΟΛΗΣ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ	2β	443,60	596,28	619,40	438,29	397,85	409,57	484,17	131,55	132,50	108,47	101,13	111,16	109,17	115,66
38	ΔΗΜΟΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	2β	497,46	645,33	685,57	477,16	411,63	398,79	519,32	125,46	92,47	89,83	88,88	86,01	89,12	95,30

**Π.Β.3. Δείκτες Σύνολο Εσόδων / Κάτοικο και Ιδια Εσοδα / Κάτοικο κατά δήμο και κατηγορία (2012-2017)**

(συνέχεια)

α/α	Δήμος	Κατηγ Κλεισθένη	Δείκτης Σύνολο Εσόδων / Κάτοικο (€)							Δείκτης Ιδια Εσοδα / Κάτοικο (€)						
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012-2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012-2017
39	ΔΗΜΟΣ ΚΕΦΑΛΟΝΙΑΣ	2β	792,27	852,82	912,39	678,09	693,82	751,43	780,14	315,98	272,37	254,40	290,00	323,67	323,35	296,63
40	ΔΗΜΟΣ ΚΡΩΠΙΑΣ	2β	719,21	650,77	696,72	620,57	603,35	586,79	646,24	479,65	385,59	389,75	385,33	410,40	391,40	407,02
41	ΔΗΜΟΣ ΛΑΓΚΑΔΑ	2β	498,58	458,99	378,93	361,97	370,99	324,89	399,06	191,98	200,77	128,26	159,89	154,14	133,82	161,48
42	ΔΗΜΟΣ ΛΕΒΑΔΕΩΝ	2β	569,16	566,22	565,18	538,93	445,95	449,13	522,43	162,13	146,24	140,56	143,43	142,38	135,25	145,00
43	ΔΗΜΟΣ ΜΑΡΑΘΩΝΟΣ	2β	575,11	1.810,58	578,87	505,76	532,50	537,67	756,75	319,59	305,14	316,48	292,92	309,55	320,68	310,72
44	ΔΗΜΟΣ ΜΕΓΑΡΕΩΝ	2β	415,80	1.522,80	637,00	477,80	574,36	579,71	701,25	167,21	182,19	143,72	158,72	158,04	226,10	172,66
45	ΔΗΜΟΣ ΝΑΟΥΣΑΣ	2β	466,43	388,11	359,13	400,88	358,61	340,63	385,63	95,25	90,12	104,63	105,03	118,73	128,29	107,01
46	ΔΗΜΟΣ ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	2β	517,84	549,74	453,59	586,27	435,72	480,63	503,97	198,24	176,50	154,61	202,07	170,44	206,77	184,77
47	ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΠΡΟΠΟΝΤΙΔΑΣ	2β	638,94	872,97	759,68	918,12	766,67	731,60	781,33	332,06	331,84	298,31	359,43	389,28	363,66	345,76
48	ΔΗΜΟΣ ΟΡΕΣΤΙΑΔΑΣ	2β	520,44	424,17	391,10	404,14	342,99	335,70	403,09	98,84	116,28	97,89	101,25	100,56	97,07	101,98
49	ΔΗΜΟΣ ΠΑΓΓΑΙΟΥ	2β	576,95	668,56	535,67	467,35	427,76	406,34	513,77	164,07	188,63	166,85	146,88	165,14	163,41	165,83
50	ΔΗΜΟΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	2β	697,15	682,82	711,02	561,58	490,94	502,40	607,65	160,71	174,38	164,15	156,64	167,36	171,06	165,72
51	ΔΗΜΟΣ ΠΥΡΓΟΥ	2β	375,27	536,07	387,74	368,23	352,92	336,90	392,85	77,11	70,90	76,55	66,56	103,25	99,39	82,29
52	ΔΗΜΟΣ ΣΑΜΟΥ	2β	598,57	538,68	579,40	641,82	578,44	534,49	578,57	217,14	181,27	192,13	188,83	186,87	183,43	191,61
53	ΔΗΜΟΣ ΣΠΑΡΤΗΣ	2β	497,05	456,38	529,25	446,89	438,65	390,41	459,77	145,13	131,49	113,74	117,09	156,44	145,50	134,90
54	ΔΗΜΟΣ ΣΠΑΤΩΝ-ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ	2β	730,77	1.384,78	582,91	626,38	692,23	640,21	776,21	513,00	421,87	366,38	388,76	469,31	435,87	432,53
55	ΔΗΜΟΣ ΤΡΙΠΟΛΗΣ	2β	477,63	428,22	382,37	390,64	362,64	356,25	399,62	146,86	137,13	130,76	131,30	136,75	133,44	136,04
56	ΔΗΜΟΣ ΦΛΩΡΙΝΑΣ	2β	518,65	488,71	469,93	413,84	389,96	388,86	444,99	168,59	105,82	90,72	77,90	82,09	79,27	100,73
57	ΔΗΜΟΣ ΦΥΛΗΣ	2β	1.077,02	2.521,69	1.221,78	1.322,47	1.359,62	1.422,43	1.487,50	719,79	843,13	849,26	1.014,09	1.077,50	914,26	903,01
58	ΔΗΜΟΣ ΧΑΛΚΗΔΟΝΟΣ	2β	336,81	305,86	332,94	319,41	363,77	299,88	326,44	98,77	112,78	124,16	115,99	123,38	110,43	114,25
59	ΔΗΜΟΣ ΩΡΑΙΟΚΑΣΤΡΟΥ	2β	388,92	386,34	458,53	366,03	373,78	377,86	391,91	210,34	204,52	221,80	185,41	193,29	196,96	202,05
60	ΔΗΜΟΣ ΩΡΩΠΟΥ	2β	756,30	754,16	518,01	703,72	558,58	580,32	645,18	329,25	323,85	227,82	463,03	340,56	327,91	335,41
2β	Μέσος		565,78	717,89	569,76	549,63	512,73	497,19	568,83	230,63	224,45	208,72	228,25	234,37	228,60	225,84
	Διάμεσος		520,30	566,22	535,67	479,95	445,95	445,43	503,97	168,59	174,38	154,61	156,64	165,14	171,06	165,83
	Min		336,81	305,86	332,94	317,58	304,23	293,01	326,44	77,11	70,90	76,55	66,56	82,09	64,53	82,29
	Max		1.126,19	2.521,69	1.221,78	1.322,47	1.359,62	1.422,43	1.487,50	719,79	843,13	849,26	1.014,09	1.077,50	914,26	903,01

**Π.Β.3. Δείκτες Σύνολο Εσόδων / Κάτοικο και Ιδια Εσοδα / Κάτοικο κατά δήμο και κατηγορία (2012-2017)**

(συνέχεια)

α/α	Δήμος	Κατηγ Κλεισθένη	Δείκτης Σύνολο Εσόδων / Κάτοικο (€)							Δείκτης Ιδια Εσοδα / Κάτοικο (€)						
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012- 2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012- 2017
2β	Εύρος		789,38	2.215,83	888,84	1.004,89	1.055,39	1.129,42	1.161,06	642,68	772,23	772,71	947,53	995,41	849,73	820,71
	Τυπική απόκλιση		167,08	453,71	196,79	219,02	213,27	216,67	225,95	153,10	167,44	163,50	206,59	206,06	178,71	177,58
	50.000 - 100.000 κάτοικοι	2γ														
61	ΔΗΜΟΣ ΑΓΡΙΝΙΟΥ	2γ	424,92	457,28	467,16	446,55	425,95	357,86	429,95	107,98	113,16	99,32	93,04	110,70	93,99	103,03
62	ΔΗΜΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	2γ	562,56	460,51	458,25	406,02	377,55	399,84	444,12	200,85	154,38	99,21	111,97	131,11	138,77	139,38
63	ΔΗΜΟΣ ΒΕΡΟΙΑΣ	2γ	441,38	434,54	431,43	416,86	343,96	329,25	399,57	113,38	116,75	115,88	119,09	118,53	123,08	117,78
64	ΔΗΜΟΣ ΔΡΑΜΑΣ	2γ	426,49	448,81	407,61	388,96	341,65	355,02	394,76	184,80	162,01	110,30	92,26	102,97	109,16	126,91
65	ΔΗΜΟΣ ΘΕΡΜΑΙΚΟΥ	2γ	399,27	365,61	345,54	338,65	347,21	364,12	360,07	180,16	173,08	162,70	165,13	179,89	182,50	173,91
66	ΔΗΜΟΣ ΘΕΡΜΗΣ	2γ	497,93	471,14	457,58	450,64	417,17	474,26	461,45	264,18	235,89	248,76	222,65	219,45	279,32	245,04
67	ΔΗΜΟΣ ΚΑΒΑΛΑΣ	2γ	575,36	515,33	513,92	480,73	434,13	417,23	489,45	148,27	149,88	156,27	159,92	149,58	159,93	153,98
68	ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	2γ	501,48	543,72	465,18	469,21	450,99	456,44	481,17	171,42	167,98	164,67	169,51	181,94	173,88	171,57
69	ΔΗΜΟΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	2γ	449,45	471,88	468,91	415,52	495,01	482,26	463,84	106,82	104,99	112,10	108,12	139,05	123,80	115,81
70	ΔΗΜΟΣ ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	2γ	437,99	509,83	477,97	396,59	379,41	388,27	431,68	126,71	149,50	129,12	127,74	135,26	142,39	135,12
71	ΔΗΜΟΣ ΚΙΛΚΙΣ	2γ	414,89	449,02	391,72	346,16	336,97	320,00	376,46	181,40	143,39	141,71	123,83	131,88	131,48	142,28
72	ΔΗΜΟΣ ΚΟΖΑΝΗΣ	2γ	526,47	651,84	591,47	575,23	500,28	445,35	548,44	176,02	164,71	140,67	134,78	145,63	138,57	150,06
73	ΔΗΜΟΣ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ	2γ	409,71	474,80	413,89	396,67	344,46	345,86	397,57	96,74	109,11	113,43	103,63	108,25	108,03	106,53
74	ΔΗΜΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΩΝ	2γ	617,72	439,19	404,20	418,04	400,43	394,46	445,67	338,93	186,33	160,75	162,34	173,22	176,91	199,75
75	ΔΗΜΟΣ ΛΑΜΙΕΩΝ	2γ	499,62	377,02	350,87	344,11	363,65	351,83	381,18	245,48	123,15	114,84	117,88	142,35	145,77	148,25
76	ΔΗΜΟΣ ΛΕΣΒΟΥ	2γ	447,71	506,70	457,14	418,34	457,08	420,82	451,30	101,29	157,58	159,89	158,34	152,33	155,41	147,47
77	ΔΗΜΟΣ ΞΑΝΘΗΣ	2γ	429,77	381,95	364,48	370,31	365,74	356,27	378,09	116,57	113,40	109,71	111,61	125,62	122,14	116,51
78	ΔΗΜΟΣ ΠΑΛΛΗΝΗΣ	2γ	420,55	528,37	502,59	444,43	454,91	447,52	466,40	235,40	234,26	234,38	254,94	267,85	271,50	249,72
79	ΔΗΜΟΣ ΠΕΛΛΑΣ	2γ	404,09	448,41	375,76	340,97	348,11	341,89	376,54	137,98	111,36	107,66	90,23	103,40	104,18	109,13
80	ΔΗΜΟΣ ΡΕΘΥΜΝΗΣ	2γ	824,99	681,99	731,96	664,05	506,91	545,08	659,16	252,52	226,29	223,81	199,84	224,50	272,05	233,17
81	ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	2γ	450,74	451,57	367,09	359,34	359,48	333,90	387,02	103,25	104,79	101,43	104,05	108,36	113,23	105,85
82	ΔΗΜΟΣ ΤΡΙΚΚΑΙΩΝ	2γ	436,73	526,42	428,41	469,99	506,51	437,54	467,60	126,54	129,15	110,61	109,39	127,93	116,35	120,00
83	ΔΗΜΟΣ ΧΙΟΥ	2γ	516,56	459,38	474,03	548,41	541,81	511,22	508,57	183,60	151,91	131,76	132,63	156,45	160,30	152,78
2γ	Μέσος		483,32	480,66	449,88	430,69	413,02	403,32	443,48	169,58	151,44	141,26	137,95	149,40	154,03	150,61

Π.Β.3. Δείκτες Σύνολο Εσόδων / Κάτοικο και Ιδια Εσοδα / Κάτοικο κατά δήμο και κατηγορία (2012-2017)

(συνέχεια)

α/α	Δήμος	Κατηγ Κλεισθένη	Δείκτης Σύνολο Εσόδων / Κάτοικο (€)							Δείκτης Ιδια Εσοδα / Κάτοικο (€)						
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012-2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012-2017
2γ	Διάμεσος		447,71	460,51	457,14	416,86	400,43	394,46	444,12	171,42	149,88	129,12	123,83	139,05	138,77	142,28
	Min		399,27	365,61	345,54	338,65	336,97	320,00	360,07	96,74	104,79	99,21	90,23	102,97	93,99	103,03
	Max		824,99	681,99	731,96	664,05	541,81	545,08	659,16	338,93	235,89	248,76	254,94	267,85	279,32	249,72
	Εύρος		425,71	316,38	386,42	325,40	204,84	225,09	299,10	242,19	131,10	149,54	164,71	164,88	185,33	146,69
	Τυπική απόκλιση		95,27	75,07	84,92	80,02	65,10	62,76	67,83	63,79	39,94	43,35	43,07	42,28	53,34	43,85
	> 100.000 κάτοικοι	2δ														
84	ΔΗΜΟΣ ΑΧΑΡΝΩΝ	2δ	406,91	641,20	589,53	351,50	364,70	469,98	470,64	179,56	176,14	162,95	161,99	180,44	176,91	173,00
85	ΔΗΜΟΣ ΒΟΛΟΥ	2δ	397,26	398,73	397,12	362,69	365,58	355,77	379,52	164,12	153,98	145,94	141,78	151,68	150,66	151,36
86	ΔΗΜΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	2δ	568,31	558,33	422,17	402,86	394,65	364,69	451,84	150,70	168,36	146,28	142,82	176,43	177,17	160,30
87	ΔΗΜΟΣ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	2δ	632,12	545,27	492,52	441,93	416,54	380,12	484,75	191,10	163,08	167,66	169,38	181,53	171,08	173,97
88	ΔΗΜΟΣ ΚΕΡΚΥΡΑΣ	2δ	543,82	609,42	469,33	408,91	498,96	473,49	500,66	169,70	160,87	180,36	141,14	179,78	214,74	174,43
89	ΔΗΜΟΣ ΛΑΡΙΣΑΙΩΝ	2δ	441,64	483,95	409,30	392,67	393,50	371,78	415,47	165,73	159,80	153,60	155,10	151,16	149,82	155,87
90	ΔΗΜΟΣ ΠΑΤΡΕΩΝ	2δ	385,52	360,33	375,55	362,17	389,21	360,43	372,20	138,74	131,21	137,04	128,96	161,75	163,69	143,57
91	ΔΗΜΟΣ ΡΟΔΟΥ	2δ	830,79	782,61	788,65	672,83	674,12	691,48	740,08	388,15	396,93	403,11	285,67	284,79	336,24	349,15
92	ΔΗΜΟΣ ΧΑΛΚΙΔΕΩΝ	2δ	527,71	541,30	337,01	363,22	370,67	338,53	413,07	164,12	161,44	133,78	141,57	126,97	133,05	143,49
93	ΔΗΜΟΣ ΧΑΝΙΩΝ	2δ	497,18	451,93	423,80	439,45	413,08	404,22	438,28	244,89	209,27	170,10	166,56	180,40	197,24	194,74
2δ	Μέσος		523,13	537,31	470,50	419,82	428,10	421,05	466,65	195,68	188,11	180,08	163,50	177,49	187,06	181,99
	Διάμεσος		512,45	543,29	422,99	397,77	394,07	375,95	445,06	167,72	162,26	158,27	148,96	178,11	173,99	166,65
	Min		385,52	360,33	337,01	351,50	364,70	338,53	372,20	138,74	131,21	133,78	128,96	126,97	133,05	143,49
	Max		830,79	782,61	788,65	672,83	674,12	691,48	740,08	388,15	396,93	403,11	285,67	284,79	336,24	349,15
	Εύρος		445,27	422,28	451,64	321,33	309,42	352,95	367,88	249,41	265,71	269,34	156,71	157,82	203,20	205,66
	Τυπική απόκλιση		135,25	123,54	131,81	94,57	94,85	105,72	105,03	73,47	75,92	79,79	44,86	41,78	57,50	60,88
Σύνολα Κατ. 2 - Μεγάλοι Ηπειρ. Δήμοι και Πρωτ. Νομών																
2	Μέσος		554,03	643,65	542,24	516,31	494,21	481,83	538,71	212,02	204,93	192,46	194,61	206,60	207,86	203,08
	Διάμεσος		517,84	541,30	477,97	467,35	445,95	437,54	481,17	175,95	163,08	153,60	155,10	156,45	163,41	160,30



**Π.Β.3. Δείκτες Σύνολο Εσόδων / Κάτοικο και Ιδια Εσοδα / Κάτοικο κατά δήμο και κατηγορία (2012-2017)**

(συνέχεια)

α/α	Δήμος	Κατηγ Κλεισθένη	Δείκτης Σύνολο Εσόδων / Κάτοικο (€)							Δείκτης Ιδια Εσοδα / Κάτοικο (€)						
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012-2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012-2017
2	Min		330,63	305,86	299,39	274,96	284,40	293,01	325,89	77,11	70,90	71,86	66,56	67,57	64,53	82,29
	Max		1.169,05	2.521,69	1.257,93	1.322,47	1.359,62	1.422,43	1.487,50	719,79	843,13	849,26	1.014,09	1.077,50	914,26	903,01
	Εύρος		838,42	2.215,83	958,54	1.047,51	1.075,22	1.129,42	1.161,61	642,68	772,23	777,40	947,53	1.009,93	849,73	820,71
	Τυπική απόκλιση		157,82	329,09	185,77	179,69	179,68	183,60	184,13	122,24	128,91	127,62	147,10	147,91	137,65	131,57
3.	<b>Μεσαίοι Ηπειρωτ. Δήμοι (10.000 - 25.000)</b>															
1	ΔΗΜΟΣ ΑΒΔΗΡΩΝ	3	437,27	425,50	456,00	417,06	371,39	352,20	409,90	90,68	128,33	133,39	110,02	113,07	116,49	115,33
2	ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΑΣ	3	702,83	843,30	563,17	581,09	525,86	476,85	615,52	274,22	209,63	228,75	197,25	191,63	180,21	213,62
3	ΔΗΜΟΣ ΑΚΤΙΟΥ-ΒΟΝΙΤΣΑΣ	3	505,81	567,23	462,26	522,24	409,86	393,57	476,83	93,72	128,39	103,80	125,50	125,88	131,56	118,14
4	ΔΗΜΟΣ ΑΛΙΑΡΤΟΥ-ΘΕΣΣΠΙΩΝ	3	401,73	464,44	979,14	769,37	510,32	411,51	589,42	71,66	132,47	117,14	85,04	107,44	87,37	100,19
5	ΔΗΜΟΣ ΑΛΜΥΡΟΥ	3	461,91	482,25	361,88	486,74	502,91	473,30	461,50	139,53	109,87	96,85	112,83	114,88	110,42	114,06
6	ΔΗΜΟΣ ΑΜΥΝΤΑΙΟΥ	3	708,06	741,57	737,67	519,38	533,83	488,65	621,53	89,90	96,87	123,36	118,95	176,76	152,56	126,40
7	ΔΗΜΟΣ ΑΜΦΙΚΛΕΙΑΣ-ΕΛΑΤΕΙΑΣ	3	572,44	530,77	428,96	625,21	454,80	400,79	502,16	74,16	97,40	97,86	116,09	106,69	98,97	98,53
8	ΔΗΜΟΣ ΑΜΦΙΛΟΧΙΑΣ	3	528,04	572,53	717,79	717,51	470,84	456,09	577,13	99,22	110,53	92,33	112,87	117,75	124,16	109,48
9	ΔΗΜΟΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΝΗΣ	3	703,81	635,45	676,61	742,36	589,75	523,70	645,28	215,53	200,24	158,83	162,38	173,82	189,27	183,35
10	ΔΗΜΟΣ ΑΝΔΡΑΒΙΔΑΣ-ΚΥΛΛΗΝΗΣ	3	354,03	325,98	332,82	301,80	331,53	360,88	334,51	75,92	81,01	89,33	98,77	92,53	111,07	91,44
11	ΔΗΜΟΣ ΑΝΔΡΙΤΣΑΙΝΑΣ-ΚΡΕΣΤΕΝΩΝ	3	569,00	674,45	560,95	440,32	414,26	403,46	510,41	69,88	65,71	67,15	57,76	61,66	60,69	63,81
12	ΔΗΜΟΣ ΑΠΟΚΟΡΩΝΟΥ	3	793,43	690,63	766,53	665,45	656,45	675,99	708,08	392,12	347,87	374,95	315,83	365,48	365,78	360,34
13	ΔΗΜΟΣ ΑΡΓΟΥΣ ΟΡΕΣΤΙΚΟΥ	3	443,22	529,44	727,14	798,65	524,42	496,45	586,55	76,27	161,54	128,00	144,50	160,24	147,33	136,31
14	ΔΗΜΟΣ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ	3	629,93	792,67	1.134,61	1.053,98	903,76	765,63	880,10	332,12	309,25	284,74	237,93	304,46	291,10	293,27
15	ΔΗΜΟΣ ΑΡΡΙΑΝΩΝ	3	361,67	304,02	330,90	301,35	310,69	330,53	323,19	86,01	81,39	112,20	78,21	101,13	108,41	94,56
16	ΔΗΜΟΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΟΛΥΜΠΙΑΣ	3	434,62	452,92	496,39	317,93	409,32	338,80	408,33	36,43	41,14	32,69	32,03	76,09	81,53	49,99
17	ΔΗΜΟΣ ΑΡΧΑΝΩΝ-ΑΣΤΕΡΟΥΣΙΩΝ	3	663,34	1.000,89	801,36	746,67	635,28	560,69	734,70	182,76	231,23	209,19	183,11	224,92	207,90	206,52
18	ΔΗΜΟΣ ΒΕΛΟΥ-ΒΟΧΑΣ	3	459,33	425,58	390,99	407,39	424,12	418,38	420,96	175,64	189,12	147,95	191,82	209,47	213,40	187,90
19	ΔΗΜΟΣ ΒΙΣΑΛΤΙΑΣ	3	448,30	396,59	408,10	388,48	359,01	320,60	386,85	94,16	77,43	109,88	109,10	107,14	104,60	100,38
20	ΔΗΜΟΣ ΒΟΙΟΥ	3	757,99	637,30	554,84	669,13	510,45	549,24	613,16	206,01	143,95	108,12	97,92	103,99	110,79	128,46

**Π.Β.3. Δείκτες Σύνολο Εσόδων / Κάτοικο και Ιδια Εσοδα / Κάτοικο κατά δήμο και κατηγορία (2012-2017)**

(συνέχεια)

α/α	Δήμος	Κατηγ Κλεισθένη	Δείκτης Σύνολο Εσόδων / Κάτοικο (€)							Δείκτης Ιδια Εσοδα / Κάτοικο (€)						
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012-2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012-2017
21	ΔΗΜΟΣ ΒΟΛΒΗΣ	3	485,89	486,07	411,64	417,42	424,22	414,12	439,89	204,61	167,84	172,87	177,82	183,08	187,22	182,24
22	ΔΗΜΟΣ ΒΟΡΕΙΑΣ ΚΥΝΟΥΡΙΑΣ	3	530,05	437,95	390,76	451,68	367,55	381,52	426,59	99,74	95,55	96,94	77,60	75,67	107,46	92,16
23	ΔΗΜΟΣ ΓΟΡΤΥΝΑΣ	3	605,72	734,65	685,86	526,96	501,88	509,48	594,09	181,32	152,79	166,02	159,52	192,99	200,82	175,58
24	ΔΗΜΟΣ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ	3	874,32	746,76	748,31	811,60	622,61	615,72	736,55	132,70	204,69	144,30	173,17	149,92	179,96	164,12
25	ΔΗΜΟΣ ΔΙΔΥΜΟΤΕΙΧΟΥ	3	500,59	489,65	406,75	411,37	408,91	367,16	430,74	177,10	160,24	109,12	106,65	107,32	104,98	127,57
26	ΔΗΜΟΣ ΔΙΡΦΥΩΝ-ΜΕΣΣΑΠΙΩΝ	3	522,55	696,10	571,96	605,67	480,00	427,51	550,63	241,14	193,33	171,76	199,84	185,17	176,03	194,55
27	ΔΗΜΟΣ ΔΟΜΟΚΟΥ	3	562,71	490,81	445,17	388,50	435,43	399,75	453,73	105,87	104,01	122,79	79,79	113,90	137,46	110,63
28	ΔΗΜΟΣ ΔΟΞΑΤΟΥ	3	856,54	709,91	605,57	394,13	468,49	426,18	576,81	202,15	129,54	143,78	74,83	176,54	144,54	145,23
29	ΔΗΜΟΣ ΔΩΡΙΔΟΣ	3	625,09	523,39	487,06	460,92	446,74	457,23	500,07	148,66	138,48	120,54	133,19	150,71	178,72	145,05
30	ΔΗΜΟΣ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΠΑΠΠΑ	3	483,26	457,50	435,81	473,08	427,64	403,83	446,85	161,92	164,71	156,25	154,36	165,99	167,83	161,84
31	ΔΗΜΟΣ ΕΡΕΤΡΙΑΣ	3	396,19	459,47	416,88	376,53	538,61	337,50	420,86	161,30	168,14	136,94	124,55	143,12	133,37	144,57
32	ΔΗΜΟΣ ΕΡΜΙΟΝΙΔΑΣ	3	401,47	396,27	369,52	397,43	359,83	414,15	389,78	175,37	197,15	192,04	180,11	183,08	240,90	194,77
33	ΔΗΜΟΣ ΕΥΡΩΤΑ	3	609,02	651,54	947,23	788,02	463,44	425,92	647,53	201,46	257,24	151,91	174,15	180,06	165,13	188,32
34	ΔΗΜΟΣ ΖΗΡΟΥ	3	821,88	662,89	487,85	518,78	434,82	477,12	567,22	131,13	131,56	103,10	119,36	148,26	166,11	133,25
35	ΔΗΜΟΣ ΖΙΤΣΑΣ	3	700,10	763,00	744,32	647,41	521,73	584,05	660,10	211,62	247,93	239,49	213,81	206,53	260,20	229,93
36	ΔΗΜΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΑΣ	3	342,63	310,55	285,75	295,21	298,44	290,03	303,77	74,28	75,30	66,91	73,06	77,78	93,75	76,85
37	ΔΗΜΟΣ ΙΑΣΜΟΥ	3	396,86	349,76	460,04	342,80	334,80	334,64	369,82	90,76	101,25	82,19	81,81	98,70	113,00	94,62
38	ΔΗΜΟΣ ΙΣΤΙΑΙΑΣ-ΑΙΔΗΨΟΥ	3	507,62	479,54	507,99	436,67	427,69	437,50	466,17	221,30	197,37	174,03	186,97	182,69	212,33	195,78
39	ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ	3	1.037,65	933,97	862,33	843,00	734,47	749,76	860,20	108,05	195,06	219,65	279,43	229,79	235,70	211,28
40	ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	3	542,02	587,41	411,54	428,84	519,95	434,67	487,41	64,74	69,22	60,48	52,36	119,79	87,71	75,72
41	ΔΗΜΟΣ ΚΑΡΥΣΤΟΥ	3	619,99	637,09	692,24	722,07	469,43	502,26	607,18	259,55	229,46	192,68	176,08	167,91	125,93	191,94
42	ΔΗΜΟΣ ΚΑΣΣΑΝΔΡΑΣ	3	1.320,76	1.844,51	1.562,29	1.483,23	1.468,50	1.421,87	1.516,86	856,16	1.081,06	875,59	1.011,05	1.115,67	1.113,37	1.008,82
43	ΔΗΜΟΣ ΚΙΛΕΛΕΡ	3	613,43	471,29	617,01	492,90	448,19	412,66	509,25	198,40	216,10	191,32	183,50	204,06	188,27	196,94
44	ΔΗΜΟΣ ΚΙΣΣΑΜΟΥ	3	591,42	961,57	1.017,23	665,35	635,09	731,76	767,07	274,46	237,58	237,21	228,44	270,93	298,62	257,87
45	ΔΗΜΟΣ ΛΟΚΡΩΝ	3	501,13	490,70	519,19	513,93	428,87	423,45	479,55	162,06	215,99	192,39	170,39	167,03	176,58	180,74
46	ΔΗΜΟΣ ΛΟΥΤΡΑΚΙΟΥ-ΠΕΡΑΧΩΡΑΣ-ΑΓΙΩΝ	3	815,17	646,64	684,71	626,55	640,92	698,26	685,38	467,52	393,59	372,66	366,15	343,34	335,18	379,74
47	ΔΗΜΟΣ ΜΑΚΡΑΚΩΜΗΣ	3	474,77	493,82	454,41	402,80	410,55	395,63	438,66	144,06	143,13	134,89	128,88	124,06	160,25	139,21

**Π.Β.3. Δείκτες Σύνολο Εσόδων / Κάτοικο και Ιδια Εσοδα / Κάτοικο κατά δήμο και κατηγορία (2012-2017)**

(συνέχεια)

α/α	Δήμος	Κατηγ Κλεισθένη	Δείκτης Σύνολο Εσόδων / Κάτοικο (€)							Δείκτης Ιδια Εσοδα / Κάτοικο (€)						
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012-2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012-2017
48	ΔΗΜΟΣ ΜΑΛΕΒΙΖΙΟΥ	3	513,06	518,65	524,61	513,63	451,13	482,99	500,68	172,09	167,98	172,66	156,74	168,26	202,46	173,36
49	ΔΗΜΟΣ ΜΑΝΔΡΑΣ-ΕΙΔΥΛΛΙΑΣ	3	864,18	843,07	804,40	677,87	674,90	798,05	777,08	476,84	427,18	465,87	386,98	411,81	536,32	450,83
50	ΔΗΜΟΣ ΜΑΝΤΟΥΔΙΟΥ-ΛΙΜΝΗΣ-ΑΓΙΑΣ ΑΝΝΑΣ	3	542,89	482,86	591,30	430,29	419,97	407,28	479,10	175,88	149,67	150,43	135,75	132,59	144,34	148,11
51	ΔΗΜΟΣ ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΥ ΜΕΣΟΓΑΙΑΣ	3	917,69	1.461,33	853,76	755,66	756,67	669,86	902,50	563,95	521,26	497,55	446,49	442,45	415,42	481,19
52	ΔΗΜΟΣ ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ-ΣΑΠΩΝ	3	543,56	327,85	431,36	403,95	386,53	398,63	415,31	132,22	94,91	114,56	114,75	131,88	161,62	124,99
53	ΔΗΜΟΣ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΗΣ	3	813,08	767,16	700,48	605,08	637,64	631,69	692,52	286,02	291,80	280,49	213,05	236,36	237,62	257,55
54	ΔΗΜΟΣ ΜΕΣΣΗΝΗΣ	3	641,02	616,85	543,78	606,81	417,96	449,75	546,03	169,25	156,92	154,86	168,42	132,66	133,88	152,67
55	ΔΗΜΟΣ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ	3	561,47	604,51	463,86	492,24	464,98	484,67	511,96	130,03	150,05	117,59	133,64	141,96	150,97	137,37
56	ΔΗΜΟΣ ΜΟΝΕΜΒΑΣΙΑΣ	3	624,41	572,43	651,72	795,48	558,37	519,63	620,34	256,28	205,17	186,01	176,00	208,58	204,59	206,11
57	ΔΗΜΟΣ ΜΟΥΖΑΚΙΟΥ	3	531,34	401,07	417,35	380,66	385,26	408,75	420,74	84,72	62,71	71,84	52,54	75,21	122,53	78,26
58	ΔΗΜΟΣ ΜΥΚΗΣ	3	418,17	476,28	422,49	327,08	331,18	327,03	383,71	104,88	83,26	70,48	64,64	69,28	89,16	80,28
59	ΔΗΜΟΣ ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	3	844,70	624,51	634,55	591,07	570,24	502,90	628,00	162,76	183,80	203,80	164,81	214,42	180,30	184,98
60	ΔΗΜΟΣ ΜΩΛΟΥ-ΑΓΙΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ	3	546,90	759,39	741,18	526,93	676,72	491,77	623,82	189,68	220,56	187,53	147,03	194,21	189,55	188,09
61	ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΖΙΧΝΗΣ	3	465,56	429,70	376,95	348,38	373,89	421,64	402,68	95,87	113,58	107,68	80,64	115,71	139,54	108,84
62	ΔΗΜΟΣ ΝΕΣΤΟΥ	3	481,90	443,83	486,22	675,68	358,75	333,17	463,26	84,83	73,69	86,00	74,54	112,95	106,31	89,72
63	ΔΗΜΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΣΚΟΥΦΑ	3	402,08	753,32	680,31	521,17	493,06	557,09	567,84	130,72	72,14	60,27	124,55	130,19	120,01	106,31
64	ΔΗΜΟΣ ΝΟΤΙΟΥ ΠΗΛΙΟΥ	3	628,74	643,10	650,10	534,57	548,05	530,97	589,26	263,25	201,23	196,08	198,78	183,59	191,46	205,73
65	ΔΗΜΟΣ ΞΗΡΟΜΕΡΟΥ	3	401,49	376,65	413,27	394,94	387,93	466,76	406,84	76,22	84,08	150,76	139,44	110,66	104,77	110,99
66	ΔΗΜΟΣ ΞΥΛΟΚΑΣΤΡΟΥ-ΕΥΡΩΣΤΙΝΗΣ	3	621,37	585,69	484,09	485,58	479,91	441,73	516,39	243,47	219,46	180,50	171,65	181,51	192,59	198,20
67	ΔΗΜΟΣ ΟΙΧΑΛΙΑΣ	3	683,08	529,14	455,55	477,18	583,45	401,08	521,58	173,20	135,70	137,90	111,55	120,34	114,81	132,25
68	ΔΗΜΟΣ ΟΡΧΟΜΕΝΟΥ	3	1.107,81	639,07	604,25	541,43	525,60	476,88	649,18	148,66	183,99	223,69	204,63	221,26	216,21	199,74
69	ΔΗΜΟΣ ΠΑΛΑΜΑ	3	408,57	380,70	373,16	363,15	336,35	341,80	367,29	126,46	125,60	132,62	122,11	132,99	153,15	132,16
70	ΔΗΜΟΣ ΠΑΡΓΑΣ	3	693,47	935,36	721,40	668,53	609,44	708,54	722,79	153,30	274,26	221,18	204,01	217,15	220,45	215,06
71	ΔΗΜΟΣ ΠΗΝΕΙΟΥ	3	429,88	365,19	377,22	346,23	265,86	231,62	336,00	74,90	77,41	69,17	71,25	65,04	55,31	68,85
72	ΔΗΜΟΣ ΠΛΑΤΑΝΙΑ	3	582,18	648,54	587,56	689,56	615,06	587,82	618,45	290,21	284,79	268,70	254,76	280,67	276,81	275,99
73	ΔΗΜΟΣ ΠΡΟΣΟΤΣΑΝΗΣ	3	694,11	687,79	655,96	569,19	589,17	603,63	633,31	156,17	184,07	177,16	181,09	179,45	192,25	178,36
74	ΔΗΜΟΣ ΠΥΔΝΑΣ-ΚΟΛΙΝΔΡΟΥ	3	616,48	872,34	742,10	487,62	501,71	459,91	613,36	229,30	234,38	181,00	124,42	183,61	181,05	188,96

**Π.Β.3. Δείκτες Σύνολο Εσόδων / Κάτοικο και Ιδια Εσοδα / Κάτοικο κατά δήμο και κατηγορία (2012-2017)**

(συνέχεια)

α/α	Δήμος	Κατηγ Κλεισθένη	Δείκτης Σύνολο Εσόδων / Κάτοικο (€)							Δείκτης Ιδια Εσοδα / Κάτοικο (€)						
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012- 2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012- 2017
75	ΔΗΜΟΣ ΠΥΛΗΣ	3	497,49	692,17	400,99	409,24	470,08	526,18	499,36	69,78	84,35	105,32	118,88	141,30	164,41	114,01
76	ΔΗΜΟΣ ΠΥΛΟΥ-ΝΕΣΤΟΡΟΣ	3	587,89	490,35	451,50	553,68	433,96	463,24	496,77	180,32	199,60	167,13	183,92	179,11	129,20	173,21
77	ΔΗΜΟΣ ΡΑΦΗΝΑΣ-ΠΙΚΕΡΜΙΟΥ	3	635,50	682,11	602,16	615,68	608,93	601,23	624,27	404,64	382,95	387,90	389,64	399,30	411,51	395,99
78	ΔΗΜΟΣ ΡΗΓΑ ΦΕΡΑΙΟΥ	3	434,02	489,21	420,78	523,83	408,20	372,45	441,42	95,67	60,39	52,84	94,26	77,35	88,65	78,19
79	ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΒΙΩΝ-ΒΕΛΒΕΝΤΟΥ	3	652,95	619,96	852,35	632,13	453,74	423,17	605,72	68,78	117,10	102,94	84,44	87,75	78,36	89,90
80	ΔΗΜΟΣ ΣΗΤΕΙΑΣ	3	611,10	638,85	782,88	680,61	605,03	557,64	646,02	277,75	303,84	244,33	261,70	280,23	254,95	270,47
81	ΔΗΜΟΣ ΣΙΘΩΝΙΑΣ	3	1.137,99	2.538,66	2.019,09	1.203,24	1.925,33	3.095,74	1.986,68	555,85	529,22	577,49	521,22	581,00	678,07	573,81
82	ΔΗΜΟΣ ΣΙΚΥΩΝΙΩΝ	3	465,29	399,25	375,49	437,23	377,07	353,87	401,37	151,44	143,72	117,94	128,56	147,91	150,33	139,98
83	ΔΗΜΟΣ ΣΙΝΤΙΚΗΣ	3	482,36	414,53	418,46	368,55	395,64	399,85	413,23	105,24	107,71	117,56	104,72	132,16	143,76	118,52
84	ΔΗΜΟΣ ΣΚΥΔΡΑΣ	3	486,17	457,26	358,13	378,56	338,86	380,32	399,88	136,70	104,60	112,04	122,31	104,12	127,78	117,93
85	ΔΗΜΟΣ ΣΟΥΛΙΟΥ	3	644,71	539,59	492,94	566,18	528,63	521,20	548,87	181,33	148,31	140,57	163,90	160,65	189,00	163,96
86	ΔΗΜΟΣ ΣΟΥΦΛΙΟΥ	3	717,84	756,49	741,98	549,95	533,15	509,42	634,81	122,58	173,83	142,16	153,03	133,60	168,51	148,95
87	ΔΗΜΟΣ ΣΟΦΑΔΩΝ	3	497,96	438,02	426,46	375,22	382,15	390,17	418,33	122,41	125,68	126,55	116,94	119,00	119,74	121,72
88	ΔΗΜΟΣ ΣΤΥΛΙΔΑΣ	3	521,98	679,37	518,41	421,32	480,35	427,65	508,18	174,58	174,02	156,83	140,62	134,43	130,29	151,79
89	ΔΗΜΟΣ ΤΑΝΑΓΡΑΣ	3	794,89	1.060,21	745,53	717,47	658,76	690,92	777,96	476,69	498,41	482,66	440,58	469,45	473,16	473,49
90	ΔΗΜΟΣ ΤΕΜΠΩΝ	3	493,84	509,23	473,10	380,28	432,66	354,56	440,61	161,96	169,18	161,49	88,57	96,77	97,37	129,22
91	ΔΗΜΟΣ ΤΟΠΕΙΡΟΥ	3	405,99	411,43	439,70	405,79	336,76	336,41	389,35	127,17	99,55	97,25	81,76	97,89	124,47	104,68
92	ΔΗΜΟΣ ΦΑΙΣΤΟΥ	3	364,10	307,01	293,26	328,22	410,16	326,09	338,14	58,70	44,40	43,02	41,45	87,35	90,42	60,89
93	ΔΗΜΟΣ ΦΑΡΚΑΔΟΝΑΣ	3	355,69	313,27	299,93	298,24	349,19	316,85	322,20	105,35	66,02	61,58	68,42	142,54	91,11	89,17
94	ΔΗΜΟΣ ΦΑΡΣΑΛΩΝ	3	432,16	415,47	447,12	396,36	387,12	383,80	410,34	107,80	113,78	109,78	126,99	142,36	157,21	126,32
3	Μέσος		590,16	617,08	585,82	540,92	505,14	502,53	556,94	182,65	183,38	172,53	166,29	180,94	187,09	178,81
	Διάμεσος		545,23	553,41	513,20	513,78	464,21	436,08	509,83	154,73	154,86	142,97	134,69	148,09	155,18	145,14
	Μin		342,63	304,02	285,75	295,21	265,86	231,62	303,77	36,43	41,14	32,69	32,03	61,66	55,31	49,99
	Max		1.320,76	2.538,66	2.019,09	1.483,23	1.925,33	3.095,74	1.986,68	856,16	1.081,06	875,59	1.011,05	1.115,67	1.113,37	1.008,82
	Εύρος		978,13	2.234,64	1.733,34	1.188,03	1.659,47	2.864,12	1.682,91	819,73	1.039,93	842,89	979,02	1.054,01	1.058,06	958,83
	Τυπική απόκλιση		181,74	305,70	252,98	193,62	212,36	309,95	223,43	128,38	136,83	123,43	125,65	133,85	138,71	128,84

**Π.Β.3. Δείκτες Σύνολο Εσόδων / Κάτοικο και Ιδια Εσοδα / Κάτοικο κατά δήμο και κατηγορία (2012-2017)**

(συνέχεια)

α/α	Δήμος	Κατηγ Κλεισθένη	Δείκτης Σύνολο Εσόδων / Κάτοικο (€)							Δείκτης Ιδια Εσοδα / Κάτοικο (€)						
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012- 2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012- 2017
<b>4.</b>	<b>Μικροί Ηπειρ. και Ορεινοί Δήμοι (&lt; 10.000)</b>															
1	ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	4	637,11	880,04	637,59	653,43	627,71	698,89	689,13	307,97	375,42	309,87	288,18	276,87	361,17	319,91
2	ΔΗΜΟΣ ΑΓΡΑΦΩΝ	4	918,90	714,26	692,54	768,56	734,41	700,48	754,86	38,75	42,91	56,10	78,38	112,65	152,05	80,14
3	ΔΗΜΟΣ ΑΜΑΡΙΟΥ	4	457,26	485,49	523,37	691,07	552,36	471,05	530,10	43,82	58,91	37,34	45,56	101,55	173,28	76,74
4	ΔΗΜΟΣ ΑΜΦΙΠΟΛΗΣ	4	676,28	604,79	618,28	583,96	573,30	502,79	593,23	229,51	226,69	176,92	165,07	166,74	166,59	188,59
5	ΔΗΜΟΣ ΑΝΩΓΕΙΩΝ	4	1.139,93	1.350,64	1.190,62	1.251,23	813,89	973,73	1.120,01	175,09	194,35	235,60	190,47	216,01	241,49	208,83
6	ΔΗΜΟΣ ΑΡΓΙΘΕΑΣ	4	532,09	468,85	446,76	457,56	479,40	524,44	484,85	42,34	90,03	75,02	66,17	59,55	155,24	81,39
7	ΔΗΜΟΣ ΒΙΑΝΝΟΥ	4	669,09	1.158,82	849,22	673,98	749,43	1.007,19	851,29	244,13	276,50	174,36	235,38	247,87	270,51	241,46
8	ΔΗΜΟΣ ΒΟΡΕΙΩΝ ΤΖΟΥΜΕΡΚΩΝ	4	756,76	731,30	711,53	0,00	597,86	736,57	706,80	147,71	151,25	132,46	0,00	100,62	149,76	136,36
9	ΔΗΜΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΑΡΑΙΣΚΑΚΗ	4	574,35	469,74	412,27	387,39	432,74	444,74	453,54	64,86	66,78	63,88	45,51	59,32	96,13	66,08
10	ΔΗΜΟΣ ΔΕΣΚΑΤΗΣ	4	742,61	850,22	751,62	660,98	644,83	543,94	699,03	202,96	371,62	235,31	130,85	148,08	180,20	211,50
11	ΔΗΜΟΣ ΔΙΣΤΟΜΟΥ-ΑΡΑΧΟΒΑΣ-ΑΝΤΙΚΥΡΑ	4	513,33	644,76	523,65	493,71	494,07	564,78	539,05	134,55	200,67	172,35	185,16	203,06	266,53	193,72
12	ΔΗΜΟΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΝΗΣ	4	639,66	486,19	430,83	450,19	462,12	465,95	489,16	179,02	90,59	105,12	133,95	150,53	155,17	135,73
13	ΔΗΜΟΣ ΔΩΔΩΝΗΣ	4	692,38	574,26	536,21	499,75	540,20	505,34	558,02	157,58	159,00	152,31	164,29	143,40	197,00	162,26
14	ΔΗΜΟΣ ΕΠΙΔΑΥΡΟΥ	4	362,00	393,87	272,05	297,76	254,01	426,56	334,38	84,94	63,17	32,71	60,36	72,33	128,88	73,73
15	ΔΗΜΟΣ ΕΡΥΜΑΝΘΟΥ	4	721,29	1.052,27	672,21	666,35	578,39	605,71	716,04	124,80	110,54	112,79	116,97	123,41	122,40	118,48
16	ΔΗΜΟΣ ΖΑΓΟΡΑΣ-ΜΟΥΡΕΣΙΟΥ	4	549,13	620,42	618,29	530,41	558,54	621,43	583,04	268,98	234,86	237,34	228,67	242,59	291,67	250,69
17	ΔΗΜΟΣ ΖΑΓΟΡΙΟΥ	4	1.213,30	1.111,01	994,04	1.067,49	805,68	779,25	995,13	149,94	280,56	166,25	229,84	193,40	231,18	208,53
18	ΔΗΜΟΣ ΖΑΧΑΡΩΣ	4	514,26	435,09	412,14	403,11	477,50	433,32	445,91	122,70	76,58	58,06	65,26	88,45	89,79	83,47
19	ΔΗΜΟΣ ΘΕΡΜΟΥ	4	453,12	361,66	363,90	324,13	353,01	358,24	369,01	68,38	81,23	78,49	72,14	84,62	120,49	84,22
20	ΔΗΜΟΣ ΚΑΝΤΑΝΟΥ-ΣΕΛΙΝΟΥ	4	620,06	548,29	585,93	704,92	643,40	652,40	625,83	46,27	123,90	148,49	150,21	160,18	219,17	141,37
21	ΔΗΜΟΣ ΚΑΤΩ ΝΕΥΡΟΚΟΠΙΟΥ	4	882,63	928,36	921,73	667,41	706,94	641,12	791,37	275,87	186,54	354,64	261,23	261,54	249,73	264,92
22	ΔΗΜΟΣ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΤΖΟΥΜΕΡΚΩΝ	4	774,02	589,90	541,11	568,58	599,55	561,88	605,84	140,64	97,40	143,44	104,85	142,35	164,61	132,22
23	ΔΗΜΟΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ	4	889,01	843,73	672,11	823,86	679,52	759,81	778,01	121,10	168,61	141,02	146,98	148,65	173,07	149,90
24	ΔΗΜΟΣ ΛΙΜΝΗΣ ΠΛΑΣΤΗΡΑ	4	656,33	630,28	898,51	1.204,48	716,20	497,16	767,16	140,25	111,56	127,08	131,06	159,51	183,67	142,19
25	ΔΗΜΟΣ ΜΕΤΣΟΒΟΥ	4	695,52	693,96	924,70	835,17	769,24	812,91	788,58	272,41	231,42	239,73	218,63	231,87	214,40	234,74

Π.Β.3. Δείκτες Σύνολο Εσόδων / Κάτοικο και Ιδια Εσοδα / Κάτοικο κατά δήμο και κατηγορία (2012-2017)

(συνέχεια)

α/α	Δήμος	Κατηγ Κλεισθένη	Δείκτης Σύνολο Εσόδων / Κάτοικο (€)							Δείκτης Ιδια Εσοδα / Κάτοικο (€)						
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012- 2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012- 2017
26	ΔΗΜΟΣ ΝΕΜΕΑΣ	4	542,22	476,98	608,78	599,91	495,33	490,46	535,61	192,65	178,87	188,92	178,29	188,30	233,44	193,41
27	ΔΗΜΟΣ ΝΕΣΤΟΡΙΟΥ	4	1.374,57	1.181,23	994,66	759,55	779,77	829,44	986,54	166,27	228,32	214,52	171,64	137,48	270,78	198,17
28	ΔΗΜΟΣ ΝΟΤΙΑΣ ΚΥΝΟΥΡΙΑΣ	4	569,95	700,47	727,61	695,00	631,88	605,39	655,05	193,16	202,04	181,73	181,11	189,92	232,60	196,76
29	ΔΗΜΟΣ ΟΡΟΠΕΔΙΟΥ ΛΑΣΙΘΙΟΥ	4	731,25	658,81	927,85	722,69	525,70	616,96	697,21	145,39	181,24	142,99	71,93	123,57	253,51	153,10
30	ΔΗΜΟΣ ΠΑΡΑΝΕΣΤΙΟΥ	4	923,25	792,98	901,42	738,02	639,79	699,13	782,43	290,19	223,52	209,15	142,88	187,50	240,83	215,68
31	ΔΗΜΟΣ ΠΡΕΣΠΩΝ	4	1.642,75	1.662,48	1.297,89	1.305,33	1.133,04	918,34	1.326,64	209,58	381,10	502,83	373,07	159,93	261,47	314,66
32	ΔΗΜΟΣ ΠΩΓΩΝΙΟΥ	4	658,53	565,17	687,86	603,46	505,71	554,67	595,90	69,83	68,42	158,25	100,61	94,64	215,71	117,91
33	ΔΗΜΟΣ ΣΦΑΚΙΩΝ	4	751,83	572,39	987,42	815,11	779,87	1.153,06	843,28	149,93	121,14	100,37	102,80	252,50	314,86	173,60
34	ΔΗΜΟΣ ΤΡΟΙΖΗΝΙΑΣ-ΜΕΘΑΝΩΝ	4	893,28	662,20	546,77	502,46	595,82	392,08	598,77	275,64	279,37	145,54	124,03	169,05	127,79	186,90
35	ΔΗΜΟΣ ΦΙΛΙΑΤΩΝ	4	853,43	811,98	941,08	779,96	699,42	840,35	821,04	89,47	125,14	138,99	140,18	118,67	240,88	142,22
4	Μέσος		749,18	734,65	709,22	662,48	618,02	639,70	688,91	159,05	173,15	164,28	145,76	157,62	204,17	167,99
	Διάμεσος		692,38	658,81	672,21	666,35	599,55	605,71	689,13	149,93	168,61	148,49	140,18	150,53	214,40	162,26
	Min		362,00	361,66	272,05	0,00	254,01	358,24	334,38	38,75	42,91	32,71	0,00	59,32	89,79	66,08
	Max		1.642,75	1.662,48	1.297,89	1.305,33	1.133,04	1.153,06	1.326,64	307,97	381,10	502,83	373,07	276,87	361,17	319,91
	Εύρος		1.280,75	1.300,82	1.025,84	1.305,33	879,02	794,82	992,26	269,22	338,19	470,12	373,07	217,55	271,38	253,83
	Τυπική απόκλιση		265,12	288,56	239,06	264,65	157,70	187,66	206,72	77,92	92,75	93,35	77,49	59,09	63,80	66,40
5.	Μεγ. και Μεσ. Νησιωτ. Δήμοι (> 3.500 κάτ.)															
	3.500 - 15.000 κάτοικοι	5α														
1	ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΙΝΑΣ	5α	860,33	1.183,20	929,28	886,21	907,50	843,71	935,04	394,14	427,25	439,97	450,19	484,94	437,27	438,96
2	ΔΗΜΟΣ ΑΝΔΡΟΥ	5α	830,29	1.164,76	1.329,10	847,93	808,07	914,29	982,41	203,01	294,56	234,28	279,01	262,99	329,03	267,15
3	ΔΗΜΟΣ ΘΑΣΟΥ	5α	621,24	772,41	690,04	709,07	703,74	702,31	699,80	231,28	232,87	294,68	288,31	288,94	300,10	272,70
4	ΔΗΜΟΣ ΙΚΑΡΙΑΣ	5α	447,26	546,66	506,03	458,86	518,97	513,89	498,61	100,17	141,25	132,03	111,85	145,32	158,44	131,51
5	ΔΗΜΟΣ ΚΑΡΠΑΘΟΥ	5α	874,25	960,00	960,90	899,01	851,83	818,53	894,09	322,10	545,51	571,32	397,04	348,20	342,75	421,15
6	ΔΗΜΟΣ ΚΥΘΗΡΩΝ	5α	756,56	869,91	702,56	788,98	686,37	653,56	742,99	142,55	338,98	213,97	320,66	208,39	213,81	239,73
7	ΔΗΜΟΣ ΛΕΡΟΥ	5α	751,69	692,25	687,26	823,10	715,95	920,02	765,05	176,29	212,66	196,29	198,56	202,40	253,40	206,60

**Π.Β.3. Δείκτες Σύνολο Εσόδων / Κάτοικο και Ιδια Εσοδα / Κάτοικο κατά δήμο και κατηγορία (2012-2017)**

(συνέχεια)

α/α	Δήμος	Κατηγ Κλεισθένη	Δείκτης Σύνολο Εσόδων / Κάτοικο (€)							Δείκτης Ιδια Εσοδα / Κάτοικο (€)						
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012-2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012-2017
8	ΔΗΜΟΣ ΜΗΛΟΥ	5α	1.002,47	996,48	952,21	869,47	1.014,06	1.153,72	998,07	423,63	376,59	383,13	390,13	390,33	446,49	401,71
9	ΔΗΜΟΣ ΜΥΚΟΝΟΥ	5α	1.040,75	940,88	1.020,17	902,42	1.042,67	1.128,49	1.012,57	686,90	655,32	706,73	600,88	727,45	845,90	703,86
10	ΔΗΜΟΣ ΠΑΡΟΥ	5α	783,37	704,79	728,62	732,65	707,59	747,74	734,13	402,49	335,81	337,78	332,55	357,71	435,32	366,94
11	ΔΗΜΟΣ ΠΟΡΟΥ	5α	867,05	892,89	782,81	818,53	918,06	1.033,43	885,46	356,39	413,49	406,65	411,44	439,45	470,20	416,27
12	ΔΗΜΟΣ ΣΚΙΑΘΟΥ	5α	1.130,45	1.157,45	1.018,53	976,30	1.075,08	1.069,68	1.071,25	625,03	614,21	638,25	624,42	640,60	704,19	641,12
13	ΔΗΜΟΣ ΣΚΟΠΕΛΟΥ	5α	918,22	1.026,20	650,86	592,77	867,36	715,01	795,07	238,33	234,90	242,20	222,32	286,73	254,41	246,48
14	ΔΗΜΟΣ ΣΠΕΤΣΩΝ	5α	991,07	865,74	1.277,64	1.068,53	1.242,44	1.385,20	1.138,43	487,63	477,51	545,25	518,83	521,52	634,56	530,88
15	ΔΗΜΟΣ ΤΗΝΟΥ	5α	859,41	775,38	781,83	826,69	725,75	743,21	785,38	341,14	261,73	284,38	291,40	350,53	361,46	315,11
5α	Μέσος		848,96	903,27	867,86	813,37	852,36	889,52	862,56	342,07	370,84	375,13	362,51	377,03	412,49	373,35
	Διάμεσος		860,33	892,89	782,81	826,69	851,83	843,71	885,46	341,14	338,98	337,78	332,55	350,53	361,46	366,94
	Min		447,26	546,66	506,03	458,86	518,97	513,89	498,61	100,17	141,25	132,03	111,85	145,32	158,44	131,51
	Max		1.130,45	1.183,20	1.329,10	1.068,53	1.242,44	1.385,20	1.138,43	686,90	655,32	706,73	624,42	727,45	845,90	703,86
5α	Εύρος		683,19	636,54	823,07	609,66	723,48	871,31	639,82	586,73	514,08	574,70	512,57	582,13	687,46	572,35
	Τυπική απόκλιση		169,38	186,51	231,41	148,61	187,09	229,63	167,21	169,45	151,73	173,73	144,28	163,07	190,72	160,37
	> 15.000 κάτοικοι	5β														
16	ΔΗΜΟΣ ΘΗΡΑΣ	5β	895,22	916,20	887,72	893,49	944,78	989,86	921,21	421,56	404,65	468,06	559,82	606,99	673,15	522,37
17	ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΥΜΝΙΩΝ	5β	705,65	574,55	544,44	503,71	513,19	473,19	552,45	244,85	208,94	169,93	97,64	114,88	122,10	159,72
18	ΔΗΜΟΣ ΚΩ	5β	861,36	785,32	841,89	744,45	778,89	817,65	804,93	449,25	399,77	440,79	283,85	375,47	467,88	402,84
19	ΔΗΜΟΣ ΛΗΜΝΟΥ	5β	797,82	626,47	631,41	826,55	769,05	558,02	701,55	244,71	202,57	236,45	180,20	211,81	214,10	214,97
20	ΔΗΜΟΣ ΝΑΞΟΥ ΚΑΙ ΜΙΚΡΩΝ ΚΥΚΛΑΔΩΝ	5β	858,83	771,36	927,55	813,53	707,05	621,54	783,31	314,65	296,21	321,49	238,05	241,91	283,10	282,57
21	ΔΗΜΟΣ ΣΑΛΑΜΙΝΑΣ	5β	507,88	892,38	474,15	468,35	544,20	662,55	591,58	229,14	207,46	189,88	220,95	261,36	292,54	233,55
5β	Μέσος		771,13	761,05	717,86	708,35	709,52	687,13	725,84	317,36	286,60	304,43	263,42	302,07	342,15	302,67
	Διάμεσος		828,33	778,34	736,65	778,99	738,05	642,05	742,43	279,75	252,58	278,97	229,50	251,64	287,82	258,06

Π.Β.3. Δείκτες Σύνολο Εσόδων / Κάτοικο και Ιδια Εσοδα / Κάτοικο κατά δήμο και κατηγορία (2012-2017)

(συνέχεια)

α/α	Δήμος	Κατηγ Κλεισθένη	Δείκτης Σύνολο Εσόδων / Κάτοικο (€)							Δείκτης Ιδια Εσοδα / Κάτοικο (€)						
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012- 2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012- 2017
5β	Min		507,88	574,55	474,15	468,35	513,19	473,19	552,45	229,14	202,57	169,93	97,64	114,88	122,10	159,72
	Max		895,22	916,20	927,55	893,49	944,78	989,86	921,21	449,25	404,65	468,06	559,82	606,99	673,15	522,37
	Εύρος		387,34	341,65	453,40	425,14	431,59	516,67	368,76	220,12	202,08	298,13	462,19	492,10	551,05	362,65
	Τυπική απόκλιση		145,28	137,77	192,43	178,94	160,99	187,63	138,86	96,52	96,12	127,67	158,20	171,36	198,06	135,36
5	<b>Σύνολα Κατ. 5 - Μεγ. &amp; Μεσ. Νησιώτ. Δήμοι</b>															
	Μέσος		826,72	862,63	825,00	783,36	811,55	831,69	823,49	335,01	346,77	354,93	334,20	355,61	392,39	353,15
	Διάμεσος		859,41	869,91	782,81	823,10	778,89	817,65	795,07	322,10	335,81	321,49	291,40	348,20	342,75	315,11
	Min		447,26	546,66	474,15	458,86	513,19	473,19	498,61	100,17	141,25	132,03	97,64	114,88	122,10	131,51
	Max		1.130,45	1.183,20	1.329,10	1.068,53	1.242,44	1.385,20	1.138,43	686,90	655,32	706,73	624,42	727,45	845,90	703,86
	Εύρος		683,19	636,54	854,95	609,66	729,25	912,01	639,82	586,73	514,08	574,70	526,79	612,56	723,80	572,35
	Τυπική απόκλιση		163,27	182,83	227,08	160,71	188,03	233,43	168,51	150,19	141,23	162,09	151,43	164,80	190,60	153,80
<b>6.</b>	<b>Μικροί Νησιωτ. Δήμοι (&lt; 3.500 κατ.)</b>															
1	ΔΗΜΟΣ ΑΓΑΘΟΝΗΣΙΟΥ	6	3.079,40	7.122,31	3.968,23	1.776,81	1.965,88	2.649,30	3.426,99	472,48	414,57	570,85	260,20	287,13	1.219,88	537,52
2	ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΟΥ ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΥ	6	2.562,11	2.098,59	1.913,83	1.884,84	1.935,49	2.384,49	2.129,89	332,91	559,92	368,90	295,19	367,41	946,89	478,54
3	ΔΗΜΟΣ ΑΓΚΙΣΤΡΙΟΥ	6	1.069,61	1.484,04	2.027,07	1.542,79	1.384,96	1.465,83	1.495,72	474,31	411,66	467,18	455,28	456,38	622,58	481,23
4	ΔΗΜΟΣ ΑΛΟΝΝΗΣΟΥ	6	786,03	822,77	1.170,47	718,62	805,70	967,84	878,57	199,79	205,53	240,79	245,68	300,26	364,76	259,47
5	ΔΗΜΟΣ ΑΜΟΡΓΟΥ	6	1.499,64	1.303,68	1.506,23	1.289,83	1.471,38	1.293,06	1.393,97	282,43	260,89	335,33	462,55	403,84	525,99	378,51
6	ΔΗΜΟΣ ΑΝΑΦΗΣ	6	2.243,33	2.029,18	1.974,52	1.937,68	1.983,75	2.652,91	2.136,89	761,34	690,98	668,18	669,13	531,42	1.141,94	743,83
7	ΔΗΜΟΣ ΑΝΤΙΠΑΡΟΥ	6	1.116,58	955,94	1.063,11	1.042,67	1.012,06	1.207,24	1.066,27	510,60	484,32	562,38	521,22	480,38	701,39	543,38
8	ΔΗΜΟΣ ΑΣΤΥΠΑΛΛΙΑΣ	6	1.024,66	1.172,80	1.034,29	1.226,82	1.280,59	1.379,62	1.186,46	363,71	372,37	401,70	553,57	362,53	537,86	431,96
9	ΔΗΜΟΣ ΓΑΥΔΟΥ	6	3.705,67	0,00	0,00	0,00	0,00	2.976,79	3.341,23	82,30	0,00	0,00	0,00	0,00	1.228,57	655,44
10	ΔΗΜΟΣ ΕΛΑΦΟΝΗΣΟΥ	6	638,57	628,48	758,65	608,22	661,37	857,56	692,14	186,08	232,25	201,31	156,21	220,86	440,54	239,54
11	ΔΗΜΟΣ ΙΗΤΩΝ	6	1.412,69	1.365,77	1.260,49	997,97	1.145,99	1.373,39	1.259,38	392,67	495,38	470,92	470,80	534,26	621,27	497,55
12	ΔΗΜΟΣ ΙΘΑΚΗΣ	6	1.141,38	963,04	904,81	900,09	923,04	846,17	946,42	328,62	295,58	364,05	327,82	374,97	361,20	342,04



**Π.Β.3. Δείκτες Σύνολο Εσόδων / Κάτοικο και Ιδια Εσοδα / Κάτοικο κατά δήμο και κατηγορία (2012-2017)**

(συνέχεια)

α/α	Δήμος	Κατηγ Κλεισθένη	Δείκτης Σύνολο Εσόδων / Κάτοικο (€)							Δείκτης Ιδια Εσοδα / Κάτοικο (€)						
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012-2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012-2017
13	ΔΗΜΟΣ ΚΑΣΟΥ	6	979,11	903,54	1.063,54	1.010,91	1.085,89	1.217,38	1.043,40	198,22	259,00	381,26	70,65	194,31	392,31	249,29
14	ΔΗΜΟΣ ΚΕΑΣ	6	1.310,90	920,89	980,89	1.217,65	1.014,25	969,74	1.069,05	371,97	302,86	363,47	401,62	357,49	439,99	372,90
15	ΔΗΜΟΣ ΚΙΜΩΛΟΥ	6	209,19	927,07	777,70	934,22	995,95	1.068,13	818,71	13,68	338,37	241,79	358,02	355,81	560,06	311,29
16	ΔΗΜΟΣ ΚΥΘΟΥ	6	1.252,06	1.304,32	1.043,50	1.062,06	1.077,35	1.457,83	1.199,52	558,67	573,82	418,65	466,37	456,32	637,31	518,52
17	ΔΗΜΟΣ ΛΕΙΨΩΝ	6	2.088,15	1.876,91	1.353,52	1.643,95	1.470,20	1.450,55	1.647,21	335,03	349,96	299,07	354,41	383,64	570,37	382,08
18	ΔΗΜΟΣ ΜΕΓΑΝΗΣΙΟΥ	6	1.442,39	1.310,84	1.167,23	1.222,54	1.256,71	1.414,59	1.302,38	819,76	219,54	236,93	249,59	341,74	589,34	409,48
19	ΔΗΜΟΣ ΜΕΓΙΣΤΗΣ	6	1.564,81	1.487,31	1.384,93	1.897,35	1.538,26	1.863,14	1.622,63	390,72	352,31	256,59	318,33	339,78	656,09	385,64
20	ΔΗΜΟΣ ΝΙΣΥΡΟΥ	6	2.733,82	2.753,68	2.936,68	2.843,33	2.614,31	2.872,06	2.792,31	902,38	1.050,09	1.058,53	860,29	1.090,34	1.611,24	1.095,48
21	ΔΗΜΟΣ ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ	6	1.143,36	1.200,29	972,89	1.212,92	1.032,64	1.357,53	1.153,27	279,30	285,99	181,55	238,76	185,48	576,99	291,34
22	ΔΗΜΟΣ ΠΑΞΩΝ	6	1.340,87	828,04	990,95	1.214,52	865,13	978,93	1.036,41	337,22	356,75	300,59	357,86	334,00	393,51	346,65
23	ΔΗΜΟΣ ΠΑΤΜΟΥ	6	1.131,89	1.089,14	1.323,41	1.055,69	1.027,43	1.116,39	1.123,99	383,03	389,88	326,05	330,09	372,30	425,61	371,16
24	ΔΗΜΟΣ ΣΑΜΟΘΡΑΚΗΣ	6	865,80	936,32	806,81	974,78	1.024,30	1.100,69	951,45	278,23	239,99	255,24	276,57	274,36	312,84	272,87
25	ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΙΦΟΥ	6	776,34	921,71	730,48	1.059,85	863,82	976,55	888,13	101,46	319,14	157,99	436,21	239,41	444,33	283,09
26	ΔΗΜΟΣ ΣΙΚΙΝΟΥ	6	1.738,81	1.673,89	1.705,00	1.782,22	1.798,65	2.278,67	1.829,54	340,30	528,46	426,58	326,51	447,64	1.037,89	517,90
27	ΔΗΜΟΣ ΣΙΦΝΟΥ	6	1.245,50	1.241,48	1.336,38	1.244,21	1.193,18	1.300,87	1.260,27	532,07	489,81	612,05	453,99	545,84	639,30	545,51
28	ΔΗΜΟΣ ΣΚΥΡΟΥ	6	1.517,66	1.385,93	1.191,80	1.342,09	848,29	871,34	1.192,85	239,55	267,75	243,30	528,26	288,26	356,88	320,67
29	ΔΗΜΟΣ ΣΥΜΗΣ	6	1.060,99	1.391,06	1.327,91	988,31	971,41	1.089,34	1.138,17	470,22	494,99	409,92	269,90	269,78	307,22	370,34
30	ΔΗΜΟΣ ΘΗΛΟΥ	6	2.491,76	1.561,33	3.199,04	1.293,63	1.446,75	1.883,44	1.979,33	787,05	375,29	362,98	124,54	177,83	331,56	359,87
31	ΔΗΜΟΣ ΥΔΡΑΣ	6	1.195,86	0,00	2.186,24	1.536,73	1.662,16	1.681,52	1.377,09	668,92	0,00	742,47	947,48	892,46	1.102,64	725,66
32	ΔΗΜΟΣ ΦΟΛΕΓΑΝΔΡΟΥ	6	925,84	823,50	1.005,88	1.093,96	1.145,04	1.399,83	1.065,67	277,89	333,42	391,18	400,65	386,09	671,25	410,08
33	ΔΗΜΟΣ ΦΟΥΡΝΩΝ ΚΟΡΣΕΩΝ	6	641,60	1.054,69	624,52	606,61	697,01	708,85	722,21	46,90	213,55	79,14	82,68	94,12	223,84	123,37
34	ΔΗΜΟΣ ΧΑΛΚΗΣ	6	1.754,28	1.920,42	1.466,89	1.911,75	1.816,73	1.861,26	1.788,56	696,67	616,64	628,29	383,58	591,91	813,26	621,73
35	ΔΗΜΟΣ ΨΑΡΩΝ	6	9.505,09	1.597,05	1.291,57	1.583,62	1.582,71	1.862,89	2.903,82	516,02	449,98	157,47	222,86	246,37	657,32	375,00
6	Μέσος		1.691,31	1.401,60	1.384,27	1.275,98	1.245,67	1.509,59	1.481,71	398,07	378,03	376,65	367,91	376,71	641,83	435,68
	Διάμεσος		1.252,06	1.241,48	1.191,80	1.217,65	1.145,04	1.373,39	1.199,52	363,71	352,31	363,47	354,41	357,49	576,99	382,08
	Μin		209,19	0,00	0,00	0,00	0,00	708,85	692,14	13,68	0,00	0,00	0,00	0,00	223,84	123,37
	Μax		9.505,09	7.122,31	3.968,23	2.843,33	2.614,31	2.976,79	3.426,99	902,38	1.050,09	1.058,53	947,48	1.090,34	1.611,24	1.095,48

**Π.Β.3. Δείκτες Σύνολο Εσόδων / Κάτοικο και Ιδια Εσοδα / Κάτοικο κατά δήμο και κατηγορία (2012-2017)**

(συνέχεια)

α/α	Δήμος	Κατηγ Κλεισθένη	Δείκτης Σύνολο Εσόδων / Κάτοικο (€)							Δείκτης Ιδια Εσοδα / Κάτοικο (€)						
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012-2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012-2017
6	Εύρος		9.295,90	7.122,31	3.968,23	2.843,33	2.614,31	2.267,94	2.734,85	888,70	1.050,09	1.058,53	947,48	1.090,34	1.387,40	972,11
	Τυπική απόκλιση		1.547,61	1.131,29	760,65	502,77	484,59	609,43	705,55	220,39	190,79	203,85	197,21	200,64	317,50	180,06
1-6	<b>Σύνολο Δήμων της Χώρας</b>															
	Μέσος		714,03	723,71	665,56	624,23	602,98	628,33	667,02	224,93	222,80	213,77	207,97	221,01	258,86	226,30
	Διάμεσος		570,50	604,65	542,45	520,70	501,80	476,86	547,10	180,07	184,03	166,99	164,10	176,12	184,22	180,88
	Min		209,19	0,00	0,00	0,00	0,00	231,62	303,77	13,68	0,00	0,00	0,00	0,00	55,31	49,99
	Max		9.505,09	7.122,31	3.968,23	2.843,33	2.614,31	3.095,74	3.426,99	902,38	1.081,06	1.058,53	1.014,09	1.115,67	1.611,24	1.095,48
	Εύρος		9.295,90	7.122,31	3.968,23	2.843,33	2.614,31	2.864,12	3.123,22	888,70	1.081,06	1.058,53	1.014,09	1.115,67	1.555,92	1.045,49
	Τυπική απόκλιση		634,95	519,14	414,11	340,66	333,47	434,35	415,37	149,57	147,21	148,48	150,42	153,59	212,96	152,09

Πηγή: Οικονομικά στοιχεία ΥΠ.ΕΣ – Ιδια επεξεργασία

### Π.Β.4. Δείκτες Εξοδα Χρήσης / Σύνολο Εξόδων και Επενδύσεις / Σύνολο Εξόδων κατά δήμο και κατηγορία (2012-2017)

α/α	Δήμος	Κατηγ Κλεισθένη	Δείκτης Εξοδα Χρήσης / Σύνολο Εξόδων (%)							Δείκτης Επενδύσεις / Σύνολο Εξόδων (%)						
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012-2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012-2017
<b>1</b>	<b>Δήμοι Μητροπολιτικών Κέντρων</b>															
	έως 50.000 κάτοικοι	1α														
1	ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΑΣ ΒΑΡΒΑΡΑΣ	1α	57,75%	53,35%	62,36%	72,65%	85,57%	74,15%	67,64%	17,39%	4,07%	8,71%	2,89%	0,34%	1,75%	5,86%
2	ΔΗΜΟΣ ΑΛΙΜΟΥ	1α	73,61%	66,46%	64,52%	74,12%	73,18%	75,96%	71,31%	1,98%	4,94%	6,45%	9,62%	11,06%	8,09%	7,02%
3	ΔΗΜΟΣ ΒΡΙΛΗΣΣΙΩΝ	1α	69,45%	65,34%	72,89%	70,36%	74,44%	77,14%	71,60%	2,24%	1,31%	2,93%	6,82%	6,39%	4,99%	4,12%
4	ΔΗΜΟΣ ΔΑΦΝΗΣ-ΥΜΗΤΤΟΥ	1α	68,06%	59,64%	54,66%	60,49%	67,37%	67,07%	62,88%	3,63%	15,87%	27,30%	24,14%	19,70%	16,62%	17,88%
5	ΔΗΜΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΑΤΤΙΚΗΣ	1α	82,85%	61,75%	68,76%	66,50%	71,89%	73,79%	70,92%	5,50%	4,69%	11,01%	17,50%	12,07%	10,18%	10,16%
6	ΔΗΜΟΣ ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ	1α	73,57%	51,14%	62,69%	68,61%	66,97%	71,70%	65,78%	5,23%	5,77%	4,54%	5,21%	7,68%	2,14%	5,09%
7	ΔΗΜΟΣ ΛΥΚΟΒΡΥΣΗΣ-ΠΕΥΚΗΣ	1α	69,22%	61,07%	58,32%	56,65%	71,83%	59,14%	62,71%	12,20%	3,99%	22,24%	24,92%	16,32%	17,44%	16,19%
8	ΔΗΜΟΣ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΣ	1α	62,15%	56,75%	67,31%	72,67%	77,01%	74,52%	68,40%	7,55%	10,08%	13,94%	13,91%	6,68%	6,19%	9,73%
9	ΔΗΜΟΣ ΜΟΣΧΑΤΟΥ-ΤΑΥΡΟΥ	1α	72,35%	69,29%	70,62%	61,66%	69,89%	75,28%	69,85%	2,05%	3,19%	4,62%	21,68%	9,86%	6,32%	7,95%
10	ΔΗΜΟΣ ΠΑΠΑΓΟΥ-ΧΟΛΑΡΓΟΥ	1α	68,54%	69,63%	70,60%	70,53%	71,65%	73,15%	70,68%	10,97%	6,24%	8,63%	12,27%	9,32%	7,25%	9,11%
11	ΔΗΜΟΣ ΠΕΝΤΕΛΗΣ	1α	67,95%	51,80%	70,80%	63,73%	74,02%	79,25%	67,92%	7,34%	5,07%	3,62%	11,96%	8,46%	1,22%	6,28%
12	ΔΗΜΟΣ ΠΕΡΑΜΑΤΟΣ	1α	69,67%	36,98%	49,10%	66,98%	68,60%	63,14%	59,08%	8,23%	3,61%	13,94%	6,47%	7,20%	6,22%	7,61%
13	ΔΗΜΟΣ ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΑΣ-ΧΑΛΚΗΔΟΝΟΣ	1α	72,90%	52,44%	57,47%	68,60%	68,49%	69,48%	64,90%	7,15%	7,80%	10,56%	5,27%	8,34%	5,53%	7,44%
14	ΔΗΜΟΣ ΦΙΛΟΘΕΗΣ-ΨΥΧΙΚΟΥ	1α	72,71%	61,53%	65,03%	77,68%	75,05%	76,08%	71,35%	2,57%	20,33%	17,68%	4,58%	7,24%	5,42%	9,64%
15	ΔΗΜΟΣ ΧΑΙΔΑΡΙΟΥ	1α	72,73%	51,22%	70,15%	75,21%	76,03%	72,52%	69,64%	1,74%	2,46%	4,16%	3,54%	1,24%	2,99%	2,69%
1α	Μέσος		70,23%	57,89%	64,35%	68,43%	72,80%	72,16%	67,64%	6,38%	6,63%	10,69%	11,38%	8,79%	6,82%	8,45%
	Διάμεσος		69,67%	59,64%	65,03%	68,61%	71,89%	73,79%	68,40%	5,50%	4,94%	8,71%	9,62%	8,34%	6,19%	7,61%
	Μin		57,75%	36,98%	49,10%	56,65%	66,97%	59,14%	59,08%	1,74%	1,31%	2,93%	2,89%	0,34%	1,22%	2,69%
	Μax		82,85%	69,63%	72,89%	77,68%	85,57%	79,25%	71,60%	17,39%	20,33%	27,30%	24,92%	19,70%	17,44%	17,88%
	Εύρος		25,10%	32,64%	23,79%	21,03%	18,60%	20,11%	12,52%	15,65%	19,01%	24,37%	22,03%	19,36%	16,22%	15,19%
	Τυπική απόκλιση		5,62%	8,68%	6,93%	5,88%	4,72%	5,43%	3,81%	4,50%	5,19%	7,23%	7,56%	4,92%	4,81%	4,09%

## Π.Β.4. Δείκτες Εξοδα Χρήσης / Σύνολο Εξόδων και Επενδύσεις / Σύνολο Εξόδων κατά δήμο και κατηγορία (2012-2017)

(Συνέχεια)

α/α	Δήμος	Κατηγ Κλεισθένη	Δείκτης Εξοδα Χρήσης / Σύνολο Εξόδων (%)							Δείκτης Επενδύσεις / Σύνολο Εξόδων (%)						
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012-2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012-2017
	<b>50.000 - 100.000 κάτοικοι</b>	<b>1β</b>														
16	ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΑΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ	1β	72,31%	68,68%	70,92%	76,50%	78,84%	80,44%	74,61%	3,69%	12,63%	14,51%	6,27%	4,67%	3,03%	7,47%
17	ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ	1β	73,52%	75,00%	69,98%	75,80%	69,91%	73,27%	72,91%	9,41%	9,70%	15,01%	7,89%	13,97%	11,38%	11,23%
18	ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ-ΚΑΜΑΤΕΡΟΥ	1β	75,24%	57,74%	66,46%	70,08%	71,32%	61,20%	67,01%	3,65%	8,78%	7,73%	7,24%	4,84%	13,86%	7,68%
19	ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ	1β	69,65%	55,10%	69,83%	64,93%	72,85%	73,50%	67,64%	0,31%	2,75%	0,56%	12,58%	3,14%	2,67%	3,67%
20	ΔΗΜΟΣ ΑΜΑΡΟΥΣΙΟΥ	1β	47,94%	45,68%	71,53%	76,19%	76,98%	76,29%	65,77%	5,40%	6,12%	9,38%	8,77%	7,62%	5,39%	7,11%
21	ΔΗΜΟΣ ΑΜΠΕΛΟΚΗΠΩΝ-ΜΕΝΕΜΕΝΗΣ	1β	68,77%	64,72%	61,95%	61,66%	71,23%	75,05%	67,23%	10,30%	11,90%	20,21%	21,93%	4,25%	5,11%	12,28%
22	ΔΗΜΟΣ ΒΥΡΩΝΟΣ	1β	52,85%	43,47%	54,71%	72,98%	75,78%	66,75%	61,09%	18,47%	15,18%	27,64%	6,58%	0,92%	3,08%	11,98%
23	ΔΗΜΟΣ ΓΑΛΑΤΣΙΟΥ	1β	67,47%	71,97%	72,24%	69,62%	76,88%	74,30%	72,08%	11,84%	8,50%	6,22%	12,86%	4,26%	8,87%	8,76%
24	ΔΗΜΟΣ ΓΛΥΦΑΔΑΣ	1β	52,55%	59,17%	73,18%	77,93%	75,15%	74,59%	68,76%	23,80%	16,30%	6,56%	4,02%	4,40%	7,81%	10,48%
25	ΔΗΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ-ΑΡΓΥΡΟΥΠΟΛΗΣ	1β	63,86%	65,79%	68,32%	77,05%	75,50%	67,38%	69,65%	5,19%	3,29%	2,18%	1,08%	1,19%	11,69%	4,10%
26	ΔΗΜΟΣ ΖΩΓΡΑΦΟΥ	1β	72,68%	75,65%	74,49%	73,59%	73,67%	75,82%	74,32%	2,59%	2,83%	4,37%	6,89%	4,47%	4,51%	4,28%
27	ΔΗΜΟΣ ΗΛΙΟΥΠΟΛΕΩΣ	1β	73,64%	67,40%	72,92%	77,52%	75,21%	77,18%	73,98%	7,02%	7,78%	2,77%	4,85%	4,42%	4,31%	5,19%
28	ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ	1β	73,70%	77,07%	75,15%	76,13%	75,18%	77,26%	75,75%	10,55%	5,86%	4,94%	5,84%	4,91%	3,52%	5,94%
29	ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΑΡΙΑΣ	1β	62,53%	20,82%	71,99%	66,28%	60,00%	70,26%	58,65%	18,88%	3,81%	8,83%	17,14%	4,54%	10,40%	10,60%
30	ΔΗΜΟΣ ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ-ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ	1β	72,48%	55,35%	67,28%	66,50%	67,76%	70,45%	66,64%	1,88%	5,73%	2,70%	6,71%	7,62%	8,46%	5,52%
31	ΔΗΜΟΣ ΚΗΦΙΣΙΑΣ	1β	64,76%	57,94%	66,80%	69,60%	74,67%	74,12%	67,98%	11,04%	9,99%	13,91%	11,30%	6,34%	6,27%	9,81%
32	ΔΗΜΟΣ ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ	1β	63,71%	38,46%	49,11%	64,79%	64,38%	59,24%	56,61%	11,35%	13,37%	8,75%	3,85%	0,30%	0,42%	6,34%
33	ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΠΟΛΗΣ-ΣΥΚΕΩΝ	1β	49,63%	59,74%	57,12%	57,66%	68,86%	68,10%	60,19%	26,34%	20,91%	24,61%	22,56%	14,61%	17,42%	21,07%
34	ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΙΩΝΙΑΣ	1β	68,93%	75,84%	78,28%	79,52%	75,35%	75,57%	75,58%	4,16%	2,64%	2,52%	3,35%	6,65%	7,06%	4,40%
35	ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ	1β	69,81%	74,49%	75,61%	72,16%	71,73%	74,94%	73,12%	8,82%	6,12%	5,43%	7,15%	7,09%	4,63%	6,54%
36	ΔΗΜΟΣ ΠΑΛΑΙΟΥ ΦΑΛΗΡΟΥ	1β	70,07%	73,22%	66,20%	74,01%	69,42%	69,04%	70,33%	9,05%	9,71%	15,05%	10,36%	13,96%	15,72%	12,31%
37	ΔΗΜΟΣ ΠΑΥΛΟΥ ΜΕΛΑ	1β	62,70%	55,27%	65,18%	70,86%	64,96%	67,89%	64,48%	9,51%	8,86%	10,56%	6,24%	9,06%	5,88%	8,35%
38	ΔΗΜΟΣ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΕΩΣ	1β	69,87%	69,79%	68,11%	70,76%	76,28%	74,95%	71,63%	10,70%	7,83%	11,27%	9,04%	3,27%	2,08%	7,37%

Π.Β.4. Δείκτες Εξοδα Χρήσης / Σύνολο Εξόδων και Επενδύσεις / Σύνολο Εξόδων κατά δήμο και κατηγορία (2012-2017)

(Συνέχεια)

α/α	Δήμος	Κατηγ Κλεισθένη	Δείκτης Εξοδα Χρήσης / Σύνολο Εξόδων (%)								Δείκτης Επενδύσεις / Σύνολο Εξόδων (%)							
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012-2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012-2017		
39	ΔΗΜΟΣ ΠΥΛΑΙΑΣ-ΧΟΡΤΙΑΤΗ	1β	64,55%	49,66%	57,37%	62,23%	62,87%	65,31%	60,33%	10,11%	13,87%	22,92%	17,11%	8,94%	6,13%	13,18%		
40	ΔΗΜΟΣ ΧΑΛΑΝΔΡΙΟΥ	1β	70,80%	61,50%	61,39%	72,40%	64,96%	67,69%	66,46%	2,94%	9,71%	11,25%	5,37%	12,50%	7,89%	8,28%		
1β.	Μέσος		66,16%	60,78%	67,44%	71,07%	71,59%	71,62%	68,11%	9,48%	8,97%	10,40%	9,08%	6,32%	7,10%	8,56%		
	Διάμεσος		68,93%	61,50%	68,32%	72,16%	72,85%	73,50%	67,98%	9,41%	8,78%	8,83%	7,15%	4,84%	6,13%	7,68%		
	Μin		47,94%	20,82%	49,11%	57,66%	60,00%	59,24%	56,61%	0,31%	2,64%	0,56%	1,08%	0,30%	0,42%	3,67%		
	Μax		75,24%	77,07%	78,28%	79,52%	78,84%	80,44%	75,75%	26,34%	20,91%	27,64%	22,56%	14,61%	17,42%	21,07%		
	Εύρος		27,30%	56,25%	29,17%	21,86%	18,84%	21,20%	19,13%	26,03%	18,27%	27,08%	21,48%	14,30%	17,00%	17,40%		
	Τυπική απόκλιση		7,83%	13,65%	7,14%	5,75%	5,05%	5,22%	5,53%	6,59%	4,64%	7,38%	5,56%	3,99%	4,32%	3,85%		
	> 100.000 κάτοικοι	1γ																
41	ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ	1γ	70,04%	73,62%	73,03%	74,18%	76,39%	78,86%	74,35%	0,68%	1,61%	5,41%	7,86%	6,20%	4,09%	4,31%		
42	ΔΗΜΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	1γ	57,79%	53,83%	62,84%	64,26%	69,35%	70,63%	63,12%	6,76%	11,19%	8,30%	14,85%	5,15%	5,18%	8,57%		
43	ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΛΙΘΕΑΣ	1γ	88,17%	69,75%	71,15%	74,44%	74,60%	74,36%	75,41%	6,33%	10,89%	6,98%	6,24%	4,73%	6,84%	7,00%		
44	ΔΗΜΟΣ ΚΟΡΔΕΛΙΟΥ-ΕΥΟΣΜΟΥ	1γ	62,60%	37,09%	60,67%	63,12%	65,85%	74,80%	60,69%	5,10%	0,00%	6,12%	15,43%	9,56%	3,24%	6,57%		
45	ΔΗΜΟΣ ΝΙΚΑΙΑΣ-ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΗ ΡΕΝΤΗ	1γ	76,95%	49,83%	63,74%	69,62%	72,79%	70,43%	67,23%	4,78%	4,36%	5,88%	1,93%	2,86%	2,45%	3,71%		
46	ΔΗΜΟΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	1γ	93,51%	69,35%	71,77%	68,36%	73,09%	76,32%	75,40%	4,40%	2,05%	6,83%	8,39%	5,06%	1,62%	4,72%		
47	ΔΗΜΟΣ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ	1γ	74,69%	71,12%	72,40%	75,83%	78,80%	78,12%	75,16%	6,36%	6,35%	7,69%	5,19%	3,13%	3,34%	5,34%		
1γ	Μέσος		74,82%	60,66%	67,94%	69,97%	72,98%	74,79%	70,19%	4,91%	5,21%	6,74%	8,56%	5,24%	3,82%	5,75%		
	Διάμεσος		74,69%	69,35%	71,15%	69,62%	73,09%	74,80%	74,35%	5,10%	4,36%	6,83%	7,86%	5,06%	3,34%	5,34%		
	Μin		57,79%	37,09%	60,67%	63,12%	65,85%	70,43%	60,69%	0,68%	0,00%	5,41%	1,93%	2,86%	1,62%	3,71%		
	Μax		93,51%	73,62%	73,03%	75,83%	78,80%	78,86%	75,41%	6,76%	11,19%	8,30%	15,43%	9,56%	6,84%	8,57%		
	Εύρος		35,72%	36,53%	12,36%	12,71%	12,95%	8,43%	14,72%	6,07%	11,19%	2,89%	13,50%	6,69%	5,22%	4,86%		
	Τυπική απόκλιση		12,87%	13,87%	5,28%	5,07%	4,32%	3,33%	6,40%	2,07%	4,48%	1,02%	4,97%	2,23%	1,75%	1,72%		
1	Σύνολα Κατ. 1 - Δήμων Μητροπ. Κέντρων																	
	Μέσος		68,75%	59,84%	66,53%	70,06%	72,18%	72,27%	68,27%	7,81%	7,66%	9,94%	9,74%	6,95%	6,53%	8,10%		
	Διάμεσος		69,67%	61,07%	68,11%	70,53%	72,85%	74,12%	68,40%	6,76%	6,24%	8,30%	7,24%	6,39%	5,53%	7,44%		

## Π.Β.4. Δείκτες Εξοδα Χρήσης / Σύνολο Εξόδων και Επενδύσεις / Σύνολο Εξόδων κατά δήμο και κατηγορία (2012-2017)

(Συνέχεια)

α/α	Δήμος	Κατηγ Κλεισθένη	Δείκτης Εξοδα Χρήσης / Σύνολο Εξόδων (%)							Δείκτης Επενδύσεις / Σύνολο Εξόδων (%)						
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012-2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012-2017
1	Min		47,94%	20,82%	49,10%	56,65%	60,00%	59,14%	56,61%	0,31%	0,00%	0,56%	1,08%	0,30%	0,42%	2,69%
	Max		93,51%	77,07%	78,28%	79,52%	85,57%	80,44%	75,75%	26,34%	20,91%	27,64%	24,92%	19,70%	17,44%	21,07%
	Εύρος		45,57%	56,25%	29,18%	22,87%	25,56%	21,30%	19,13%	26,03%	20,91%	27,08%	23,84%	19,40%	17,02%	18,39%
	Τυπική απόκλιση		8,55%	12,13%	6,87%	5,71%	4,79%	5,08%	5,14%	5,73%	4,92%	6,80%	6,17%	4,25%	4,30%	3,77%
2	<b>Μεγάλοι Ηπειρωτ. Δήμοι και Πρωτ. Νομών</b>															
	έως 30.000 κάτοικοι	2α														
1	ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ	2α	59,30%	58,75%	50,43%	49,30%	61,93%	69,02%	58,12%	18,32%	19,80%	26,48%	29,97%	11,65%	4,06%	18,38%
2	ΔΗΜΟΣ ΑΛΜΩΠΙΑΣ	2α	63,78%	53,83%	60,39%	65,89%	59,93%	56,12%	59,99%	6,44%	6,67%	6,08%	7,10%	19,83%	17,01%	10,52%
3	ΔΗΜΟΣ ΓΡΕΒΕΝΩΝ	2α	63,98%	50,57%	47,56%	44,63%	62,76%	72,63%	57,02%	29,62%	35,51%	33,41%	37,66%	19,02%	8,28%	27,25%
4	ΔΗΜΟΣ ΔΕΛΦΩΝ	2α	62,53%	33,31%	58,77%	64,57%	69,58%	65,68%	59,07%	13,15%	8,63%	15,68%	14,94%	6,68%	7,23%	11,05%
5	ΔΗΜΟΣ ΔΙΟΥ-ΟΛΥΜΠΟΥ	2α	67,50%	34,76%	38,45%	54,06%	74,20%	74,52%	57,25%	4,47%	26,78%	42,89%	35,92%	9,06%	10,41%	21,59%
6	ΔΗΜΟΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΧΑΪΑΣ	2α	64,95%	52,02%	60,63%	76,75%	63,32%	78,45%	66,02%	5,02%	7,10%	14,78%	6,14%	8,88%	7,36%	8,21%
7	ΔΗΜΟΣ ΕΔΕΣΣΑΣ	2α	46,75%	51,04%	62,28%	49,32%	64,20%	65,27%	56,48%	17,23%	20,27%	16,05%	28,78%	7,53%	7,01%	16,15%
8	ΔΗΜΟΣ ΕΛΕΥΣΙΝΑΣ	2α	77,79%	72,92%	75,87%	78,00%	78,88%	79,88%	77,22%	9,73%	12,57%	8,74%	5,39%	5,96%	5,73%	8,02%
9	ΔΗΜΟΣ ΗΓΟΥΜΕΝΙΤΣΑΣ	2α	66,20%	51,46%	51,64%	52,11%	49,95%	60,89%	55,38%	8,01%	20,59%	23,99%	27,90%	13,91%	10,40%	17,47%
10	ΔΗΜΟΣ ΙΕΡΑΠΕΤΡΑΣ	2α	65,37%	59,09%	60,21%	50,91%	68,19%	75,38%	63,19%	9,18%	17,14%	17,74%	31,97%	10,92%	4,39%	15,23%
11	ΔΗΜΟΣ ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΟΥ	2α	50,25%	47,22%	55,54%	53,99%	60,76%	67,45%	55,87%	29,65%	35,21%	26,17%	32,55%	20,99%	14,27%	26,47%
12	ΔΗΜΟΣ ΚΥΜΗΣ-ΑΛΙΒΕΡΙΟΥ	2α	69,34%	54,01%	63,94%	64,04%	66,80%	63,35%	63,58%	5,00%	9,81%	6,74%	16,67%	10,31%	4,32%	8,81%
13	ΔΗΜΟΣ ΛΑΥΡΕΩΤΙΚΗΣ	2α	57,28%	49,23%	69,11%	70,47%	75,58%	71,56%	65,54%	19,31%	10,99%	13,03%	10,73%	3,03%	4,85%	10,32%
14	ΔΗΜΟΣ ΛΕΥΚΑΔΑΣ	2α	48,37%	42,29%	55,40%	51,55%	53,66%	59,01%	51,71%	39,28%	27,76%	24,39%	29,81%	32,77%	24,64%	29,78%
15	ΔΗΜΟΣ ΝΑΥΠΑΚΤΙΑΣ	2α	56,47%	50,60%	53,33%	50,18%	57,81%	63,38%	55,29%	16,18%	20,54%	18,34%	25,00%	14,32%	10,52%	17,48%
16	ΔΗΜΟΣ ΠΑΙΑΝΙΑΣ	2α	52,83%	46,19%	77,14%	74,51%	66,11%	76,51%	65,55%	14,23%	4,84%	6,47%	4,18%	17,90%	6,98%	9,10%
17	ΔΗΜΟΣ ΠΑΙΟΝΙΑΣ	2α	60,24%	57,95%	67,81%	69,96%	73,10%	79,03%	68,01%	21,38%	12,09%	14,02%	16,64%	9,68%	3,95%	12,96%
18	ΔΗΜΟΣ ΠΟΛΥΓΥΡΟΥ	2α	58,02%	39,31%	42,58%	40,81%	52,31%	36,65%	44,95%	8,84%	28,38%	34,29%	45,60%	33,28%	31,46%	30,31%
19	ΔΗΜΟΣ ΣΑΡΩΝΙΚΟΥ	2α	51,68%	37,76%	66,48%	73,34%	72,51%	74,85%	62,77%	20,80%	14,37%	3,36%	7,44%	7,09%	6,22%	9,88%
20	ΔΗΜΟΣ ΣΥΡΟΥ-ΕΡΜΟΥΠΟΛΗΣ	2α	71,28%	72,42%	64,65%	59,41%	63,53%	68,09%	66,56%	12,85%	12,24%	15,28%	21,67%	8,10%	5,00%	12,52%

**Π.Β.4. Δείκτες Εξοδα Χρήσης / Σύνολο Εξόδων και Επενδύσεις / Σύνολο Εξόδων κατά δήμο και κατηγορία (2012-2017)**

**(Συνέχεια)**

α/α	Δήμος	Κατηγ Κλεισθένη	Δείκτης Εξοδα Χρήσης / Σύνολο Εξόδων (%)							Δείκτης Επενδύσεις / Σύνολο Εξόδων (%)						
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012-2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012-2017
21	ΔΗΜΟΣ ΤΡΙΦΥΛΙΑΣ	2α	58,73%	51,56%	45,53%	66,45%	63,88%	64,96%	58,52%	7,40%	12,09%	8,95%	6,44%	9,75%	8,03%	8,78%
22	ΔΗΜΟΣ ΤΥΡΝΑΒΟΥ	2α	60,19%	43,30%	61,39%	69,73%	68,88%	65,30%	61,46%	7,82%	17,36%	11,54%	3,84%	5,52%	5,08%	8,53%
23	ΔΗΜΟΣ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ	2α	63,05%	58,92%	70,45%	69,84%	76,77%	66,44%	67,58%	3,57%	6,99%	9,99%	12,15%	2,79%	7,86%	7,22%
2α	Μέσος		60,69%	50,80%	59,11%	60,86%	65,42%	67,58%	60,75%	14,24%	16,86%	17,32%	19,93%	12,56%	9,35%	15,04%
	Διάμεσος		60,24%	51,04%	60,39%	64,04%	64,20%	67,45%	59,99%	12,85%	14,37%	15,28%	16,67%	9,75%	7,23%	12,52%
	Min		46,75%	33,31%	38,45%	40,81%	49,95%	36,65%	44,95%	3,57%	4,84%	3,36%	3,84%	2,79%	3,95%	7,22%
	Max		77,79%	72,92%	77,14%	78,00%	78,88%	79,88%	77,22%	39,28%	35,51%	42,89%	45,60%	33,28%	31,46%	30,31%
	Εύρος		31,05%	39,61%	38,70%	37,18%	28,93%	43,24%	32,28%	35,72%	30,67%	39,53%	41,76%	30,49%	27,51%	23,08%
	Τυπική απόκλιση		7,59%	10,13%	10,11%	11,09%	7,77%	9,42%	6,64%	9,28%	8,96%	10,19%	12,62%	8,19%	6,81%	7,40%
	30.000 - 50.000 κάτοικοι	2β														
24	ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ	2β	68,62%	47,06%	44,09%	70,38%	75,76%	70,53%	62,74%	2,34%	26,59%	31,31%	7,52%	5,23%	5,29%	13,04%
25	ΔΗΜΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ	2β	70,07%	57,50%	73,90%	72,56%	75,03%	79,99%	71,51%	8,08%	24,00%	11,17%	10,16%	7,66%	4,09%	10,86%
26	ΔΗΜΟΣ ΑΡΓΟΥΣ-ΜΥΚΗΝΩΝ	2β	65,00%	62,47%	63,81%	52,41%	68,46%	70,46%	63,77%	13,78%	22,15%	17,88%	32,92%	12,89%	15,19%	19,13%
27	ΔΗΜΟΣ ΑΡΤΑΙΩΝ	2β	49,18%	52,39%	47,70%	48,22%	74,49%	66,35%	56,39%	24,20%	25,76%	33,51%	35,03%	5,12%	5,66%	21,55%
28	ΔΗΜΟΣ ΑΣΠΡΟΠΥΡΓΟΥ	2β	72,86%	60,19%	66,40%	73,63%	75,09%	72,06%	70,04%	5,19%	6,98%	14,89%	10,78%	10,09%	13,87%	10,30%
29	ΔΗΜΟΣ ΒΑΡΗΣ-ΒΟΥΛΑΣ-ΒΟΥΛΙΑΓΜΕΝΗΣ	2β	66,61%	63,32%	71,34%	69,79%	75,72%	74,32%	70,18%	7,83%	15,64%	9,61%	11,03%	8,48%	9,69%	10,38%
30	ΔΗΜΟΣ ΔΕΛΤΑ	2β	67,33%	71,57%	65,98%	67,76%	72,79%	75,46%	70,15%	10,59%	11,84%	11,74%	14,03%	9,46%	5,91%	10,59%
31	ΔΗΜΟΣ ΔΙΟΝΥΣΟΥ	2β	66,37%	62,45%	69,76%	74,78%	70,23%	74,97%	69,76%	14,77%	12,56%	15,60%	7,32%	12,96%	8,32%	11,92%
32	ΔΗΜΟΣ ΕΛΑΣΣΟΝΑΣ	2β	60,21%	64,74%	62,38%	59,23%	71,58%	73,56%	65,28%	8,96%	8,54%	7,81%	27,35%	9,93%	9,04%	11,94%
33	ΔΗΜΟΣ ΕΟΡΔΑΙΑΣ	2β	66,22%	60,89%	56,44%	46,19%	62,70%	66,88%	59,89%	14,32%	14,36%	24,60%	37,85%	13,45%	12,11%	19,45%
34	ΔΗΜΟΣ ΖΑΚΥΝΘΟΥ	2β	52,92%	52,02%	63,54%	65,76%	62,33%	69,66%	61,04%	9,86%	12,46%	3,99%	4,78%	9,91%	2,83%	7,30%
35	ΔΗΜΟΣ ΗΛΙΔΑΣ	2β	51,78%	42,16%	30,14%	30,48%	37,26%	59,58%	41,90%	23,75%	40,15%	53,15%	51,44%	39,94%	10,77%	36,53%
36	ΔΗΜΟΣ ΘΗΒΑΙΩΝ	2β	70,55%	45,87%	67,76%	61,54%	70,60%	74,43%	65,13%	6,92%	6,61%	8,03%	22,62%	14,85%	3,82%	10,47%
37	ΔΗΜΟΣ ΙΕΡΑΣ ΠΟΛΗΣ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ	2β	64,03%	45,29%	39,52%	50,14%	65,03%	62,53%	54,43%	7,52%	28,78%	32,93%	21,80%	10,87%	7,58%	18,25%
38	ΔΗΜΟΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	2β	72,77%	49,60%	41,10%	53,37%	68,71%	69,32%	59,14%	10,33%	30,71%	41,19%	28,99%	11,17%	9,40%	21,96%

Π.Β.4. Δείκτες Εξοδα Χρήσης / Σύνολο Εξόδων και Επενδύσεις / Σύνολο Εξόδων κατά δήμο και κατηγορία (2012-2017)

(Συνέχεια)

α/α	Δήμος	Κατηγ Κλεισθένη	Δείκτης Εξοδα Χρήσης / Σύνολο Εξόδων (%)							Δείκτης Επενδύσεις / Σύνολο Εξόδων (%)						
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012- 2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012- 2017
39	ΔΗΜΟΣ ΚΕΦΑΛΟΝΙΑΣ	2β	65,86%	60,84%	72,44%	66,27%	67,30%	58,15%	65,14%	4,73%	13,24%	7,37%	14,21%	9,02%	19,00%	11,26%
40	ΔΗΜΟΣ ΚΡΩΠΙΑΣ	2β	61,39%	61,20%	60,54%	69,12%	77,02%	71,33%	66,77%	7,73%	13,88%	19,59%	12,06%	5,34%	9,23%	11,31%
41	ΔΗΜΟΣ ΛΑΓΚΑΔΑ	2β	64,87%	67,46%	62,29%	80,02%	77,91%	81,02%	72,26%	19,32%	13,18%	13,07%	3,64%	3,82%	3,67%	9,45%
42	ΔΗΜΟΣ ΛΕΒΑΔΕΩΝ	2β	60,80%	53,86%	52,57%	54,81%	71,17%	69,75%	60,49%	12,20%	12,93%	28,09%	23,89%	7,39%	6,80%	15,22%
43	ΔΗΜΟΣ ΜΑΡΑΘΩΝΟΣ	2β	70,42%	22,71%	59,40%	64,51%	66,24%	66,34%	58,27%	3,20%	2,57%	8,40%	5,13%	5,33%	7,38%	5,34%
44	ΔΗΜΟΣ ΜΕΓΑΡΕΩΝ	2β	76,08%	19,91%	42,08%	57,27%	53,84%	58,28%	51,24%	2,28%	18,94%	28,27%	26,05%	18,89%	18,97%	18,90%
45	ΔΗΜΟΣ ΝΑΟΥΣΑΣ	2β	59,96%	63,67%	73,05%	66,61%	69,65%	71,84%	67,46%	18,84%	16,08%	9,41%	19,36%	9,59%	12,58%	14,31%
46	ΔΗΜΟΣ ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	2β	63,76%	55,60%	61,36%	57,63%	72,12%	68,53%	63,17%	8,67%	11,14%	13,77%	11,58%	7,38%	6,87%	9,90%
47	ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΠΡΟΠΟΝΤΙΔΑΣ	2β	57,61%	40,74%	48,12%	44,84%	54,14%	61,89%	51,22%	8,62%	21,40%	27,84%	38,13%	27,92%	19,29%	23,87%
48	ΔΗΜΟΣ ΟΡΕΣΤΙΑΔΑΣ	2β	63,28%	60,74%	67,42%	62,06%	71,10%	72,61%	66,20%	19,04%	24,24%	16,23%	20,65%	6,37%	6,63%	15,53%
49	ΔΗΜΟΣ ΠΑΓΓΑΙΟΥ	2β	63,61%	50,01%	53,62%	60,91%	71,51%	72,18%	61,97%	17,20%	22,99%	26,84%	20,90%	10,48%	9,67%	18,01%
50	ΔΗΜΟΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	2β	49,49%	50,42%	46,00%	56,80%	63,98%	65,95%	55,44%	32,31%	30,21%	18,41%	26,72%	16,45%	14,97%	23,18%
51	ΔΗΜΟΣ ΠΥΡΓΟΥ	2β	69,46%	42,20%	58,98%	59,26%	68,59%	68,55%	61,17%	3,87%	21,56%	20,90%	20,67%	9,26%	13,79%	15,01%
52	ΔΗΜΟΣ ΣΑΜΟΥ	2β	63,90%	65,58%	62,72%	55,34%	64,45%	69,57%	63,59%	10,43%	15,26%	16,96%	24,30%	14,39%	10,31%	15,27%
53	ΔΗΜΟΣ ΣΠΑΡΤΗΣ	2β	60,20%	57,34%	47,76%	55,19%	70,84%	73,17%	60,75%	15,53%	25,24%	36,14%	25,28%	9,37%	6,62%	19,69%
54	ΔΗΜΟΣ ΣΠΑΤΩΝ-ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ	2β	65,50%	30,61%	67,12%	64,77%	74,99%	76,22%	63,20%	7,87%	5,20%	11,17%	8,78%	7,98%	6,25%	7,87%
55	ΔΗΜΟΣ ΤΡΙΠΟΛΗΣ	2β	67,65%	70,97%	74,91%	79,19%	85,85%	89,51%	78,01%	22,31%	23,33%	20,47%	16,28%	9,11%	5,74%	16,21%
56	ΔΗΜΟΣ ΦΛΩΡΙΝΑΣ	2β	56,59%	58,24%	56,88%	60,38%	73,34%	70,40%	62,64%	21,41%	20,35%	21,43%	12,58%	3,96%	2,12%	13,64%
57	ΔΗΜΟΣ ΦΥΛΗΣ	2β	67,75%	36,51%	47,22%	59,02%	66,78%	54,04%	55,22%	2,94%	3,06%	5,21%	10,03%	11,39%	16,96%	8,27%
58	ΔΗΜΟΣ ΧΑΛΚΗΔΟΝΟΣ	2β	59,30%	70,29%	64,33%	71,28%	77,52%	74,07%	69,46%	11,18%	6,30%	8,67%	3,75%	1,61%	3,81%	5,89%
59	ΔΗΜΟΣ ΩΡΑΙΟΚΑΣΤΡΟΥ	2β	61,42%	58,30%	53,63%	71,16%	73,04%	76,19%	65,63%	9,52%	11,80%	12,03%	8,80%	9,65%	4,41%	9,37%
60	ΔΗΜΟΣ ΩΡΩΠΟΥ	2β	54,88%	50,02%	63,85%	69,47%	69,69%	65,99%	62,32%	27,01%	11,93%	9,19%	8,42%	10,45%	8,82%	12,64%
2β	Μέσος		63,47%	53,64%	58,38%	61,68%	69,37%	70,15%	62,78%	12,29%	17,08%	18,83%	18,51%	10,73%	9,12%	14,43%
	Διάμεσος		64,03%	57,34%	61,36%	61,54%	70,84%	70,46%	63,17%	10,33%	15,26%	16,23%	16,28%	9,59%	8,32%	13,04%
	Min		49,18%	19,91%	30,14%	30,48%	37,26%	54,04%	41,90%	2,28%	2,57%	3,99%	3,64%	1,61%	2,12%	5,34%
	Max		76,08%	71,57%	74,91%	80,02%	85,85%	89,51%	78,01%	32,31%	40,15%	53,15%	51,44%	39,94%	19,29%	36,53%



## Π.Β.4. Δείκτες Εξοδα Χρήσης / Σύνολο Εξόδων και Επενδύσεις / Σύνολο Εξόδων κατά δήμο και κατηγορία (2012-2017)

(Συνέχεια)

α/α	Δήμος	Κατηγ Κλεισθένη	Δείκτης Εξοδα Χρήσης / Σύνολο Εξόδων (%)							Δείκτης Επενδύσεις / Σύνολο Εξόδων (%)						
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012-2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012-2017
2β	Εύρος		26,90%	51,66%	44,77%	49,54%	48,59%	35,47%	36,11%	30,03%	37,58%	49,16%	47,80%	38,32%	17,17%	31,20%
	Τυπική απόκλιση		6,45%	12,49%	11,05%	10,29%	8,22%	6,81%	6,90%	7,45%	8,65%	11,15%	11,25%	6,81%	4,74%	6,15%
	50.000 - 100.000 κάτοικοι	2γ														
61	ΔΗΜΟΣ ΑΓΡΙΝΙΟΥ	2γ	55,20%	43,25%	46,04%	47,07%	51,01%	59,79%	50,39%	11,46%	28,97%	30,93%	32,69%	25,19%	15,58%	24,14%
62	ΔΗΜΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	2γ	53,30%	60,00%	54,02%	62,50%	69,71%	71,52%	61,84%	12,49%	20,18%	30,69%	20,03%	10,09%	7,19%	16,78%
63	ΔΗΜΟΣ ΒΕΡΟΙΑΣ	2γ	64,79%	57,34%	57,41%	58,79%	73,01%	74,71%	64,34%	8,43%	15,18%	19,58%	21,00%	8,47%	6,18%	13,14%
64	ΔΗΜΟΣ ΔΡΑΜΑΣ	2γ	55,95%	55,16%	56,93%	61,94%	72,67%	71,41%	62,34%	20,35%	24,96%	27,31%	21,06%	7,99%	5,88%	17,92%
65	ΔΗΜΟΣ ΘΕΡΜΑΙΚΟΥ	2γ	56,97%	69,39%	67,79%	65,53%	71,23%	69,06%	66,66%	14,94%	7,48%	11,21%	15,12%	8,90%	10,64%	11,38%
66	ΔΗΜΟΣ ΘΕΡΜΗΣ	2γ	65,47%	59,74%	71,00%	75,71%	79,06%	74,52%	70,92%	19,55%	20,13%	13,60%	10,08%	5,16%	8,19%	12,79%
67	ΔΗΜΟΣ ΚΑΒΑΛΑΣ	2γ	58,16%	54,40%	52,20%	57,32%	67,29%	72,71%	60,35%	16,03%	24,67%	26,90%	21,83%	14,53%	7,86%	18,63%
68	ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	2γ	52,11%	54,81%	55,71%	60,85%	68,83%	63,35%	59,28%	27,67%	25,38%	22,00%	24,13%	11,99%	16,87%	21,34%
69	ΔΗΜΟΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	2γ	71,66%	58,67%	56,21%	59,28%	61,46%	58,09%	60,90%	4,57%	8,64%	9,92%	15,18%	10,14%	16,66%	10,85%
70	ΔΗΜΟΣ ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	2γ	64,05%	55,82%	55,11%	65,81%	69,94%	67,78%	63,09%	20,22%	13,45%	19,39%	17,42%	11,37%	9,08%	15,15%
71	ΔΗΜΟΣ ΚΙΛΚΙΣ	2γ	70,66%	62,69%	68,47%	77,35%	81,33%	84,85%	74,23%	19,86%	29,21%	22,26%	15,00%	9,87%	8,87%	17,51%
72	ΔΗΜΟΣ ΚΟΖΑΝΗΣ	2γ	60,70%	44,11%	46,89%	44,33%	56,85%	66,62%	53,25%	9,52%	19,97%	29,44%	37,72%	18,24%	9,16%	20,68%
73	ΔΗΜΟΣ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ	2γ	62,89%	52,00%	56,35%	56,68%	70,04%	72,84%	61,80%	10,65%	18,49%	21,51%	27,14%	11,25%	10,85%	16,65%
74	ΔΗΜΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΩΝ	2γ	65,03%	66,29%	60,35%	66,53%	74,95%	74,91%	68,01%	8,84%	14,21%	25,33%	13,79%	6,06%	6,67%	12,48%
75	ΔΗΜΟΣ ΛΑΜΙΕΩΝ	2γ	59,13%	66,66%	66,09%	69,67%	73,95%	68,74%	67,37%	15,34%	16,39%	16,63%	13,71%	11,11%	15,83%	14,83%
76	ΔΗΜΟΣ ΛΕΣΒΟΥ	2γ	62,47%	68,86%	68,00%	67,36%	72,17%	66,13%	67,50%	7,24%	9,78%	8,89%	10,49%	9,08%	8,72%	9,03%
77	ΔΗΜΟΣ ΞΑΝΘΗΣ	2γ	63,65%	62,64%	68,75%	72,87%	73,32%	76,84%	69,68%	13,62%	20,49%	16,08%	12,87%	5,85%	6,18%	12,52%
78	ΔΗΜΟΣ ΠΑΛΛΗΝΗΣ	2γ	68,48%	50,70%	55,39%	70,58%	60,91%	74,74%	63,47%	13,85%	36,94%	32,62%	14,51%	26,32%	7,81%	22,01%
79	ΔΗΜΟΣ ΠΕΛΛΑΣ	2γ	62,90%	50,64%	59,72%	66,74%	64,32%	68,69%	62,17%	11,30%	4,15%	5,82%	9,04%	7,43%	2,16%	6,65%
80	ΔΗΜΟΣ ΡΕΘΥΜΝΗΣ	2γ	37,57%	47,23%	46,22%	46,46%	63,59%	66,49%	51,26%	44,63%	26,17%	41,37%	42,95%	17,52%	11,91%	30,76%
81	ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	2γ	60,37%	57,75%	72,41%	73,43%	75,77%	77,00%	69,45%	18,59%	17,99%	8,97%	10,12%	5,96%	6,10%	11,29%
82	ΔΗΜΟΣ ΤΡΙΚΚΑΙΩΝ	2γ	70,52%	55,61%	62,73%	57,35%	62,76%	64,29%	62,21%	5,43%	5,81%	7,43%	17,58%	7,52%	3,55%	7,89%
83	ΔΗΜΟΣ ΧΙΟΥ	2γ	68,52%	73,86%	65,15%	62,99%	62,99%	65,37%	66,48%	23,87%	16,05%	27,58%	22,25%	17,80%	14,69%	20,37%
2γ	Μέσος		61,33%	57,72%	59,52%	62,92%	68,57%	70,02%	63,35%	15,59%	18,46%	20,67%	19,38%	11,65%	9,42%	15,86%

## Π.Β.4. Δείκτες Εξοδα Χρήσης / Σύνολο Εξόδων και Επενδύσεις / Σύνολο Εξόδων κατά δήμο και κατηγορία (2012-2017)

(Συνέχεια)

α/α	Δήμος	Κατηγ Κλεισθένη	Δείκτης Εξοδα Χρήσης / Σύνολο Εξόδων (%)							Δείκτης Επενδύσεις / Σύνολο Εξόδων (%)						
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012-2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012-2017
2γ	Διάμεσος		62,89%	57,34%	57,41%	62,99%	69,94%	69,06%	63,09%	13,85%	18,49%	21,51%	17,42%	10,09%	8,72%	15,15%
	Min		37,57%	43,25%	46,04%	44,33%	51,01%	58,09%	50,39%	4,57%	4,15%	5,82%	9,04%	5,16%	2,16%	6,65%
	Max		71,66%	73,86%	72,41%	77,35%	81,33%	84,85%	74,23%	44,63%	36,94%	41,37%	42,95%	26,32%	16,87%	30,76%
	Εύρος		34,08%	30,61%	26,37%	33,02%	30,32%	26,75%	23,83%	40,06%	32,79%	35,55%	33,91%	21,16%	14,70%	24,11%
	Τυπική απόκλιση		7,56%	7,99%	7,90%	8,93%	7,21%	6,09%	5,98%	8,66%	8,23%	9,48%	8,85%	5,81%	4,13%	5,72%
	> 100.000 κάτοικοι	2δ														
84	ΔΗΜΟΣ ΑΧΑΡΝΩΝ	2δ	71,20%	48,35%	45,52%	66,76%	74,35%	57,19%	60,56%	3,62%	10,92%	5,32%	5,32%	2,10%	3,02%	5,05%
85	ΔΗΜΟΣ ΒΟΛΟΥ	2δ	71,87%	64,54%	63,70%	73,30%	76,31%	77,08%	71,13%	13,29%	11,92%	9,86%	10,09%	5,56%	6,28%	9,50%
86	ΔΗΜΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	2δ	50,70%	46,39%	57,75%	48,34%	61,72%	65,74%	55,11%	21,81%	25,40%	22,47%	36,65%	21,08%	15,95%	23,89%
87	ΔΗΜΟΣ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	2δ	51,83%	49,41%	53,92%	62,06%	68,74%	69,64%	59,27%	17,91%	13,43%	23,31%	15,57%	7,19%	8,17%	14,26%
88	ΔΗΜΟΣ ΚΕΡΚΥΡΑΣ	2δ	63,78%	55,72%	57,95%	63,03%	60,85%	64,43%	60,96%	6,73%	7,14%	7,44%	8,24%	8,45%	6,26%	7,38%
89	ΔΗΜΟΣ ΛΑΡΙΣΑΙΩΝ	2δ	53,70%	48,49%	62,33%	63,66%	65,32%	69,92%	60,57%	7,78%	18,02%	8,18%	12,72%	8,47%	5,04%	10,03%
90	ΔΗΜΟΣ ΠΑΤΡΕΩΝ	2δ	69,56%	69,52%	69,06%	69,09%	69,36%	74,20%	70,13%	4,35%	6,78%	12,03%	15,31%	12,63%	9,55%	10,11%
91	ΔΗΜΟΣ ΡΟΔΟΥ	2δ	63,12%	62,79%	65,35%	70,41%	69,39%	73,05%	67,35%	7,69%	10,02%	9,99%	9,57%	8,23%	7,17%	8,78%
92	ΔΗΜΟΣ ΧΑΛΚΙΔΕΩΝ	2δ	77,18%	58,36%	69,93%	68,32%	67,99%	70,67%	68,74%	5,25%	10,86%	10,30%	14,46%	12,55%	8,92%	10,39%
93	ΔΗΜΟΣ ΧΑΝΙΩΝ	2δ	59,74%	61,75%	64,59%	62,03%	71,73%	75,23%	65,84%	19,40%	22,11%	18,71%	22,72%	9,61%	7,29%	16,64%
2δ	Μέσος		63,27%	56,53%	61,01%	64,70%	68,58%	69,72%	63,97%	10,78%	13,66%	12,76%	15,06%	9,59%	7,77%	11,60%
	Διάμεσος		63,45%	57,04%	63,01%	65,21%	69,05%	70,29%	63,40%	7,73%	11,42%	10,14%	13,59%	8,46%	7,23%	10,07%
	Min		50,70%	46,39%	45,52%	48,34%	60,85%	57,19%	55,11%	3,62%	6,78%	5,32%	5,32%	2,10%	3,02%	5,05%
	Max		77,18%	69,52%	69,93%	73,30%	76,31%	77,08%	71,13%	21,81%	25,40%	23,31%	36,65%	21,08%	15,95%	23,89%
	Εύρος		26,48%	23,12%	24,41%	24,96%	15,46%	19,89%	16,03%	18,20%	18,61%	17,99%	31,32%	18,99%	12,93%	18,84%
	Τυπική απόκλιση		9,21%	8,09%	7,42%	6,90%	4,97%	5,94%	5,37%	6,76%	6,23%	6,40%	8,99%	5,08%	3,44%	5,40%
<b>Σύνολα Κατ. 2 - Μεγάλοι Ηπειρ. Δήμοι και Πρωτ. Νομών</b>																
2	Μέσος		62,23%	54,26%	59,13%	62,11%	68,11%	69,44%	62,55%	13,42%	17,00%	18,26%	18,71%	11,29%	9,11%	14,63%
	Διάμεσος		63,28%	55,16%	60,39%	63,03%	69,39%	69,75%	62,74%	11,30%	15,64%	16,08%	15,57%	9,65%	7,86%	12,96%

Π.Β.4. Δείκτες Εξοδα Χρήσης / Σύνολο Εξόδων και Επενδύσεις / Σύνολο Εξόδων κατά δήμο και κατηγορία (2012-2017)

(Συνέχεια)

α/α	Δήμος	Κατηγ Κλεισθένη	Δείκτης Εξοδα Χρήσης / Σύνολο Εξόδων (%)							Δείκτης Επενδύσεις / Σύνολο Εξόδων (%)						
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012- 2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012- 2017
2	Min		37,57%	19,91%	30,14%	30,48%	37,26%	36,65%	41,90%	2,28%	2,57%	3,36%	3,64%	1,61%	2,12%	5,05%
	Max		77,79%	73,86%	77,14%	80,02%	85,85%	89,51%	78,01%	44,63%	40,15%	53,15%	51,44%	39,94%	31,46%	36,53%
	Εύρος		40,22%	53,95%	47,00%	49,54%	48,59%	52,86%	36,11%	42,35%	37,58%	49,79%	47,80%	38,32%	29,33%	31,48%
	Τυπική απόκλιση		7,32%	10,67%	9,65%	9,79%	7,63%	7,27%	6,46%	8,21%	8,38%	10,20%	10,78%	6,76%	5,04%	6,33%
3.	Μεσαίοι Ηπειρωτ. Δήμοι (10.000 - 25.000)															
1	ΔΗΜΟΣ ΑΒΔΗΡΩΝ	3	59,51%	59,78%	57,23%	64,58%	68,85%	74,14%	64,02%	10,57%	10,78%	22,12%	17,63%	11,24%	7,43%	13,29%
2	ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΑΣ	3	89,98%	43,62%	62,87%	65,85%	73,09%	74,65%	68,34%	2,54%	0,60%	4,87%	11,25%	9,71%	3,64%	5,43%
3	ΔΗΜΟΣ ΑΚΤΙΟΥ-ΒΟΝΙΤΣΑΣ	3	41,56%	46,57%	50,43%	47,96%	61,86%	63,24%	51,94%	46,61%	40,67%	29,92%	34,65%	23,64%	22,10%	32,93%
4	ΔΗΜΟΣ ΑΛΙΑΡΤΟΥ-ΘΕΣΣΠΙΩΝ	3	59,91%	54,88%	24,93%	30,33%	47,22%	48,30%	44,26%	20,57%	13,38%	63,87%	53,44%	39,34%	26,81%	36,24%
5	ΔΗΜΟΣ ΑΛΜΥΡΟΥ	3	62,47%	47,36%	59,41%	49,40%	52,90%	55,74%	54,55%	4,12%	11,21%	11,71%	19,55%	29,70%	21,48%	16,29%
6	ΔΗΜΟΣ ΑΜΥΝΤΑΙΟΥ	3	55,64%	43,84%	45,83%	57,59%	72,43%	79,31%	59,11%	26,87%	40,76%	44,55%	24,85%	11,87%	5,96%	25,81%
7	ΔΗΜΟΣ ΑΜΦΙΚΛΕΙΑΣ-ΕΛΑΤΕΙΑΣ	3	47,76%	51,64%	62,84%	51,21%	53,32%	65,95%	55,45%	34,95%	32,25%	16,16%	36,82%	19,66%	12,36%	25,37%
8	ΔΗΜΟΣ ΑΜΦΙΛΟΧΙΑΣ	3	67,04%	58,02%	36,75%	40,97%	66,27%	71,61%	56,78%	10,54%	29,90%	51,07%	43,40%	16,95%	13,97%	27,64%
9	ΔΗΜΟΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΝΗΣ	3	53,46%	54,43%	40,15%	44,53%	54,48%	60,53%	51,26%	37,70%	28,56%	44,47%	44,06%	26,55%	25,07%	34,40%
10	ΔΗΜΟΣ ΑΝΔΡΑΒΙΔΑΣ-ΚΥΛΛΗΝΗΣ	3	67,37%	71,71%	72,05%	71,66%	70,43%	70,01%	70,54%	4,71%	3,80%	9,61%	7,78%	10,07%	11,33%	7,88%
11	ΔΗΜΟΣ ΑΝΔΡΙΤΣΑΙΝΑΣ-ΚΡΕΣΤΕΝΩΝ	3	55,55%	43,90%	47,96%	61,86%	72,38%	72,07%	58,95%	20,40%	23,79%	31,53%	17,52%	9,77%	8,87%	18,65%
12	ΔΗΜΟΣ ΑΠΟΚΟΡΩΝΟΥ	3	60,27%	67,69%	65,44%	70,74%	83,64%	78,45%	71,04%	9,34%	7,29%	11,81%	15,12%	4,26%	7,96%	9,30%
13	ΔΗΜΟΣ ΑΡΓΟΥΣ ΟΡΕΣΤΙΚΟΥ	3	73,98%	69,99%	44,61%	45,22%	55,34%	69,40%	59,76%	15,33%	22,55%	49,94%	42,02%	13,60%	3,66%	24,52%
14	ΔΗΜΟΣ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ	3	64,42%	51,99%	32,80%	37,03%	44,62%	55,73%	47,77%	8,54%	13,80%	48,27%	48,99%	31,29%	21,20%	28,68%
15	ΔΗΜΟΣ ΑΡΡΙΑΝΩΝ	3	51,13%	61,15%	63,78%	68,98%	69,29%	57,76%	62,01%	21,90%	20,66%	18,12%	15,62%	8,29%	17,63%	17,04%
16	ΔΗΜΟΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΟΛΥΜΠΙΑΣ	3	55,30%	44,23%	36,25%	56,05%	65,34%	64,86%	53,67%	14,93%	30,88%	34,25%	19,99%	13,59%	9,28%	20,49%
17	ΔΗΜΟΣ ΑΡΧΑΝΩΝ-ΑΣΤΕΡΟΥΣΙΩΝ	3	62,30%	43,03%	52,04%	46,29%	62,46%	73,10%	56,54%	20,52%	27,62%	33,89%	41,56%	15,82%	10,05%	24,91%
18	ΔΗΜΟΣ ΒΕΛΟΥ-ΒΟΧΑΣ	3	66,79%	69,84%	67,08%	72,73%	76,29%	77,41%	71,69%	8,04%	2,66%	6,95%	7,67%	9,33%	7,49%	7,02%
19	ΔΗΜΟΣ ΒΙΣΑΛΤΙΑΣ	3	68,86%	61,12%	67,89%	69,19%	73,79%	74,46%	69,22%	9,41%	15,06%	13,07%	12,83%	7,99%	8,91%	11,21%
20	ΔΗΜΟΣ ΒΟΙΟΥ	3	58,53%	58,68%	59,62%	54,04%	65,05%	61,21%	59,52%	15,62%	16,44%	18,01%	34,61%	17,06%	24,75%	21,08%

Π.Β.4. Δείκτες Εξόδα Χρήσης / Σύνολο Εξόδων και Επενδύσεις / Σύνολο Εξόδων κατά δήμο και κατηγορία (2012-2017)

(Συνέχεια)

α/α	Δήμος	Κατηγ Κλεισθένη	Δείκτης Εξόδα Χρήσης / Σύνολο Εξόδων (%)							Δείκτης Επενδύσεις / Σύνολο Εξόδων (%)						
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012-2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012-2017
21	ΔΗΜΟΣ ΒΟΛΒΗΣ	3	62,84%	53,37%	68,26%	70,06%	70,37%	71,71%	66,10%	13,31%	12,38%	8,33%	9,90%	9,67%	6,38%	9,99%
22	ΔΗΜΟΣ ΒΟΡΕΙΑΣ ΚΥΝΟΥΡΙΑΣ	3	69,70%	68,43%	70,48%	66,23%	68,33%	64,29%	67,91%	6,08%	10,98%	12,58%	20,60%	17,10%	19,23%	14,43%
23	ΔΗΜΟΣ ΓΟΡΤΥΝΑΣ	3	59,80%	41,32%	45,73%	51,51%	67,17%	68,91%	55,74%	10,60%	14,14%	20,95%	27,11%	14,18%	2,67%	14,94%
24	ΔΗΜΟΣ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ	3	40,51%	43,24%	44,68%	45,50%	54,93%	59,23%	48,02%	27,78%	34,71%	33,69%	28,91%	16,45%	12,26%	25,63%
25	ΔΗΜΟΣ ΔΙΔΥΜΟΤΕΙΧΟΥ	3	69,35%	59,95%	68,03%	68,22%	67,40%	73,01%	67,66%	4,94%	8,21%	9,67%	11,10%	10,76%	3,77%	8,08%
26	ΔΗΜΟΣ ΔΙΡΦΥΩΝ-ΜΕΣΣΑΠΙΩΝ	3	60,53%	43,81%	45,01%	47,12%	59,08%	69,65%	54,20%	13,86%	31,20%	36,01%	34,57%	14,56%	7,95%	23,02%
27	ΔΗΜΟΣ ΔΟΜΟΚΟΥ	3	55,81%	60,85%	58,84%	56,76%	57,00%	69,26%	59,75%	31,59%	27,67%	28,68%	26,69%	26,03%	10,02%	25,11%
28	ΔΗΜΟΣ ΔΟΞΑΤΟΥ	3	37,76%	42,03%	42,98%	64,30%	75,36%	72,02%	55,74%	40,23%	31,10%	39,81%	18,86%	3,54%	2,05%	22,60%
29	ΔΗΜΟΣ ΔΩΡΙΔΟΣ	3	54,32%	54,88%	54,54%	59,89%	65,89%	68,04%	59,59%	29,26%	29,88%	29,91%	21,41%	16,00%	17,97%	24,07%
30	ΔΗΜΟΣ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΠΑΠΠΑ	3	71,37%	70,50%	69,09%	66,56%	72,89%	73,71%	70,68%	9,05%	14,14%	13,78%	18,39%	11,56%	8,64%	12,59%
31	ΔΗΜΟΣ ΕΡΕΤΡΙΑΣ	3	65,63%	53,21%	58,57%	65,03%	49,75%	76,49%	61,45%	9,05%	10,22%	6,71%	8,50%	2,09%	1,30%	6,31%
32	ΔΗΜΟΣ ΕΡΜΙΟΝΙΔΑΣ	3	76,45%	73,31%	76,02%	82,72%	84,88%	83,86%	79,54%	10,51%	12,17%	10,35%	10,44%	8,38%	7,75%	9,93%
33	ΔΗΜΟΣ ΕΥΡΩΤΑ	3	68,69%	54,31%	33,53%	44,84%	71,59%	70,05%	57,17%	13,50%	24,47%	55,86%	42,66%	15,67%	15,81%	28,00%
34	ΔΗΜΟΣ ΖΗΡΟΥ	3	39,21%	45,63%	51,06%	53,55%	61,36%	57,05%	51,31%	49,79%	24,91%	25,83%	29,79%	18,42%	19,49%	28,04%
35	ΔΗΜΟΣ ΖΙΤΣΑΣ	3	63,64%	60,28%	58,27%	62,79%	70,93%	71,32%	64,54%	11,68%	19,85%	26,47%	18,94%	9,31%	9,62%	15,98%
36	ΔΗΜΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΑΣ	3	64,25%	70,19%	71,17%	72,52%	68,70%	73,82%	70,11%	7,20%	6,12%	3,77%	6,57%	7,14%	10,14%	6,82%
37	ΔΗΜΟΣ ΙΑΣΜΟΥ	3	59,16%	56,69%	39,58%	58,39%	57,17%	69,29%	56,71%	15,20%	17,02%	41,05%	22,25%	16,40%	11,80%	20,62%
38	ΔΗΜΟΣ ΙΣΤΙΑΙΑΣ-ΑΙΔΗΨΟΥ	3	67,82%	63,50%	63,70%	72,25%	75,20%	76,50%	69,83%	3,49%	4,24%	5,35%	4,14%	5,65%	4,18%	4,51%
39	ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ	3	42,07%	54,17%	53,42%	61,07%	58,06%	59,21%	54,67%	36,38%	24,80%	32,40%	24,79%	26,04%	26,06%	28,41%
40	ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	3	66,02%	50,65%	53,19%	60,75%	70,88%	74,00%	62,58%	12,47%	10,19%	14,77%	20,52%	9,84%	3,05%	11,81%
41	ΔΗΜΟΣ ΚΑΡΥΣΤΟΥ	3	59,08%	53,06%	43,70%	41,37%	46,96%	48,80%	48,83%	10,70%	18,78%	26,45%	40,11%	31,71%	23,74%	25,25%
42	ΔΗΜΟΣ ΚΑΣΣΑΝΔΡΑΣ	3	55,04%	54,71%	54,45%	56,01%	73,52%	80,60%	62,39%	10,74%	15,64%	34,09%	21,41%	13,02%	7,24%	17,02%
43	ΔΗΜΟΣ ΚΙΛΕΛΕΡ	3	60,04%	62,80%	52,16%	66,55%	75,18%	71,68%	64,73%	6,79%	6,75%	14,17%	17,05%	5,85%	11,01%	10,27%
44	ΔΗΜΟΣ ΚΙΣΣΑΜΟΥ	3	66,01%	37,56%	39,90%	44,38%	66,19%	64,12%	53,03%	14,19%	39,42%	47,48%	34,82%	19,30%	12,08%	27,88%
45	ΔΗΜΟΣ ΛΟΚΡΩΝ	3	69,70%	71,15%	66,76%	69,61%	79,42%	78,42%	72,51%	11,33%	11,52%	8,90%	20,38%	5,66%	2,47%	10,05%
46	ΔΗΜΟΣ ΛΟΥΤΡΑΚΙΟΥ-ΠΕΡΑΧΩΡΑΣ-ΑΓΙΩΝ	3	57,41%	70,54%	61,12%	68,04%	66,20%	60,21%	63,92%	21,04%	6,90%	12,68%	9,81%	12,78%	4,22%	11,24%
47	ΔΗΜΟΣ ΜΑΚΡΑΚΩΜΗΣ	3	62,50%	55,13%	60,31%	64,79%	60,54%	72,81%	62,68%	19,31%	27,68%	23,94%	19,70%	18,28%	12,39%	20,22%

## Π.Β.4. Δείκτες Εξοδα Χρήσης / Σύνολο Εξόδων και Επενδύσεις / Σύνολο Εξόδων κατά δήμο και κατηγορία (2012-2017)

(Συνέχεια)

α/α	Δήμος	Κατηγ Κλεισθένη	Δείκτης Εξοδα Χρήσης / Σύνολο Εξόδων (%)							Δείκτης Επενδύσεις / Σύνολο Εξόδων (%)						
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012-2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012-2017
48	ΔΗΜΟΣ ΜΑΛΕΒΙΖΙΟΥ	3	57,61%	52,11%	55,09%	53,46%	61,43%	65,26%	57,50%	21,59%	27,73%	30,57%	32,22%	21,37%	13,13%	24,44%
49	ΔΗΜΟΣ ΜΑΝΔΡΑΣ-ΕΙΔΥΛΛΙΑΣ	3	64,07%	59,10%	66,40%	82,78%	71,53%	79,16%	70,51%	15,30%	14,54%	9,55%	8,79%	8,38%	4,67%	10,20%
50	ΔΗΜΟΣ ΜΑΝΤΟΥΔΙΟΥ-ΛΙΜΝΗΣ-ΑΓΙΑΣ ΑΝΝΑΣ	3	67,63%	64,72%	53,45%	70,40%	77,65%	74,38%	68,04%	1,14%	6,04%	7,24%	2,84%	0,15%	1,04%	3,07%
51	ΔΗΜΟΣ ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΥ ΜΕΣΟΓΑΙΑΣ	3	58,68%	35,72%	65,45%	71,43%	67,56%	71,84%	61,78%	21,41%	15,14%	23,56%	16,56%	15,15%	10,17%	17,00%
52	ΔΗΜΟΣ ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ-ΣΑΠΩΝ	3	59,69%	56,69%	64,98%	73,67%	78,48%	77,88%	68,56%	20,79%	17,02%	16,78%	11,40%	5,57%	5,89%	12,91%
53	ΔΗΜΟΣ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΗΣ	3	54,93%	51,16%	63,00%	62,83%	66,17%	66,46%	60,76%	26,49%	36,84%	29,94%	26,99%	23,81%	17,27%	26,89%
54	ΔΗΜΟΣ ΜΕΣΣΗΝΗΣ	3	50,87%	52,91%	54,03%	55,59%	67,53%	59,84%	56,79%	14,83%	27,21%	27,36%	23,69%	11,69%	16,31%	20,18%
55	ΔΗΜΟΣ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ	3	60,43%	47,46%	56,33%	56,60%	62,94%	60,95%	57,45%	17,94%	29,14%	22,48%	20,67%	16,15%	22,19%	21,43%
56	ΔΗΜΟΣ ΜΟΝΕΜΒΑΣΙΑΣ	3	58,98%	51,29%	45,64%	40,87%	60,15%	61,12%	53,01%	17,05%	30,02%	42,55%	48,59%	26,65%	25,96%	31,80%
57	ΔΗΜΟΣ ΜΟΥΖΑΚΙΟΥ	3	56,86%	64,26%	62,22%	60,65%	60,70%	72,92%	62,94%	26,56%	17,74%	16,87%	22,30%	20,16%	10,32%	18,99%
58	ΔΗΜΟΣ ΜΥΚΗΣ	3	42,58%	38,55%	43,18%	55,31%	53,46%	63,96%	49,50%	25,08%	48,48%	41,19%	24,19%	23,49%	15,44%	29,65%
59	ΔΗΜΟΣ ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	3	36,31%	51,55%	57,89%	55,68%	67,78%	66,56%	55,96%	40,61%	21,83%	21,56%	34,11%	18,91%	15,28%	25,38%
60	ΔΗΜΟΣ ΜΩΛΟΥ-ΑΓΙΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ	3	56,92%	53,46%	46,66%	56,70%	55,27%	72,24%	56,87%	16,85%	30,61%	41,56%	25,78%	13,33%	9,04%	22,86%
61	ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΖΙΧΝΗΣ	3	66,06%	73,42%	76,43%	71,65%	69,65%	64,99%	70,37%	17,06%	7,69%	5,22%	10,77%	7,85%	10,31%	9,82%
62	ΔΗΜΟΣ ΝΕΣΤΟΥ	3	54,65%	50,45%	48,92%	33,28%	66,78%	72,61%	54,45%	19,70%	24,21%	35,55%	56,70%	11,56%	7,07%	25,80%
63	ΔΗΜΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΣΚΟΥΦΑ	3	50,58%	27,58%	30,20%	48,87%	52,59%		41,97%	26,21%	53,72%	51,00%	33,29%	21,54%		37,15%
64	ΔΗΜΟΣ ΝΟΤΙΟΥ ΠΗΛΙΟΥ	3	56,29%	43,05%	46,85%	53,41%	60,32%	63,41%	53,89%	17,92%	15,08%	9,58%	12,28%	3,47%	4,43%	10,46%
65	ΔΗΜΟΣ ΞΗΡΟΜΕΡΟΥ	3	64,03%	69,41%	60,15%	70,01%	71,06%	54,62%	64,88%	17,11%	11,86%	9,59%	16,25%	18,77%	15,24%	14,80%
66	ΔΗΜΟΣ ΞΥΛΟΚΑΣΤΡΟΥ-ΕΥΡΩΣΤΙΝΗΣ	3	59,72%	63,56%	67,53%	70,76%	73,13%	80,51%	69,20%	9,85%	14,39%	9,59%	9,73%	6,19%	3,64%	8,90%
67	ΔΗΜΟΣ ΟΙΧΑΛΙΑΣ	3	54,42%	60,28%	58,86%	70,61%	56,35%	74,34%	62,48%	2,29%	7,34%	11,14%	6,38%	28,15%	7,02%	10,38%
68	ΔΗΜΟΣ ΟΡΧΟΜΕΝΟΥ	3	25,84%	41,26%	46,15%	56,90%	70,23%	66,58%	51,16%	56,31%	34,75%	24,06%	17,66%	4,82%	10,70%	24,71%
69	ΔΗΜΟΣ ΠΑΛΑΜΑ	3	76,83%	66,42%	62,55%	59,87%	83,97%	85,88%	72,59%	8,96%	21,49%	15,85%	18,97%	6,64%	4,54%	12,74%
70	ΔΗΜΟΣ ΠΑΡΓΑΣ	3	51,88%	47,17%	54,82%	55,08%	62,27%	75,24%	57,75%	26,89%	35,08%	31,20%	32,93%	25,22%	13,23%	27,42%
71	ΔΗΜΟΣ ΠΗΝΕΙΟΥ	3	43,66%	45,90%	48,34%	51,12%	71,41%	74,27%	55,78%	37,21%	36,10%	36,02%	29,77%	11,74%	5,33%	26,03%
72	ΔΗΜΟΣ ΠΛΑΤΑΝΙΑ	3	63,02%	56,98%	68,10%	52,51%	63,87%	62,04%	61,08%	12,29%	10,75%	15,69%	31,54%	13,73%	18,69%	17,12%
73	ΔΗΜΟΣ ΠΡΟΣΟΤΣΑΝΗΣ	3	55,80%	57,24%	56,06%	68,32%	64,66%	65,30%	61,23%	24,36%	30,61%	31,87%	19,45%	17,22%	18,13%	23,61%
74	ΔΗΜΟΣ ΠΥΔΝΑΣ-ΚΟΛΙΝΔΡΟΥ	3	65,20%	45,65%	44,06%	56,12%	63,36%	71,51%	57,65%	17,89%	39,69%	43,23%	28,23%	6,13%	2,33%	22,92%

## Π.Β.4. Δείκτες Εξοδα Χρήσης / Σύνολο Εξόδων και Επενδύσεις / Σύνολο Εξόδων κατά δήμο και κατηγορία (2012-2017)

(Συνέχεια)

α/α	Δήμος	Κατηγ Κλεισθένη	Δείκτης Εξοδα Χρήσης / Σύνολο Εξόδων (%)							Δείκτης Επενδύσεις / Σύνολο Εξόδων (%)						
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012-2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012-2017
75	ΔΗΜΟΣ ΠΥΛΗΣ	3	70,42%	48,27%	78,45%	77,27%	75,04%	73,74%	70,53%	12,26%	12,19%	7,28%	9,39%	7,10%	5,82%	9,01%
76	ΔΗΜΟΣ ΠΥΛΟΥ-ΝΕΣΤΟΡΟΣ	3	39,87%	57,22%	56,83%	55,00%	59,05%	53,93%	53,65%	35,94%	20,40%	21,54%	28,67%	22,71%	11,39%	23,44%
77	ΔΗΜΟΣ ΡΑΦΗΝΑΣ-ΠΙΚΕΡΜΙΟΥ	3	60,25%	53,93%	65,28%	68,90%	71,08%	72,23%	65,28%	2,12%	2,44%	1,60%	3,40%	6,39%	4,86%	3,47%
78	ΔΗΜΟΣ ΡΗΓΑ ΦΕΡΑΙΟΥ	3	51,91%	43,00%	48,57%	45,72%	50,39%	59,23%	49,80%	15,77%	24,50%	26,58%	34,87%	14,18%	4,01%	19,98%
79	ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΒΙΩΝ-ΒΕΛΒΕΝΤΟΥ	3	51,77%	52,01%	38,43%	37,26%	58,00%	53,96%	48,57%	13,29%	14,61%	33,64%	42,07%	11,14%	7,21%	20,33%
80	ΔΗΜΟΣ ΣΗΤΕΙΑΣ	3	56,27%	59,84%	58,04%	60,46%	63,89%	66,53%	60,84%	22,07%	12,58%	20,93%	21,00%	7,20%	6,65%	15,07%
81	ΔΗΜΟΣ ΣΙΘΩΝΙΑΣ	3	51,50%	24,22%	27,89%	45,87%	34,88%	77,56%	43,65%	36,89%	57,71%	60,23%	38,73%	11,74%	10,70%	36,00%
82	ΔΗΜΟΣ ΣΙΚΥΩΝΙΩΝ	3	64,27%	63,69%	61,61%	62,40%	76,06%	76,03%	67,34%	15,22%	17,79%	19,75%	19,52%	6,73%	9,94%	14,82%
83	ΔΗΜΟΣ ΣΙΝΤΙΚΗΣ	3	64,78%	66,63%	65,44%	71,90%	67,41%	70,35%	67,75%	9,39%	8,08%	7,32%	4,39%	9,06%	7,09%	7,55%
84	ΔΗΜΟΣ ΣΚΥΔΡΑΣ	3	59,13%	57,84%	69,17%	70,02%	76,66%	74,29%	67,85%	18,68%	10,91%	8,87%	10,85%	6,80%	6,38%	10,42%
85	ΔΗΜΟΣ ΣΟΥΛΙΟΥ	3	61,27%	61,57%	62,50%	57,51%	58,77%	71,25%	62,14%	16,62%	16,53%	23,16%	23,48%	17,74%	13,09%	18,44%
86	ΔΗΜΟΣ ΣΟΥΦΛΙΟΥ	3	55,55%	46,88%	35,18%	55,18%	58,94%	68,87%	53,44%	28,72%	31,50%	18,76%	11,78%	4,41%	3,20%	16,39%
87	ΔΗΜΟΣ ΣΟΦΑΔΩΝ	3	64,42%	72,58%	69,74%	76,41%	75,56%	72,21%	71,82%	18,87%	15,67%	17,75%	5,69%	10,50%	8,27%	12,79%
88	ΔΗΜΟΣ ΣΤΥΛΙΔΑΣ	3	66,08%	46,32%	58,61%	73,26%	69,81%	68,88%	63,83%	15,52%	42,39%	28,54%	9,49%	14,64%	11,88%	20,41%
89	ΔΗΜΟΣ ΤΑΝΑΓΡΑΣ	3	72,35%	57,09%	67,47%	66,73%	78,95%	79,22%	70,30%	17,61%	17,23%	13,74%	23,64%	12,75%	13,88%	16,47%
90	ΔΗΜΟΣ ΤΕΜΠΩΝ	3	53,08%	53,67%	54,18%	50,95%	59,11%	64,03%	55,84%	7,08%	4,81%	13,37%	15,98%	6,49%	6,94%	9,11%
91	ΔΗΜΟΣ ΤΟΠΕΙΡΟΥ	3	59,17%	54,36%	47,72%	52,04%	59,88%	63,93%	56,18%	9,73%	19,58%	24,43%	17,37%	7,47%	3,56%	13,69%
92	ΔΗΜΟΣ ΦΑΙΣΤΟΥ	3	47,97%	49,78%	60,56%	53,94%	59,18%	75,74%	57,86%	8,47%	11,00%	9,12%	18,51%	6,84%	3,82%	9,63%
93	ΔΗΜΟΣ ΦΑΡΚΑΔΟΝΑΣ	3	68,69%	70,36%	68,11%	68,44%	72,00%	74,60%	70,37%	1,17%	2,51%	6,50%	10,15%	8,10%	8,50%	6,16%
94	ΔΗΜΟΣ ΦΑΡΣΑΛΩΝ	3	60,00%	62,20%	57,98%	61,62%	71,13%	71,12%	64,01%	17,19%	15,72%	21,47%	12,24%	8,09%	9,69%	14,07%
3	Μέσος		58,92%	54,87%	55,42%	59,28%	65,53%	69,01%	60,46%	17,83%	20,33%	23,76%	22,36%	13,65%	10,62%	18,14%
	Διάμεσος		59,70%	54,40%	57,56%	59,88%	66,53%	71,12%	60,26%	15,57%	17,12%	21,55%	20,19%	11,81%	9,62%	17,08%
	Μin		25,84%	24,22%	24,93%	30,33%	34,88%	48,30%	41,97%	1,14%	0,60%	1,60%	2,84%	0,15%	1,04%	3,07%
	Max		89,98%	73,42%	78,45%	82,78%	84,88%	85,88%	79,54%	56,31%	57,71%	63,87%	56,70%	39,34%	26,81%	37,15%
	Εύρος		64,14%	49,21%	53,51%	52,45%	50,00%	37,59%	37,57%	55,17%	57,11%	62,27%	53,86%	39,20%	25,77%	34,08%
	Τυπική απόκλιση		9,84%	10,28%	11,65%	11,11%	9,18%	7,66%	7,66%	11,15%	12,02%	14,36%	12,27%	7,59%	6,45%	8,31%

## Π.Β.4. Δείκτες Εξοδα Χρήσης / Σύνολο Εξόδων και Επενδύσεις / Σύνολο Εξόδων κατά δήμο και κατηγορία (2012-2017)

(Συνέχεια)

α/α	Δήμος	Κατηγ Κλεισθένη	Δείκτης Εξοδα Χρήσης / Σύνολο Εξόδων (%)							Δείκτης Επενδύσεις / Σύνολο Εξόδων (%)						
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012-2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012-2017
<b>4.</b>	<b>Μικροί Ηπειρ. και Ορεινοί Δήμοι (&lt; 10.000)</b>															
1	ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	4	59,70%	55,69%	73,21%	75,79%	75,88%	80,47%	70,12%	11,89%	7,22%	6,53%	14,40%	11,95%	8,03%	10,00%
2	ΔΗΜΟΣ ΑΓΡΑΦΩΝ	4	64,74%	49,80%	57,12%	59,35%	60,90%	65,16%	59,51%	15,56%	26,89%	16,41%	25,79%	23,96%	18,87%	21,25%
3	ΔΗΜΟΣ ΑΜΑΡΙΟΥ	4	42,35%	33,43%	34,07%	28,29%	46,43%	57,11%	40,28%	38,50%	45,74%	54,81%	60,67%	44,00%	24,39%	44,68%
4	ΔΗΜΟΣ ΑΜΦΙΠΟΛΗΣ	4	64,24%	65,98%	57,34%	68,86%	66,93%	66,72%	65,01%	5,59%	12,13%	22,04%	10,05%	14,51%	4,67%	11,50%
5	ΔΗΜΟΣ ΑΝΩΓΕΙΩΝ	4	44,97%	37,86%	44,93%	38,01%	64,41%	57,40%	47,93%	34,10%	43,63%	36,40%	43,12%	15,65%	22,20%	32,52%
6	ΔΗΜΟΣ ΑΡΓΙΘΕΑΣ	4	64,41%	61,20%	77,57%	74,20%	75,31%	73,22%	70,99%	21,78%	33,52%	17,50%	5,14%	8,69%	10,53%	16,19%
7	ΔΗΜΟΣ ΒΙΑΝΝΟΥ	4	52,08%	35,03%	37,31%	54,51%	56,44%	72,92%	51,38%	14,13%	30,60%	36,51%	25,15%	31,36%	4,39%	23,69%
8	ΔΗΜΟΣ ΒΟΡΕΙΩΝ ΤΖΟΥΜΕΡΚΩΝ	4	47,65%	44,48%	40,51%		45,88%	44,12%	44,53%	24,33%	34,59%	39,53%		31,11%	34,98%	32,91%
9	ΔΗΜΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΑΡΑΙΣΚΑΚΗ	4	60,52%	67,24%	65,05%	74,38%	72,37%	65,57%	67,52%	25,76%	20,49%	21,73%	10,92%	12,64%	21,35%	18,81%
10	ΔΗΜΟΣ ΔΕΣΚΑΤΗΣ	4	47,74%	59,09%	54,06%	51,40%	58,40%	66,90%	56,27%	28,20%	20,30%	31,61%	35,34%	17,25%	13,77%	24,41%
11	ΔΗΜΟΣ ΔΙΣΤΟΜΟΥ-ΑΡΑΧΟΒΑΣ-ΑΝΤΙΚΥΡΑ	4	65,99%	66,95%	63,12%	65,33%	71,81%	68,03%	66,87%	7,67%	13,73%	10,75%	5,54%	5,77%	6,39%	8,31%
12	ΔΗΜΟΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΝΗΣ	4	46,15%	52,43%	53,59%	57,41%	57,61%	70,06%	56,21%	19,42%	16,97%	10,72%	4,91%	5,75%	5,53%	10,55%
13	ΔΗΜΟΣ ΔΩΔΩΝΗΣ	4	60,11%	62,04%	66,43%	69,97%	58,05%	59,93%	62,75%	14,82%	16,85%	17,86%	14,54%	27,58%	20,38%	18,67%
14	ΔΗΜΟΣ ΕΠΙΔΑΥΡΟΥ	4	76,13%	50,28%	72,29%	81,41%	75,00%	60,78%	69,32%	11,44%	11,28%	16,39%	10,99%	9,58%	7,43%	11,18%
15	ΔΗΜΟΣ ΕΡΥΜΑΝΘΟΥ	4	55,07%	34,65%	45,09%	49,63%	61,17%	55,98%	50,26%	14,80%	17,46%	38,62%	35,25%	20,41%	28,45%	25,83%
16	ΔΗΜΟΣ ΖΑΓΟΡΑΣ-ΜΟΥΡΕΣΙΟΥ	4	70,04%	57,25%	54,93%	60,69%	68,44%	63,75%	62,52%	8,38%	8,41%	12,06%	6,35%	6,90%	5,41%	7,92%
17	ΔΗΜΟΣ ΖΑΓΟΡΙΟΥ	4	38,18%	42,30%	39,01%	43,94%	58,75%	60,87%	47,17%	8,81%	23,94%	39,52%	33,44%	16,55%	21,70%	23,99%
18	ΔΗΜΟΣ ΖΑΧΑΡΩΣ	4	57,09%	55,34%	56,53%	55,54%	58,09%	59,26%	56,97%	22,82%	25,80%	24,26%	24,72%	23,63%	17,24%	23,08%
19	ΔΗΜΟΣ ΘΕΡΜΟΥ	4	47,01%	56,84%	58,78%	69,08%	68,26%	69,98%	61,66%	18,02%	14,58%	22,49%	13,35%	6,73%	11,21%	14,40%
20	ΔΗΜΟΣ ΚΑΝΤΑΝΟΥ-ΣΕΛΙΝΟΥ	4	53,84%	67,55%	63,82%	57,14%	60,07%	60,34%	60,46%	13,06%	15,49%	7,93%	26,17%	15,89%	16,58%	15,86%
21	ΔΗΜΟΣ ΚΑΤΩ ΝΕΥΡΟΚΟΠΙΟΥ	4	56,56%	37,73%	52,04%	65,37%	60,43%	60,85%	55,50%	24,19%	48,83%	29,46%	21,82%	21,37%	19,32%	27,50%
22	ΔΗΜΟΣ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΤΖΟΥΜΕΡΚΩΝ	4	43,99%	52,34%	58,85%	53,65%	52,46%	50,63%	51,99%	35,05%	30,55%	19,31%	25,65%	30,42%	25,29%	27,71%
23	ΔΗΜΟΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ	4	59,72%	62,15%	60,60%	56,87%	70,99%	66,42%	62,79%	13,76%	16,17%	19,37%	28,21%	13,00%	16,39%	17,81%
24	ΔΗΜΟΣ ΛΙΜΝΗΣ ΠΛΑΣΤΗΡΑ	4	60,57%	46,31%	37,92%	26,35%	38,06%	61,93%	45,19%	12,63%	38,86%	43,03%	59,80%	50,38%	11,25%	35,99%
25	ΔΗΜΟΣ ΜΕΤΣΟΒΟΥ	4	58,55%	55,25%	46,59%	61,43%	57,30%	55,76%	55,81%	8,82%	11,10%	34,49%	21,56%	23,36%	31,00%	21,72%

Π.Β.4. Δείκτες Εξοδα Χρήσης / Σύνολο Εξόδων και Επενδύσεις / Σύνολο Εξόδων κατά δήμο και κατηγορία (2012-2017)

(Συνέχεια)

α/α	Δήμος	Κατηγ Κλεισθένη	Δείκτης Εξοδα Χρήσης / Σύνολο Εξόδων (%)							Δείκτης Επενδύσεις / Σύνολο Εξόδων (%)						
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012-2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012-2017
26	ΔΗΜΟΣ ΝΕΜΕΑΣ	4	59,72%	67,34%	52,66%	51,52%	67,58%	72,52%	61,89%	13,74%	12,57%	24,11%	29,45%	17,32%	13,28%	18,41%
27	ΔΗΜΟΣ ΝΕΣΤΟΡΙΟΥ	4	50,34%	51,92%	65,33%	70,06%	69,29%	73,37%	63,39%	38,77%	23,09%	12,12%	10,82%	11,52%	9,21%	17,59%
28	ΔΗΜΟΣ ΝΟΤΙΑΣ ΚΥΝΟΥΡΙΑΣ	4	64,78%	47,39%	48,17%	52,97%	57,87%	60,30%	55,25%	20,34%	35,32%	41,66%	33,32%	26,00%	26,72%	30,56%
29	ΔΗΜΟΣ ΟΡΟΠΕΔΙΟΥ ΛΑΣΙΘΙΟΥ	4	57,91%	56,64%	49,42%	30,26%	51,60%	56,96%	50,47%	8,30%	22,70%	32,73%	47,82%	20,69%	19,56%	25,30%
30	ΔΗΜΟΣ ΠΑΡΑΝΕΣΤΙΟΥ	4	67,20%	63,26%	56,91%	55,24%	74,99%	67,14%	64,12%	14,70%	23,36%	30,74%	28,67%	8,11%	9,02%	19,10%
31	ΔΗΜΟΣ ΠΡΕΣΠΩΝ	4	35,33%	42,74%	54,61%	54,44%	43,45%	55,71%	47,71%	17,38%	34,82%	17,56%	14,64%	27,99%	14,59%	21,16%
32	ΔΗΜΟΣ ΠΩΓΩΝΙΟΥ	4	63,92%	60,39%	63,80%	60,40%	68,11%	70,40%	64,50%	12,50%	11,65%	16,79%	20,18%	10,14%	5,57%	12,81%
33	ΔΗΜΟΣ ΣΦΑΚΙΩΝ	4	47,98%	56,28%	36,03%	43,10%	76,30%	68,69%	54,73%	13,23%	23,10%	30,17%	43,92%	6,43%	1,42%	19,71%
34	ΔΗΜΟΣ ΤΡΟΙΖΗΝΙΑΣ-ΜΕΘΑΝΩΝ	4	48,23%	58,05%	43,62%	37,80%	41,55%	54,17%	47,24%	35,49%	24,79%	36,99%	38,81%	43,14%	23,21%	33,74%
35	ΔΗΜΟΣ ΦΙΛΙΑΤΩΝ	4	53,63%	53,64%	45,97%	57,54%	56,43%	59,89%	54,52%	18,69%	18,10%	39,24%	26,35%	18,89%	17,57%	23,14%
4	Μέσος		55,61%	53,34%	53,92%	56,23%	61,33%	63,24%	57,22%	18,48%	23,28%	26,04%	25,20%	19,39%	15,63%	21,37%
	Διάμεσος		57,09%	55,34%	54,61%	57,00%	60,43%	61,93%	56,27%	14,82%	22,70%	24,11%	25,40%	17,25%	16,39%	21,16%
	Min		35,33%	33,43%	34,07%	26,35%	38,06%	44,12%	40,28%	5,59%	7,22%	6,53%	4,91%	5,75%	1,42%	7,92%
	Max		76,13%	67,55%	77,57%	81,41%	76,30%	80,47%	70,99%	38,77%	48,83%	54,81%	60,67%	50,38%	34,98%	44,68%
	Εύρος		40,81%	34,11%	43,50%	55,06%	38,24%	36,35%	30,71%	33,19%	41,60%	48,28%	55,76%	44,63%	33,56%	36,77%
	Τυπική απόκλιση		9,37%	10,00%	11,09%	13,57%	10,34%	7,46%	8,04%	9,20%	10,90%	11,86%	14,70%	11,28%	8,46%	8,45%
5.	Μεγ. και Μεσ. Νησιωτ. Δήμοι (> 3.500 κάτ.)															
	3.500 - 15.000 κάτοικοι	5α														
1	ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΙΝΑΣ	5α	82,59%	56,02%	61,46%	72,14%	78,10%	75,68%	71,00%	0,50%	0,70%	0,70%	1,00%	2,43%	0,84%	1,03%
2	ΔΗΜΟΣ ΑΝΔΡΟΥ	5α	42,98%	41,06%	40,57%	49,57%	48,41%	53,44%	46,00%	17,47%	39,48%	46,94%	29,56%	31,92%	25,03%	31,73%
3	ΔΗΜΟΣ ΘΑΣΟΥ	5α	55,72%	44,02%	67,36%	53,67%	57,13%	58,78%	56,11%	14,18%	14,27%	7,43%	22,76%	7,10%	8,30%	12,34%
4	ΔΗΜΟΣ ΙΚΑΡΙΑΣ	5α	63,26%	52,23%	54,94%	67,44%	63,01%	65,79%	61,11%	28,30%	24,17%	23,95%	12,78%	13,13%	13,96%	19,38%
5	ΔΗΜΟΣ ΚΑΡΠΑΘΟΥ	5α	57,64%	68,89%	70,64%	72,06%	71,23%	70,30%	68,46%	4,24%	12,04%	6,80%	6,07%	5,34%	5,99%	6,75%
6	ΔΗΜΟΣ ΚΥΘΗΡΩΝ	5α	57,31%	52,31%	51,14%	58,23%	45,61%	52,74%	52,89%	17,05%	20,93%	23,10%	22,68%	40,80%	22,83%	24,57%
7	ΔΗΜΟΣ ΛΕΡΟΥ	5α	59,30%	65,17%	58,78%	50,83%	60,61%	55,04%	58,29%	8,47%	8,86%	17,53%	30,54%	16,45%	26,66%	18,08%



Π.Β.4. Δείκτες Εξοδα Χρήσης / Σύνολο Εξόδων και Επενδύσεις / Σύνολο Εξόδων κατά δήμο και κατηγορία (2012-2017)

(Συνέχεια)

α/α	Δήμος	Κατηγ Κλεισθένη	Δείκτης Εξοδα Χρήσης / Σύνολο Εξόδων (%)							Δείκτης Επενδύσεις / Σύνολο Εξόδων (%)						
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012-2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012-2017
8	ΔΗΜΟΣ ΜΗΛΟΥ	5α	50,63%	60,10%	59,16%	63,46%	55,82%	56,32%	57,58%	17,91%	12,00%	13,79%	12,90%	29,33%	26,11%	18,67%
9	ΔΗΜΟΣ ΜΥΚΟΝΟΥ	5α	67,39%	77,75%	72,48%	53,89%	69,75%	67,70%	68,16%	2,92%	0,13%	2,50%	4,70%	2,09%	8,50%	3,47%
10	ΔΗΜΟΣ ΠΑΡΟΥ	5α	65,28%	65,74%	60,05%	59,72%	69,31%	68,12%	64,70%	14,23%	15,69%	22,21%	19,11%	12,09%	12,08%	15,90%
11	ΔΗΜΟΣ ΠΟΡΟΥ	5α	68,68%	62,49%	72,27%	76,12%	71,49%	66,85%	69,65%	8,82%	2,53%	1,76%	2,34%	10,54%	7,04%	5,51%
12	ΔΗΜΟΣ ΣΚΙΑΘΟΥ	5α	59,67%	54,28%	71,02%	77,95%	66,34%	71,45%	66,79%	0,39%	0,40%	2,49%	0,99%	4,29%	1,34%	1,65%
13	ΔΗΜΟΣ ΣΚΟΠΕΛΟΥ	5α	55,38%	41,72%	68,27%	72,45%	59,14%	63,80%	60,13%	24,13%	26,42%	1,22%	2,60%	6,56%	9,78%	11,78%
14	ΔΗΜΟΣ ΣΠΕΤΣΩΝ	5α	87,86%	84,69%	76,97%	65,75%	65,34%	64,00%	74,10%	10,15%	4,14%	2,91%	23,62%	23,88%	25,95%	15,11%
15	ΔΗΜΟΣ ΤΗΝΟΥ	5α	51,75%	47,84%	53,72%	54,79%	72,05%	67,44%	57,93%	21,42%	32,62%	29,12%	30,27%	11,25%	12,54%	22,87%
5α	Μέσος		61,70%	58,29%	62,59%	63,20%	63,56%	63,83%	62,19%	12,68%	14,29%	13,50%	14,79%	14,48%	13,80%	13,92%
	Διάμεσος		59,30%	56,02%	61,46%	63,46%	65,34%	65,79%	61,11%	14,18%	12,04%	7,43%	12,90%	11,25%	12,08%	15,11%
	Min		42,98%	41,06%	40,57%	49,57%	45,61%	52,74%	46,00%	0,39%	0,13%	0,70%	0,99%	2,09%	0,84%	1,03%
	Max		87,86%	84,69%	76,97%	77,95%	78,10%	75,68%	74,10%	28,30%	39,48%	46,94%	30,54%	40,80%	26,66%	31,73%
5α	Εύρος		44,89%	43,63%	36,40%	28,38%	32,49%	22,94%	28,10%	27,92%	39,36%	46,24%	29,55%	38,72%	25,82%	30,70%
	Τυπική απόκλιση		11,68%	12,79%	9,92%	9,55%	9,14%	7,02%	7,67%	8,58%	12,31%	13,48%	11,33%	11,79%	9,18%	9,03%
	> 15.000 κάτοικοι	5β														
16	ΔΗΜΟΣ ΘΗΡΑΣ	5β	60,61%	67,47%	66,10%	67,93%	71,33%	71,45%	67,48%	10,80%	13,19%	17,69%	15,73%	14,72%	12,07%	14,03%
17	ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΥΜΝΙΩΝ	5β	54,14%	58,85%	57,71%	55,87%	66,31%	71,99%	60,81%	7,89%	3,48%	3,96%	8,75%	5,93%	5,84%	5,97%
18	ΔΗΜΟΣ ΚΩ	5β	62,43%	63,73%	62,75%	58,08%	64,79%	68,60%	63,40%	12,53%	14,42%	15,76%	21,40%	14,81%	11,06%	15,00%
19	ΔΗΜΟΣ ΛΗΜΝΟΥ	5β	47,65%	60,37%	59,89%	41,75%	48,05%	62,22%	53,32%	26,15%	16,59%	21,69%	43,67%	33,74%	15,29%	26,19%
20	ΔΗΜΟΣ ΝΑΞΟΥ ΚΑΙ ΜΙΚΡΩΝ ΚΥΚΛΑΔΩΝ	5β	53,93%	57,32%	45,44%	49,43%	58,99%	70,38%	55,92%	16,74%	22,38%	39,30%	37,24%	25,17%	8,55%	24,90%
21	ΔΗΜΟΣ ΣΑΛΑΜΙΝΑΣ	5β	74,80%	47,13%	56,89%	65,50%	60,96%	56,93%	60,37%	3,81%	2,57%	6,85%	9,71%	14,24%	14,54%	8,62%
5β	Μέσος		58,93%	59,14%	58,13%	56,43%	61,74%	66,93%	60,22%	12,99%	12,10%	17,54%	22,75%	18,10%	11,22%	15,78%
	Διάμεσος		57,38%	59,61%	58,80%	56,97%	62,88%	69,49%	60,59%	11,66%	13,80%	16,72%	18,57%	14,76%	11,56%	14,51%

## Π.Β.4. Δείκτες Εξοδα Χρήσης / Σύνολο Εξόδων και Επενδύσεις / Σύνολο Εξόδων κατά δήμο και κατηγορία (2012-2017)

(Συνέχεια)

α/α	Δήμος	Κατηγ Κλεισθένη	Δείκτης Εξοδα Χρήσης / Σύνολο Εξόδων (%)							Δείκτης Επενδύσεις / Σύνολο Εξόδων (%)						
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012-2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012-2017
5β	Min		47,65%	47,13%	45,44%	41,75%	48,05%	56,93%	53,32%	3,81%	2,57%	3,96%	8,75%	5,93%	5,84%	5,97%
	Max		74,80%	67,47%	66,10%	67,93%	71,33%	71,99%	67,48%	26,15%	22,38%	39,30%	43,67%	33,74%	15,29%	26,19%
	Εύρος		27,15%	20,34%	20,65%	26,19%	23,28%	15,06%	14,16%	22,34%	19,82%	35,34%	34,92%	27,81%	9,45%	20,21%
	Τυπική απόκλιση		9,40%	6,92%	7,08%	9,82%	7,97%	6,05%	5,08%	7,78%	7,71%	12,59%	14,59%	9,80%	3,59%	8,28%
5	<b>Σύνολα Κατ. 5 - Μεγ. &amp; Μεσ. Νησιώτ. Δήμοι</b>															
	Μέσος		60,90%	58,53%	61,31%	61,27%	63,04%	64,72%	61,63%	12,77%	13,67%	14,65%	17,07%	15,51%	13,06%	14,45%
	Διάμεσος		59,30%	58,85%	60,05%	59,72%	64,79%	66,85%	60,81%	12,53%	13,19%	13,79%	15,73%	13,13%	12,07%	15,00%
	Min		42,98%	41,06%	40,57%	41,75%	45,61%	52,74%	46,00%	0,39%	0,13%	0,70%	0,99%	2,09%	0,84%	1,03%
	Max		87,86%	84,69%	76,97%	77,95%	78,10%	75,68%	74,10%	28,30%	39,48%	46,94%	43,67%	40,80%	26,66%	31,73%
	Εύρος		44,89%	43,63%	36,40%	36,20%	32,49%	22,94%	28,10%	27,92%	39,36%	46,24%	42,68%	38,72%	25,82%	30,70%
	Τυπική απόκλιση		10,92%	11,25%	9,25%	9,89%	8,66%	6,76%	6,96%	8,17%	11,04%	13,05%	12,52%	11,14%	7,98%	8,66%
<b>6. Μικροί Νησιωτ. Δήμοι (&lt; 3.500 κατ.)</b>																
1	ΔΗΜΟΣ ΑΓΑΘΟΝΗΣΙΟΥ	6	36,91%	14,83%	31,65%	43,87%	60,29%	74,90%	43,74%	55,68%	83,40%	67,40%	46,37%	30,54%	21,76%	50,86%
2	ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΟΥ ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΥ	6	52,78%	37,43%	55,10%	57,99%	52,44%	61,31%	52,84%	19,71%	27,93%	26,01%	17,17%	15,50%	19,13%	20,91%
3	ΔΗΜΟΣ ΑΓΚΙΣΤΡΙΟΥ	6	89,34%	52,88%	43,29%	58,61%	76,78%	72,45%	65,56%	3,54%	4,62%	4,17%	29,20%	3,10%	10,98%	9,27%
4	ΔΗΜΟΣ ΑΛΟΝΝΗΣΟΥ	6	43,78%	50,91%	40,22%	60,54%	66,45%	73,83%	55,96%	39,29%	25,38%	44,59%	18,65%	12,09%	8,58%	24,76%
5	ΔΗΜΟΣ ΑΜΟΡΓΟΥ	6	35,45%	39,48%	42,07%	51,72%	46,07%	50,32%	44,18%	27,41%	40,90%	46,04%	30,59%	38,75%	35,18%	36,48%
6	ΔΗΜΟΣ ΑΝΑΦΗΣ	6	41,54%	49,14%	45,54%	69,80%	68,74%	58,00%	55,46%	48,24%	31,16%	42,60%	17,29%	17,99%	31,35%	31,44%
7	ΔΗΜΟΣ ΑΝΤΙΠΑΡΟΥ	6	62,45%	72,31%	71,14%	63,09%	76,58%	76,42%	70,33%	15,68%	9,77%	8,42%	11,07%	5,60%	7,48%	9,67%
8	ΔΗΜΟΣ ΑΣΤΥΠΑΛΛΙΑΣ	6	58,03%	48,02%	66,17%	60,29%	60,49%	66,61%	59,93%	21,73%	34,36%	16,45%	22,34%	19,36%	8,87%	20,52%
9	ΔΗΜΟΣ ΓΑΥΔΟΥ	6	35,76%					81,89%	58,82%	44,29%					0,42%	22,36%
10	ΔΗΜΟΣ ΕΛΑΦΟΝΗΣΟΥ	6	67,44%	70,65%	59,94%	57,95%	71,25%	73,08%	66,72%	12,62%	13,28%	25,13%	14,82%	12,95%	6,24%	14,17%
11	ΔΗΜΟΣ ΙΗΤΩΝ	6	56,20%	51,37%	61,46%	74,24%	66,47%	56,83%	61,09%	6,08%	36,85%	27,09%	8,37%	22,42%	30,80%	21,93%
12	ΔΗΜΟΣ ΙΘΑΚΗΣ	6	75,78%	77,86%	76,77%	79,02%	72,43%	77,45%	76,55%	9,92%	7,05%	8,19%	6,97%	13,37%	7,46%	8,83%

Π.Β.4. Δείκτες Εξοδα Χρήσης / Σύνολο Εξόδων και Επενδύσεις / Σύνολο Εξόδων κατά δήμο και κατηγορία (2012-2017)

(Συνέχεια)

α/α	Δήμος	Κατηγ Κλεισθένη	Δείκτης Εξοδα Χρήσης / Σύνολο Εξόδων (%)							Δείκτης Επενδύσεις / Σύνολο Εξόδων (%)						
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012-2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012-2017
13	ΔΗΜΟΣ ΚΑΣΟΥ	6	75,69%	55,39%	66,99%	50,00%	57,85%	60,28%	61,03%	3,98%	10,51%	11,50%	16,80%	27,43%	15,98%	14,37%
14	ΔΗΜΟΣ ΚΕΑΣ	6	53,67%	66,02%	68,86%	50,05%	63,85%	69,88%	62,05%	25,03%	10,30%	15,57%	37,50%	20,04%	15,14%	20,60%
15	ΔΗΜΟΣ ΚΙΜΩΛΟΥ	6	81,80%	61,28%	57,62%	66,71%	78,08%	73,73%	69,87%	16,22%	18,93%	31,71%	16,82%	10,79%	13,56%	18,00%
16	ΔΗΜΟΣ ΚΥΘΟΥ	6	68,50%	65,50%	64,65%	75,33%	75,30%	84,07%	72,22%	5,15%	8,30%	14,74%	6,96%	3,99%	3,71%	7,14%
17	ΔΗΜΟΣ ΛΕΙΨΩΝ	6	34,00%	47,78%	60,07%	58,13%	63,99%	65,67%	54,94%	38,41%	33,09%	25,80%	30,02%	17,37%	9,24%	25,66%
18	ΔΗΜΟΣ ΜΕΓΑΝΗΣΙΟΥ	6	62,65%	47,64%	61,82%	57,62%	65,86%	62,01%	59,60%	30,10%	34,13%	15,03%	24,84%	17,21%	24,97%	24,38%
19	ΔΗΜΟΣ ΜΕΓΙΣΤΗΣ	6	47,85%	71,43%	67,42%	58,17%	74,26%	67,95%	64,52%	8,35%	4,30%	14,12%	26,34%	4,67%	19,47%	12,87%
20	ΔΗΜΟΣ ΝΙΣΥΡΟΥ	6	41,52%	46,27%	41,06%	48,14%	61,67%	64,89%	50,59%	31,66%	25,62%	38,05%	33,51%	12,17%	6,63%	24,61%
21	ΔΗΜΟΣ ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ	6	42,70%	43,05%	52,95%	52,24%	59,37%	65,07%	52,56%	44,15%	41,62%	33,32%	29,60%	29,71%	17,29%	32,61%
22	ΔΗΜΟΣ ΠΑΞΩΝ	6	44,17%	70,21%	48,49%	53,43%	70,40%	57,76%	57,41%	47,35%	16,47%	35,51%	31,89%	15,49%	17,64%	27,39%
23	ΔΗΜΟΣ ΠΑΤΜΟΥ	6	49,94%	54,35%	42,93%	53,62%	58,07%	61,88%	53,47%	16,36%	25,25%	27,48%	21,51%	17,96%	2,62%	18,53%
24	ΔΗΜΟΣ ΣΑΜΟΘΡΑΚΗΣ	6	86,27%	66,03%	74,73%	63,67%	63,49%	61,60%	69,30%	9,36%	8,94%	18,75%	11,81%	3,84%	4,68%	9,56%
25	ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΙΦΟΥ	6	37,34%	64,97%	60,89%	67,19%	76,16%	78,15%	64,12%	60,36%	16,50%	25,40%	15,77%	11,91%	9,53%	23,24%
26	ΔΗΜΟΣ ΣΙΚΙΝΟΥ	6	76,26%	92,37%	77,42%	83,39%	73,57%	79,22%	80,37%	9,65%	3,82%	16,43%	3,94%	11,21%	4,54%	8,27%
27	ΔΗΜΟΣ ΣΙΦΝΟΥ	6	63,05%	58,66%	61,83%	59,24%	65,44%	63,06%	61,88%	15,90%	14,21%	23,04%	23,83%	13,91%	14,52%	17,57%
28	ΔΗΜΟΣ ΣΚΥΡΟΥ	6	42,50%	38,45%	50,13%	48,89%	75,61%	74,55%	55,02%	37,07%	46,30%	29,76%	20,10%	2,57%	7,94%	23,96%
29	ΔΗΜΟΣ ΣΥΜΗΣ	6	61,30%	43,43%	45,26%	65,04%	71,34%	76,76%	60,52%	18,21%	17,45%	33,57%	17,45%	9,33%	8,72%	17,46%
30	ΔΗΜΟΣ ΤΗΛΟΥ	6	47,92%	75,02%	44,83%	74,72%	77,14%	68,66%	64,72%	41,00%	8,00%	18,60%	9,33%	4,68%	4,32%	14,32%
31	ΔΗΜΟΣ ΥΔΡΑΣ	6	84,51%		45,91%	70,48%	77,15%	81,73%	71,96%	4,23%		1,13%	2,52%	4,50%	6,82%	3,84%
32	ΔΗΜΟΣ ΦΟΛΕΓΑΝΔΡΟΥ	6	64,40%	67,73%	67,01%	68,37%	76,52%	75,77%	69,97%	10,29%	8,12%	7,28%	7,06%	5,60%	8,97%	7,89%
33	ΔΗΜΟΣ ΦΟΥΡΝΩΝ ΚΟΡΣΕΩΝ	6	42,14%	44,72%	50,98%	55,32%	48,85%	54,23%	49,37%	57,45%	39,51%	27,80%	29,22%	35,66%	23,21%	35,47%
34	ΔΗΜΟΣ ΧΑΛΚΗΣ	6	84,03%	68,58%	81,97%	71,72%	86,09%	92,39%	80,80%	3,25%	21,07%	0,59%	19,14%	11,98%	6,37%	10,40%
35	ΔΗΜΟΣ ΨΑΡΩΝ	6	10,20%	46,25%	59,31%	69,15%	61,83%	73,79%	53,42%	11,88%	44,25%	38,04%	19,64%	22,96%	10,40%	24,53%
6	Μέσος		55,94%	56,36%	57,25%	61,70%	67,64%	69,61%	61,45%	24,27%	23,38%	24,10%	19,95%	14,90%	12,70%	19,82%
	Διάμεσος		53,67%	54,35%	59,63%	59,76%	67,60%	69,88%	61,03%	18,21%	18,93%	25,26%	18,89%	13,16%	9,24%	20,52%
	Min		10,20%	14,83%	31,65%	43,87%	46,07%	50,32%	43,74%	3,25%	3,82%	0,59%	2,52%	2,57%	0,42%	3,84%
	Max		89,34%	92,37%	81,97%	83,39%	86,09%	92,39%	80,80%	60,36%	83,40%	67,40%	46,37%	38,75%	35,18%	50,86%

**Π.Β.4. Δείκτες Εξοδα Χρήσης / Σύνολο Εξόδων και Επενδύσεις / Σύνολο Εξόδων κατά δήμο και κατηγορία (2012-2017)**

(Συνέχεια)

α/α	Δήμος	Κατηγ Κλεισθένη	Δείκτης Εξοδα Χρήσης / Σύνολο Εξόδων (%)							Δείκτης Επενδύσεις / Σύνολο Εξόδων (%)						
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012- 2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017	M.O. 2012- 2017
6	Εύρος		79,14%	77,54%	50,32%	39,51%	40,02%	42,08%	37,06%	57,11%	79,58%	66,81%	43,85%	36,18%	34,76%	47,02%
	Τυπική απόκλιση		18,45%	15,16%	12,48%	9,67%	9,11%	9,41%	9,20%	17,45%	16,96%	14,44%	10,21%	9,45%	8,63%	9,98%
1-6	<b>Σύνολο Δήμων της Χώρας</b>															
	Μέσος		60,74%	55,64%	58,51%	61,73%	66,84%	68,77%	62,02%	15,56%	17,72%	19,87%	19,17%	12,87%	10,51%	15,98%
	Διάμεσος		61,41%	55,63%	59,94%	62,81%	68,49%	69,75%	62,33%	13,10%	15,18%	17,50%	17,33%	10,54%	8,64%	14,62%
	Min		10,20%	14,83%	24,93%	26,35%	34,88%	36,65%	40,28%	0,31%	0,00%	0,56%	0,99%	0,15%	0,42%	1,03%
	Max		93,51%	92,37%	81,97%	83,39%	86,09%	92,39%	80,80%	60,36%	83,40%	67,40%	60,67%	50,38%	35,18%	50,86%
	Εύρος		83,30%	77,54%	57,04%	57,03%	51,21%	55,75%	40,52%	60,04%	83,40%	66,84%	59,68%	50,23%	34,76%	49,83%
	Τυπική απόκλιση		11,04%	11,39%	11,03%	10,83%	8,83%	7,73%	7,75%	11,21%	11,77%	13,02%	12,04%	8,60%	6,91%	8,46%

Πηγή: Οικονομικά στοιχεία ΥΠ.ΕΣ – Ιδια επεξεργασία

**Π.Β.5. Αριθμοδείκτες των δήμων ομαδοποιημένων κατά Περιφέρεια (Μέσος Όρος ετών 2012-2017)**

kod_Perif	Περιφέρεια	Μέσος όρος (2012-2017) αριθμοδεικτών των δήμων ομαδοποιημένων κατά Περιφέρεια										
		Δείκτης Ανεξαρτησίας	Δείκτης εξάρτησης από επιχορηγήσεις	Δείκτης εξάρτησης από τακτ. Επιχορηγήσεις	Δείκτης εξάρτησης από έκτακτες επιχορηγήσεις	Δείκτης αυτονομίας	Δείκτης λειτουργικής αυτονομίας	Τέλη καθαριότητας / Ιδια Εσοδα	Τέλη καθαριότητας / Τακτικά Εσοδα	ΤΑΠ / Ιδια Εσοδα	Φόροι (ΚΑΕ 051) / Ιδια Εσοδα (%)	Τέλος επι των ακαθ. εσόδων & διαμ παρεπιδ / Ιδια Εσοδα (%)
1	Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης	28,79%	59,34%	35,08%	24,26%	61,08%	42,48%	42,45%	19,76%	6,52%	2,79%	1,51%
2	Κεντρικής Μακεδονίας	35,88%	52,12%	33,48%	18,63%	67,05%	50,52%	52,08%	27,87%	6,85%	4,30%	1,77%
3	Δυτικής Μακεδονίας	23,27%	65,31%	37,04%	28,27%	57,40%	35,27%	41,31%	16,84%	6,55%	4,04%	0,96%
4	Ηπείρου	24,82%	63,46%	35,44%	28,02%	58,17%	38,80%	32,13%	14,04%	4,16%	2,57%	1,13%
5	Θεσσαλίας	29,73%	57,97%	37,92%	20,05%	65,29%	41,62%	41,58%	19,87%	5,61%	1,95%	1,77%
6	Στερεάς Ελλάδας	31,65%	55,95%	32,56%	23,38%	62,26%	47,03%	41,86%	21,65%	6,51%	2,81%	1,55%
7	Ιονίων Νήσων	36,28%	51,57%	29,58%	21,99%	63,66%	53,97%	39,75%	22,93%	2,50%	1,75%	6,34%
8	Δυτικής Ελλάδας	23,71%	64,19%	38,29%	25,90%	60,17%	36,07%	46,65%	18,68%	6,30%	2,80%	1,80%
9	Πελοποννήσου	33,87%	55,12%	35,85%	19,27%	67,28%	46,31%	45,41%	22,77%	6,51%	3,84%	2,87%
10	Αττικής	47,27%	39,08%	25,14%	13,94%	69,05%	63,13%	54,51%	36,51%	8,59%	5,88%	1,33%
11	Βορείου Αιγαίου	26,16%	60,84%	39,95%	20,89%	63,89%	38,13%	33,91%	15,03%	5,71%	3,41%	1,61%
12	Νοτίου Αιγαίου	36,63%	52,21%	32,93%	19,28%	66,90%	50,83%	27,32%	16,00%	4,21%	9,19%	5,16%
13	Κρήτης	33,36%	55,07%	29,21%	25,86%	59,71%	49,58%	35,45%	20,84%	7,48%	3,57%	4,73%
	<b>13</b>	<b>31,65%</b>	<b>56,33%</b>	<b>34,04%</b>	<b>22,29%</b>	<b>63,22%</b>	<b>45,67%</b>	<b>41,11%</b>	<b>20,98%</b>	<b>5,96%</b>	<b>3,76%</b>	<b>2,50%</b>

**Π.Β.5. Αριθμοδείκτες των δήμων ομαδοποιημένων κατά Περιφέρεια (Μέσος Όρος ετών 2012-2017)**

(Συνέχεια)

kod_Perif	Περιφέρεια	Μέσος όρος (2012-2017) αριθμοδεικτών των δήμων ομαδοποιημένων κατά Περιφέρεια										
		Εσοδα από Ακίνητη Περιουσία / Ιδια Εσοδα (%)	Σύνολο Εσόδων / Κάτοικο (€)	Ίδια Εσοδα / Κάτοικο (€)	Σύνολο Επιχορηγήσεων / Κάτοικο (€)	Τακτικές Επιχορηγήσεις / Κάτοικο (€)	Εισπράξεις από Τέλη Καθαριότητας / Κάτοικο (€)	Εξοδα Χρήσης / Σύνολο Εξόδων (%)	Επενδύσεις / Σύνολο Εξόδων (%)	Πληρωμές Π.Ο.Ε. / Σύνολο Εξόδων (%)	Κόστος Προσωπικού / Εξοδα Χρήσης (%)	Κόστος Προσωπικού / Σύνολο Εξόδων (%)
1	Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης	3,56%	512,55	147,34	306,31	172,26	59,50	60,85%	17,65%	9,56%	41,28%	25,07%
2	Κεντρικής Μακεδονίας	4,18%	526,89	192,73	274,12	148,23	94,63	63,64%	13,92%	10,34%	41,47%	26,31%
3	Δυτικής Μακεδονίας	8,86%	659,10	149,56	439,05	237,17	59,65	57,52%	21,04%	10,00%	42,78%	24,53%
4	Ηπείρου	10,49%	641,25	154,89	412,71	222,08	50,33	56,43%	22,28%	9,76%	39,34%	21,97%
5	Θεσσαλίας	10,40%	521,51	160,70	296,81	185,44	71,43	62,60%	12,57%	12,59%	45,60%	28,21%
6	Στερεάς Ελλάδας	3,55%	576,62	176,78	331,05	179,48	76,12	60,82%	17,54%	9,51%	43,14%	26,02%
7	Ιονίων Νήσων	1,54%	854,50	301,33	450,39	262,14	107,08	61,77%	16,62%	10,18%	40,46%	24,71%
8	Δυτικής Ελλάδας	3,20%	489,69	112,19	319,56	178,79	53,46	57,80%	20,15%	9,95%	41,84%	24,00%
9	Πελοποννήσου	3,54%	529,55	177,43	294,25	184,61	79,88	62,29%	17,88%	9,06%	41,96%	25,99%
10	Αττικής	1,70%	594,57	285,38	235,26	133,66	145,11	67,37%	9,00%	10,14%	45,99%	30,91%
11	Βορείου Αιγαίου	6,45%	1.071,98	234,07	603,37	409,75	61,69	57,80%	22,64%	6,64%	45,20%	26,24%
12	Νοτίου Αιγαίου	6,59%	1.250,21	430,34	691,77	415,63	104,96	62,01%	17,96%	8,75%	40,31%	24,68%
13	Κρήτης	2,06%	755,38	230,68	442,16	225,32	80,11	57,60%	20,68%	10,01%	40,95%	23,26%
	<b>13</b>	<b>5,09%</b>	<b>691,06</b>	<b>211,80</b>	<b>392,06</b>	<b>227,27</b>	<b>80,30</b>	<b>60,66%</b>	<b>17,69%</b>	<b>9,73%</b>	<b>42,33%</b>	<b>25,53%</b>

**Π.Β.5. Αριθμοδείκτες των δήμων ομαδοποιημένων κατά Περιφέρεια (Μέσος Όρος ετών 2012-2017)**

(Συνέχεια)

kod_Perif	Περιφέρεια	Μέσος όρος (2012-2017) αριθμοδεικτών των δήμων ομαδοποιημένων κατά Περιφέρεια										
		Τοκοχρεωλυσια / Εξοδα Χρήσης (%)	Τοκοχρεωλύσια / Σύνολο Εξόδων (%)	Επιχορηγήσεις-Μεταβιβάσεις / Εξοδα Χρήσης (%)	Επιχορηγήσεις-Μεταβιβάσεις / Σύνολο Εξόδων (%)	Αποδόσεις Κρατήσεων υπέρ Τρίτων / Σύνολο Εξόδων (%)	Σύνολο Εξόδων / Κάτοικο (€)	Εξοδα Χρήσης/ Κάτοικο (€)	Επενδύσεις / Κάτοικο (€)	Εξοδα Χρήσης / Τακτικά Εσοδα	Κόστος Προσωπικού / Τακτικά Εσοδα	Τακτικές Επιχορηγήσεις / Εξοδα Χρήσης
1	Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης	3,74%	2,35%	17,61%	10,70%	11,93%	496,73	297,00	92,19	0,97	0,40	0,60
2	Κεντρικής Μακεδονίας	5,17%	3,23%	17,54%	11,29%	12,10%	512,82	307,11	89,39	0,93	0,38	0,54
3	Δυτικής Μακεδονίας	3,48%	2,00%	17,10%	9,81%	11,44%	650,49	361,14	144,58	1,00	0,43	0,66
4	Ηπείρου	3,22%	1,81%	14,32%	8,13%	11,53%	633,69	350,24	146,66	0,97	0,38	0,64
5	Θεσσαλίας	5,98%	3,88%	10,81%	6,81%	12,24%	503,29	305,77	68,96	0,93	0,43	0,63
6	Στερεάς Ελλάδας	4,41%	2,71%	8,66%	5,38%	12,13%	558,51	327,53	109,90	0,96	0,41	0,56
7	Ιονίων Νήσων	5,61%	3,40%	13,22%	8,38%	11,43%	832,39	511,15	157,57	0,96	0,38	0,51
8	Δυτικής Ελλάδας	4,97%	2,81%	12,12%	7,06%	12,10%	483,66	268,28	108,35	0,95	0,39	0,68
9	Πελοποννήσου	4,11%	2,56%	12,41%	7,85%	10,77%	521,16	313,68	103,67	0,91	0,38	0,60
10	Αττικής	6,09%	4,09%	18,86%	12,85%	13,49%	570,72	372,82	53,49	0,97	0,44	0,39
11	Βορείου Αιγαίου	1,02%	0,65%	10,08%	6,24%	12,92%	1.082,33	530,61	243,97	0,91	0,41	0,72
12	Νοτίου Αιγαίου	3,34%	2,15%	8,03%	4,96%	11,28%	1.172,43	690,66	262,82	0,88	0,35	0,59
13	Κρήτης	4,40%	2,54%	10,88%	6,30%	11,72%	680,23	377,25	156,80	0,91	0,37	0,63
<b>13</b>		<b>4,27%</b>	<b>2,63%</b>	<b>13,20%</b>	<b>8,13%</b>	<b>11,93%</b>	<b>669,11</b>	<b>385,63</b>	<b>133,72</b>	<b>0,94</b>	<b>0,40</b>	<b>0,60</b>

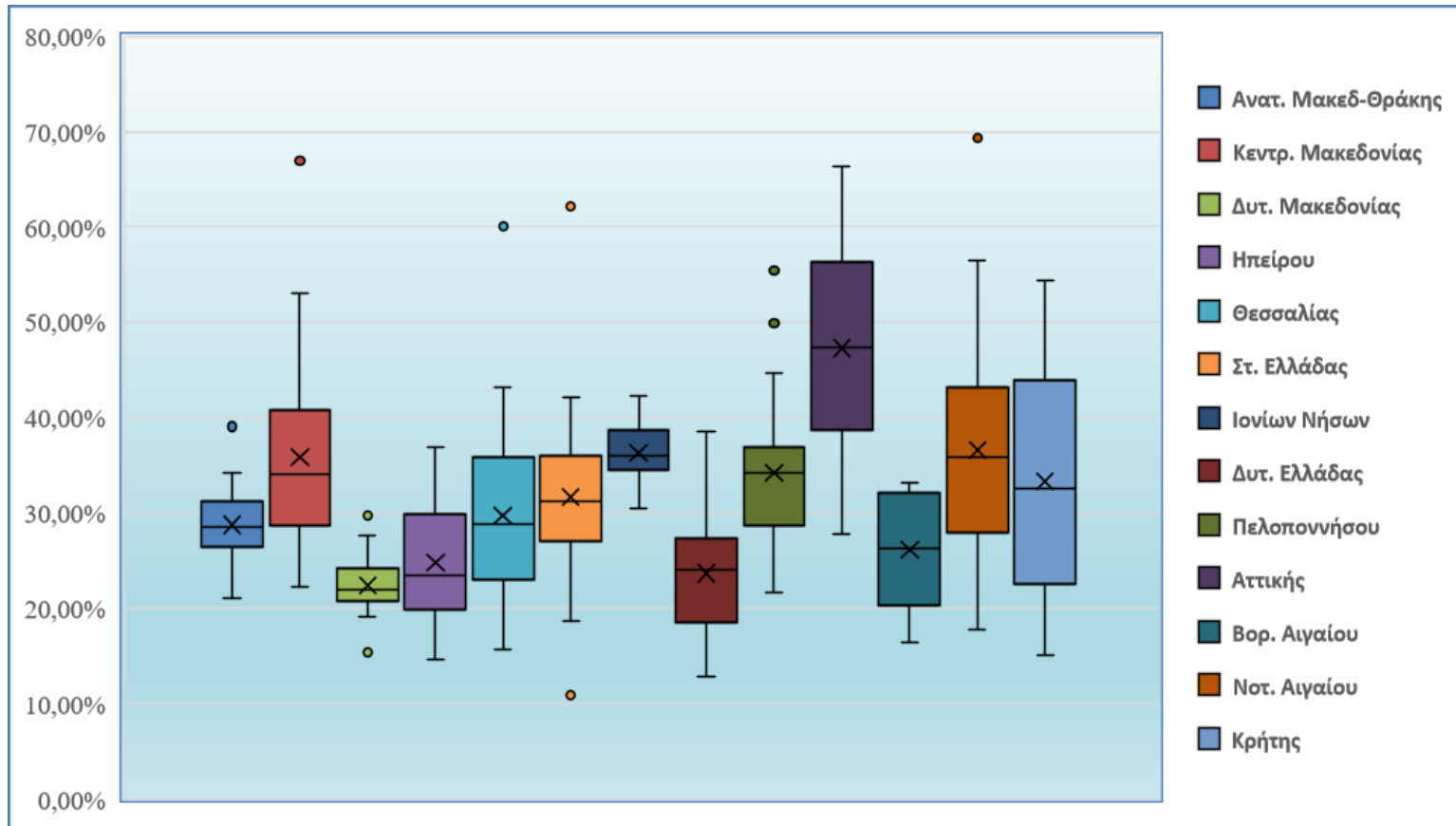
**Π.Β.5. Αριθμοδείκτες των δήμων ομαδοποιημένων κατά Περιφέρεια (Μέσος Όρος ετών 2012-2017)**

(Συνέχεια)

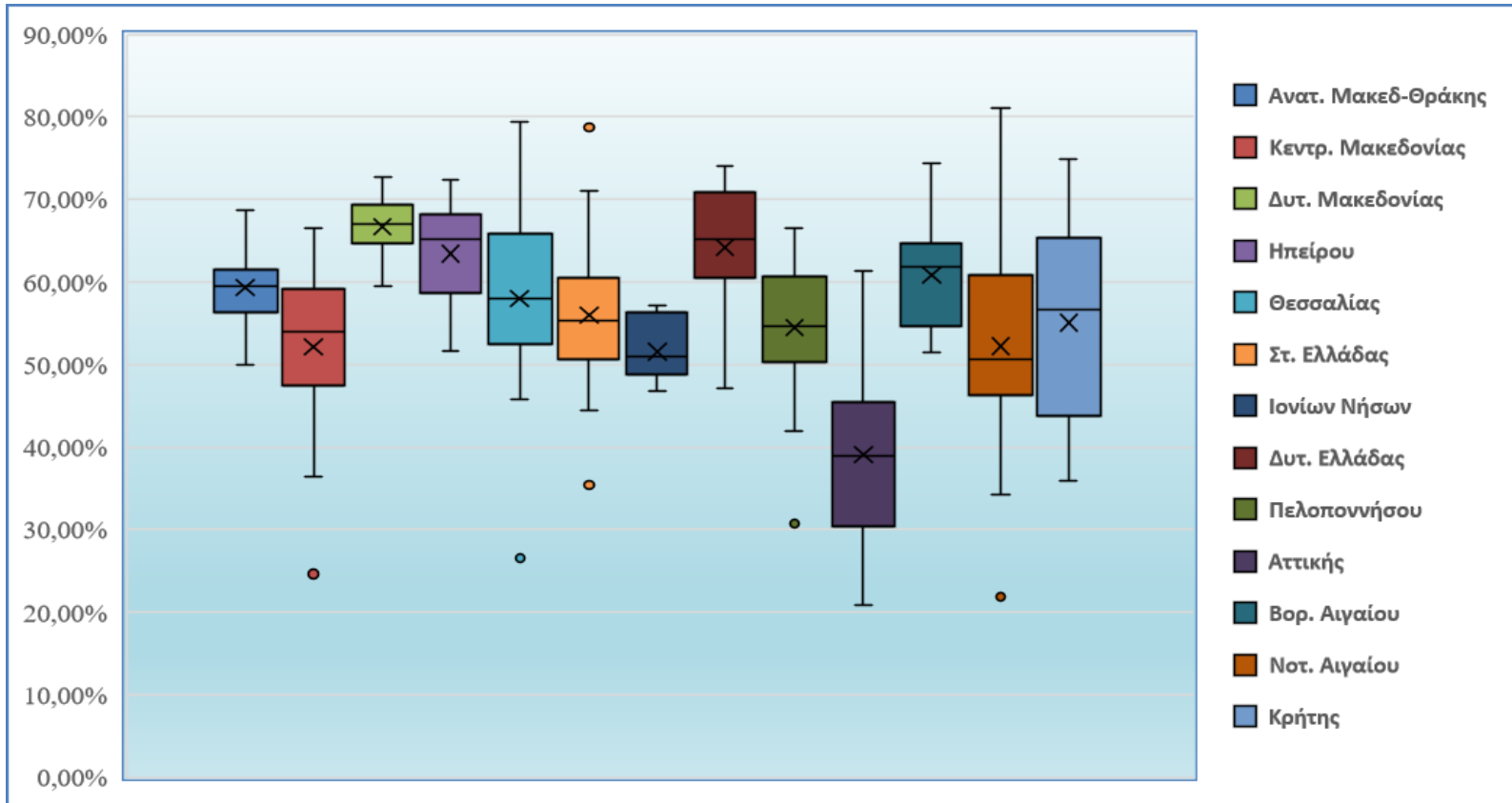
kod_Perif	Περιφέρεια	Μέσος όρος (2012-2017) αριθμοδεικτών των δήμων ομαδοποιημένων κατά Περιφέρεια								
		Επιχορηγήσεις / Σύνολο Εξόδων	Τοκοχρεωλύσια/ Τακτικά Εξοδα	Επενδύσεις / Σύνολο Εσόδων	Επιχορηγήσεις για Επενδύσεις / Πληρωμές για Επενδύσεις	Συνολικές Εισπράξεις / Προυπολ. Εσόδων	Συνολικές Πληρωμές / Προυπολ. Εξόδων	Συνολ. Εισπράξεις / Προυποσμός Εσόδων - Προβλ. μη εισπραξης (85)	Συνολ. Πληρωμές / Προυποσμός Εξόδων - Προβλ. μη εισπραξης (85)	Εισπράξεις Απαιτήσεων ΠΟΕ (32) / Προυποσμός Απαιτήσεων ΠΟΕ (32)
1	Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης	0,61	0,04	0,17	1,35	55,96%	46,92%	62,15%	51,22%	16,01%
2	Κεντρικής Μακεδονίας	0,54	0,05	0,14	1,13	60,77%	50,63%	71,14%	57,82%	11,34%
3	Δυτικής Μακεδονίας	0,66	0,04	0,21	1,29	49,60%	43,68%	54,09%	47,07%	12,86%
4	Ηπείρου	0,65	0,03	0,22	1,18	55,84%	45,60%	62,70%	49,97%	24,57%
5	Θεσσαλίας	0,60	0,06	0,12	1,68	57,02%	48,64%	66,94%	55,61%	12,29%
6	Στερεάς Ελλάδας	0,58	0,04	0,17	1,64	50,63%	41,98%	57,91%	47,05%	16,58%
7	Ιονίων Νήσων	0,53	0,06	0,16	1,38	56,23%	45,99%	62,84%	50,96%	19,26%
8	Δυτικής Ελλάδας	0,65	0,05	0,20	1,33	48,58%	42,12%	54,58%	46,44%	14,16%
9	Πελοποννήσου	0,57	0,04	0,18	1,13	48,57%	39,78%	54,30%	43,66%	16,84%
10	Αττικής	0,41	0,06	0,09	1,35	58,44%	49,43%	70,35%	57,98%	10,76%
11	Βορείου Αιγαίου	0,62	0,01	0,23	0,94	70,05%	43,05%	75,11%	46,11%	18,47%
12	Νοτίου Αιγαίου	0,57	0,03	0,18	1,38	57,99%	41,42%	66,45%	45,96%	22,77%
13	Κρήτης	0,74	0,04	0,20	2,35	51,21%	43,50%	60,63%	49,45%	15,95%
<b>13</b>		<b>0,60</b>	<b>0,04</b>	<b>0,17</b>	<b>1,39</b>	<b>55,45%</b>	<b>44,83%</b>	<b>63,01%</b>	<b>49,95%</b>	<b>16,30%</b>



**Διάγραμμα Π.Β.1 Κατανομή δείκτη ανεξαρτησίας των δήμων ομαδοποιημένων κατά Περιφέρεια (Μ.Ο. 2012-2017)**



**Διάγραμμα Π.Β.2 Κατανομή δείκτη εξάρτησης από επιχορηγήσεις των δήμων ομαδοποιημένων κατά Περιφέρεια (Μ.Ο. 2012-2017)**



## ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

### Ελληνική Βιβλιογραφία:

- Βενιέρης, Γ. και συνεργάτες (2009), μελέτη «Ανάλυση με την χρήση αριθμοδεικτών των λογιστικών καταστάσεων δεδουλευμένης βάσης των ΟΤΑ»
- Γαλανός, Γ. (2018), "Πανεπιστημιακές Σημειώσεις"
- Γκόντορας, Γ. Χ. Μπέλλος (2003) "Νομιμότητα δαπανών δήμων και κοινοτήτων", εκδόσεις Χρήστος Μπέλλος, Αθήνα
- Δαλαμάγκας, Β. (2010). "Εισαγωγή στη Δημόσια Οικονομική" αναθεωρημένη έκδοση, εκδόσεις Κριτική, Αθήνα
- ΕΕΤΑΑ (2007), Μελέτη «Χρηματοοικονομικοί δείκτες πρωτοβάθμιων ΟΤΑ»
- Θεοδώρου, Δ.Ι. (2011). "Οι δαπάνες των ΟΤΑ", Εκδόσεις Ιδίου, Θεσσαλονίκη
- Θεοδώρου, Δ.Ι. (2011). "Τα έσοδα των ΟΤΑ", Εκδόσεις Ιδίου, Θεσσαλονίκη
- ΙΟΒΕ (2017)- Μελέτη "Ανάλυση των οικονομικών στοιχείων των Καλλικρατικών δήμων και της πορείας τους προς τη λογιστική του δεδουλευμένου"
- Καλλιαντάσης Γ. (2008), "Συστήματα Κατανομής Κρατικών Επιχορηγήσεων – Ίδιοι ποροι των Ο.Τ.Α., Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης", Εθνική Σχολή Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Αθήνα
- Καλλιαντάσης Γ. Σαπουνάκης Αν. (2007), "Εργαστήριο για τα οικονομικά των Ο.Τ.Α., Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης", Εθνική Σχολή Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Αθήνα
- Καλλιαντάσης, Γ. Δαλιέτου, Μ. & Κοττάκη, Σ. (2010). "Υποστηρικτικό Εργαστήριο για τα Οικονομικά των ΟΤΑ". Αθήνα: Εθνική Σχολή Τοπικής Αυτοδιοίκησης

- Καραγιάνης Σ. (2002), «Το Οικονομικό Διαχειριστικό Λογιστικό Σύστημα των Δήμων», Εκδ. Καραναστάση Αθήνα
- Καραγιάνης, Σ. (2004). "Ο οικονομικός προγραμματισμός των ΟΤΑ και ο νέος τύπος Προϋπολογισμού- ΚΥΑ 7028/04". Αθήνα: εκδόσεις Γ.Μ. Καραναστάση
- Καφούσης, Γ. (1991). "Ανάλυση και κριτική διερεύνηση χρηματοοικονομικών καταστάσεων", Ιδια έκδοση, Αθήνα
- Κλαουδάτου, Μ. (2009). "Κρατικός Προϋπολογισμός. Προτάσεις για ένα μοντέλο αξιόπιστο και αποτελεσματικό", εκδόσεις Κριτική, Αθήνα
- Μαντάς, Χ. Πρ. Πύρρος, Κ. Σαραβάκος, Αθ. Τσιούρας (2019) "Πιλοτικός δείκτης αποτελεσματικότητας δήμων 2019", ΚΕΦιΜ - Μάρκος Δραγούμης, Αθήνα
- Μπάρμπας, Ν. (2002). "Στοιχεία Δημοσιονομικού Δικαίου", εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη
- Νικολόπουλος Κ. Σαββαΐδου Κ. Σαπουνάκης Αν. (2008), "Οικονομική Διοίκηση & Διαχείριση των Ο.Τ.Α.", Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης, Εθνική Σχολή Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Αθήνα.
- Νικολόπουλος, Κ. (2009). "Προϋπολογισμός ΟΤΑ Α΄ βαθμού: Κατάρτιση-Ψήφιση-Ανάλυση-Εκτέλεση". Χαλκίδα: εκδόσεις ιδίου
- Ράλλης, Ι. (2015). "Η λογιστική των ΟΤΑ". Αθήνα: εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη
- Ρεπούσης, Δ. Σπ. (2008). «Οικονομικά Δήμων και Κοινοτήτων», Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα- Θεσσαλονίκη
- Σαββαΐδου Κ. (2009), «Οικονομική Διοίκηση και Διαχείριση των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης», Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα
- Σαπουνάκης, Αν (2008), "Χρηματοοικονομικοί Δείκτες Πρωτοβάθμιων Ο.Τ.Α.", Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης, Εθνική Σχολή Τοπικής

### **Ξενογλώσση Βιβλιογραφία:**

- Afonso, A. et al. (2006), "Public Sector efficiency, Evidence for new EU Member States and Emerging Markets", European Central Bank. Working Paper Series.
- Aman Khan ,W. Bartley Hildreth (2002), "Budget Theory in the Public Sector", Quorum Books
- Athanassopoulos, A. and K. Triantis (1998), "Assessing Aggregate Cost Efficiency and the Related Policy Implications for Greek Local Municipalities"
- Chaney, B. et al. (2002), "The New Governmental Financial Reporting Model", Journal of Government Financial Management (Spring).
- Cohen, S. (2008), "Identifying the Moderator Factors of Financial Performance in Greek Municipalities", Financial Accountability and Management,
- Cohen,S, M.Doumpos,E.Neophytou,C.Zopounidis (2011), " Assessing financial distress where bankruptcy is not an option: An alternative approach for local municipalities", European Journal of Operational Research
- Gianakis,G. and McCue,C.P. (1999). "Local government budgeting: A managerial approach", Westport, Quorum Books
- Kim,J. (2007)."From Line-item to Program Budgeting. Global Lessons and the Korean Case", Korea Institute of Public Finance. World Bank
- Kuhlmann,S. Tim Jakel (2013) "Competing, collaborating or controlling? Comparing benchmarking in European local government", Article in Public Money & Management

## Νομοθετικό Πλαίσιο:

- Β.Δ.17/5-15/6/1959 (ΦΕΚ Α΄ 114) «Περί οικονομικής διοικήσεως και λογιστικού των Δήμων και Κοινοτήτων.»
- Β.Δ. 821/1970 (Α΄ 287) «Περί καθορισμού του τύπου του προϋπολογισμού των δήμων»
- Β.Δ. 216/1971 (Α΄ 62) «Περί τροποποίησης του Β.Δ.821/31.10.1970 «περί καθορισμού του τύπου του προϋπολογισμού των δήμων»»
- Π.Δ. 315/1999 (ΦΕΚ Α΄ 302) «Κλαδικό Λογιστικό Σχέδιο Δήμων και Κοινοτήτων»
- ΠΔ 113/2010 (ΦΕΚ Α'194) «Ανάληψη υποχρεώσεων από τους Διατάκτες»
- ΠΔ 80/2016 (ΦΕΚ Α'145) «Ανάληψη υποχρεώσεων από τους διατάκτες»
- Ν. 3463/2006 (ΦΕΚ Α΄ 114 ) «Κύρωση του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων»
- Ν.3756/2009 (ΦΕΚ Α΄ 53) «Σύστημα Άυλων Τίτλων, διατάξεις για την Κεφαλαιαγορά, φορολογικά θέματα και λοιπές διατάξεις»
- Ν.3861/2010 (ΦΕΚ Α΄ 112) «Ενίσχυση της διαφάνειας με την υποχρεωτική ανάρτηση νόμων και πράξεων των κυβερνητικών, διοικητικών και αυτοδιοικητικών οργάνων στο διαδίκτυο «Πρόγραμμα Διαύγεια» και άλλες διατάξεις»
- Ν.3852/2010 (ΦΕΚ Α΄ 87) «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης»
- Ν.4111/2013 (ΦΕΚ Α΄ 18) «Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις, τροποποιήσεις του ν. 4093/2012, κύρωση της Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου «Έγκριση των Σχεδίων των Συμβάσεων Τροποποίησης της Κύριας Σύμβασης Χρηματοδοτικής Διευκόλυνσης μεταξύ του Ευρωπαϊκού Ταμείου Χρηματοπιστωτικής

Σταθερότητας (Ε.Τ.Χ.Σ.), της Ελληνικής Δημοκρατίας, του Ελληνικού Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (Τ.Χ.Σ.) και της Τράπεζας της Ελλάδος (ΤτΕ), με τίτλο «Κύρια Σύμβαση Χρηματοδοτικής Διευκόλυνσης», της Σύμβασης Χρηματοδοτικής Διευκόλυνσης μεταξύ του Ε.Τ.Χ.Σ., της Ελληνικής Δημοκρατίας και της ΤτΕ, με τίτλο «Σύμβαση Διευκόλυνσης Διαχείρισης Υποχρεώσεων ΣΙΤ» και της Σύμβασης Χρηματοδοτικής Διευκόλυνσης μεταξύ του Ε.Τ.Χ.Σ., της Ελληνικής Δημοκρατίας και της ΤτΕ, με τίτλο «Διευκόλυνση αποπληρωμής Τόκων Ομολόγων», παροχή εξουσιοδοτήσεων για την υπογραφή των Συμβάσεων» και άλλες επείγουσες διατάξεις»

- Ν.4172/2013 (ΦΕΚ Α' 167) «Φορολογία εισοδήματος, επείγοντα μέτρα εφαρμογής του ν. 4046/2012, του ν.4093/2012 και του ν. 4127/2013 και άλλες διατάξεις»
- Ν.4270/2014 (ΦΕΚ Α' 143) «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ) – δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις»
- Ν. 4555/2018 (ΦΕΚ Α' 113) «Μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης - Εμβάθυνση της Δημοκρατίας - Ενίσχυση της Συμμετοχής - Βελτίωση της οικονομικής και αναπτυξιακής λειτουργίας των Ο.Τ.Α. [Πρόγραμμα «ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ Ι»] - Ρυθμίσεις για τον εκσυγχρονισμό του πλαισίου οργάνωσης και λειτουργίας των ΦΟΔΣΑ - Ρυθμίσεις για την αποτελεσματικότερη, ταχύτερη και ενιαία άσκηση των αρμοδιοτήτων σχετικά με την απονομή ιθαγένειας και την πολιτογράφηση - Λοιπές διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών και άλλες διατάξεις»
- ΚΥΑ 7028/2004 (ΦΕΚ Β' 253) «Καθορισμός του τύπου του προϋπολογισμού των Δήμων και Κοινοτήτων»
- ΚΥΑ 4604/2005 (ΦΕΚ Β' 163) «Τροποποίηση των διατάξεων του Κλαδικού Λογιστικού Σχεδίου των ΟΤΑ α' βαθμού, που αναφέρονται στον τύπο και το περιεχόμενο του προϋπολογισμού αυτών»

- ΚΥΑ 64871/2007 (ΦΕΚ Β΄ 2253) «Κατάρτιση προϋπολογισμού των δήμων και Κοινοτήτων, οικονομικού έτους 2008-τροποποίηση της υπ' αριθμ. 7028/3.2.2004 (ΦΕΚ 253 Β') απόφασης "Καθορισμός του τύπου του προϋπολογισμού των δήμων και κοινοτήτων"»
- ΚΥΑ 70560/2009 (ΦΕΚ Β΄ 2394) «Κατάρτιση προϋπολογισμού των δήμων και κοινοτήτων, οικονομικού έτους 2010-τροποποίηση της υπ' αριθμ. 7028/3-2-2004 (ΦΕΚ 253 Β) απόφασης "Καθορισμός του τύπου του προϋπολογισμού των δήμων και κοινοτήτων"»
- ΥΑ 74712/2010 (ΦΕΚ Β΄ 2043) «Καθορισμός του τύπου, του περιεχομένου των στοιχείων, του χρόνου και του τρόπου ενημέρωσης της βάσης δεδομένων «Οικονομικά στοιχεία δήμων», των αριθμοδεικτών αξιολόγησης καθώς και κάθε άλλης αναγκαίας λεπτομέρειας»
- ΚΥΑ 50698/11( ΦΕΚ Β΄ 2832) «Οδηγίες για την κατάρτιση του προϋπολογισμού των Δήμων, οικονομικού έτους 2012 - τροποποίηση της υπ' αριθμ. 7028/3-2-2004 (ΦΕΚ 253 Β΄) απόφασης «Καθορισμός του τύπου του προϋπολογισμού των Δήμων και κοινοτήτων»
- ΚΥΑ 47490/2012 ( ΦΕΚ Β΄ 3390) «Παροχή οδηγιών για την κατάρτιση του προϋπολογισμού των δήμων, οικονομικού έτους 2013 - τροποποίηση της υπ' αριθμ. 7028/3-2-2004 (ΦΕΚ 253 Β΄) απόφασης «Καθορισμός του τύπου του προϋπολογισμού των δήμων και κοινοτήτων»
- Απόφαση της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής υπ' αριθμ. 11247 (ΦΕΚ Β΄ 3465) «Αποτελέσματα της Απογραφής Πληθυσμού-Κατοικιών 2011 που αφορούν στο Μόνιμο Πληθυσμό της Χώρας»
- ΚΥΑ 7261/13 (ΦΕΚ Β΄ 450) «Καθορισμός διαδικασιών και κριτηρίων για την παρακολούθηση του «Ολοκληρωμένου Πλαισίου Δράσης» (Ο.Π.Δ.) και την εφαρμογή του Προγράμματος Εξυγίανσης από το Παρατηρητήριο του άρθρου 4 του ν.4111/2013»



- ΚΥΑ 30842/2013 (ΦΕΚ Β' 1896) «Παροχή οδηγιών για την κατάρτιση του προϋπολογισμού των δήμων, οικονομικού έτους 2014 - τροποποίηση της υπ' αριθμ. 7028/3-2-2004 (Β' 253) απόφασης «Καθορισμός του τύπου του προϋπολογισμού των δήμων και κοινοτήτων»
- ΚΥΑ 29530/2014 (ΦΕΚ Β' 2059) «Παροχή οδηγιών για την κατάρτιση του προϋπολογισμού των δήμων, οικονομικού έτους 2015-τροποποίηση της υπ' αριθμ. 7028/2004 (Β' 253) απόφασης»
- ΚΥΑ 26945/15 (ΦΕΚ Β' 1621) «Παροχή οδηγιών για την κατάρτιση του προϋπολογισμού των δήμων, οικονομικού έτους 2016-τροποποίηση της υπ' αριθμ. 7028/2004 (Β' 253) απόφασης»
- ΚΥΑ 23976/2016 (ΦΕΚ Β' 2311) «Παροχή οδηγιών για την κατάρτιση του προϋπολογισμού των Δήμων, οικονομικού έτους 2017-τροποποίηση της υπ' αριθμ. 7028/2004 (Β' 253) απόφασης»
- ΚΥΑ 25595/2017 (ΦΕΚ Β' 2658) « Παροχή οδηγιών για την κατάρτιση του προϋπολογισμού των δήμων, οικονομικού έτους 2018»
- ΚΥΑ 38347/2018 (ΦΕΚ Β' 3086) « Παροχή οδηγιών για την κατάρτιση του προϋπολογισμού των δήμων, οικονομικού έτους 2019 - τροποποίηση της αριθμ. 7028/2004 (Β' 253) απόφασης»
- ΚΥΑ 34574/2018 (ΦΕΚ Β' 2942) « Καθορισμός διαδικασίας στοχοθεσίας, υπολογισμού οικονομικών αποτελεσμάτων και παρακολούθησης των προϋπολογισμών των ΟΤΑ και των νομικών τους προσώπων που αποτελούν φορείς της Γενικής Κυβέρνησης από το Παρατηρητήριο Οικονομικής Αυτοτέλειας των ΟΤΑ - θέματα λειτουργίας του Παρατηρητηρίου Οικονομικής Αυτοτέλειας των ΟΤΑ»

## **Πηγές:**

- Εγκύκλιος 16/16898/ 2010 ΥΠΕΣΑΗΔ
- Εγκύκλιος 8/1715/2013 ΥΠ.ΕΣ
- Εγκύκλιος 16/16898/ 2010 ΥΠΕΣΑΗΔ
- Εγκύκλιος 22/4603/2013 ΥΠΕΣ
- Εγκύκλιος 53/45226/2014 ΥΠΕΣ

## **Διαδικτυακοί τόποι / Ιστοσελίδες**

- Απογραφή Πληθυσμού Χώρας: [www.statistics.gr](http://www.statistics.gr) (τ.ε. 17/3/2019)
- Βάση ΕΕΤΑΑ: <http://web1.eetaa.gr/modota/modota.htm> (τ.ε. 7/4/2019)
- Ιστοσελίδα «Σύστημα Γεωγραφικών Πληροφοριών: [www.qgis.org](http://www.qgis.org) (τ.ε. 5/4/2019)